

Marian sairaala
RAKENNUS 5 TALOUSRAKENNUS

Rakennushistorian selvitys ja inventointi

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Sisällysluettelo

OSA 1	
Rakennushistorian selvitys	3
TIIVISTELMÄ	4
SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN	
Marian sairaalan ja talousrakennuksen suunnittelun alkuvaiheet	5
Ensimmäinen rakennusvaihe 1893-95	8
Laajennussuunnitelma 1896	12
Toinen rakennusvaihe 1897-1898	19
TALOUSRAKENNUS VUONNA 1898	22
MUUTOKSET	
Tärkeimmät muutokset	28
Ajantasapiirustukset	52
Muutokset 1983-2011	54
Piirustuslähteet	62
NYKYTILANNE	
Ajantasapiirustukset 2010	66
Rakenteiden ajoituskaaviot	
NYKYTILANNE JA SÄILYNEET OMINAISPIIRTEET	
Talousrakennuksen kulttuuri- rakennus- ja käyttöhistoriaa ilmentävät piirteet	70
Säilyneet ominaispiirteet -julkisivut, vesikatto, ovet, ikkunat	72
Sisätilat ja sisäpinnat	100
OSA 2	
HUONEINVENTOINTI 2011	
1-3 kerros	115
Kellari	187

RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS

Sairaalan yleistä rakennushistoriaa ja lähteitä käsitellään tarkemmin Marian sairaalaa koskevan rakennushistorian selvityksen kokoavassa johdanto-osassa.

Rakennushistorian tärkeimpinä tietolähteenä ovat olleet arkistokokoelmien piirustus- ja valokuva-aineiston lisäksi sairaalan vuosikertomukset, Maarit Mannilan laatima tiilipaviljongin rakennushistorian selvitys (2001) sekä Pekka Laurilan ja Clas Tandefeltin sairaala-arkkitehtuuria käsittelevä artikkeli (1968). Rakennushistorian selvityksen yhteydessä on käyty läpi talousrakennuksen historiaa valaisevat keskeiset julkaisut, tekstidokumentit ja asiakirjat. Selvitys- perustuu arkisto- ja kirjallisuustutkimukseen sekä rakennuksen ajankohtaisen tilanteen analyysiin.

TIIVISTELMÄ

Talousrakennus on yksi niistä kymmenestä uudisrakennuksesta, jotka Marian sairaalalle rakennettiin arkkitehti Onni Törnqvistin piirustusten mukaan v. 1893-1902. Talousrakennus on kolmekerroksinen kivirakennus, jossa on toiminut sairaalan pesula ja liinavaatehuolto sekä leipomo ja keittiö. Rakennuksessa on lisäksi ollut asuinhuoneita nais- ja miespuoleisille työntekijöille. Talousrakennuksen höyrykattilat ovat tuottaneet lämpöä muihinkin sairaalarakennuksiin. Asuinhuoneissa oli alun perin uunilämmitys.

Talousrakennuksen kantava runko on pääosin tiilestä muurattu ja julkisivut ovat puhtaaksimuuratua punatiiltä. Samaan aikaan rakennetun sairaalapaviljongin, nyk. tiilipaviljongin (rakennus 4) julkisivuissa on myös poltetusta tiilestä puhtaaksimuuratut julkisivut.

Arkkitehti Onni Törnqvist on suunnitellut talousrakennuksen ensimmäiset vaiheet. Ensimmäiset luonnokset on laadittu 1890-1891 ja toteutuspiirustukset vuonna 1892. Ensimmäinen rakennusvaihe on toteutettu 1893-95 (osa ensimmäisestä kerroksesta; keittiö, leipomo ja 8 asuinhuonetta). Toinen rakennusvaihe on toteutettu 1897-98.

Talousrakennusta on myöhemmin korotettu ja laajennettu useassa vaiheessa. 1909 suunniteltiin ensimmäinen merkittävä laajennus- ja muutostyö. Sairaalan lämpökeskus rakennettiin talousrakennuksen länsisiipeen ja eteläsivulle rakennettiin korkea savupiippu. Kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstad suunnitteli tilamuutoksia sekä itäpään korotuksen yhdellä kerroksella.

1923 korotettiin länsiosaa yhdellä kerroksella sairaalan asuntopulan helpottamiseksi. Arkkitehtina oli Runar Eklund.

1940-luvulta alkaen rakennettiin maanalaisia laajennuksia, mm. polttoainevarastoja, öljysäiliöitä ja kattilahuoneen muutoksia.

1957-59 rakennettiin keittiöpäädyn päälle kolmas kerros, johon sijoitettiin avara, kolmeen suuntaan avautuva ruokasali. Arkkitehtina oli Rakennusvirastossa työskentelevä Lauri Pajamies.

1959 Marian sairaala liitettiin kaukolämpöverkkoon ja pesulatoiminta siirrettiin kaupungin keskuspesulaan.

1960-luvulla tehtiin muutoksia ja laajennuksia teknisiin tiloihin. 2. kerroksen sijoitettiin mm. sairaalan huoltokeskustoimintoja. Samalla rakennettiin ainakin osittainen koneellinen ilmanvaihto.

1970-luvun alussa rakennettiin keittiön lähetys- ja vastaanotto yksikerroksiseen laajennusosaan pohjoissivulle.

1990-luvulla toteutettiin ravintokeskuksen peruskorjaus sekä iv-tekniikan muutostöitä kaikissa kerroksissa.

Talousrakennuksen eteläpuolelle rakennettiin laajennuksen alle sairaalan uuden huoltotunnelin aukko 1995.

2000-luvulla on tehty väliseinämuutoksia ja muutoksia ainakin teknisissä tiloissa.

Talousrakennuksen käyttö on viime vuosiin asti säilynyt, se on ollut sairaalatoimintaa ja henkilökuntaa palveleva laitos, jossa samaan rakennukseen on mahtunut varsin erilaisia toimintoja rinnakkain, kuten ruokahuoltoa, liinavaatehuoltoa, kylpylaitostiloja ja talotekniikan vaihtelevia laitteita. Käytön jatkuvuuden turvaamiseksi on rakennuksessa tehty huomattavia muutoksia.

Rakennusrunko muurattuine, kantavine tiiliseinineen on pääosin säilynyt. Välipohjarakenteet ovat eri vaiheissa rakennettuja kappaholvivälipohjia, puurakenteita ja betonilaattoja tai laattapalkistoja. Monien muutosvaiheiden takia on varsin vähän säilynyt vanhimpien seinien rajaamia ehjiä tiloja. Alkuperäiseen toteutukseen kuulunut keskiosan keskikäytävä, joka on ollut avoimessa yhteydessä porrashuoneeseen, on jaettu palo-osastoinnin vuoksi, mutta on edelleen pääosin olemassa.

Korkea käyttöaste heijastuu moniin pieniin huoneisiin kevyin väliseinärakentein jaetuissa sisätiloissa. Ainoa suurempi yhtenäisenä säilynyt sisätila on kolmannen kerroksen 1950-luvulla rakennettu avara ruokala aulatiloihin. Länsisiiven verstaas- ja pesula- ja mankelitilat ovat alun perin olleet väljiä, korkeita huonetiloja. Lukuisat väliseinämuutokset ja muuttuneet tilatarpeet ovat tehneet niistä sokkeloisia, vaikeasti hahmotettavia tilaryhmiä. Tulevien muutosten suunnittelussa olisi syytä arvioida länsisiiven käyttömahdollisuuksia uudelleen ja pyrkiä hyödyntämään muurattujen, holvattujen tilojen ominaispiirteitä.

Pääporrashuone on talousrakennuksen vanhin pääpiirteissään säilynyt sisätila. Porrashuoneen rakennusaikaa ilmentävät säilyneet sementtimosaikkitasot ja porraskaiteet.

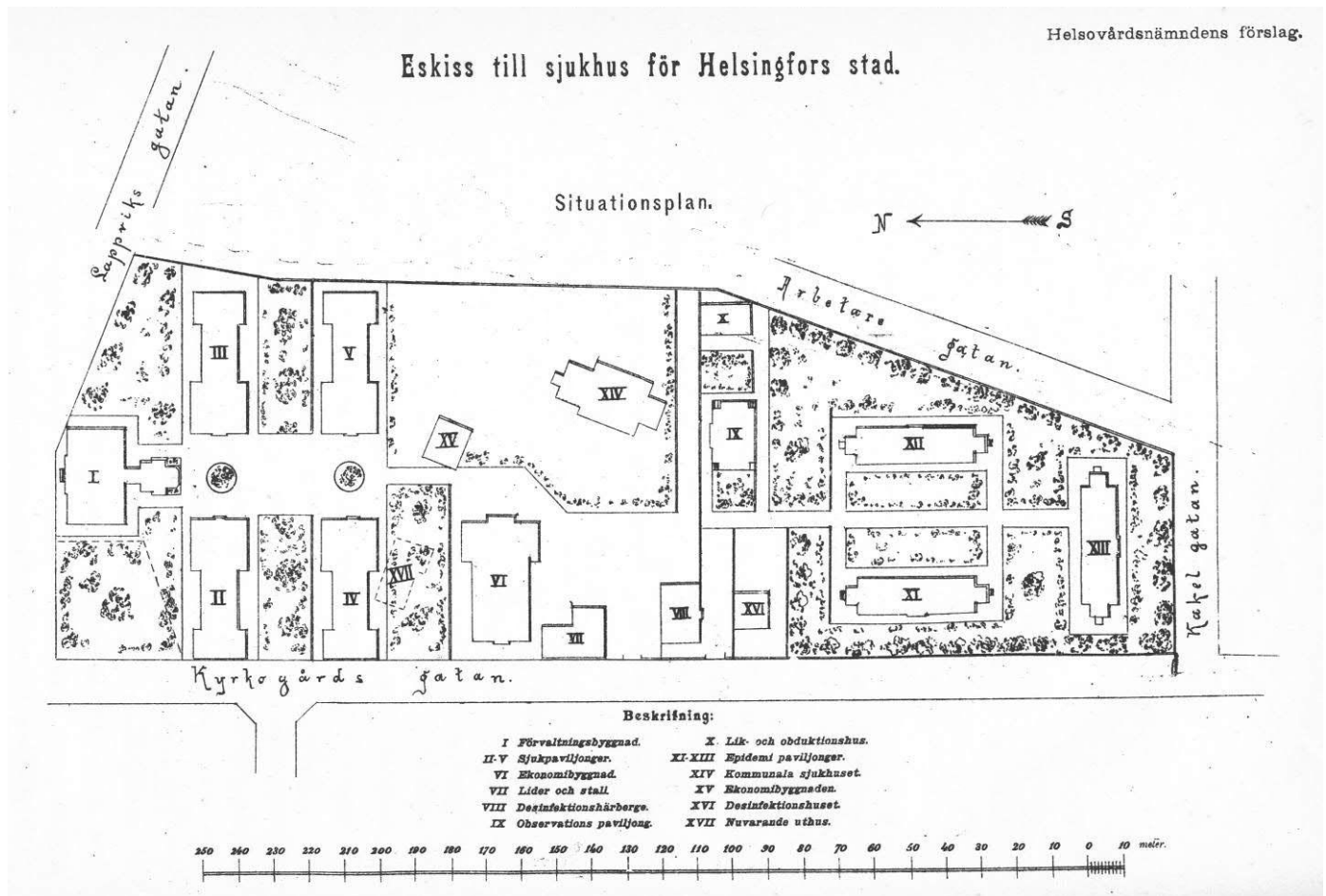
Lukuun ottamatta porrashuoneita ja eräitä holvattuja välipohjia talousrakennuksen sisätiloissa on näkyvissä varsin vähän ensimmäisten rakennusvaiheiden säilyneitä piirteitä. 1970-luvulta 1990-luvulle toteutuneet peruskorjaukset ovat jättäneet sisätiloihin ajalle ominaiset materiaaliset ja piirteensä, kuten muovipäälysteet, alakatot, laakaovet, osastoivat ovet ja kiinteät sisustukset.

MARIAN SAIRAALAN JA TALOUSRAKENNUKSEN SUUNNITTELUN ALKUVAIHEET

Sairaalan suunnitteluvaiheita on käsitelty laajemmin Marian sairaalan rakennushistorian selvityksen yhteisessä johdanto-osassa. Tässä kerrataan muutamia talousrakennuksen kanalta keskeisiä seikkoja.

Sairaalan ensimmäisessä rakennusvaiheessa 1880-luvulla toteutettiin ensimmäinen talousrakennus kaksikerroksisena hirsitalona (rakennus 14). Vuonna 1885 valmistui sairaalan uusi päärakennus, sen lisäksi rakennettiin erilleen muista rakennuksista pesutupa ja vaja sekä desinfiointilaitos. Sairaalan nimeksi tuli vuonna 1886 Kunnallissairaala.

Uusi sairaalarakennus ei riittänyt täyttämään jatkuvasti kasvavia tarpeita ja jo vuonna 1888 kaupunginlääkäri Carl Emanuel Qvist ehdotti terveydenhoitolautakunnalle kunnallissairaalan laajentamista sekä erillisen kulkutautisairaalan perustamista. Kaksi vuotta myöhemmin, vuonna 1890, lähtivät Qvist ja nuori arkkitehti Onni Törnqvist apurahan opintomatkalle tutustumaan uusimpiin ja ajanmukaisimpiin sairaalarakennuksiin. Kaikkein uudenaikaisimmat sairaalat matkalaiset kohtasivat Saksassa. Näkemänsä perusteella Qvist ja Törnqvist suositelivat paviljonkijärjestelmää noudatettavaksi Helsingissä ja matkan jälkeen Törnqvist sai tehtäväkseen suunnitella ja piirtää kaikki sairaalan uudet rakennukset.

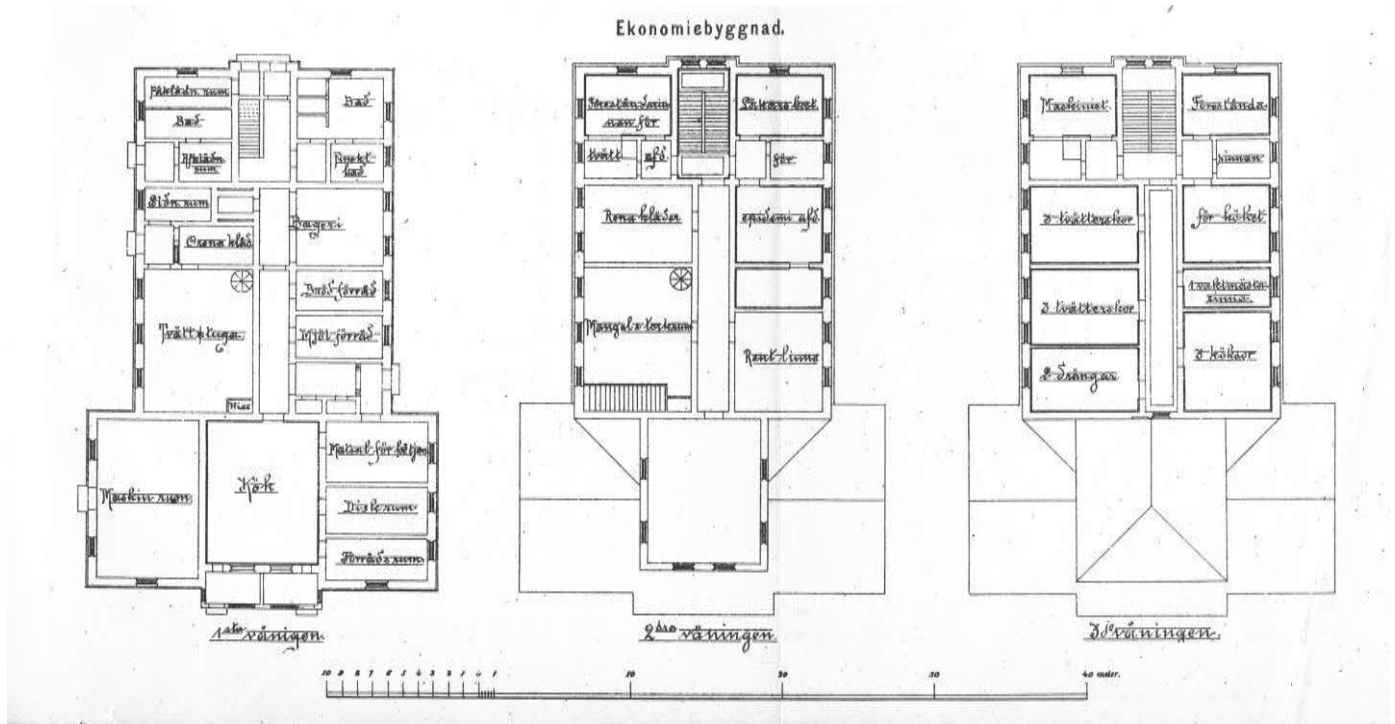
Eskiss till Sjukhus för Helsingfors stad, Helsingin kaupungin sairaala, Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ehdotus loka-kuussa 1891. Vaihtoehtoisen rakennuspaikan osoittamista pidettiin suunnitteluvaiheessa vielä mahdollisena. Rakennukset II, III, IV ja V ovat pysyviä, tiilestä muurattuja sairaalapaviljongeja. Rakennus VI on talousrakennus. (Sievers 1896)

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ehdotus muotoutuu 1890-1891

Onni Törnqvist jätti sairaalan ensimmäiset luonnospiirustukset terveystieteiden tutkimuskeskuksen käsiteltäväksi jo lokakuussa 1890. Ne noudattivat matkakertomuksessa ehdotettuja pääperiaatteita ja hyväksyttiin pääosin. Suunnittelutyötä jatkettiin syksyn aikana ja keväällä 1891 tarkennettiin vielä teknisiä ratkaisuja. Lokakuussa 1891 voitiin piirustukset esittää lautakunnan ehdotuksen liitteinä kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Yleisesti suunnitelma perustui tärkeimmissä ratkaisuissa ruotsalaisiin ja saksalaisiin esikuviin. Merkittävä esikuva oli arkkitehti Törnqvistin mukaan Sabbatsbergin sairaala Tukholmassa. (Mannila 2001)

Törnqvistin esittämät tilajärjestelyt olivat tässä vaiheessa jo niin valmiit, että niitä voitiin noudattaa melko tarkoin toteutusvaiheessakin. Valaistus, ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmät olivat erittäin keskeisiä kysymyksiä sairaalan suunnittelussa, joiden niiden osalta asiaa valmistelivat terveystieteiden tutkimuskeskukselle Törnqvistin lisäksi myös lautakunnan jäsen arkkitehti G. Nyström ja lvi-urakoitsija Rob Huber. Työhön osallistui kaupungin hygieenikko ts. terveystieteiden tutkimuskeskuksen johtaja Wilhelm Sucksdorff.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen näkemys oli, että yleisen sairaalan rakennukset tuli lämmittää höyrykeskuslämmityksellä. Maaliskuussa 1891 valmistunut Huberin, Nyströmin ja Törnqvistin laatima lämpö- ja ilmanvaihtoehdotus sisälsi pääosin ne ratkaisut, jotka sittemmin toteutettiin: Ei-epidemi osaston potilaspaviljongit (tiilipaviljongit) tuli lämmittää matalapaineisella höyryllä ilmanvaihdon ollessa lämmitys- ja lämmitysjärjestelmästä erillinen systeemi.

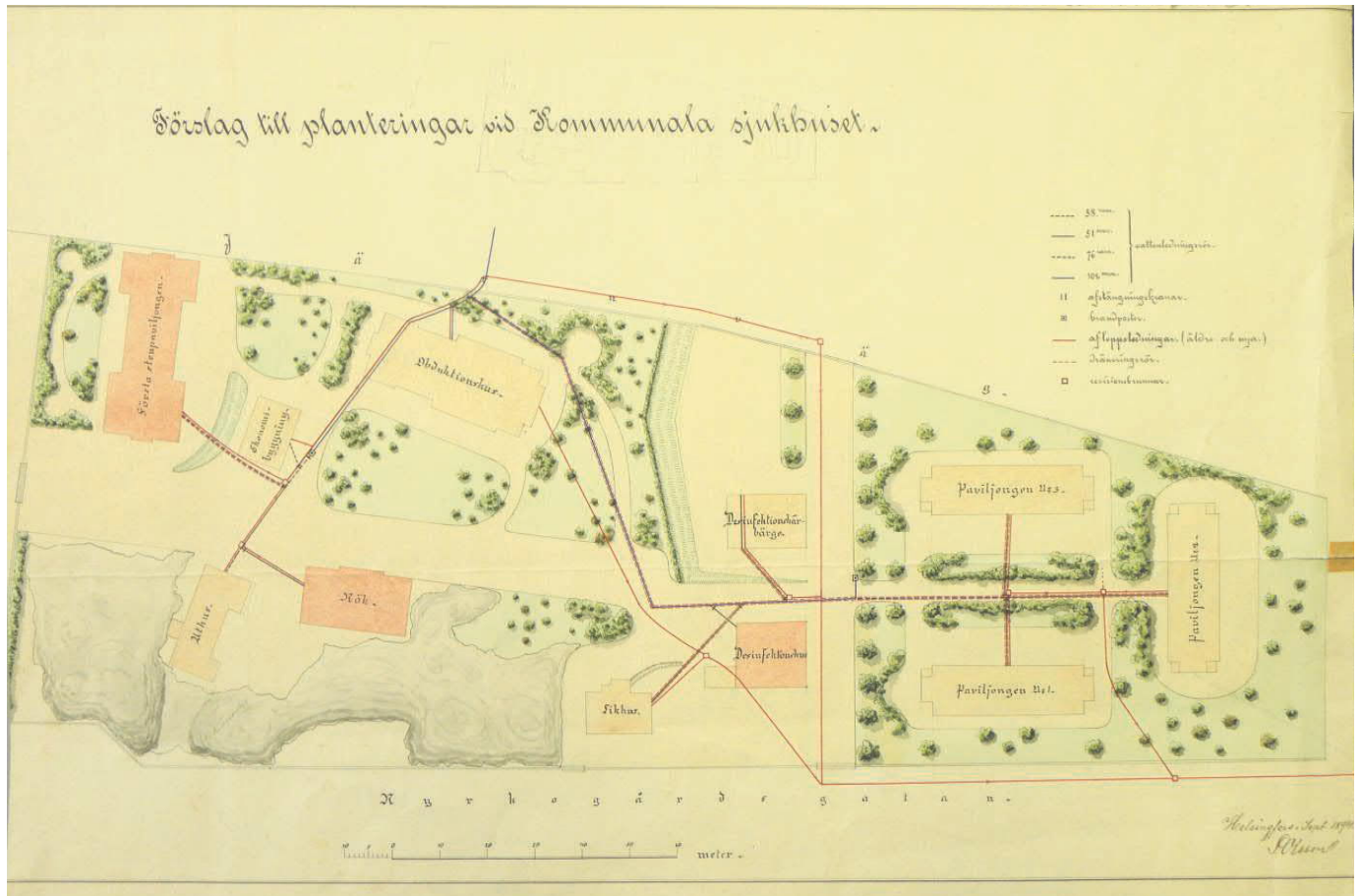

T-muotoisen talousrakennuksen luonnos sisältyi terveydenhoitolautakunnan ehdotukseen vuonna 1891. Toisessa päässä on kahden kerroksen korkuinen keittiö. Päärunko on kolmikerroksinen. Pohjaratkaisu perustuu kahteen rinnakkaiseen sydänmuuriin. Keskikäytävän toisessa päässä on kaksivartinen porras. (Sievers 1896)

Terveystieteiden tutkimuskeskus, *Eskiss till Sjukhus för Helsingfors stad*, julkaistiin 1891. Ylilääkäri Sievers julkaisi luonnospiirustukset uudelleen sairaalan vuosikertomuksen yhteydessä 1895. T-kirjaimen muotoisen, kolmikerroksisen talousrakennuksen luonnosta koskevassa selostuksessaan ylilääkäri Sievers toteaa, että rakennukseen on taloudellisista syistä jouduttu sijoittamaan useita toimintoja saman katon alle. Länsipäädyssä olevaan, kahden kerroksen läpi ulottuvaan keittiöön liittyy ensimmäisessä kerroksessa varastotiloja, astianpesuhuone ja palveluskunnan ruokasali sekä käytävän päässä leipomo jauho- ja leipävarastointeen. Ruoan toimitus kulkutauti- ja yleiselle osastolle tapahtuu erillisten jakelutilojen välityksellä. Sievers korostaa keittiöratkaisun hygieenisuutta etuja – korkean tilan ansiosta ilma vaihtuu hyvin ja pysyy puhtaampana.

Pesula (*Tvättstuga*), johon kuuluu käytettyjen liinavaatteiden vastaanotto- ja lajitteluhuone (*Orena kläder*), on kokonaan eristetty keittiötiloista. Pitkien johtojen välttämiseksi on kone- ja höyrykattilahuone (*Maskinrum*) sijoitettu länsipäättyyn keittiön ja pesutuvan välittömään yhteyteen.

Ensimmäisessä kerroksessa on vielä pienekkö suomalainen sauna (*Finskt bad*) ja palveluskunnan kylpyhuone sekä erillinen kylpyosasto kulkutautisairaalaan kotiutettavia potilaita varten. Toisessa kerroksessa on keittiön yläosan lisäksi mankeli- ja kuivaushuone (*Mangel- och torkrum*), jonne puhtaat liinavaatteet kuljetetaan hissillä ja kierreportailla alempana sijaitsevasta pesutuvasta. Kerroksessa on lisäksi puhtaiden liinavatteiden varasto sekä pesulan johtajattaren ja kulkutautiosaston lääkärin asunnot. Kolmanteen kerrokseen on sijoitettu koneenhoitajan, keittiön johtajattaren, kolmen keittäjättären, kuuden pesijättären, naisvahtimestarin ja kahden rengin asunnot. (Sievers 1896)

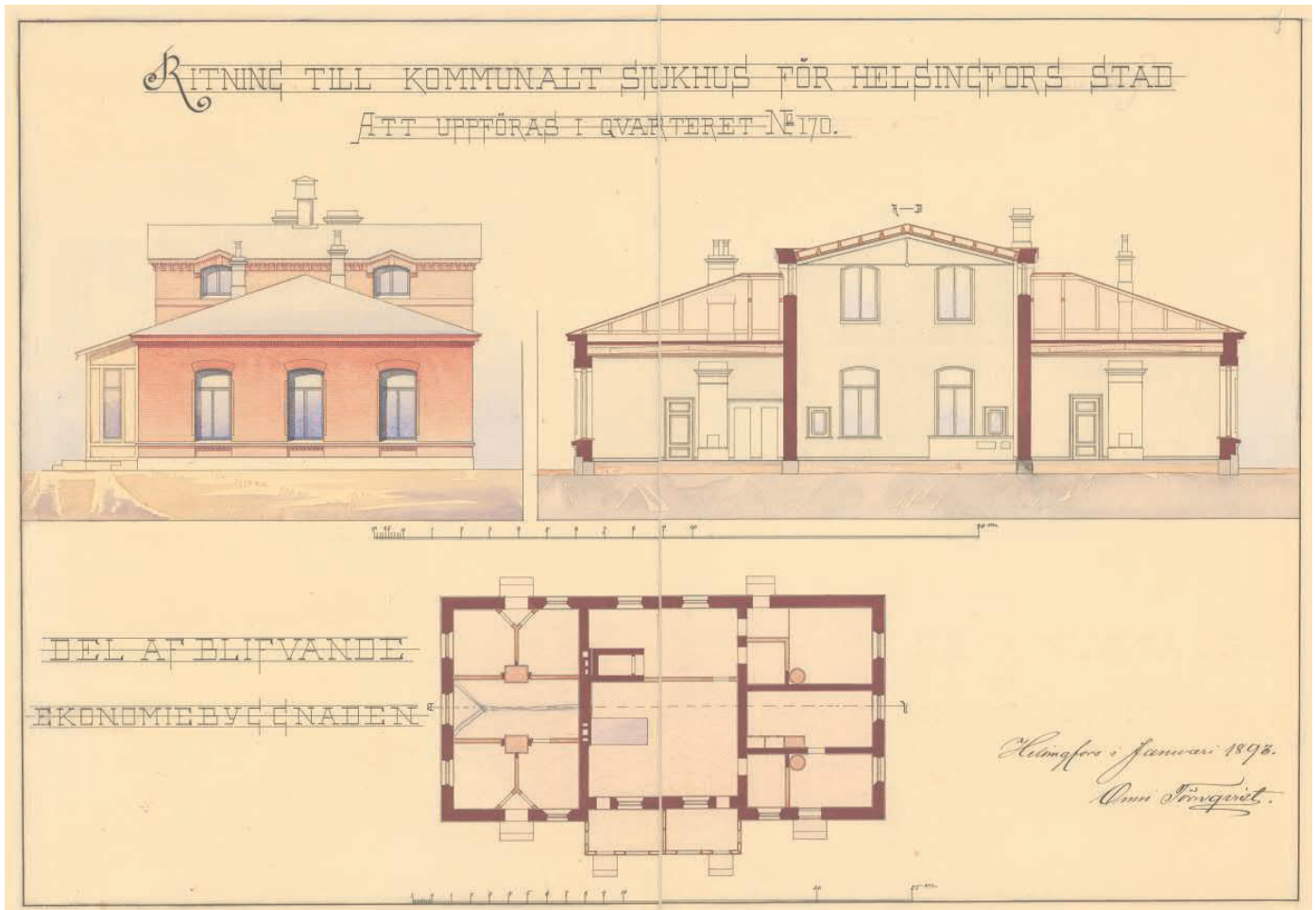
Istutussuunnitelma ja viemäriinjat, ehdotuspiirustus v. 1894 . Kivirakennukset esitetty punaisella, puurakennukset kellertävällä sävyllä. Kaupunginpuutarhuri Svante Olssonin piirustuksessa on esitetty talousrakennuksen ensimmäinen rakennusvaihe. HKA

ENSIMMÄINEN RAKENNUSVAIHE 1893-95

Kesäkuussa 1892 kaupunginvaltuusto päätti, että sairaalatontille rakennettaisiin yleisen sairaalan ja kulkutautisairaalan rakennukset paviljonkijärjestelmää noudattaen. Kustannusten pienentämiseksi lautakunnan ehdottamaa rakennusohjelmaa oli kuitenkin supistettava. Asettamansa valiokunnan ehdotuksen mukaan valtuusto päätti toteuttaa seuraavat, terveydenhoitolautakunnan sairaalaehdotukseen kuuluvat rakennukset: kivirakenteisen sairaalapaviljongin, kolme kulkutautipaviljonkia, ruumis- ja obduktiorakennuksen, desinfioimismajoitusrakennuksen ja entisen kunnansairaalan laajennuksen. Talousrakennuksen osalta kaupunginvaltuusto noudatti rahatoimikunnan lokakuussa 1891 esittämää suunnitelmaa. Arkkitehti Törnqvistilta päätettiin tilata lopulliset piirustukset.

Suunnitelman mukaan ei-epideemisten tautien osaston kivirakenteisia, kaksi- tai kolmekerroksisia rakennuksia oli tarkoitus perustaa kalliolle tontin pohjoisosaan, samoin kivirakenteinen talousrakennus.

Marian sairaalan rakennustyöt alkoivat 1894. Onni Törnqvistin suunnittelemissa rakennuksista valmistuivat ensin kulkutautipaviljongit (nyk. jäljellä nro 11), desinfiointivierasmaja (8), kappeli- ja obduktiorakennus (13) sekä uuden talousrakennuksen (5) ensimmäinen vaihe. Jo 1893 entinen talousrakennus muutettiin asuinkäyttöön.

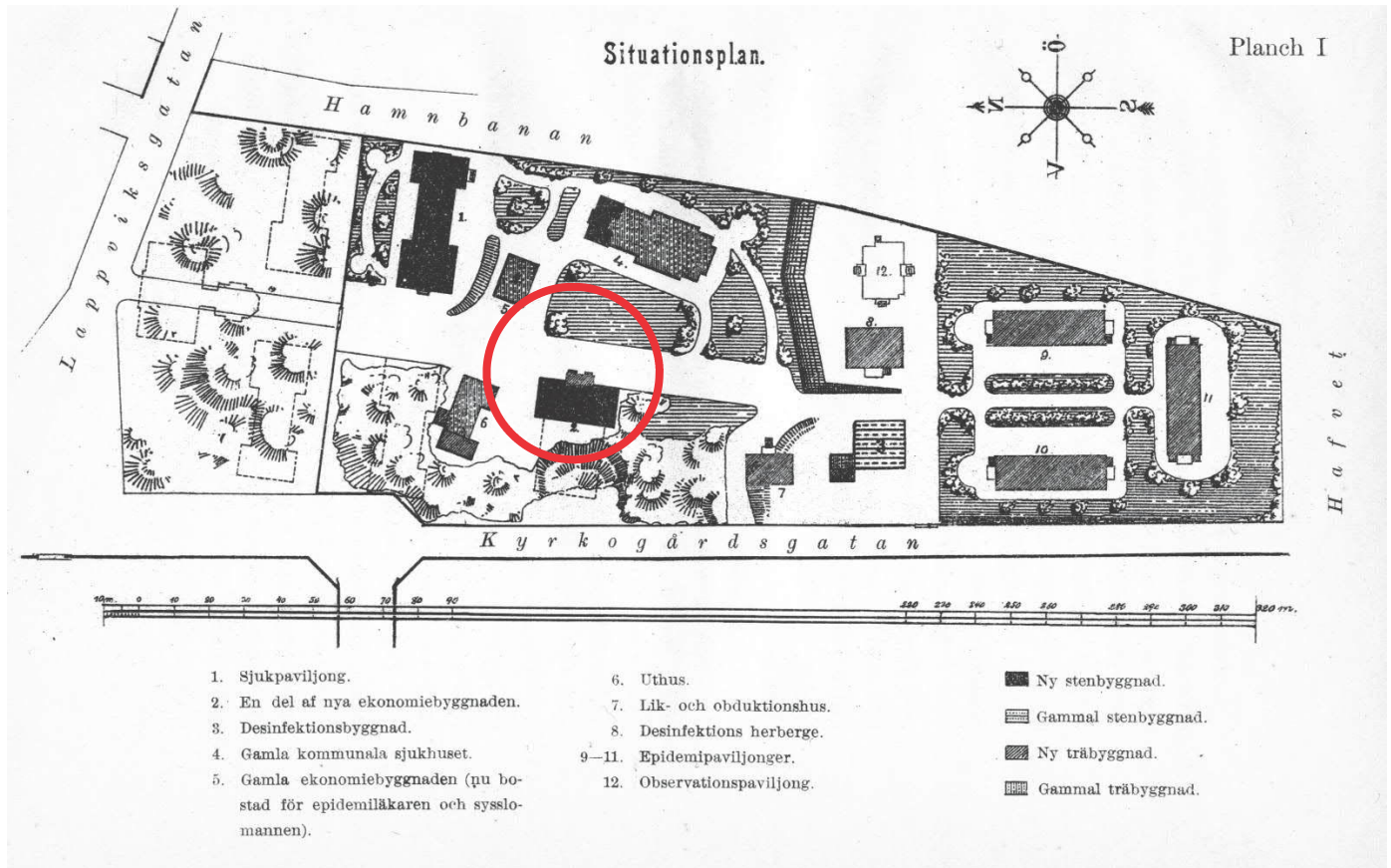

Onni Törnqvist allekirjoittama talousrakennuksen piirustus on päivätty tammikuussa 1893. Se esittää ainoastaan ensimmäisessä vaiheessa toteutettavaa osaa. Rakennuksessa on kahden kerroksen läpi ulottuva korkea keittiötila, leipomo, ruokavarasto, ruokalanpitäjän asunto ja palvelijan asunto. Kahden kerroksen korkuisen keittiön teräspalkkikattorakennetta on vahvistettu vetotangoilla. HKA

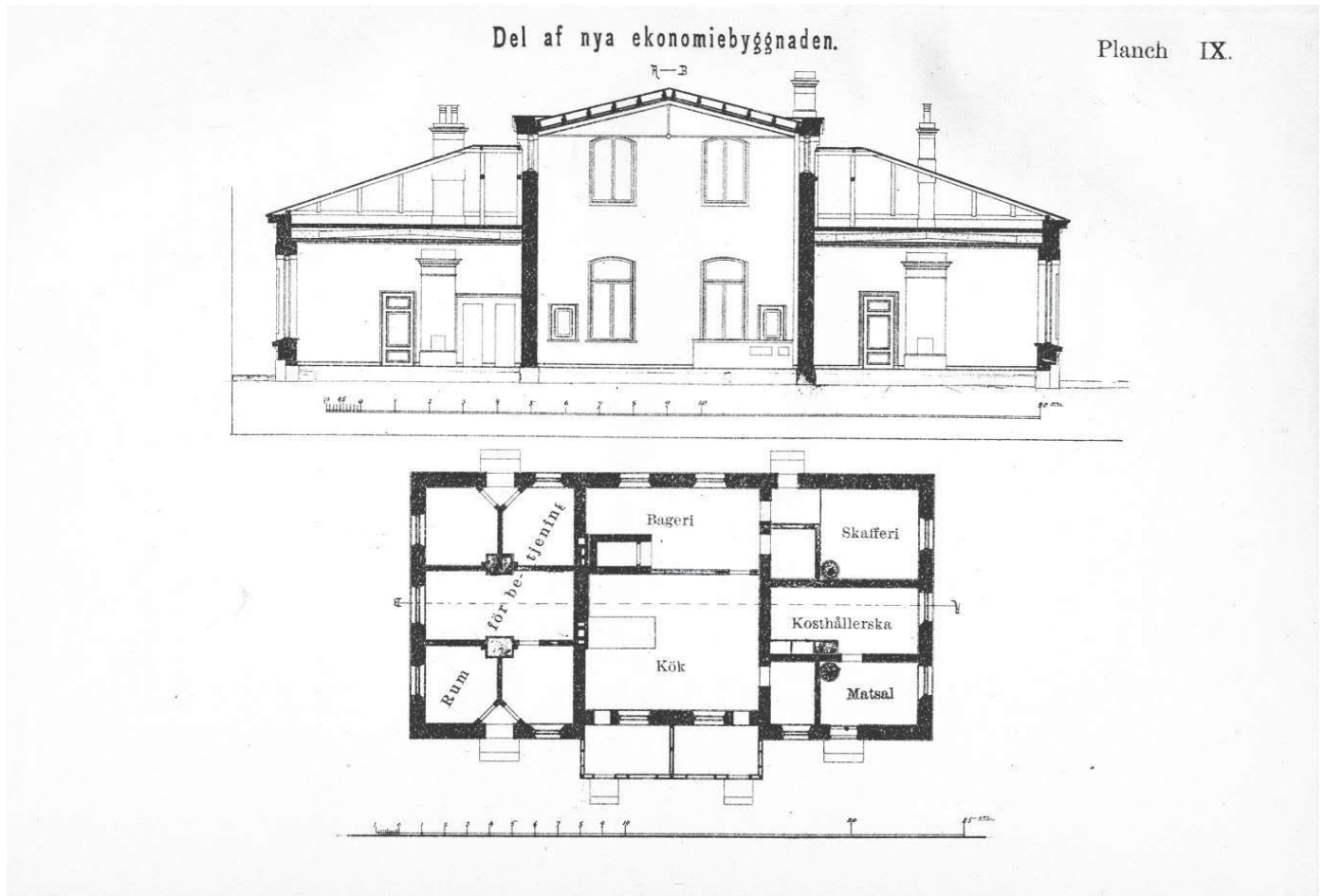
Talousrakennus toteutettiin kahdessa vaiheessa 1893-95 ja 1897-98 Onni Törnqvistin piirustusten mukaan. Törnqvistin allekirjoittamat ensimmäisen vaiheen piirustukset on päivätty tammikuussa 1893; niissä on esitetty kellarin ja 1. kerroksen pohjapiirustus sekä julkisivu. Ensimmäinen rakennusvaihe, nykyisen rakennuksen itäpääty, on esitetty mm. Svante Olssonin vuonna 1894 laaditussa pihasuunnitelmassa.

Ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin keittiö, leipomo ja 8 asuinhuonetta. Urakoitsijana oli arkkitehti C.G.Hjort af Ornäs, joka myös vastasi uuden, muuratun sairaalapaviljongin rakentamisesta, kunnallissairaalan laajennuksesta, huoltorakennuksen muutostyöstä sekä entisen talousrakennuksen muuttamisesta asunnoksi. Talousrakennuksen urakkahinta oli 21 000 mk, Ns. tiilipaviljongin hinta oli nelinkertainen, 84 050 mk. (KHKH 1893)

Sairaalan ylläkäri, tri Sievers, kuvaili vuoden 1895 vuosikertomuksessa kivrakenteista talousrakennusta, joka muodosti osan myöhemmin toteutettavasta laajemmasta rakennuksesta. Pohjapiirros ja leikkaus julkaistiin Sieversin selostuksen yhteydessä. Rakennuksessa oli kahden kerroksen läpi ulottuva korkea keittiötila, leipomo, ruokavarasto ja ruokalanpitäjän asunnon lisäksi palvelijan asunto. (Sievers 1896, Olsson 1894)

Vasemmalla alhaalla asemapiirros vuodelta 1895. Talousrakennuksen suunniteltu kokonaisuus on esitetty katkovivalla, toteutunut osa tummennettuna. (Planssi I, Sievers 1896)

Sairaalan ylilääkäri Robert Sievers, julkaisi vuoden 1895 vuosikertomuksessa toteutuneen rakennusvaiheen piirustukset. Rakennuksessa on kahden kerroksen läpi ulottuva korkea keittiötila, leipomo, ruokavarasto, ruokalanpitäjän asunto ja palvelijan asunto, "rum för kosthållerskan och en betjänt". Kahden kerroksen korkuisen keittiön kattorakennetta on vahvistettu vetotangoilla. (Planssi IX, Sievers 1896)

LAAJENNUSSUUNNITELMA 1896

Ensimmäisessä vaiheessa talousrakennuksesta oli toteutettu ainoastaan varsinainen keittiösiipi. Ylilääkäri Sievers esitti 30.4.1896 sairaalan johtokunnalle (hallitukselle) että vuosina 1893-1894 aloitetun rakennuksen täydentäminen olisi tarpeen. Kahden toimintavuoden aikana sairaala oli ollut ahkerassa käytössä ja henkilökunta oli kasvanut. Tilapäiseksi aiottu talousrakennuksen ratkaisu ei enää vastannut tarkoitustaan. Sievers kuvaili toteutetun rakennuksen käyttöä: siinä oli keittiö, leipomo, ruokalan pitäjän kaksi huonetta sekä muutamia palveluskunnan huoneita. Alilääkäreiden, koulutettujen sairaanhoitajien ja palveluskunnan ruokasaleja ei ollut. Keittiössä valmistettiin ruokaa, syötiin ja tiskattiin astioita samaan aikaan. Kylmänä vuodenaikana siellä kuorittiin myös perunoita ja perattiin kalaa. Tilanpuute aiheutti siisteysongelmia eikä renkien tai piikojen asuntoja ollut riittävästi. Desinfiointimajoitusrakennukseen oli tämän vuoksi jouduttu sijoittamaan vahtimestarin ja pesijöiden asuintiloja ja kulkutautilääkärin vastaanotto.

Pesula ei ollut ajanmukaisessa kunnossa, vaan toimi vanhassa ulkorakennuksessa. Ei ollut mankelia, kuivaushuonetta eikä puhtaiden liinavaatteiden yhteisvarastoa. Pyykinkäsittelyn eri vaiheet tapahtuivat epätarkoituksenmukaisissa tiloissa eri puolilla sairaala-aluetta.

Alkuperäiseen talousrakennussuunnitelmaan oli sisältynyt kulkutautisairaalan toipilaiden kylpylaitos. Koska sitä ei ollut totutettu, toipilaat käyttivät tilapäisesti desinfioimislaitoksen koneenhoitajan pesutilaa.

Sievers ehdotti joko vanhan talousrakennussuunnitelman saattamista valmiiksi tai uuden ratkaisun toteuttamista. Asian käsittelyvaiheiden jälkeen kaupunginvaltuusto päätti joulukuussa 1896 puoltaa talousrakennuksen laajentamista arkkitehti Törnqvistilta pyydettyjen tarkistettujen suunnitelmien mukaan. Tarkistukset koskivat mm. pesulan sijoittamista hygieniasyistä omaan siipeen etäälle ruuankäsittelytiloista sekä keittiötilojen laajentamista ruokasali-, astianpesu- ja varastotiloilla.

Rakennuksen keskiosaan suunniteltiin henkilökunnan asuntojen sijoittamista kerroksiin keskikäytävän varrelle. Suunnitelma hyväksyttiin siitä huolimatta, että kaupunginvaltuuston valiokunta oli arvostellut keskikäytäväratkaisua marraskuussa 1896. Ilman suoraa päivänvaloa olevaa käytävää ei pidetty suotavana. Valiokunta ehdotti lisäksi kaakeliuunilämmityksen käyttöä kalliimman keskuslämmityslaitoksen asemesta.

Sievers totesi vuosikertomuksessa, että tarkoitus oli valaista ainakin 3. kerroksen käytävää oviin asennetuilla mattalasi-ikkunoilla ja päätyikkunalla. Toisen kerroksen käytävän valaistusta varten oli tarkoitus asentaa sisäikkuna korkean keittiötilan puolelle.

(Sievers,R., 1897, Årsberättelse från Maria Sjukhus i Helsingfors för år 1896)

RAKENNUS 5 Talousrakennus

Asemapiirros, huhtikuu 1897, Onni Törnqvist 1897. HKA-HKR

Talousrakennuksen laajennussuunnitelman asemapiirros v. 1897.

Asemapiirrokseseen on merkitty sairaala-alueen vesi- ja viemärijohdot. Onni Törnqvist 1897. HKA

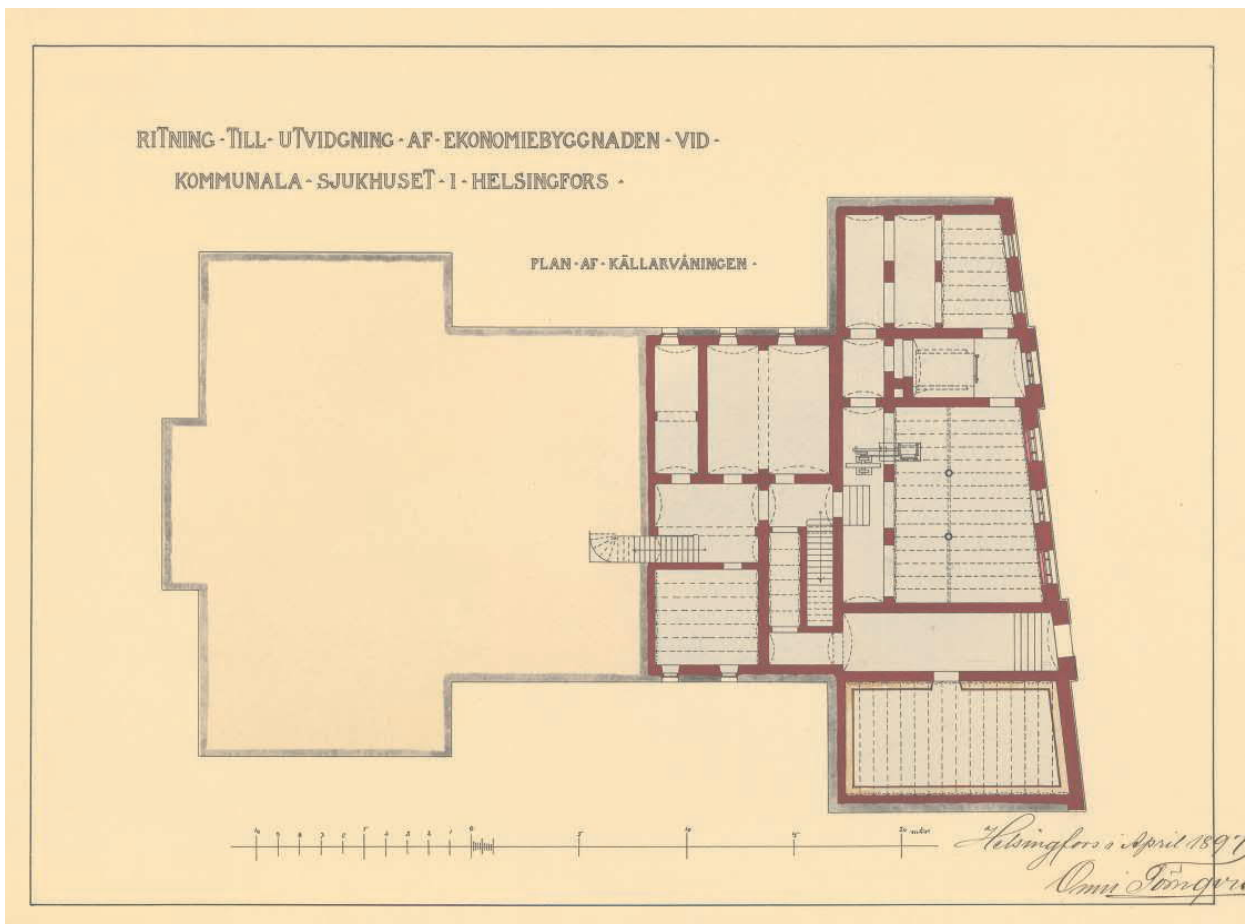
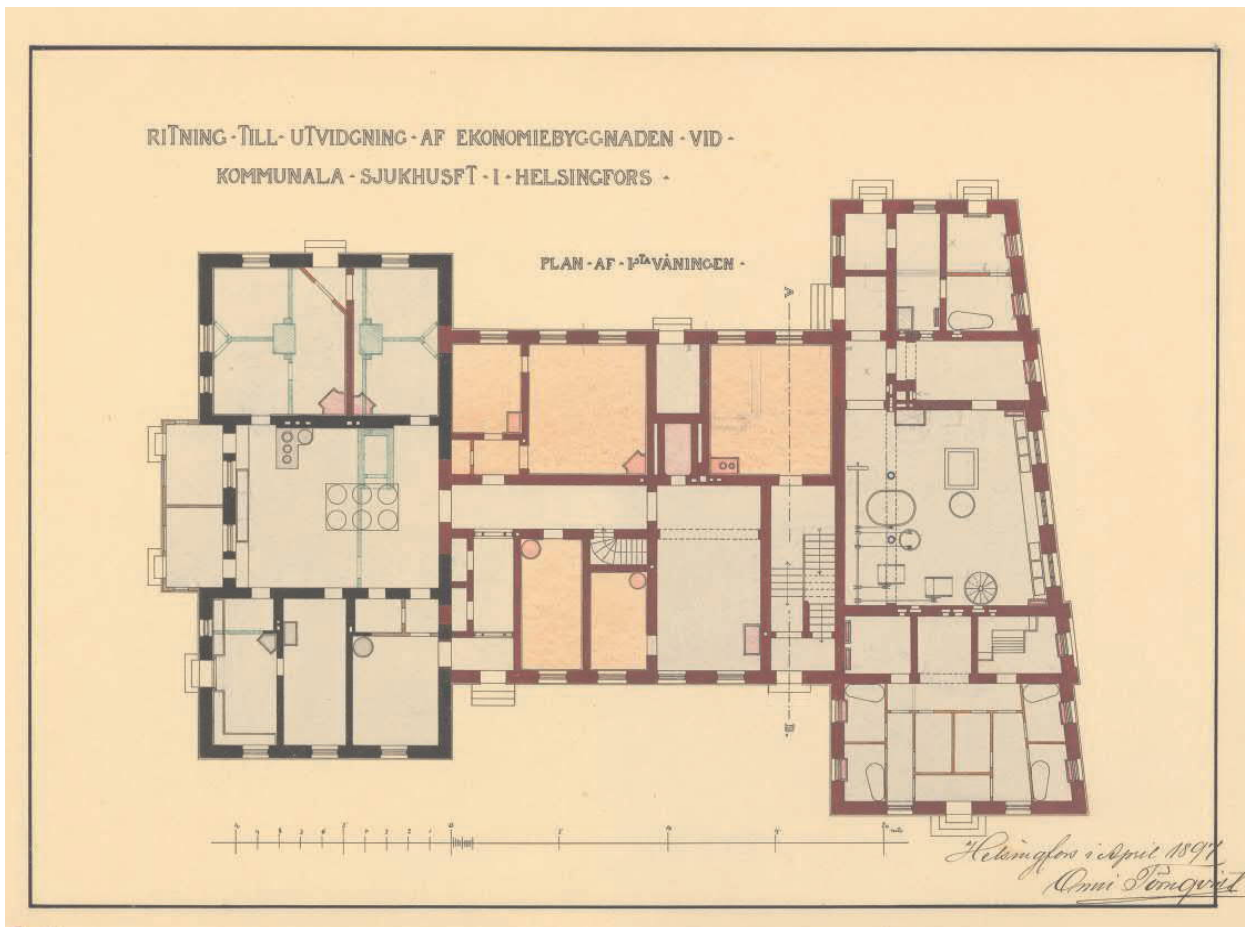
Seuraava aukeama

Talousrakennuksen pohjapiirroksat. Huhtikuu 1897, Onni Törnqvist 1897.

Piirustuksessa esitetään vanhat seinärakenteet mustalla ja uudet tummanpunaisella. Purettavat seinät esitetään vihreällä. HKA-HKR

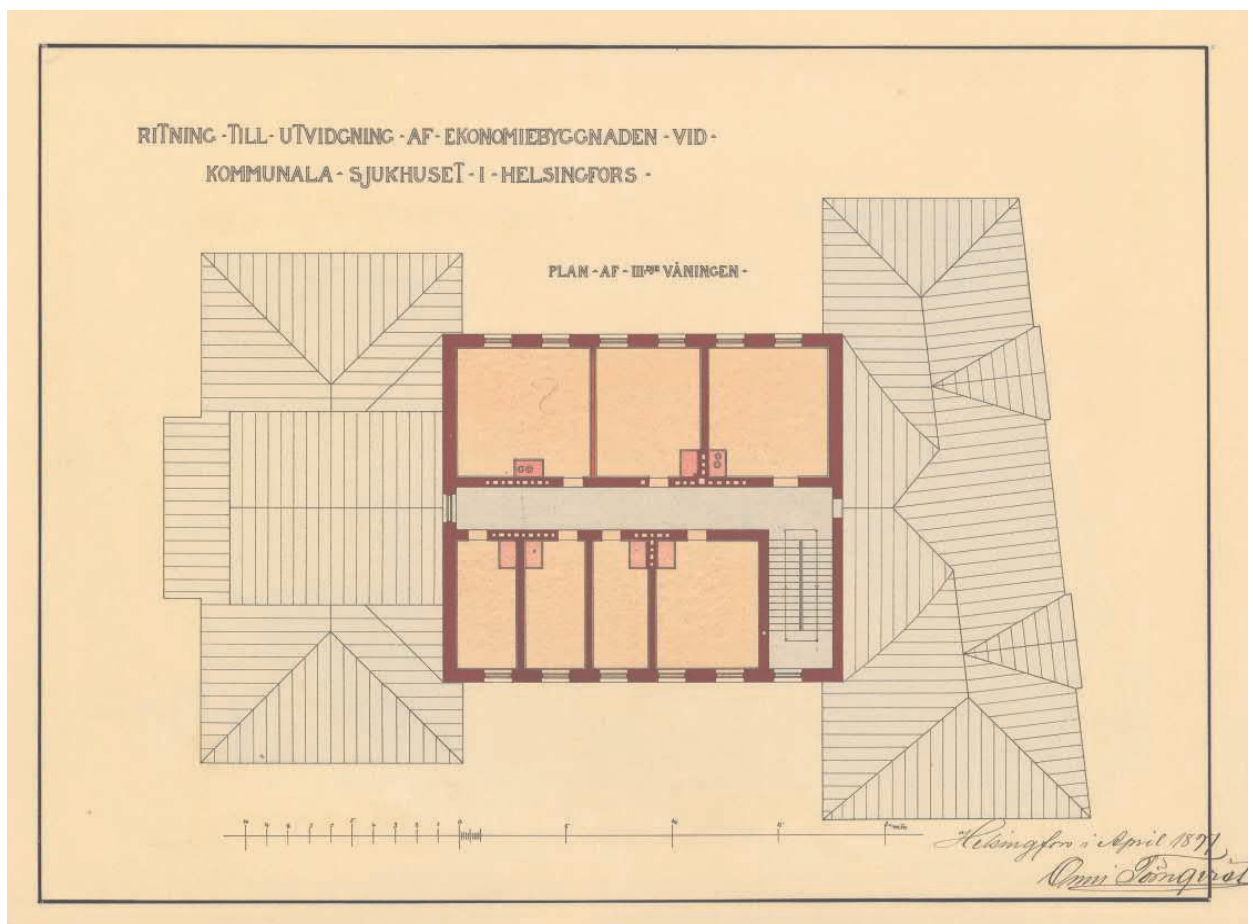
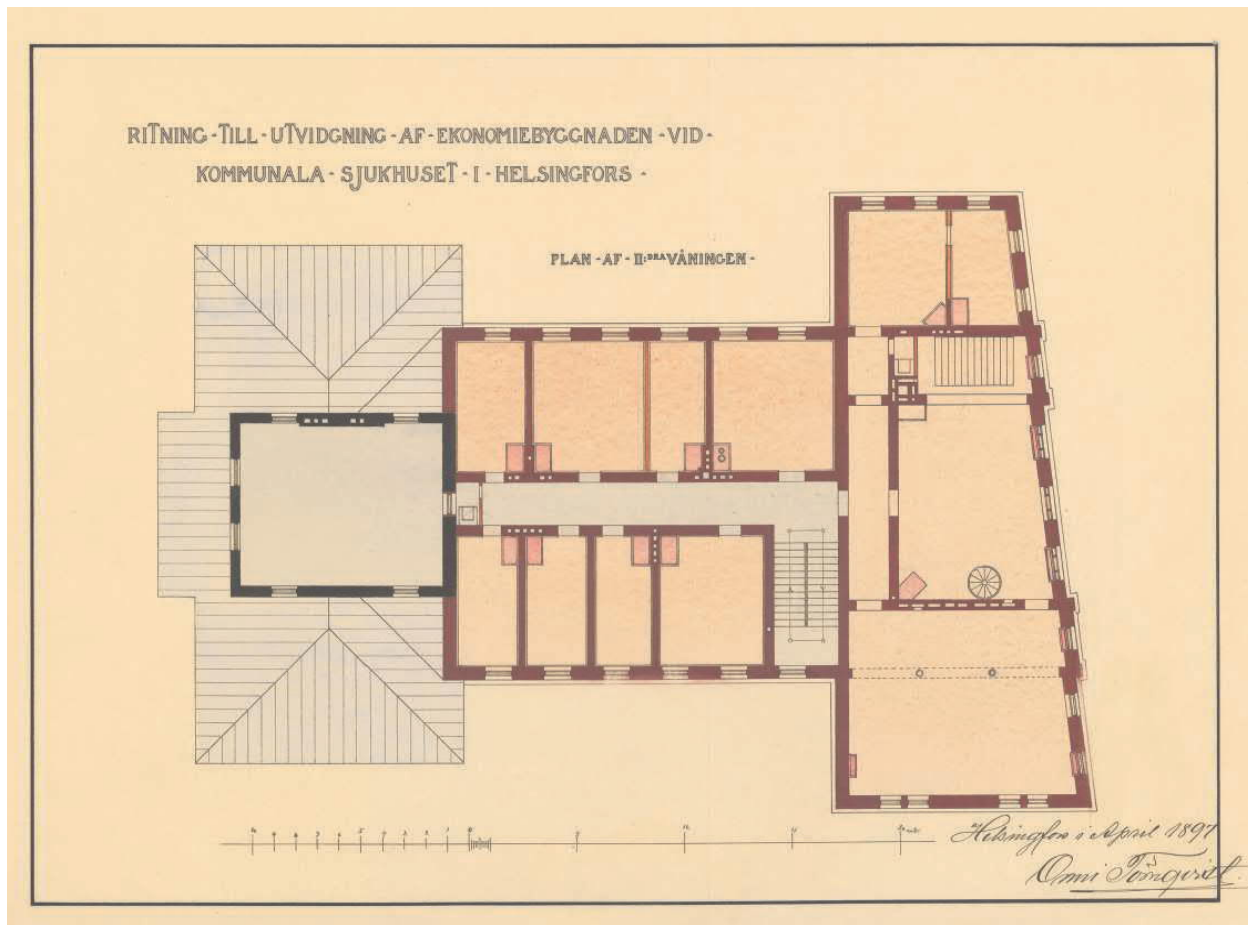
RAKENNUS 5 Talousrakennus

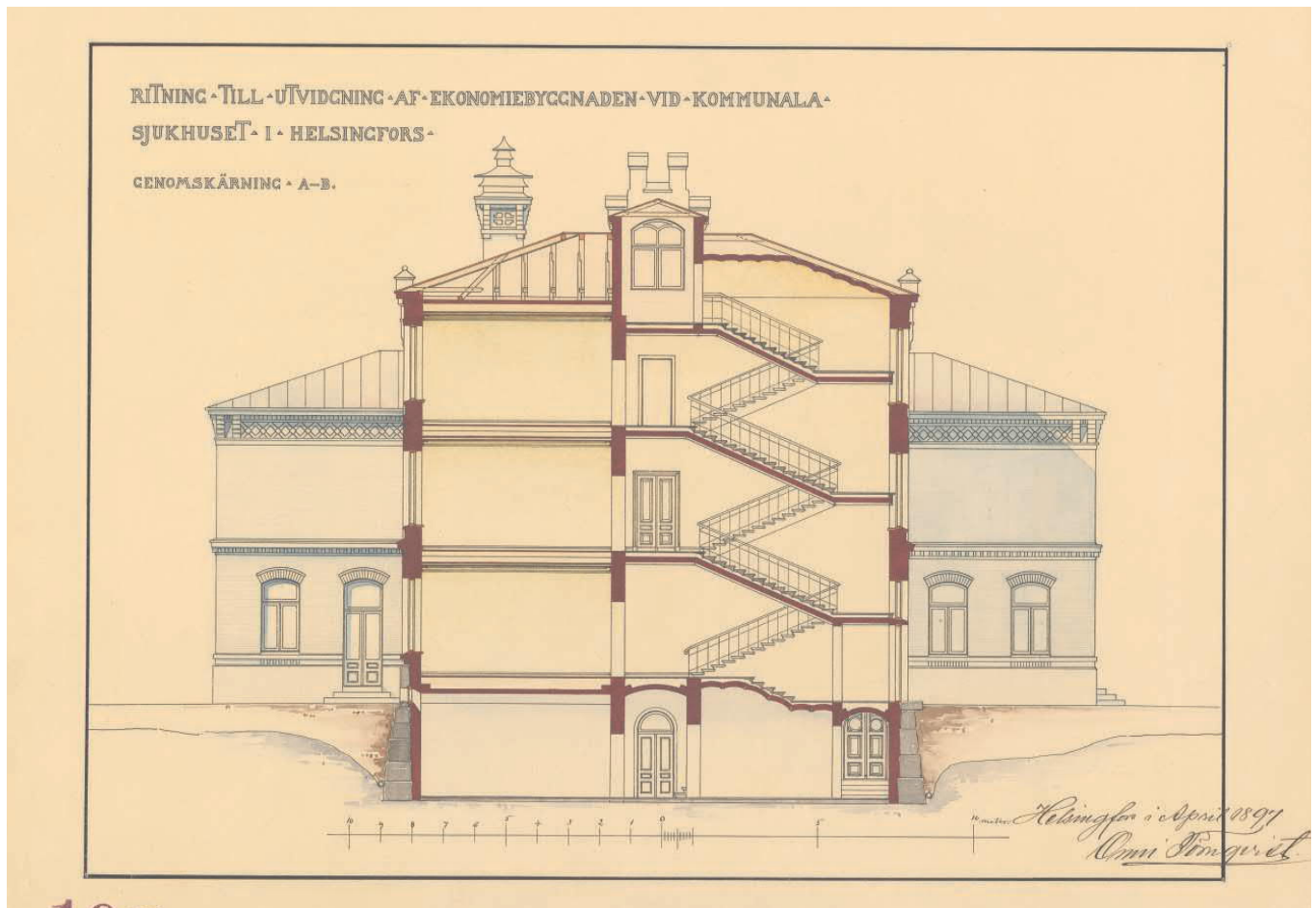
Pohjapiirrokset, huhtikuu 1897, Onni Törnqvist 1897. HKA-HKR

RAKENNUS 5 Talousrakennus

Pohjapiirroksset, huhtikuu 1897, Onni Törnqvist 1897. HKA-HKR

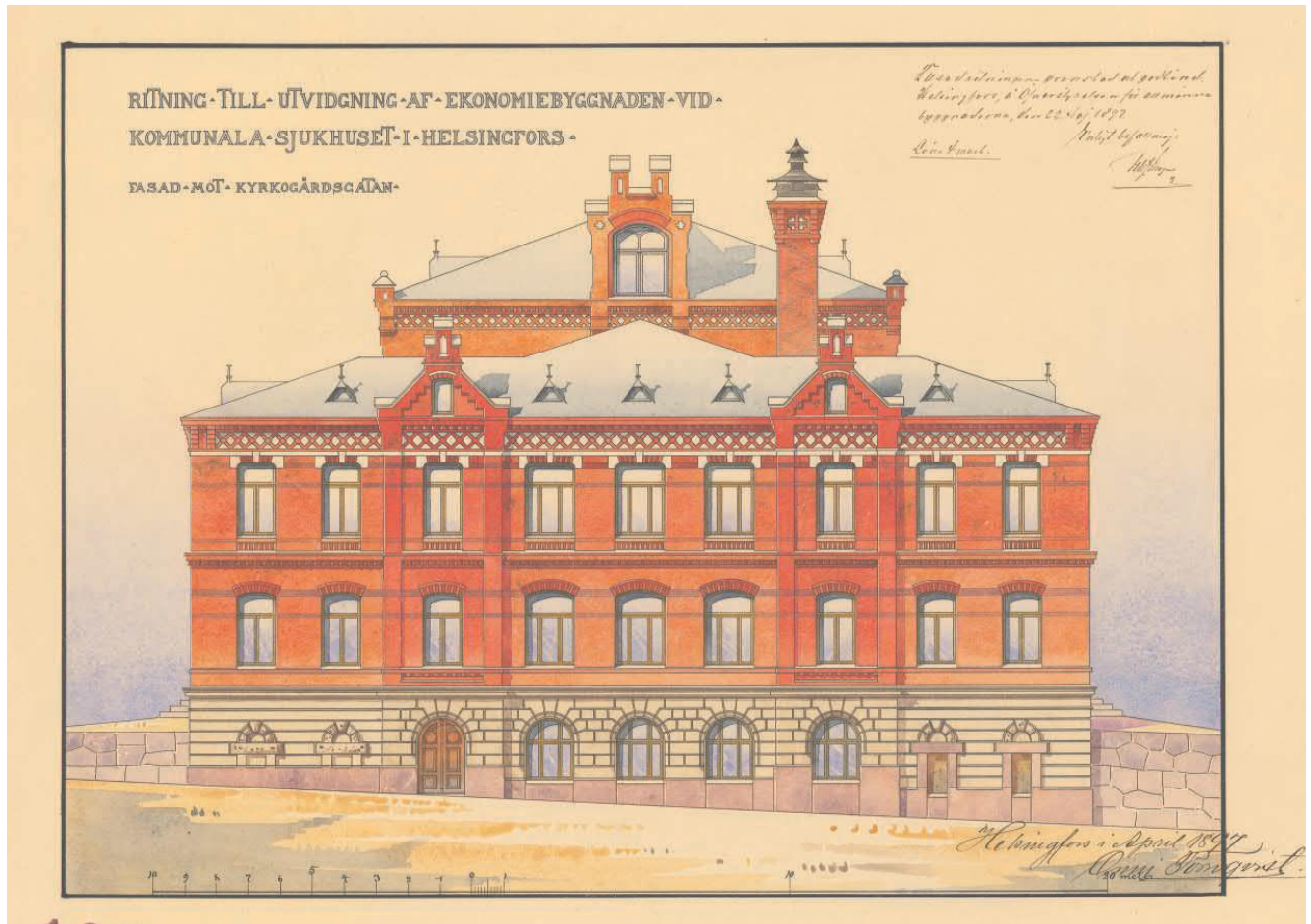

Leikkauspiirustus, huhtikuu 1897, Onni Törnqvist 1897. HKA-HKR

Talousrakennuksen leikkaus kolmikerroksisen keskiosan porrashuoneen kohdalta.

Leikkauksessa on esitetty välipohjia, muurattuja seiniä, T-mallisia ikkunoita ja peilipariviovia.

Kellarin ulkoseinä on esitetty tehtäväksi tukevana harmaakiviharkkomuurina, sisäpuolelle on muurattu tiiliverho-
us. Kellarikerroksen välipohjassa on tiiliholvi, samoin porrashuoneen ala- ja yläpohjassa.

Päätyjulkisivu länteen, nykyiselle Mechelininkadulle, huhtikuu 1897, Onni Törnqvist. Piirustukseen on lisätty Yleisten rakennusten ylihallituksen hyväksymismerkintä toukokuussa 1897. HKA-HKR

Kellarikerroksessa on jääkellari, verstaas, höyrykattilahuone, höyrykattilan halkovarasto sekä muita kellaritiloja. Ensimmäisessä kerroksessa on höyrypesula, kylpylaitos ja kylpylaitos kulkutautiosastojen kotiutettavia potilaita varten. Toisessa kerroksessa on mankeli ja kuivaushuone, liinavaatevarasto ja pesulanjohtajan asunto.

Julkisivun tehtävänä ei ole paljastaa että kysymyksessä on varsin monikäyttöinen hyötyrakennus, vaan julkisivun jäsentely noudattaa ajan laitosrakennusten tyyppillistä, melko yleispätevää tiiliarkkitehtuuria. Samankaltaisia aiheita on käytetty mm. Gustaf Nyströmin suunnittelemassa oppikoulurakennuksessa (1895), osoite Korkeavuorenkatu 23.

Rapattu, rustikoitu pohjakerros lepää graniittisokkelin varassa. Puhtaaksimuurattu tiilijulkisivu on jäsennöity räystään yläpuolelle nousevilla päätyaiheilla, torniaiheilla, ulkonevilla listoilla, hammastuksilla ja rappauksin korostetulla tiiliornamentiikalla. Höyrykattilan savupiipussa on tummempien tiilien muodostama siksak-kuvio. Puutiiilijulkisivua on jaettu vaakavyöhykkeisiin tummilla tiilinauhoilla. Kellarikerroksessa on pyörökaariholvatut ikkuna-aukot, 1. kerroksessa segmenttikaaret ja toisessa kerroksessa suorat tiilipalkit. Rakennuksessa on aumakatto ja ullakkoikkunoita.

Ikkunat on jaettu vaakavälikarmilla. Kapeat ikkunat ovat T-mallisia, leveämmät on välikarmin alapuolella jaettu kolmeen osaan. Ikkunapuitteiden ruskea sävy on rakennuksen tyylille ominainen, tammea jäljittelevä väritys. Ulko-ovi on peilipariovi.

TOINEN RAKENNUSVAIHE 1897-1898

Toisen rakennusvaiheen lopulliset piirustukset valmistuivat huhtikuussa 1897. Rakennustyöt suoritettiin 1897-98. Ylilääkäri Sieversin yksityiskohtainen rakennuskuvaus on julkaistu Marian sairaalan vuosikertomuksessa 1898. Ylilääkäri kuvailee uutta talousrakennusta seuraavasti:

Rakennus on nyttemmin valmistunut ja on aloittanut toimintansa vuonna 1898. Nykyinen rakennus on vuosina 1893-1894 toteutetun väliaikaisen rakennuksen laajennus. Osoittautui, että alkuperäisten suunnitelmien noudattaminen ei ollut perusteltua. Sekä sairaalasta saadut kokemukset että vastaavien Skandinaviaan, Saksaan ja Sveitsiin rakennettujen laitosten esimerkit osoittivat että alkuperäisten suunnitelmien tarkistaminen oli tarpeen. Kaikkialla on pyrkimyksenä sijoittaa pesula, keittiö ja varsinainen talousosasto erilleen toisistaan. Johtuen Marian sairaalan tontin ahtaudesta ja kustannustekijöistä on päätetty toteuttaa talousrakennus siten, että se koostuu kolmesta osastosta, sisältäen myös henkilökunnan asuintiloja: rakennuksessa on keittiö, asunto-osa ja pesula, johon liitetään keittiön ja pesulan tarvitsemat höyrykattilat.

Pesula on sijoitettu erilleen poikittaiseen länsisiipeen. Pesulan erottamiseksi muusta rakennuksesta, kosteuden leviämisen estämiseksi, on siiven rajalle rakennettu paksu kiviseinä. Ainoa yhdistävä tila on puhtaiden vaatteiden varasto, josta on yhteys samaan porrashuoneeseen, joka johtaa kulkutautiosaston henkilökunnan asunnoille.

Itäsiipi valmistui pääosin jo 1893-1895. Siinä on kahden kerroksen läpi ulottuva korkea keittiö, jonka molemmiin puoliin on yhteen tasoon sijoitettu ruokasaleja, astianpesuhuone, ruokavarasto ja ym.

Keskiosa on kolmikerroksinen. Kahdessa ylimmässä kerroksessa on yksinomaan alilääkärin ja henkilökunnan asuintiloja. Pohjakerroksessa on leipomo, ruokavarastoja sekä ruokalanpitäjän ja portinvartijan huoneet.

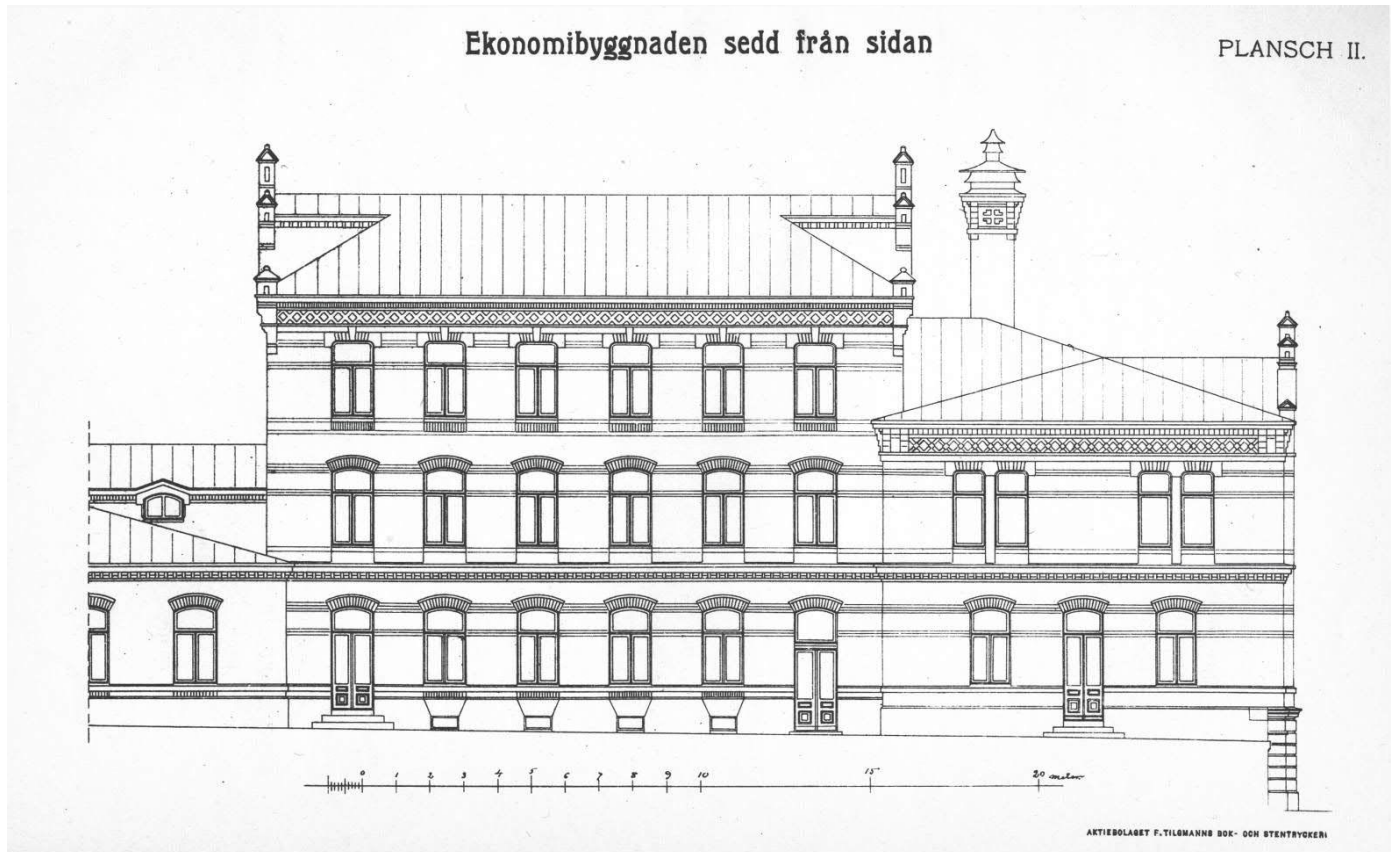
Vasemmassa, Kirkkotarhankadun puoleisessa siivessä on pesula, kylpyosasto, pesulan johtajan asunto, liinavaatevarasto ja kellari. Keittiössä ja pesulassa olevia laitteita käytetään kellarissa olevan höyrykattilan höyryn avulla, käyttäen 2,5 kg työpainetta ja 4 hevosvoiman höyrykoneita. Sama koneisto sekä tuottaa höyryä kylpylaitokseen että hoitaa pesulan keskuslämmityksen. Laitteisto välittää lisäksi lämmintä käyttövetä keittiöön, astianpesuhuoneeseen, leipomoon, pesulaan ja kylpylaitoksiin. Kellarikerroksessa on tätä varten lämminvesisäiliö. Asuinhuoneet lämmitetään kaakeliuunien avulla.

Arkkitehtina on Onni Törnqvist, urakoitsijana rakennusmestari Odert Laine. Höyryjohtojen, keskuslämmityksen yms. toteuttamisesta on vastannut insinööri R. Huber. Rakennustoimikunnan jäseninä ovat toimineet ylilääkäri R. Sievers, arkkitehti Onni Törnqvist ja insinööri G. Idström.

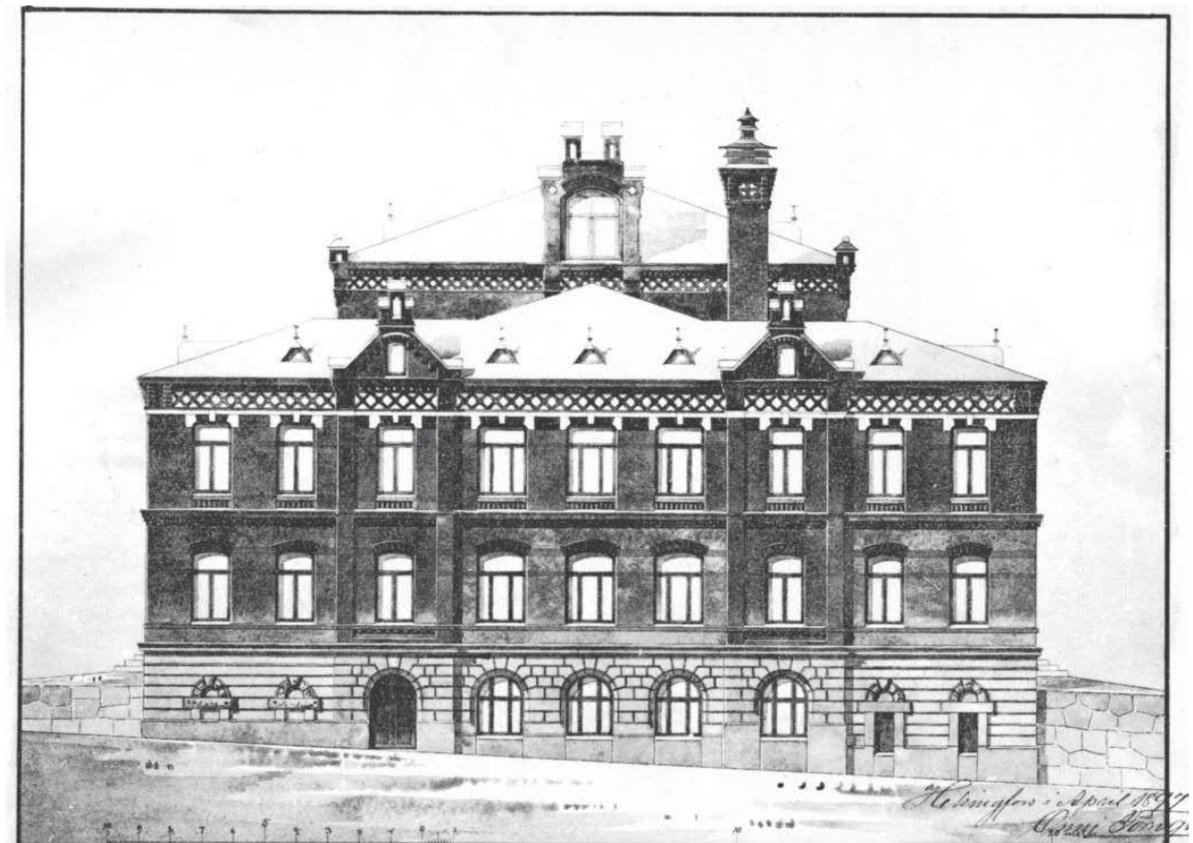
(Sievers, R. 1899, *Den nya ekonomibygnaden*. Årsberättelse från Maria sjukhus i Helsingfors för år

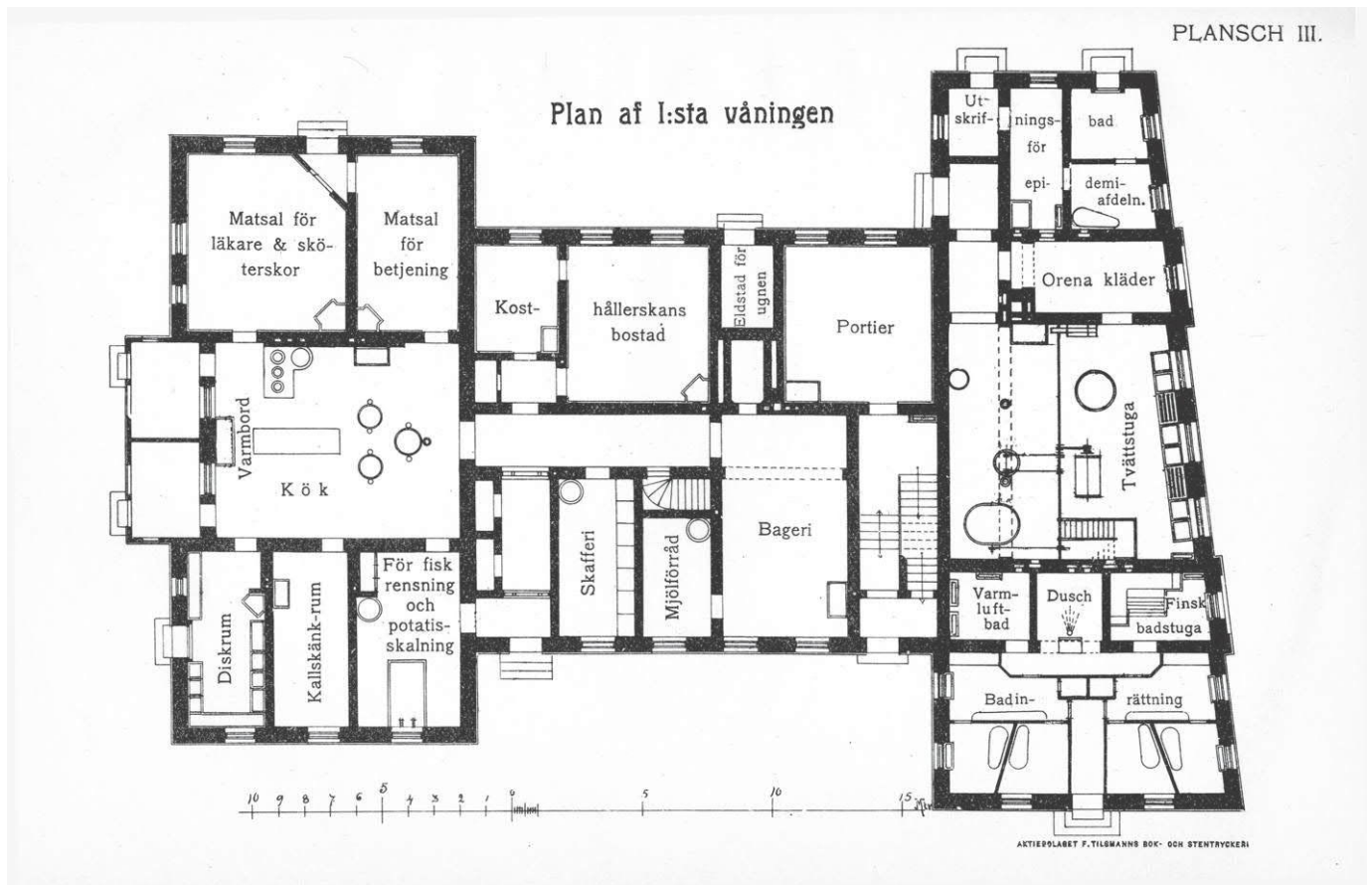
Talousrakennuksen päätyjulkisivu länteen, nykyiselle Mechelininkadulle. Ylilääkäri kuvaili rakennusta vuonna 1898: Ylimmässä kerroksessa on mankeli ja kuivaushuone, puhtaiden liinavaatteiden varasto ja pesulanjohtajan asunto. Alemmassa kerroksessa on höyrypesula. Siiven pohjoispäässä on lääketieteellisen osaston ja henkilökunnan käytössä oleva kylpylaitos. Siiven eteläpäässä on erillisellä sisäänkäynnillä varustettu pienehkö kylpylaitos, joka on tarkoitettu kulkutautiosastojen kotiutettavien potilaiden käyttöön.

Kellarikerroksessa on omalla, Kirkkokadun puoleisella sisäänkäynnillä varustettu jääkellari, verstaas, höyrykattilahuone, höyrykattilan halkovarasto sekä muita kellaritiloja. Kellarikerroksesta on porrasyhteys keittiöosastoon. (Sievers 1899)

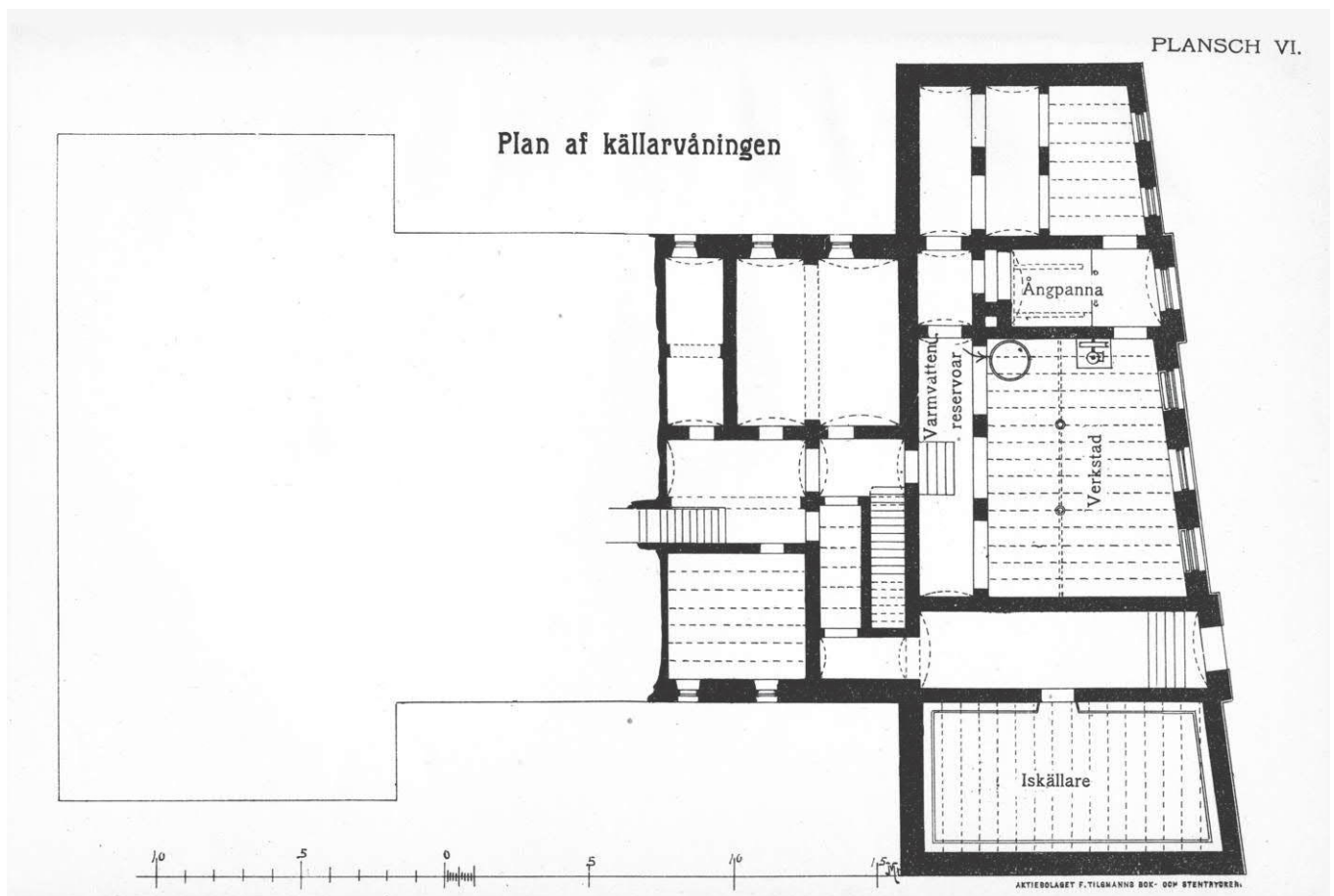

Sivujulkisivu pohjoiseen. Korkea piippu muodostaa rakennuksen siluettiin näyttävän, tornimaisen aiheen. Vasemmalla näkyvä siipi sisältää keittiön. Keskiosan molemmissa ylemmissä kerroksissa on henkilökunnan asuinhuoneita. Pohjakerroksessa on leipomo, ruokavarastoja ja ruokalanpitäjän asunto. Oikean puoleisessa siivessä on pesula ja kylpytiloja. (Sievers 1899)

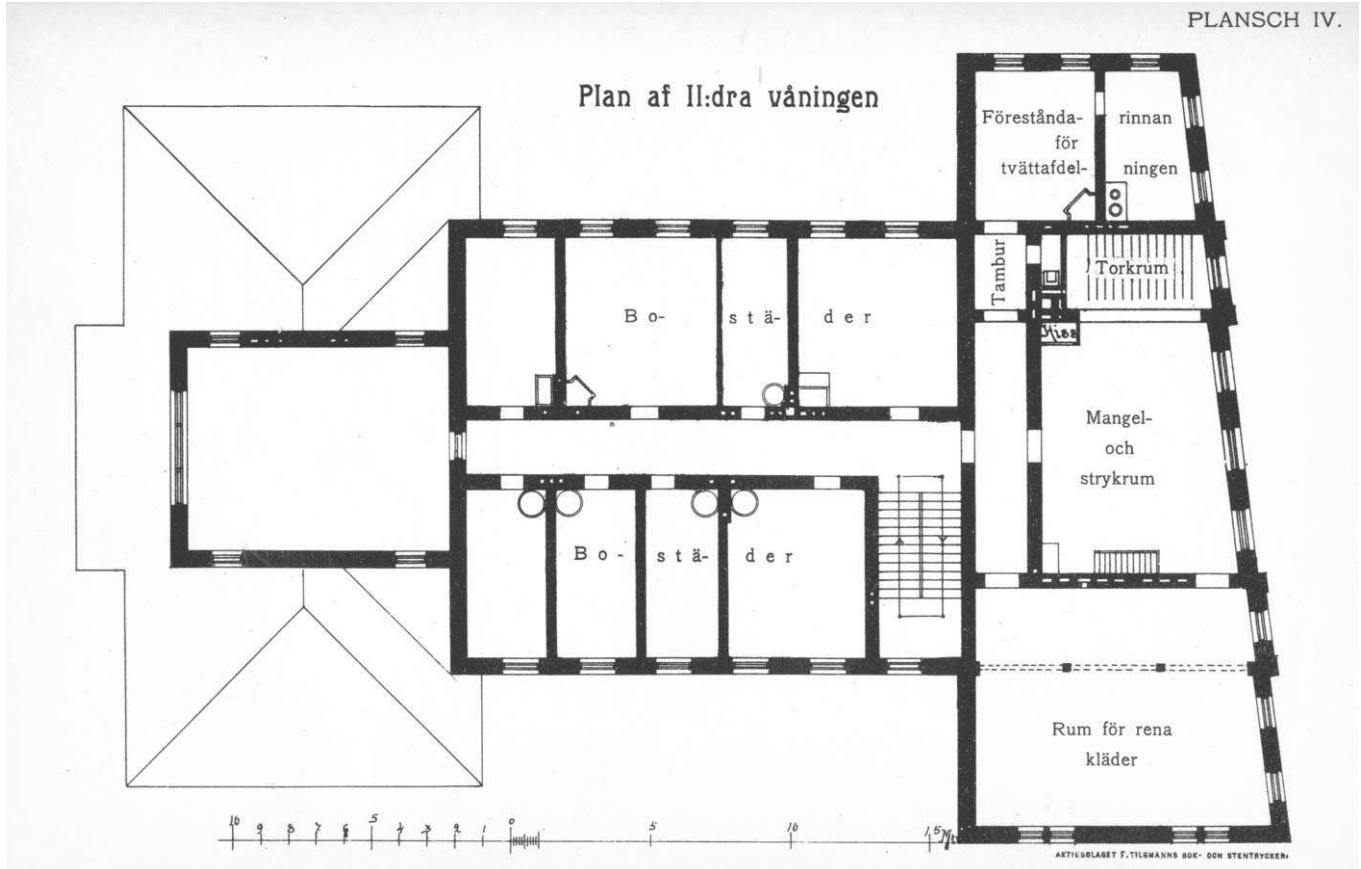

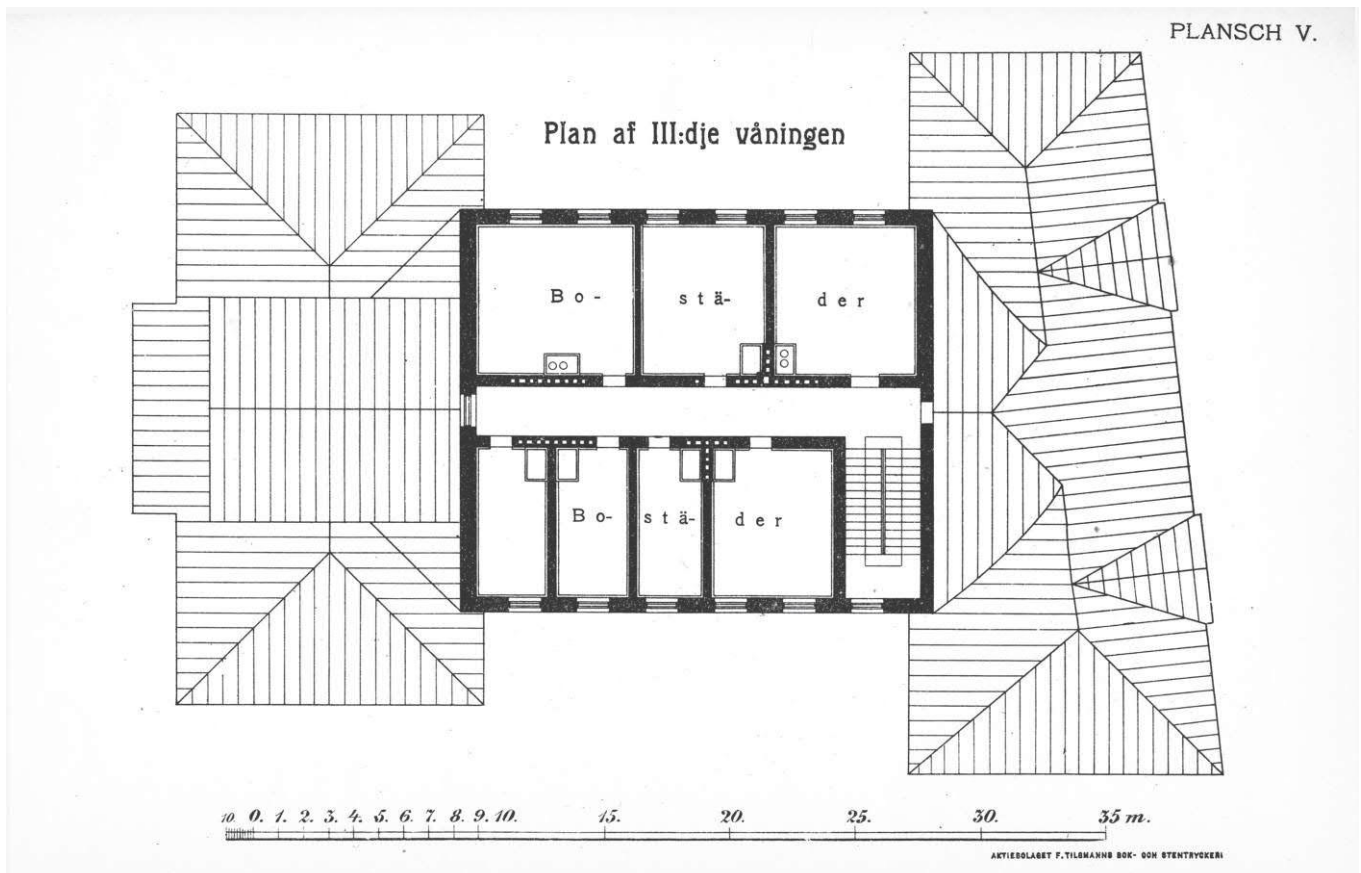
Talousrakennuksen pohjapiirroksat, painettu v. 1899 tri Sieversin sairaalaselostuksen yhteydessä.

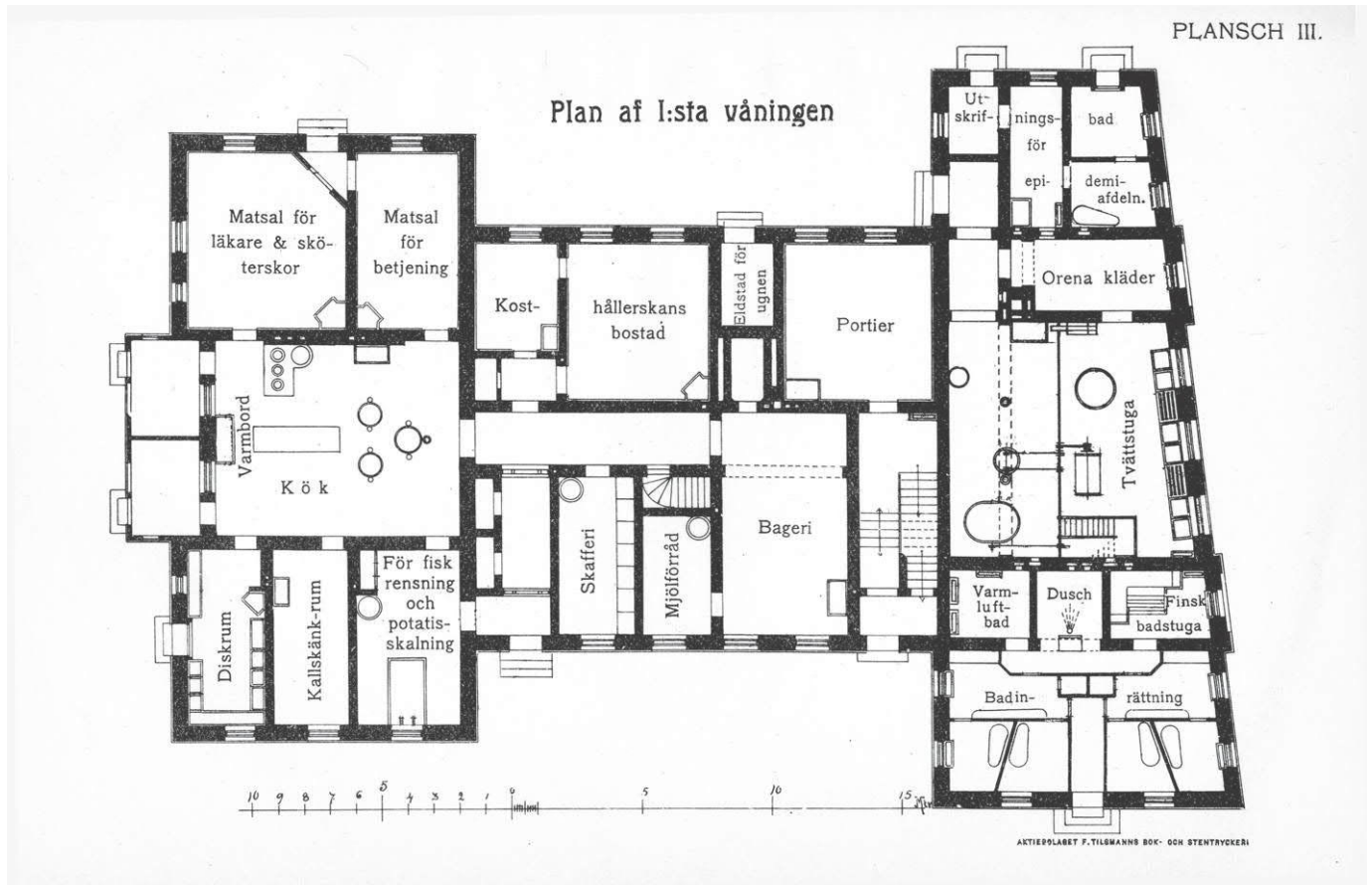

PLANSCH IV.

PLANSCH V.

Talousrakennuksen 1. kerroksen pohjapiirros julkaistiin v. 1899 tri Sieversin selostuksen yhteydessä.

TALOUSRAKENNUS VUONNA 1898

Ensimmäinen kerros

Ylilääkäri selostus vuoden 1898 vuosikertomuksessa oli perusteellinen:

Keittiö ulottuu kahden kerroksen läpi ja sitä valaisee suuri, ylemmän kerroksen tasolla oleva kaari-ikkuna. Keittiössä on 3 höyrypataa ja useamman padan varaus, höyrylämpöpöytä, höyrylämpökaappi sekä tavallinen hella muuripatoineen. Höyrypatojen toimittaja on tukholmalainen W. Wiklundin konepajaosakeyhtiö. Maidon ja hedelmäkeittojen keittämiseen varattu pata on kuparia, lihan ym. keittopata on rautaa. Molempien tilavuus on 170 litraa. Kolmas pata on tilavuudeltaan 249 litraa ja sitä käytetään yksinomaan perunoiden keittämiseen. Perunat lasketaan pataan teräslankakoreissa. Ruoanjakelu tapahtuu kahden luukun kautta, joista toinen on kulku tautiosastoa varten.

Keittiön eteläsivulla on siihen suorassa yhteydessä olevaa kaksi ruokasalia, toinen alilääkäreitä ja koulutettuja hoitajia varten, toinen alihoitajia, renkejä ja palvelijattaria varten. Em. ruokasalia käytetään myös hoitajien oleskeluhuoneena.

Keittiön pohjoissivulla on astianpesuhuone, kylmäkkötila ja esivalmistushuone kalan perkausta yms. varten. Jälkimmäisessä huoneessa on pitkä sinkkipöytä sekä kylmää ja lämmintä vettä. Huone on tilava ja siitä on kulkuyhteys suoraan ulos porstuan välityksellä. Torituotteiden vastaanotto ja jakelu tapahtuu täällä. Keittiöstä johtaa lyhyt, valaistu keskikäytävä ruokalanpitäjän asuntoon (2 huonetta ja eteinen), ruokavarastoihin ja leipomoon.

Leipomoon kuuluvat jauhojen ja valmiiden leipien varastot sekä tilava leivintupa, joka on varustettu kylmä- ja lämminvesijohdolla. Leivinuunia lämmitetään ja puhdistetaan vastakkaiselta puolelta, joten leivintupaan ei tarvitse tuoda halkoja tms. Käytön aikana uunia valaisee seinämään muurattu tulenkestävällä lasilla varustettu petrolilamppu, joka on hankittu Saksasta.

Keittiön ja leipomon lattiapinnoitteena on asfaltti. Keittiöstä leipomoon johtavalta käytävältä on porrasyhteys kellariin. Kellariin tuodaan tavaroita Kirkkotarhankadun puoleisesta ovesta.

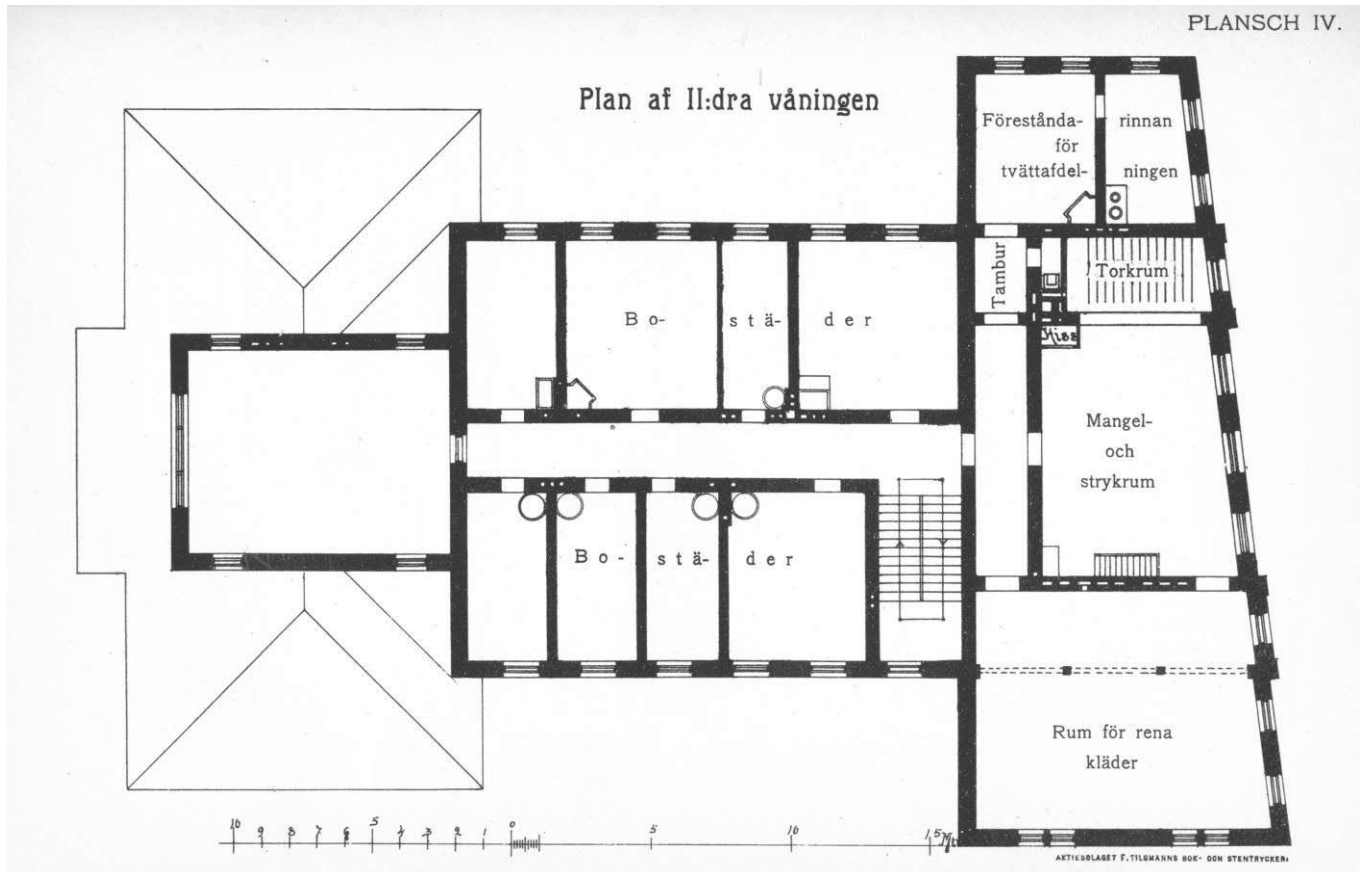
Ensimmäisen kerroksen keskiosassa on lisäksi huone, josta on suora yhteys eteiseen ja portaaseen. Tämä toimii ylempien kerrosten asuntojen eteisenä ja samalla pesulasta tuotavien puhteiden liinavaatteiden kuljetusreitinä.

Kirkkokadun puoleisen siiven alemmassa (1.) kerroksessa on pesula. Siihen johtaa rakennuksen takasivulla oleva erillinen porras. Ensimmäisenä on likapyykin vastaanotto- ja lajittelu-huone. Kulkutautiosaston pyykkiä säilytetään desinfiointiliuoksessa. Pesutuvassa on ikkunoiden edessä lämmin- ja kylmävesijohdoilla varustettuja pesualtaita. Pesulasalissa on seuraavat, tukholmalaisen W. Wiklundin konepajaosakeyhtiön toimittamat koneet: kuparinen pesukone, linko, pyörivillä messinkisiivillä varustettu huuhteluallas, käännettävä kuparikannella, sisäpuolisella kupariverhouksella ja kahdella höyrynpöistoputkella varustettu puinen keittoastia, pienempi keittoastia lipeäkäsittelyä varten sekä 6 helposti kuljetettavaa puista ns. liotusvaunua. Kaikkia koneita käytetään höyryllä, samoin puhtaan pyykin hissi, joka johtaa kuivaus- ja mankelisaliin. Kyseiset salit sijaitsevat välittömästi pesulan yläpuolella. Tilojen välissä on rautaporaat.

Pesulasiiven pohjoispäässä sijaitsee omalla sisäänkäynnillä varustettu kylpylaitos. Tämä on jaettu kahteen osastoon miehiä ja naisia varten. Molempien osastojen käytössä on kuiva, lämmin huone (roomalainen kylpylä), siivilä- ja tankosuihkulla varustettu suihkuhuone sekä suomalainen sauna. Kylpylaitoksen lattia on Metlacherkiveä, väliseinät ovat valkoisella öljymaalilla käsiteltyä Rabitx-rakennetta.

Pesulasiiven eteläpäässä on pienehkö kylpylaitos niitä potilaita varten, jotka kotiutetaan kulkutautiosastolta sekä ko. osaston hoitajia varten, heidän lähtiessään asioimaan kaupungille. Tähän osastoon kuuluu erillinen sisäänkäynti eteistiloihin ja sairaalassa käytettyjen vaatteiden riisumishuone. Vaatteet lasketaan seinäluukusta desinfioimisaltaaseen. Kylvyn jälkeen potilaat viedään kolmanteen pukeutumishuoneeseen, jonne on tuotu puhtaat vaatteet ulkoa.

(Sievers 1899)

Talousrakennuksen 2. kerroksen pohjapiirros (Sievers 1899).

Valmiin talousrakennuksen toinen kerros

Ylilääkäri selostus vuoden 1898 vuosikertomuksessa:

Keittiö ulottuu kahden kerroksen läpi. Keskiosan toisessa kerroksessa on alilääkärien ja henkilökunnan kahdeksan erikokoista huonetta, sijoitettuina keskikäytävän molemmiin puoliin. Portaat palvelevat asuntojen kulkureittinä ja puhtaiden liinavaatteiden kuljetusreittinä pesulan toisesta kerroksesta.

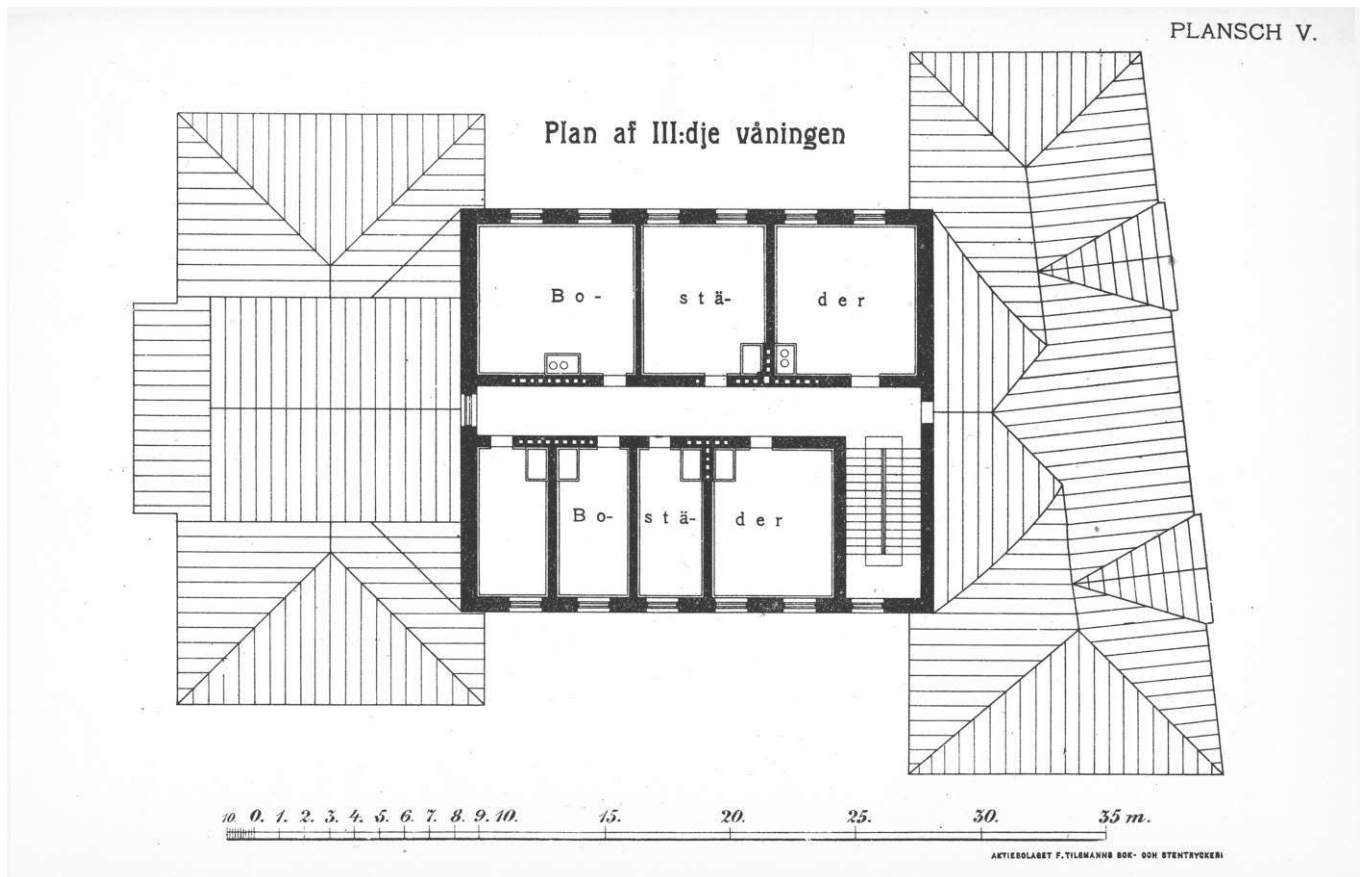
Pesulan toisessa kerroksessa on tilava mankeli-, kuivaus- ja silityssali. Keskelle lattiaa on sijoitettu höyrymankeli, jota voidaan tarvittaessa käyttää käsivoimin. Höyryhissillä tuotujen lingottujen liinavaatteiden kuivattamiseksi on 12 ns. kuivaushevosta. Keskellä lattiaa on myös hella silitysrautojen lämmitystä varten. Mankelihuoneen pohjoispuolella on koko sairaalan yhteiskäytössä oleva valoisa liinavaatevarasto. Likaiset vaatteet viedään pesulaan erillisen, talousrakennuksen vastakkaisella puolella sijaitsevan portaan välityksellä.

Toisen kerroksen länsisiiven eteläpäässä on liinavaatevaraston johtajattaren kaksi huonetta ja eteinen.

(Sievers 1899)

Talousrakennus 1900-luvun vaihteessa. Talousrakennuksen kolmikerroksinen keskiosa kohoaa aumakattoisena massana päätyosien yläpuolelle. Itäsiivessä sijaitseva keittiö on kahden kerroksen korkuinen huonetila, jota valaisivat yläikkunat. Sieversin albumi v. 1907. HKM

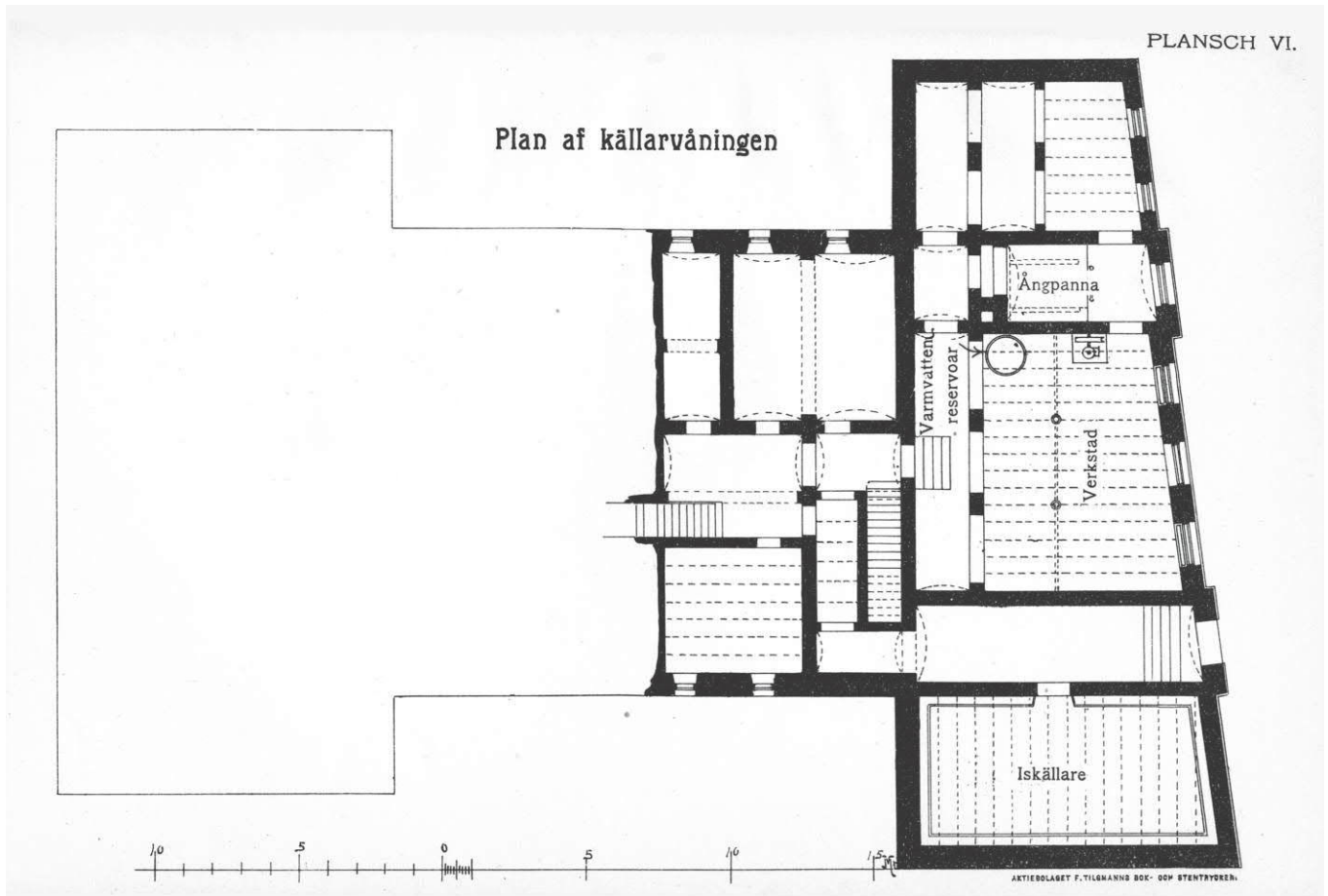

Talousrakennuksen 3. kerroksen pohjapiirros (Sievers 1899).

Valmiin talousrakennuksen kolmas kerros

Ylilääkäri selostus vuoden 1898 vuosikertomuksessa:

Kolmannessa kerroksessa on henkilökunnan asuntoja valaistun keskikäytävän molemmin puolin. Kerroksesta on yhteys pesulan yläpuolella olevaan tilavaan ullakkokerrokseen. (Sievers 1899)

Valmiin talousrakennuksen kellarikerros

Ylilääkäri selostus vuoden 1898 vuosikertomuksessa:

Kellarikerros on osittain louhittu kallioon. Kerroksesta on porrasyhteys keittiöön sekä yhteys rakennuksen Kirkko-tarhankadun puolella olevaan pääsisäänkäyntiin (piirustuksen mukaan tynnyriholvattu käytävä).

Kellarikerroksessa on:

- tilava jääkellari (piirustuksen mukaan kappaholvit)
- neljä kellarihuonetta (piirustuksen mukaan kappaholvit, tynnyriholvit)
- tilava, valoisa työpajahuone, jossa on höyrykone ja lämminvesisäiliö (piirustuksen mukaan kaksi pilaria ja kappaholvivälipohja)
- höyrykattilahuone siihen kuuluvine halkokellareineen (piirustuksen mukaan tynnyriholvi ja kappaholvit)

(Sievers 1899)

TÄRKEIMMÄT MUUTOKSET

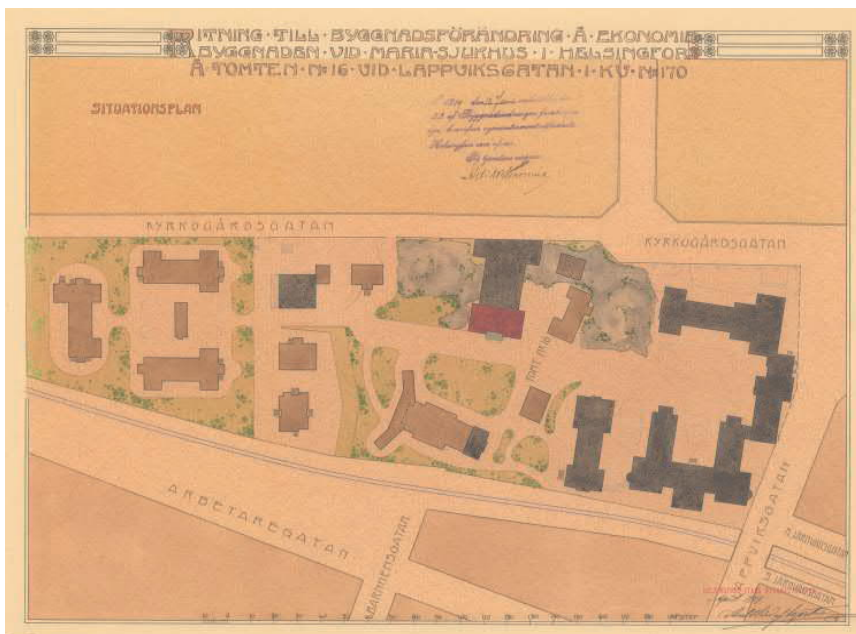
Talousrakennuksen ensimmäisen vaiheen toteutuspiirustus on päivätty tammikuussa 1893. Onni Törnqvistin laatima piirustus esittää ainoastaan keittiö- ja ruokahuoltotiloja sisältävän itäosan, jonka keskellä kohoaa korkean keittiön yläosa. Huhtikuussa 1897 laaditut toisen vaiheen piirustukset ja 1900-luvun vaihteen valokuva esittävät erikorkuisiin osiin jakautuvan, eloisan rakennuskokonaisuuden, jonka tiilijulkisivuja elähdyttävät kahden sävyiset julkisivutiilet, rappauspinnat, reliefit, vaihtelevat ikkunamuodot pyörökaarineen ja suorine tiilipalkkeineen. Räystäslinjan yläpuolelle kohoavat päätyaiheet, vesikaton kattoikkunat ja koristeelliset piiput tuovat lisää vaihtelua rakennuksen ääriiviin.

Alkuperäisten suunnitelmien mukaan ainoastaan talousrakennuksen keskiosa oli tarkoitus rakentaa kolmikerroksisena. 1890-luvun lopulla se kohosi aumakattoisena massana selvästi päätyosien yläpuolelle. Itäosassa sijaitseva keittiö oli kahden kerroksen korkuinen huonetila, jota valaisivat mm. toisen kerroksen tasolle sijoitetut yläikkunat.

Talousrakennusta on myöhemmin korotettu ja laajennettu useassa vaiheessa. Eri osien muodostama porrastuva hahmo rikkaine siluetteineen on korotusten takia muuttunut lähes tasakorkeaksi, kookkaaksi laitosrakennukseksi. Mechelininkadun puolelta nähtynä rakennus on vuodesta 1922 lähtien ollut nelikerroksinen, koska länsipään kellariin sijoitetut huoltotilat muodostavat siellä katutasolta kohoavan korkean pohjakerroksen.

Laajennus ja muutostyöt 1909-1916

Ensimmäinen merkittävä laajennus- ja muutostyö suunniteltiin vuonna 1909. Samaan aikaan sairaalaa laajennettiin uusilla, arkkitehti Lars Sonckin suunnittelemissa potilas- ja hallintotiloilla. Alueelle päätettiin järjestää yhteinen lämpökeskus rakennuskohtaisten lämmityslaitosten sijasta. Melko etäällä alueen eteläpäässä sijaitsevat kulkutautiosaston rakennukset päätettiin kuitenkin jättää uuden järjestelmän ulkopuolelle. Lämpökeskus ratkaistiin talousrakennukseen sijoitettavalla korkeapainehöyrylaitoksella. Ratkaisua perusteltiin halvemmilla hoitokustannuksilla, yksinkertaisemmalla lämpimän veden valmistamisella eri käyttöpaikoissa ja hygieenisillä syillä.

Talousrakennuksen muutostyön asemapiirros, huhtikuu 1909, Karl Hård af Segerstad. HKR - HKA

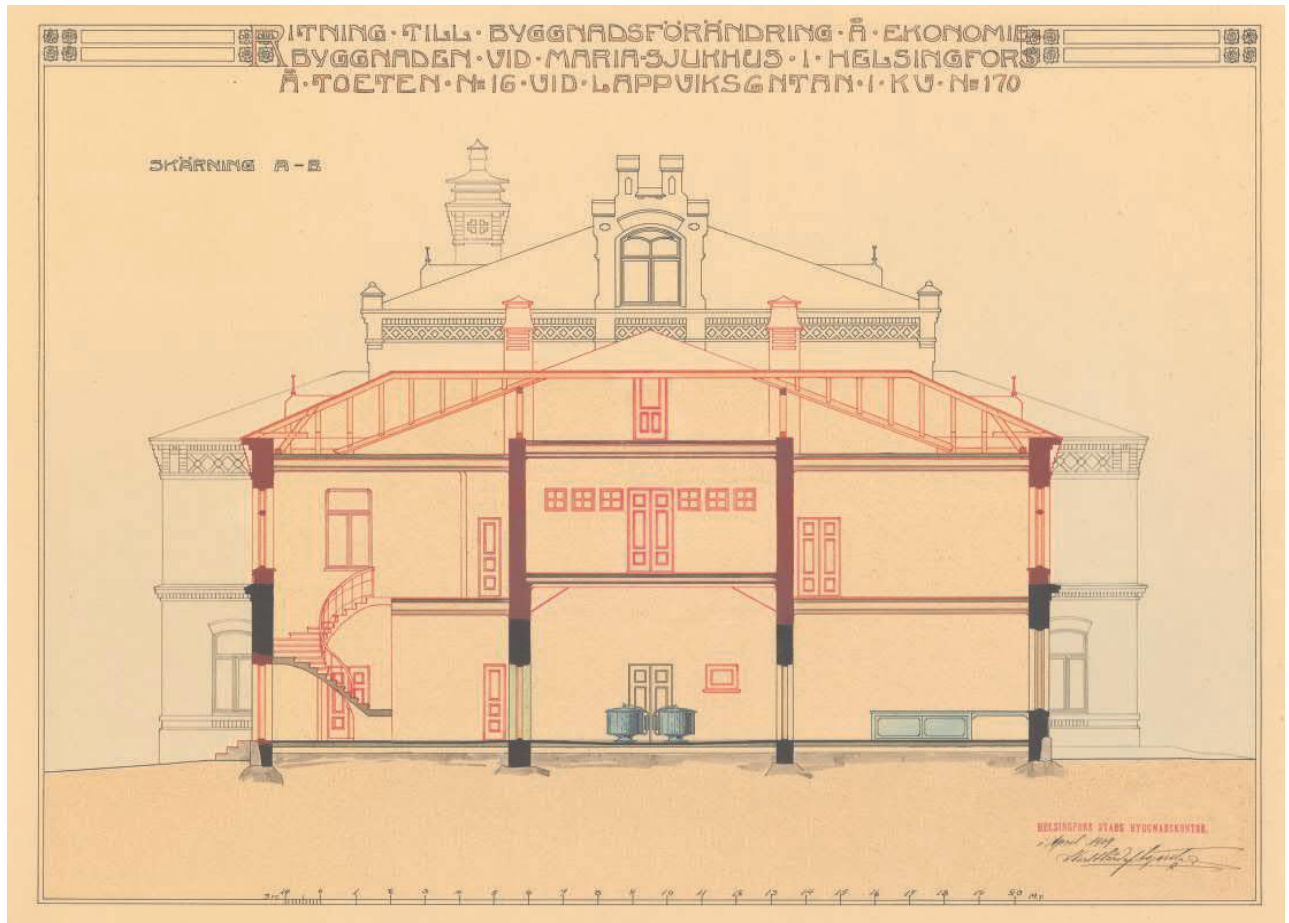
Talousrakennus kuvattuna 1920-luvulla. Julkisivu edustaa 1800-luvun loppuvaiheen laitospuutarhaston tyyppillistä tiiliarkkitehtuuria. HYM

Etuna oli savukaasujen johtaminen yhteen savupiippuun, joka sijaitsi melko etäällä potilashuoneista. Talousrakennuksen eteläisivulle rakennettiin lämpökeskusratkaisua palvelemaan korkea, punatiilestä muurattu savupiippu. (Laurila - Tandefelt 1968, 620; Hagelstam 1910)

Kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstad suunnitteli muutoksia mm. keittiön järjestelyihin, muita väliseinä- ja teknisten asennusten edellyttämiä muutoksia sekä itäpään korotuksen yhdellä kerroksella. Toiseen kerrokseen keittiön yläpuolelle rakennettiin kolme rinnakkaista ruokasalia - lääkäreille ja ylihoitajille, alihoitajille sekä palveluskunnalle. Uusi porrashuone johti suoraan eteläisivun pihalta ruokasaliin. Porrashuoneelle raivattiin tilaa keittiön aputilojen puolelta. Keittiön uusiminen on tässä vaiheessa ollut välttämätöntä, koska suunnitelma on edellyttänyt uuden välipohjan rakentamista keittiön yli. Keittiön jäi kuitenkin edelleen muita tiloja korkeammaksi. Tämä näkyy vieläkin toisen kerroksen lattian tasoeroissa, joiden takia käytävillä on porrasaskelmia.

Julkisivusuunnitelmissa arkkitehti noudatti edeltäjänsä linjaa käyttäen runsaasti samankaltaista ornamenttiikkaa, reliefi- ja päätyaiheita. Länsipäätyyn muodostettiin kaksi, päätykolmioon päätyvää risaliittia kehystämään sisään vedettyä keskiosaa. Keittiön itäisivulla ollut puolikylmä, kahtia jaettu, puurakenteinen jakelueteinen korvattiin kaikesta päätellen tässä vaiheessa tiilirakenteisella ”erkerillä”.

Seuraavat muutossuunnitelmat koskivat WC-tilojen sijoittamista talousrakennuksen länsiosaan (1910) ja tulisijamuutosta keskiosan asuinkerroksessa (1916). WC-tilojen uudet ulko-ovet avautuivat suoraan pohjoispuoleiselle pihalle. Arkkitehtina oli edelleen Karl Hård af Segerstad.

Muutostyön pohja- ja leikkauspiirustukset, 1. ja 2. kerros. Karl Hård af Segerstad, huhtikuu 1909. Vanhat seinät on esitetty mustalla, uudet tummanpunaisella, purettavat vihreällä. HKR-HKA

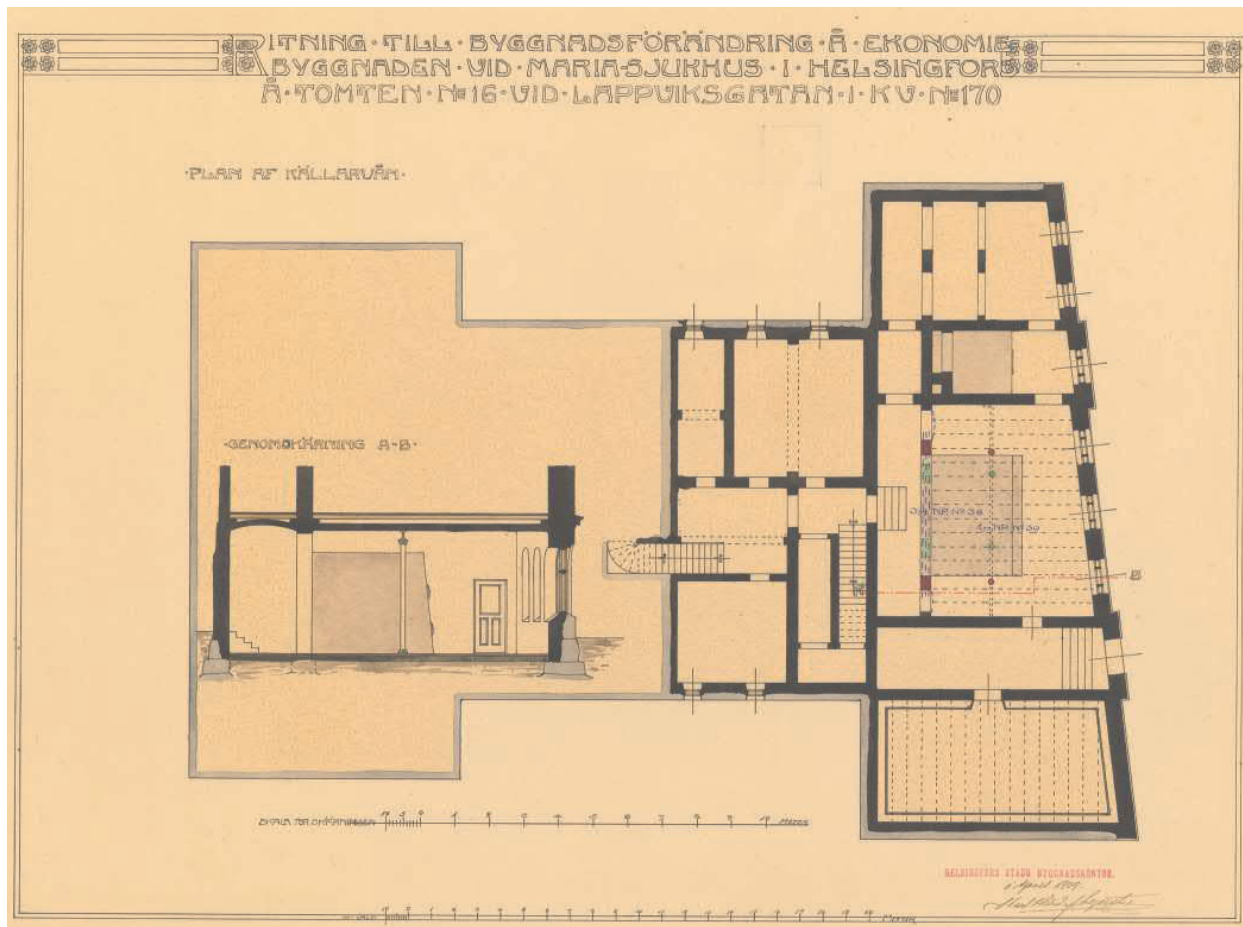
Muutospiirustukset 1909

Ensimmäinen merkittävä laajennus- ja muutostyö suunniteltiin ja toteutettiin vuonna 1909.

Kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstad suunnitteli muutoksia mm. keittiön järjestelyihin, muita väliseinä- ja teknisten asennusten edellyttämiä muutoksia sekä itäpään korotuksen yhdellä kerroksella. Toiseen kerrokseen keittiön yläpuolelle rakennettiin kolme rinnakkaista ruokasalia - lääkäreille ja ylihoitajille, alihoitajille sekä palveluskunnalle. Uusi porrashuone johti suoraan eteläsivun pihalta ruokasalikerrokseen. Porrashuoneelle raivattiin tilaa keittiön aputilojen puolelta. Keittiön uusiminen on tässä vaiheessa ollut välttämätöntä, koska suunnitelma on edellyttänyt uuden välipohjan rakentamista keittiön yli. Keittiön jäi kuitenkin edelleen muita tiloja korkeammaksi.

Keittiön yhteyteen järjestettiin asianmukaiset tilat kylmäkölle (*Kallskänk*), astianpesulle ja ruokatarvikkeiden esikäsitteilylle (*Ränseri*). Keittiön asfalttilattia, joka vuosikertomuksen mukaan aina oli epäsiisti näköinen, korvattiin Metlacher-laatoituksella. Keittiön hella vaihdettiin keskelle lattialle sijoitettuun laitoshellaan, jonka toimitti Sparrherd-Fabrik, A. Senking, Hildesheim. Tinatut kupariset keittokattilat korvattiin saksalaisilla, valurautaisilla höyry- ja nikkelipadoilla. Patoja oli nyt kaikkiaan viisi. Höyryn kondensoitumisen estämiseksi asennettiin ilmanvaihtolaitteita. Sähköisellä ”ventilaattorilla” parannettiin ilmanvaihtoa.

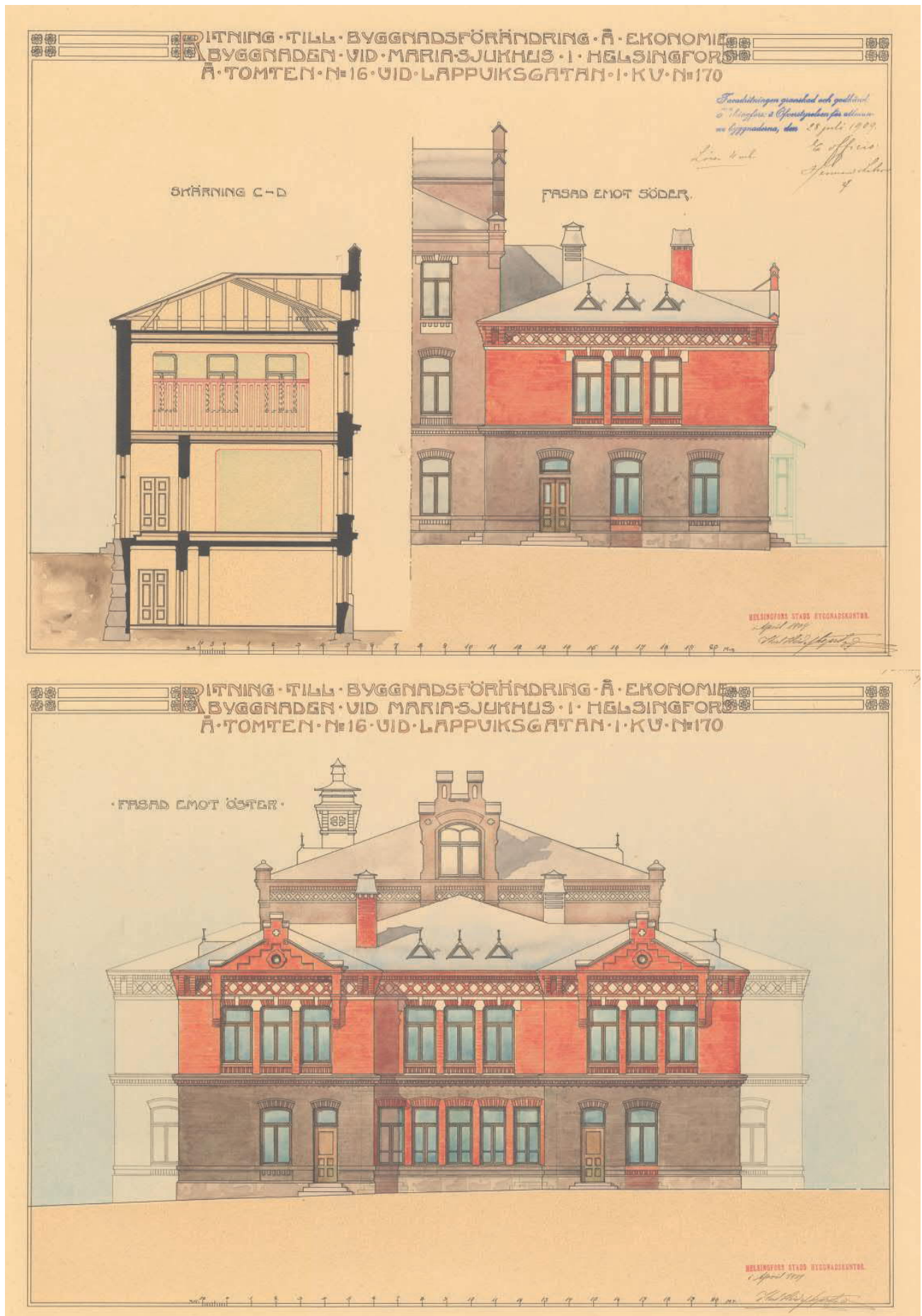
Pesulaa laajennettiin liittämällä siihen 1. kerroksessa sijainnut kulkutautiasaston kylpylaitos ja toisessa kerroksessa sijainnut kahden huoneen asunto. Pesulaan hankittiin samalla uusia varusteita. (Hagelstam 1910)

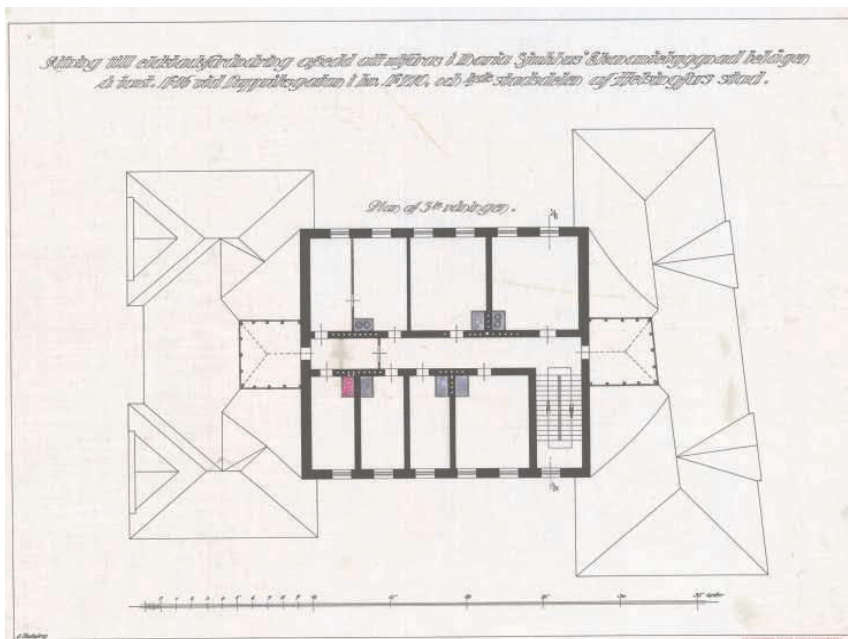
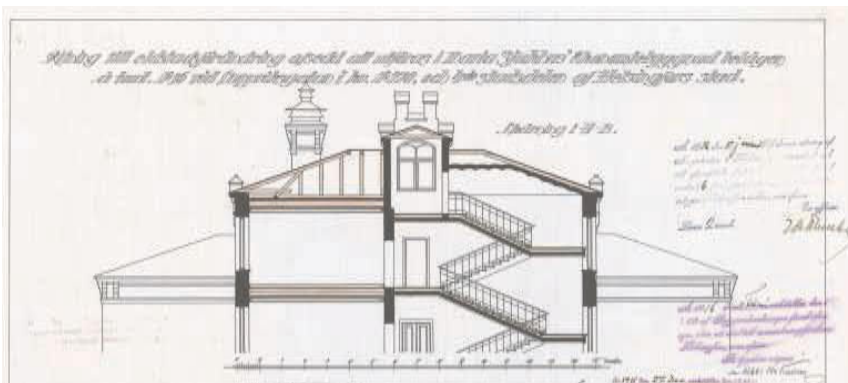
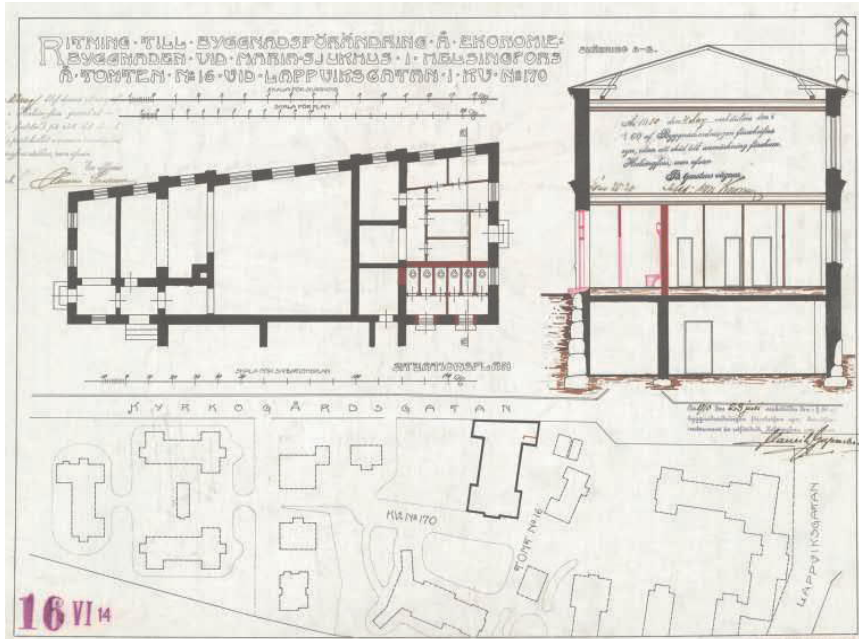

Muutostyön pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustukset; kellarikerros sekä julkisivut etelään (muutosalueet) ja itään. Karl Hård af Segerstad, huhtikuu 1909. Vanhat seinät on esitetty mustalla, uudet tummanpunaisella, purettavat vihreällä. HKR-HKA

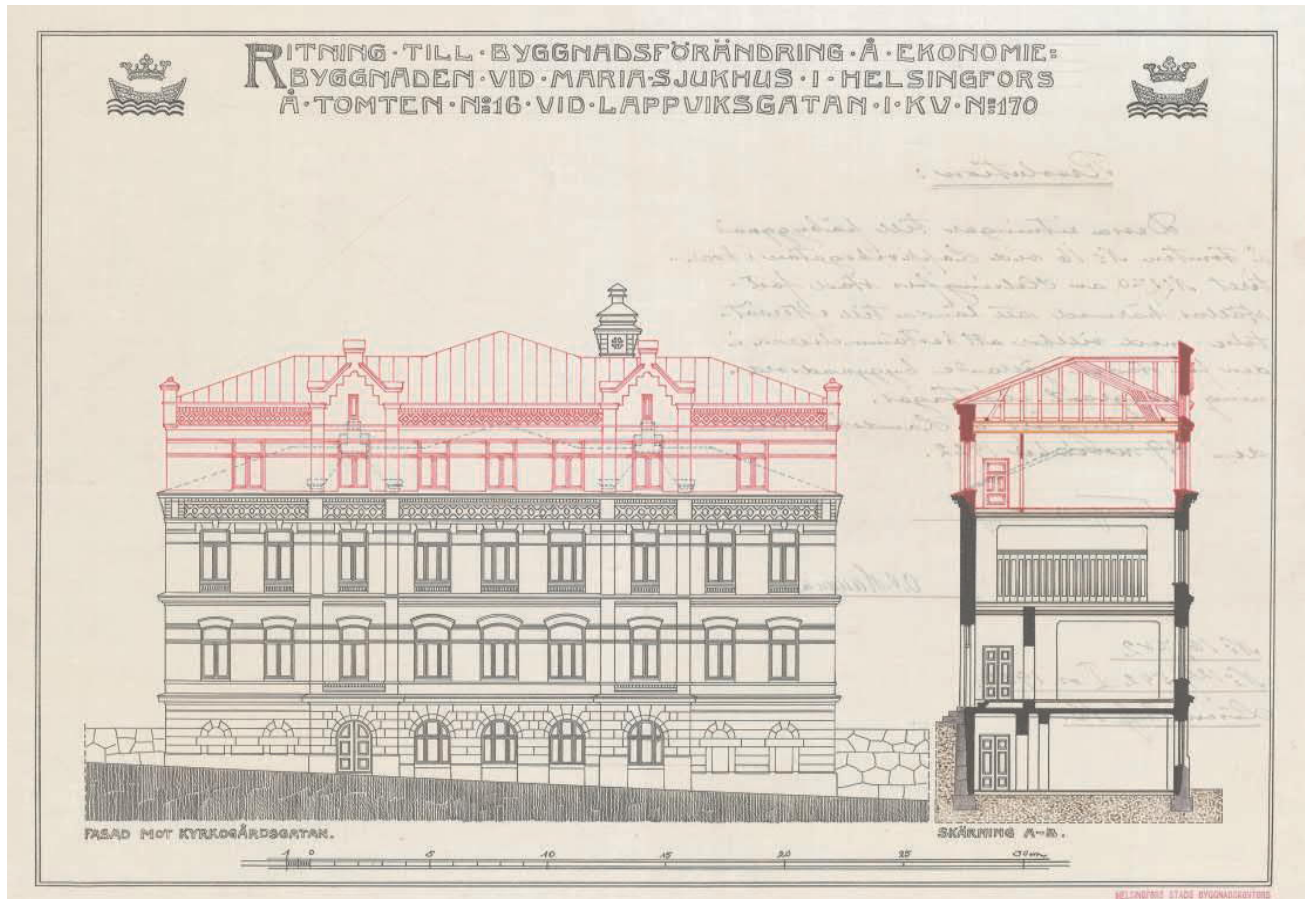
Muutospirustukset 1909

Itäpäädyssä sijaitsevaa keittiösiipeä korotettiin ja uuteen toiseen kerrokseen sijoitettiin kolme ruokasalia. (Hagelstam 1910)

Muutospiirustukset 1910-1916. Muutossuunnitelmat koskivat WC-tilojen sijoittamista talousrakennuksen länsiosaan (1910) ja tulisijamuutosta keskiosan asuinkerroksessa (1916). WC-tilojen uudet ulko-ovet avautuivat suoraan pohjoispuoleiselle pihalle. Arkkitehtina oli edelleen Karl Hård af Segerstad. HKA-HKR

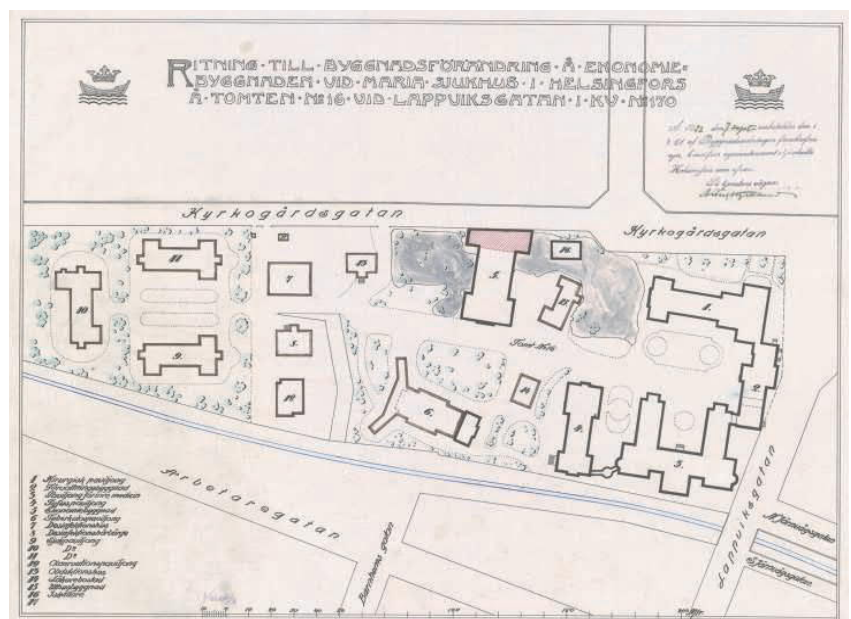

Muutospiirustus 1922, Runar Eklund. HKA-HKR

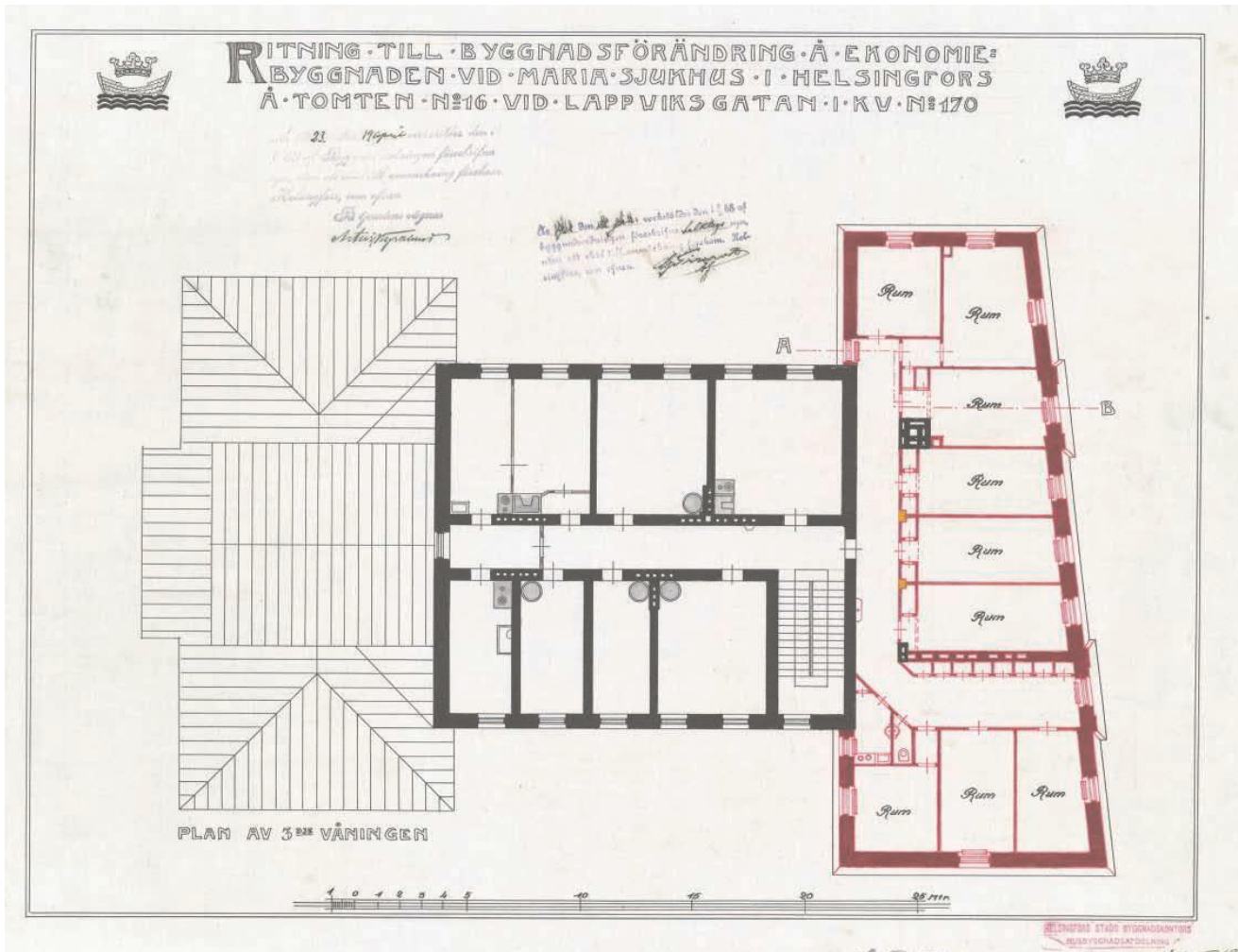
Arkkitehti Runar Eklund suunnitteli korotusosan julkisivun Onni Törnqvistin alkuperäisen suunnitelman arkkitehtuurille uskollisena. Yksityiskohdat toteutettiin entistä pelkistettyinä, mm. ikkunat olivat suorakaiteen muotoiset. Entisen julkisivun ikkunarytmistä poikettiin jättämällä julkisivuun enemmän umpipintoja. Risaliittien päätyaiheita "nostettiin" kerrosta ylemmäksi. Vesikaton muoto oli aumakatto.

MUUTOKSET 1922

Vuonna 1922 oli vuorossa Mehelininkadun puoleisen osan korotus yhdellä kerroksella. Korotusosaan suunniteltiin yhdeksän asuinhuonetta, WC- ja keittiötiloja. Arkkitehtina oli Rakennusvirastossa työskentelevä Runar Eklund.

Muutostyön asemapiirros 1922, Runar Eklund. HKA-HKR

Muutospiirustus 1922, Runar Eklund. HKA-HKR
Korotusosaan on suunniteltu yhdeksän asuinhuonetta, WC- ja keittiötiloja. Uudet ulko- ja väliseinät on merkitty punaisella.

Sairaalan keskeinen puistoraitti. Taustalla talousrakennuksen länsipääty ja keittiön eteinen suurine ikkunoineen. Kuva HYM

Talousrakennus korotuksen jälkeen. Sonja Koreneffin 75-vuotisaalbumi.HKM

Keittiö 1930-luvulla. HKM

Talousrakennuksen itäsiipi. 1950-luvun lopulla toteutettu korotusosa erottuu muita kerroksia pelkistetympänä, mutta sopeutuu hyvin kokonaisuuteen. Arkkitehtina oli Lauri Pajamies, joka myös suunnitteli etualalla näkyvän sairaalan uudisrakennuksen. Valokuva Grünberg 1963, HKM

Talousrakennuksen eteläsivu ja savupiippu 1920-luvulla. Oikealla itäosa ennen korotusta. HYM

MUUTOKSET 1940-1959

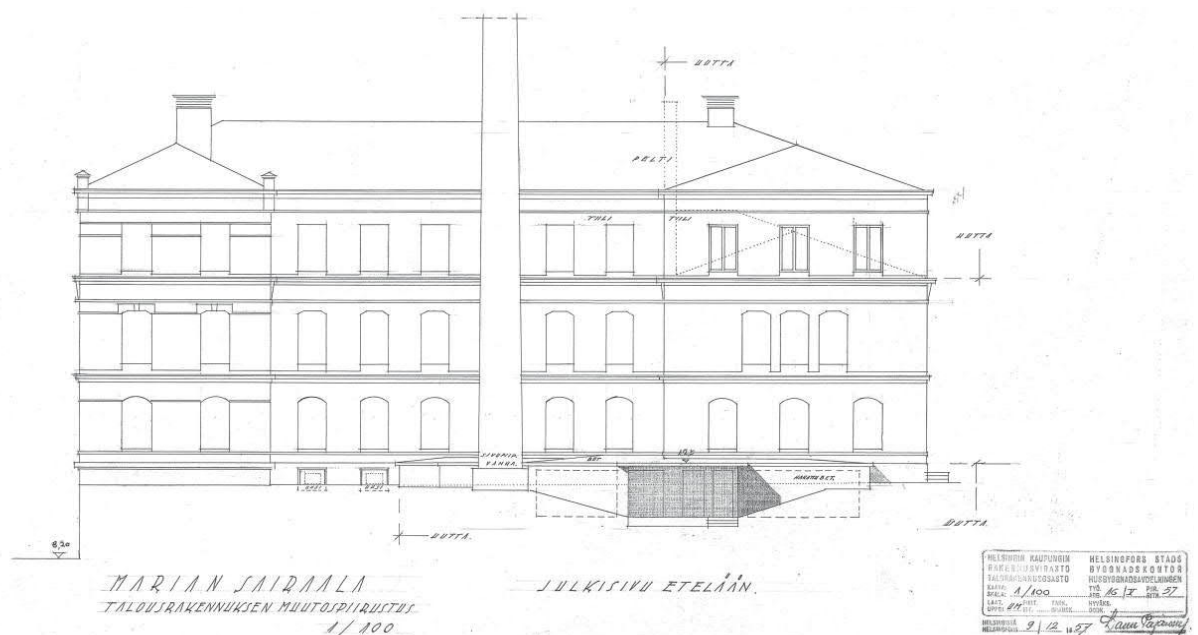
Rakennuksen siluettiin puututtiin seuraavan kerran 1950-luvulla sairaalan ensimmäisen sodanjälkeisen laajennusvaiheen yhteydessä.

Vuosikymmenien kuluessa talousrakennus toimi yhä enemmän myös teknisten järjestelmien keskuksena. Siihen suunniteltiin lisärakennuksia ja tilamuutoksia, jotka jonkin verran hämärsivät alkuperäistä, verraten selkeää tilakonseptia. Käyttötarkoituksen muutokset ja sairaalan kasvavien, palvelevien toimintojen sijoittuminen talousrakennukseen johtivat myös asuntojen lakkauttamiseen ja toimistotilojen rakentamiseen. Kasvavan sairaalan henkilökunnan tarvitsemat sosiaalitytöt puku- ja pesutiloihin toteutettiin entisiin ruokailutiloihin.

Talousrakennuksen länsiosaa kasvatettiin Mechelininkadun varrelle etelä- ja pohjoissuuntaan useassa vaiheessa. Mataliin, osittain maanalaisiin laajennusosiin sijoitettiin mm. teknisiä tiloja ja keittiön ruokavarastoja. Laajennuksia ja talotekniikan aiheuttamia rakennusmuutoksia, kuten polttoainevarastoja, öljysäiliöitä ja kattilahuonejärjestelyjä, suoritettiin toistuvasti ainakin 1940-luvulta alkaen.

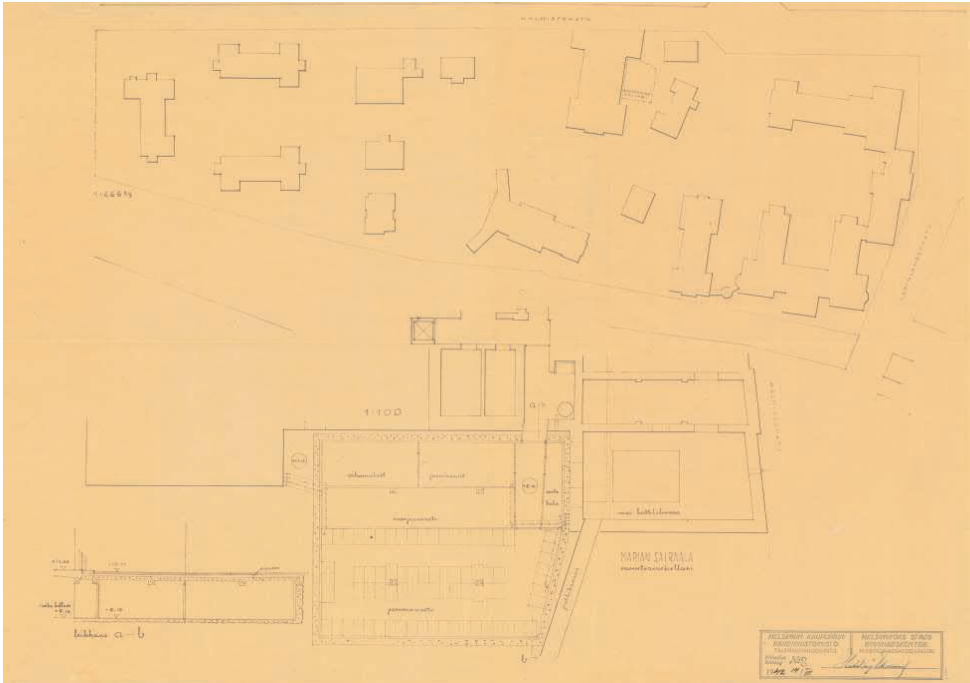
1950-luvun lopulla tehtiin talousrakennuksen viimeinen tähänastinen korotus. Arkkitehti Lauri Pajamiehen suunnitelmien mukaan rakennettiin 1957-59 keittiöpäädyn päälle kolmas kerros, johon sijoitettiin avara, kolmeen suuntaan avautuva ruokasali. Keittiö säilyi edelleen ensimmäisessä kerroksessa, josta käsin hoidettiin kasvavan sairaalan ruokahuolto. Ruokasalin yhteyteen muodostettiin kabinetteja ja kokoustiloja. Saman kerroksen länsiosaan suunniteltiin hallinto- ja taloustoimisto. Korotusosa sovitettiin materiaalien ja ikkunarytmin sekä yksityiskohtien mittakaavan avulla olemassa olevaan julkisivuun väheleisin keinoin. Se oli selvästi uusi mutta säästävä lisäys.

1959 Marian sairaala liitettiin kaukolämpöverkkoon ja pesulatoiminta siirrettiin kaupungin keskuspesulaan.

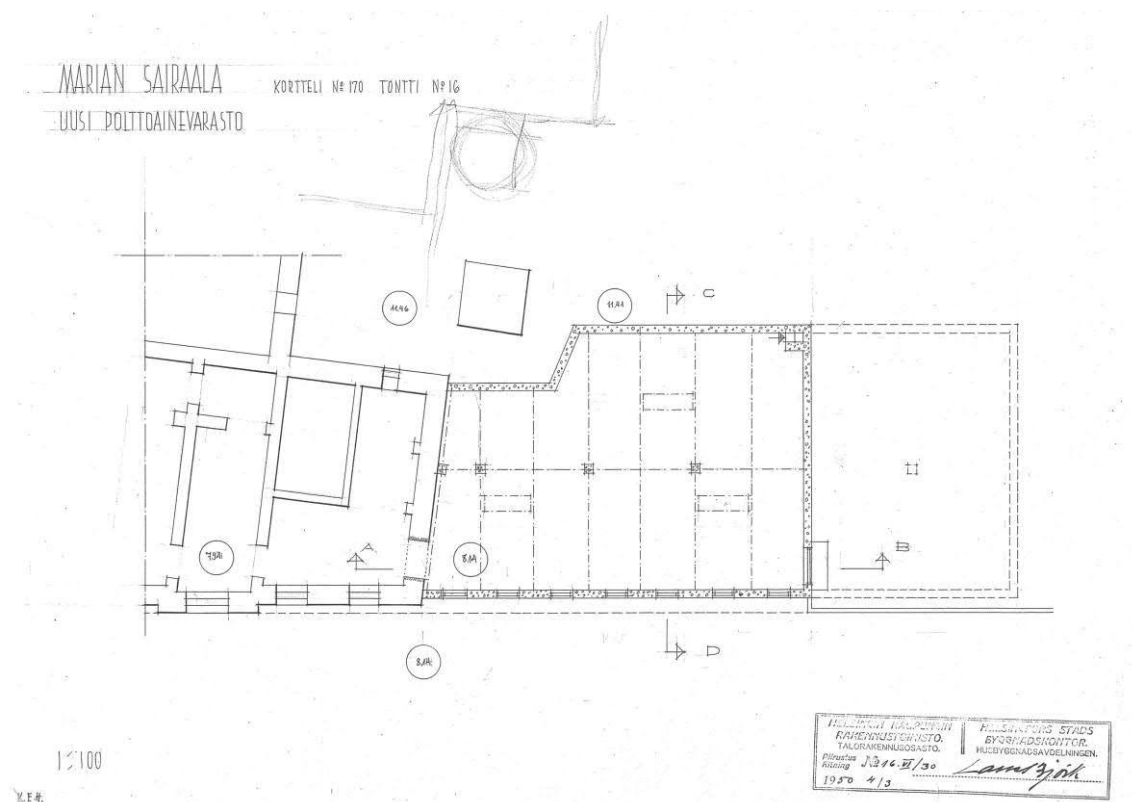

Julkisivu etelään. Muutospiirustus 9.12.1957, HKR. Lauri Pajamies.

RAKENNUS 5 Talousrakennus

Muutospiirustus 1942. Talousrakennuksen pohjoispuolelle rakennetaan maanalaiset varastotilat. Hilding Ekelund. HKA

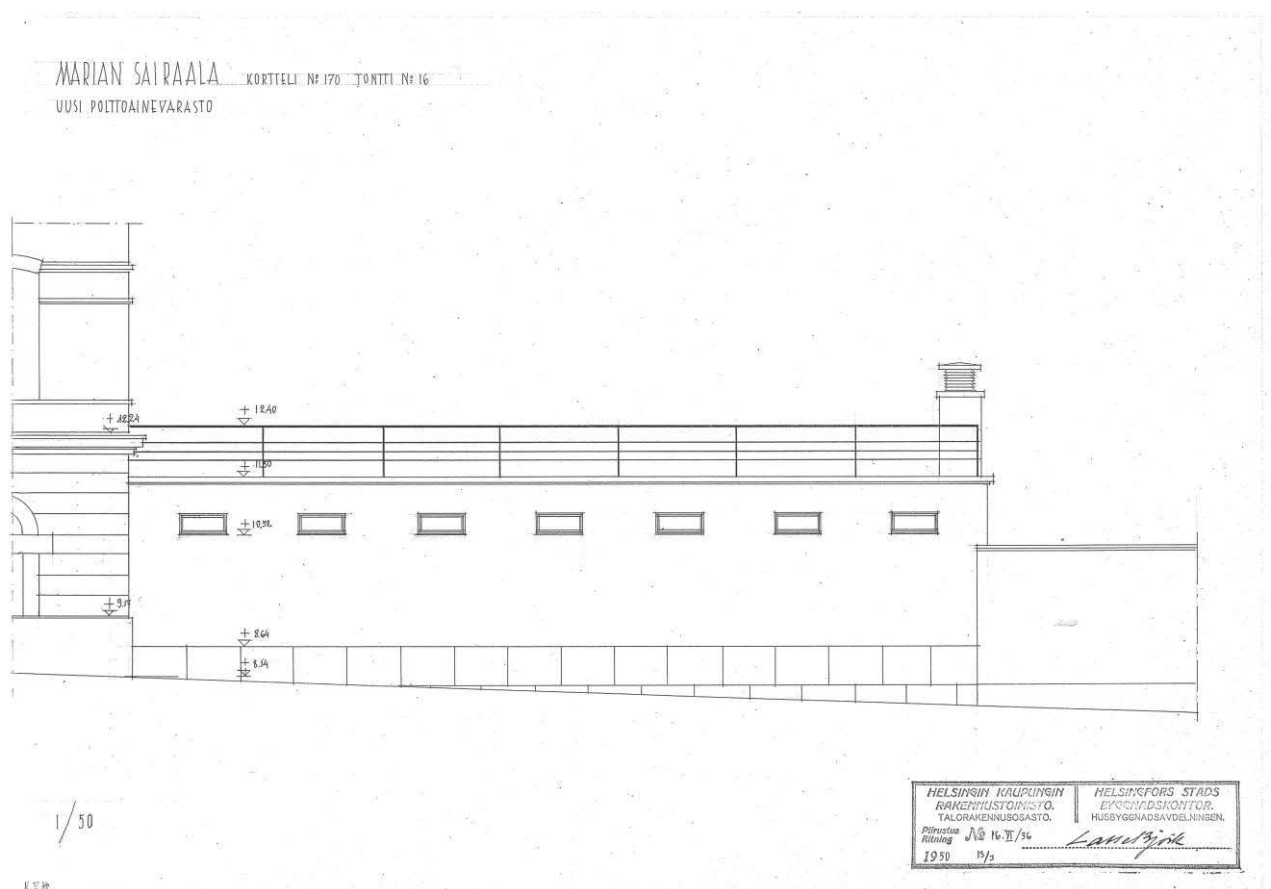

Muutospiirustus 1950. Uusi polttoainevarasto rakennetaan kellarin jatkeksi länsipään eteläpuolelle. Lasse Björk, Helsingin kaupungin rakennustoimisto. HKR

Talousrakennuksen länsiosan mataliin, osittain maanalaisiin laajennusosiin sijoitettiin mm. teknisiä tiloja ja keittiön ruokavarastoja. Laajennuksia ja talotekniikan aiheuttamia rakennusmuutoksia, kuten polttoainevarastoja, öljysäiliöitä ja kattilahuonejärjestelyjä suoritettiin toistuvasti ainakin 1940-luvulta alkaen.

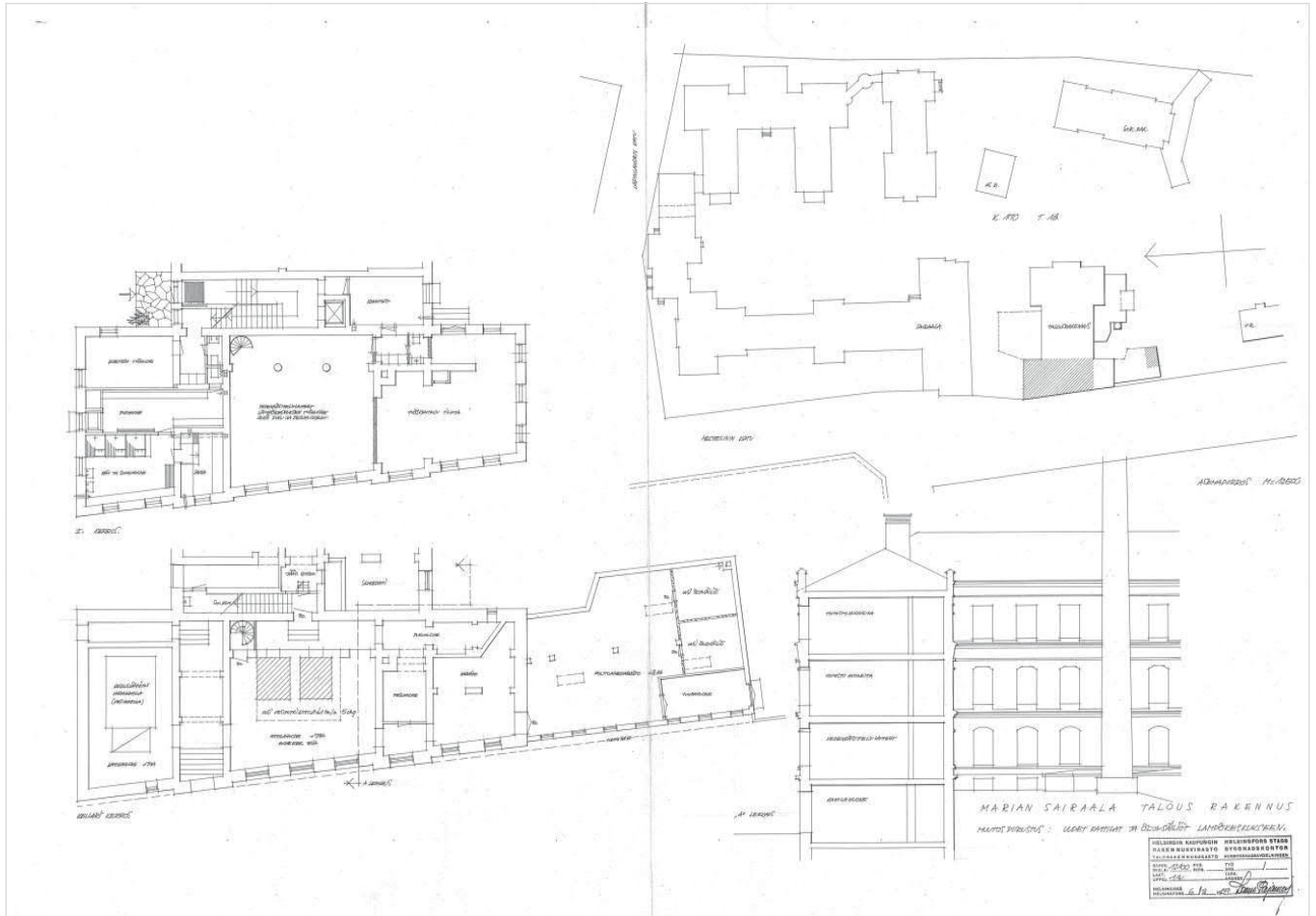

Kellarin muutospiirustus 4.3.1950. Uuden polttoainevaraston julkisivu Mechelininkadulle. Lasse Björk, Helsingin kaupungin rakennustoimisto. HKR

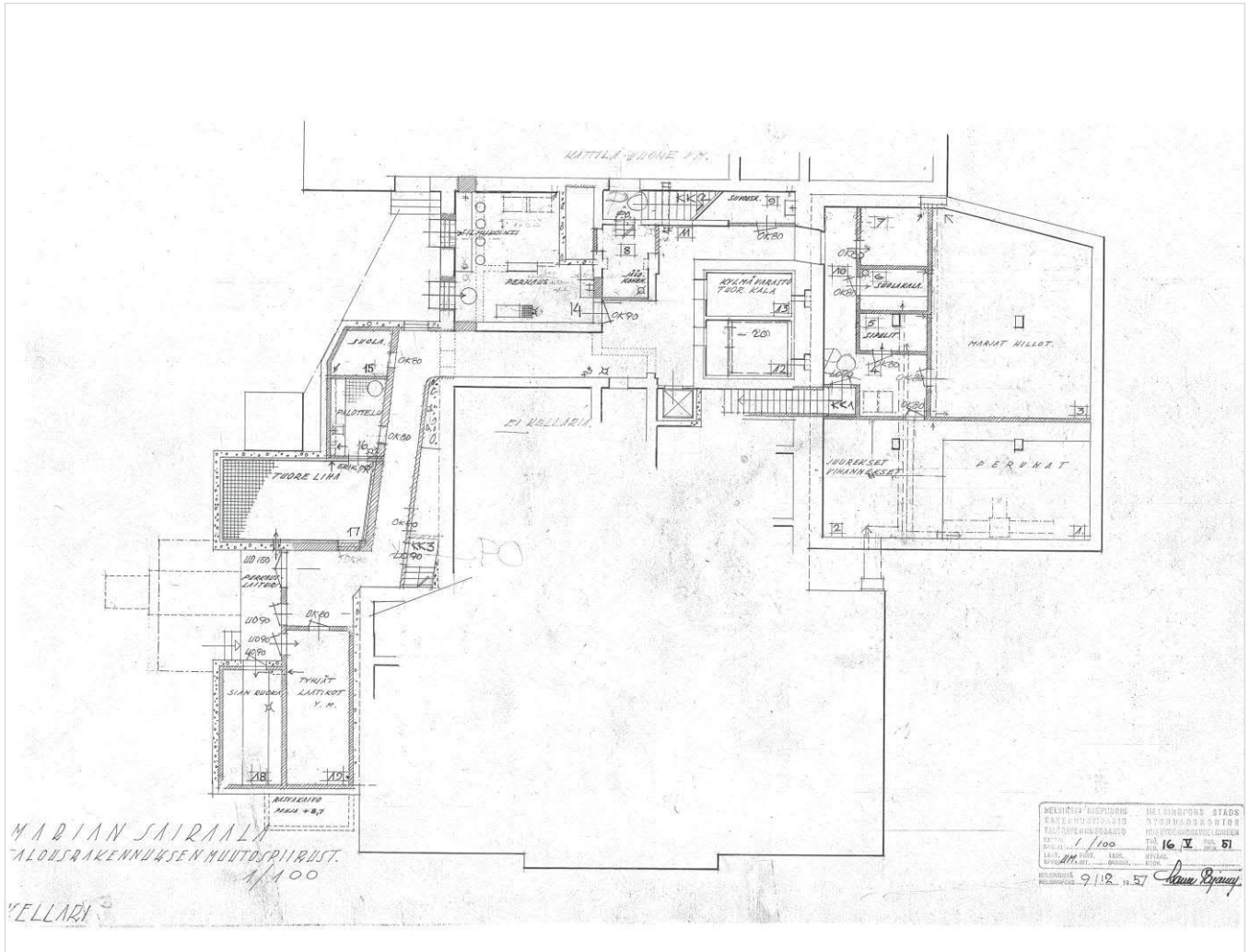

Kellarin muutospiirustus 15.3.1950. Uuden polttoainevaraston julkisivu Mechelininkadulle. Lasse Björk, Helsingin kaupungin rakennustoimisto. HKR

RAKENNUS 5 Talousrakennus

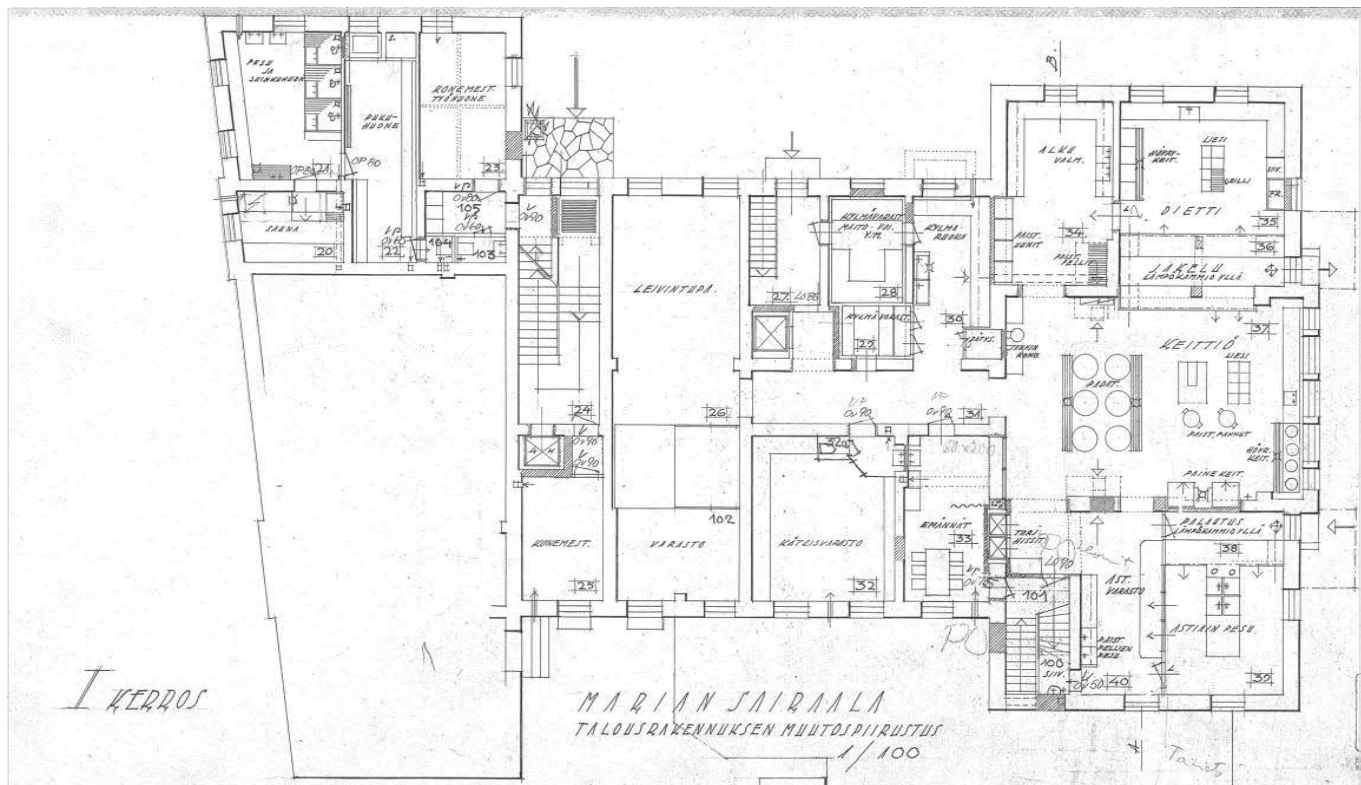

Muutospiirustus: uudet kattilat ja öljysäiliöt. Lauri Pajamies 1959. HKA

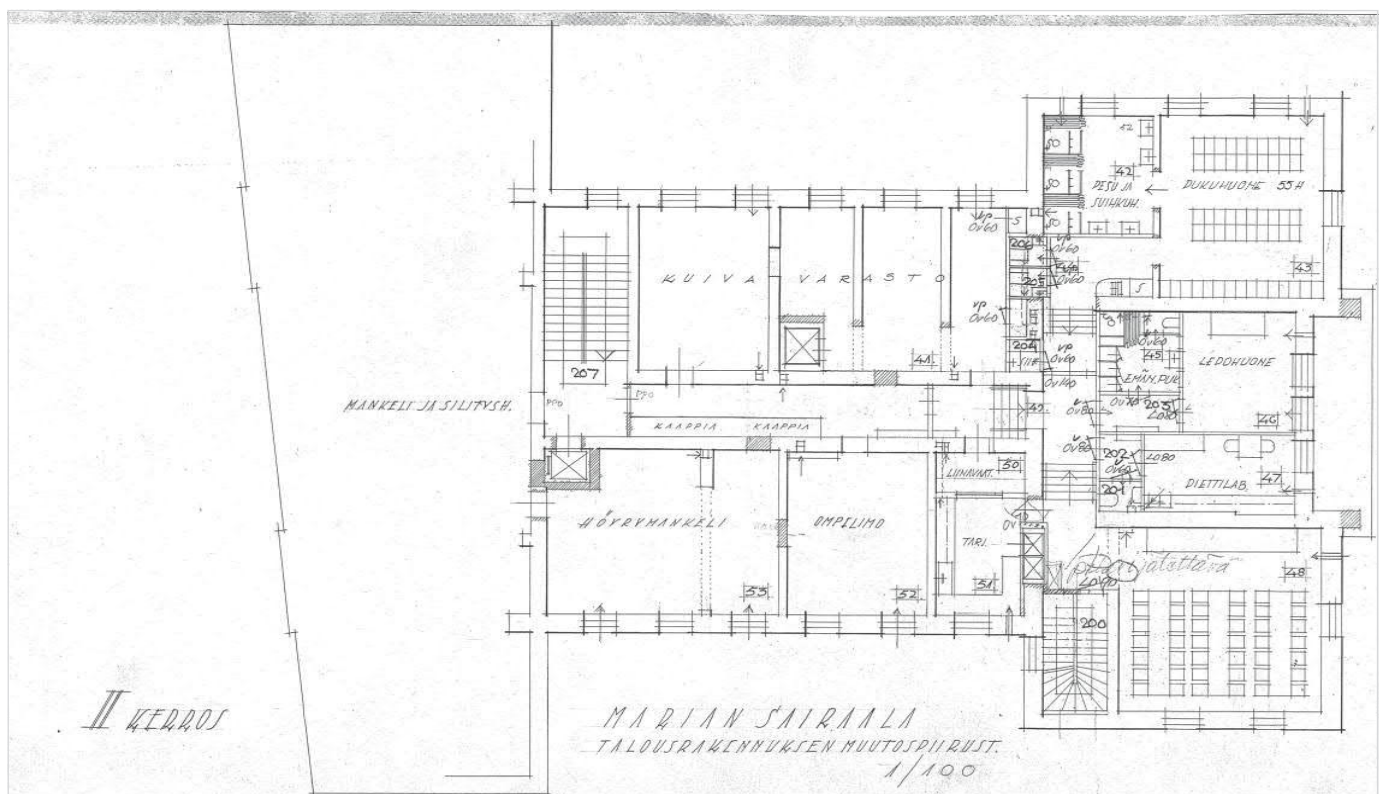

Keittiön varastotilojen muutos ja laajennus. 9.12.1957, Lauri Pajamies. HKR

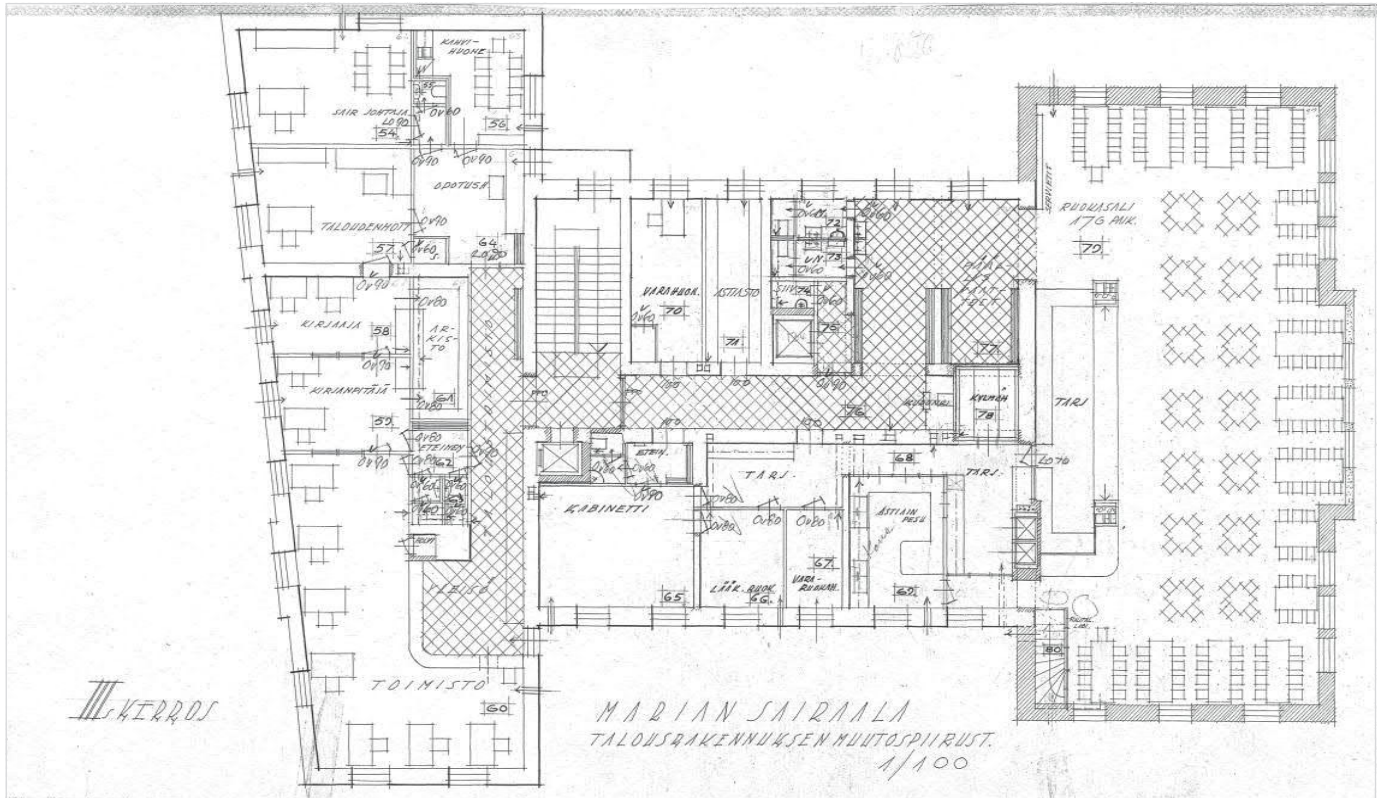
RAKENNUS 5 Talousrakennus

1 kerroksen muutospiirustus 9.12.1957, Lauri Pajamies. HKR

2 kerroksen muutospiirustus 9.12.1957, Lauri Pajamies. HKR

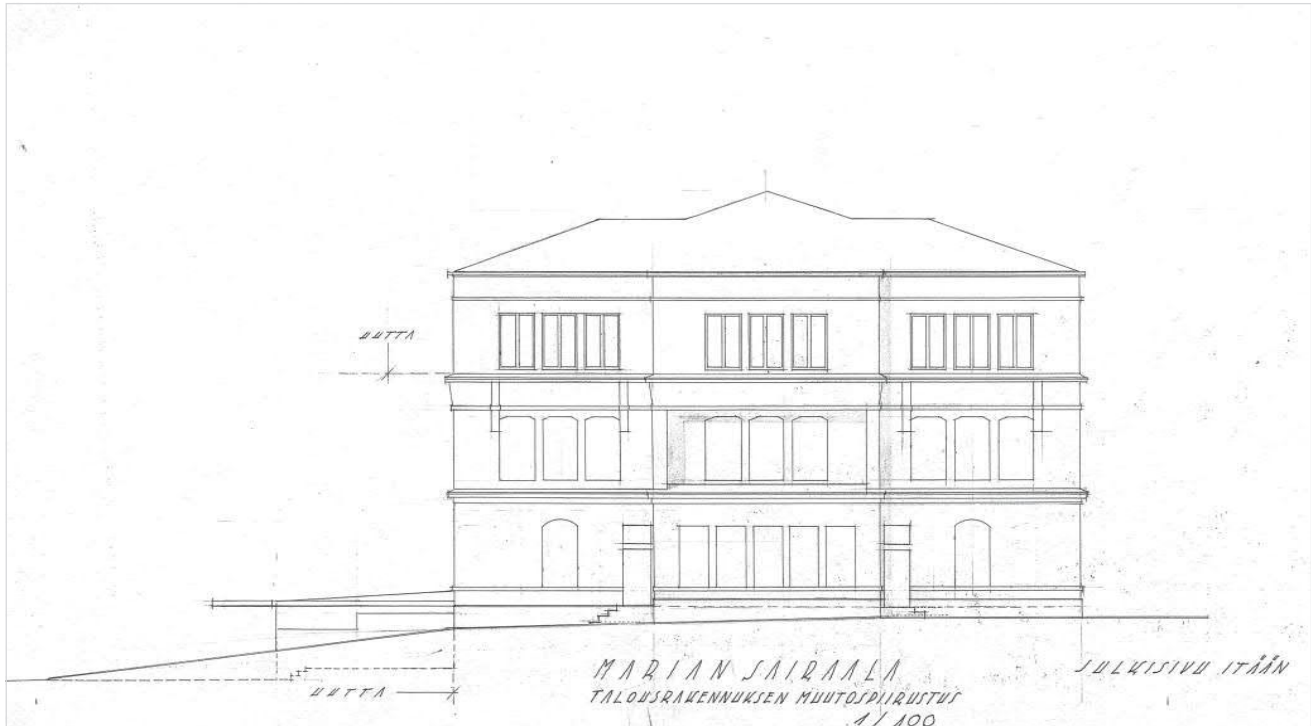
3 kerroksen muutospirustus 9.12.1957, Lauri Pajamies. Oikealla itäosan uusi ruokasalikerros; keskiosassa kabinetti sekä tarjoilu- ja aputiloja. HKR

Leikkaus. Muutospirustus 9.12.1957, Lauri Pajamies. HKR

KOROTUS 1957-59

Arkkitehti Lauri Pajamiehen suunnitelmien mukaan rakennettiin 1957-59 keittiöpäädyn päälle kolmas kerros, johon sijoitettiin kolmeen suuntaan avautuva ruokasali. Keittiö säilyi edelleen ensimmäisessä kerroksessa. Ruokasalin yhteyteen muodostettiin kabinetteja ja kokoustiloja. Saman kerroksen länsiosaan suunniteltiin hallinto- ja taloustoimisto.

Julkisivu itään. Muutospiirustus 9.12.1957, Lauri Pajamies. HKR

3 kerroksen muutospiirustus. Uusi huonejako taloustoimistokäyttöä varten. 24.4.1959. HKR

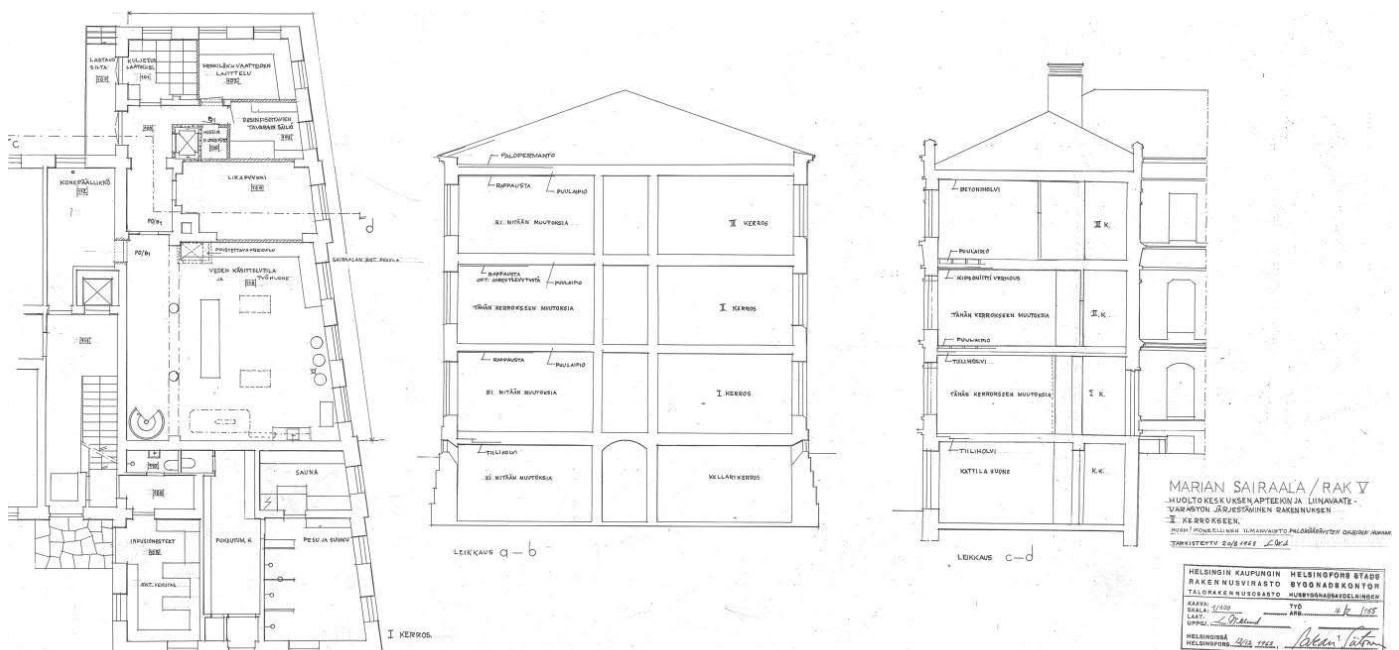
MUUTOKSET 1960-1982

1960-luvulla tehtiin muutoksia ja laajennuksia teknisiin tiloihin sekä muutostöitä apteekin ja liinavaatevaraston järjestämiseksi 2. kerroksen länsipäättyyn. Toiseen kerrokseen sijoitettiin myös sairaalan huoltokeskustoimintoja. Samalla rakennettiin ainakin osittainen koneellinen ilmanvaihto (1962).

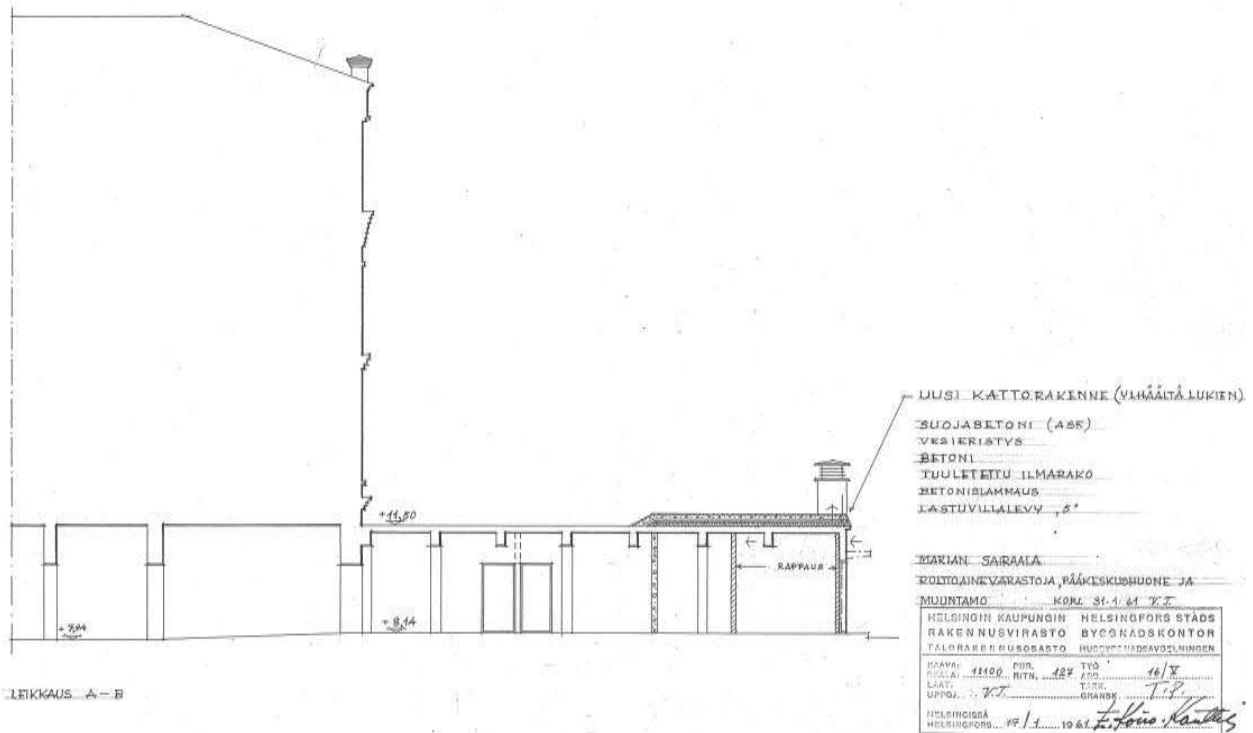
Itäpäädyn julkisivuun tehtiin muutoksia 1970-luvun alussa. Ainakin suljettiin pohjakerroksen kaksi entistä ulko-oviaukkoa. Keittiön peruskorjauksen yhteydessä rakennettiin yksikerroksinen laajennusosa pohjoissivulle ruokahuollon kuljetustoiminnan tarpeisiin (piirustus 30.12.1972).

Laajennusosan materiaalit ja muotokieli edustivat aikansa arkista hyötyrakentamista. Vanhan, koristeellisen tiilijulkisivun yhteyteen oli tähän mennessä eri puolille syntynyt jo useita, poikkeavia lisäyksiä.

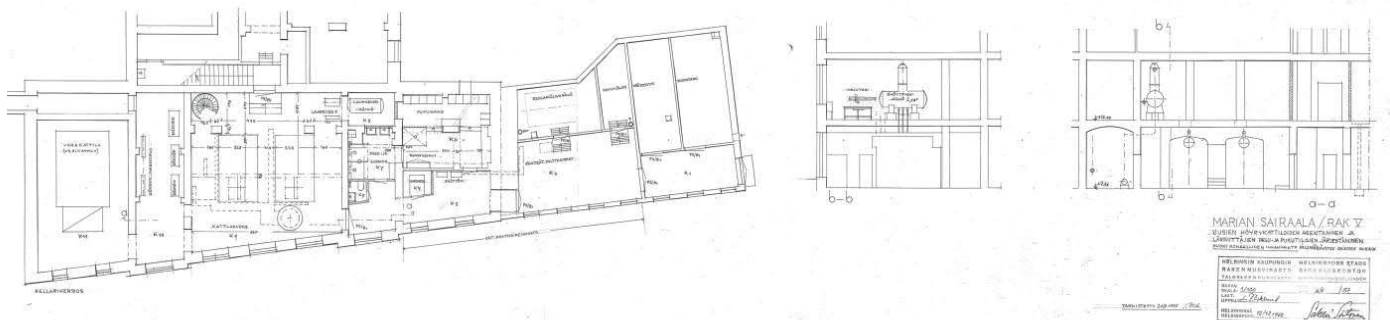
Ravintohuoltoa palvelevien, toimisto- ja sairaalahuoltotilojen talotekniikan rakentaminen toi talousrakennukseen yhä enemmän alakattoja 1970- ja 1980-lukujen kuluessa. Ilmanvaihtokanavia kuljetettiin vaakasuuntaan alakattojen katveessa. 1970-luvulla asennettiin talousrakennukseen uusia laakaovia, teräs-lasiovia sekä palo-ovia, jotka edustivat aikansa tunnusomaista standardimallistoa.

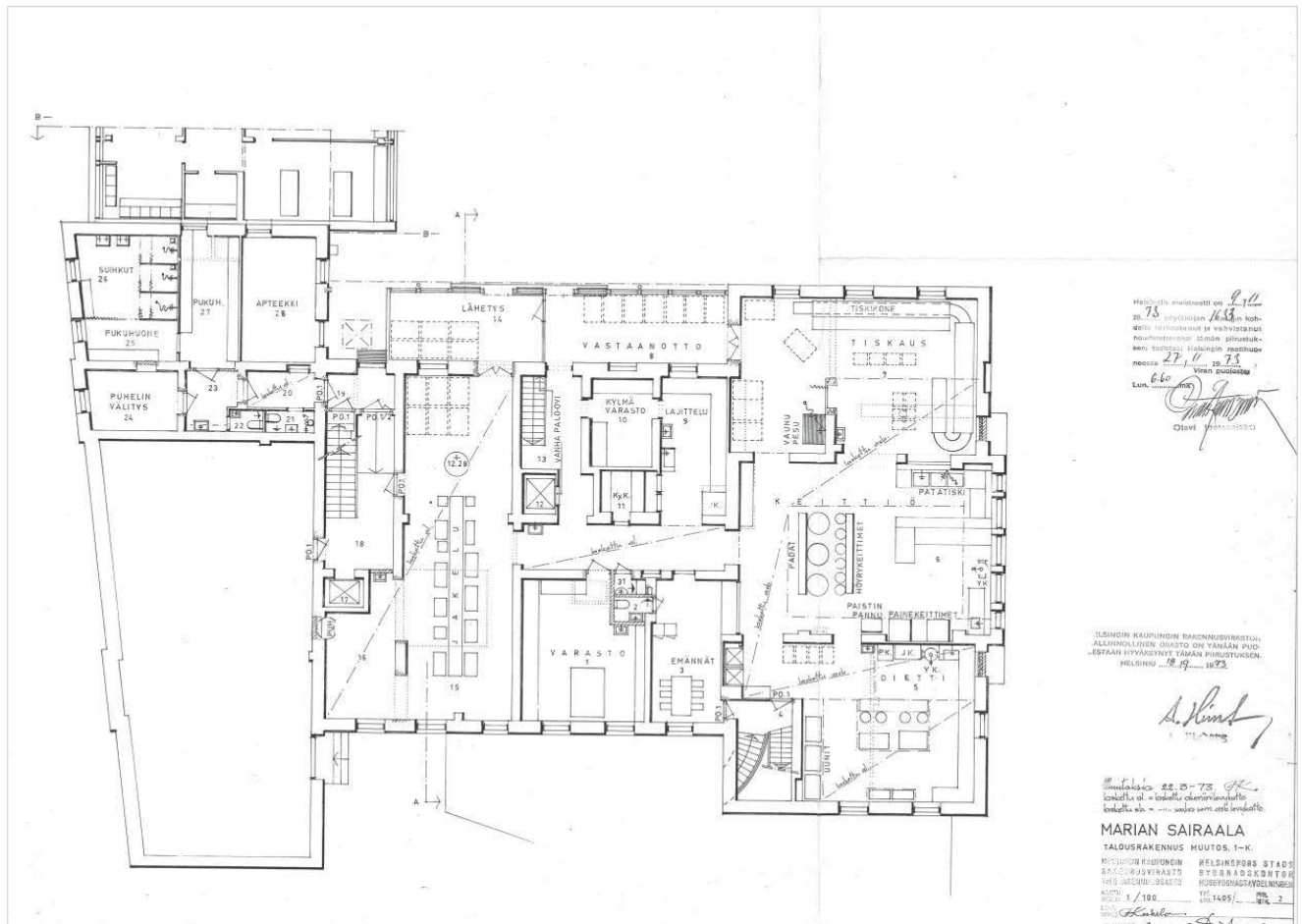
Apteekin ja liinavaatevaraston järjestäminen 2. kerroksen päätyosaan. Samalla rakennetaan koneellinen ilmanvaihto. Piirustus 12.12.1962. Sakari Siitonen. HKR

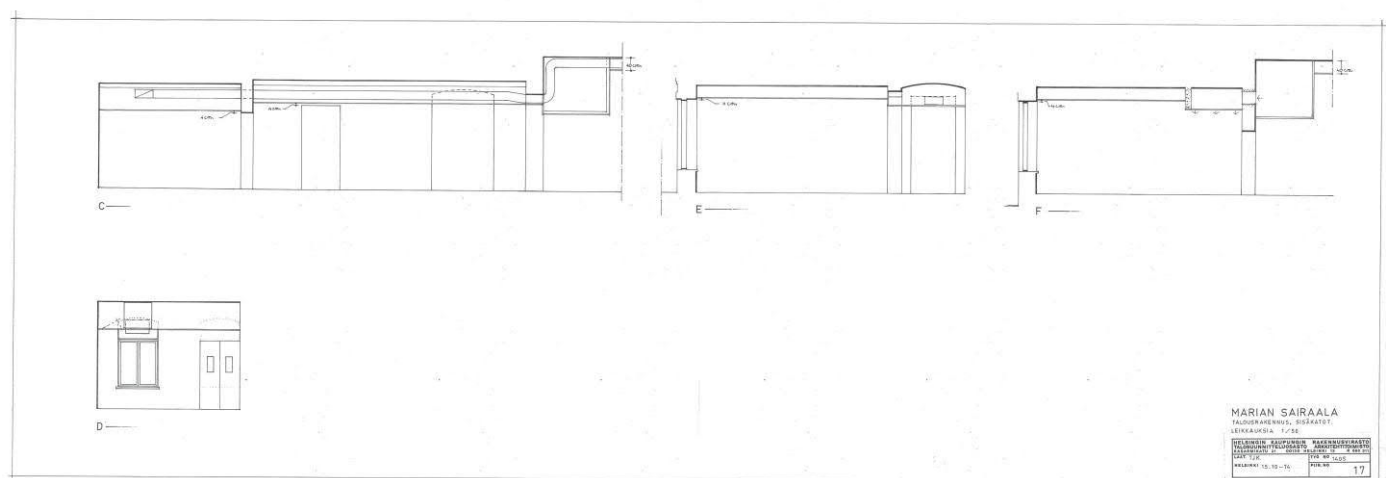
Polttoainevaraston, pääkeskushuoneen ja muuntamon sijoitus talousrakennuksen länsiosan eteläpuolelle v. 1961. Muutospiirustus E. Koiso-Kanttila. HKR

Uudet höyrykattilat ja sosiaalilat huoltohenkilökunnalle. Piirustus 12.12.1962 HKR / Sakari Siitonen

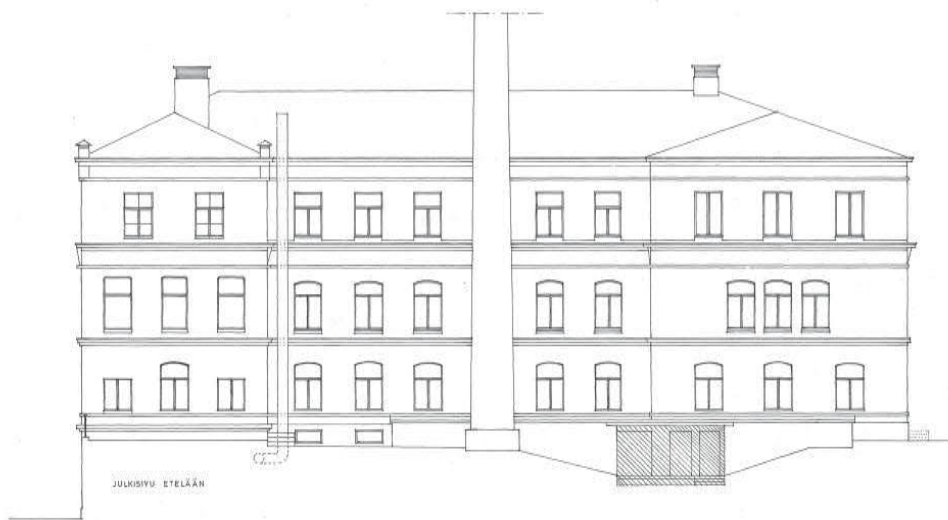

1 kerroksen muutospirustus. Keittiön peruskorjaus ja laajennusosan rakentaminen pohjoissivulle. Piirustus 30.12.1972 HKR

Sisäkattoleikkaukset esittävät alakattoja ja IV-kanavien sijoitusta. Piirustus 15.10.1974 HKR.

RAKENNUS 5 Talousrakennus

MARIAN SAIRAALA			
TALOUSRAKENNUS, KATTILAN MUUTOS.			
UUSI SAVUPIIPPU			
HELSINGIN KAUPUNGIN RAKENNUSVIRASTO	TALOUSRAKENNUS	RAKENNUSVIRASTO	ARKKITEHTITOIMISTO
KABARMIKATU 21	00130 HELSINKI 13	P 650 311	
LAAT. 12.8.74	TYÖ NÖ 1708	PIIR. NÖ	3
HELSINKI 29.11.74			
<i>P. Laipponen</i>			

Muutospiirustus 29.11.1974, HKR. Eteläsivun julkisivumuutokset: Kattilan muutokseen liittyvä uusi savupiippu. HKR

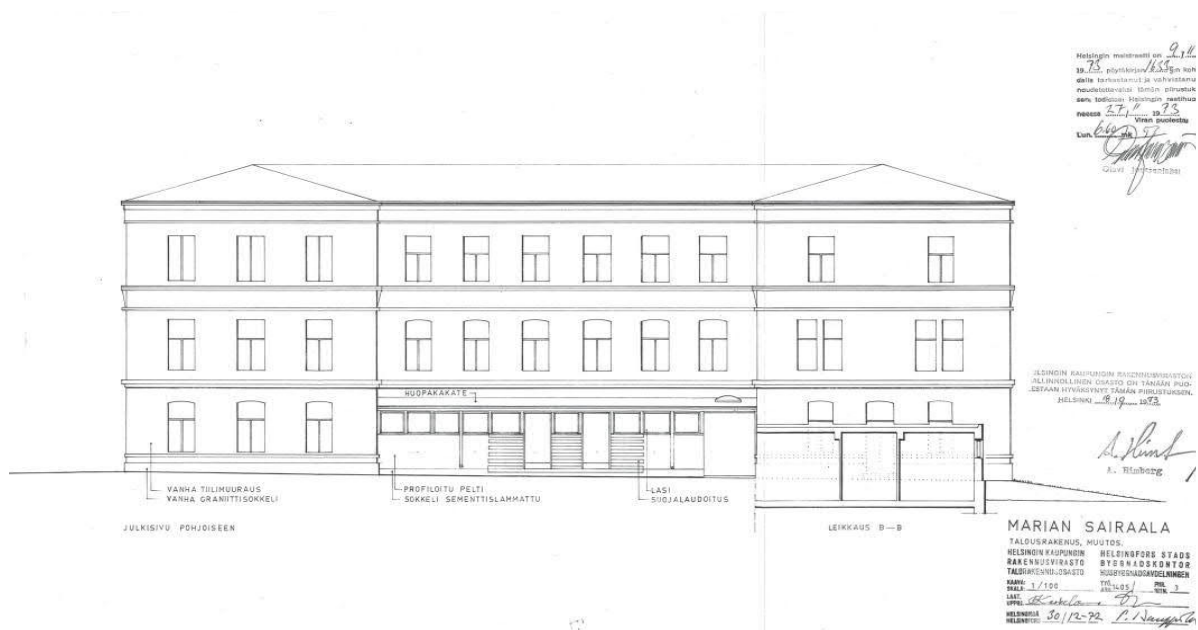
Helsingin maistraatti on 9.11.74
19.11.74 pöytäkirjan 1658:n kohti
dalla tarkastanut ja vahvistanut
noukkaatolantai tämän piirustukse
sen todistaa Helsingin raathouse
neessa 27.11.74
Lun. 660 Viran puolesta
[Signature]
Olavi Jousenlahti

HELSINGIN KAUPUNGIN RAKENNUSVIRASTO
TALOUSRAKENNUS MUUTOS
KABARMIKATU 21 00130 HELSINKI 13 P 650 311
HELSINKI 19.12.72

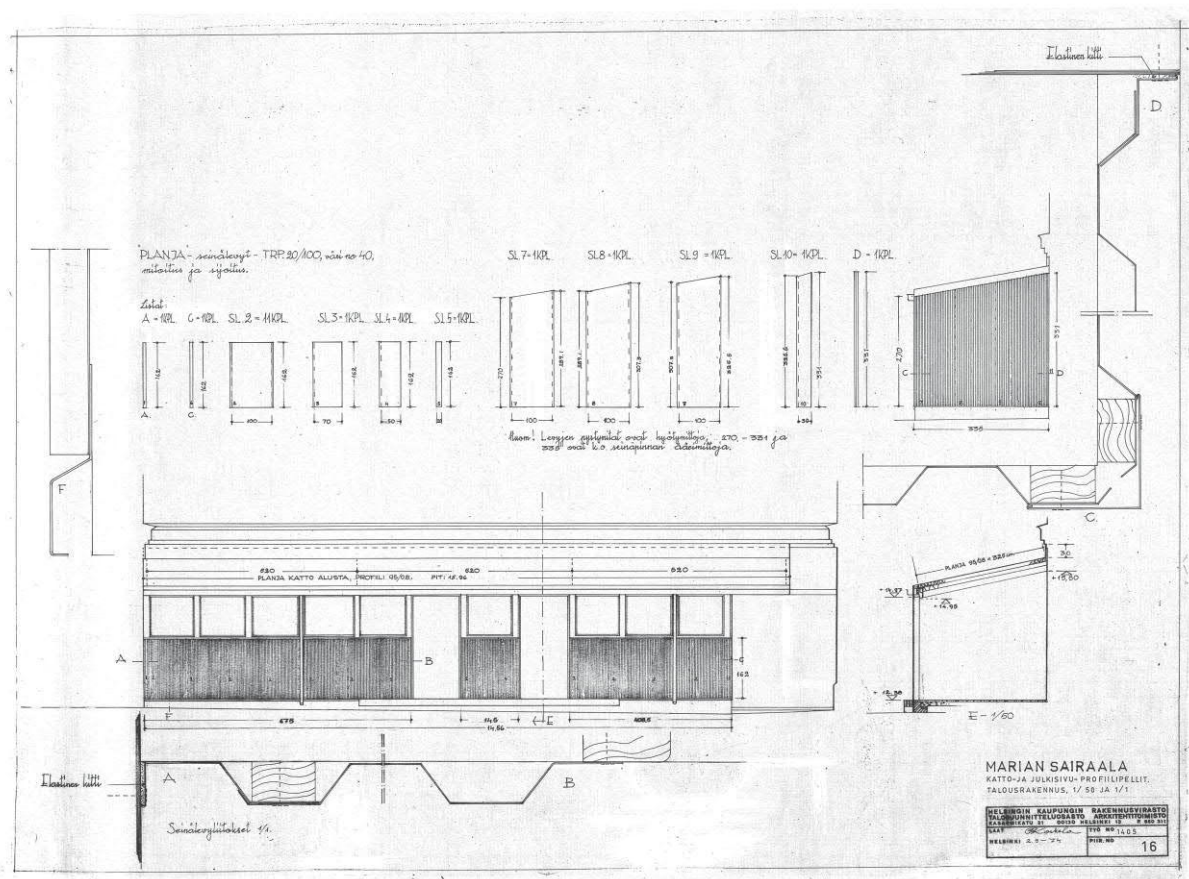
[Signature]
A. Hönberg

MARIAN SAIRAALA			
TALOUSRAKENNUS MUUTOS. MK. 1/100			
HELSINGIN KAUPUNGIN RAKENNUSVIRASTO	TALOUSRAKENNUS	RAKENNUSVIRASTO	ARKKITEHTITOIMISTO
KABARMIKATU 21	00130 HELSINKI 13	P 650 311	
LAAT. 30.12.72	TYÖ NÖ 1405	PIIR. NÖ	4
HELSINKI 30.12.72			
<i>P. Laipponen</i>			

Muutospiirustus 20.12.1972. HKR. Itäpäädyn julkisivumuutokset. Ovet muurataan umpeen. HKR

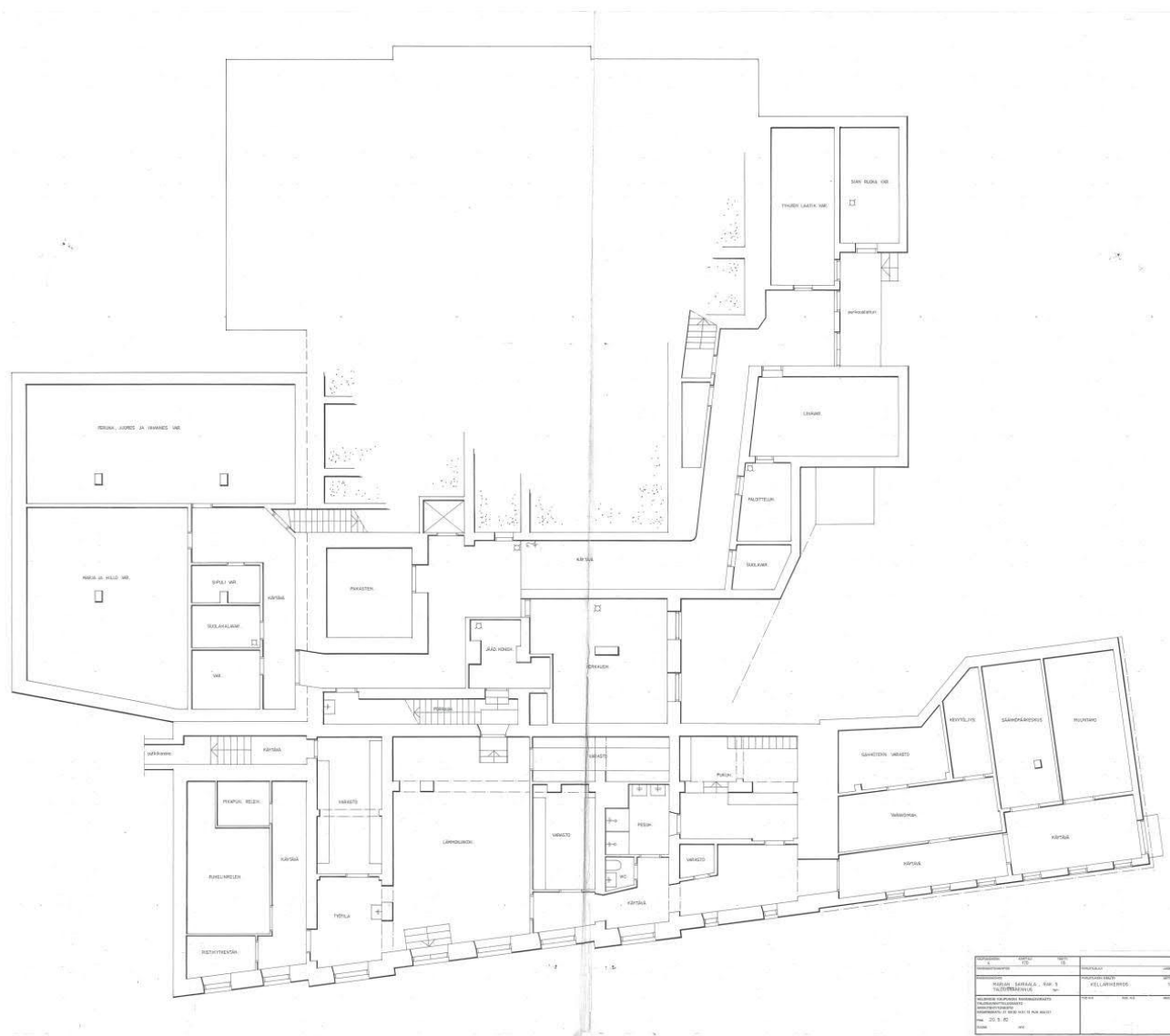

Keittiön laajennusosan uusi julkisivu pohjoissivulla. Piirustus 30.12.1972 HKR

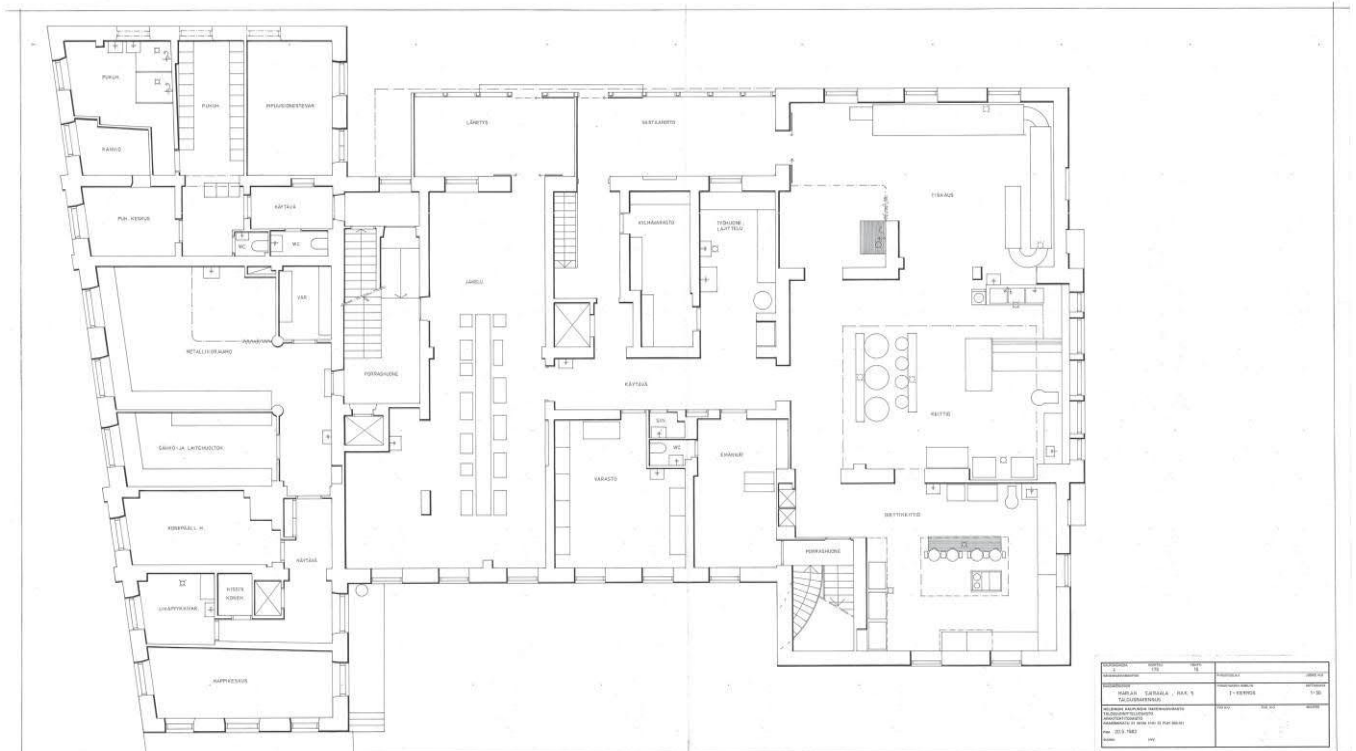
Laajennusosan katto- ja julkisivupiirustus 1974, HKR.

RAKENNUS 5 Talousrakennus
Ajantasapiirustukset v. 1982

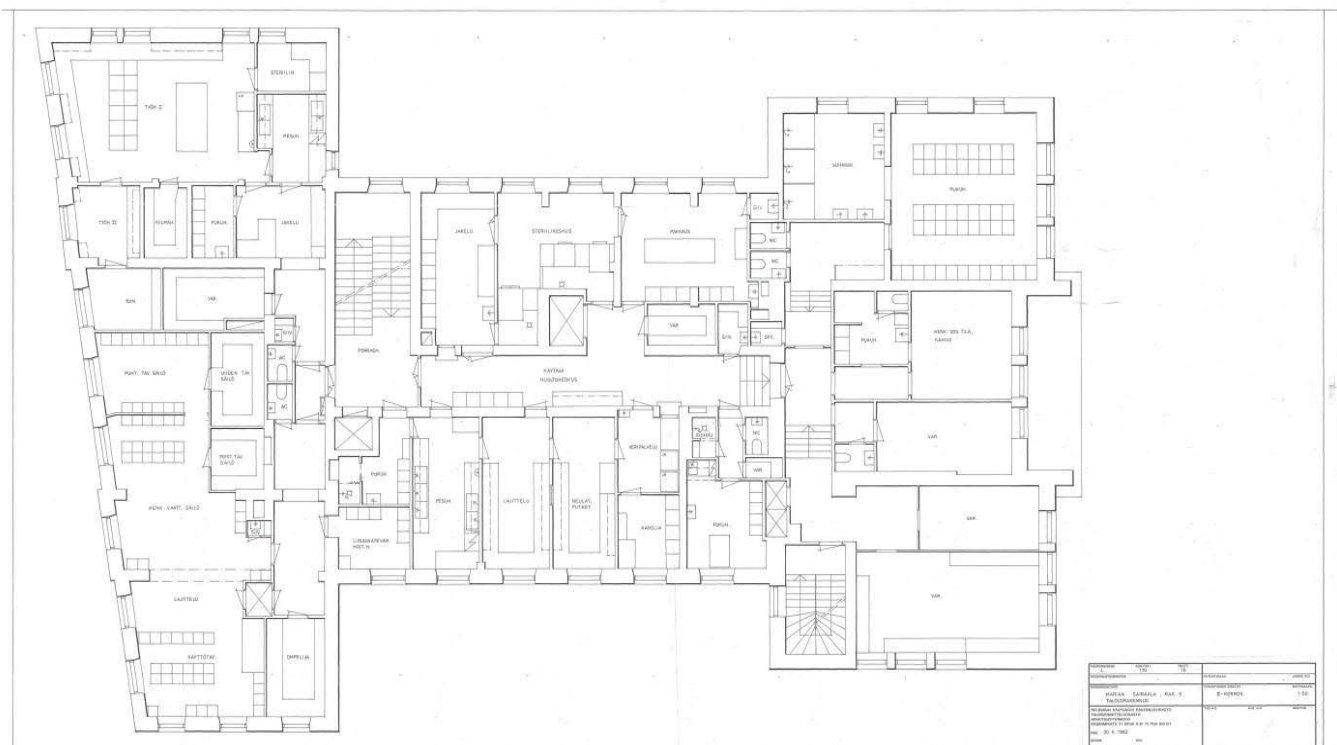

Kellarikerros. Ajantasapiirustus 1982.

RAKENNUS 5 Talousrakennus

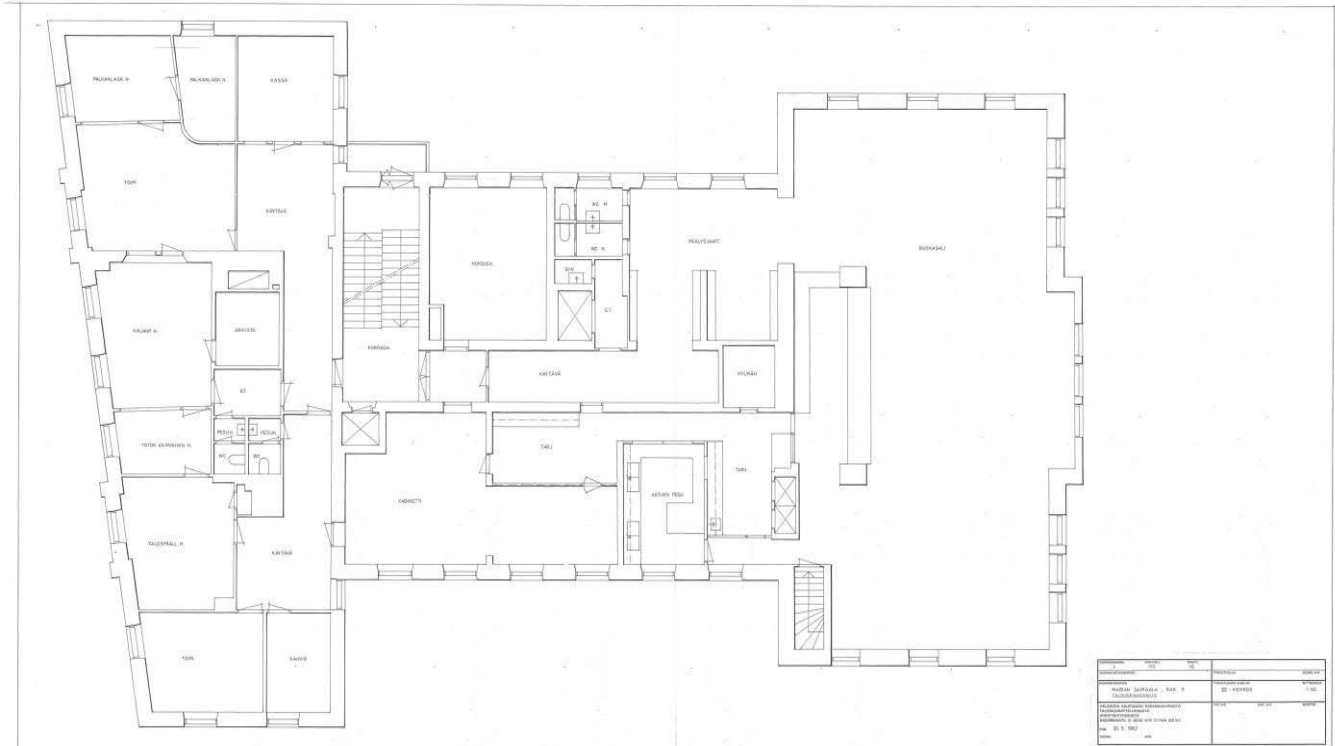
1.kerros. Ajantasapiirustus 1982.

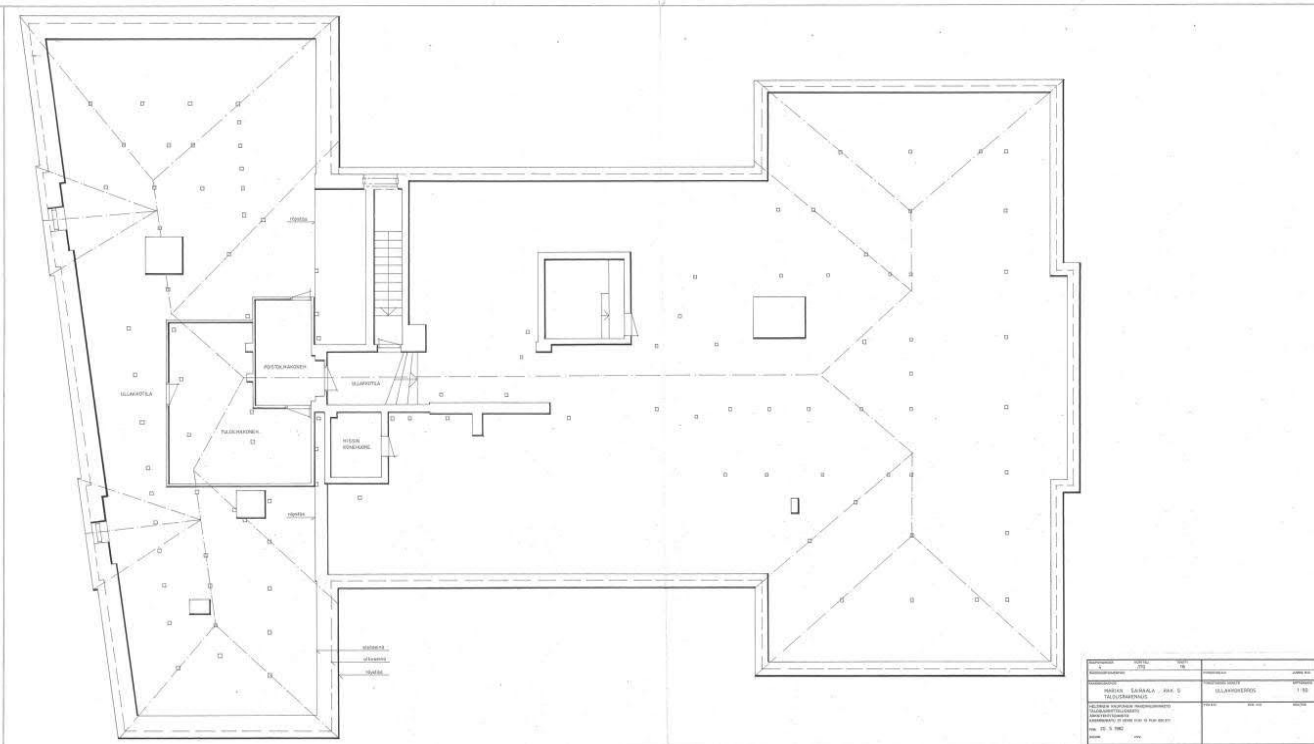
2.kerros. Ajantasapiirustus 1982.

RAKENNUS 5 Talousrakennus

Ajantasapiirustukset v. 1982

3. kerros Ajantasapiirustus 1982.

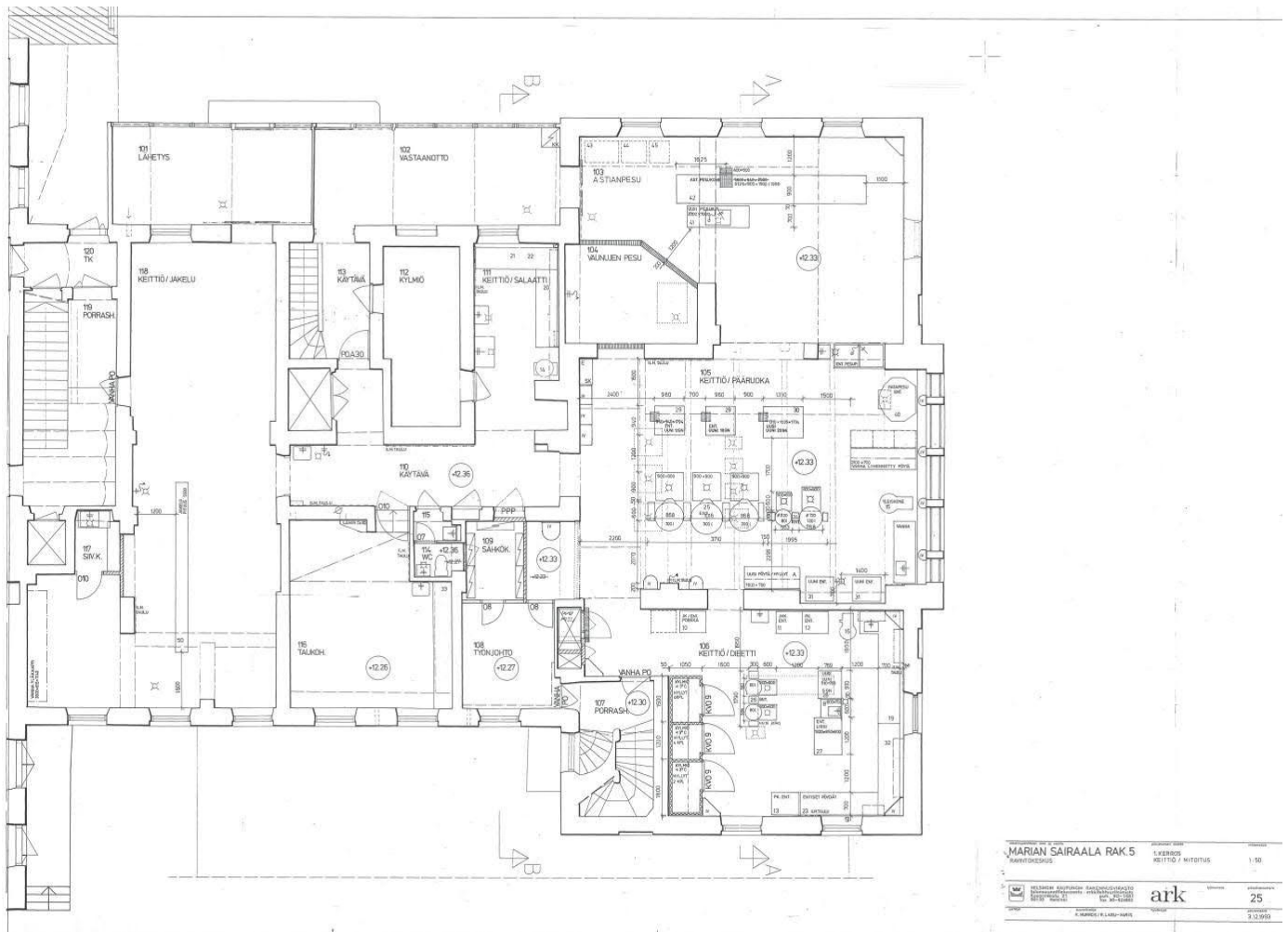
Ullakko Ajantasapiirustus 1982.

MUUTOKSET 1983-2011

1990-luvulla toteutettiin ravintokeskuksen peruskorjaus sekä iv-tekniikan muutostöitä. Muutokset koskivat kaikkia kerroksia. Mechelininkadun puolella muutettiin oven ja ikkunan yläpuolisia kaari-ikkunoita ilmanvaihtosäleiköiksi.

Talousrakennuksen eteläpuolelle rakennetun laajennuksen alle rakennettiin sairaalan uuden huoltotunnelin aukko 1995.

2000-luvulla on tehty väliseinämuutoksia ja muutoksia ainakin teknisissä tiloissa. Tässä yhteydessä ei ole selvitetty kaikkia vähittäin toteutettuja muutoksia.

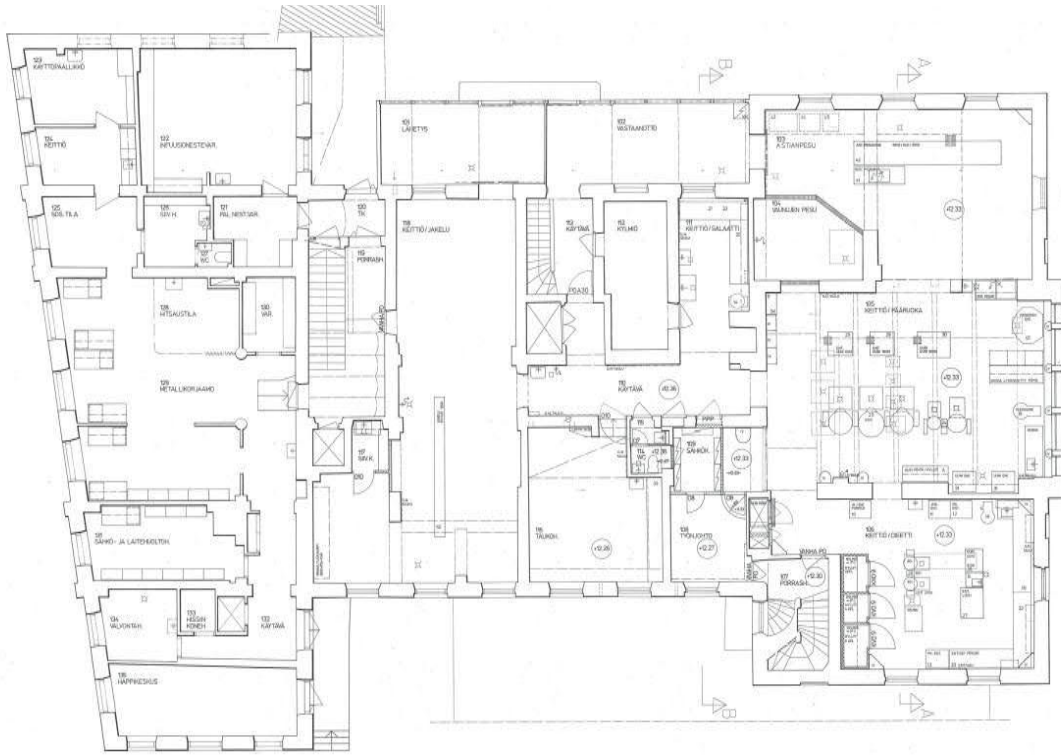

1. kerros, keittiön muutospiirustus. Työpiirustus 1993, HKR.

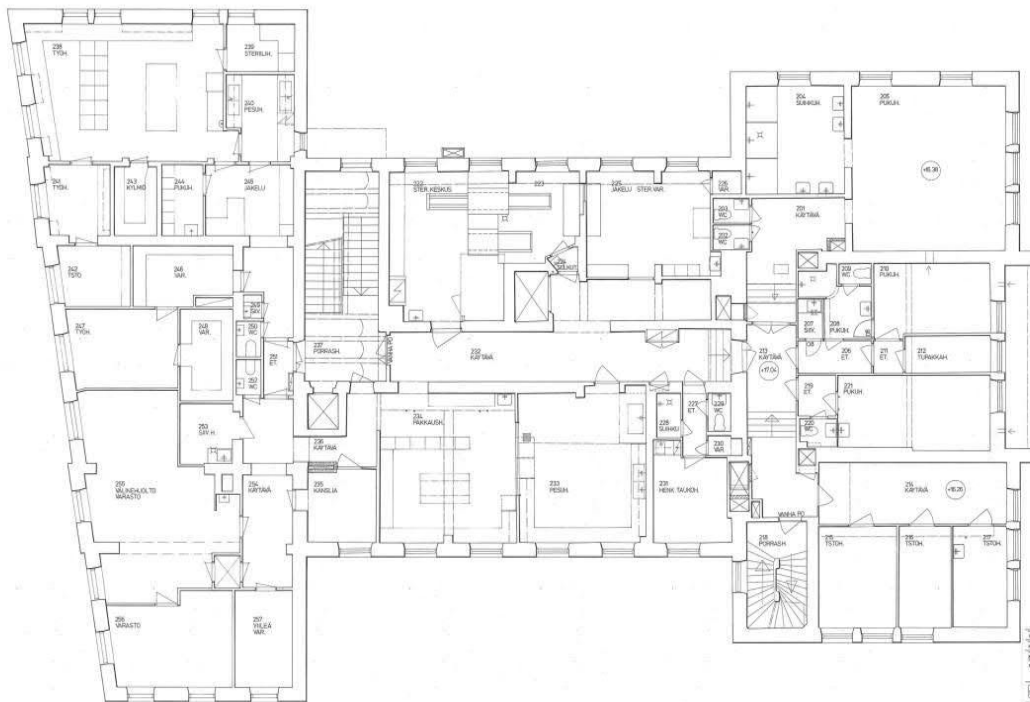

RAKENNUS 5 Talousrakennus

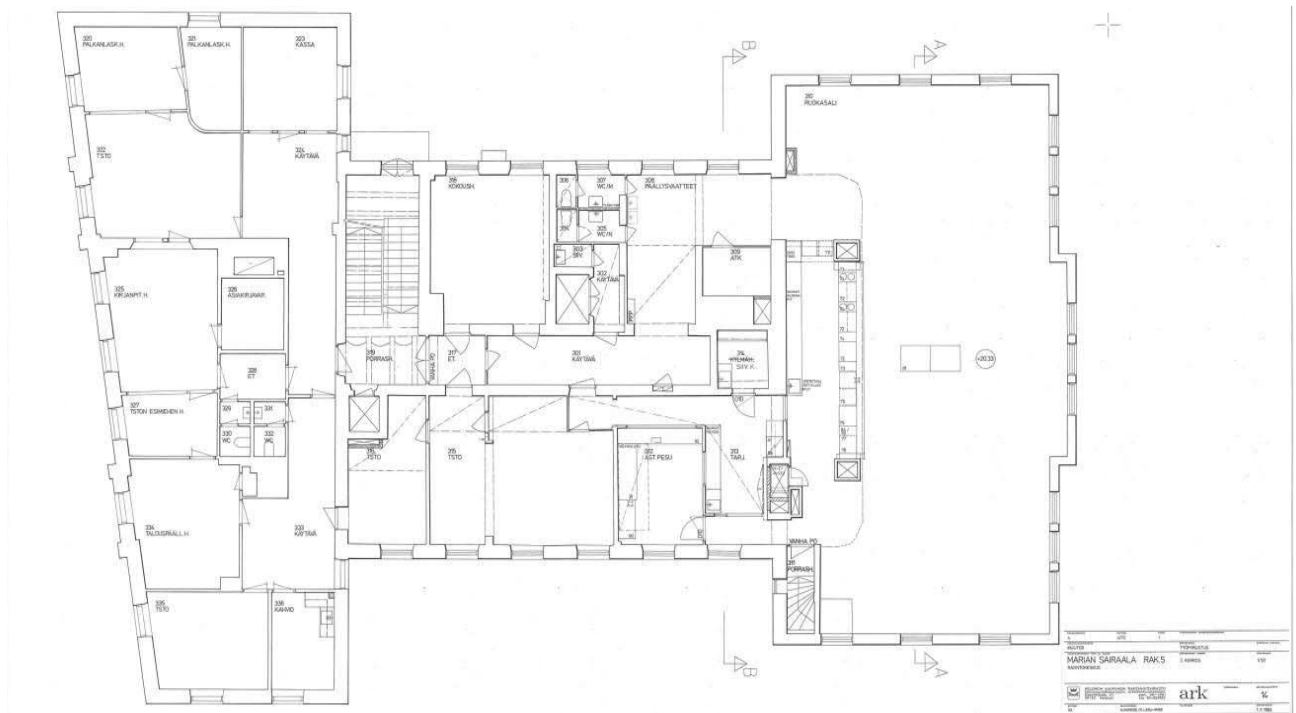
Peruskorjaus 1993

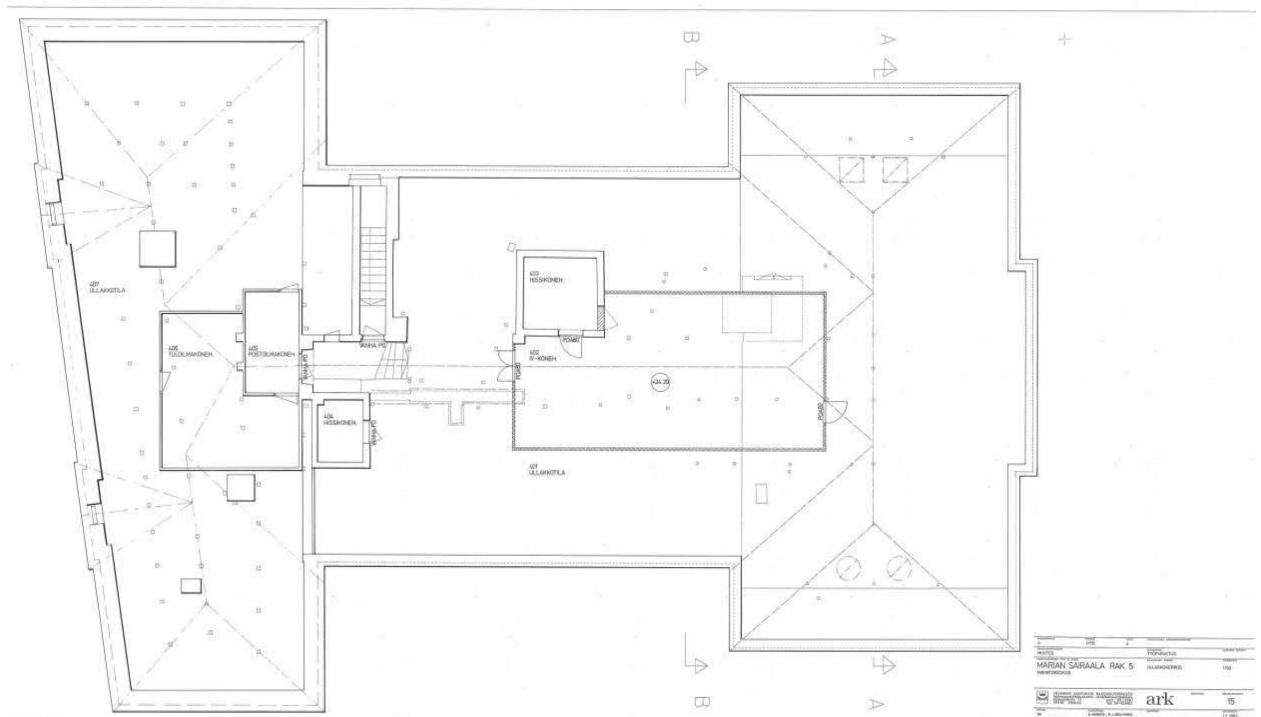
1. kerros, muutospiirustus. Työpiirustus 1993, HKR.

2. kerros, muutospiirustus. Työpiirustus 1993, HKR.

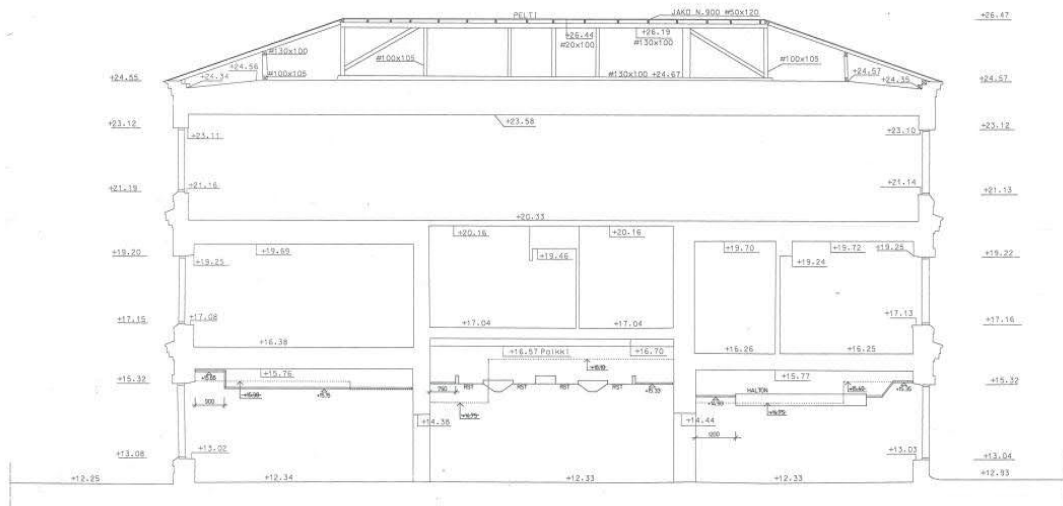

3. kerros, muutospiirustus. Työpiirustus 1993, HKR.

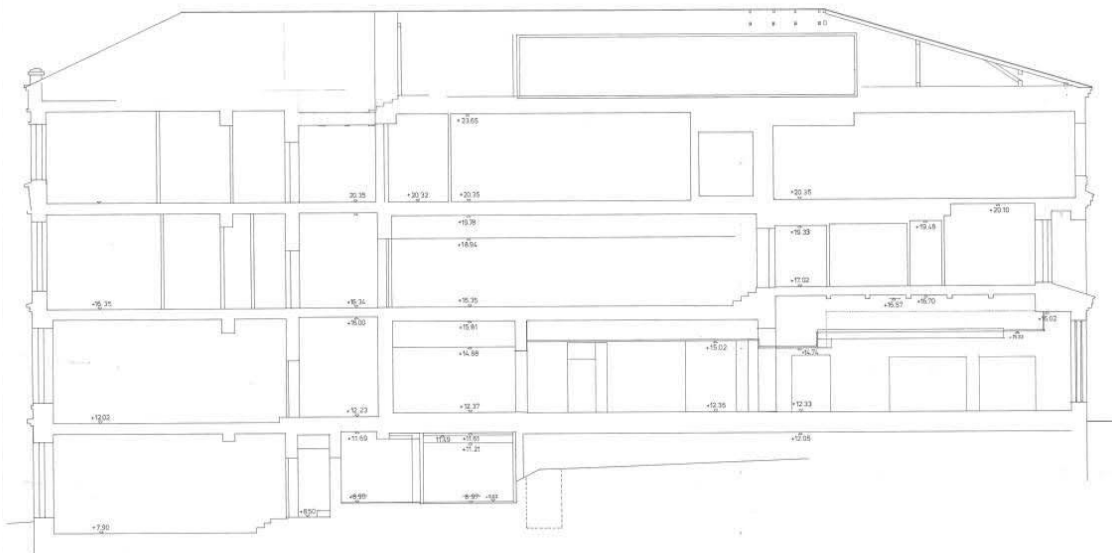
Ullakko, muutospiirustus. Työpiirustus 1993, HKR.

RAKENNUS 5 Talousrakennus
Peruskorjaus 1993

[illegible]

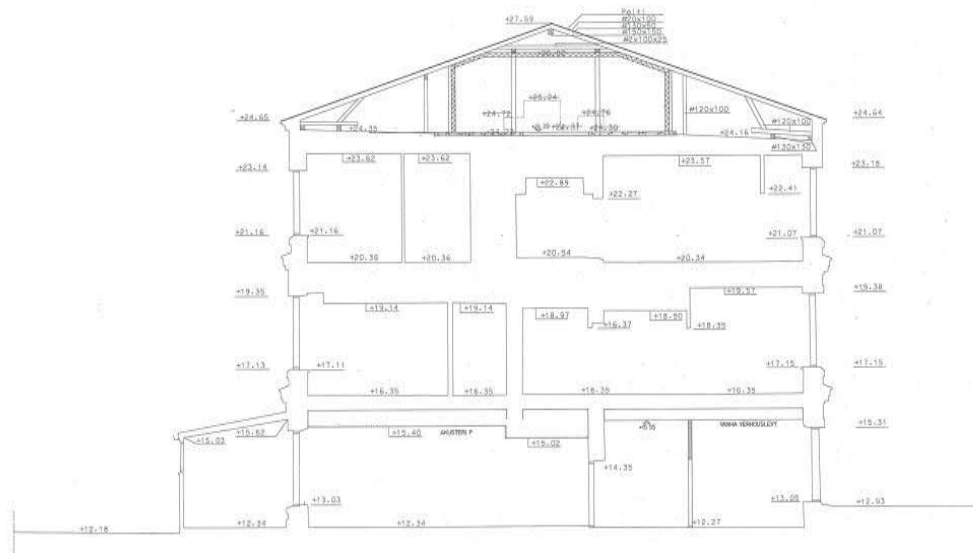
Leikkaus A-A. Työpiirustus 1993, HKR.

RAKENNUS 5 Talousrakennus

Projekti	Alue	Yhtiö	Yhteyshenkilö	Yhteyshenkilön nimi
RAKENNUS 5	400	1	Yhtiön johtaja	
MARIAN SAIRAALA RAK5			Yhtiön johtaja	
RAKENNUS 5			Yhtiön johtaja	
ark			ark	15
ark			ark	17

Leikkaus B-B Työpiirustus 1993, HKR.

Projekti	Alue	Yhtiö	Yhteyshenkilö	Yhteyshenkilön nimi
RAKENNUS 5	400	1	Yhtiön johtaja	
MARIAN SAIRAALA RAK5			Yhtiön johtaja	
RAKENNUS 5			Yhtiön johtaja	
ark			ark	17

Leikkaus C-C. Työpiirustus 1993, HKR.

RAKENNUS 5 Talousrakennus
Piirustusaineistoa

Ensimmäisen vaiheen piirustus. Tammikuu 1893, Onni Törnqvist. HKA

Pohjapiirrokset. Huhtikuu 1897, Onni Törnqvist 1897. HKA-HKR

Pohjapiirrokset, painettu v. 1899 tri Sieversin sairaalaselostuksen yhteydessä.

Itäosan korotus ja muutospiirustukset 1909, HKA

Muutospiirustus 1910 HKA-HKR

Muutospiirustukset 1916 HKA-HKR

Muutospiirustukset 1922 HKA-HKR

Länsiosan korotus yhdellä kerroksella Mechelininkadun suuntaan

Muutospiirustukset 1942 HKA-M

Muutospiirustukset 1950 HKA-M

Polttoainevarasto, piirustus 3.4.1950. Lasse Björk. HKR

Keittiön varastotilojen muutos. 9.12.1957, Lauri Pajamies. HKR

Muutokset kerroksissa ja itäosan korotus—ruokala. 9.12.1957, Lauri Pajamies. HKR.

Uudet kattilat ja öljysäiliöt 1959. Lauri Pajamies 1959. HKR

Apteekin ja liinavaatevaraston järjestäminen 2. kerroksen päätyosaan. Koneellinen ilmanvaihto. Piirustus 12.12.1962 Sakari Siitonen. HKR

Uudet höyrykattilat ja sosiaalitilat huoltohenkilökunnalle. Piirustus 12.12.1962. Sakari Siitonen. HKR

3 kerroksen muutospiirustus. Länsiosan uusi huonejako taloustoimistokäyttöä varten. 24.4.1959. HKR

Polttoainevarasto, pääkeskushuone ja muuntamo 1961. HKR

Muutospiirustus 20.12.1972. HKR. Itäpäädyn julkisivumuutokset. Ovet muurataan umpeen.

Keittiön laajennusosan uusi julkisivu pohjoissivulla. Piirustus 30.12.1972. HKR

Laajennusosan katto— ja julkisivupiirustus 1974. HKR.

Muutospiirustus Eteläsivun julkisivumuutokset: Kattilan muutokseen liittyvä uusi savupiippu. 29.11.1974. HKR.

1 kerroksen muutospiirustus. Keittiön peruskorjaus ja laajennusosan rakentaminen pohjoissivulle. Piirustus 30.12.1972 HKR

Sisäkattoleikkaukset esittävät alakattoja ja IV-kanavien sijoitusta. Piirustus 15.10.1974. HKR.

Ajantasapiirustuksia 1982. HKR

Peruskorjaus 1993. Keittiön muutos, kaikki kerrokset. HKR

Muutoslupahakemuksia

1942 asemapiirros, leikkaus, 1. kerros

1949 leikkaus, pohja, julkisivu

1958 , päätöspäivämäärä: 27.2.1958
asemapiirros, leikkaus, julkisivu, kellari, 1. – 3. kerros,

1959, päätöspäivämäärä: 24.3.1959.
asemapiirros, leikkaus, julkisivu, kellari, 1. kerros

1959, päätöspäivämäärä: 9.6.1959.

1961, päätöspäivämäärä: 30.11.1961.
asemapiirros, kellari ja 1.kerros, leikkaus, 2. kerros, leikkaus, ohut väliseinärakenne

1963, päätöspäivämäärä: 21.3.1963.
asemapiirros, kellarikerros ja leikkaus, 1. kerros, leikkaus, 2.kerros

1964, päätöspäivämäärä: 7.3.1964
asemapiirros, 2. kerros, julkisivu itään

1973, Päätöspäivämäärä: 9.11.1973.
asemapiirros, 1. kerros, julkisivu pohjoiseen, leikkaus, julkisivu etelään, leikkaus

1974 , Päätöspäivämäärä: 2.5.1974.
asemapiirros, varavoima-asema, varavoima-asema

1975, Päätöspäivämäärä: 14.3.1975.
asemapiirros, kellarikerros, kattilan muutos, julkisivu etelään, uusi savupiippu

1977, Päätöspäivämäärä: 22.11.1977
Asemapiirros

1983 Päätöspäivämäärä: 3.10.1983.
Asemapiirros, 2. krs., 3. krs., ullakkokerros, leikkauset A-A ja B-B,
SAIRAALARAKENNUKSEN NO 5 TOISEN KRS:N VÄLINEHUOLTO
TILOJEN LAAJ.TOIMIVUUDEN KANNALTA PAREMMAKSI. IV:N PARANNUSTYÖ

1987 Päätöspäivämäärä: 16.1.1987.
Asemapiirros, pohjapiirustus, 1. krs., julkisivu itään ja pohjoiseen.
SISÄÄNKÄYNTIKATOS

1990 Päätöspäivämäärä: 27.11.1990.
Asemapiirros, Teknisen huollon sosiaalitilat, 1.kerros, rakennus nro. 5, Teknisen huollon sosiaalitilat,
WC:N JA KÄYTÄVÄN MUUT PALAVIEN NESTEIDEN VARASTOKSI 1 KRS.

, kellarikerros, uusi varavoimakonehuone, julkisivu länteen

1993 Asian tunnus: 4-1104-93-B, Toimenpideteksti, Päätöspäivämäärä: 29.6.1993.

Asemapiirros,, kellarikerros, 1. kerros, 2. kerros, 3. kerros, ullakko- kerros, leikkaukset A-A ja B-B, julkisivu pohjoiseen, julkisivu etelään, julkisivu itään

RAVINTOKESKUKSEN PERUSKORJAUS SEKÄ ILMASTOINTIMUUT

1995 Päätöspäivämäärä: 18.7.1995.

Asemapiirustus, yhdystunneli, pohjapiirustus, tunnelitaso

Yhdystunneli sairaala-alueelle.

1996 Päätöspäivämäärä: 7.5.1996.

Varastotilan muutos varavoimakonehuoneeksi ja siihen liittyväksi sähkötilaksi (rakennus nro 5).

Mechelininkadun puolella muutetaan oven ja ikkunan yläpuoliset kaari-ikkunat ilmanvaihtosäleiköiksi. Uusi varavoimakonehuone, asemapiirustus

RAKENNUS 5 Talousrakennus
AJANTASAPIIRUSTUKSET 2010

RAKENNUS 5 Talousrakennus
NYKYTILANNE 2011. RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIO

1.KRS

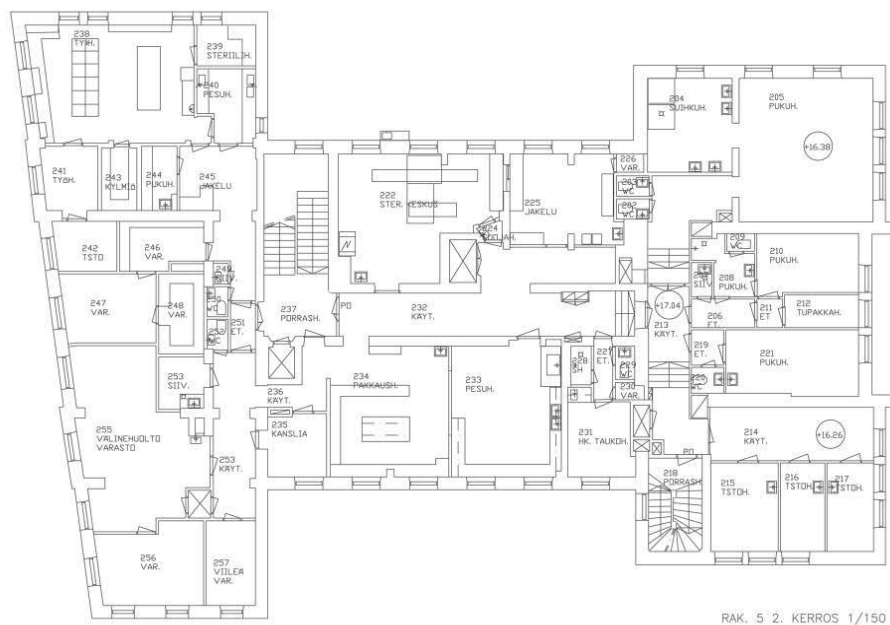
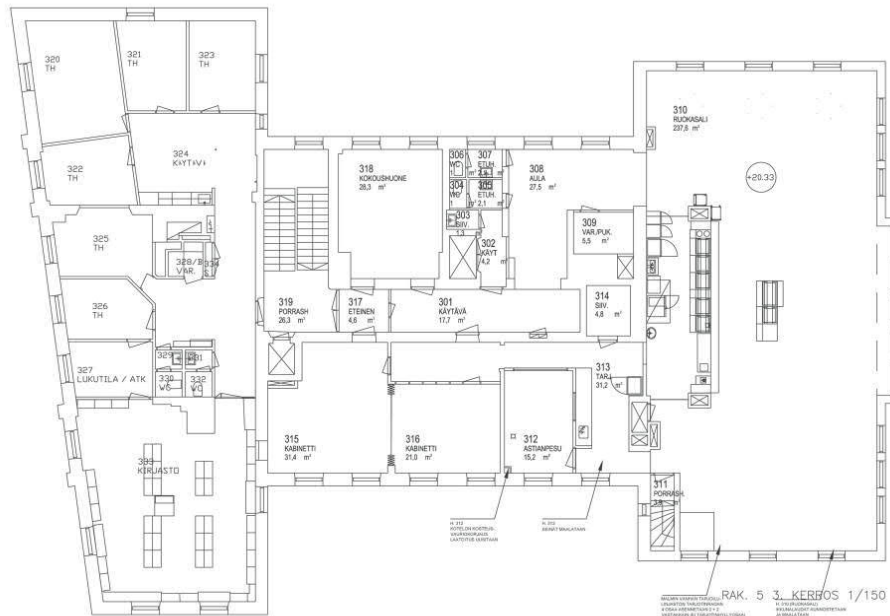

KELLARI

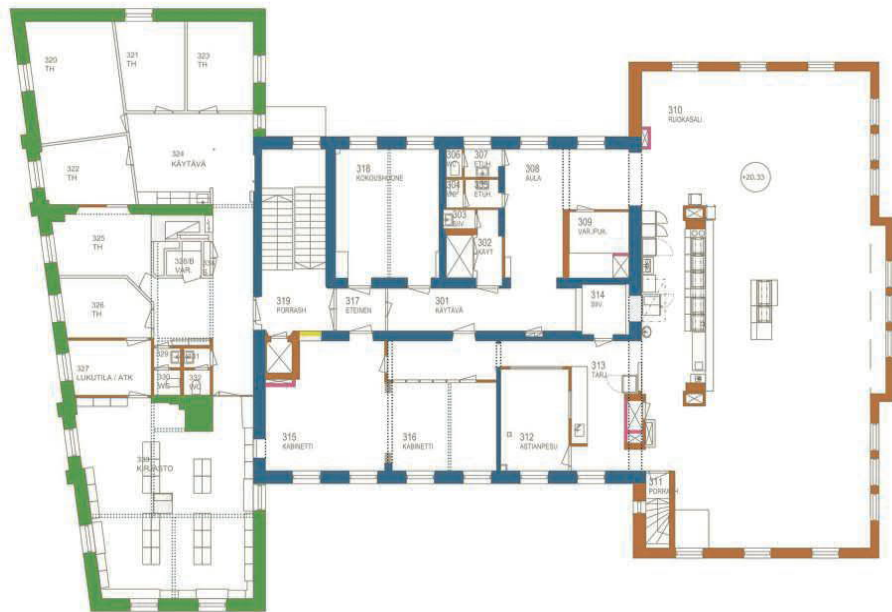
Rakennusosien vuosikartoitus

RAKENNUS 5 Talousrakennus
AJANTASAPIIRUSTUKSET 2010

RAKENNUS 5 Talousrakennus
NYKYTILANNE 2011. RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIO

3.KRS

2.KRS

Rakennusosien vuosikartoitus

- alkuperäinen 1893
- 1897
- 1909-1910
- 1922
- 1942-1950
- 1957-1959
- 1961-1963
- 1972-1982
- 1994-l
- ajoittamattomat 1980-2010
- purettu alkuperäinen rakenne
- purettu rakenne

TALOUSRAKENNUKSEN KULTTUURI- RAKENNUS- JA KÄYTTÖHISTORIAA ILMENTÄVÄT PIIRTEET

Käytön jatkuvuus

Talousrakennuksen käyttö on viime vuosiin asti säilynyt, se on ollut sairaalatoimintaa ja henkilökuntaa palveleva laitos, jossa samaan rakennukseen on mahtunut varsin erilaisia toimintoja rinnakkain, kuten ruokahuoltoa, liinavaatehuoltoa, kylpylaitostiloja ja talotekniikan vaihtelevia laitteita. Käytön jatkuvuuden turvaamiseksi on rakennuksessa tehty huomattavia muutoksia.

Rakenteiden ja tilojen säilyneet piirteet

Tämän rakennushistoriaselvityksen yhteydessä on analysoitu nykyisten seinä rakenteiden ajoitusta. Raportissa esitetyt kaaviot perustuvat suunnitelma-aineiston ja nykyisen rakennuksen tarkasteluun. Kaikkia muutoksia ei ole pystytty jäljittämään. Talousrakennuksen käytön ja tilajaon luonteesta johtuen tekijät eivät ole pitäneet perusteltua tilojen yksityiskohtaisen säilyneisyysanalyysin laadintaa.

Rakennusrunko muurattuine, kantavine tiiliseinineen on pääosin säilynyt. Välipohjarakenteet ovat eri vaiheissa rakennettuja kappaholvivälipohjia, puurakenteita ja betonilaattoja tai laattapalkistoja. Monien muutosvaiheiden takia on varsin vähän säilynyt vanhimpien seinien rajaamia ehjiä tiloja. Alkuperäiseen toteutukseen kuulunut keskiosan keskikäytävä, joka on ollut avoimessa yhteydessä porrashuoneeseen, on jaettu palo-osastoinnin vuoksi, mutta on edelleen pääosin olemassa.

Korkea käyttöaste heijastuu moniin pieniin huoneisiin kevyin väliseinärakentein jaetuissa sisätiloissa. Ainoa suurempi yhtenäisenä säilynyt sisätila on kolmannen kerroksen 1950-luvulla rakennettu avara ruokala aulatiloineen. Länsisiiven verstaas- ja pesula- ja mankelitilat ovat alun perin olleet väljiä, korkeita huonetiloja. Lukuisat väliseinämuutokset ja muuttuneet tilatarpeet ovat tehneet niistä sokkeloisia, vaikeasti hahmotettavia tilaryhmiä. Tulevien muutosten suunnittelussa olisi syytä arvioida länsisiiven käyttömahdollisuuksia uudelleen ja pyrkiä hyödyntämään muurattujen, holvattujen tilojen ominaispiirteitä.

Julkisivut ja vesikatto

Törnqvistin ja hänen seuraajiensa suunnittelemat tiilijulkisivut ja peltipäällysteinen vesikatto muodostavat eloisan, rikkaan ornamenttiikan leimaaman kokonaisuuden, jossa ensimmäiset korotusvaiheet eivät erotu ensi silmäyksellä. 1890-luvulta 1920-luvulle toteutetut korotus- ja muutostyöt muodostavat selvän kokonaisuuden, johon on taitavasti ja alisteisesti sovitettu korotus 1950-luvulla. Muut arkisemmat lisäykset ja ulkoiset muutokset eivät ole samalla tavalla sopeutuneet vanhan rakennuksen ominaispiirteisiin. Talousrakennus on vaikuttava tekijä sairaala-alueen Mechelininkadun puoleisen rakennusrintaman vanhimpana, punatiiliornamentiikan leimaamana laitosrakennuksena. Alueen sisäisessä maisemassa talousrakennuksen eteläsivu sijoittuu vaikuttavana hahmona ylärinteeseen kivirakenteisen sairaalaosan rajalle. Etelä- ja pohjoissivun myöhemmät, huoltokäyttöä palvelevat laajennukset ovat arkkitehtuurinsa puolesta vähempiarvoisia.

Sisätilat ja interiöörien yksityiskohdat

Pääporrashuone, jossa varsinainen huonekorkeus on ilman alakattoja hyvin koettavissa, on talousrakennuksen vanhin pääpiirteissään säilynyt sisätila. Porrashuoneen rakennusaikaa ilmentävät säilyneet sementtimosaikkitasot ja porraskaiteet. Pelkistetympi, ajalleen tyypillinen sivuporras on rakennettu 1920-luvulla korotuksen yhteydessä.

Lukuun ottamatta porrashuoneita ja eräitä holvattuja välipohjia talousrakennuksen sisätiloissa on näkyvissä varsin vähän ensimmäisten rakennusvaiheiden säilyneitä piirteitä. 1950-luvun ruokasalin sisustuksia ja sisäpintoja on uusittu. Ruokasalin eteistiloissa on säilynyt muutamia 1950-luvulle ominaisia sisäovia, painikkeita yms. Lämpöpatterit edustavat usein sisätilojen vanhimpia säilyneitä kerrostumia. 1970-luvulta 1990-luvulle toteutuneet peruskorjaukset ovat jättäneet sisätiloihin ajalle ominaiset materiaaliset ja piirteensä, kuten muovipäällysteet, alakatot, laakaovet, osastoivat ovet ja kiinteät sisustukset.

SÄILYNEET OMINAISPIIRTEET

Julkisivut ja vesikatto

Talousrakennuksen tiilijulkisivut ja peltipäällysteinen vesikatto muodostavat eloisan, rikkaan ornamenttiikan leimaaman kokonaisuuden, jossa ensimmäiset korotusvaiheet eivät erotu ensi silmäyksellä. 1890-luvulta 1920-luvulle toteutetut korotus- ja muutostyöt muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, johon on taitavasti ja alisteisesti sovitettu korotus 1950-luvulla. Muut arkisemmat lisäykset ja ulkoiset muutokset eivät ole samalla tavalla sopeutuneet vanhan rakennuksen ominaispiirteisiin. Talousrakennus on vaikuttava tekijä sairaala-alueen Mechelininkadun puoleisen rakennusrintaman vanhimpana, punatiiliornamentiikan leimaamana laitusrakennuksena. Alueen sisäisessä maisemassa talousrakennuksen eteläsivu sijoittuu vaikuttavana hahmona ylärinteen kivirakenteisen sairaalaosan rajalle. Etelä- ja pohjoissivun myöhemmät, huoltokäyttöä palvelevat laajennukset ovat arkitehtuurinsa puolesta vähempiarvoisia.

Ikkunat

Ikkunoiden muoto vaihtelee. Kellarikerroksessa on pyörökaariholvatut aukot, 1. kerroksessa segmenttikaaret ja toisessa kerroksessa suorat holvit. 1890-luvun piirustuksessa on kaapeammissa ikkunoissa T-karmi ja leveämmissä ikkunoissa kolme rinnakkaista puitetta vaakavälikarmin alapuolella. Ikkunoiden värisävy on piirustuksessa ruskea, joka rakennuksen tiiliarkkitehtuurille ominaisella tavalla jäljittelee tammea. Ikkunat ja ikkunapellitykset on myöhemmin uusittu ja väritys on muuttunut valkoiseksi.

Ovet

Talousrakennus on luonteeltaan hyötyrakennus, jonka eri toiminnallisilla osilla on omat, melko vaatimattomat sisäänkäyntinsä. Julkisivupiirustuksessa vuodelta 1897 on kadun puolella ruskeansävyinen paripeiliovi.

Kaikki ulko-ovet on muutettu myöhemmin. Uusia ulko-ovia on asennettu mm. entisten ikkunoiden kohdalle. Ulko-ovet ovat yleensä huoltorakennuksen vakiotyyppiä, paneeliverhoiltuja tai teräsovia.

Talousrakennuksen itäosa vuonna 1973 kuvattuna pohjoisesta. Lauri Putkonen, MV

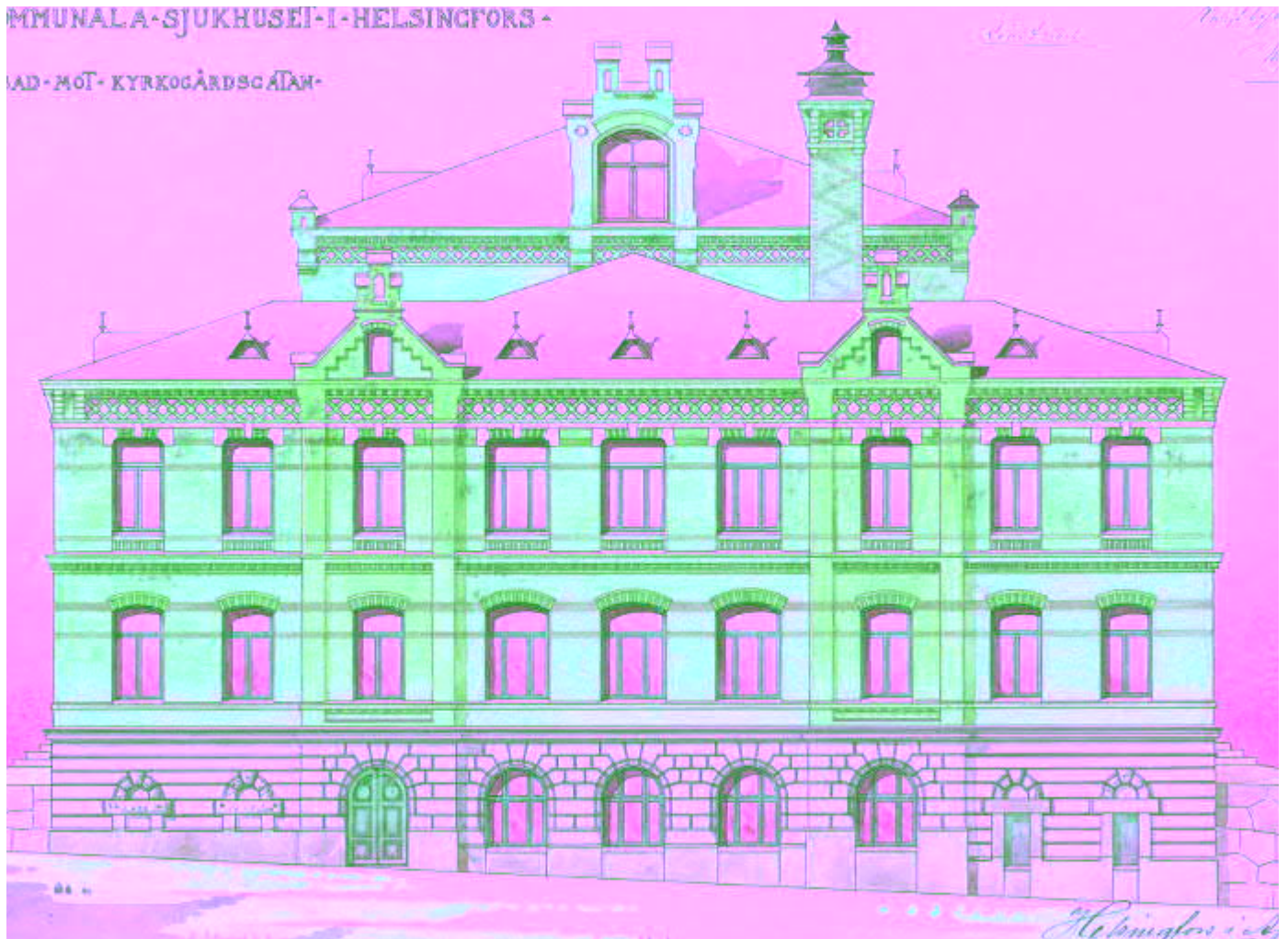
Talousrakennuksen ensimmäisen vaiheen piirustus (osa).
Tammikuu 1893, Onni Törnqvist.
HKA

Talousrakennuksen toisen vaiheen piirustus (osa). 1897, Onni Törnqvist. HKA

Törnqvistin toisessa vaiheessa 1897 suunnittelemat tiilijulkisivut ja peltipäällysteinen vesikatto muodostavat eloisaa, rikkaan ornamentiikan leimaaman kokonaisuuden. Talousrakennus on vaikuttava tekijä sairaala-alueen Mechelininkadun puoleisen rakennusrintaman vanhimpänä, punatiiliornamentiikan leimaamana laitosrakennuksena. Samankaltaisia aiheita on käytetty on mm. Gustaf Nyströmin suunnittelemassa oppikoulurakennuksessa (1895), osoite Korkeavuorenkatu 23.

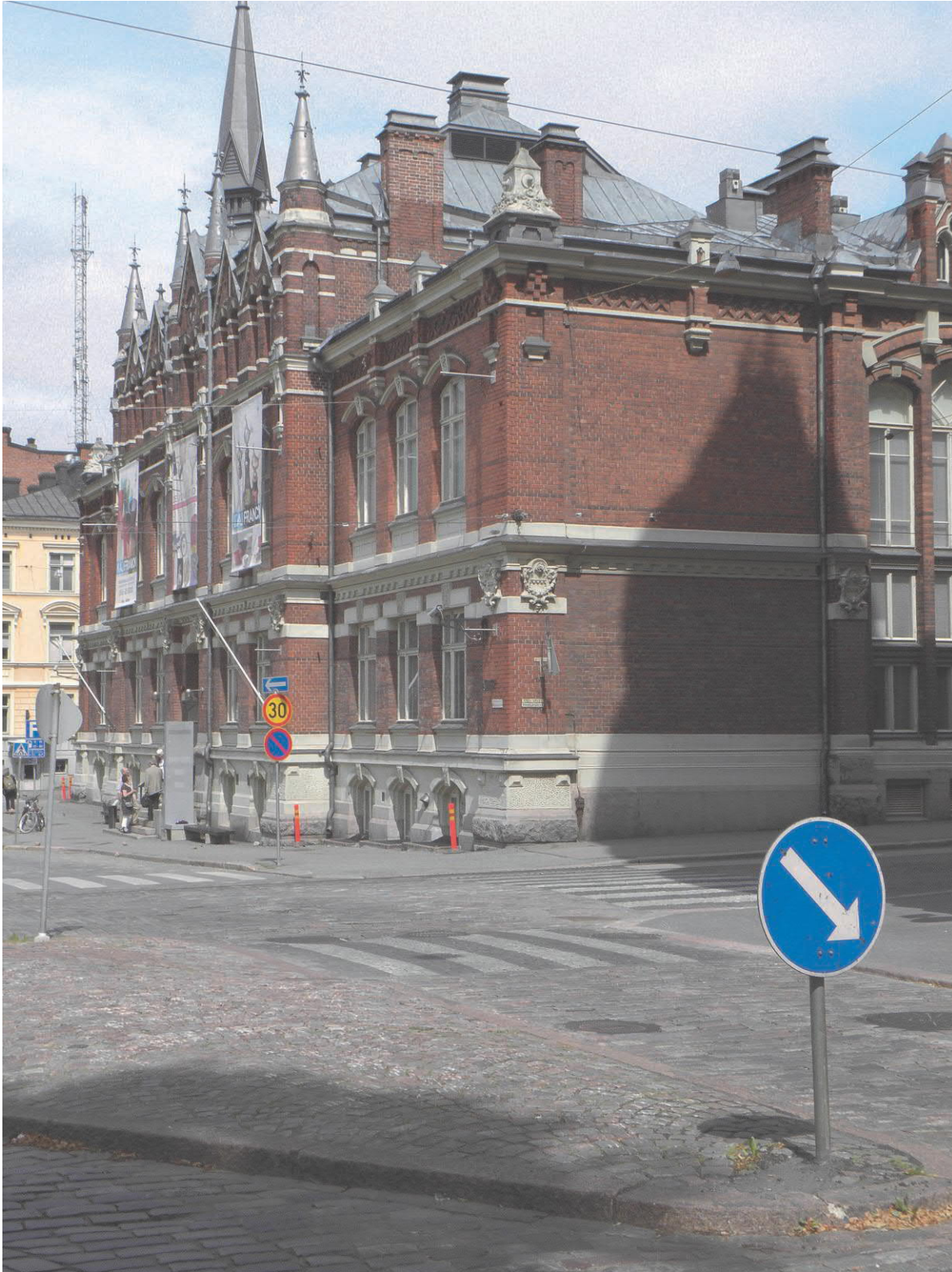
VESIKATTO

Vesikatto

Toisessa rakennusvaiheessa 1897-1898 jatkettun talousrakennuksen vesikaton muoto on aumakatto. Vesikatteenä on alun perin ollut saumattu peltikate. Räystäslinja on vaihteleva kattolistan yläpuolelle kohoavine pääty- ja torniaiheineen. Kolmiomaisia kattoikkunoita on korostettu pienikokoisilla kattoratsastajilla. Höyrykattilan ja pesulan korkea, punatiilestä muurattu ja runsaasti koristeltu piippu kohoaa korkealle länsisiiven yläpuolelle.

VERTAILUKOHDE

Gustaf Nyströmin suunnittelema oppikoulurakennus (1895), osoite Korkeavuorenkatu 23.

Talousrakennuksen länsi- ja eteläsiivu nähtynä Mechelininkadun yli. Kellarikerros, 1. ja 2. kerros on rakennettu 1898, ylin kerros 1922. Kellarin eteläpuoleiseksi jatkeeksi on 1950 rakennettu polttoainevarasto, myöhemmin teknisiä tiloja. Julkisiivu on rapattu, sokkeli graniittia kuten talousrakennuksessa. Kuva Kari Hakli 2011.

Vesikatteena on saumattu, maalattu peltikate. Räystäällä on jalkarännit. Syöksytorvet on varustettu perinteisillä suppiloilla.

JULKISIVUT

Eteläsivu, länsiosa. Ensimmäinen ja toinen kerros ovat vuodelta 1894, kolmas kerros vuodelta 1922.
Kuva Kari Hakli 2011.

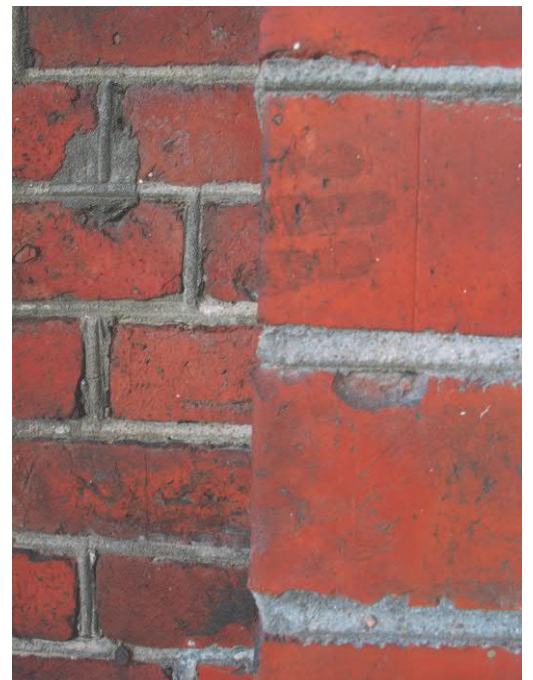
Julkisivu

Alkuperäinen tilanne ja muutokset

Tiilijulkisivussa on käytetty ns. materiaalipolykromiaa 1800-loppupuolella suosittuun tapaan – pääosin lasittamatonta punatiiltä ja nauhamaisina korostuksina tummempaa, lasitettua tiiltä.

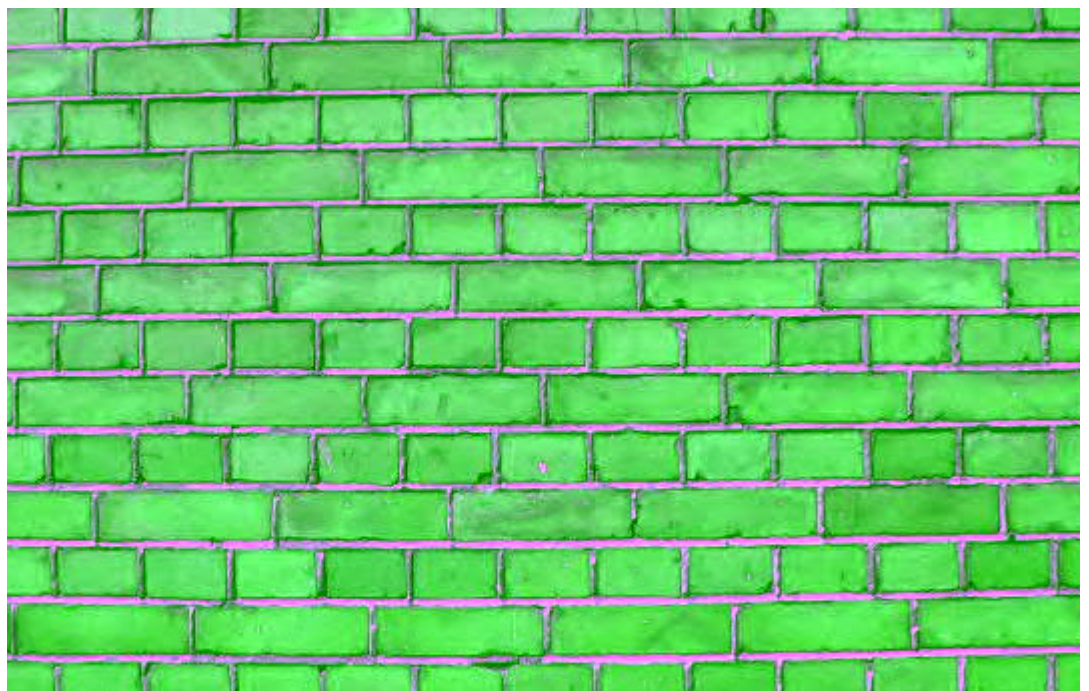
Julkisivun eri aikaisissa osissa on johdonmukaisesti käytetty vuoro-/ristilimitettyä muurausta, jossa juoksukivikerrosten pystysaumamat ovat kohdakkain eri kerroksissa.

Itäsivun 1959 valmistuneessa korotusosassa on käytetty samanlaista limitystä kuin aikaisemmin, lukuun ottamatta itäsivua, jossa poikkeuksellisesti esiintyy yksinomaan juoksutiilien muodostamaa juoksulimitystä n. ¼ tiilen limityksellä.

Pohjoissivun kolmannen kerroksen yksityiskohta vuodelta 1898. Taidokkaasti muuratun, ulkonevan kattolistan yksityiskohta hammaslistoineen ja vinoneliökuvioineen.

Itäsiivu, 1. kerros

Talousrakennuksen pohjoissivu kuvattuna kolmannen kerroksen ikkunasta. Asuntoja sisältävä keskiosa on rakennettu vuonna 1898. Etualalla kolmannen kerroksen keskiosan ikkunat. Ikkunat ja pellitykset on uusittu. Taustalla itäosa, jonka alin kerros on vuodelta 1893, toinen kerros vuodelta 1909 ja kolmas kerros 1950-luvun lopulta. Vuonna 1909 on noudatettu alkuperäistä julkisivujäsentelyä reliefikuvioineen. 1950-luvun laajennuksen yksityiskohdat ovat pelkistettyjä, mutta vanhaan julkisivuun sovitettuja. Alhaalla näkyvät ensimmäisen kerroksen 1972 rakennetun laajennuksen vesikatto ja julkisivuun kiinnitetyt tekniset laitteet.

Eteläsivu kuvattuna kolmannen kerroksen ikkunasta. Asuntoja sisältävä keskiosa on rakennettu vuonna 1898. Taustalla itäosa, jonka alin kerros on vuodelta 1894, toinen kerros vuodelta 1909 ja kolmas kerros 1950-luvun lopulta. Vuonna 1909 on noudatettu alkuperäistä julkisivujäsentelyä reliefikuviointeen. 1950-luvun laajennuksen yksityiskohdat ovat pelkistettyjä, mutta vanhaan julkisivun sovitettuja. Taustalla vuonna 1909 rakennetun porrashuoneen ikkuna (2 kerros) ja porrashuoneen jatkeen ikkuna (3. kerros) 1950-luvulta. Ikkunat ja pellitykset on uusittu.

Talousrakennuksen itäsiipi. 1950-luvun lopulla toteutettu korotusosa erottuu muita kerroksia pelkistetympänä, mutta sopeutuu hyvin kokonaisuuteen. Arkkitehtina oli Lauri Pajamies, joka myös suunnitteli etualalla näkyvän sairaalan uudisrakennuksen. Valokuva Grünberg 1963, HKM

Itäsiivu. Ensimmäisen kerroksen sivuosat ovat vuodelta 1894, keskiosa ja toinen kerros vuodelta 1909 ja ylin kerros on rakennettu 1957-1959.

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVUT

Marian sairaala RHS Rak.5

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Julkisivu länteen Mechelininkadulle. Hakli 2011

Kellarikerros, 1. ja 2. kerros on rakennettu 1898, ylin kerros 1922. Kadun puoleisessa osassa on alun perin sijainnut sairaalan pesula, kaksi kylpyosastoa, verstaas-, höyrykattila ja höyrykonetiloja. Talousrakennuksen kadun puoleinen pääsisäänkäynti on sijainnut vasemman puoleisen ulkonevan risaliitin kohdalla. Kaksi reunimaista ikkunaa on tehty myöhemmin entisen jääkellarin ulkoseinään. Keskimmäiset kaari-ikkunat ovat valaisseet verstaatilaa. Oikealla olevat kellariaukot ovat alun perin kuuluneet halkovarastoon. Ensimmäisen kerroksen ikkunat ovat alun perin kuuluneet kylpyosastoihin ja pesulaan. Toisen kerroksen ikkunat ovat kuuluneet kuivaus- ja mankelisaliin. Kolmas kerros on rakennettu 1922 henkilökunnan asuntoja varten. Ikkunat ja ovet on uusittu.

Julkisivu länteen Mechelininkadulle. Hakli 2011

Kellarikerros, 1. ja 2. kerros on rakennettu 1898, ylin kerros 1922. Kellarin etelänpuoleiseksi jatkeeksi on 1950 rakennettu polttoainevarasto, myöhemmin teknisiä tiloja. Pohjoispuolelle on 1972-73 rakennettu viereisen rakennuksen ensiapupoliklinikan laajennus (vasemmalla).

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU ETELÄÄN

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU ETELÄÄN

Talousrakennuksen eteläsivu

Itäosan 1. kerros on vuodelta 1894, 2. kerros vuodelta 1909 ja 3. kerros 1950-luvun lopulta. Keskiosa on kokonaan vuodelta 1898. Länsiosan 1. ja 2. kerros ovat vuodelta 1898, 3. kerros vuodelta 1922.

Etelä- ja itäsivut. Hakli 2011

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU ETELÄÄN

Eteläsivu. Hakli 2011

Länsisiiven eteläosa.

Ensimmäinen ja toinen kerros – alun perin kylpylaitos ja sairaalan pesula - ovat vuodelta 1898. Ensimmäisen kerroksen sisänurkkaan sijoitettu ulko-oven aukko on alkuperäisellä paikallaan, viereinen oviaukko on uudempi.

Julkisivuun on eri aikoina lisätty säleikköjä ja ilma-aukkoja. Eteläsivulla on alun perin ollut kaksi kylpylaitoksen oviaukkoa kulkutautisairaalan kotiutettavia potilaita varten. Osittain umpeen muuratut aukot näkyvät rapattuina pintoina. Niiden välissä on pukuhuoneen alkuperäinen ikkuna-aukko.

Itäsiiven eteen alarinteeseen on 1957-1959 rakennettu kellarin laajennus – lastauslaituri, jätehuone ym. huolto-tiloja. Julkisivu on piirustusten mukaan ollut hakattua betonia. (Lauri Pajamies, piirustukset 1957)

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU ETELÄÄN

Talousrakennuksen eteläsivu

Kellarikerroksen eteen on 1957-1959 rinteeseen sovitettu lastaus- ja huoltotilalaajennus.

Ensimmäisen kerroksen 1957-1959 umpeen muurattu aukko on alun perin ollut ikkuna ja on vuoden 1909 suunnitelmien mukaan muutettu oveksi.

Talousrakennuksen itäsivu.

Itäosan 1. kerros on vuodelta 1894, 2. kerros vuodelta 1909 ja 3. kerros 1950-luvun lopulta. Säilyneiden piirustusten perusteella ei ole täysin selvinnyt milloin keskirisaliitin ensimmäisen kerroksen tiiliosa on valmistunut. Keittiön tiiliulkoseinä on alkuperäisten suunnitelmien mukaan sijainnut syvemmällä ja sen edessä on ollut sairaalan kahden eri osaston puurakenteiset ruoanjakelueteiset. Jakelueteiset on purettu 1909. (Piirustukset 1893 ja 1897, Onni Törnqvist).

Muutossuunnitelman kattopiirustus vuodelta 1922 esittää ulkonevaa risaliittia. Ulkonema on todennäköisesti rakennettu jo 1909 keittiön muutosten yhteydessä. Itäsivun keskirisaliitin molemmin puolin on alun perin ollut ikkuna-aukko ja kummankin vieressä ulko-ovi. Järjestys on 1909 käännetty toisin päin uusien jakelueteisten suunnitelmien mukaan. (Piirustukset 1909, Karl Hård af Segerstad). 1920-luvulla valmistui itäosan korotus. Valokuvien perusteella ensimmäisen kerroksen tiilirakenteisen uuden keskirisaliitin käsittely oli lasikuistin kaltainen. Ikkunat ulottuvat lattiaan asti, niissä on poikkeava, tiheä puitejako ja yläsaranoidut tuuletusikkunat. (HYM)

Seuraavat tiedossa olevat piirustukset liittyvät 1950-luvun korotussuunnitelmiin (piirustukset 1957, Lauri Pajamies).

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU ITÄÄN

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU POHJOISEEN

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU POHJOISEEN

Pohjoissivu. Etualalla itäsiipi, jonka alin kerros on vuodelta 1894, toinen kerros vuodelta 1909 ja kolmas kerros 1950-luvun lopulta. Rakennuksen keskiosa on vuodelta 1898, ensimmäisen kerroksen laajennus vuosilta 1972-73. Taustalla näkyvä länsisiipi on rakennettu vaiheittain 1898-1922.

Keittiön tavarain vastaanotto h. 102.
Kuva Kari Hakli 2011.

RAKENNUS 5 Talousrakennus
JULKISIVU POHJOISEEN

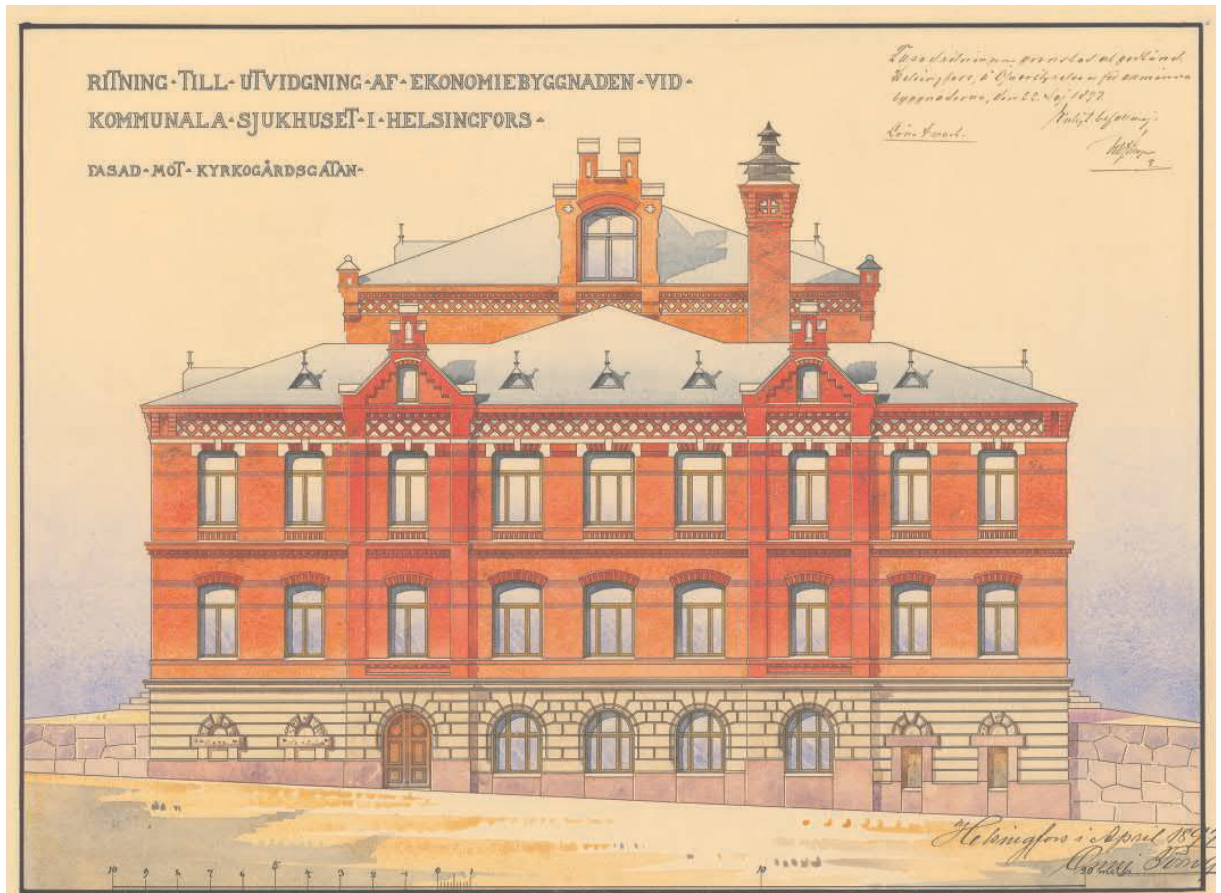
Pohjoissivulle on vuonna 1949 rakennettu tuuletusparveke, jossa betonilaatta ja teräsputkikaiteet. Länssiiven ikkuna on muurattu umpeen. Alhaalla ensimmäisen kerroksen pohjoissivulle 1972-73 rakennettu lähetys- ja vastaanottotila.

Porrashuoneen ulko-ovi pohjoissivulla on jäänyt vastaanotto- ja lähetyslaajennuksen katveeseen. Lasi-teräsovi on uusi.

Ikkunasovitus, 3 kerroksen eteläisivu. Asuntoja sisältävä keskiosa on rakennettu vuonna 1898. Ikkunat ja pellitykset on uusittu.

IKKUNAT

Julkisivu länteen 1897, Onni Törnqvist. HKA

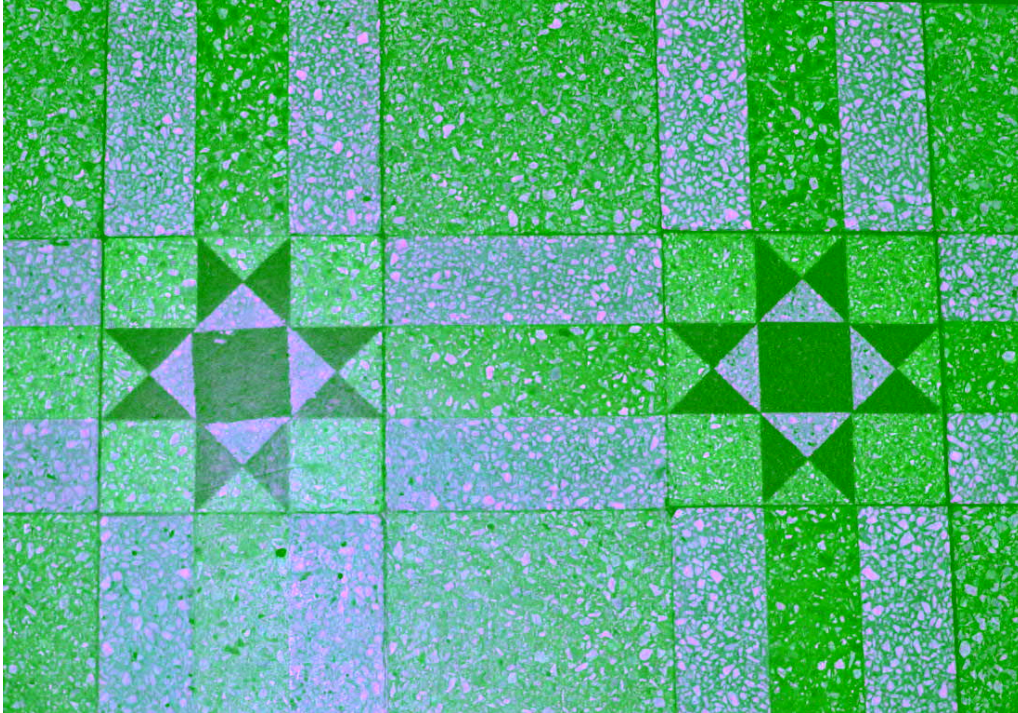
Ikkunat

Alkuperäinen tilanne ja muutokset

Ikkunoiden muoto vaihtelee. Kellarikerroksessa on pyörökaariholvatut aukot, 1. kerroksessa segmenttikaaret ja toisessa kerroksessa suorat holvit.

1890-luvun piirustuksessa on kapeammissa ikkunoissa T-karmi ja leveämmissä ikkunoissa kolme rinnakkaista puitetta vaakavälikarmin alapuolella. Ikkunoiden värisävy on piirustuksessa ruskea, joka rakennuksen tiiliarkkitehtuurille ominaisella tavalla jäljittelee tammea.

Ikkunat ja ikkunapellitykset on myöhemmin uusittu ja väritys on muuttunut valkoiseksi.

Sisätilat, lattia-, seinä ja kattopinnat

Rakenteiden ja tilojen säilyneet piirteet

Rakennusrunko muurattuine, kantavine tiiliseinineen on pääosin säilynyt. Välipohjarakenteet ovat eri vaiheissa rakennettuja kappaholvivälipohjia, puurakenteita ja betonilaattoja tai laattapalkistoja. Monien muutosvaiheiden takia on varsin vähän säilynyt vanhimpien seinien rajaamia ehjiä tiloja.

Korkea käyttöaste heijastuu moniin pieniin huoneisiin kevyin väliseinärakentein jaetuissa sisätiloissa. Ainoa suurempi yhtenäisenä säilynyt sisätila on kolmannen kerroksen 1950-luvulla rakennettu avara ruokala aulatiloihin. Länsisiiven verstaas- ja pesula- ja mankelitilat ovat alun perin olleet väljiä, korkeita huonetiloja. Lukuisat väliseinämuutokset ja muuttuneet tilatarpeet ovat tehneet niistä sokkeloisia, vaikeasti hahmotettavia tilaryhmiä.

Sisätilat ja interiöörien yksityiskohdat

Pääporrashuone, jossa varsinainen huonekorkeus on ilman alakattoja hyvin koettavissa, on talousrakennuksen vanhin pääpiirteissään säilynyt sisätila. Porrashuoneen rakennusaikaa ilmentävät säilyneet sementtimosaikkitasot ja porraskaiteet. Pelkistetympi, ajalleen tyypillinen sivuporras on rakennettu 1920-luvulla korotuksen yhteydessä.

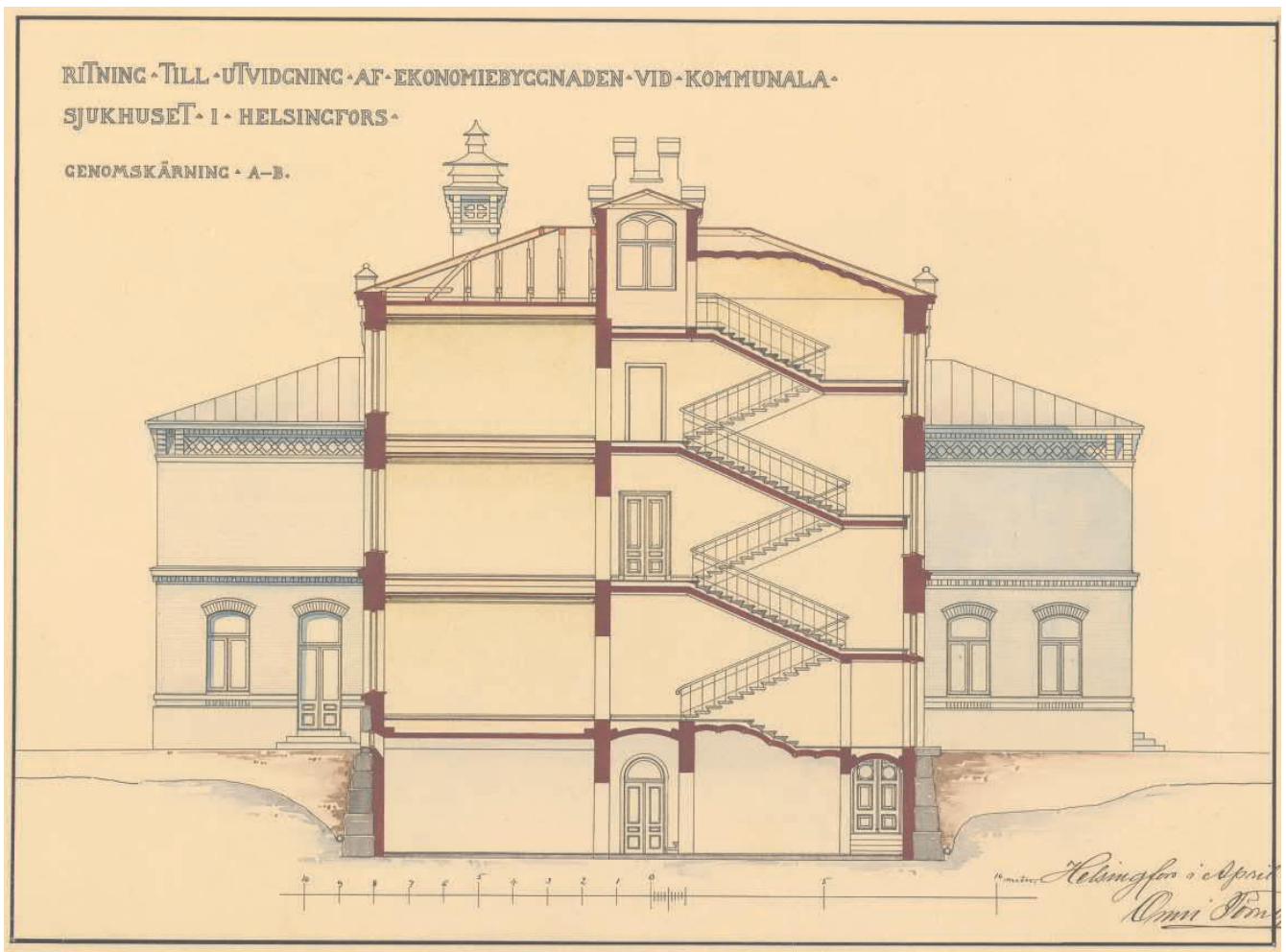
Lukuun ottamatta porrashuoneita ja eräitä holvattuja välipohjia talousrakennuksen sisätiloissa on näkyvissä varsin vähän ensimmäisten rakennusvaiheiden säilyneitä piirteitä. 1950-luvun ruokasalin sisustuksia ja sisäpintoja on uusittu. Ruokasalin eteistiloissa on säilynyt muutamia 1950-luvulle ominaisia sisäovia, painikkeita yms. Lämpöpatterit edustavat usein sisätilojen vanhimpia säilyneitä kerrostumia. 1970-luvulta 1990-luvulle toteutuneet peruskorjaukset ovat jättäneet sisätiloihin ajalle ominaiset materiaaliset ja piirteensä, kuten muovipäällysteet, alakatot, laaka-ovet, osastoivat ovet ja kiinteät sisustukset.

Sisäövet ovat tilamuutosten ja eri rakennusvaiheiden tyypillisiä vakio-ovia. Vanhinta kerrostumaa edustavat yleensä 1950-luvulta säilyneet sisäövet.

SISÄPINNAT

Talousrakennuksen ensimmäisen vaiheen piirustus. Tammikuu 1893, Onni Törnqvist. (osa) HKA

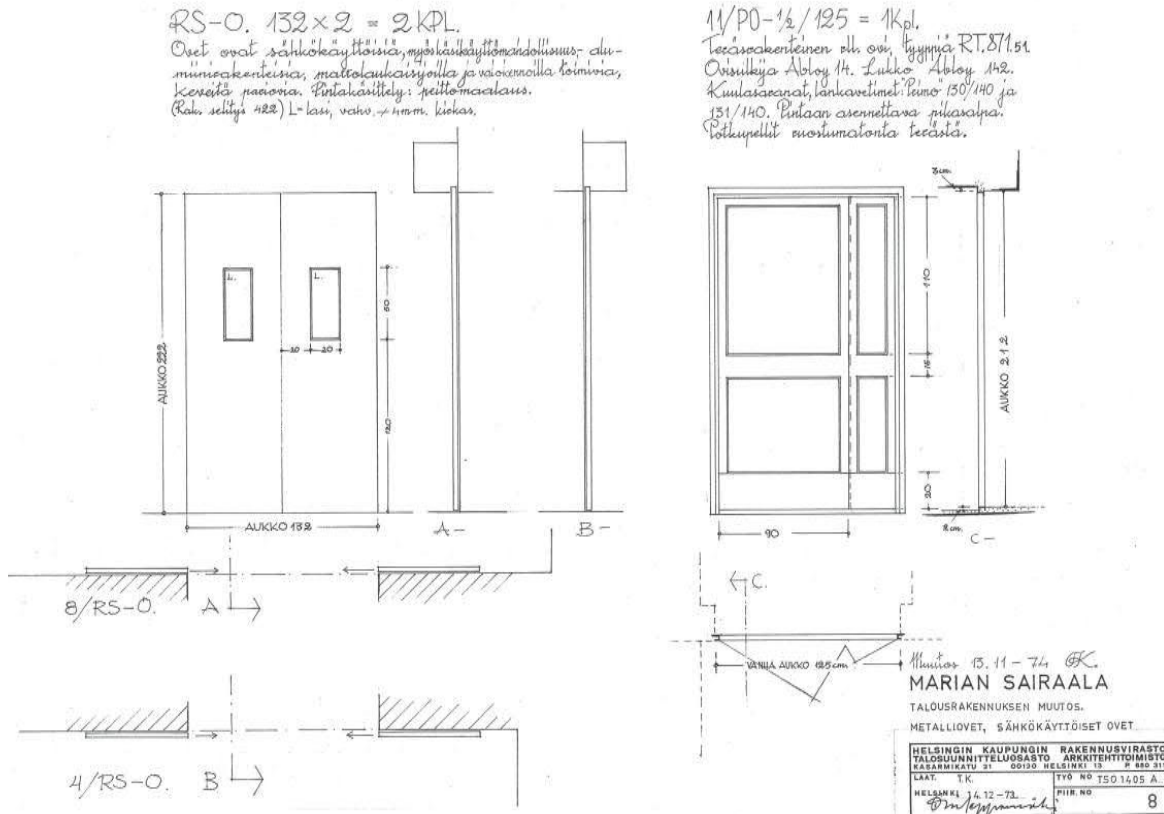
Talousrakennuksen keskiosan porrashuoneen leikkauspiirustus. 1897, Onni Törnqvist. (osa) HKA

319 YM. PORRAS

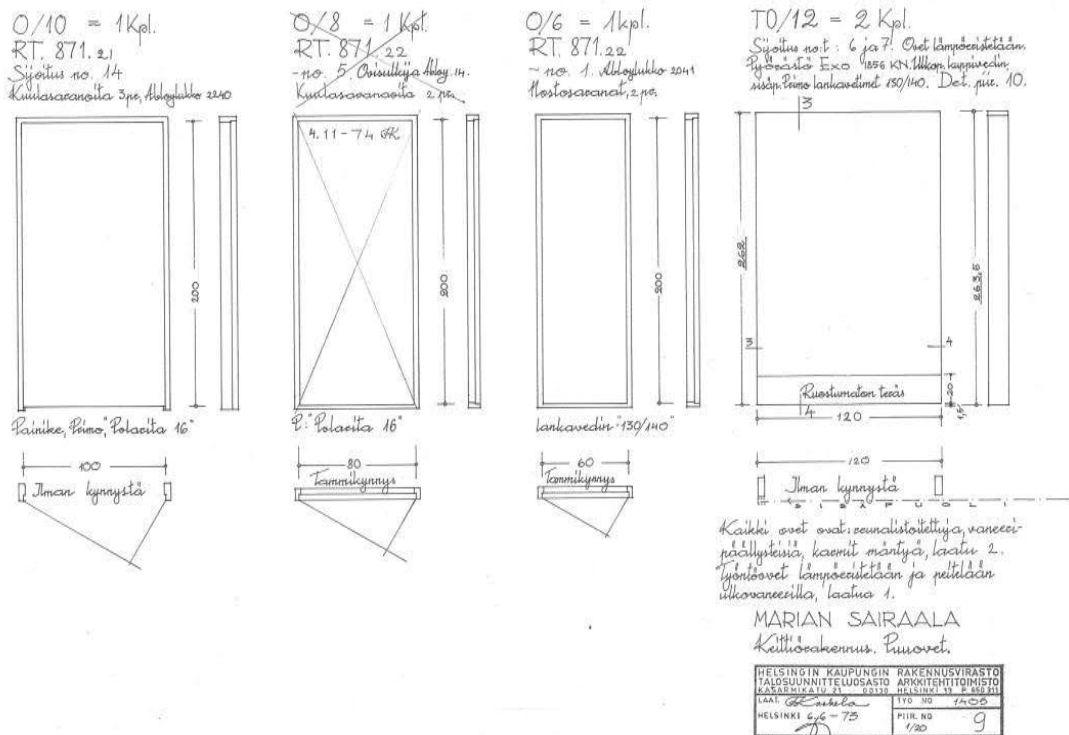

Porrashuoneen ovi 1950-luvulta, 3. kerros

OVET

Teräsrakenteiset ja sähkökäyttöiset uudet ovet. Piirustus v. 1973, HKR.

Puuovet. Piirustus v. 1973, HKR.

Talousrakennuksen sisäovet ovat tilamuutosten ja eri rakennusvaiheiden tyyppisiä vakio-ovia.

131 SÄHKÖ- JA LAITEHUOLTO

Huoltotila 131, sähkö- jalaitehuolto. Kappaholvikatto.
Kuva Kari Hakli 2011.

129 METALLIKORJAAMO

Huoltotila 129, metallikorjaamo. Kappaholvikatto.
Kuva Kari Hakli 2011.

103 ASTIANPESU JA 105 KEITTIÖ

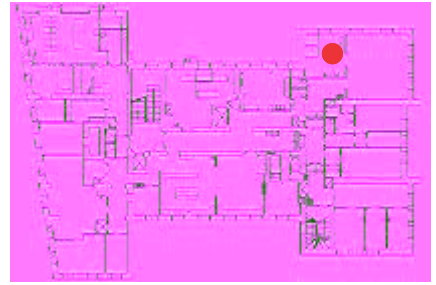
Keittiö, näkymä astianpesutilasta 103 valmistuskeittiöön 105.
Kuva Kari Hakli 2011.

105 KEITTIÖ

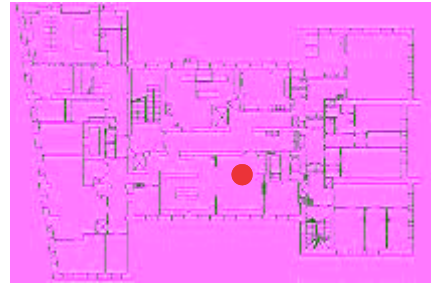
Keittiö h. 105.
Kuva Kari Hakli 2011.

204 SUIHKUHUONE

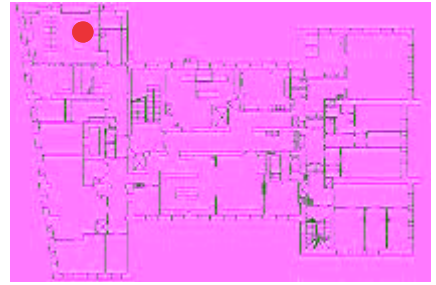
Suihkuhuone 204.
Kuva Kari Hakli 2011.

233 PESUHUONE

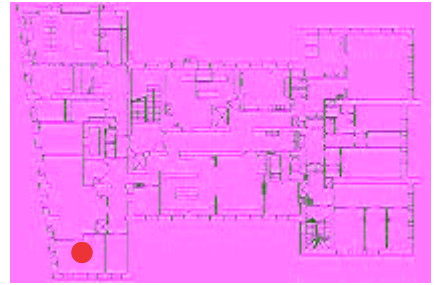
Pesuhuone 233.
Kuva Kari Hakli 2011.

238 TYÖHUONE

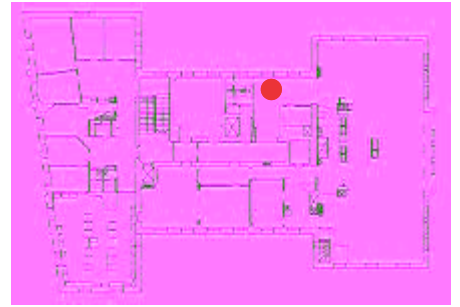
Huone 238.
Kuva Kari Hakli 2011.

256 VARASTO

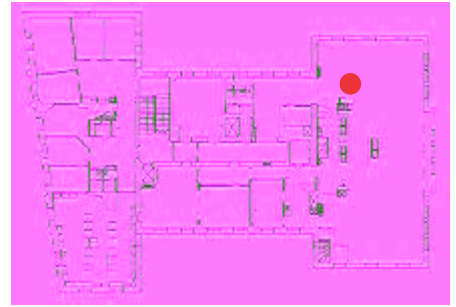
Huone 256. Kappaholvikatto.
Kuva Kari Hakli 2011.

308 AULA

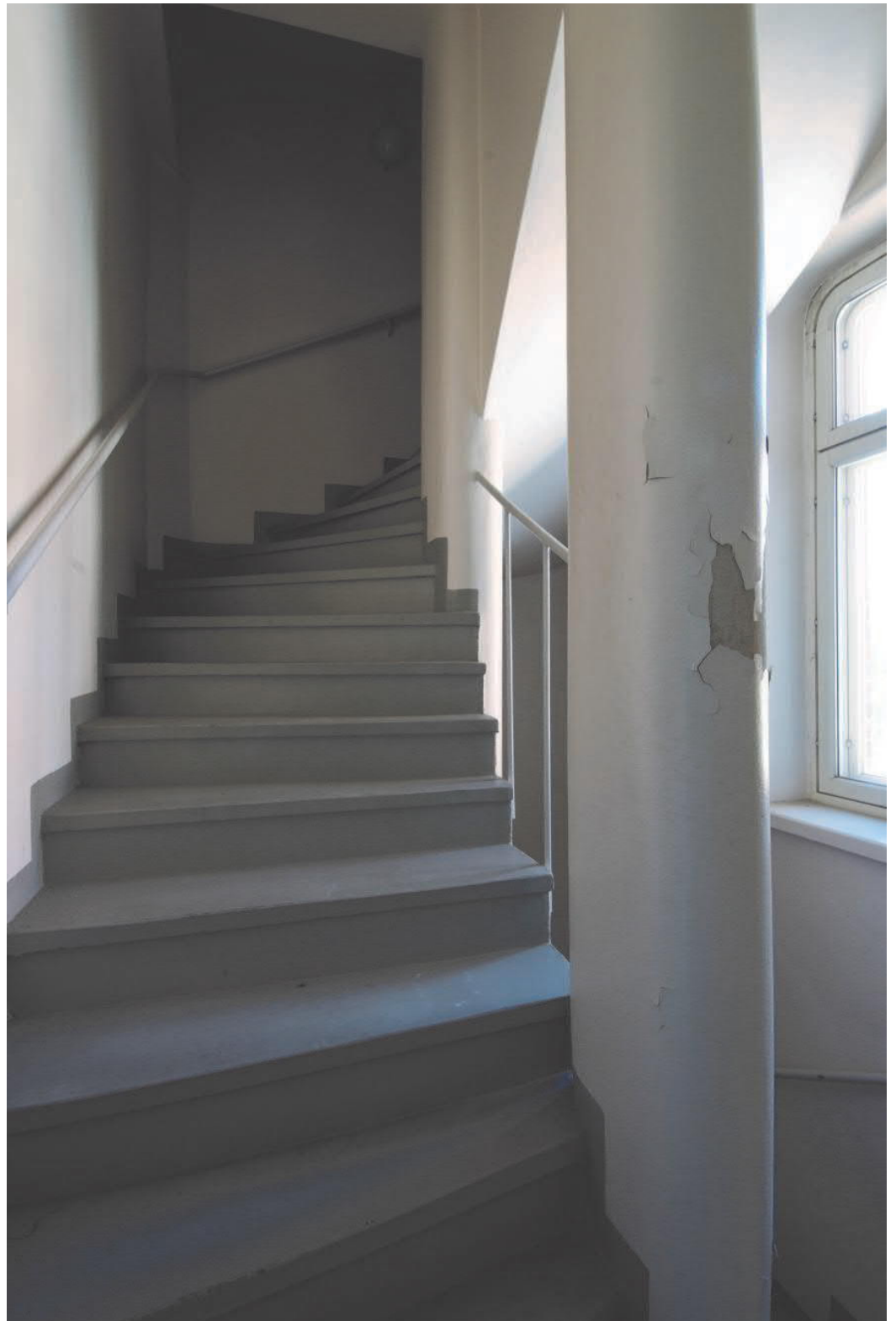
Aula 308, ruokasali 310.
Kuva Kari Hakli 2011.

310 RUOKASALI

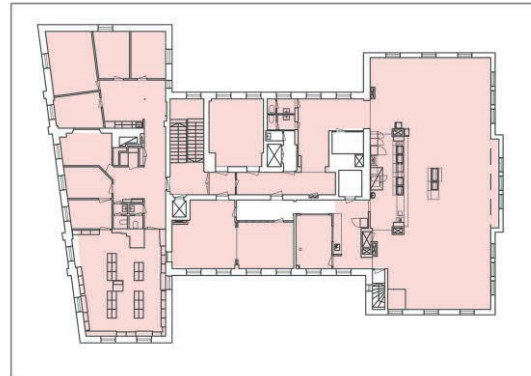

Ruokasali 310.
Kuva Kari Hakli 2011.

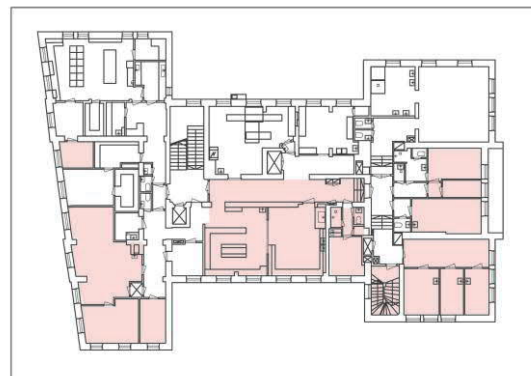
218 PORRASHUONE

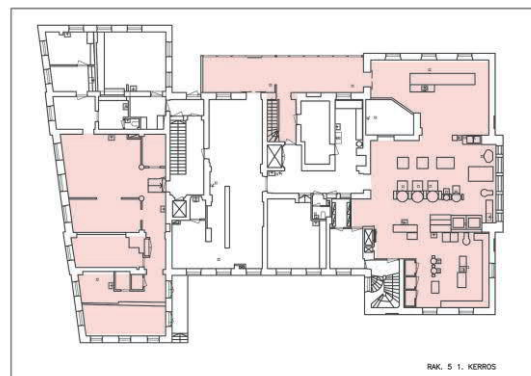
Porrashuone 218.
Kuva Kari Hakli

3.Krs

2 Krs.

1.Krs

Marian sairaala

RAKENNUS 5 TALOUSRAKENNUS 1-3 KERROS

HUONEINVENTOINTI 2011

PÄÄÖRRAS

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Betoni maalattu	Betoni, maalaus Mosaiikkisementtilaatat kuvioitunut, kehys musta /
Lattia		Askelmat harmaat mosaiikkisementtilankut
Jalkalista		Maali harmaa
Seinät	Vanha maalattu, maalaus	Rapatut seinät: maalaus, vaalea.
Seinät		Paikoin ovisyvennysten särmien viisteitä (ainakin 317)
Seinät		
Katto		Kappaholvit, tasanteet. Maalaus
Katto		
Kattolista		
Ovet		Krs 3: lankalasi / valkoiseksi maalattu puukehysovi, tammilistat
Ovet		Hissiovi maalattu. Parvekeovi peiliovi, lasiaukollinen
Ikkunat		Uusitut
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Kaide - mustaksi maalattu rauta, alkup. käsijohto tummanruskea maalattu puu Vanhoja sähkörasioita, 60-l
Valaisimet		Loisteputki lamellivomalli
Kalusto		

Rakennusosien ajoitus	
	alkuperäinen 1893
	1897
	1909-1910
	1922
	1942-1950
	1957-1959
	1961-1963
	1972-1982
	1994
	ajottamattomat 1980-2010
	purettu alkuperäinen rakenne
	purettu rakenne

1. KERROS , RAKENTEIDEN AJOITUS

101, 102 LÄHETYS JA VASTAANOTTO

101, 102 LÄHETYS JA VASTAANOTTO

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		Entistä ulkotilaa, jonka seinänä vanha ulkoseinä
Lattia	Akryylimassa	Akryylimassa , lattiakaivo
Lattia		
Jalkalista	Akryylimassa	Akryylimassa
Seinät	Vanha maalattu, maalataan Vanha levyseinä, maalaus	Kiiltäväksi käsitelty vanha ulkoseinä, ”lasitetun tiilen” ulkonäkö, kuperat laastisaumat
Seinät	Vanha tiiliseinä, puhdistus ja lakkaus	Levyseinä, maalattu
Seinät		
Katto	Profiloitu pelti (vanha), puhdistus	Kuten 1993
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Pellitetyt lasiaukolliset liukuovet
Ovet		
Ikkunat		Vanhat säilyneet ikkunat, tila 118 osin IV-vedon alta purettu, tilan 112 ummessa, tilan 111 säilynyt Levyseinässä kiinteät yläikkunat
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

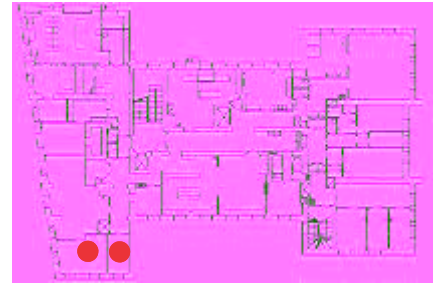
256 VARASTO, 257 VIILEÄ VARASTO

Kuvat vas ja alla :
Hakli 2011

256 VARASTO, 257 VIILEÄ VARASTO

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Rusehtava muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Muovi, harmaa
Seinät		Vaalea maalaus
Seinät	Gyproc-levy, maalaus	Levyseinä, maalattu
Seinät		
Katto		Kappaholvit
Katto		
Kattolista		
Ovet		Vanhempi puu-lasiovi, 50-l listat ja pukinsarvipainik- keet
Ovet		Maalattu laakaovi
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet
Kalusto		

103, 104, 105, 106 KEITTIÖ APUTILOINEEN

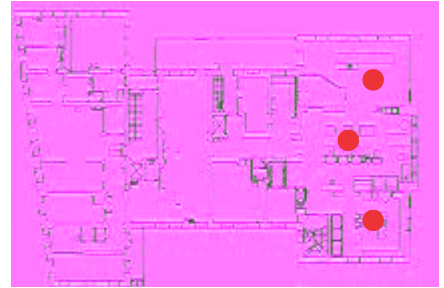
Varsinainen keittiö—nro 105, ikkuna

Dieettikeittiö 106

103, 104, 105, 106 KEITTIÖ APUTILOINEEN

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Akryylimassa	Akryylimassa , lattiakaivot ja ritilät
Lattia		
Jalkalista	Akryylimassa	Akryylimassa, viiste
Seinät	Laatoitus, vanha ja uusi	Valkoinen laatoitus
Seinät	Kylmähuone-elementit	
Seinät		
Katto	Akusteri F, T-lista, kittaus, Tulo- ja poistoilmayksiköiden välielementit	Levyalaslasku, keittiöiden katoissa paljon rst-iv-kenttää
Katto		
Kattolista		
Ovet		Ei varsinaisiaovia (esim. 102-103), ei kynnyksiä
Ovet		
Ikkunat		Uudet ikkunat, umpiolasit, myös ikkunapenkit ja smyygit kaakeloitu, lukuun ottamatta 105 kiinteitä itäikkunoita, joissa ei umpioelementtejä ja maalatut ikkunapenkit
Varusteet ja laitteet		Runsaasti laitoskeittiövarusteita, paisto-, keitto, astianpesu, IV. 106 vanhahkot ”siro”-patterit
Valaisimet		Pääosin loisteputkivalaisimia, myös osana iv-kenttiä
Kalusto		

113 KÄYTÄVÄ

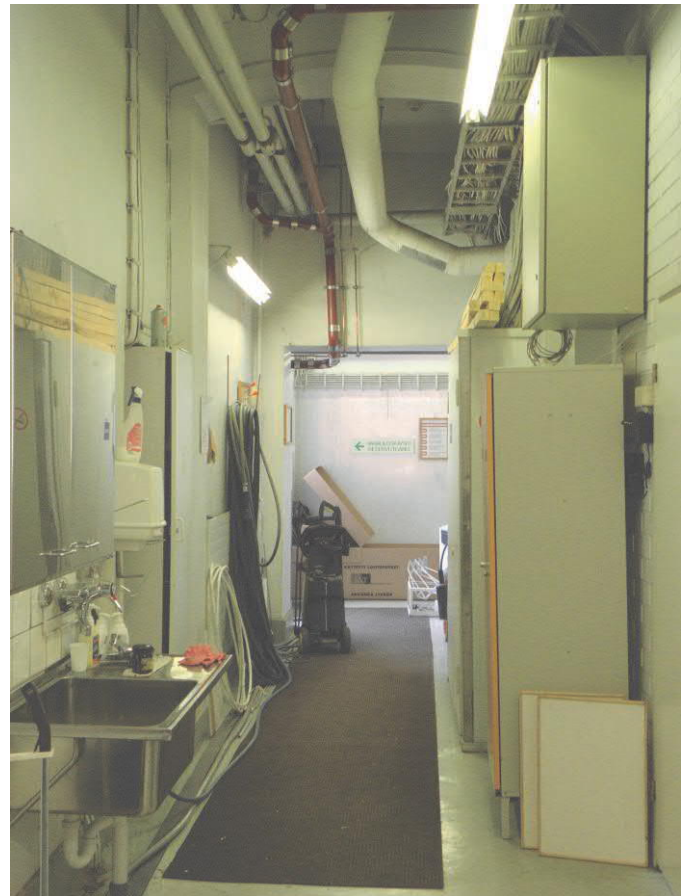

113 KÄYTÄVÄ

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Akryylimassa	Akryylimassa
Lattia		
Jalkalista	Akryylimassa	Akryylimassa
Seinät	Vanha maalattu, maalataan	Maalaus
Seinät	Kylmähuone-elementit	
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan	Maalaus
Katto		
Kattolista		
Ovet		Palo-ovi käytävälle
Ovet		Erikoinen paksu n. 1950-lkylmiön ovi, ks. kuva
Ikkunat		Vanha yläikkuna tilaan 101-102 vievässä oviaukossa, yläsaranoitu
Varusteet ja laitteet		Porraskaide, pyöreää putkea, maalattu
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet
Kalusto		

128, 129, 130, 131, 132 METALLIKORJAAMO APUTILOINEEN

128, 129, 130, 131, 132 METALLIKORJAAMO APUTILOINEEN

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Hitsaus, metallikorjaamo, varasto, sähkö- ja laitehuolto, käytävä	
Lattia		Betonilattia, maalattu, vihertävän vaaleanharmaa. Lattiakaivo
Lattia		
Jalkalista		Betonijalkalista, maalattu
Seinät		Betoni, maalaus, mm. pilarit.
Seinät		Väliseinissä tiilimuuraus: maalaus, valkoinen. Kaakeloidut vesipistetaustat
Seinät		
Katto		Metallikorjaamossa kappaholvit, maalaus, holvikaari käytävällä
Katto		
Kattolista		
Ovet		Laakaovia, uusia, uudet helat
Ovet		
Ikkunat		Uudet ikkunat, umpiolasit
Varusteet ja laitteet		Ns. siro-pattereita, käytävällä sileä patteri
Valaisimet		Kiskot ja loisteputket
Huom	Ei tietoja 1993 selityksessä	

135 HAPPIKESKUS

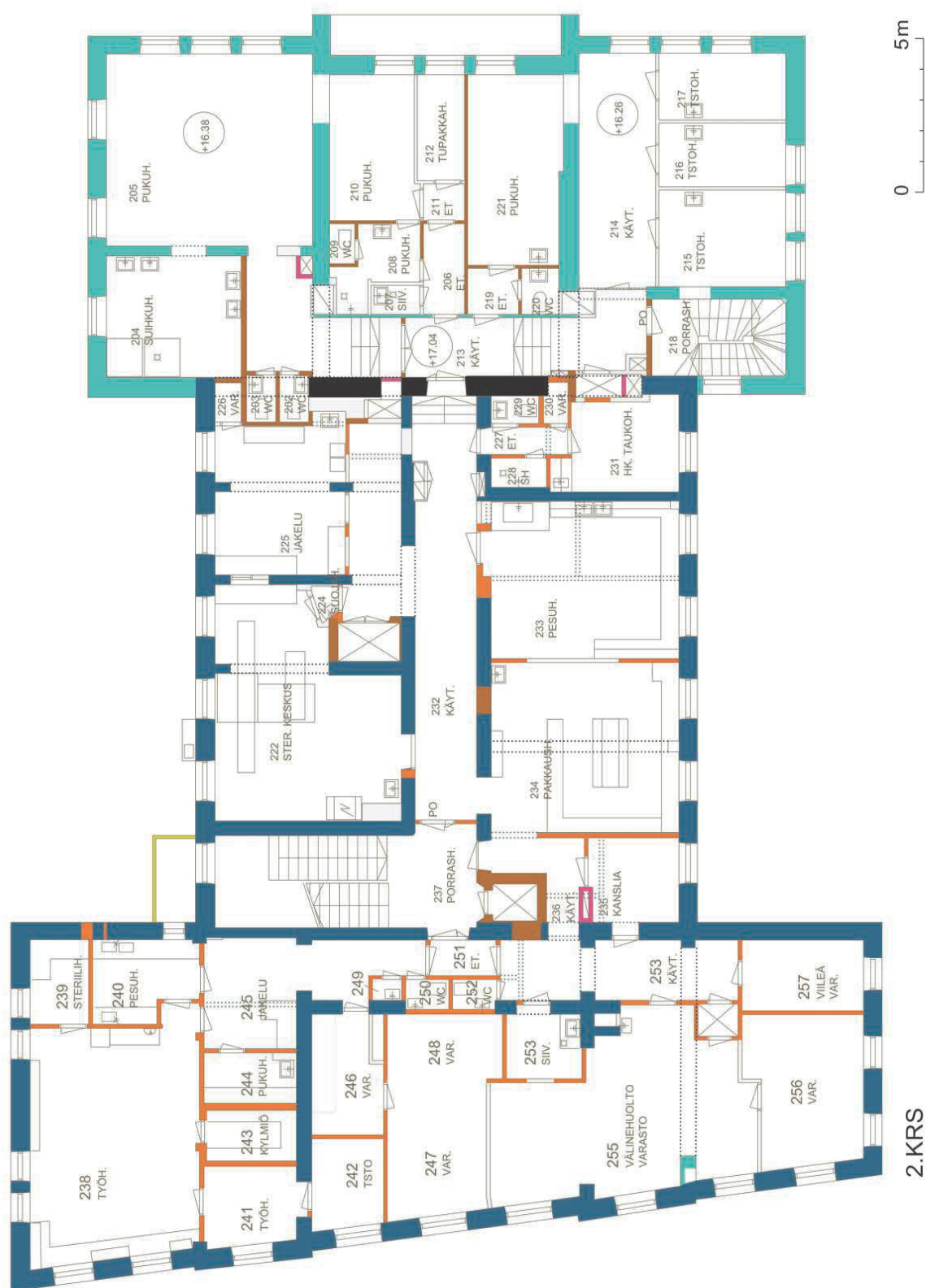

135 HAPPIKESKUS

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Betonilattia, maalattu, vaaleanharmaa. Lattiakaivo
Lattia		
Jalkalista		Betonijalkalista, maalattu
Seinät		Betoni, maalaus, mm. pilarit.
Seinät		Rappaus, maalaus
Seinät		
Katto		Kaksi kappaholvikenttää, isot kappaholvit itäpäässä ja sarja pieniä länsiosassa: maalaus, valkoinen
Katto		
Kattolista		
Ovet		
Ovet		
Ikkunat		Uudet ikkunat, umpiolasit
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Huom	Ei tietoja 1993 selityksessä	

Rakennusosien ajoitus	
	alkuperäinen 1893
	1897
	1909-1910
	1922
	1942-1950
	1957-1959
	1961-1963
	1972-1982
	1994
	ajottamattomat 1980-2010
	purettu alkuperäinen rakenne
	purettu rakenne

210 PUKUHUONE

210 PUKUHUONE

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, vanha säilyy	Betonikuviainen ruskea muovimatto
Lattia		
Jalkalista	Vanhat jalkalistat säilytetään	Muovimatto nostettu seinälle, Maalattu puulista n. 10cm korkeudella
Seinät	Vanha levyseinä, maalaus Seinän paikkaus	Rapatut seinät: vaalea maalaus, pinta-asennukset
Seinät		Huoneen 212 vast. seinä kovalevyä, avosaumat, maalaus. IV-ritilä
Seinät		
Katto		Betonivalu, muottipinta: maalaus, valkoinen Pinta-asennukset
Katto		
Kattolista		
Ovet		Puuviilupintainen laakaovi
Ovet		Maalattu lasiaukollinen laakaovi
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi (miltei lattian tasossa)
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		IV-ritilä
Valaisimet		Riippuvalaisin
Kalusto		Teräksiset pukukaapit

212 TUPAKKAHUONE

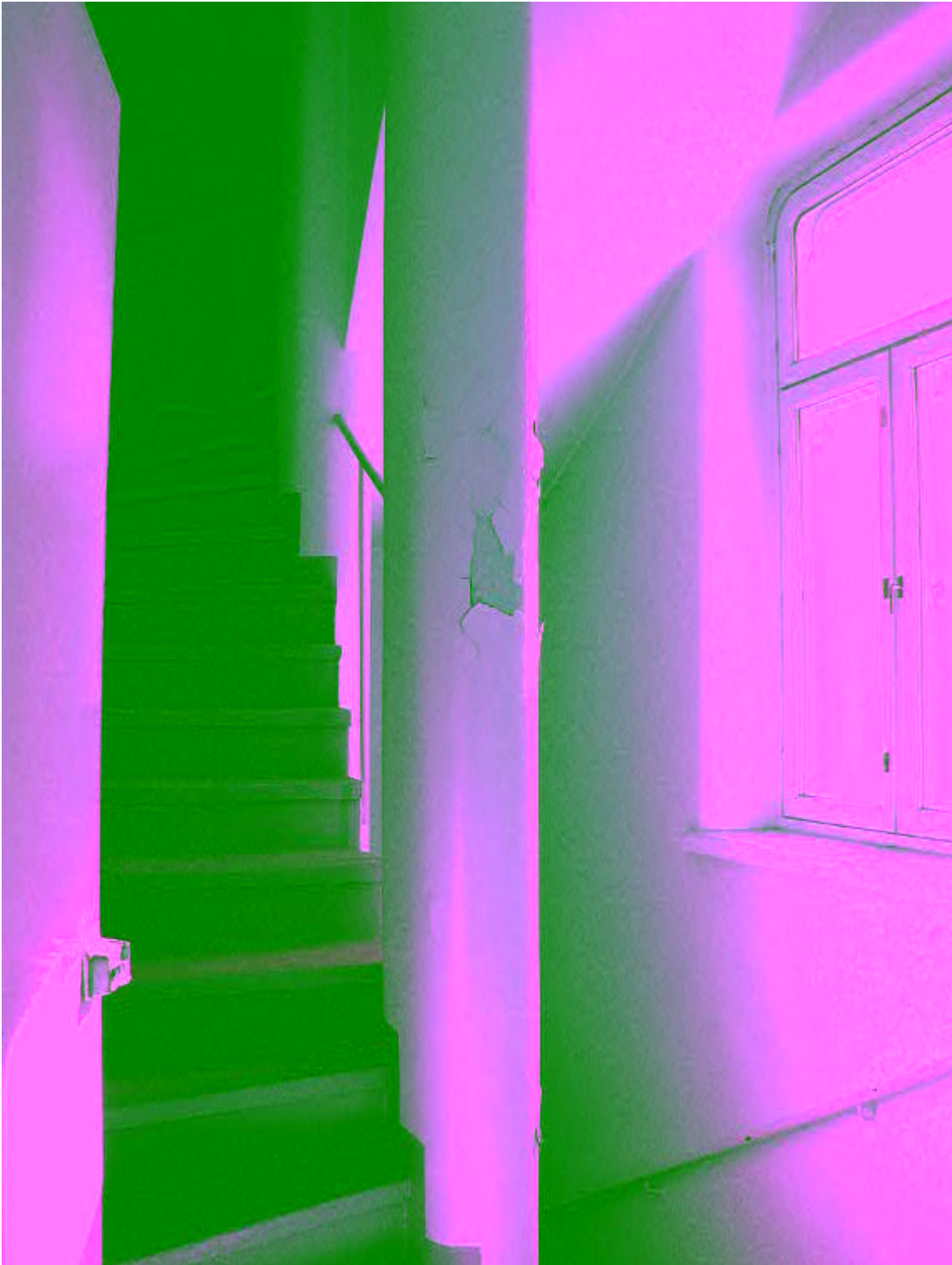

212 TUPAKKAHUONE

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, vanha säilyy	Betonikuviainen ruskea muovimatto
Lattia		
Jalkalista	Vanhat jalkalistat säilytetään	Muovimatto nostettu seinälle, Maalattu puulista n. 10cm korkeudella
Seinät		Rapatut seinät: vaalea maalaus, pinta-asennukset
Seinät	Vanha levyseinä, maalaus	Huoneen 210 vast. seinä kovalevyä, avosaumat, maalaus. IV-ritilä
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan	Betonivalu, muottipinta: maalaus, valkoinen Pinta-asennukset
Katto		
Kattolista		
Ovet		
Ovet		Maalattu lasiaukollinen laakaovi
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi (miltei lattian tasossa)
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		IV-ritilä
Valaisimet		
Kalusto		Varastohyllyt

218 PORRAS

218 PORRAS

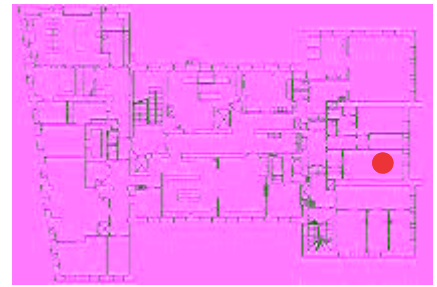

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Kiiltävä, sinivihreä vaalea maalaus
Lattia		
Jalkalista		Maalaus
Seinät		Rappaus, vaalea maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Rappaus, vaalea maalaus
Katto		
Kattolista		
Ovet		50-l palo-ovi
Ovet		
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Teräsputkikaide (syöksyjen välissä) ja –käsijohde, maalaus
Valaisimet		Kupumainen seinävalaisin
Kalusto		

221 PUKUHUONE

221 PUKUHUONE

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Betonikuvioinen ruskea muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Muovimatto nostettu seinälle, Maalattu puulista n. 10cm korkeudella
Seinät		Rapatut seinät: vaalea maalaus, pinta-asennukset
Seinät		Vesipisteen taustalla kaakelointi valkoinen
Seinät		
Katto		Betonivalu, rapattu sileäksi, valkoinen maalaus Pinta-asennukset
Katto		
Kattolista		
Ovet		
Ovet		Maalattu laakaovi
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi (miltei lattian tasossa)
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		IV-ritilä
Valaisimet		
Kalusto		Pukuhuoneen kaapit ja penkit

242 TOIMISTO

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Ei tietoja 1993	
Lattia		Rusehtava muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Muovi, harmaa
Seinät		Rapatut seinät: vaalea maalaus
Seinät		Levyseinä, maalattu
Seinät		
Katto		Alakato
Katto		
Kattolista		
Ovet		
Ovet		Laakaovi
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

255 VÄLINEHUOLTO, VARASTO

255 VÄLINEHUOLTO, VARASTO

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, uusi ja vanha	Rusehtava muovimatto
Lattia		
Jalkalista	"Uusitaan entistä vastaavalla"	Muovi, harmaa
Seinät	Laatoitus, vanha	Rapatut seinät: vaalea maalaus
Seinät	Gyproc-levy, maalaus	Levyseinä, maalattu
Seinät		Kaakeli
Katto	Vanha maalattu, maalataan	Alakato, sileää levyä, kevytmetallisaumat
Katto		
Kattolista		
Ovet		
Ovet		Maalattu laakaovi
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		IV-venttiilit
Valaisimet		
Kalusto		Komerot, vesipiste uudehkoja

214-217 KÄYTÄVÄ J A TOIMISTOT

214-217 KÄYTÄVÄ J A TOIMISTOT

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Ei tietoja 1993?	Porrashuoneen 218 vieressä sijaitseva tilaryhmä
Lattia		Kaikkialla betonikuvioitu muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Muovimatto nostettu seinälle, maalattu puulista n. 10cm korkeudella. Paikoin sähkölistat.
Seinät		Rapatut seinät: vaalea maalaus, pinta-asennukset
Seinät		Toimistohuoneiden väliset ja käytävän toimistojen vast. seinä kovalevyä, avosaumat, maalaus.
Seinät		Vesipisteiden taustalla valkoinen kaakeli
Katto		Sileät, pinta-asennukset
Katto		Käytävän alkupäässä 214 alaslasku IV-ritilöineen
Kattolista		Katonrajan pyöristys kiviseinien kohdalla. Levyseinissä kapea vaalea lista (sähkö-?)
Ovet		Huoneiden ovet maalattuja laakaovia, puukynnykset (216 & 217 muovipäällysteiset)
Ovet		Maalattu lasiaukollinen laakaovi 214
Ikkunat		Uusitut ikkunat, umpiolasit
Ikkunat		Maalatut puiset ikkunapenkit
Varusteet ja laitteet		IV-ritilä käytävällä, ikkunoiden alla vanhat patterit
Valaisimet		Loisteputket kaikissa huoneissa, kapeampi malli käytävällä
Kalusto		

227 ETEINEN

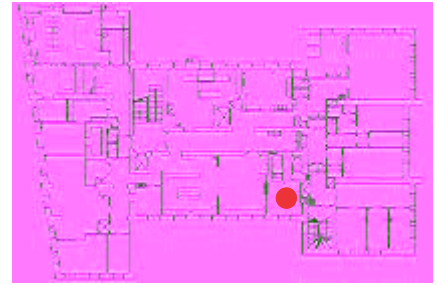

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, vanha	Sinertävänharmaa muovi
Lattia		
Jalkalista		Muovi, harmaa
Seinät		Vaalea maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto	Vanha ripustettu alakatto	Alakato, sileää levyä, kevytmetallilistat
Katto		
Kattolista		
Ovet		Maalattuja laakaovia, eri ikäisiä
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		IV-venttiilit
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet
Kalusto		

231 TAUKOHUONE

231 TAUKOHUONE

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, uusi ja vanha	Muovimatto
Lattia	Muovimatto, vanha säilytetään (paikkaus)	
Jalkalista	Vanhat jalkalistat säilytetään	
Seinät	Laatoitus, vanha	Valkoinen maalaus
Seinät	Laatoitus, uusi	
Seinät		
Katto		
Katto		
Kattolista		
Ovet		Laakaovet
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

232 KÄYTÄVÄ

232 KÄYTÄVÄ

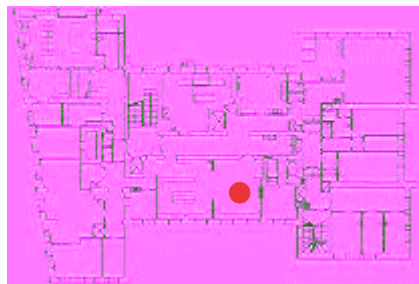

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Ruskea muovimatto, myös askelmat
Lattia		
Jalkalista		Muovimatto
Seinät		Valkoinen maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto	Vanha ripustettu alakatto,	Levyalaslasku, alumiinilistat
Katto		
Kattolista		
Ovet		Laakaovet
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Puinen maalattu käsijohde
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet, upotetut
Kalusto		

233 PESUHUONE

233 PESUHUONE

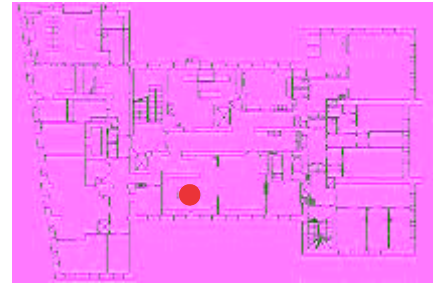

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, uusi	Ruskea muovimatto, useita lattiakaivoja
Lattia	Muovimatto, vanha säilytetään (paikkaus)	
Jalkalista	Muovimatto, 150mm nostettuna Vanha jalkalistat säilytetään	Muovimatto nostettu seinälle kaakeleiden alle, vaurio kohta
Seinät	Laatoitus, vanha	Valkoinen kaakelilaatta kattoon asti
Seinät	Laatoitus, uusi	
Seinät		
Katto	Vanha ripustettu alakatto, paikkaus	Levyalaslasku, alumiinilistat
Katto		
Kattolista		
Ovet		Laakaovet
Ovet		
Ikkunat		Uudet ikkunat 2 kpl, sisäikkunat tilaan 234
Ikkunat		Myös ikkunapenkit ja smyygit kaakeloitu
Varusteet ja laitteet		Vanhat patterit. Pesulakalusteita ja -varusteita, sähköasennuksia, IV-kojeet
Valaisimet		
Kalusto		

234 PAKKAUSHUONE

234 PAKKAUSHUONE

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Tiedot 1993 puuttuvat?	
Lattia		Ruskea muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Muovimatto nostettu seinälle, maalattu puulista n. 10 cm korkeudella
Seinät		Valkoiseksi maalatut kivi- ja levyseinät osin levyseinä purettu / rankarakenne esillä
Seinät		Valkoinen kaakeli vesipisteen taustana
Seinät		
Katto		Sileä katto, putkikotelointi käytäväseinällä, muualla putkivetoja ja pinta-asennuksia
Kattolista		
Ovet		Laakaovet
Ovet		
Ikkunat		Uudet ikkunat
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Vanhat patterit. IV-kojeet
Valaisimet		
Kalusto		Kaapistot

Rakennusosien ajoitus	
	alkuperäinen 1893
	1897
	1909-1910
	1922
	1942-1950
	1957-1959
	1961-1963
	1972-1982
	1994
	ajottamattomat 1980-2010
	purettu alkuperäinen rakenne
	purettu rakenne

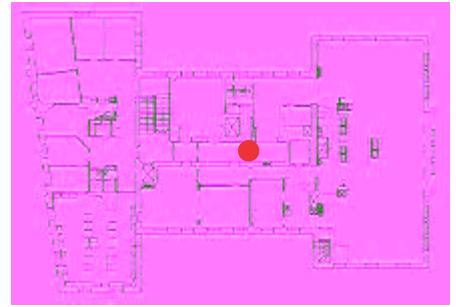
3. KERROS , RAKENTEIDEN AJOITUS

301 KÄYTÄVÄ

301 KÄYTÄVÄ

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, vanha säilyy	Kuvioitu sinivihreä muovimatto. Värikentät
Lattia		
Jalkalista	Vanhat jalkalistat säilytetään	Sileä puujalkalista, Maalattu vaaleanharmaa Ristipääruuvikiinnitys. Myös vitriiniseinällä
Seinät		Hissikuilun puoleinen seinä valkoiseksi maalattu
Seinät	Vanha maalattu, maalataan	Yläkarmeihin asti vaaleanpunertava maalattu + harmaa reuna
Seinät		Itäseinällä koko seinän peittävä vitriini kiinteä
Katto	Vanha maalattu, maalataan	Alaslaskettu katto sileää kuitupintaista levyä, metallilistat
Katto		Palkki rapattu ja valkoiseksi maalattu
Kattolista		-
Ovet		Ovi porrasvälikkoon peiliovi lasiaukolla ja ylälasilla
Ovet		Muut ovet laakaovia, Hissikuilun puoleisella seinällä pukinsarvipainikkeet.
Ikkunat		Ylävalo
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Upotetut valot himmeällä lasilla. Seinällä valaistuskisko
Kalusto		Vitriiniseinä päädyssä, naulakko Ilmoitustaulu puurimoilla Näyttelytilaan liittyvät ripustusalustat

305-307 WC:T

305-307 WC:T

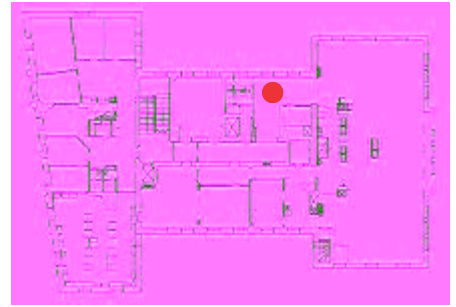

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Kuvioitu sinivihreä muovimatto.
Lattia		
Jalkalista		Muovi, ohut
Seinät		Valkoinen maalaus, kaakeli
Seinät		
Seinät		
Katto		WC-kopeissa alaslasku, sileä.
Katto		Etuhuoneessa ei alaslaskua, pinta-asennuksia
Kattolista		-
Ovet		Vaaleanharmaaksi maalatut laakaovet, pukinsarvipainikkeet, vanhat kynnykset
Ovet		
Ikkunat		Ulkoseinän ikkuna kuten muualla: uusittu, umpiolasi Etuhuoneiden välillä sisäikkuna, neliömäinen
Varusteet ja laitteet		WC-varusteet uudehkot
Valaisimet		Seinävalaisimet uudehkot
Kalusto		

308 AULA

308 AULA

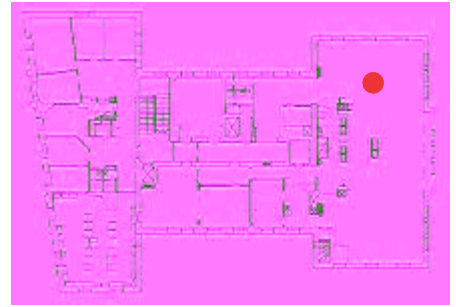

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, vanha säilyy	Sinivihreä marmorikuviainen muovimatto
Lattia		
Jalkalista	Vanhat jalkalistat säilytetään.	Sileä puujalkalista, maalattu vaaleanharmaa Ristipääruuvikiinnitys.
Seinät	Vanha maalattu, maalataan	Ikkunaseinä: maalaus, valkoinen
Seinät		Vastakkainen vaaleanpunertava, harmaa reuna
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan Gyproc-levy, maalattu	Alaslasku neliömäisellä osuudella eteläpäässä
Katto		Ikkunallisessa osassa sileä valkoiseksi maalattu katto, kuitenkin ilm. alaslasku?
Kattolista		-
Ovet		Vaaleanharmaat maalatut laakaovet tiloihin 305, 307, pukinsarvipainikkeet. Vanhat maalatut kynnykset.
Ovet		Maalattu laakaovi tilaan 309, ilm. uudempi, ainakin helat.
Ikkunat		Uusittu , umpiolasit
Ikkunat		Kiiltäväksi maalatut ikkunapenkit. Smyygit kuitenkin kuten seinä
Varusteet ja laitteet		IV-venttiilit ja kojeet alaslasketulla (matalammalla) osuudella, vanhat patterit
Valaisimet		Upotetut valot lasilla, uusi metallinen seinävalo
Kalusto		Kiinteä lasiseinäinen hylly seinällä. Vitriini, laatikosto. Naulakko

310 RUOKASALI

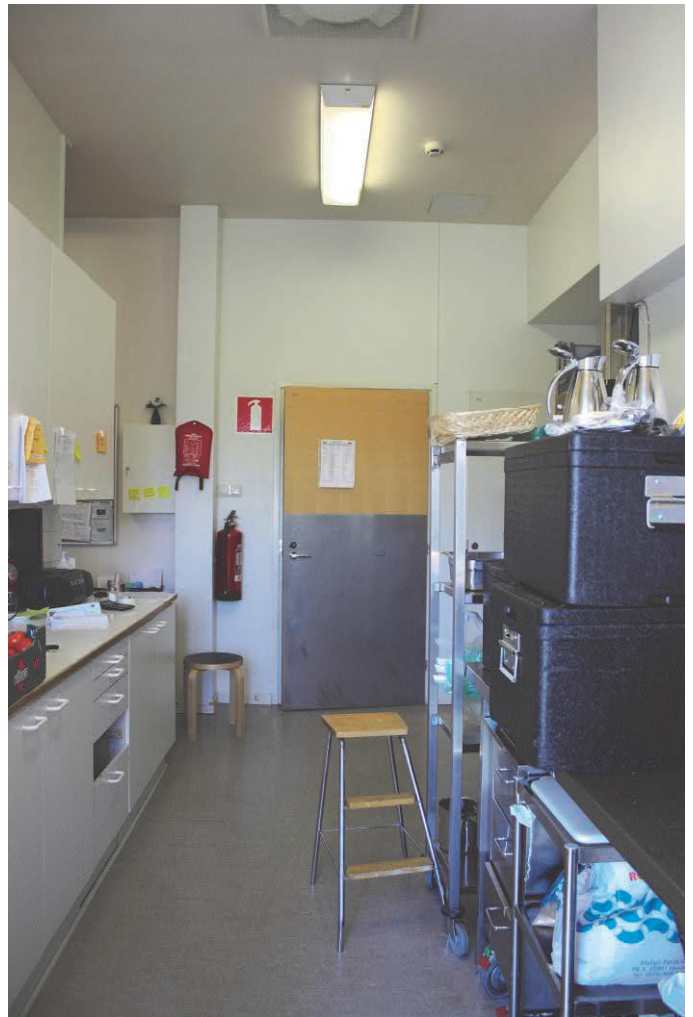

310 RUOKASALI

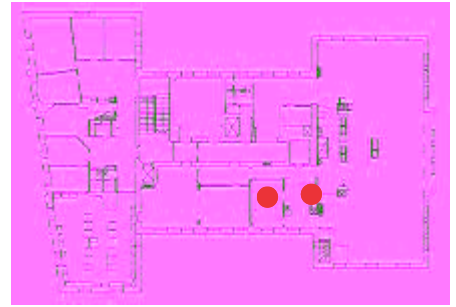

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		1990-luvulla uusittu ruokasali
Lattia	Muovimatto, vanha säilyy	Sinivihreä marmorikuviainen muovimatto kehyskuvio
Lattia	Muovimatto, uusi	
Jalkalista	Vanhat jalkalistat säilytetään.	Muovi, yläpuolella pieni ulkoneva johtolista, vaalea harmaa
Seinät	Tiili, tasoitus + maalaus (tark.)	Rapatut kiviseinät, valkoiseksi maalatut
Seinät		Linjaston takana valkoiseksi maalattu seinä, pystysuorat sähkölistat
Seinät		
Katto	Vanha ripustettu alakatto	Alaslasku limitettyä kipsilevyä. Muutamat rei'itetyt, pääosin sileät, avosauma. Tarjoilualue osin lamel- lialumiinilistoilla
Katto	Gyproc-levy, maalattu	Ulkoseinällä kotelo, porrastettu
Kattolista		-
Ovet		311 vanhempi, lankalasiruutu, pukinsarvi
Ovet		Muut laakaovia
Ikkunat		Uusittu , umpiolasit
Ikkunat		Ikkunapenkit. Kiiltävä maalaus
Varusteet ja laitteet		Pinta-asennuksia. Verhokisko koko seinällä. Vanhat patterit
Valaisimet		Upotetut valaisimet, eri malleja
Kalusto		Linjasto, tarjoilupöytä, RST-laitekaapit... Piano, harmoni

312, 313 TARJOILU, ASTIANPESU

312, 313 TARJOILU, ASTIANPESU

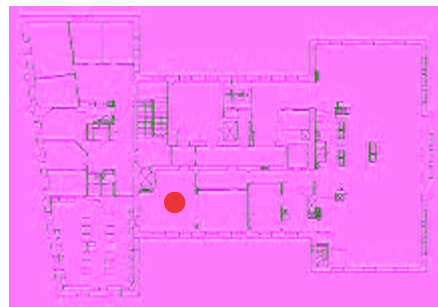

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia	Muovimatto, uusi	Muovimatto
Lattia	Laatta, uusi ja vanha	
Jalkalista	Uusitaan entistä vastaavalla	Muovijalkalista
Seinät	Vanha maalattu, maalataan	Maalatut, valkoinen
Seinät	Laatoitus, vanha ja uusi	
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan	Sileä katto, sileä alakatto kevytmetallilistoin
Katto	Gyproc-levy, maalattu	
Kattolista		
Ovet		Viilupintaisia ja maalattuja laakaovia
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

315-316 TOIMISTO / KABINETTI

315-316 TOIMISTO / KABINETTI

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Kuvioitu muovimatto. Reunakuvio.
Lattia		
Jalkalista		Jalkalista, kaksiosainen uusi, harmaaksi maalattu.
Seinät	Master-levy, maalaus (316)	Maalatut, valkoinen
Seinät	-	
Seinät		
Katto	Gyproc-levy, maalattu	Alaslaskettu katto kahdessa tasossa, korkeampi osuus n. 1m leveä kaista ikkunaseinällä.
Katto		Sileä levy, paikoin rei'itettyä.
Kattolista		-
Ovet		Ovi 313A - uusi peiliovi lasiaukoilla, uudet listat, maalattu
Ovet		Laakaovi käytävälle, uudet helat. Kuitenkin vanha kynnys. Taiteovi Kabinettiin 316
Ikkunat		Uusitut ikkunat, ikkunapenkit valkoiseksi maalatut
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Upotetut valot
Kalusto		Vitriini vanhan oviaukon kohdalla länsiseinällä

317 ETEINEN

317 ETEINEN

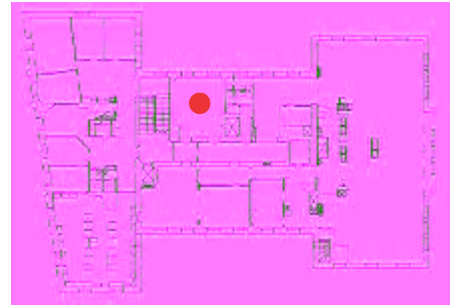

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Ei tietoja 1993	
Lattia		Kuvioitu sinivihreä muovimatto. Värikentät
Lattia		
Jalkalista		Sileä puujalkalista, maalaus vaaleanharmaa Ristipääruuvikiinnitys.
Seinät		Maalaus
Seinät		Yläkarmeihin asti vaaleanpunertava maalaus + harmaa reuna
Seinät		
Katto		Alaslaskettu katto sileää kuitupintaista levyä, metallilistat
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Ovi porrasvälikkään peiliovi lasiaukolla ja ylälasilla
Ovet		Puulistoitetut lasiovet porraskäytävälle, vanhat heilat ja sulkijat
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

318 KOKOUSHUONE

318 KOKOUSHUONE

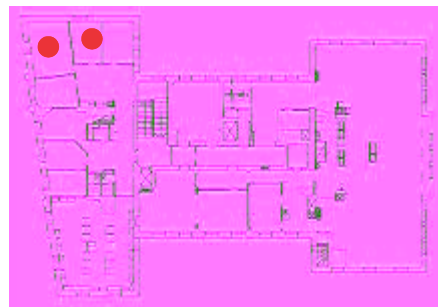

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus		
Lattia		Korkkikuvioitu ruskea muovilaatta
Lattia		
Jalkalista		Profiloitu lista, maalaus ruskea kiiltävä. Mattolista. Päällä paljon asennuksia
Seinät		Maalaus, valkoinen ja vaaleansininen
Seinät		
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan. Paikkamaalaus	Katto sileää kipsilevyä, saumat repsottavat. Maalaus, valkoinen
Kattolista		-
Ovet		Laakaovi, maalattu, pukinsarvipainike. Vanha kyn- nys
Ovet		Toinen ovenpaikka 318 puolelta levytetty
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		Ikkunapenkki. Maalaus, kiiltävä
Varusteet ja laitteet		Vanhoja pattereita, maalattu Seinillä kiertää sähkökotelointi. Pimennysverhot. IV- venttiili ja IV-kotelointi
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet
Kalusto		

320, 321 TOIMISTOHUONEET

320, 321 TOIMISTOHUONEET

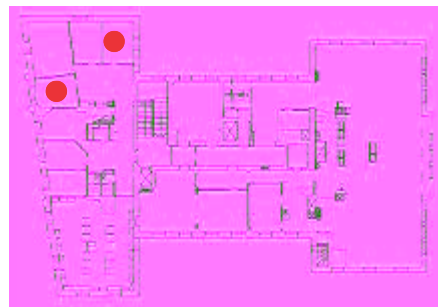

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Ei tietoja 1993?	Osa toimistohuoneryhmästä 320-323, joissa on samat käsittelyt ja materiaalit
Lattia		Sinertävä kuvioitu muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Kaksiosainen uusi, vaaleanharmaa maalattu lista
Seinät		Maalaus, valkoinen
Seinät		
Seinät		
Katto		Sileä valkoiseksi maalattu katto, ilm. ei alasaskua, pinta-asennukset
Kattolista		-
Ovet		Peilikuvioitu laakaovi, harmaaksi maalattu
Ovet		
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		Ikkunapenkki. Maalaus, kiiltävä
Varusteet ja laitteet		Vanha patteri, maalattu Seinillä kiertää sähkökotelointi
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet ripustetut
Kalusto		

322, 323 TOIMISTOHUONEET

322, 323 TOIMISTOHUONEET

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Ei tietoja 1993?	Osa toimistohuoneryhmästä 320-323, joissa on samat käsittelyt ja materiaalit
Lattia		Sinertävä kuvioitu muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Kaksiosainen uusi, vaaleanharmaa maalattu lista
Seinät		Maalaus, valkoinen
Seinät		
Seinät		
Katto		Sileä valkoiseksi maalattu katto, ilm. ei alasaskua, pinta-asennukset
Kattolista		-
Ovet		Peilikuvioitu laakaovi, harmaaksi maalattu
Ovet		
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		Ikkunapenkki: maalaus, kiiltävä
Varusteet ja laitteet		Vanha patteri, maalattu Seinillä kiertää sähkökotelointi
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet
Kalusto		

324 KÄYTÄVÄ, TAUKOTILA

324 KÄYTÄVÄ, TAUKOTILA

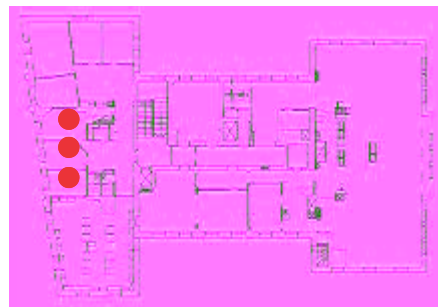

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Ei tietoja 1993	
Lattia		Sinertävä kuvioitu muovimatto, harmaita kenttiä
Lattia		
Jalkalista		Kaksiosainen uusi, vaaleanharmaa maalattu lista
Seinät		Maalaus, valkoinen ja sinertävä
Seinät		
Seinät		
Katto		Alaslaskettu katto, kevytmetallilistat
Kattolista		-
Ovet		Peilikuvioituja laakaovia, harmaaksi maalattu WC-laakaovet osin vanhempia,
Ovet		Vanha ovi porrashuoneeseen (1950-l?), lasillinen
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Upotetut pyöreät valaisimet alakatossa
Kalusto		Keittiökalustus uudehko

325-330 TOIMISTOHUONEET, VARASTO JA WC:T

325-330 TOIMISTOHUONEET, VARASTO JA WC:T

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Toimistohuoneista ei tietoja 1993 Tiedot koskevat WC:itä	
Lattia	Muovimatto, uusi	Sinertävä kuvioitu muovimatto
Lattia		
Jalkalista	Muovimatto, 150mm nostettuna	Kaksiosainen uusi, vaaleanharmaa maalattu lista
Seinät	Vanha maalattu, maalataan	Maalaus, valkoinen
Seinät	Laatoitus, vanha, paikkausta	
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan, paikkausta Gyproc-levy, maalattu	Sileä valkoiseksi maalattu katto, osassa ja WC:issä alaslaskua
Kattolista		-
Ovet		Peilikuvioitu laakaovi, harmaaksi maalattu WC:issä huultamattomia laakaovia
Ovet		
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		Ikkunapenkki: maalaus, kiiltävä
Varusteet ja laitteet		Vanha patteri, maalattu Seinillä kiertää sähkökotelointi
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet, alaslasketuissa katoissa upo- tettu malli
Kalusto		

333 KIRJASTO

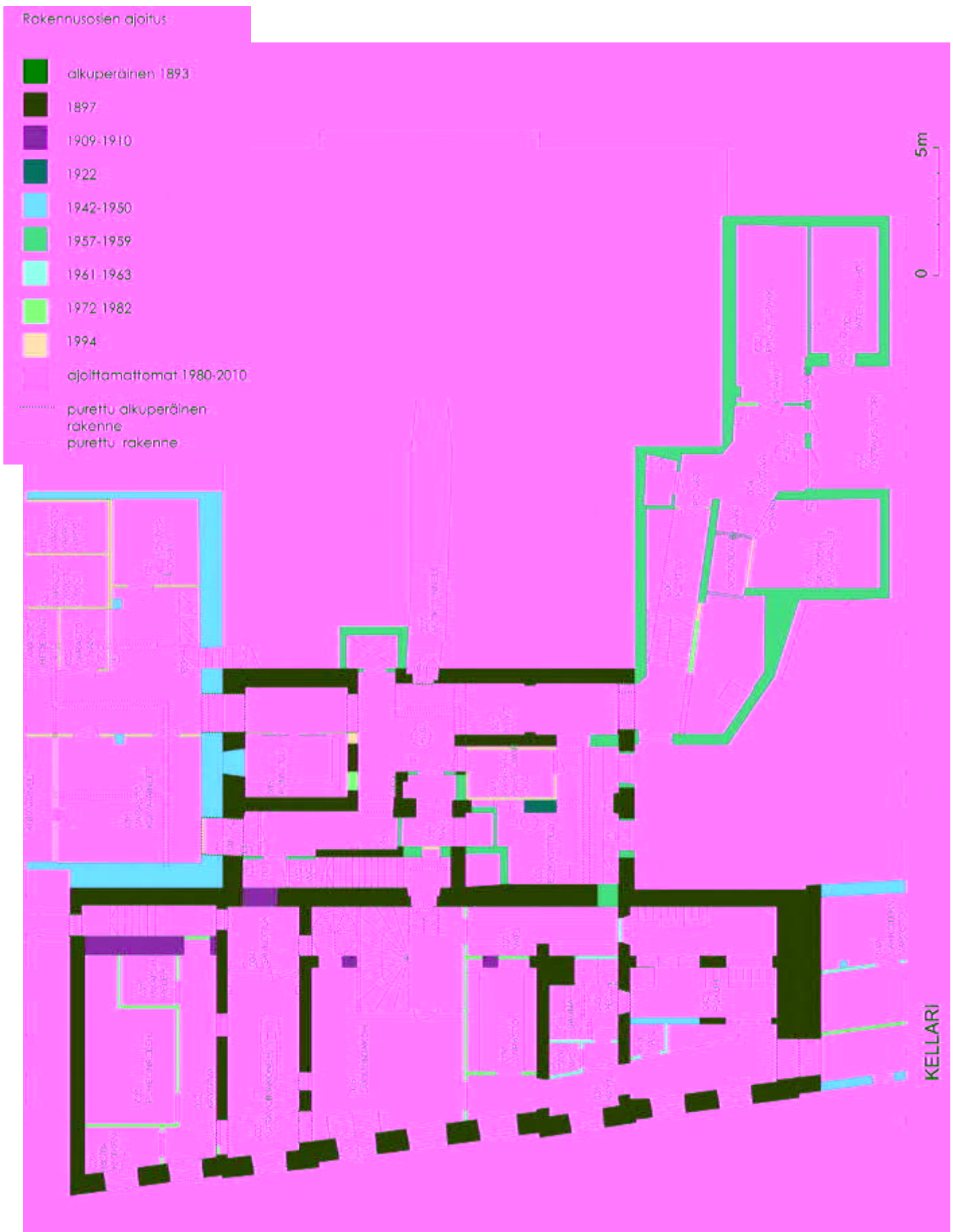

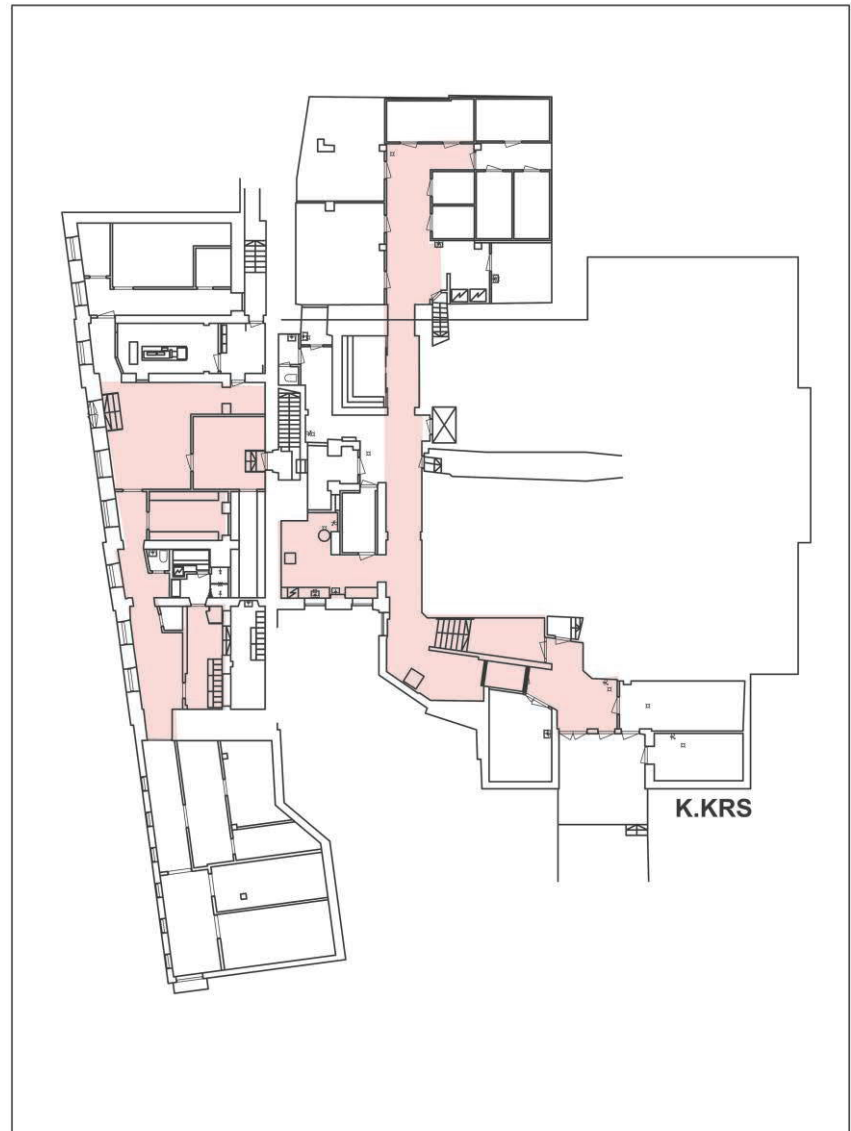
333 KIRJASTO

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Ei tietoja 1993?	
Lattia		Sinertävä kuvioitu muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Kaksiosainen uusi, vaaleanharmaa maalattu lista
Seinät		Maalaus, valkoinen
Seinät		
Seinät		
Katto		Sileä valkoiseksi maalattu katto. Alaslaskua eri ta-soilla
Kattolista		-
Ovet		
Ovet		
Ikkunat		Uusittu ikkuna, umpiolasi
Ikkunat		Ikkunapenkki: maalaus, kiiltävä
Varusteet ja laitteet		Vanha patteri, maalattu
Valaisimet		
Kalusto		

KELLARI POHJAKAAVIO, RAKENTEIDEN AJOITUS

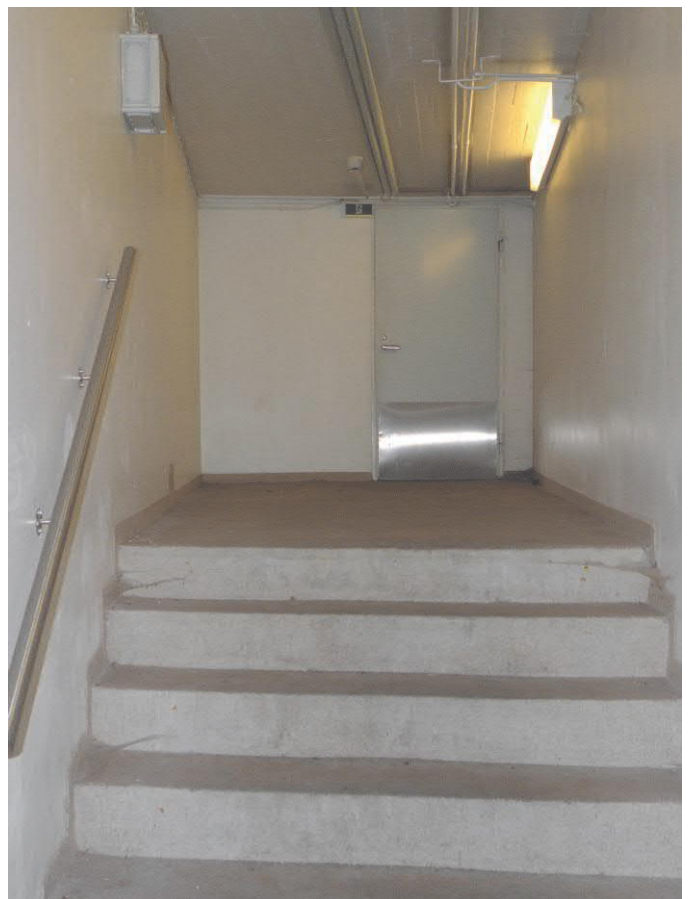

Marian sairaala

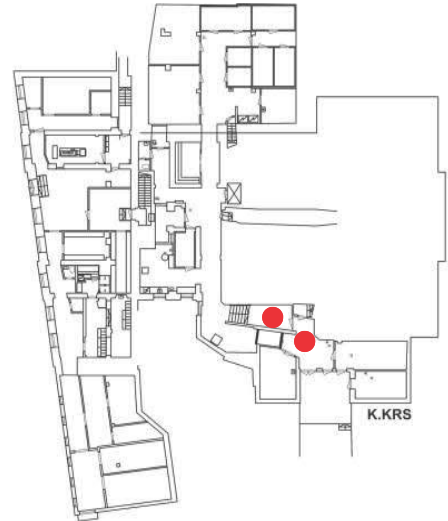
**RAKENNUS 5 TALOUSRAKENNUS
KELLARIKERROS**

HUONEINVENTOINTI 2011

004, 006 KÄYTÄVÄ

004, 006 KÄYTÄVÄ

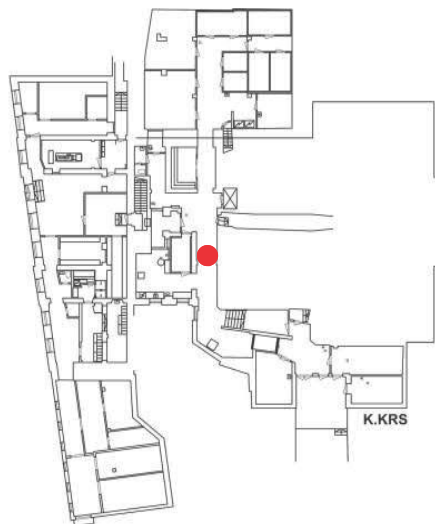

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Lattia	Akryylimassa	Akryylimassa
Lattia		
Jalkalista	Akryylimassa	Akryylimassa n. 80mm
Seinät	Vanha maalattu, maalataan Betoni, tasoitus, maalaus	1,55 m kaakeli ja rappaus , maalaus. Kulmasuojalis- tat
Seinät	Tiili. Tasoitus, maalaus	
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan	Laajennusosa— betoni, muottipintakuvio, maalaus
Katto		Vanha osa holvi, suorat palkit aukoissa
Kattolista		-
Ovet		Ulko-ovet ks. Kuva—ikkunaovet, panelipinta Siivoushuoneen ovi puristeritilä
Ovet		Muut teräsovia, osassa RST-suojalevyt, huom. 1 vanha vedin
Ikkunat		Puu, uusittu
Varusteet ja laitteet		Vanha lavyradiaattori H ”kesto”
Valaisimet		Loisteputket, opaalisuojukset
Kalusto		

007 KÄYTÄVÄ

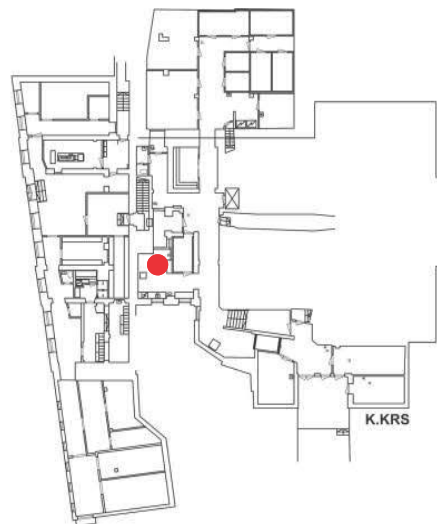
007 KÄYTÄVÄ

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Lattia	Akryylimassa	Akryylimassa
Lattia		
Jalkalista	Akryylimassa	Akryylimassa
Seinät	Laatoitus, vanha Laatoitus, uusi	Laatoitus
Seinät		
Seinät		
Katto	Vanha maalattu, maalataan	
Katto		
Kattolista		-
Ovet		RST, teräslasiovet
Ovet		
Ikkunat		-
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

008 ESIKÄSITTELY

008 ESIKÄSITTELY

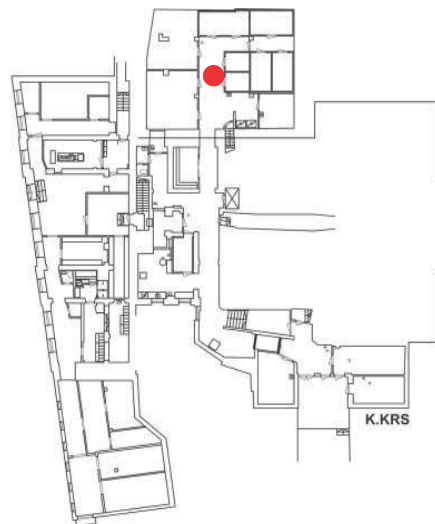

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Lattia	Akryylimassa	Akryylimassa
Lattia		
Jalkalista	Akryylimassa	Akryylimassa
Seinät	Laatoitus, vanha Laatoitus, uusi	Laatoitus
Seinät	Seinissä kosteusvaurioita	
Seinät		
Katto	Tasointus, maalaus	Holvikaari, laakeat holvit
Katto		
Kattolista		-
Ovet		RST Sisäänkäyntiaukko suora palkki, ei ovea
Ovet		
Ikkunat		Uusittu
Varusteet ja laitteet		2 uutta patteria, 1 vanha (?)
Valaisimet		Ei?
Kalusto		

023 KÄYTÄVÄ

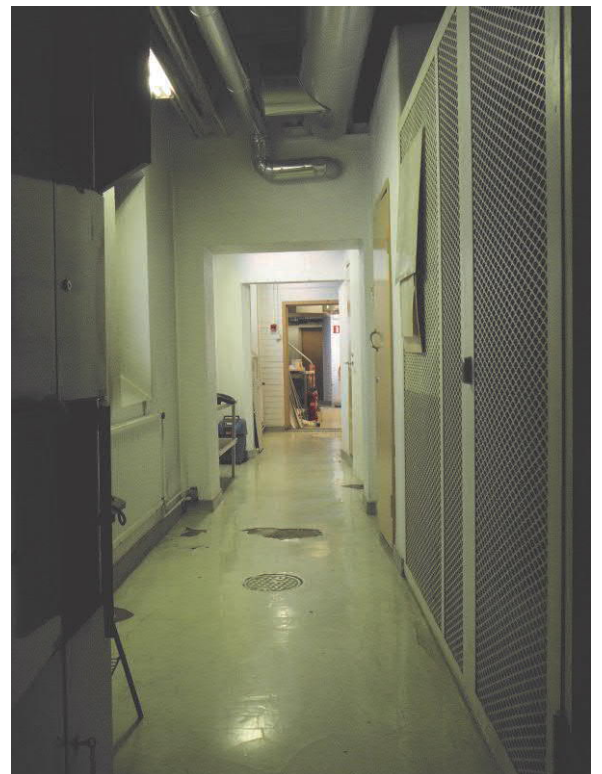

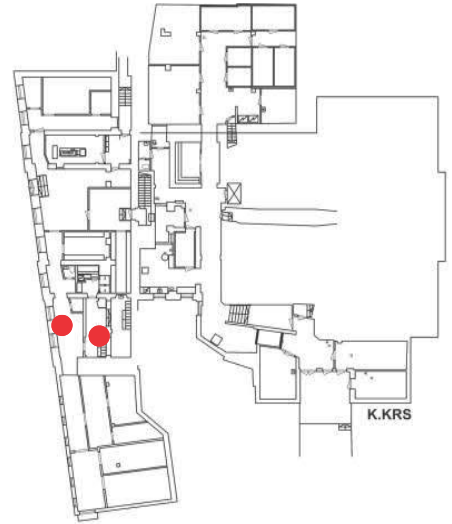
023 KÄYTÄVÄ

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Lattia	Akryylimassa	Akryylimassa
Lattia		
Jalkalista	Akryylimassa	Akryylimassa
Seinät	Tiili, tasoitus ja maalaus	Tasoitus ja maalaus
Seinät	Laatoitus, 1600mm	Laatoitus
Seinät	Kylmähuone-elementit	Levyelementit, pystysauma
Katto	Tasoitus ja maalaus	Maalaus
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Vanhempia ja uudempia metalliovia, viilupintainen laakaovi 026
Ovet		
Ikkunat		-
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

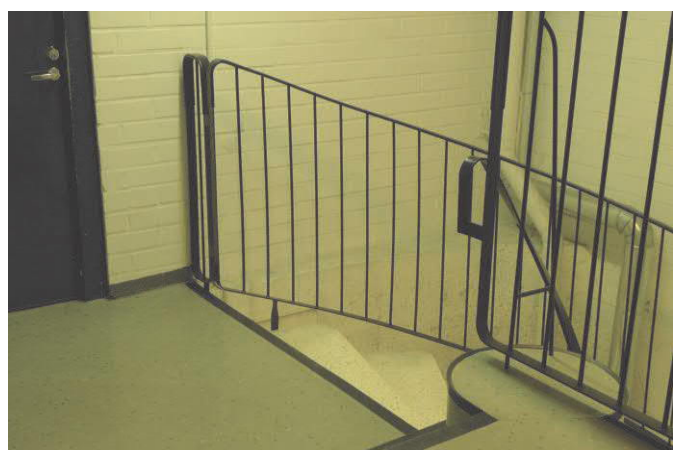
039, 041, 042 KÄYTÄVÄ, VARASTO, PUKUHUONE

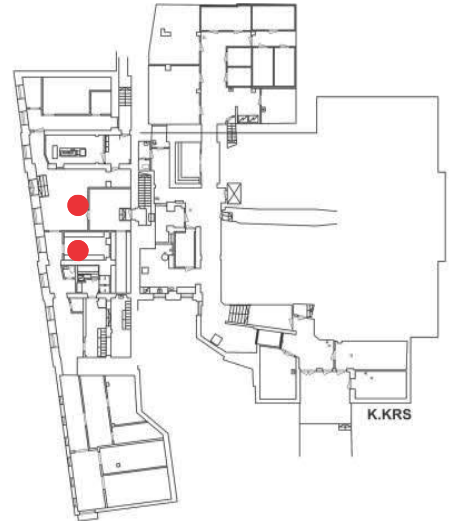

039, 041, 042 KÄYTÄVÄ, VARASTO, PUKUHUONE

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Avataan lattia, lattiakaivomuutoksia. Ei muita tietoja	
Lattia		Käytävä: Massa, kova kiiltävä. Alla laasti 041, 042: Muovimatto jaspé
Jalkalista		
Seinät		Rappaus, maalaus.
Seinät		Verkkolevyaitaus käytävällä 042: karkea kuitukangas, maalattu
Seinät		
Katto		Käytävä: kappaholvi, maalattu. Rappaus, kiskot näkyvät
Katto		041: Välikatto (kappaholvi jatkuu yläpuolella), sileää levyä. 042: alakatto, levyä
Kattolista		-
Ovet		Vanhempi a laakaovia, säilyneitä painikkeita / vetimiä, palo-ovi
Ovet		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Patterit uusittu
Valaisimet		Loisteputket
Kalusto		041 hyllyt

**035, 035A, 038, 039, 040, 043, 044 VERSTAS, PORRAS, VARASTO,
KÄYTÄVÄ, WC, PESUHUONE, SAUNA**

035, 035A, 038, 039, 040, 043, 044 VERSTAS, PORRAS, VARASTO, KÄYTÄVÄ, WC, PESUHUONE, SAUNA

	1993 Huoneselitys	Inventointitiedot
Yleiskuvaus	Avataan lattioita, lattiakaivomuutoksia. Ei muita tietoja	
Lattia		Käytävä, 035, 040: Massa, kova kiiltävä. Alla laasti 038: muovimatto
Lattia		035A: muovi/kumimatto, uusi porras—valkoinen sementtimosaikki, vanha porras: betoni maalattu, profiloitu
Jalkalista		038: muovimatto, taite 035, 040: massa, 035A: maalaus
Seinät		Rappaus, maalaus.
Seinät		Kahi, maalaus (käytävä-wc, varasto, 035A ym. väli- seinät)
Katto		Käytävä ja 035: kappaholvi, maalattu. Rappaus, kis- kot näkyvät. 035 holvi katua vasten poikittain, väli- aukko suora
Katto		038 sileä levy, 040 alaslasku kipsilevy 035A: porrashuoneen tasolla levyalakatto, vanhassa portaassa betoni? Rapattu, maalattu
Kattolista		-
Ovet		035: Ulko-ovet paneli + lankalasi
Ovet		035A: Teräspalo-ovi, laakaovia 040: laakaovia, mm. pukinsarvipainikkeet
Ikkunat		Uusittu
Varusteet ja laitteet		Patterit uusittu. 035: Sorvi (metallityö). Teräsrtilä- porras. 035A: uusi porraskaide mustaksi maalattua terästä, vanha käsijohde terästanko + nuppi
Valaisimet		Loisteputket
Kalusto		

Marian sairaala
RAKENNUS 7 DESINFIOINTILAITOS

Rakennushistorian selvitys ja inventointi

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Sisällysluettelo

OSA 1

TIIVISTELMÄ	4
Rakennushistorian selvitys	4
RAKENNUSHISTORIA - TAUSTA, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	5
MUUTOSVAIHEET	9
Muutossuunnitelmat 1945-1946	11
Muutos päiväkodiksi 2009	12
NYKYTILANNE 2011. RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIOT	16
JULKISIVUT Inventointi 2011	17
SISÄTILAT Inventointi 2011	28

OSA 2

HUONEINVENTOINTI	29
------------------	----

TIIVISTELMÄ

Desinfiointilaitos on vanhimpia Marian sairaala-alueen rakennuksia.

Vanha kunnallissairaala valmistui 1886. Saman vuoden joulukuussa terveydenhoitolautakunta teki aloitteen desinfioimislaitoksen perustamiseksi. Desinfiointilaitoksen tehtävänä oli palvella koko kaupungin tarpeita. Laitos päätettiin toteuttaa.

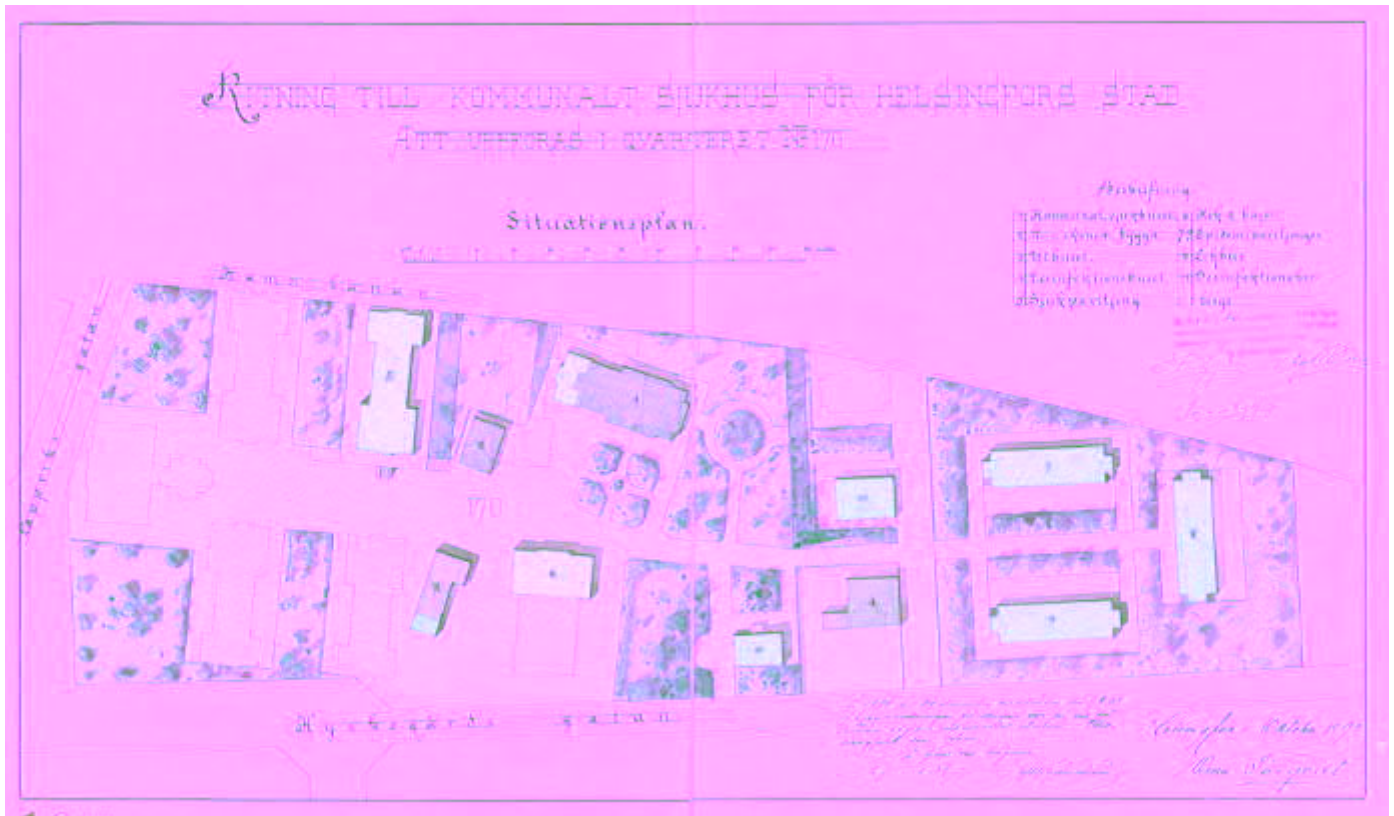
Desinfiointilaitos sijoitettiin yksikerroksiseen tillirakennukseen, jonka arkkitehtisuunnittelusta vastasi arkkitehti Helge Rancken. Laitteet toimitti Chemnitzissä toimiva Oscar Schimmel & C:o. Laitos valmistui 30 heinäkuuta 1887. Julkisivut olivat alun perin puhtaaksimuurattua tiiltä. Ne on rapattu vasta myöhempien muutosten yhteydessä.

Tutustuessaan vuonna 1890 pohjoismaisiin ja keskieurooppalaisiin sairaaloihin, kaupunginlääkäri Qvist ja arkkitehti Onni Törnqvist tarkastelivat desinfiointilaitoksia mm. Oslossa, Göteborgissa ja Kööpenhaminassa. Esimerkiksi Oslon Ullevoldin nykyaikaisessa, mallikelpoisessa kulkutautisairaalassa nähty laitteisto oli hankittu Englannista ja poikkesi tekniikaltaan Helsingissä käytetystä Schimmelin laitteistosta. Göteborgin kulkutautilasaretin desinfiointilaitoksen esitteen osalta viitattiin matkakertomuksessa lääketieteellisen aikakauslehden Eiran artikkeliin. (Qvist - Törnqvist 1890)

Marian sairaalan desinfiointilaitos palveli terveydenhoitolautakunnan valvomana kaupungin kulkutautiepidemioiden ehkäisytyötä ja se siirrettiin vuonna 1896 sairaalan hallinnon alaiseksi. Desinfiointilaitos muutettiin viimeistään 1940-luvulla sairaalan henkilökunnan asuntolaksi. Viimeisimmän korjaus- ja muutostyön jälkeen rakennuksessa toimii lasten päiväkotia.

RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS

Tärkeimpänä lähteenä ovat olleet Marian sairaalan vuosikertomukset ja Helsingin kaupunginarkiston, Rakennusvalvontaviraston ja Rakennusviraston piirustusarkistot. Inventointi on suoritettu keväällä 2011.

Kunnallissairaalan asemapiirros, Onni Törnqvist, lokakuu 1892. Desinfiointilaitos on numero 4.
*Ritning till kommunalt sjukhus för Helsingfors stad att uppföras i kvarteret No 170. Situationsplan.*HKA

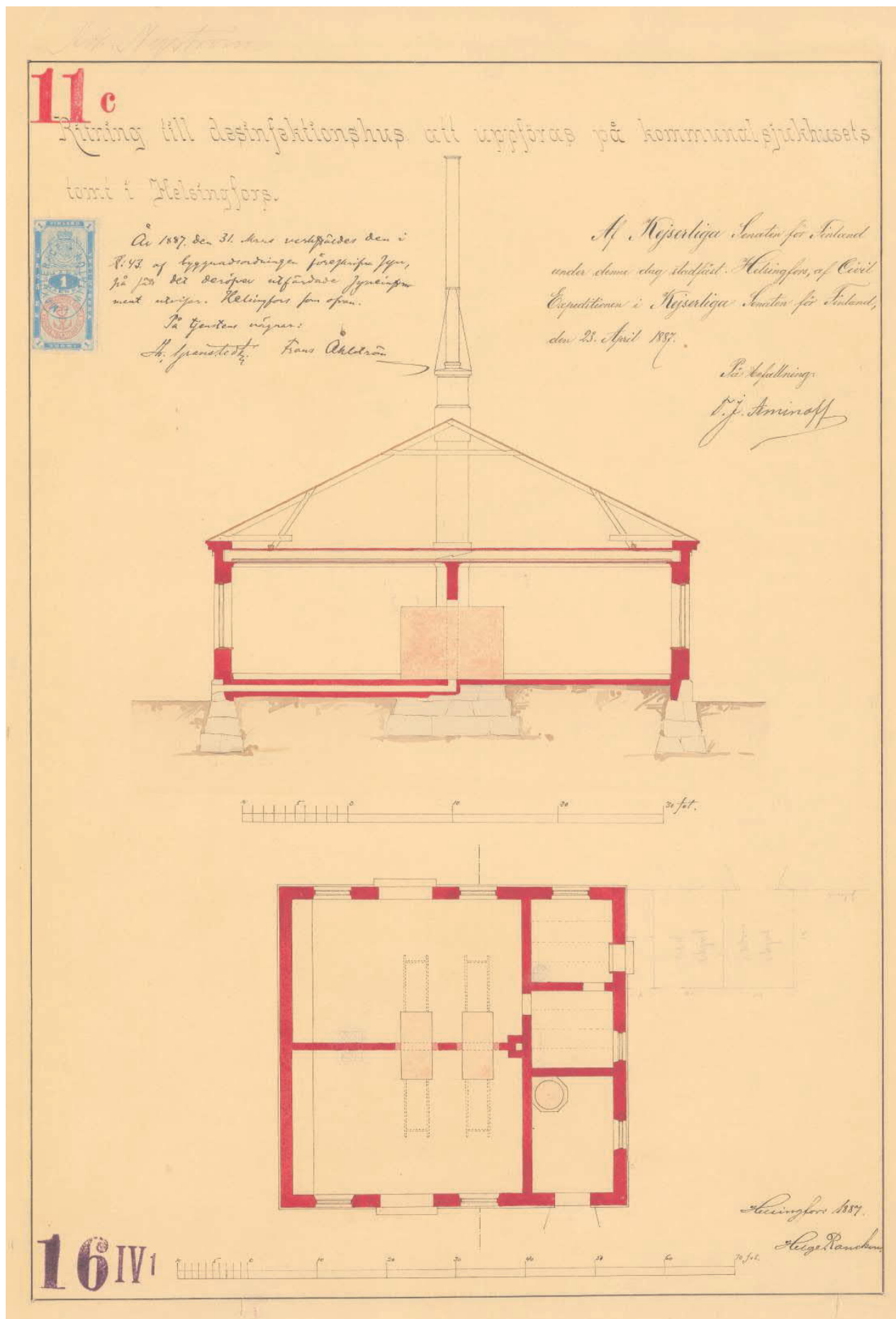
RAKENNUSHISTORIA—TAUSTA, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Marian sairaalan desinfiointilaitoksen alkuvaiheita koskeva selostus sisältyy ylläkäärin, Robert Sieversin kirjoittamaan vuosikertomukseen v. 1895.

Sievers kirjoittaa:

Desinfiointilaitos on tarkoitettu sekä kaupungin että sairaalan käyttöön ja on vuodesta 1896 sairaalan hallinnon alainen. Terveystoimikunta teki aloitteen laitoksen perustamiseksi kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä 6 joulukuuta 1886, saman vuonna kun vanha kunnallissairaala valmistui. Lautakunta korosti desinfiointilaitoksen välttämättömyyttä kaupungin kannalta. Kirjelmän liitteenä oli luonnos ja kustannusarvio kuumaa vesihöyryä käyttävän desinfiointilaitoksen perustamiseksi. Kaupunginvaltuusto palautti asian rahatoimikamarille, joka perusti asiaa varten valio-kunnan. Lautakunnan ehdotus lähetettiin 22 helmikuuta 1887 kaupunginvaltuustolle, joka päätti laitoksen toteuttamisesta. Työt alkoivat välittömästi ja tarvittavat laitteet tilattiin Chemnitzistä, Oscar Schimmel & C:o nimiseltä toimittajalta. Laitos valmistui 30 heinäkuuta ja 12 joulukuuta suoritettiin ensimmäinen desinfiointi.

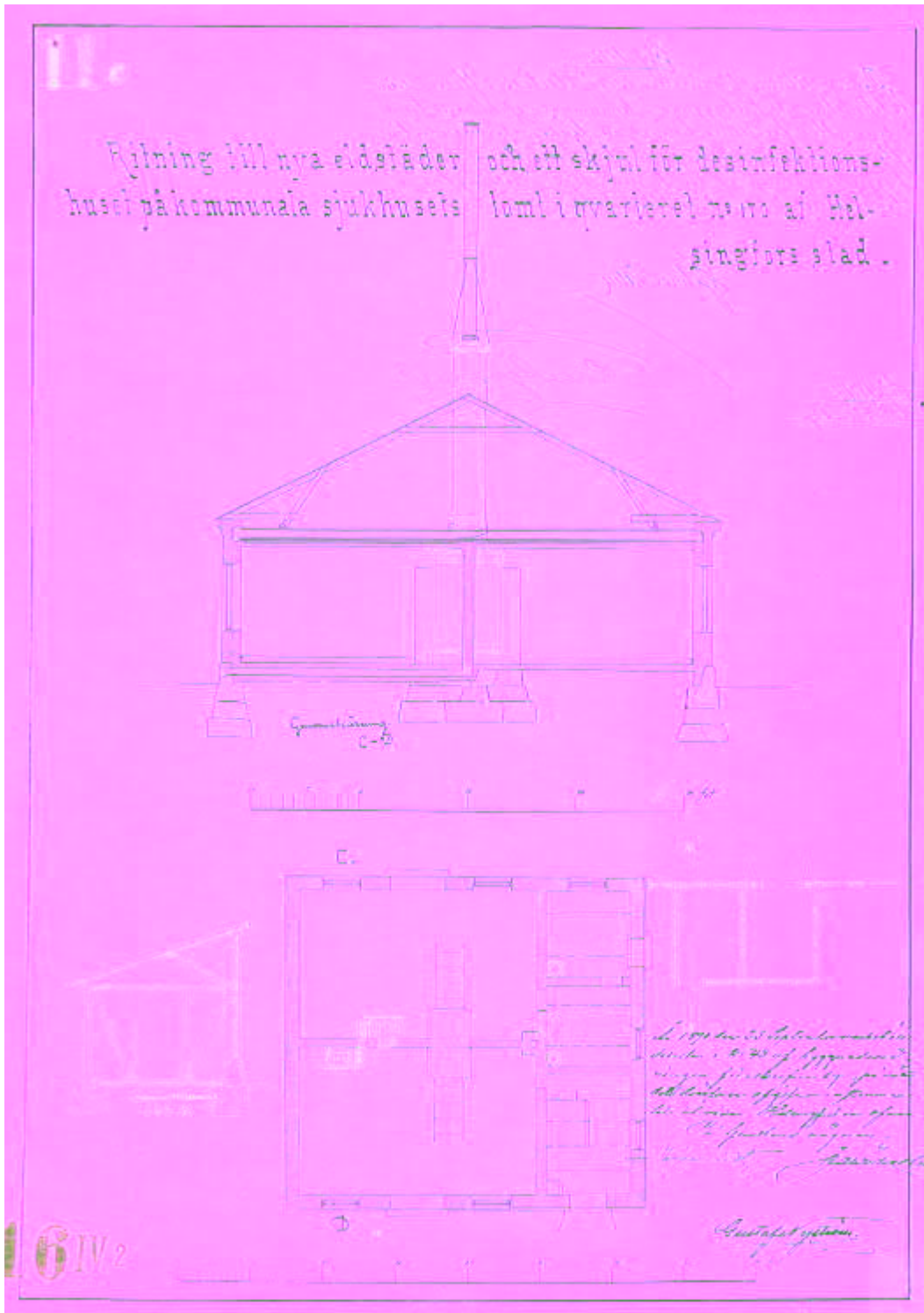
(Sievers 1895 /1896, 70-71)

Piirustus 1887, Pohja- ja leikkauspiirustus, arkkitehti Helge Rancken. HKA

Pohjapiirros esittää muurattua rakennusta, jonka toiseen pätyyn on sijoitettu kolme pientä huonetta rinnakkain. Kulmassa olevaan erillishuoneeseen on oma sisäänkäynti ja huoneen sisänurkassa on joko pyöreä tulisija tai muuripata. Pädystä on sisäänkäynti toiseen kulmahuoneeseen, josta väliovien kautta on yhteys toiseen desinfiointihuoneista. Molemmat desinfiointitoimitusta palvelevat huoneet on sijoitettu rinnakkain harjan suuntaisen väliseinän jakamaan rakennusrungon osaan. Kummankin huoneen päätyseinä on umpinainen ja pitkillä ulkosivuilla on kolme aukkoa: leveän ulko-oven molemmin puolin on ikkuna. Desinfiointilaitteet höyrykammioineen on asennettu harjaan nähden poikittain. Kumpaakin laitetta varten on aukko väliseinässä. Pohjapiirroksessa on esitetty yksi muurattu savuhormi.

Leikkaukseen on (punaisella) merkitty muuratut ulkoseinät ja väliseinät, kiviaineinen lattia jonka alta on desinfiointiuunin korvausilmakanava, yläpohja palopermantoineen ja (keltaisella) puinen katto-tuolirakenne. Harjalta kohoaa savupiippu, jonka päälle on asennettu korkea, vinotukien jäykistämä piipunjatke. Piirustukseen tehdyn merkinnän mukaan rakennusjärjestyksen edellyttämä katselmus on pidetty 31.3.1887.

Muutospiirustus 1890, Pohja- ja leikkauspiirustus, arkkitehti Gustaf Nyström, HKA
Ritning till nya eldstäder och ett skjul för desinfektionshuset på kommunala sjukhusets tomt.

Pohjapiirros esittää rakennuksen kylkeen rakennettavaa lautavajaa ja tulisijojen muutoksia. Piirustuksessa on ainoastaan yksi desinfiointiuuni. Muilta osin piirustus osoittaa vuoden 1887 suunnitelman toteutuneen. Piirustukseen tehdyn merkinnän mukaan rakennusjärjestyksen edellyttämä katselmus on pidetty 23.9.1890.

Ulkokuva 1920-30-luvulta. HYM

MUUTOSVAIHEET

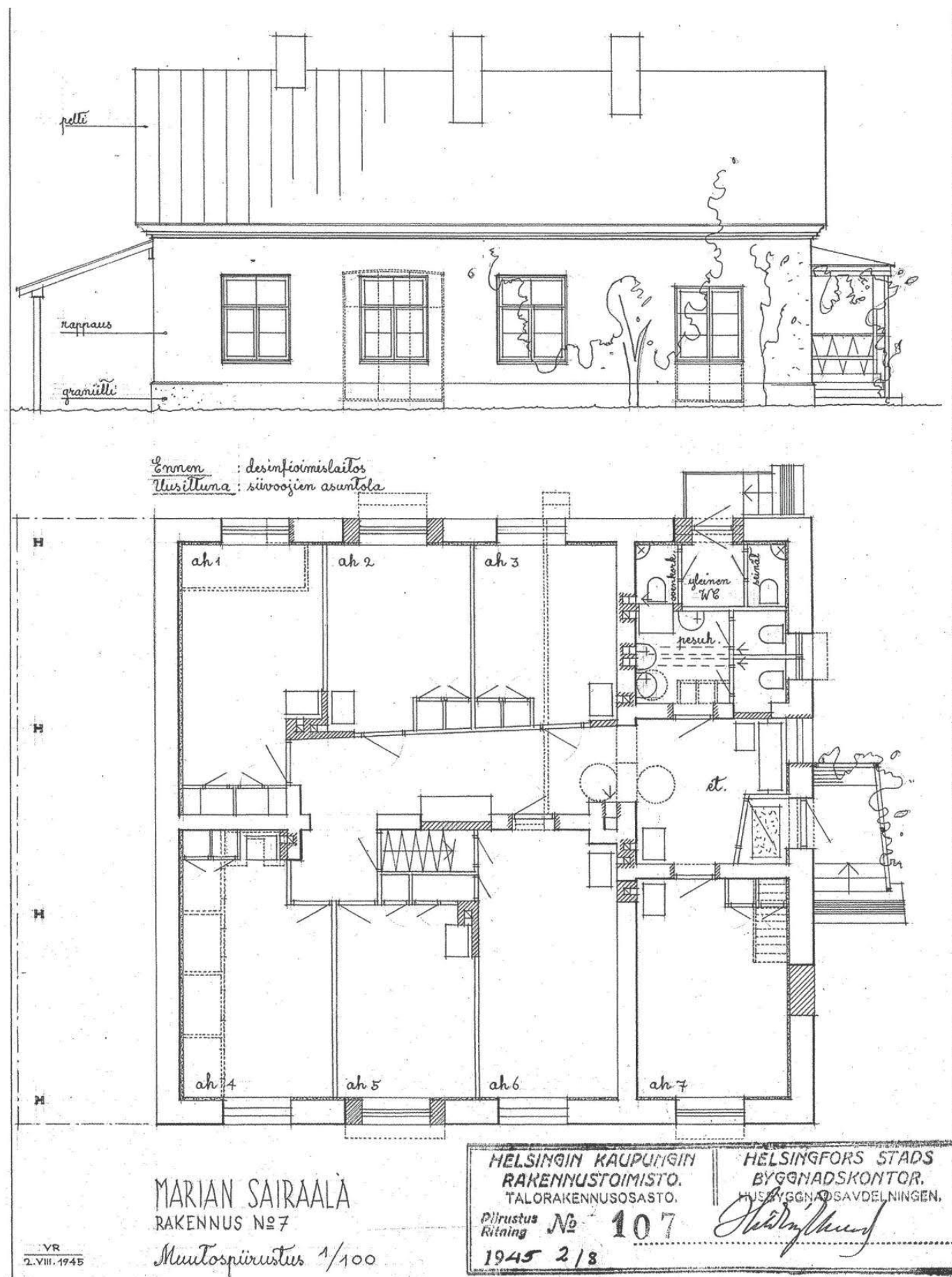
1900-luvun alun valokuvassa (HYM) näkyy taustalla desinfiointilaitosrakennus: harjakattoisen, yksikerroksisen rakennuksen julkisivut ovat puhtaaksimuurattua tiiltä. Tiililimitys on sama kuin talousrakennuksessa (5). Pitkien sivujen kattolista on muurattu ulkonevaksi, samoin päädyissä, joissa räystäiden korkeudella ulkonevat lyhyet vaakalistat korostavat päätykolmion muotoa. Eteläpäädyn yläosassa on puoliympyrän muotoinen lunetti-ikkuna. Länsijulkisivussa on pohjoisesta alkaen kaksi (ulosaukeavaa) ikkunaa ja kaksi ovea. Aukkojen palkit on muurattu matalana segmenttiholvina.

Rakennuksessa on kolme savupiippua ja erillinen tuuletusputki. Savupiippujen päältä kohoaa tuuletustorvia.

Eteläpäätyyn on tuettu rakennusrungon levyinen, huopakatteinen halkovarastokatos. Rakennuksen luoteiskulmaan liittyy kahdessa vaiheessa rakennettu matala lautavaja, joka periaatteessa vastaa Gustaf Nyströmin piirustusta ja 1890-luvun asemapiirrosta.

Ylilääkäri Sievers kirjoitti vuonna 1897, että desinfioimislaitos oli edellisen vuoden aikana saatettu sairaalan valvontaan. Laitokseen oli vuonna palkattu esimies, joka tehtävänä oli lisäksi avustaa bakteriologian laboratoriota. Tiistaisin ja perjantaisin laitoksessa suoritettiin ilmaista desinfiointia. Vuoden 1896 menoarviossa mainitaan desinfioimilaitoksen esimiehen (koneenhoitajan) ja apulaisen palkat, esimiehen majoituskulut, halko- ja valaistus- sekä kuljetuskulut. (Sievers 1897)

Seuraavan tiedossa olevan muutospirustuksen perusteella (1946) rakennuksessa on ainakin myöhemmin ollut kaksi desinfiointiuunia ja neljä muuta tulisijaa, mikä vastaa valokuvan esittämää kolmea savupiippua.

MUUTOSSUUNNITELMAT 1945-1946

Muutospiirustukset 2.8.1945 ja 16.1.1946, Hilding Ekelund ja V.R. (Vera Rosendahl), Helsingin kaupungin Rakennustoimisto. HKR

Sodan jälkeen rakennus muutettiin siivoojen asuntolaksi, jossa oli keskikäytävä ja 7 kahden hengen asuinhuonetta, pesu- ja WC-tilat. Luoteisnurkkaan oli piirustuksen mukaan erotettu alueen yleinen WC, jonne on käynti suoraan ulkoa.

Vuonna 1946 laaditun piirustuksen mukaan puretaan vanhat desinfiointiuunit ja neljä pyöreää uunia, kevyt väliseinä sekä muutetaan ovi- ja ikkuna-aukkoja. Uutta järjestelyä varten tehdään väliseinä- ja ovimuutoksia, kierrätetään vanhoja ovia ja ikkunoita, muurataan uusia savuhormoja tulisijoja varten, rapataan julkisivut ja tehdään uusi kuisti pohjoispäähän. Ullakolle rakennetaan uudet portaat. Piirustusten mukaan ikkunatyyppi on T-karmimallia ja välipuitteilla jaettu yhteensä 6 ruutuun.

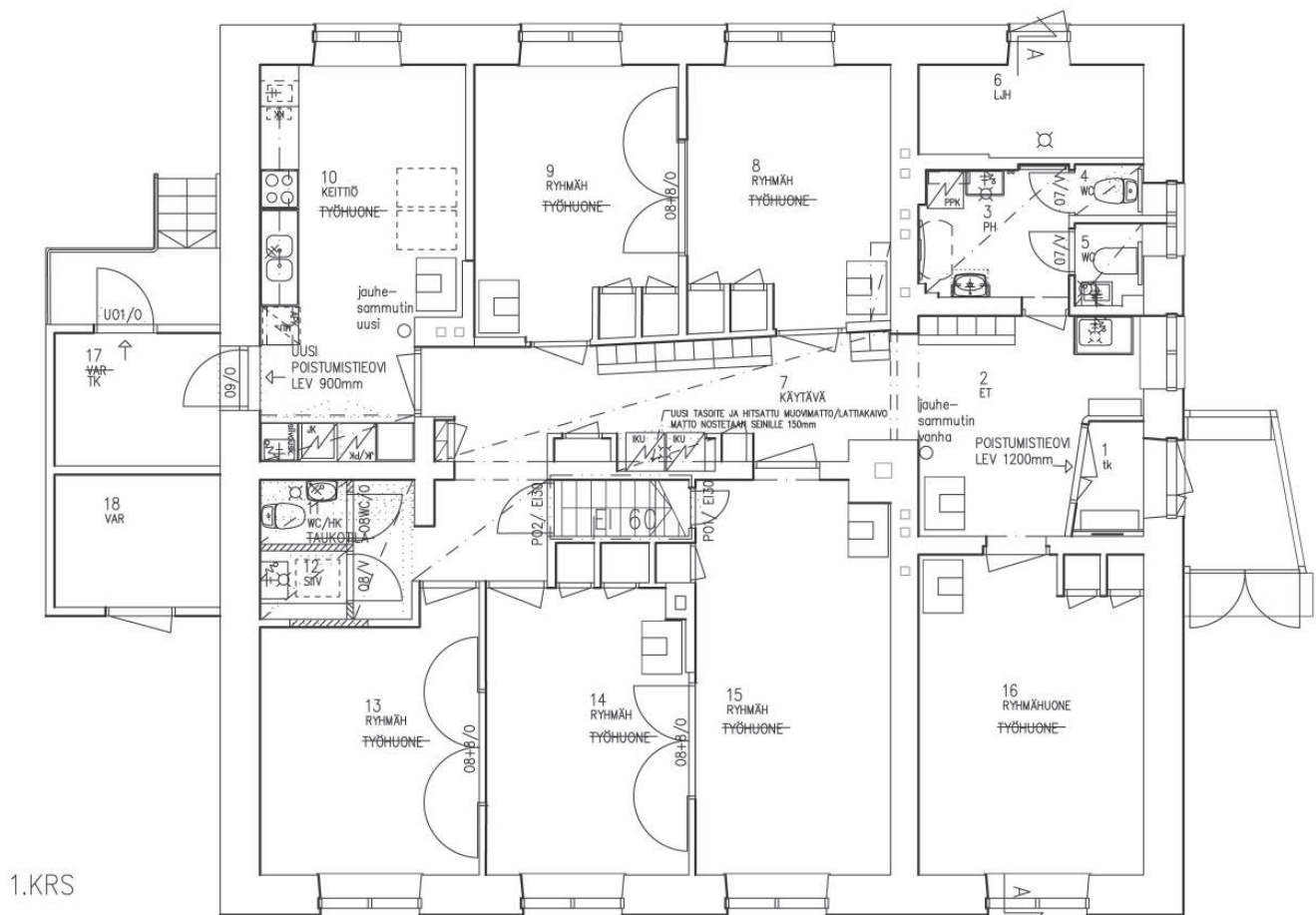
Uudet väliseinät muurataan kalkkiahiekkatiilistä. Ulkoseinien sisäpintaan on merkitty eriste- tai rapauskerros. Arkkitehtuurin ajalle tunnusomaisia yksityiskohtia ovat käytävän, tuulikaapin ja kuistin muoto, joissa yksi seinä on suunniteltu vinoksi suorakulmaiseen koordinaatistoon nähden. Suunnitelmissa on viittauksia rakennusaikana juuri käyttöön tulleisiin rakennustietokortteihin.

Vaikka suunnitelmiin on merkitty vanhan halkokatoksen säilyttäminen, on nykyinen eteläpäädyssä oleva laajennus tyylin perusteella rakennettu 1940- 1950-luvulla.

MUUTOS PÄIVÄKODIKSI 2009

Muutospirustukset on laatinut Arkkitehtitoimisto Rauhalampi Oy.

Muutossuunnitelmissa on pääosin säilytetty 1940-luvulla toteutettu tilajärjestely. Huoneiden väliin on avattu muutamia parioviaukkoja sekä uudistettu WC- ja huoltotilat. Rakennuksessa on muutoksen jälkeen kuusi ryhmähuonetta, keittiö, WC- ja pesutiloja. Ullakolle on rakennettu IV-konehuone. Pohjoiseen kuistiin on lisätty kaiteen verkko-
kosuoja.

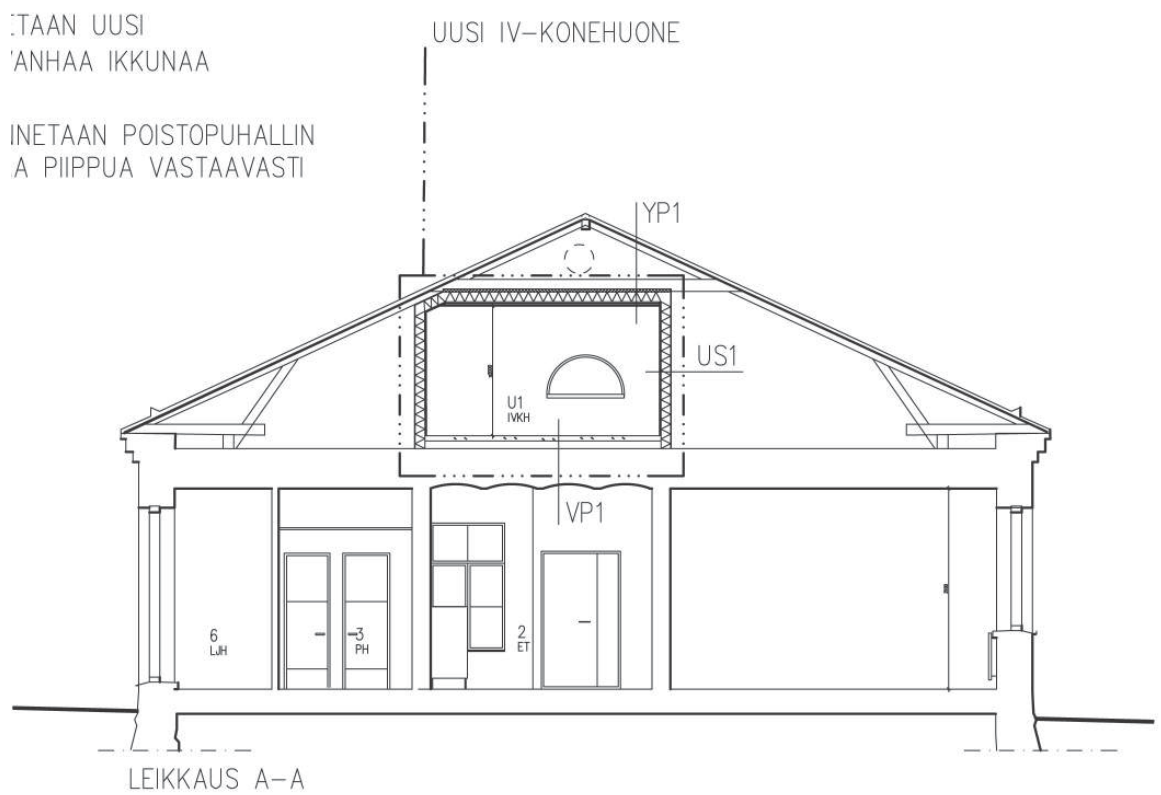
KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS:

SOSIAALITYÖTEKIJÖIDEN TOIMISTO MUUTETAAN PÄIVÄKOTIKÄYTTÖÖN.

RAKENNETAAN UUSI POISTUMISTIEVI JA VANHALLE LASTAUSLAITURILLE/PORTAALLE UUSIKAI

RAKENNETAAN UUSI HENKILÖKUNNAN WC JA SIIVOUSSHUONE, VESIKALUSTEMUUTOKSIA

RAKENNETAAN UUSI KEITTIÖ

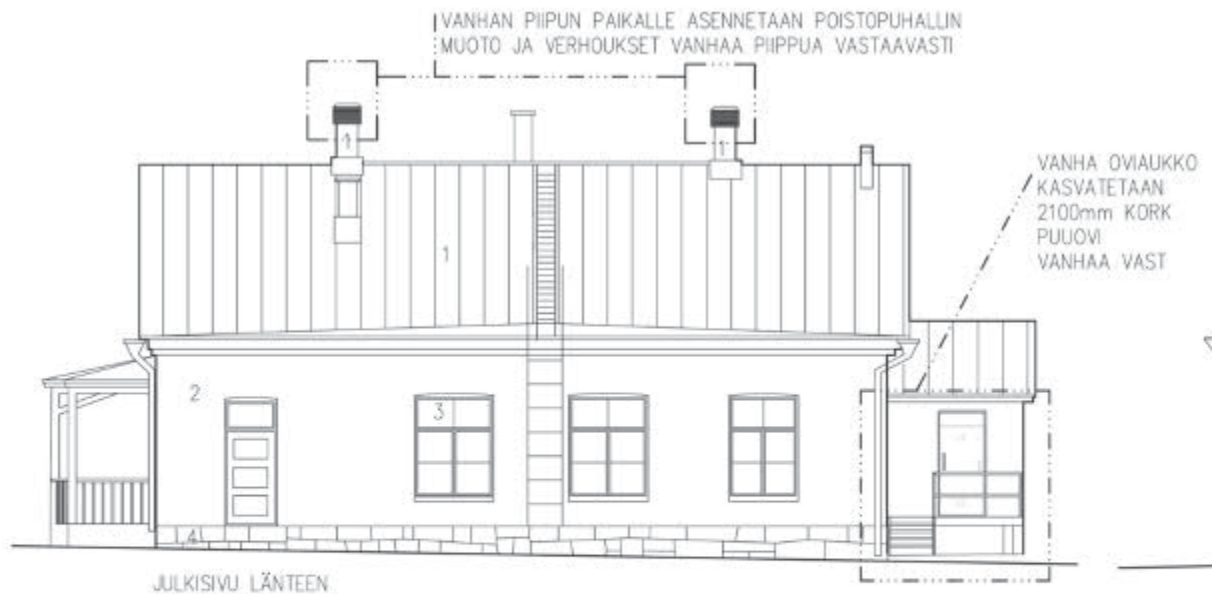
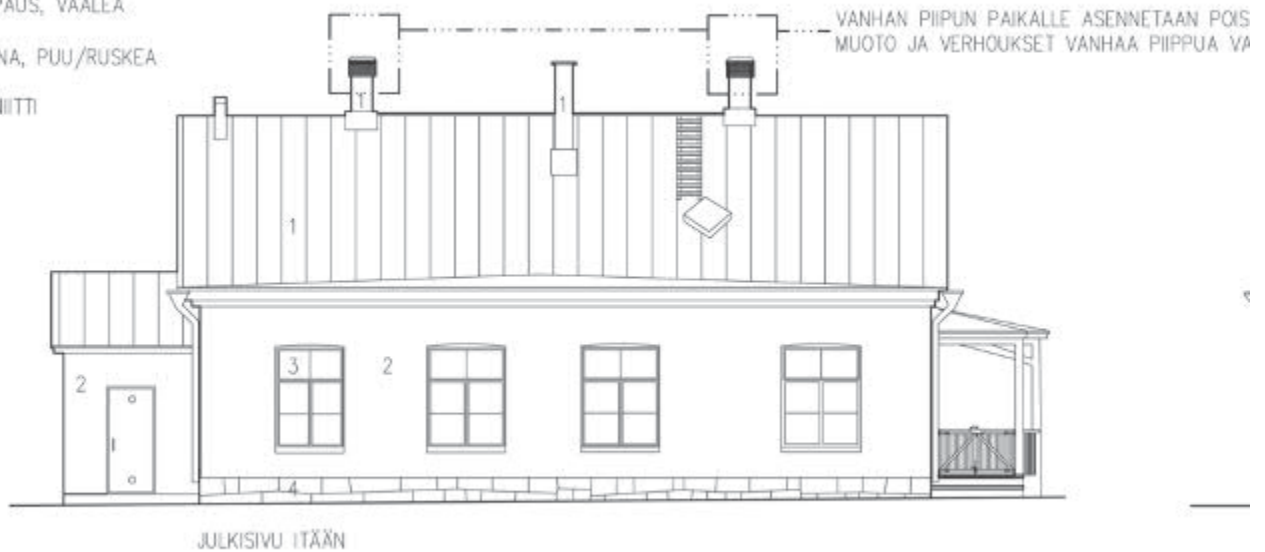
Muutospiirustus - muutos päiväkodiksi. Leikkaus. Arkkitehtitoimisto Rauhalampi Oy 2009

1 PELTI, MAALATTU, TUMMAN HARMAA

2 RAPPAUS, VAALEA

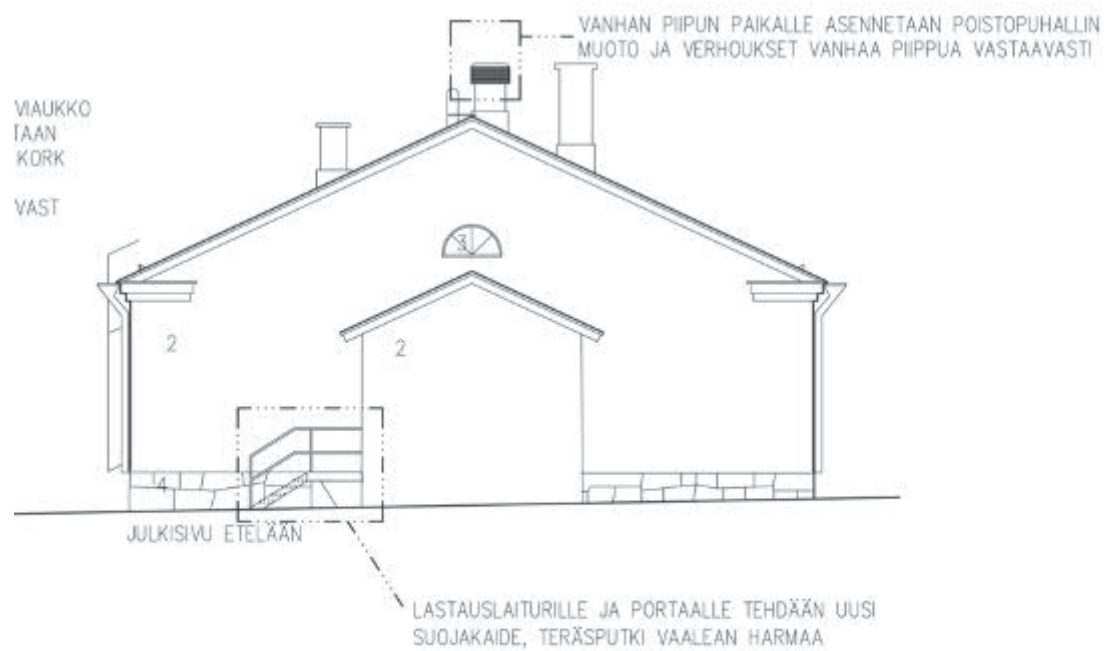
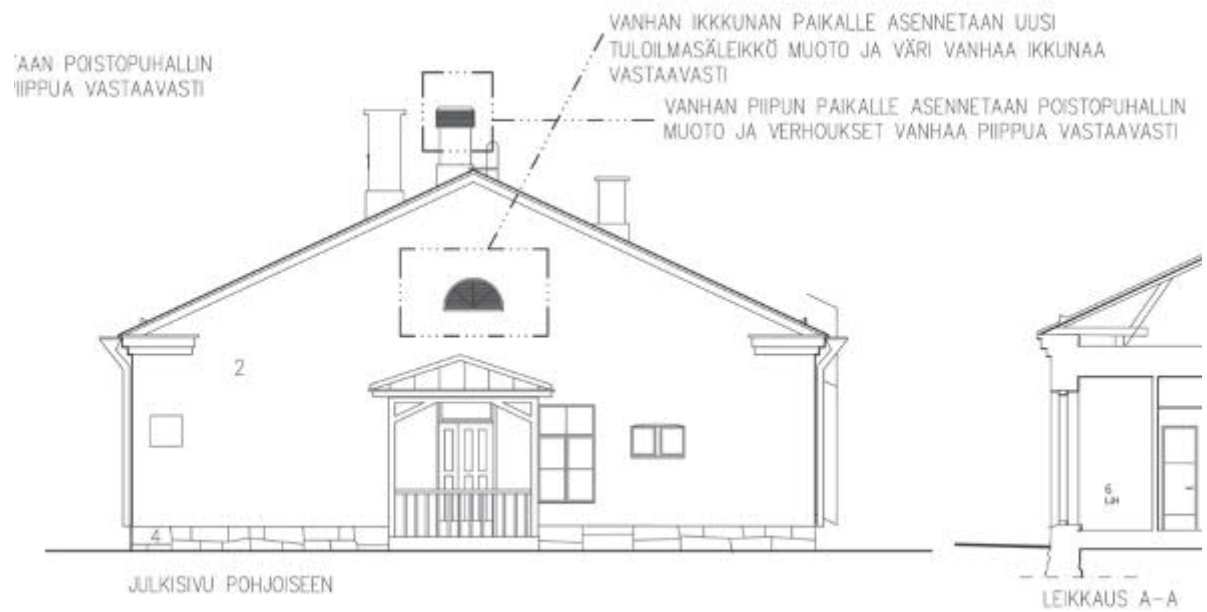
3 IKKUNA, PUU/RUSKEA

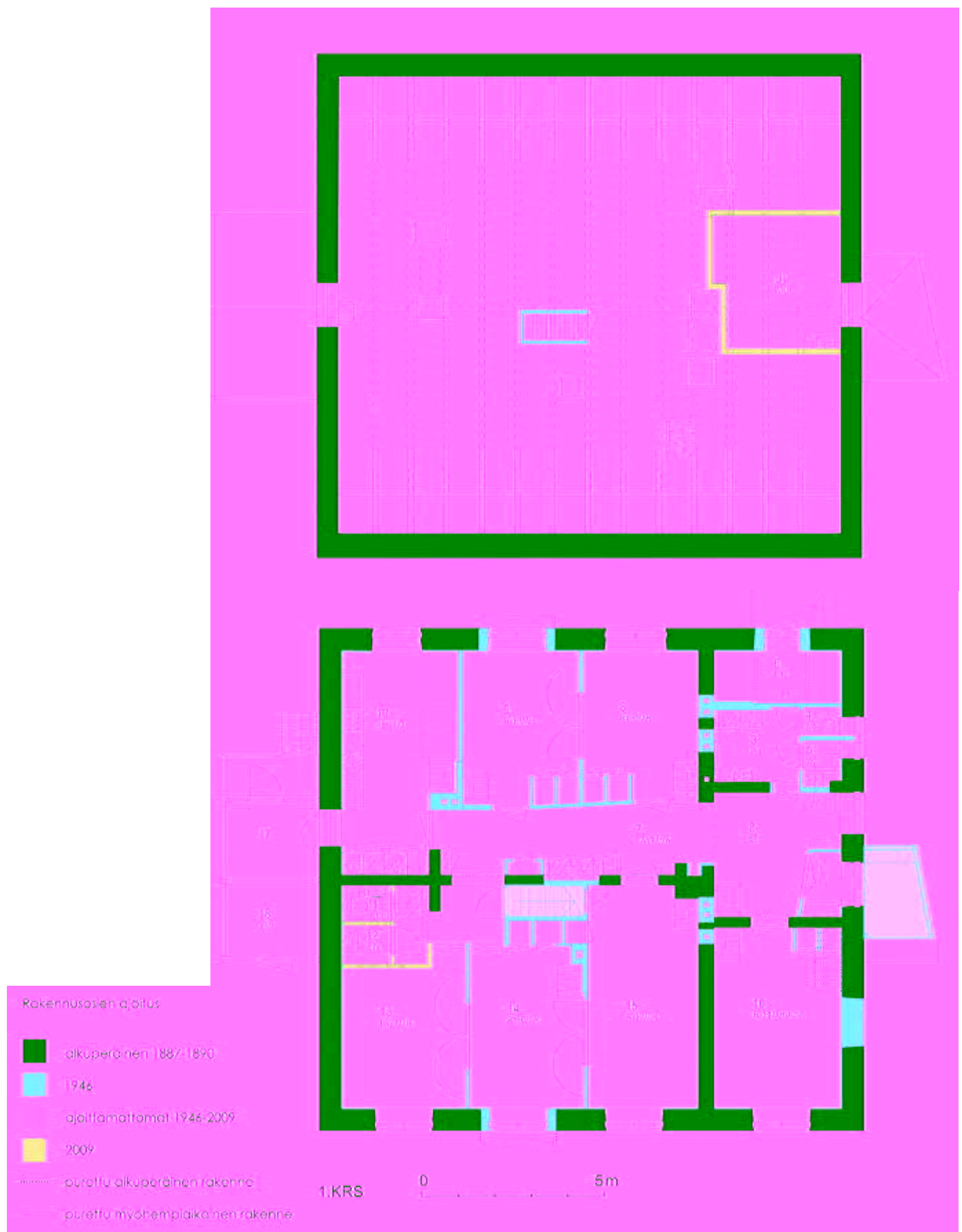
4 GRANIITTI

Muutos päiväkodiksi 2009. Julkisivupiirustukset, Arkkitehtitoimisto Rauhalampi Oy 2009

Keittiön uloskäytävää varten on rakennettu suojakaide betonitason reunaan.
Pohjoiseen kuistiin on lisätty kaiteen verkkosuoja.

INVENTOINTI 2011

Nykytilanne

Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt, mutta julkisivussa on ilmeikäs, 1940-luvulle tyypillinen karkea rappauspinta. Eteläpäätyyn on rakennettu harjakattoinen laajennus omalla sisäänkäynnillä, josta on yhteys keittiöön.

JULKISIVUT

Sokkeli

Vanhan rakennusrungon sokkeli on muurattu säännöllisiksi hakatuista graniittiharkoista. Sokkelissa ei ole tuuletusaukkoja.

Julkisivu

Länsisivulla on kolme ikkunaa ja käyttämätön ulko-ovi, pohjoispäädyssä kaksi ikkunaa ja ulko-ovi, itäisivulla on neljä ikkunaa, joista pohjoisin on poikkeavaa mallia, mikä vastaa 1946 laadittua muutospiirustusta.

Kattolista on pitkillä sivuilla muurattu ulkonevaksi, samoin päädyissä, joissa räystäiden korkeudella ulkonevat, lyhyet vaakalistat korostavat päätykolmion muotoa. Etelä- ja pohjoispäädyn yläosassa on puoliympyrän muotoinen lunetti-ikkuna. Julkisivu on slammattu karkealla rappauslaastilla jälleenrakennuskaudelle ominaiseen tapaan ja kattolista on rapattu tai slammattu. Värisävy on vaalea.

Kuistit ja katokset

Pohjoissivulla on puurakenteinen, aumakattoinen avokuisti, jonka pohjamuoto vastaa 1940-luvulla suunniteltua. Kuistissa on ritiläkaide, johon on lisätty teräsverkko. Eteläpäätyyn on rakennettu harjakattoinen, rapattu varasto, jonka oven edessä on vanhempi betonitaso ja uudet kuumasinkityt teräsportaat. Uusi porraskade vuodelta 2009 on ohutta, maalattua teräsputkea.

Vesikatto ja piiput

Vesikatto on harjakatto. Vesikatteena on mustanharmaaksi maalattu saumattu pelti. Katteessa on pystykourut, joihin on liitetty perinteisen mallisella suppilolla varustetut pyöreät syöksytorvet. Syöksytorvet ovat vesikaton sävyyn maalattua kuumasinkittyä peltiä.

Piippuja on neljä. Ilmanvaihtosäleiköllä varustetut, pellitetyt piiput ovat suoralinjaiset, ilman perinteistä yläosan profilointia.

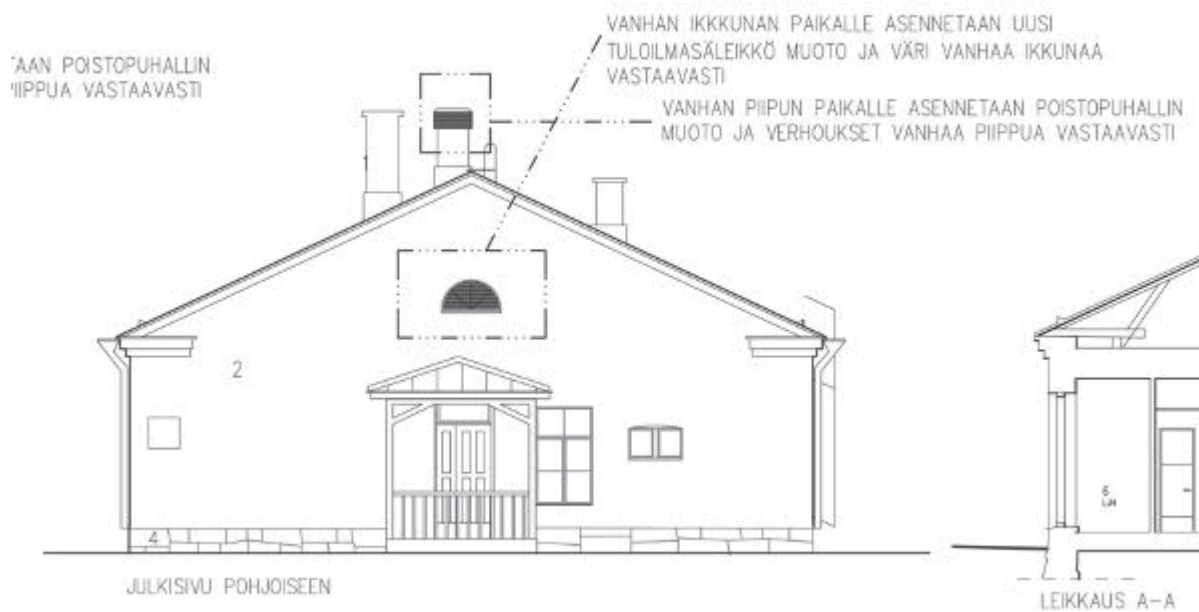
Ulko-ovet

Ulko-ovet ovat peittomaalattuja puuovia. Länsisivulla on säilynyt käytöstä poistettu ulko-ovi, jossa on kolme tasakokoista peiliä ja yläikkuna. Pohjoispäädyn ulko-ovi on pääsisäänkäynti, yläikkunalla ja lasella varustettu vasikallinen puupeiliovi. Eteläpäädyn lisärakennusosan ovet on verhottu pystysuuntaisella vakiopaneelilla. Ovet on maalattu samalla keltaruskealla sävyllä kuten ikkunat.

Ikkunat

Ikkunat on uusittu sisäänaukeaviksi vanhaa puitejakoa mukaillen. Tyypillinen ikkuna on T-karmimallia ja puitteet on jaettu välipuitteilla kahtia. Ikkunat on maalattu samalla keltaruskealla sävyllä kuten ovet.

RAKENNUS 7 Desinfiointilaitos
JULKISIVU POHJOISEEN

Muutospiirustus 2009.

Kuistit ja katokset

Pohjoissivulla on puurakenteinen, aumakattoinen avokuisti, jonka pohjamuoto vastaa 1940-luvulla suunniteltua. Kuistissa on ritiläkaide, johon on lisätty teräsverkko.

Eteläpään rapattu, ilman sokkelia rakennettu laajennusosa on mahdollisesti 1950-luvulta. 1940-luvun muutospiirustuksessa tähän oli esitetty ainoastaan halkokatos.

RAKENNUS 7 Desinfiointilaitos
JULKISIVU ITÄÄN

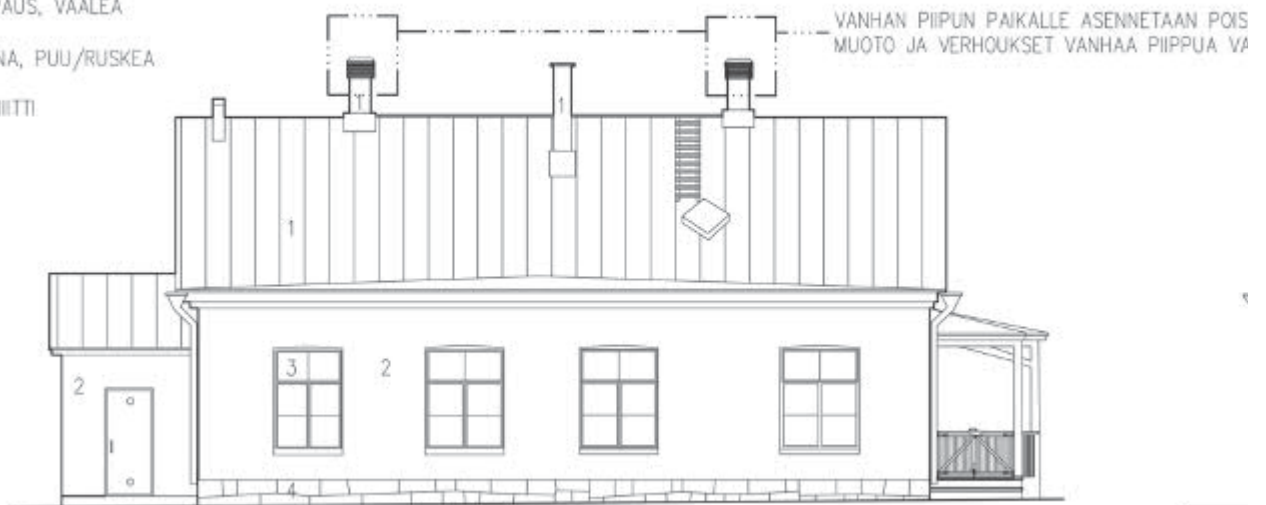

1 PELTI, MAALATTU, TUMMAN HARMAA

2 RAPPAUS, VAALEA

3 IKKUNA, PUU/RUSKEA

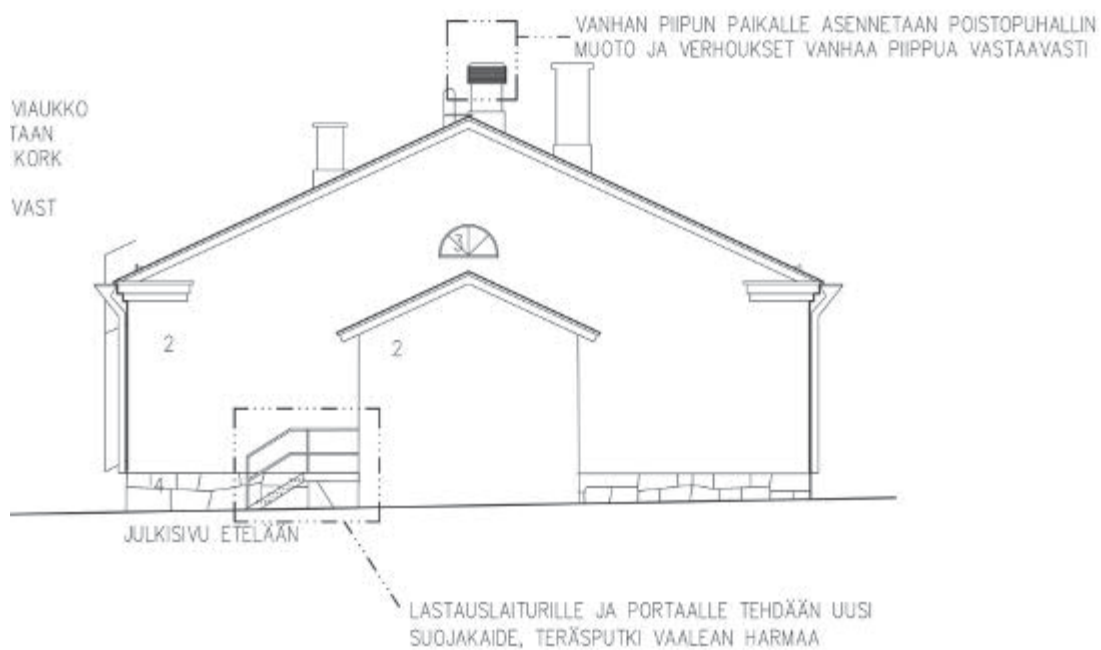
4 GRANIITTI

JULKISIVU ITÄÄN

Muutospiirustus 2009.

RAKENNUS 7 Desinfiointilaitos
JULKISIVU ETELÄÄN

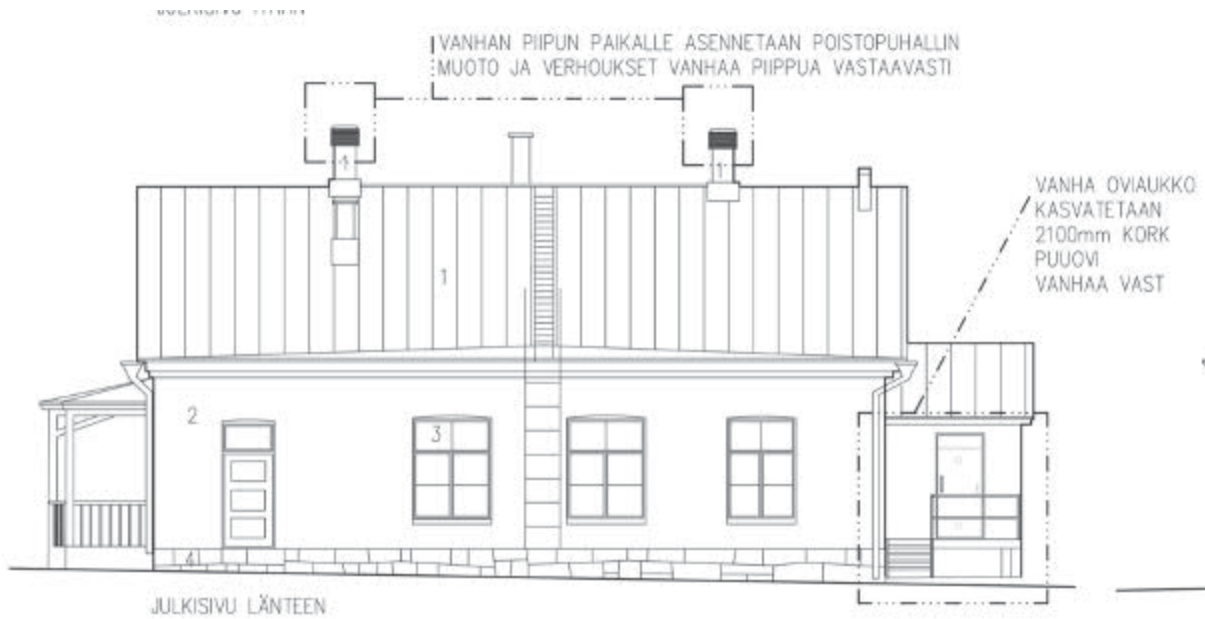
Muutospiirustus 2009.

Valokuva Kari Hakli 2011

Eteläpään lastaustaso ja muurattu rapattu laajennusosa on mahdollisesti rakennettu 1950-luvulla. Suojakaide on vuodelta 2009.

RAKENNUS 7 Desinfiointilaitos
JULKISIVU LÄNTEEN

Muutospiirustus 2009.

Eteläpäätyyn on rakennettu harjakattoinen, rapattu varasto, jonka oven edessä on vanhempi betonitaso ja uudet kuumasinkityt teräsportaat. Uusi porraskade on ohutta, maalattua teräsputkea.

Ikkunat

Ikkunat on uusittu sisäänaukeaviksi vanhaa puitejakoa mukaillen. Tyypillinen ikkuna on T-karmimallia ja puitteet on jaettu välipuitteilla kahtia. Ikkunat on maalattu samalla keltaruskealla sävyllä kuin ovet.

Ulko-ovet

Ulko-ovet ovat peittomaalattuja puuovia. Länsisivulla on säilynyt käytöstä poistettu, 1940-luvun mallinen ulko-ovi, jossa on kolme tasakokoista peiliä ja yläikkuna. Pohjoispäädyn ulko-ovi on pääsisäänkäynti, yläikkunalla ja lasella varustettu vasikallinen puupeiliovi. Eteläpäädyn lisärakennusosan ovet on verhottu pystysuuntaisella vakiopaneelilla. Ovet on maalattu samalla keltaruskealla sävyllä kuin ikkunat.

INVENTOINTI 2011

SISÄTILAT

Rakennus on vuonna 2011 käytössä päiväkotina.

Leikkauksen mukaan ja huoneinventoinnin perusteella yläpohjassa (ullakon välipohja) on kappaholvirakennetta. Huoneissa on yleensä muovi- tai linoleumimatot, maalatut seinät ja levytetyt katot. Limitetty v-reunainen kuitulevytys on mahdollisesti säilynyt 1940-luvulta. Käytävän metalliprofiiliin ripustettu alakatto on uusi. Tuulikaapin pyöristetty, kapealla paneelilla verhottu seinä on todennäköisesti 1940-luvulta.

Ovet

Sisätiloissa on säilynyt peiliovia eri rakennusvaiheilta. Uudet, ryhmähuoneiden yhdistämiseksi tehdyt pariovet ovat korostetun pelkistettyä peilimallia.

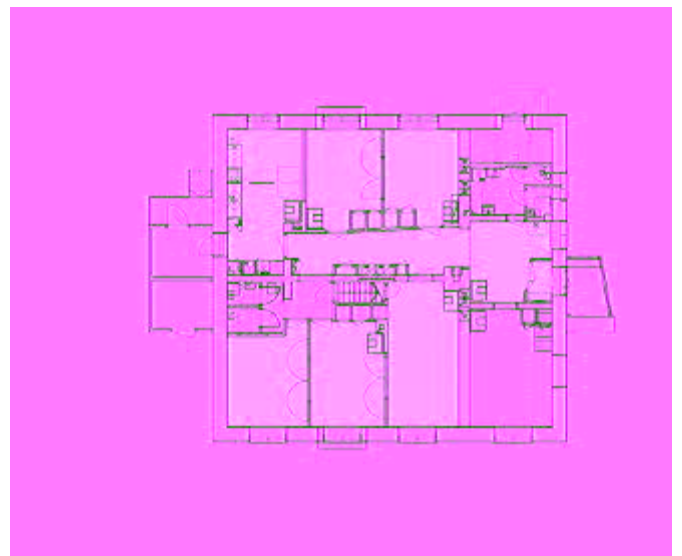
Ikkunat

Ikkunapuitteet on uusittu sisäänaukeaviksi vanhempaa puite- ja karmijakoa noudattaen.

Ryhmähuone 9, oikealla ryhmähuone 8.

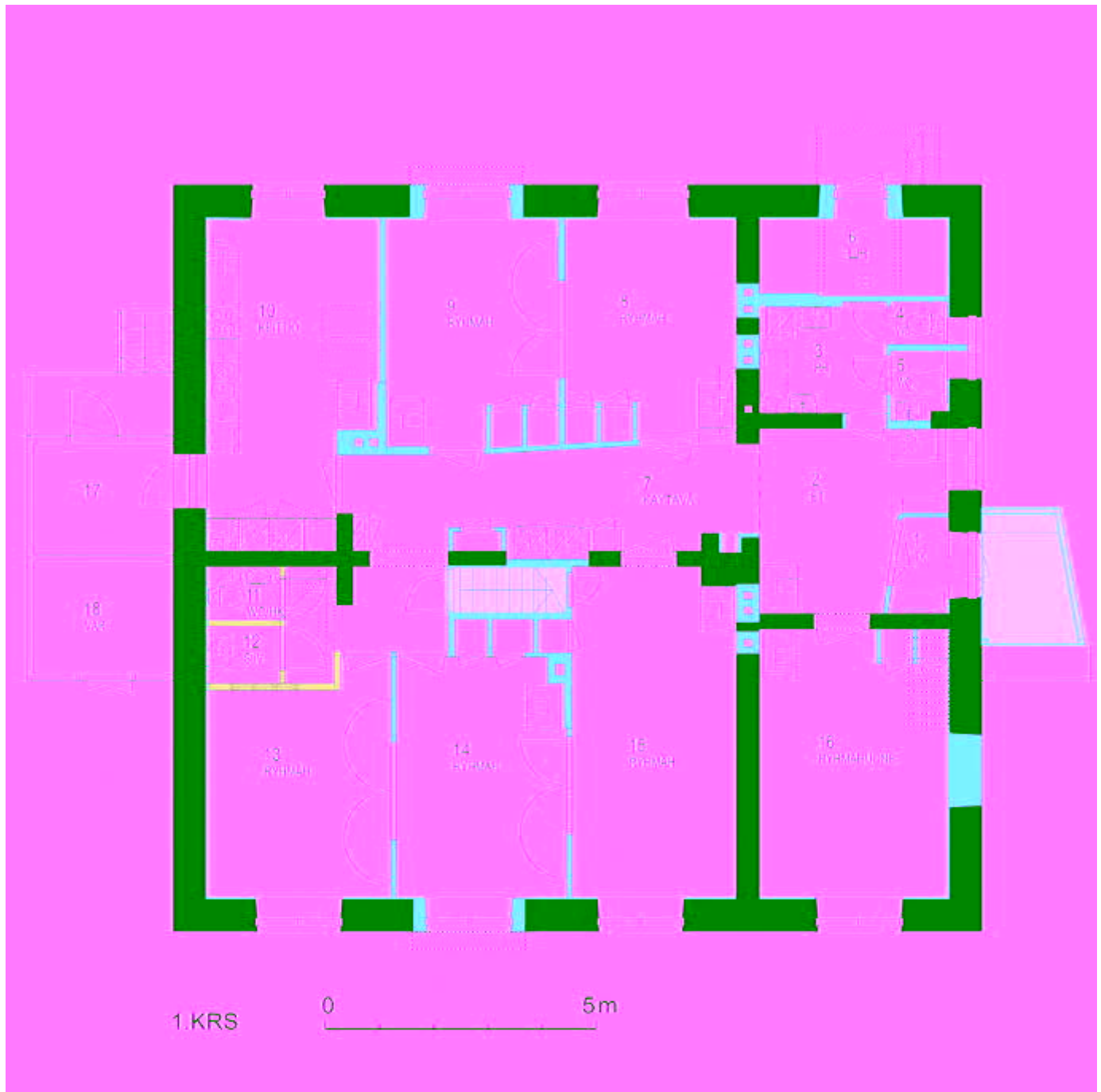
Kuva Kari Hakli 2011

Marian sairaala
RAKENNUS 7 DESINFIOINTILAITOS

HUONEINVENTOINTI 2011

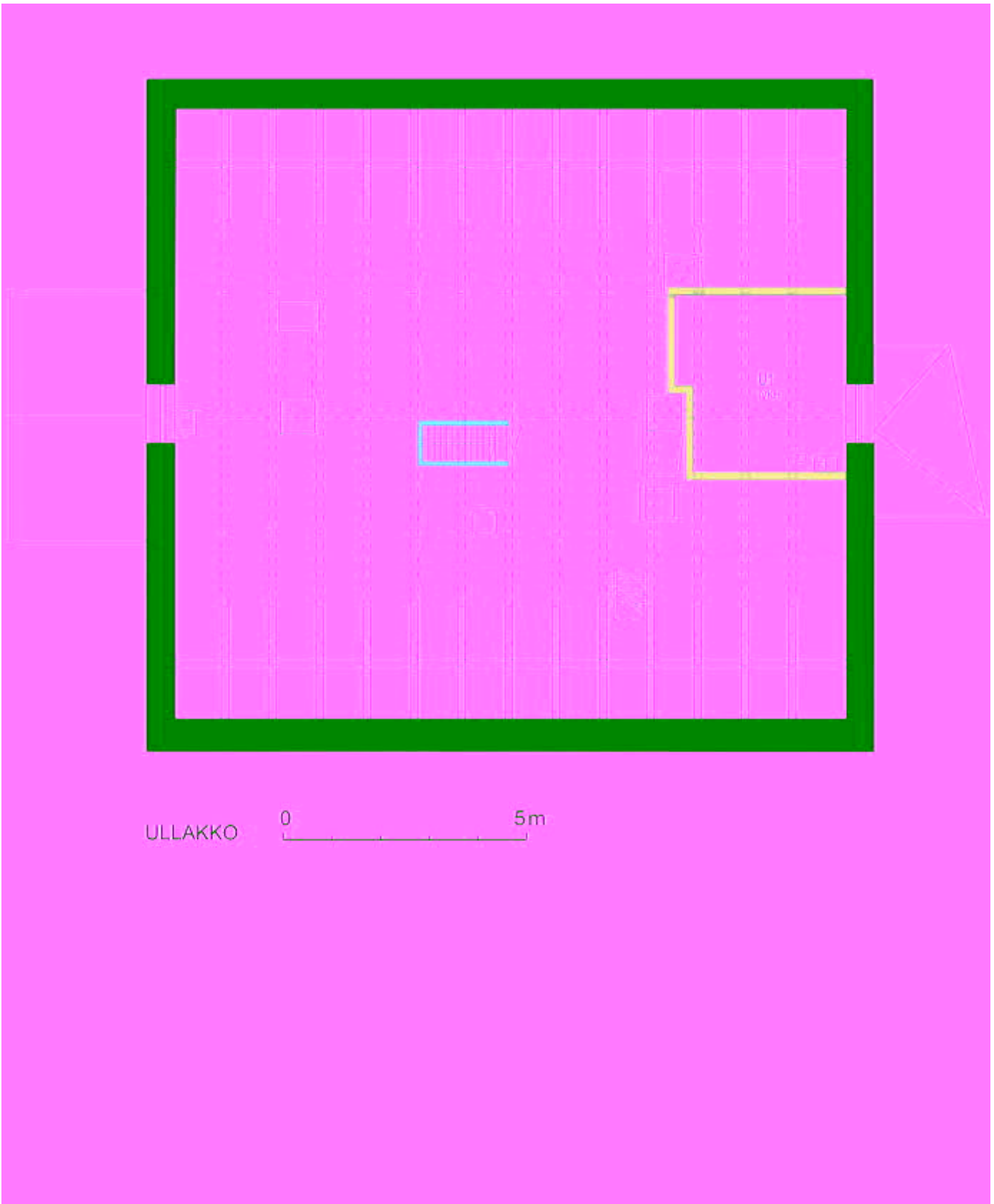
1 KERROS RAKENTEIDEN VUOSIKARTOITUS

Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1887-1890
- 1946
- ajoittamattomat 1946-2009
- 2009
- purettu alkuperäinen rakenne
- purettu myöhempiaikainen rakenne

ULLAKKO RAKENTEIDEN VUOSIKARTOITUS

TILAINVENTOINTI

Kappaholvit näkyvät eteisessä ja huoneessa 16

Tilan 16 ovi, heloitusta muutettu useita kertoja

Käytävälle avautuu pääosin vanhoja peiliovia (poikkeuksena WC:t ja ullakkoporras)

2, 7 ETEINEN JA KÄYTÄVÄ

Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Vaalea, kirjava muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Pääosin harmaa muovijalkalista. Profiilijalkalista tuulikaapin paneliseinässä
Seinät		Maalatut, boordikuvio. Tuulikaapin pyöristetty seinä kapeaa 1940-luvun panelia
Seinät		
Katto		Eteisessä kappaholvi, valkoiseksi maalattu. Käytävällä levykatto, kevytmetallilistat
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Enimmäkseen erilaisia vanhoja peiliovia (paitsi 12, 11, porras). Osin yksinkertaisia (tilat 9, 14, 13, 10), osin monimutkaisempaa profiilia. Punaruskealla maalatut kynnykset. Tuulikaapin ovi panelipintainen, peilivasikalla, lasiaukolla, uusi painike. Ulko-ovi uudempi peiliovi, ruskeaksi maalattu. Umpiolasit
Ikkunat		Uusi ikkuna pohjoiseen, umpiolasit
Varusteet ja laitteet		Tiilipintainen maalattu uuni (ei käytössä) eteisessä, uusi patteri
Valaisimet		Kupumaiset valaisimet, uudet
Kalusto		Naulakot, kylmäkalusteet

TILAINVENTOINTI

Käytävä 7. Näkymä eteisestä kohti keittiön ovea.
Kuva Kari Hakli 2011

7 KÄYTÄVÄ

Ryhmähuone 9 ja käytävä 7.
Kuva Kari Hakli 2011

TILAINVENTOINTI

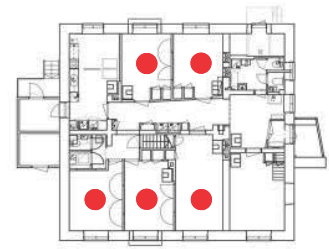

Ryhmähuone 14 vasemmalla, 13 oikealla.
Kuva Kari Hakli 2011

Ryhmähuone 15 - valepeiliovi seuraavaan ryhmähuoneeseen, maalattu tiiliuuni.
Kuva Kari Hakli 2011

RYHMÄHUONEET

Kerros		1
Yleiskuvaus		Esim. 13, 14, 15
Lattia		Vaalea kirjava muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Pääosin vaalea uusvanha, monimutkainen profiililista
Seinät		Maalatut
Seinät		
Katto		Sileää, limitettyä valkoista laattaa.
Katto		
Kattolista		Kapeaa, profiloitua listaa (luultavasti uusi), paikoin kapeaa suoraa sähkölistaa
Ovet		Käytäväovet valkoisiksi maalattuja vanhoja erilaisia peiliovia, huoneiden välillä uusia harmaita valepeiliovia
Ikkunat		Uudet ikkunat, umpiolasit
Varusteet ja laitteet		Tiilipintaisia maalattuja uuneja, uusia peltipattereita
Valaisimet		Riippuvia mattalasivalaisimia ja loisteputkia
Kalusto		

TILAINVENTOINTI

Ryhmähuone 9, oikealla ryhmähuone 8.
Kuva Kari Hakli 2011

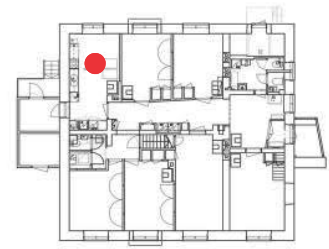
Ryhmähuone 8.
Kuva Kari Hakli 2011

TILAINVENTOINTI

Taukotila.
Kuva Kari Hakli 2011

10 KEITTIÖ

Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Harmaankirjava muovimatto
Lattia		Kaksi porrasaskelmaa
Jalkalista		Lattiamateriaali nostettu seinälle
Seinät		Maalaus, valkoinen Kaakeli, valkoinen
Seinät		
Katto		Sileää, valkoista laattaa. Kapeat saumat
Katto		
Kattolista		Kapeaa, profiloitua listaa (luultavasti uusi)
Ovet		Yksinkertainen neljän peilin vanhahko ovi, uudet helat
Ikkunat		Uusi ikkuna, umpiolasit
Varusteet ja laitteet		Tiilipintainen maalattu uuni, uusi peltipatteri
Valaisimet		Mattalasisia loisteputkivalaisimia
Kalusto		Uudehko keittiö, normaalikalustus

Kuva Kari Hakli 2011.

Marian sairaala
RAKENNUS 8 DESINFIOINTIVIERASMAJA

Rakennushistorian selvitys ja inventointi

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Sisällysluettelo

OSA 1

TIIVISTELMÄ	4
RAKENNUSHISTORIA - TAUSTA, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	5
MUUTOSVAIHEET	10
MUUTOS PÄIVÄKODIKSI 1982	14
NYKYTILANNE 2011. RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIOT	16
JULKISIVUT	17
IKKUNAT	26
SISÄTILAT	28

OSA 2

HUONEINVENTOINTI	35
------------------	----

TIIVISTELMÄ

Desinfiointivierasmaja on valmistunut vuonna 1894. Se kuuluu siihen uudisrakennusten sarjaan, joka rakennettiin Marian sairaalan alueelle 1890-luvulla arkkitehti Onni Törnqvistin piirustusten mukaan.

Hirsirunkoinen, yksikerroksinen rakennus on harjakattoinen ja varustettu eri vaiheissa rakennetuilla kuisteilla. Vuonna 1906 suunniteltiin muutoksia, mm. itäsivun ulkonevaa laajennusta, useita sisäänkäyntejä ja huoneiden jakoa. Rakennuksessa oli asuntoja.

1980-luvun alussa rakennus muutettiin päiväkodiksi. Suunnittelusta vastasi Rakennusvirastossa Kalevi Ormio. Rakennuksen sisäänkäyntijärjestelyissä tehtiin muutoksia ja sisäänkäyntien yhteyteen rakennettiin terasseja ja kulkutasoja. Länsisivun vanhasta pääsisäänkäynnistä tehtiin huoltoeteinen. Ulkoseiniin lisätään lämmöneristystä. Muutoksen jälkeen rakennuksessa on kolme lepo- ja leikkihuonetta, ruokailutila ja työhuone sekä huoltotilat.

RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS

Tärkeimpänä lähteenä ovat olleet Marian sairaalan vuosikertomukset sekä Helsingin kaupunginarkiston, Rakennusvalvontaviraston ja Rakennusviraston piirustusarkistot. Inventointi on suoritettu keväällä 2011.

Kaupunginvaltuuston asettaman valiokunnan ehdotus vuonna 1891
Helsövärdnämndens förslag. Eskiss till sjukhus för Helsingfors stad.

Painettu: Helsingin Kaupunginvaltuusto 1892 N:o 23s 1-20 sekä luonnospiirustukset
Utskottsbetänkande angående utvidgning af det kommunala sjukhuset

VIII Desinfiointivierasmaja
XVI Desinfiointilaitos

RAKENNUSHISTORIA - TAUSTA , SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Terveystenhoitolautakunnan ehdotukseen vuonna 1891 sisältyi arkkitehti Onni Törnqvistin laatima yleissuunnitelma, jossa uudet puurakennukset, kulkutautipaviljongit, tarkkailupaviljonki, desinfiointivierasmaja, ruumishuone ja ulkorakennus oli sijoitettu sairaala-alueen alarinteessä sijaitsevaan eteläosaan. Ehdotuspiirustuksessa vierasmaja oli sijoitettu desinfiointilaitoksen viereen sairaala-alueen länsireunalle nykyisen Mechelininkadun lähetyville. Rakennuksen vieressä oli portti kadulle. Sisäänkäynti oli sijoitettu rakennuksen eteläsivulle.

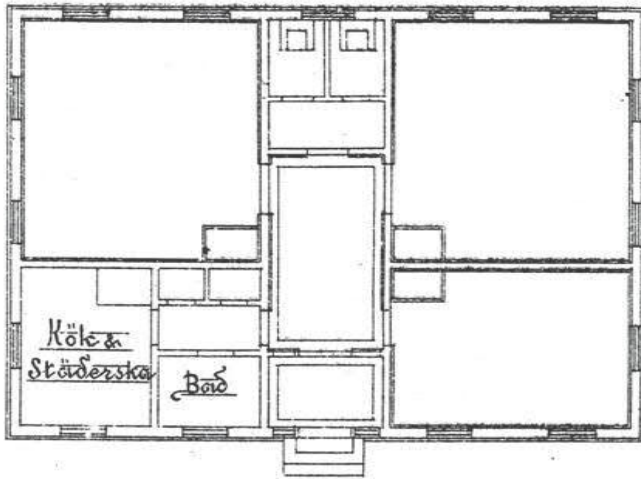
Desinfiointivierasmajan tehtävänä oli majoittaa henkilöitä sellaisista kodeista, joissa joku on sairastunut kulkutautiin, siksi ajaksi, jolloin tartunnan saaneen asunnon desinfiointi tapahtuu. Tarttuvien tautien ehkäisyn kannalta pidettiin tärkeänä että sairastuneiden siirrettiisiin mahdollisimman pian sairaalahoitoon ja että sairastuneiden asunto desinfioitaisiin mahdollisimman pian.

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja

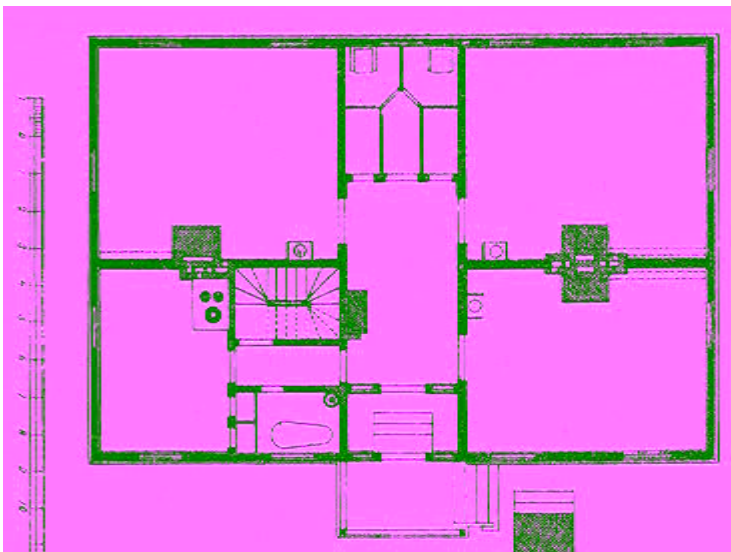
Sairaalan laajennussuunnittelun jatkuessa sijoitettiin desinfiointivierasmaja kauemmaksi kadulta, mutta edelleen desinfiointilaitoksen lähetyville. Eteläosan kulkutautisairaalan paviljonkien ja pohjoisosan suunnitellun kivipaviljonkisairaalan väliselle vyöhykkeelle muodostui yksikerroksisten, pienehköjen rakennusten ryhmä: desinfiointilaitos, desinfiointivierasmaja, tarkkailupaviljonki ja ruumishuonerakennus.

Vuoden 1891 ehdotuspiirustuksesta vuoden 1894 toteutukseen tehtiin pohjapiirrokseen joitakin tarkistuksia, mm. koskien sisäänkäyntikuistia, ullakkoporrasta, uunien sijoitusta ja huonekohtaisia pesualtaita.

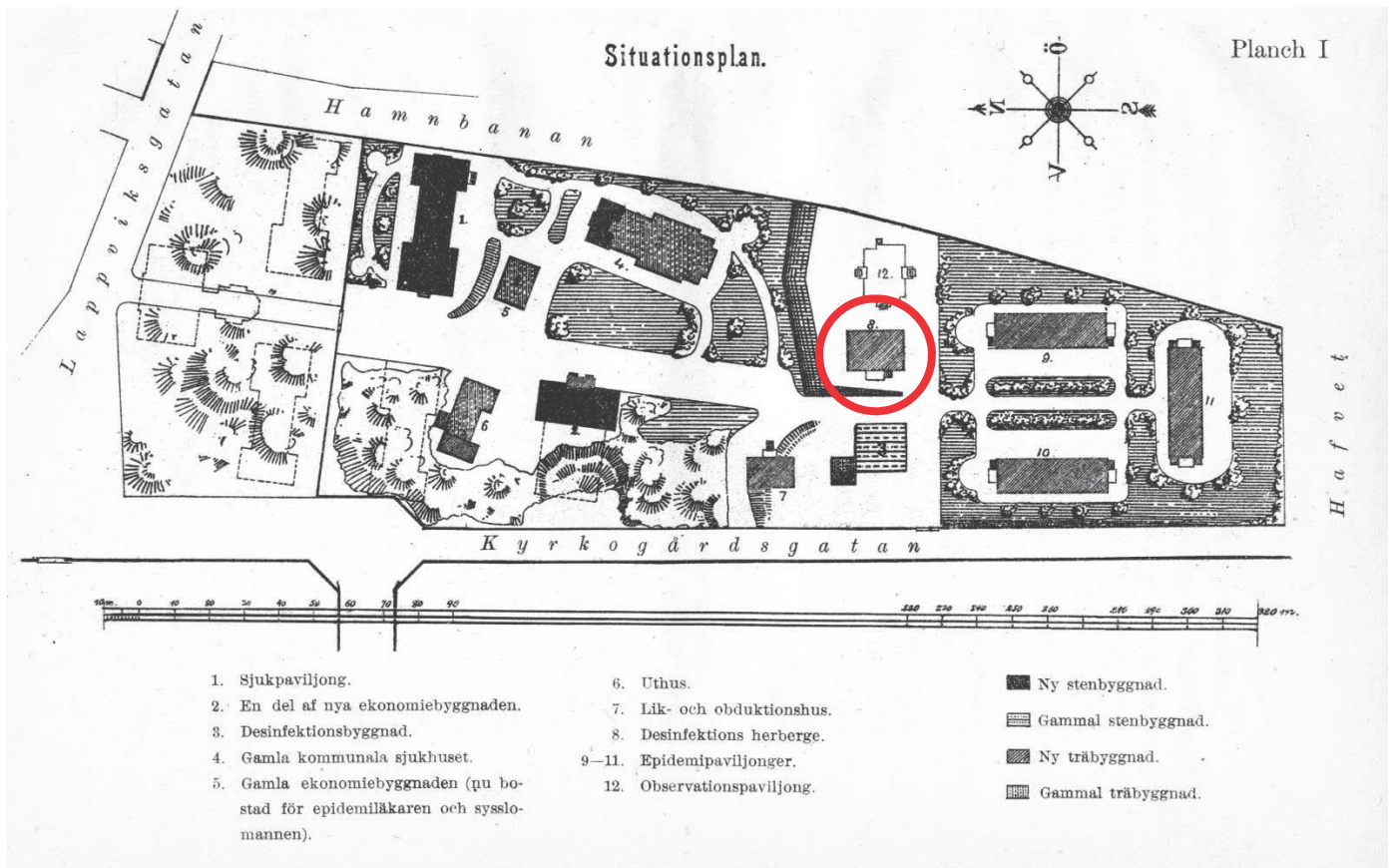
Desinfektions herberge

Ehdotuspiirustus, Terveystieteiden lautakunnan esitys v. 1891.
(Sievers 1896)

Toteutunut rakennus. (Sievers 1896)

Marian sairaala 1895. Asemapiirros on julkaistu sairaalan vuosikertomuksessa. (Sievers 1896, s.59 Planssi I)

Asemapiirrokseseen on merkitty kaikki valmistuneet rakennukset ja pisteviivalla tulevien rakennusten sijainti.

7 Desinfiointilaitos

Vinoviivoitus = Uusi puurakennus

3 Desinfiointirakennuksen varasto (osa)

8 Desinfiointimajoitusrakennus

Pystyviivoitus = Vanha puurakennus

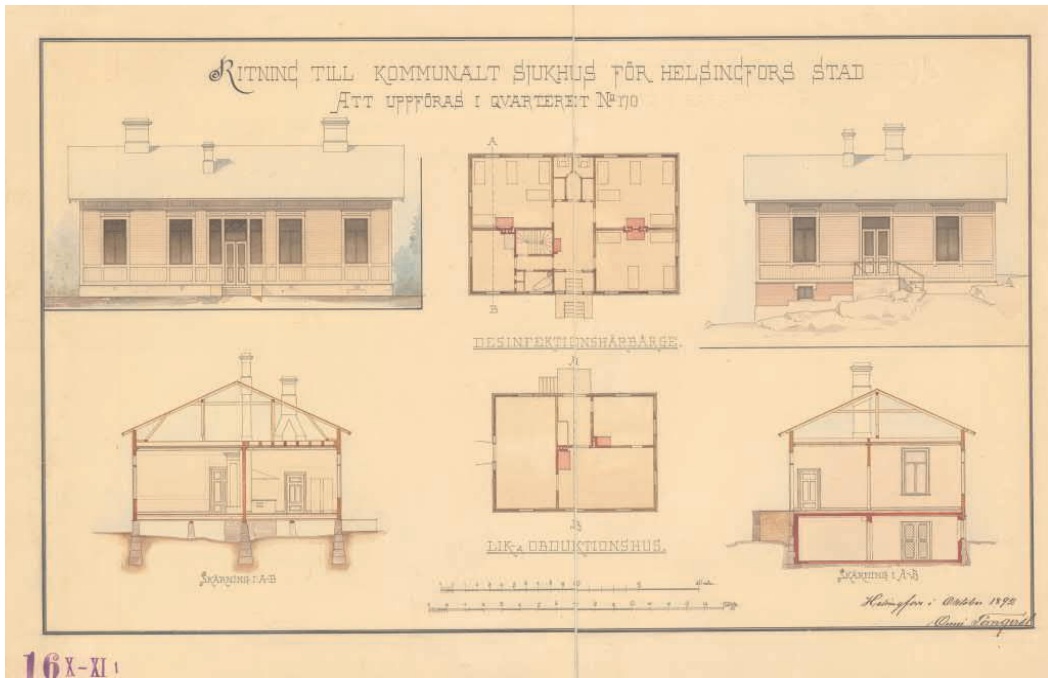
Desinfiointivajan varasto (vanhempi osa)

Pelkkä ääriiviiva = Tuleva tarkkailupaviljonki

Istutussuunnitelman ehdotus 1894 (osa)

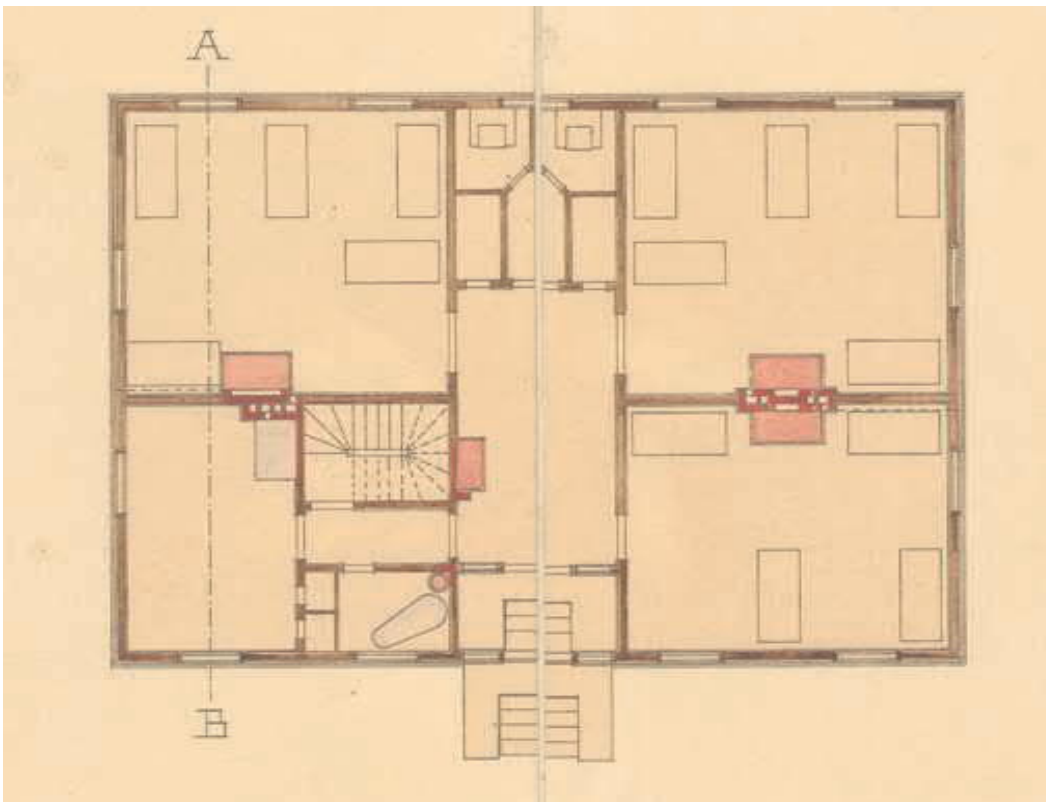
Svante Olsson. HKA PUO

Helsingin kaupunginpuutarhurin, Svante Olssonin laatima istutusehdotus osoittaa mm. vesijohtojen, viemäreiden, palopostien ja salaojaputkien sijainnin.

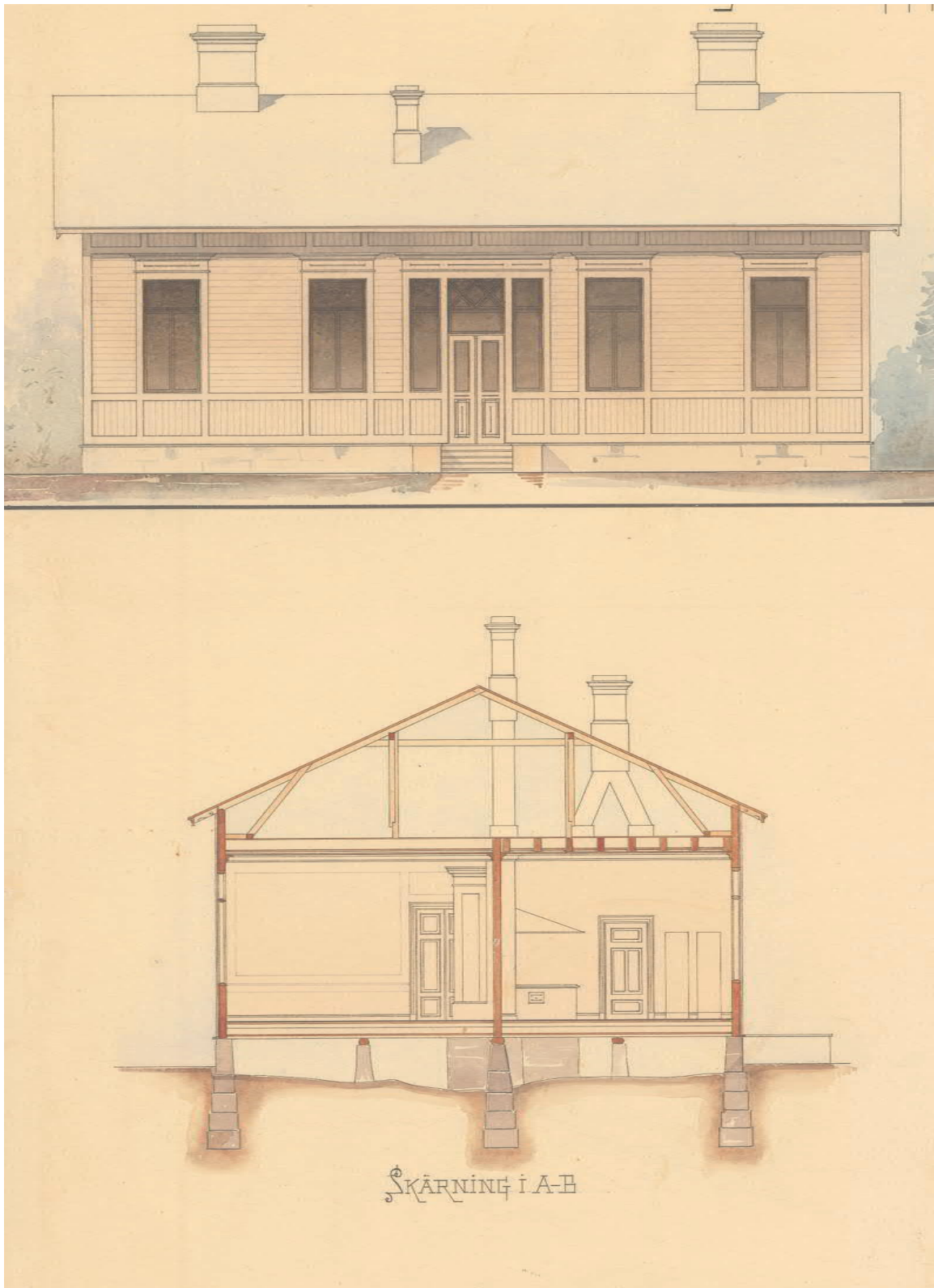

16X-XI

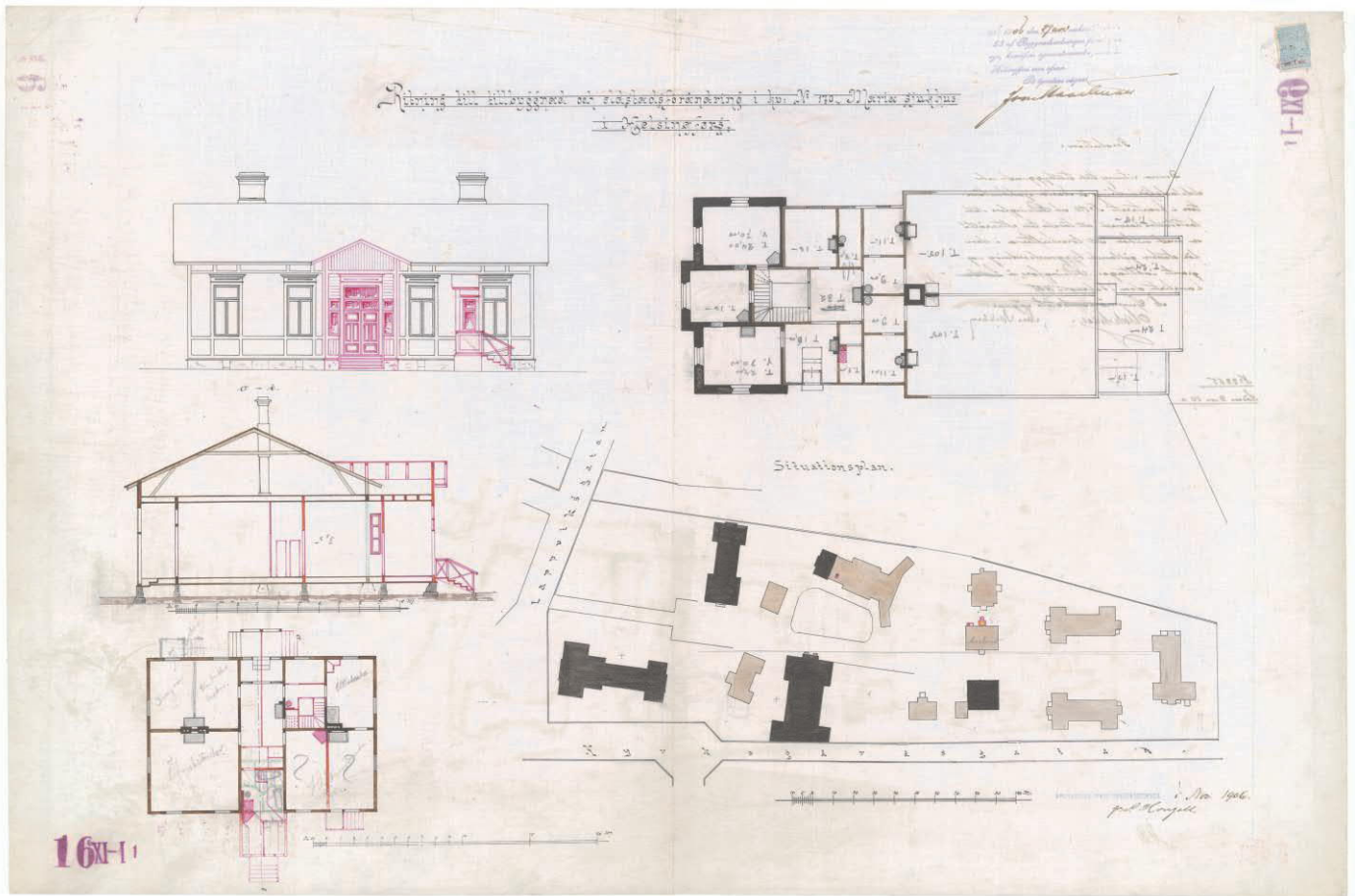
Pohja, leikkaus ja julkisivupiirustus, lokakuu 1892, Onni Törnqvist, HKA
Samassa piirustuksessa on esitetty myös ruumishuone- ja kappelirakennus.

Pitkälle sivulle sijoitetun sisäänkäynnin edessä ei ole kuistia vaan pelkkä avoporras. Rakennuksen keskellä on rungon poikkisuuntaan kulkeva eteishalli. Eteisen oikealla puolella on kaksi huonetta uunilämmityksellä, joista toisessa on kuusi, toisessa neljä vuodetta. Vasemmalla puolella on kylpyhuone, ullakoporras, keittiö ja iso, viidellä vuoteella varustettu majoitushuone. Eteisen päätteenä on kaksi käymälää.

Piirustus (osa) esittää yksikerroksista, harjakattoista puurakennusta, jonka kivijalka on perustettu maakaivantoon. Ala- ja yläpohjat ovat puurakennetta. Rossipohjan pääpalkki on tuettu lisäpilareiden varaan. Julkisivu on jaettu vaaka- ja pystylistoilla ja verhottu erisuuntaisilla verhouslaudoilla. Ikkunat ovat T-karmimallia. Pääovi on korkealla yläikkunalla varustettu ikkunallinen paripeiliövi, lisäksi oven molemmin puolin on ikkuna.

1906 Muutospiirustus; pohja, leikkaus ja julkisivu. HKA

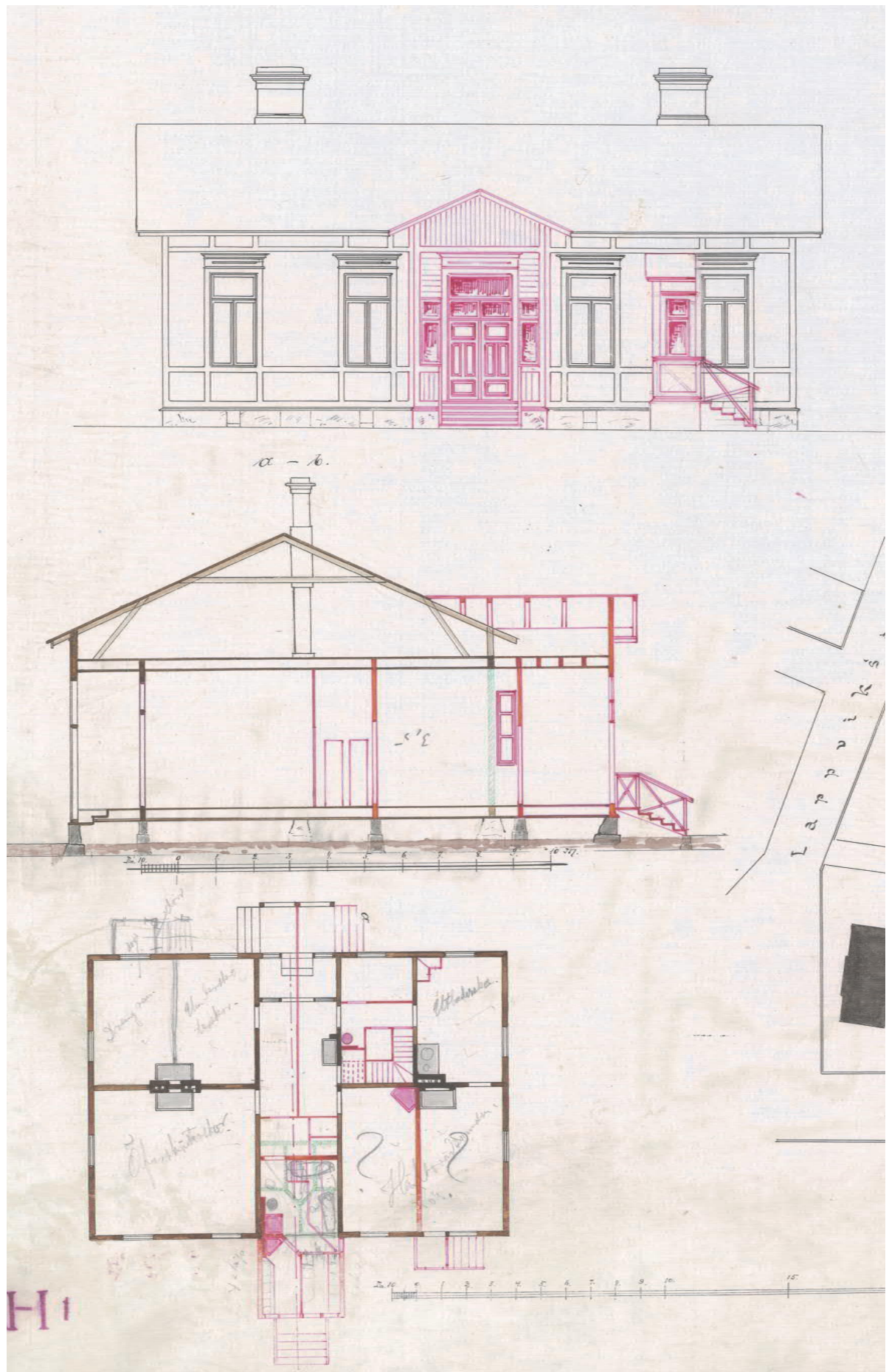
Samassa piirustuksessa on esitetty vanhan sairaalan laajennus.

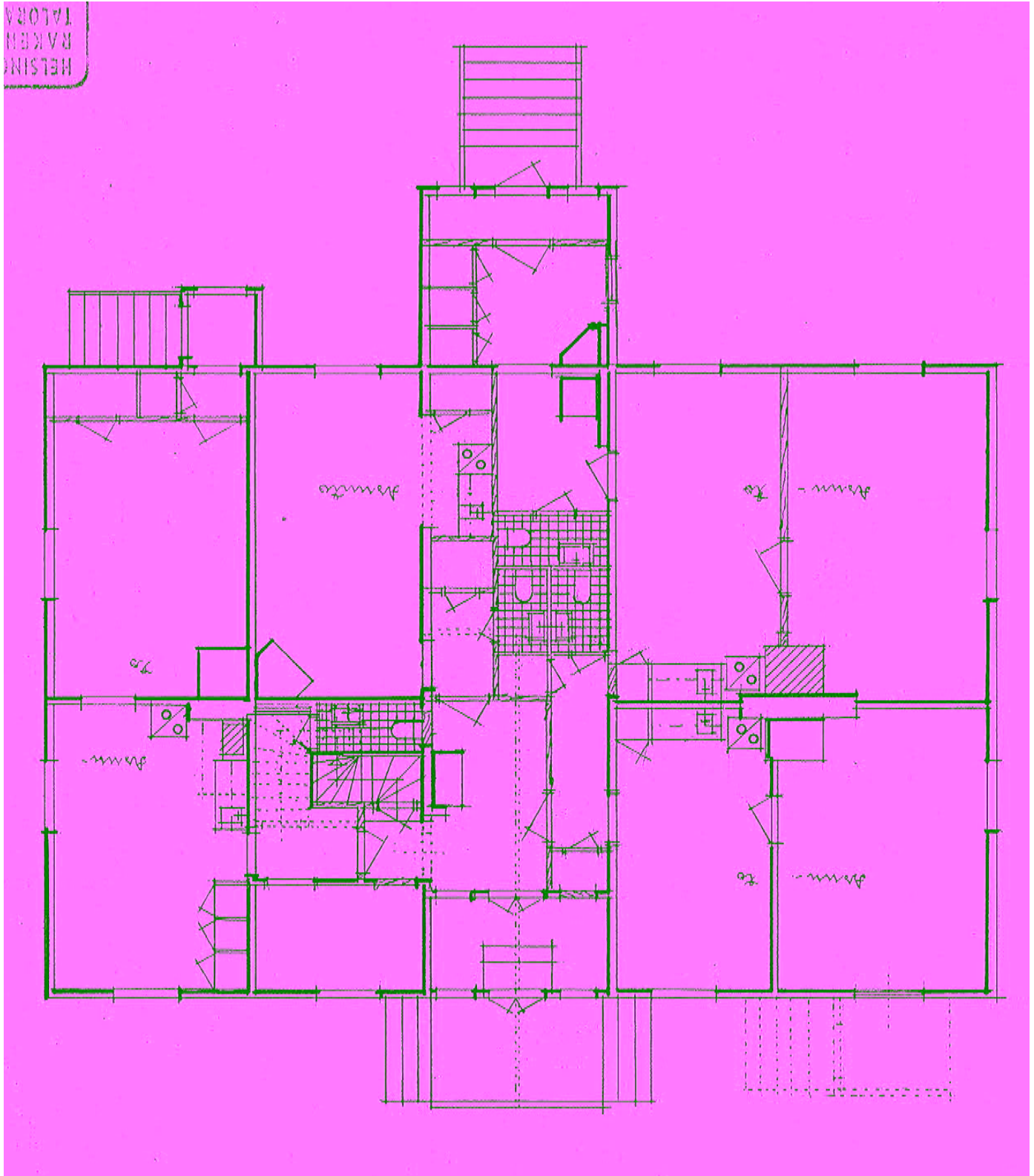
MUUTOKSET

Muutospiirustus 1906

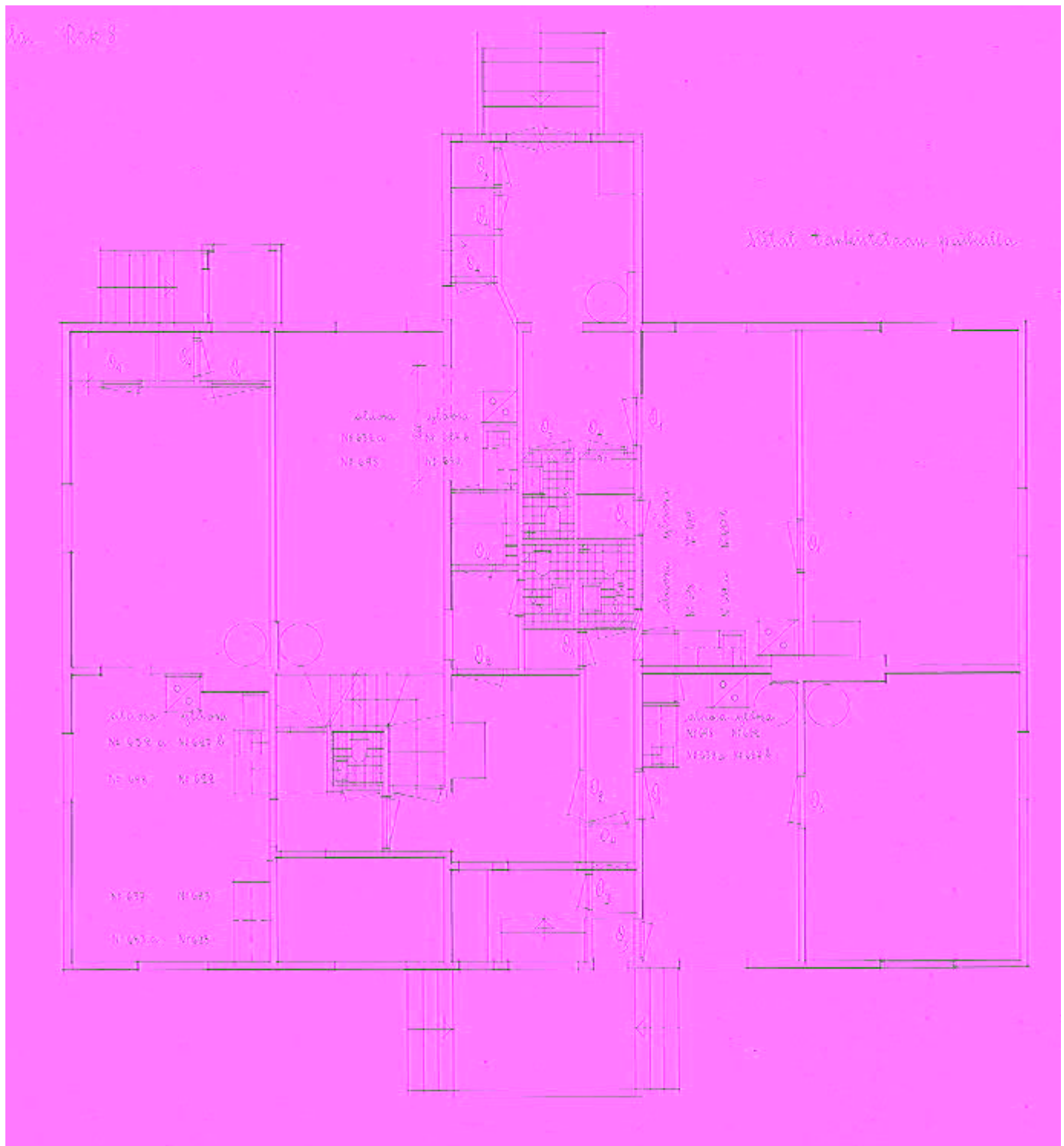
Muutospiirustusten tekijä on Hongell / Helsingin kaupungin rakennuskonttori. Kysymyksessä on lisärakentaminen ja tulisijanmuutos. Eteisen jatkeeksi on itäisivulle suunniteltu harjakattoinen, ulkoneva kuisti ja sen viereen uusi katettu sisäänkäynti kulmahuoneeseen. Länsisivullekin on lyijykynällä hahmoteltu kolmas uusi sisäänkäynti. Vanhoja huoneita on osittain jaettu uusilla väliseinillä ja varustettu uusilla tulisijoilla.

Vuonna 1952 laaditun muutospiirustuksen perustella vuonna 1906 suunniteltu muutos näyttää toteutuneen, samoin kuin samaan pohjapiirrokseen luonnostellut muutokset.

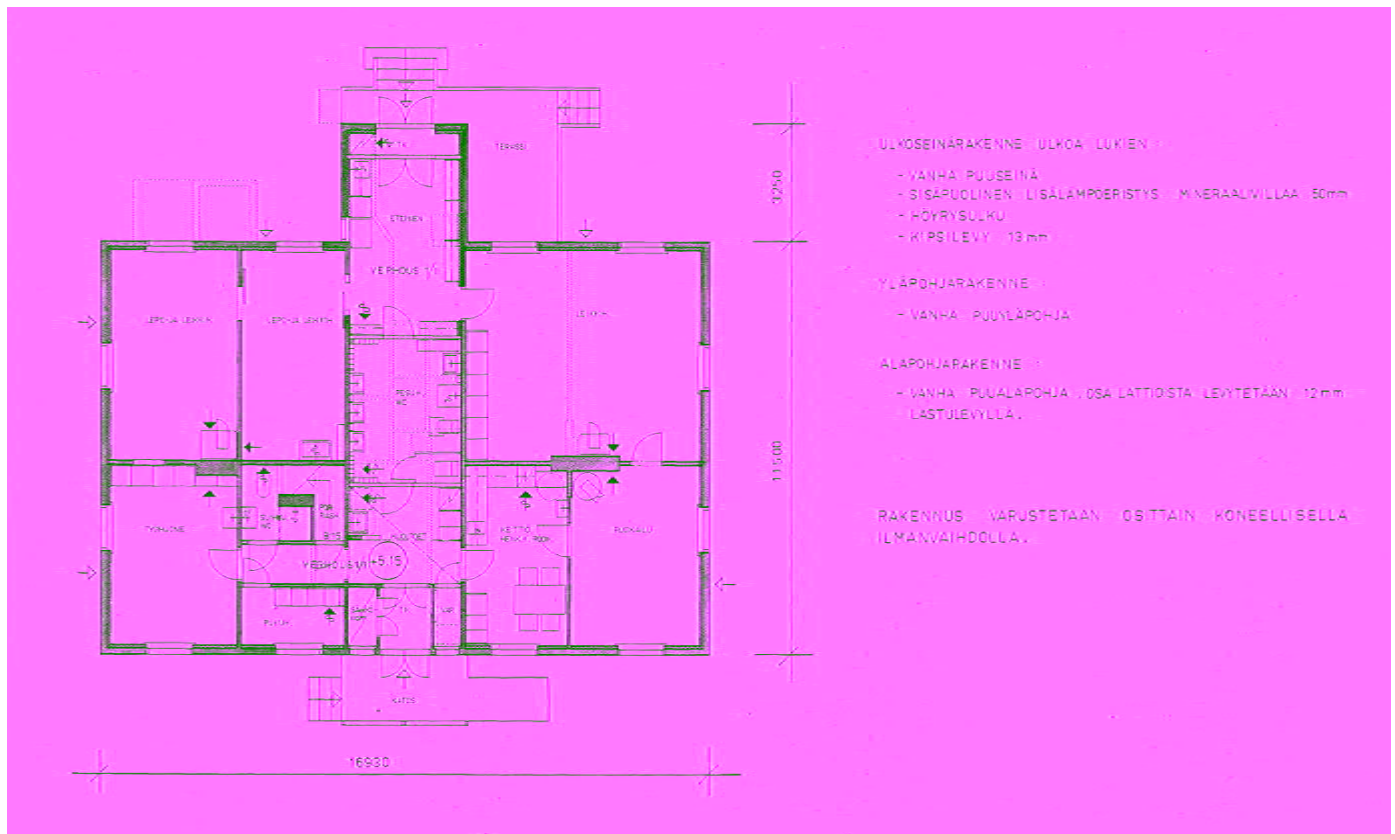
1952 - 1953 Muutospiirustus, luonnos
Kitty Hanstén, Helsingin kaupungin Rakennuskonttori

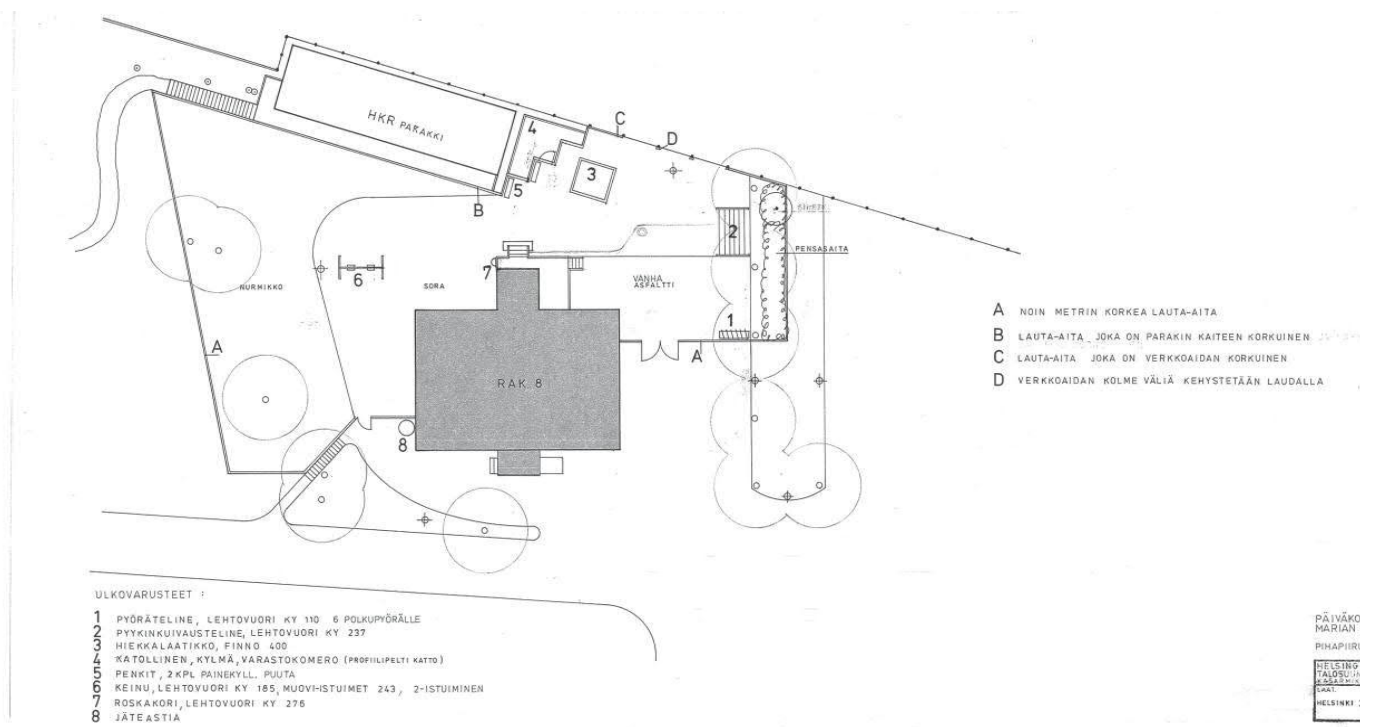
1953 Pohjapiirros. Kitty Hanstén, Helsingin kaupungin Rakennuskonttori

Rakennus on jaettu neljäksi pieneksi asunnoksi. Kuisteja on kolme. Muutostyöt koskevat uusia väliseiniä, uusien WC- ja komerotilojen rakentamista sekä keittiöiden uudistamista. Ullakkoporras muutetaan. Entinen etishalli jaetaan moneen osaan. Kaakeliuunit on esitetty pyöreinä uuneina, toisin kuin luonnoksessa.

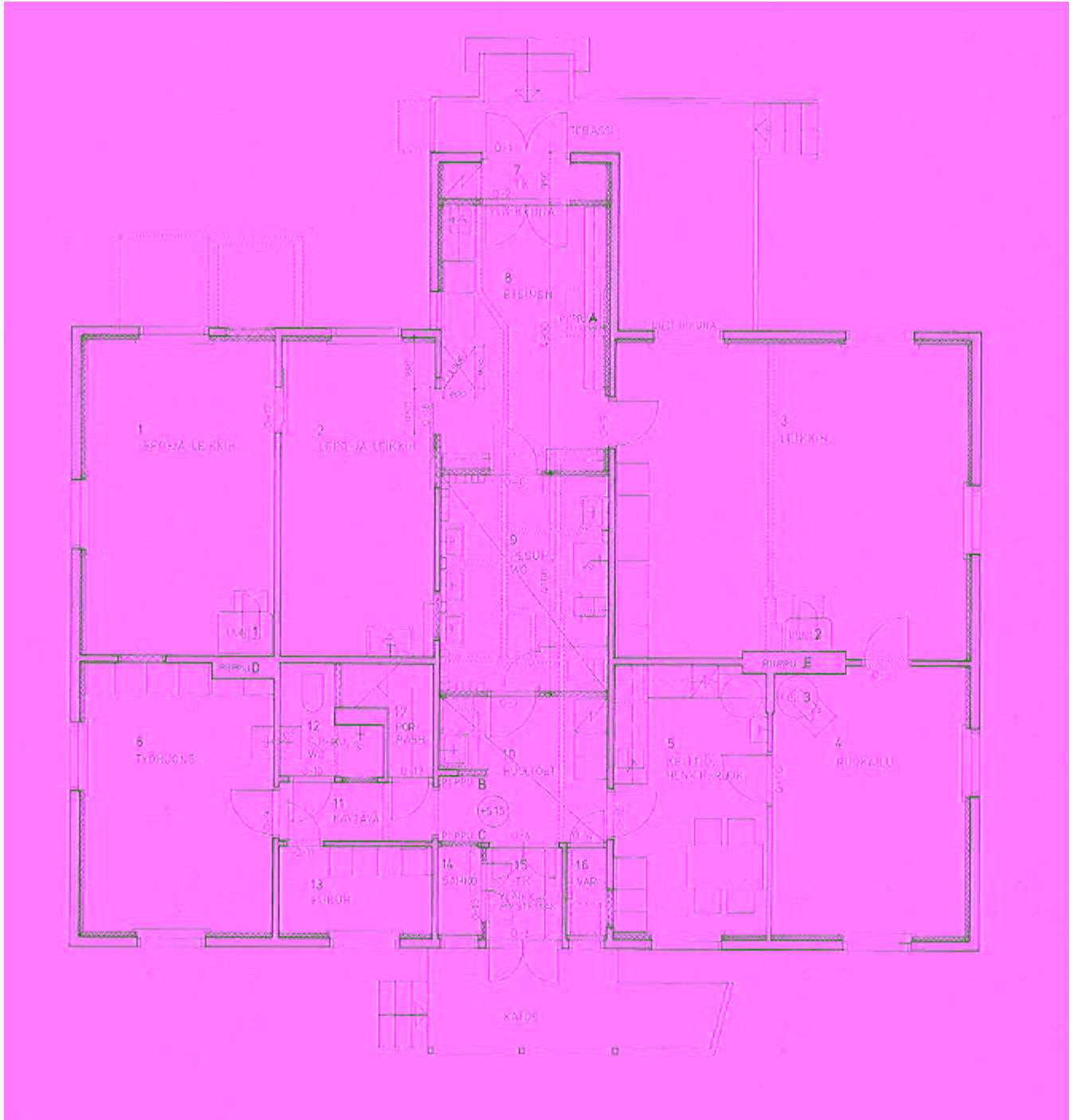
Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja

Muutos päiväkodiksi; Pohjapiirros, Pääpiirustus 30.12.1982.
Kalevi Ormio, Helsingin kaupungin Rakennusvirasto

Pihapiirustus 22.11.1983, Rakennusvirasto. HKR.

1982 -1983 Muutos päiväkodiksi; Pohjapiirros, Työpiirustus. Kalevi Ormio, Helsingin kaupungin Rakennusvirasto

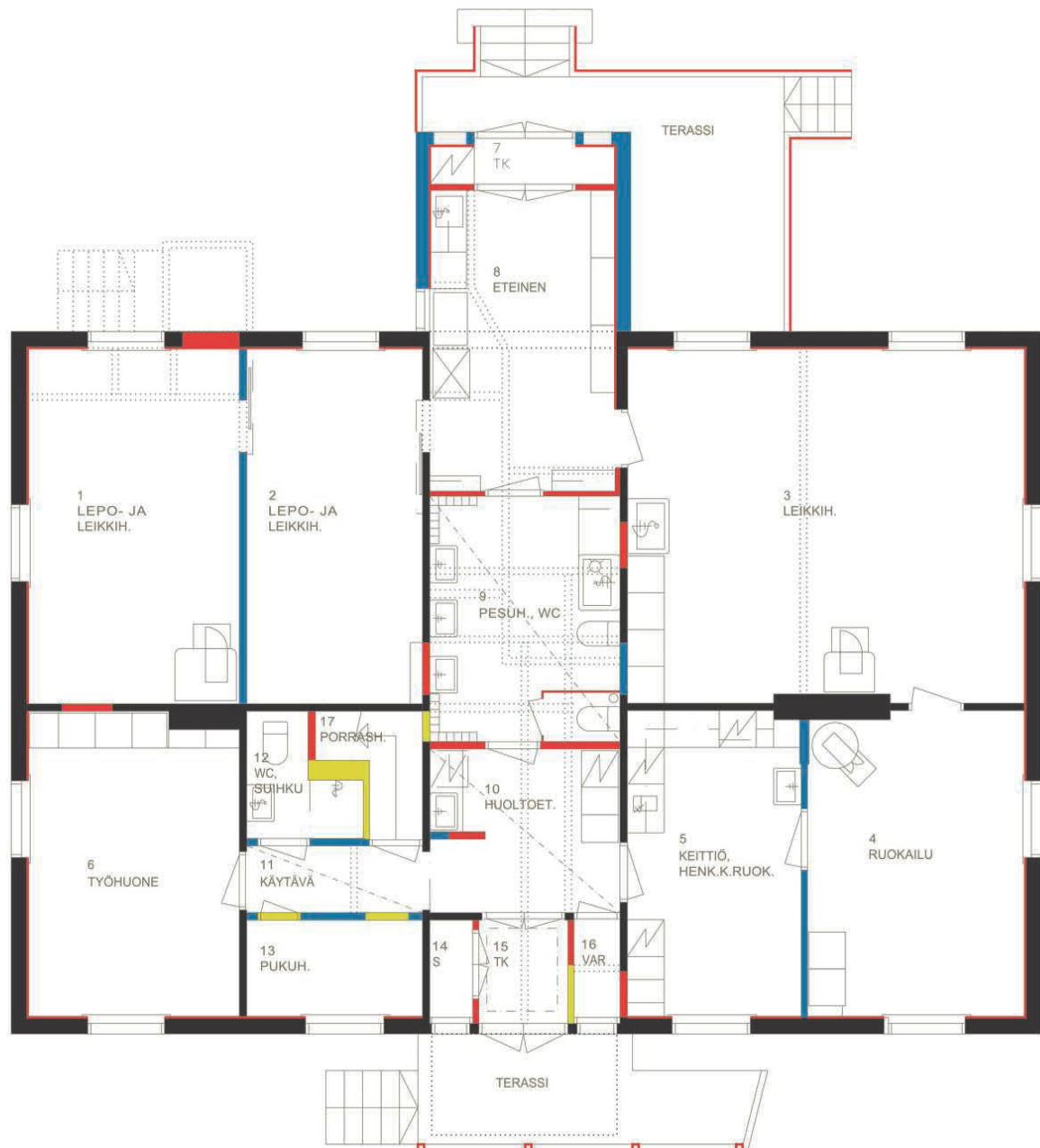
Rakennuksen sisäänkäyntijärjestelyissä tehdään muutoksia, vanha sivulle rakennettu kuisti puretaan. Sisäänkäyntien yhteyteen rakennetaan terasseja ja kulkutasoja.

Puku-, pesu ja huoltotiloja rakennetaan uudelleen uusiin paikkoihin.

Muutoksen jälkeen rakennuksessa on kolme lepo- ja leikkihuonetta, ruokailutila ja työhuone sekä huoltotilat. Länsisivun vanhasta pääsisäänkäynnistä tehdään huoltoeteinen ja itäisivun kuistista päiväkotilasten eteinen.

Ulkoseiniin lisätään sisäpuolinen lämmöneristekerros.

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja
NYKYTILANNE 2011. RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIO

1.KRS

0 5m

Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1892
- 1906
- 1952
- 1982
- purettu alkuperäinen rakenne
- purettu myöhempiäikainen rakenne

JULKISIVUJEN NYKYTILANNE, YHTEENVETO

Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt vuoden 1906 tehdyn laajennuksen jälkeisessä asussa. Itäisivulle vuonna 1906 rakennettu kuisti on nykyisin päiväkotilasten pääsisäänkäyntinä.

Sokkeli

Sokkeli on muurattu säännöllisiksi hakatuista graniittiharkoista. Sokkelissa on tuuletusaukot.

Puujulkisivu

Julkisivu on rakennusajalle tyypilliseen tapaan jaettu listojen jakamiin kenttiin: kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen ja ikkunoiden alla oleviin paneelipintoihin. Vaakalistat ja poikkeuksellisen korkeiden ikkunoiden vuorilistat muodostavat julkisivuruudukon, jonka täytepinnoissa on vaak- ja pystysuuntaisia, profiilihöylättyjä lautaverhouksia. Pystylistojen kulmia on osittain viistetty ja vaakalistoissa on profilointia. Listoitus on maalattu uusrenessanssille tyypilliseen tapaan tummemmalla sävyllä ja paneelit vaaleammalla. Sävyt ovat valkoisella taitettu ruskea ja vaalean harmaa.

Kuistit ja portaat

Länsisivulla on alun perin ollut avokuisti ja itäisivulle on rakennettu uusi, suljettu kuisti vuonna 1906.

Kuten Marian sairaalan muissa samanaikaisissa puurakennuksissa, avokuistin puurakenteita, pilareita, katonkannattajia ja konsoleja on käsitelty runsailla yksityiskohdilla ja koristeellisilla puuleikkauksilla. Kuistien yhteydessä olevat portaat ja ulkotasot ovat uusia.

Vesikatto ja piiput

Vesikatteena on mustanharmaaksi maalattu saumattu peltikate. Katteessa on jalkarännit. Pyöreät syöksytorvet ja perinteisen malliset suppilot ovat vesikaton sävyyn maalattua kuumasinkittyä peltiä.

Piiput on pellitetty perinteiseen tapaan sokkeleineen ja profiileineen. Avoräystäiden kannattajat on muotoiltu konsoliaiheiksi koristeellisin puuleikkauksin.

Ulko-ovet

Länsisivulla on osittain lasitettu peilipariovi. Yläikkuna on poistettu ja aukko on laudoitettu umpeen. Itäisivulla on pienillä lasiaukoilla varustettu peilipariovi. Ovet on maalattu ruskealla sävyllä.

Ikkunat

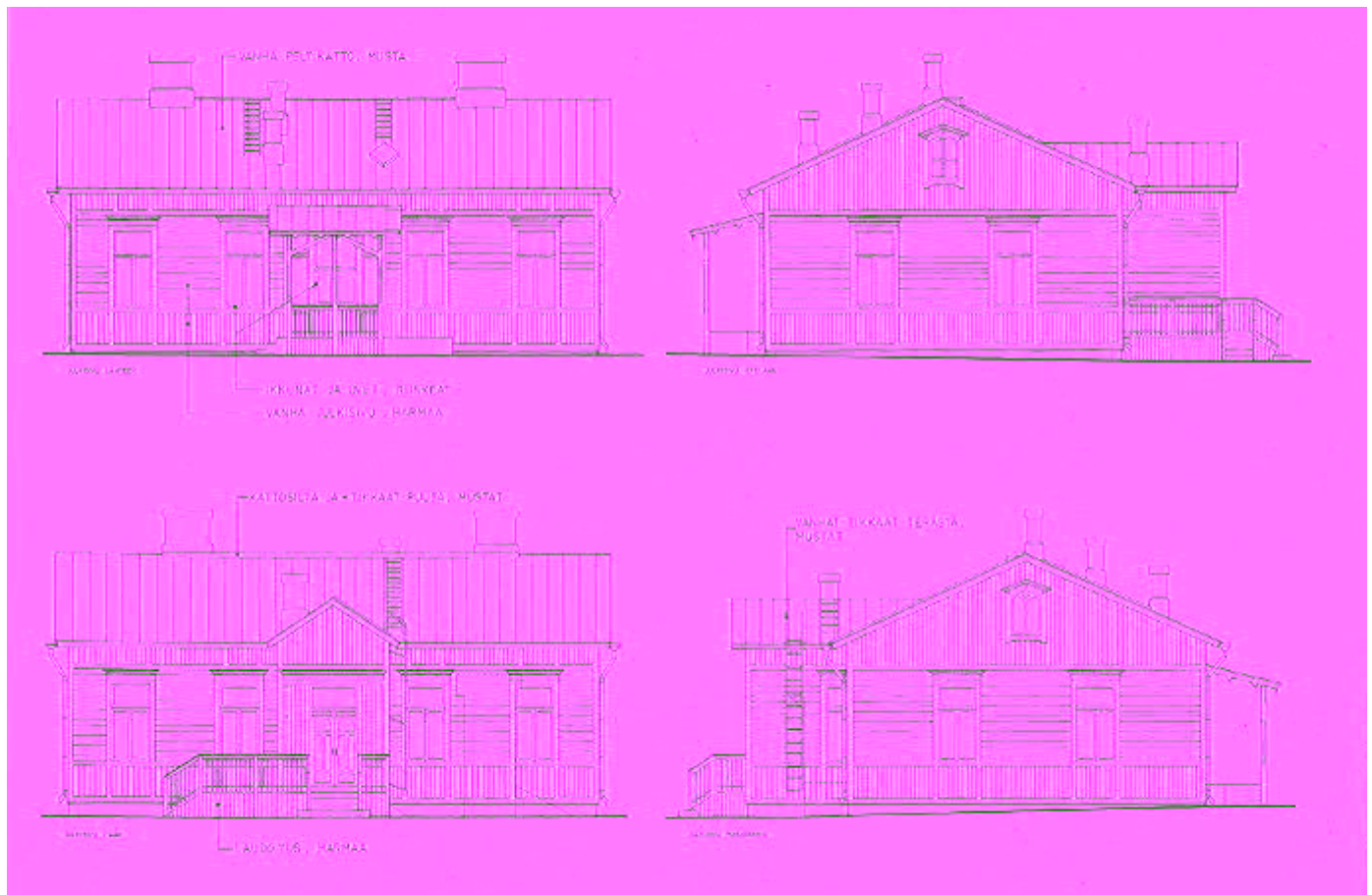
Pääosaosa ikkunoista on uusittu. Uusitut ikkunat ovat sisäänaukeavia. Ne ovat yleensä T-karmimallia. Sisäpuutteeseen on asennettu eristyslasi. Ikkunat on maalattu ruskealla sävyllä.

Julkisivun yksityiskohta: profiilihöylätty vaakaponttilauta.

Julkisivupiirustus vuodelta 1892, Onni Törnqvist. HKA (osa piirustuksesta). Vaikka suunnitelmiin ei alun perin kuulunut kuistia, länsisivulle rakennettiin kaikesta päätellen heti katettu avokuisti.

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja

Muutospiirustus 30.12.1982. Julkisivut, pääpiirustus ja väritysmerkinnät. Kalevi Ormio, HKR

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja
JULKISIVU LÄNTEEN

Pääty pohjoiseen, julkisivu länteen. Kari Hakli 2011.

Muutospirustus 1982, K.Ormio. HKR

Julkisivu länteen. Kari Hakli 2011.

Sokkeli

Sokkeli on muurattu säännöllisiksi hakatuista graniittiharkoista. Sokkelissa on tuuletusaukot.

Puujulkisivu

Julkisivu on rakennusajalle tyypilliseen tapaan jaettu listojen jakamiin kenttiin: kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen ja ikkunoiden alla oleviin paneelipintoihin. Vaakalistat ja poikkeuksellisen korkeiden ikkunoiden vuorilistat muodostavat julkisivuruudukon, jonka täytepinnoissa on vaaka- ja pystysuuntaisia, profiilihöylättyjä lautaverhouksia. Listoitus on maalattu uusrenessanssille tyypilliseen tapaan tummemmalla sävyllä ja paneelit vaaleammalla. Sävyt ovat valkoisella taitettu ruskea ja vaalean harmaa.

Kuistit ja portaat

Länsisivulla on alun perin ollut avokuisti (Sievers 1896).

Kuten Marian sairaalan muissa samanaikaisissa puurakennuksissa, avokuistin puurakenteita, pilareita, katonkantajia ja konsoleja on käsitelty runsailla yksityiskohdilla ja koristeellisilla puuleikkauksilla. Kuistien yhteydessä olevat portaat ja ulkotasot ovat uusia.

Vesikatto ja piiput

Vesikatteena on mustanharmaaksi maalattu saumattu peltikate. Katteessa on jalkarännit. Pyöreät syöksytorvet ja perinteisen malliset suppilot ovat vesikaton sävyyn maalattua kuumasinkittyä peltiä.

Piiput on pellitetty perinteiseen tapaan sokkeleineen ja profiileineen. Avoräystäiden kannattajat on muotoiltu konsolaiheiksi koristeellisin puuleikkauksin.

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja
PÄÄTY POHJOISEEN

(Leikattu kuva) Kari Hakli 2011

Muutospirustus 1982, K.Ormio. HKR

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja
JULKISIVU ITÄÄN

itäisivulle on rakennettu uusi, suljettu kuisti vuonna 1906. Portaat ja ulkotasot ovat uusia. Kari Hakli 2011

JULKISIVU ITÄÄN

Muutospirustus 1982, K.Ormio. HKR

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja
PÄÄTY ETELÄÄN

JULKISIVU ETELÄÄN

PÄIVÄKOTI VETURI
MARIAN SAIRAALA, RAK. 8 MUUTOS

Muutospirustus 1982, K.Ormio. HKR

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja
PÄÄTY ETELÄÄN

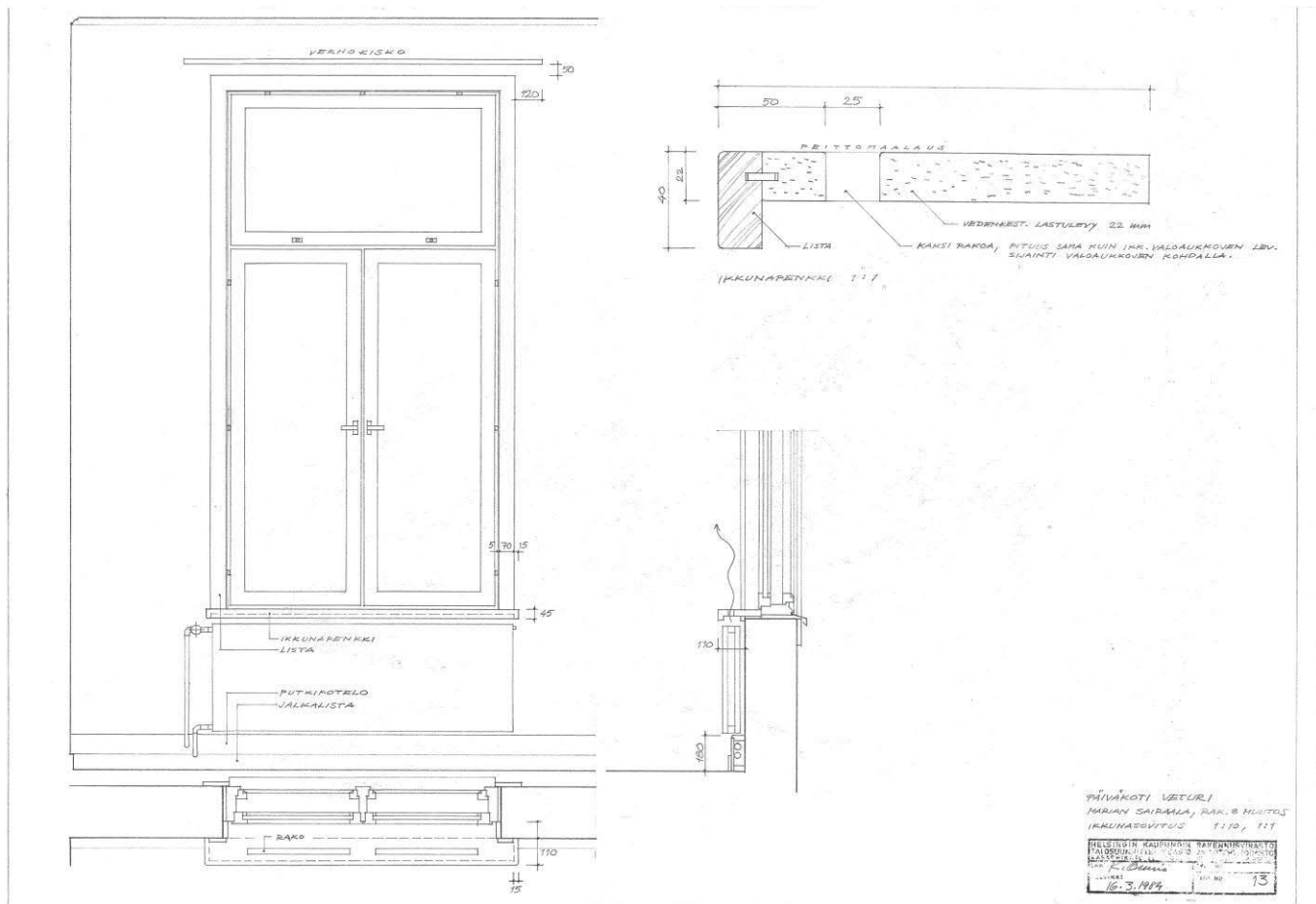
Julkisivu länteen ja pääty etelään

Ikkunat

Uusitut ikkunat ovat sisäänaukeavia. Ne ovat yleensä T-karmimallia. Sisäpuitteen on asennettu eristyslasi. Ikkunat on maalattu ruskealla sävyllä.

Rakennus 8 Desinfiointivierasmaja
IKKUNAT

Ikkunansovituspiirustus 16.3.1984, K.Ormio, HKR
Sähköasennukset on piilotettu jalkalistaan.

Kulmahuone. Valokuva Kari Hakli 2011.

SISÄTILAT, NYKYTILANNE

Rakennuksessa toimii vuodesta 1982 päiväkotia Veturi.

Suuri huonekorkeus, korkeat ikkunat ja kulmahuoneiden valoisuus ovat entiseen majoitusrakennukseen sisustetun päiväkodin erityispiirteitä. Rakennuksessa on jäljellä kolme vanhaa uunia, joista yksi kaakeliuuni ja kaksi peltiuunia. Sisätilojen pinnat ovat pääosin uusia, mutta sisäkatoissa on paikoin säilynyt maalattua pontti-paneelia.

Mattopäällysteet ovat muovia tai linoleumia.

Ovet

Sisäovien kirjo kuvastaa eri vaiheissa suoritettuja muutos- ja laajennustöitä. Rakennuksessa on vanhojen säilyneiden peiliovien lisäksi myöhempiä laaka- ja peiliovia.

Ikkunat

Uusitut ikkunat ovat sisäänaukeavia. Sisäpuutteeseen on asennettu eristyslasi.

Ullakko on säilynyt avoimena.

IKKUNATYYPPI

Uusittu ikkuna, huone 2
Sisäpuitteessa on umpiolasi.

Uusittu ikkuna, huone 2

IKKUNATYYPPI

Vanhempi ikkuna, huone 8

Vanhempi ikkuna, huone 8. Puitteissa on 1900-luvun vaihteelle tyypillinen tulppaani-profiili. Ikkuna on todennäköisesti siirretty vanhan ulko-oven vierestä.

SISÄOVIA

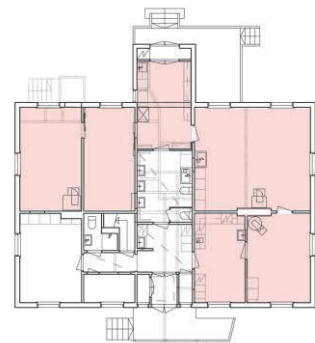
Ikkunallinen peilipariovi, huone 10. Oven yksityiskohdat ovat samat kuin 1890-luvun alussa rakennetun kulkutautipaviljongin (11) tuulikaapin ovesta. Messinkipainike ja pitkä-sulkija ovat uudempaa vakiomallistoa.

SISÄOVIA

Peiliovi, huone 5. Ovessa on kolme tasako-
koista peiliä. Profilointi on yksinkertaista.
Painikkeet on uusittu vakiomallisiksi mes-
sinkipainikkeiksi.

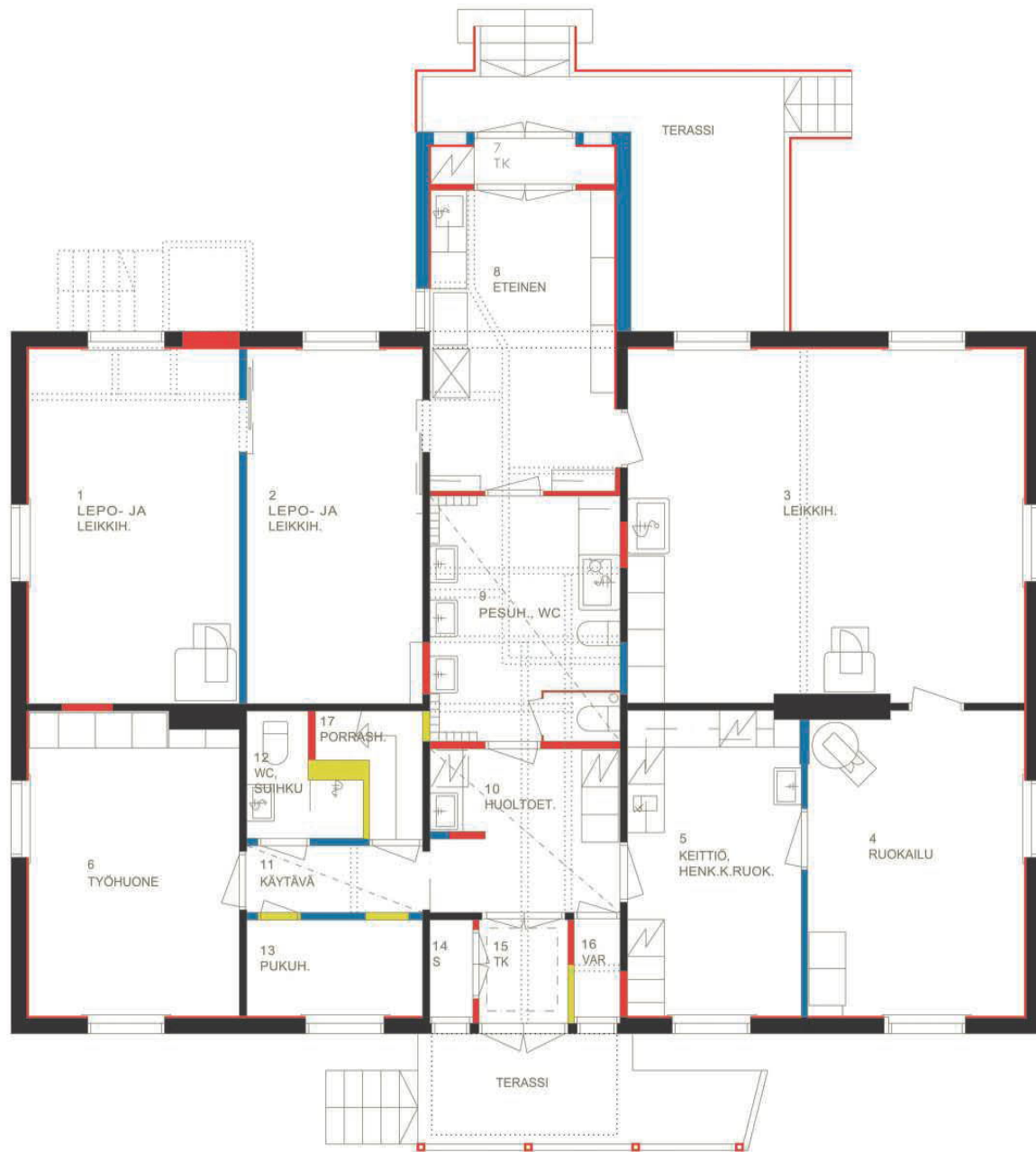

Marian sairaala

RAKENNUS 8

HUONEINVENTOINTI 2011

POHJAKAAVIO RAKENTEIDEN VUOSIKARTOITUS

1.KRS

0 5m

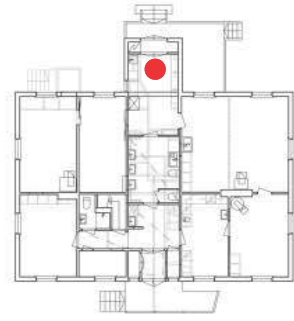
Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1892
- 1906
- 1952
- 1982

--- purettu alkuperäinen rakenne

--- purettu myöhempiaikainen rakenne

8 ETEINEN

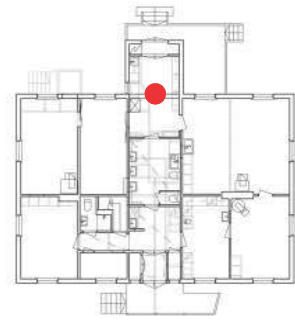

Eteinen 8.
Kuva Kari Hakli 2011.

8 ETEINEN

8 ETEINEN

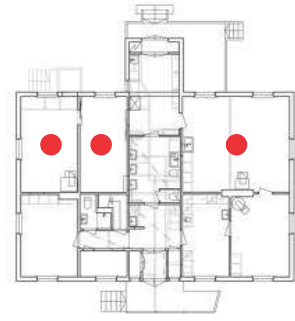

Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Vihertävä muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Suora maalattu puulista
Seinät		Maalaus, valkoinen
Seinät		Vesipisteen taustalla kaakelointi
Seinät		
Katto		Korkea, sileä maalattu katto, ei pinta-asennuksia
Katto		IV-vetoja
Kattolista		Profiloitu kapea lista
Ovet		Liukuovi, uudehko. Lisäksi uusvanhoja peiliovia. Tiilaan 3 1950-l laakaovi, kuitenkin uusi painike
Ovet		
Ikkunat		Vanha kapea ikkuna, sisään-ulosaukeava
Varusteet ja laitteet		Vesipiste, levypatteri
Valaisimet		Loisteputket, lasi
Kalusto		Naulakot

1, 2, 3 LEPO- JA LEIKKIHUONEET

1, 2, 3 LEPO- JA LEIKKIHUONEET

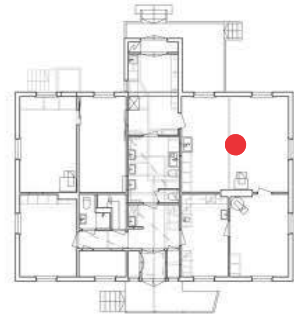
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Marmorikuviainen muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Suora maalattu puulista
Seinät		Maalaus, valkoinen Tila 3: maalaus, keltainen
Seinät		
Seinät		
Katto		Tila 1: ponttipanelikatto
Katto		Tila 2: Sileä, maalattu, ei pinta-asennuksia, Tila 3: levykatto, kuitupinta, avosaumat
Kattolista		Profiloitu kapea lista
Ovet		Uudehkot liukuovet Ks. Eteinen, toinen ovilehti nostettu pois
Ovet		
Ikkunat		Ikkunat uusitut, umpiolasit. Maalatut ikkunapenkit
Varusteet ja laitteet		Korkea kaakeliuuni, vaalea (huone 1), peltipintainen uuni (tila 3), uudet peltipatterit
Valaisimet		Riippuvat pallomaiset valaisimet
Kalusto		Komerot ym. Kalusteet uusia

3 LEIKKIHUONE

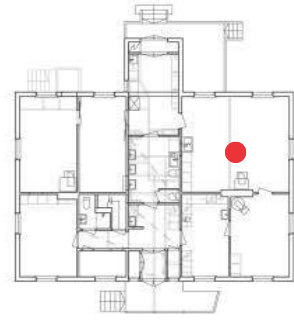
Leikkihuone 3.
Kuva Kari Hakli 2011.

3 LEIKKIHUONE

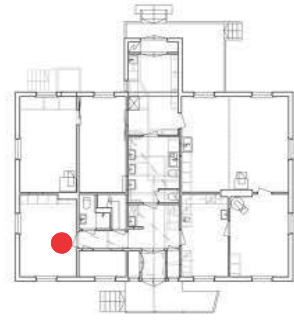
Leikkihuone 3.
Kuva Kari Hakli 2011.

3 LEIKKIHUONE

Leikkihuone 3.
Kuva Kari Hakli 2011.

6 LEPOHUONE

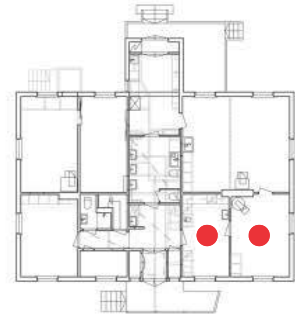

Lepo/työhuone 6.
Kuva Kari Hakli 2011.

4, 5 RUOKAILU JA KEITTIÖ

4, 5 RUOKAILU JA KEITTIÖ

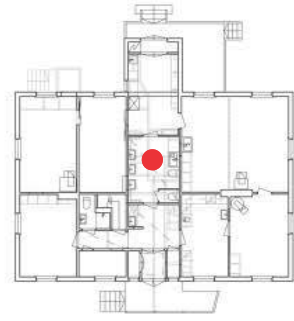
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Marmorikuvioinen muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Suora maalattu puulista
Seinät		Tila 5: maalaus, valkoinen Tila 4: maalaus, vihreä
Seinät		
Seinät		
Katto		Tila 5: ponttipanelikatto Tila 4: maalattu sileä, ei pinta-asennuksia
Katto		
Kattolista		Profiloitu kapea lista, osin paksumpi, sama profilointi (vanhempaa?)
Ovet		Huoltoeteiseen hieman monimutkaisempi peiliovi, sovitettu aukkoonsa. Suora vuorilista.
Ovet		Tilan 4 ja 5 välillä vanhahko yksinkertainen peiliovi (ks. kuva). Ovilehti h.3 nostettu pois
Ikkunat		Ikkunat uusitut, umpiolasit. Maalatut ikkunapenkit, rei'itetyt, ei alkup.
Varusteet ja laitteet		Maalattu pönttöuuni tilassa 4. Keittiökalusteet uusia, uusi peltipatterit
Valaisimet		Kapeat loisteputkivalaisimet
Kalusto		

9 PESUHUONE

Pesuhuone 9
Kuva Kari Hakli 2011.

9 PESUHUONE

Pesuhuone 9
Kuva Kari Hakli 2011.

**Marian sairaala
RAKENNUS 11 KULKUTAUTIPAVILJONKI**

Rakennushistorian selvitys ja inventointi

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Sisällysluettelo

OSA 1

TIIVISTELMÄ	4
Rakennushistorian selvitys	5
RAKENNUSHISTORIA - LUONNOKSESTA TOTEUTUKSEEN	6
VALMIIT PAVILJONGIT	11
LÄMMITYS, ILMANVAIHTO, KÄYMÄLÄT JA HUOLTO	13
MUUTOKSET	
MUUTOSPIIRUSTUS 1904	14
MUUTOSPIIRUSTUS 1956	16
MUUTOSPIIRUSTUS 2002	17
POHJAPIIRUSTUKSET 1892-2002	18
RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIO	21
MUUTOKSET JA NYKYTILANNE. JULKISIVUT	22
MUUTOKSET JA NYKYTILA - SISÄTILAT	32
OSA 2	
HUONEINVENTOINTI	51

TIIVISTELMÄ

Vuosina 1893-1894 rakennettu kolmen kulkutautipaviljongin ryhmä kuului arkkitehti Onni Törnqvistin Marian sairaala-alueelle laatimaan alkuperäiseen kokonaissuunnitelmaan.

Terveystenhoitolautakunnan esityksessä v. 1891 kulkutautisairaallalle osoitettiin paikka pitkän ja kapean sairaalatontin alarinteestä, läheltä entistä merenrantaa. Kulkutautipaviljongit muodostivat suorakulmaisen, kolmelta sivulta rajatun aukiotilan, jota ehdotettiin istutettavaksi. Istutukset olivat alusta lähtien, 1870-luvulta alkaen, kuuluneet sairaalan kokonaiskonseptiin.

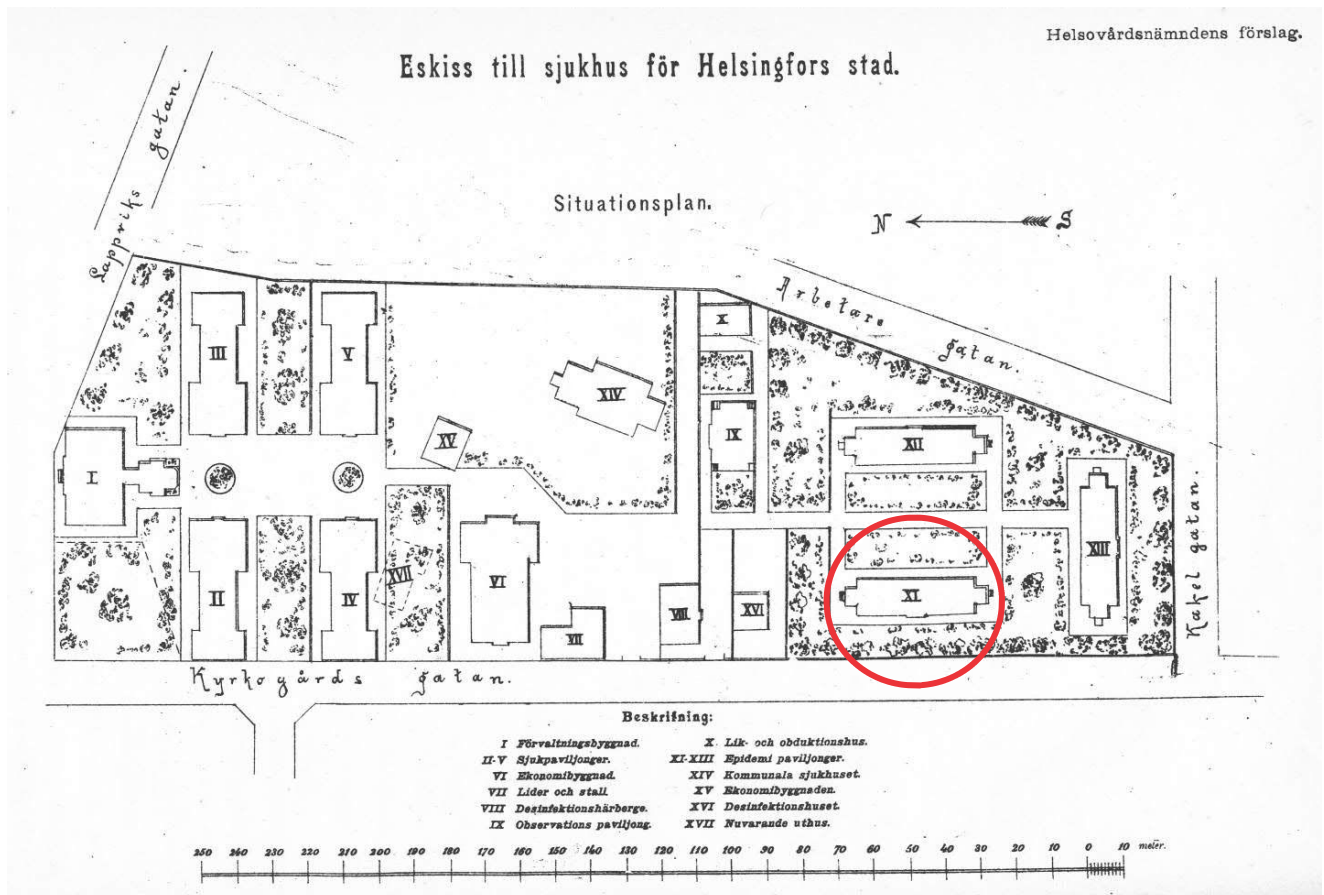
Kaikissa paviljongeissa toistui sama perusratkaisu: osittain harmaakivestä muuratun kellarin, osittain kivijalan varaan rakennettu harjakattoinen, puurakenteinen, yksikerroksinen rakennus oli pohjamuodoltaan pitkä ja kapea. Rakennuksiin sijoitettiin sekä kuuden hengen potilas-saleja että yksityisiä eristyshuoneita, lääkärin ja muun henkilökunnan tilat ja huoltotilat. Ilmanvaihto- ja lämmitysratkaisut suunniteltiin huolella. Paviljongeissa käytetty rakenneratkaisu, sisäpintojen käsittelytavat ja tekniset järjestelmät olivat esillä sekä arkkitehti Törnqvistin että yllilääkäri Sieversin julkaisemissa selostuksissa.

Tärkein varhainen muutostyö on ollut paviljonkien päätyosien laajentaminen vuonna 1904. Porkkalankadun sillan ja satamarata-alueen laajenemisen takia purettiin kaksi kolmesta paviljongista 1960-luvun alussa. Jäljelle jäi ns. tulirokkopaviljonki, jossa myöhemmin tehtiin muutos- ja korjaustöitä.

Merkittävimmät sodanjälkeiset muutokset on suoritettu 1950-luvulla ja 2000-luvun alussa. Talotekniikan ja huonejaon osalta on tehty muitakin muutoksia, joista ei tämän selvitystyön aikana ole löytynyt dokumentteja.

Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt vuoden 1904 piirustusten mukaisessa asussa. Sisätiloissa on tehty paljon toiminnan ja tekniikan sanelemia muutoksia, joista osa on mahdollista poistaa vahingoittamatta alkuperäistä runkojärjestelmää. Rakennuksen käyttö on muuttunut potilashuoneista toimistotiloiksi ja varastoiksi. Märkätilojen osalta tämä on ollut lähinnä kevennys. Toimistotiloihin on rakennettu koneelliseen ilmanvaihtoon liittyviä kanavia ja alakattoja, joiden arkinen ilme ei tee oikeutta sairaalarakennuksen ominaispiirteille - väljille valoisille ja korkeille sisätiloille.

Sairaalapaviljongissa on säilynyt jonkin verran alkuperäisiä ja 1900-luvun alun muutostyössä asennettuja ovia ja ikkunoita sekä vanhoja pitkäsulkijoita, painikkeita ja muita heloja.

Terveystenhoitolautakunnan ehdotus 1891. Kolmen kulkutautipaviljongin ryhmä on tontin eteläosassa. (Sievers 1896)

RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS

Tärkeimpänä lähteenä ovat olleet Marian sairaalan vuosikertomukset ja Helsingin kaupunginarkiston, Rakennusvalvontaviraston ja Rakennusviraston piirustusarkistot. Inventointi on suoritettu keväällä 2011.

RAKENNUSHISTORIA - LUONNOKSESTA TOTEUTUKSEEN

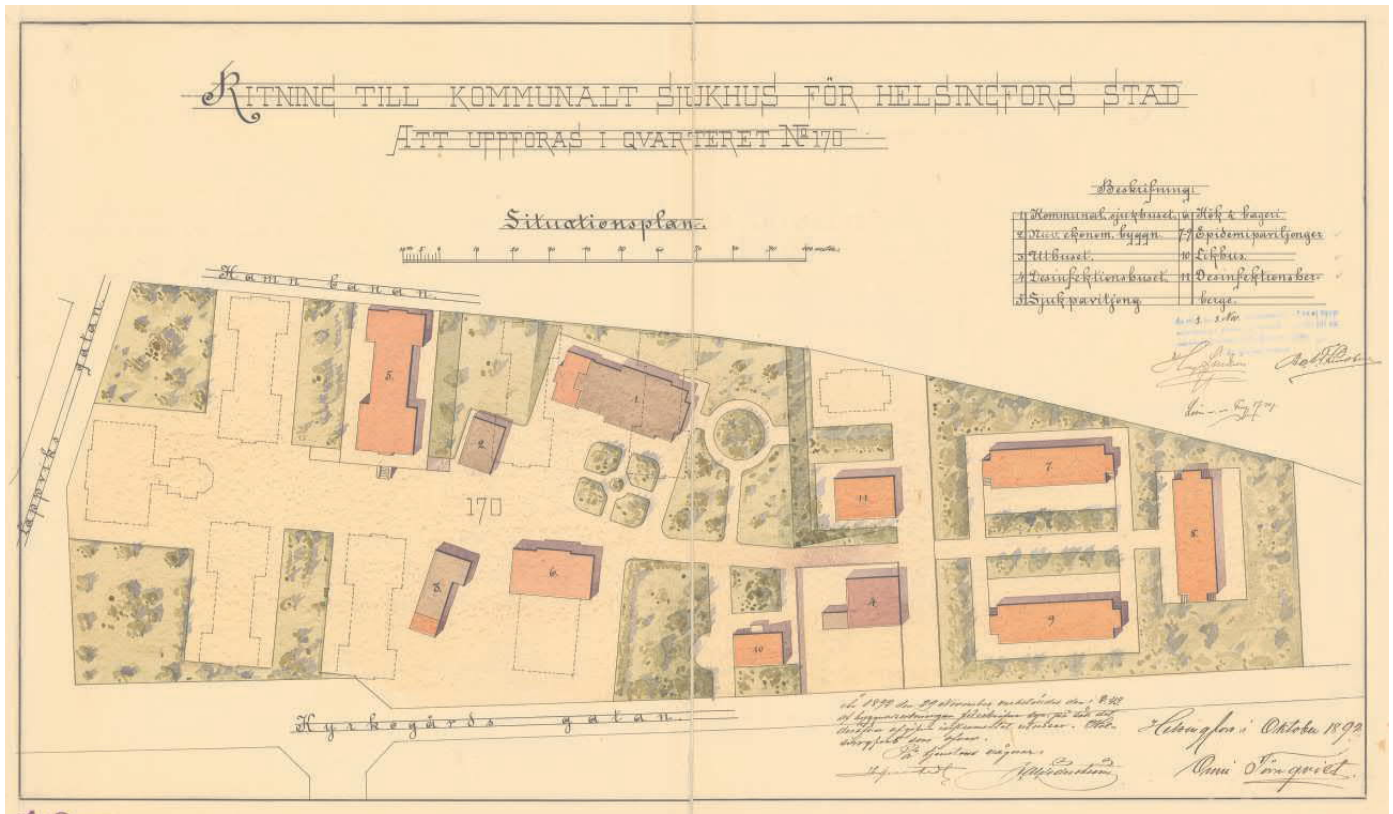
Terveystieteidenlaitoksen ehdotuksessa 1891 esiintyi tyyppiratkaisuna puurakenteinen kulkutautipaviljonki. Asemapiirrokseen oli merkitty kolme paviljonkia.

Suunnittelun jatkuessa tarkentui perusratkaisu: yksikerroksisessa, noin 32 X 10 m kokoisessa paviljongissa oli kaksi kuuden hengen potilassalia, kolme yhden hengen huonetta, kolme kylpyhuonetta, kaksi huonetta hoitajattarille, yksi lääkäriille, keittiö ja varastohuone. Varsinaisia käymälähuoneita oli vain kaksi. Potilashuoneet olivat melko tilavia, kuuden hengen huoneessa on pinta-alaa n. 60 m² ja korkeutta hieman yli 4 metriä. Pohjaratkaisu oli pääosin symmetrinen.

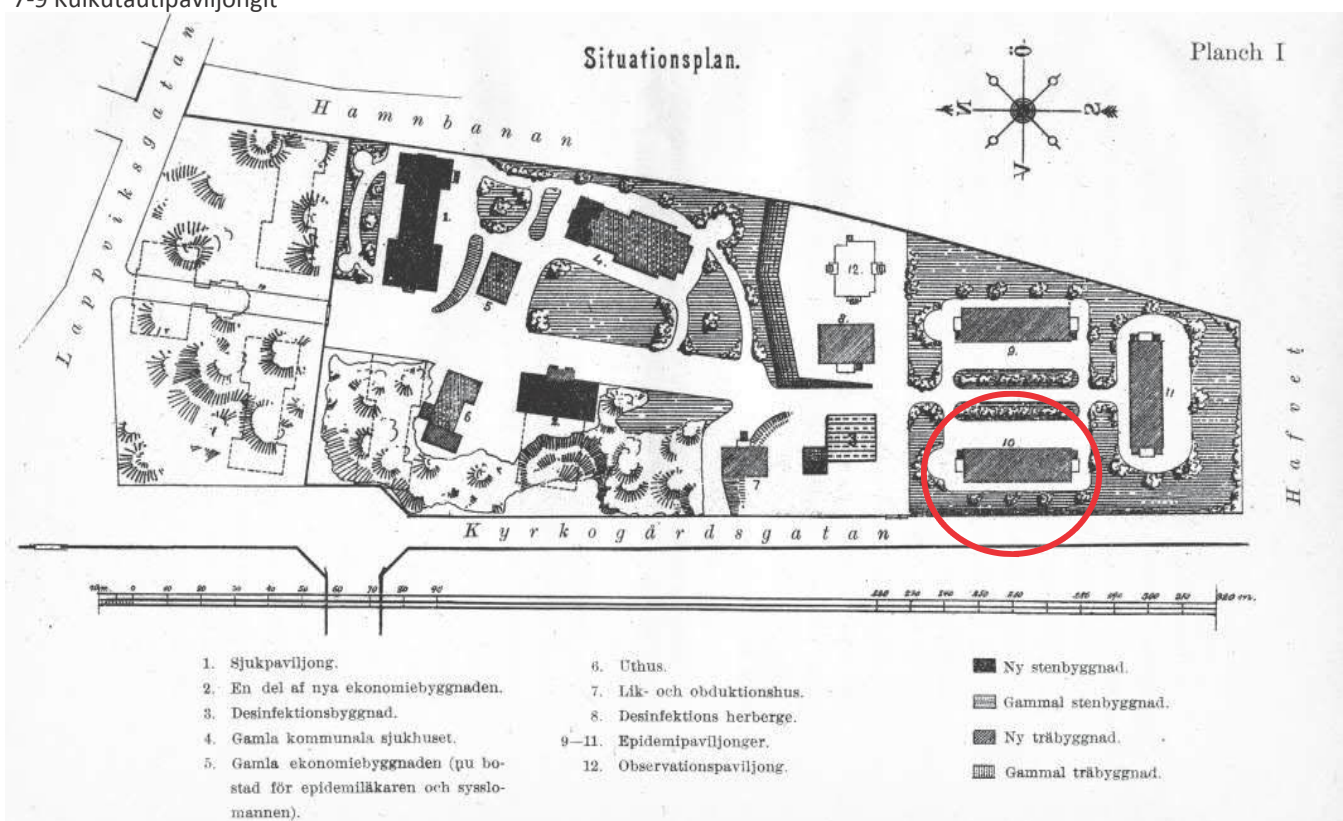
Onni Törnqvist oli valveutunut ja teknillisistä seikoista kiinnostunut arkkitehti. Kulkutautipaviljonkityypissä hän oli tutkinut ja esittänyt lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmää varsin tarkasti. Yhden hengen huoneet lämmitettiin kaakeliuuneilla, joiden tulipesä oli käytännön syistä sijoitettu käytävän puolelle. Raitis ilma johdettiin lattian alla uunien taakse, jossa se lämpeni erityisessä kammiossa ennen huoneeseen virtaamista. Huono ilma poistettiin muurattujen hormien kautta. Potilassalien lämmitys ja ilmanvaihto oli vielä monimutkaisempi. Kutakin salia varten oli kellarissa muurattu kammio, jonka sisällä oli ripakamiina. Kamiinan palamiskaasut voitiin johtaa joko suoraan savuhormiin tai ensin sairassalissa sijaitsevaan suureen kaakeliuuniin sen mukaan tahdottiinko pelkästään lämmittää salia tai myös tehostaa tuuletusta. Raitis ilma johdettiin kellarin kautta lämpökammioon ja sieltä lämmitysuuniin ja sitä ympäröivän rautasuojuksen välissä itse saliin. Käymäläastiat voitiin laskea kellariin, niiden sisällykseen oli sekoitettu turvepehkuu, jota heti poltettiin kamiinoissa.

Ulkoseinät rakennettiin hirrestä ja paneloitiin ulkopuolelta. Väliseinät tehtiin piirurungon varassa olevina lautaseininä. Lattiat olivat puualustalle tehtyjä asfalttilattioita, jotka oli maalattu öljymaalilla. Lattian aluslaudituksen lahoamisen estämiseksi oli kehitetty erityinen välipohjan tuuletusjärjestelmä, joka alkoi sokkelin päältä ja päättyi ullakolle.

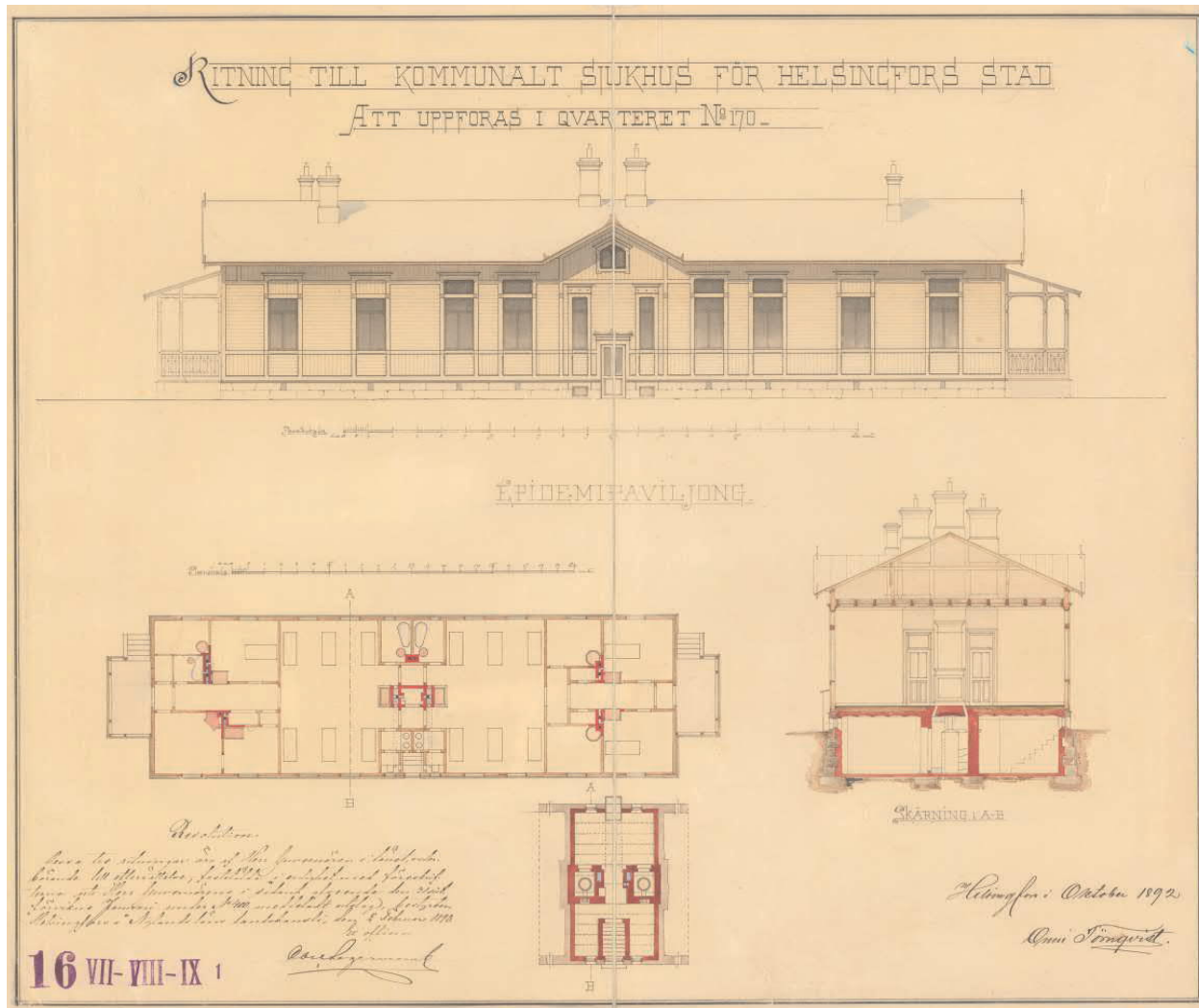
Verrattaessa Deckerin ja Törnqvistin suunnitteleminen rakennusten julkisivuja voidaan todeta, että Törnqvistin suunnitelmat poikkesivat Deckerin eleettömästä puuarkkitehtuurista. Uusien paviljonkien ikkunat ryhmittivät vaihtelevasti eivätkä noudattaneet tasaista rytmiä. Pysty- ja vaakasuorat vuorilaudat ja listat muodostivat kehyksen, jonka täytekenttinä olivat eri suuntaan sijoitetut profiilihöylätyt vuorilaudat. Runsaampaa, 1890-luvulle tyypillistä koristelua esiintyi kuistien kaiteissa, avoimissa katto- ja räystäsrakenteissa. (Tandefelt 1968)

Kunnallissairaalan asemapiirros, Onni Törnqvist, lokakuu 1892. HKA
 Asemapiirros vastaa vuonna 1891 esitettyä kokonaissuunnitelmaa seuraavin muutoksin:
 Tiukasta suorakulmaisesta koordinaatistosta on luovuttu.
 7-9 Kulkutautipaviljongit

Sairaalan toteutuneet rakennukset vuonna 1895. Istutusten ympäröimät kulkutautipaviljongit on rakennettu v. 1894. (Sievers 1896)

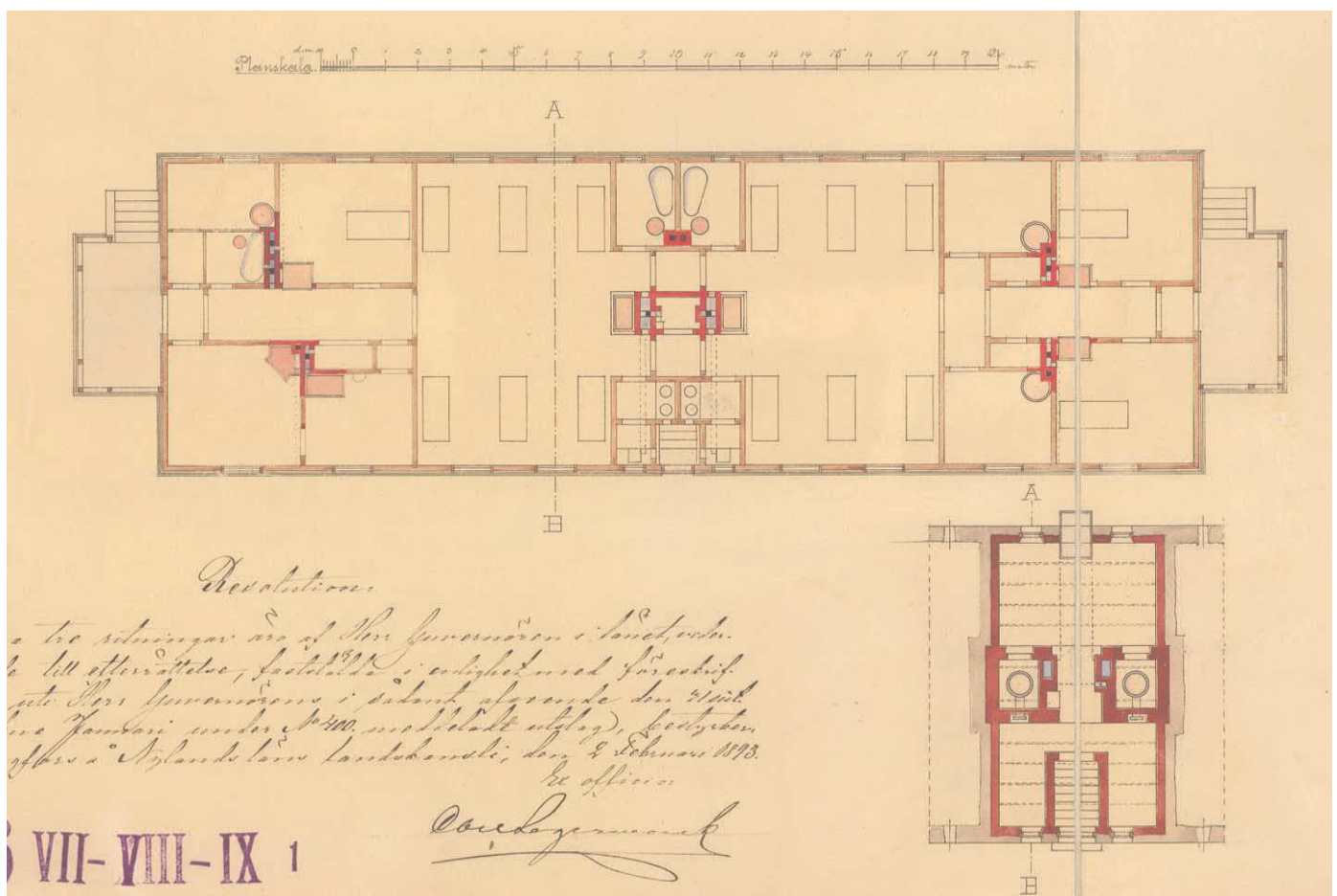
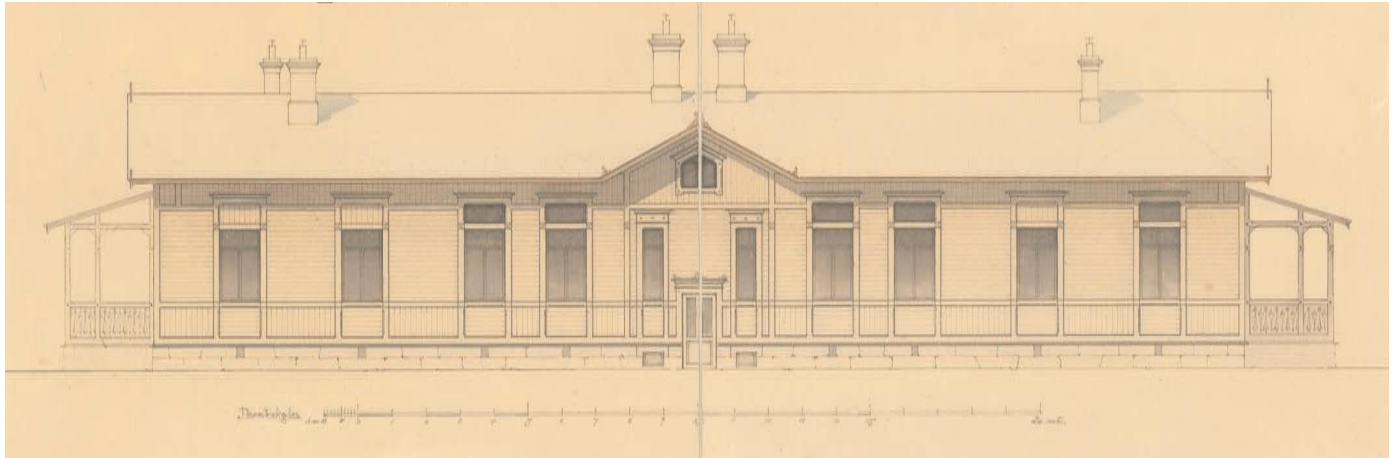
Kulkutautipaviljonkien pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustus on arkkitehti Onni Törnqvistin laatima lokakuussa 1892. HKA

Pitkän, harjakattoisen rakennuksen kummassakin päädyssä on ulko-ovi ja katettu kuisti. Kolmas ulko-ovi on toisen pitkän seinän keskellä kellarin portaan kohdalla. Paviljonkiin kuuluu kaksi potilassalia, kolme eristyshuonetta, sairaanhoitajien ja siivoojan huoneet, teekeittiö ja vaihtelevassa käytössä oleva huone.

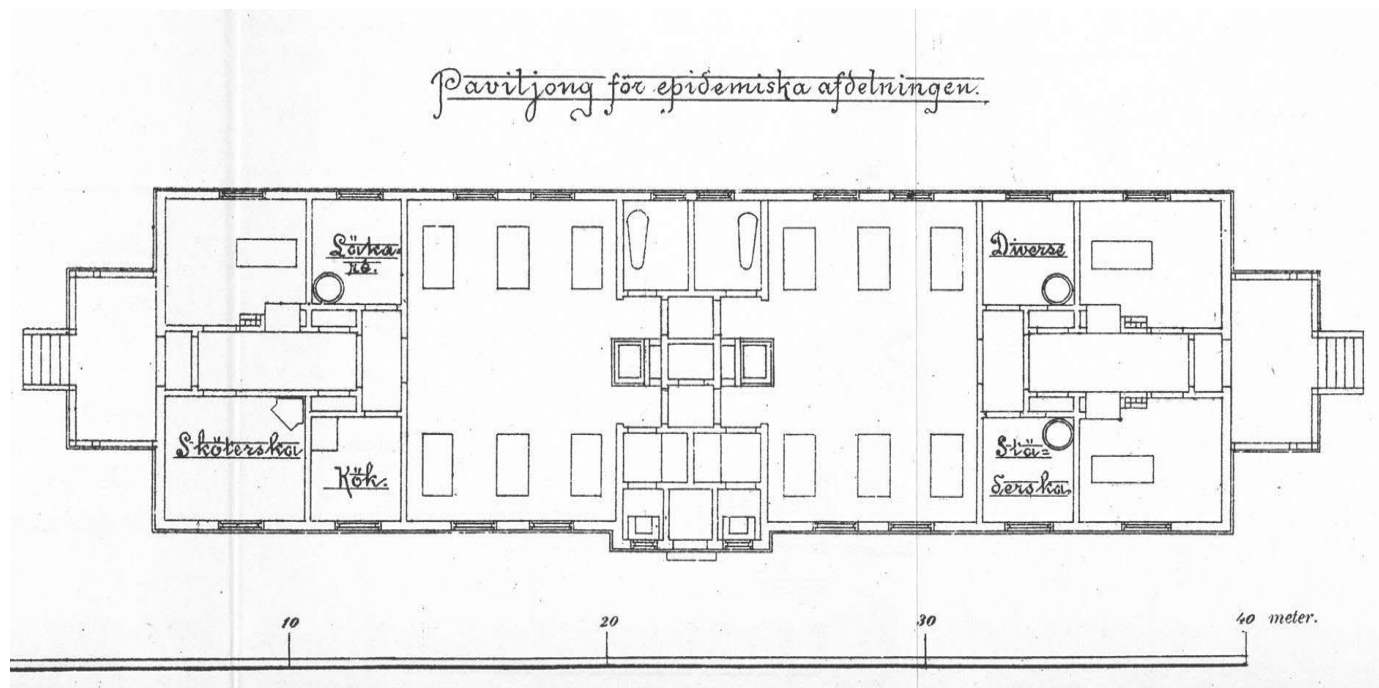
Paviljonki on jaettu kahtia mies- ja naispotilassosastoihin. Kahden ulkoseinän rajaamat potilassalit on mitoitettu kuudelle vuoteelle. Rakennuksen keskiosa on jaettu väliseinillä käymälä- ja kylpyosastoihin. Kummankin potilassalin päätyosassa on sijoitettu lämmitysuuni ja ilmanvaihdon hormiryhmä, joka on yhteydessä kellarin lämmityslaitteistoon. Korvausilmakanava on sijoitettu lattian alle (katkoviiva). Keskiosan alla on kappaholvien kattama kellari, jonka lämmitystekniset järjestelyt on selostettu tarkemmin arkkitehti Törnqvistin kirjoituksessa 1895.

Julkisivu on rakennusajalle tyypilliseen tapaan jaettu listojen jakamiin kenttiin: kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen ja ikkunoiden alla oleviin paneelipintoihin. Vaakalistat ja poikkeuksellisen korkeiden ikkunoiden vuorilistat muodostavat julkisivuruudukon, jonka täytepinnoissa on vaaka- ja pystysuuntaisia, profiilihöylättyjä lauterhouksia. Väritys ei selvästi käy ilmi haalistuneesta piirustuksesta, mutta samanaikaisen desinfiointivierasmajan piirustuksessa on listoitto esitetty uusrenessanssille tyypilliseen tapaan tummemmalla sävyllä ja paneelit vaaleammalla.

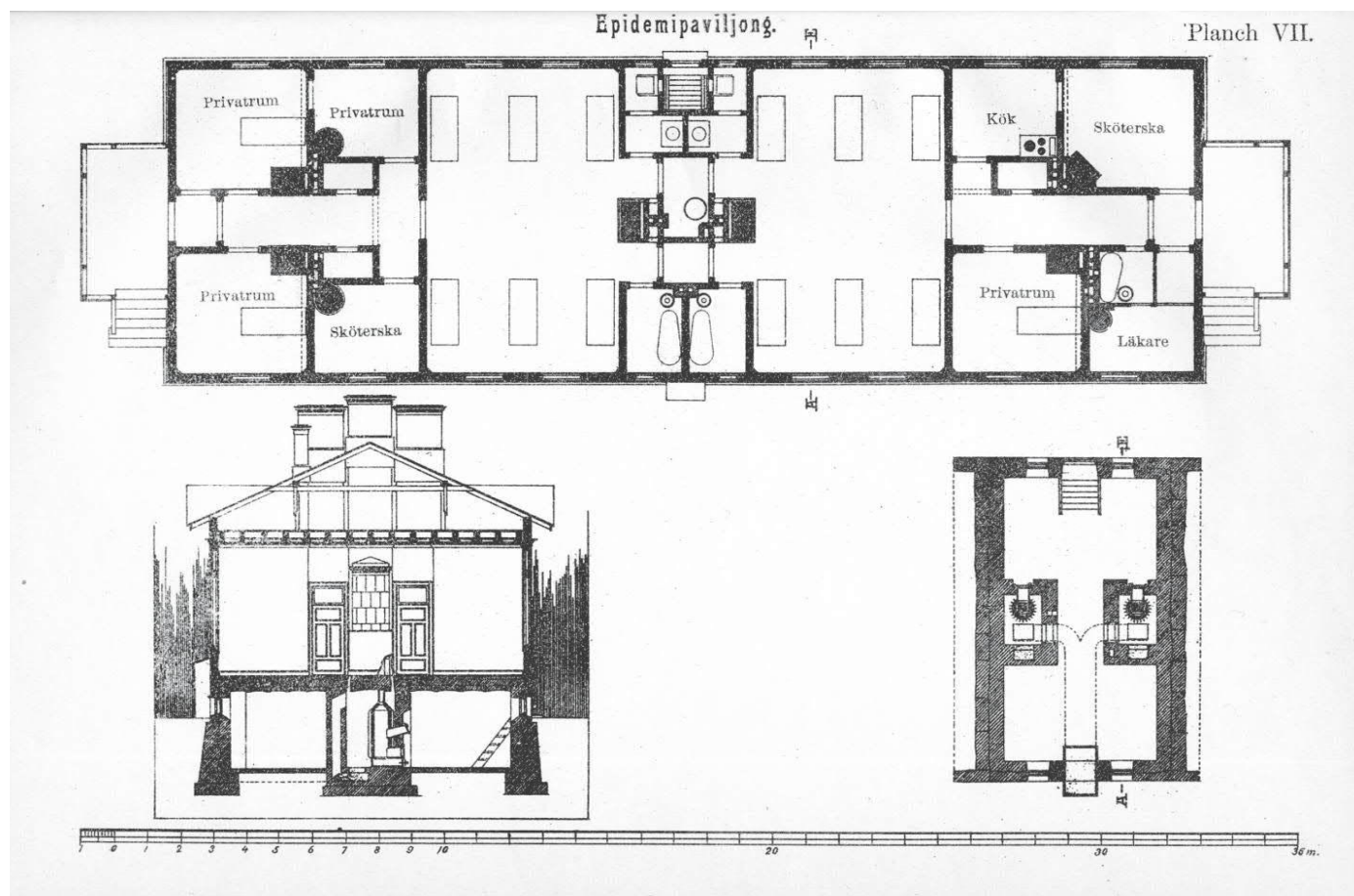
Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki

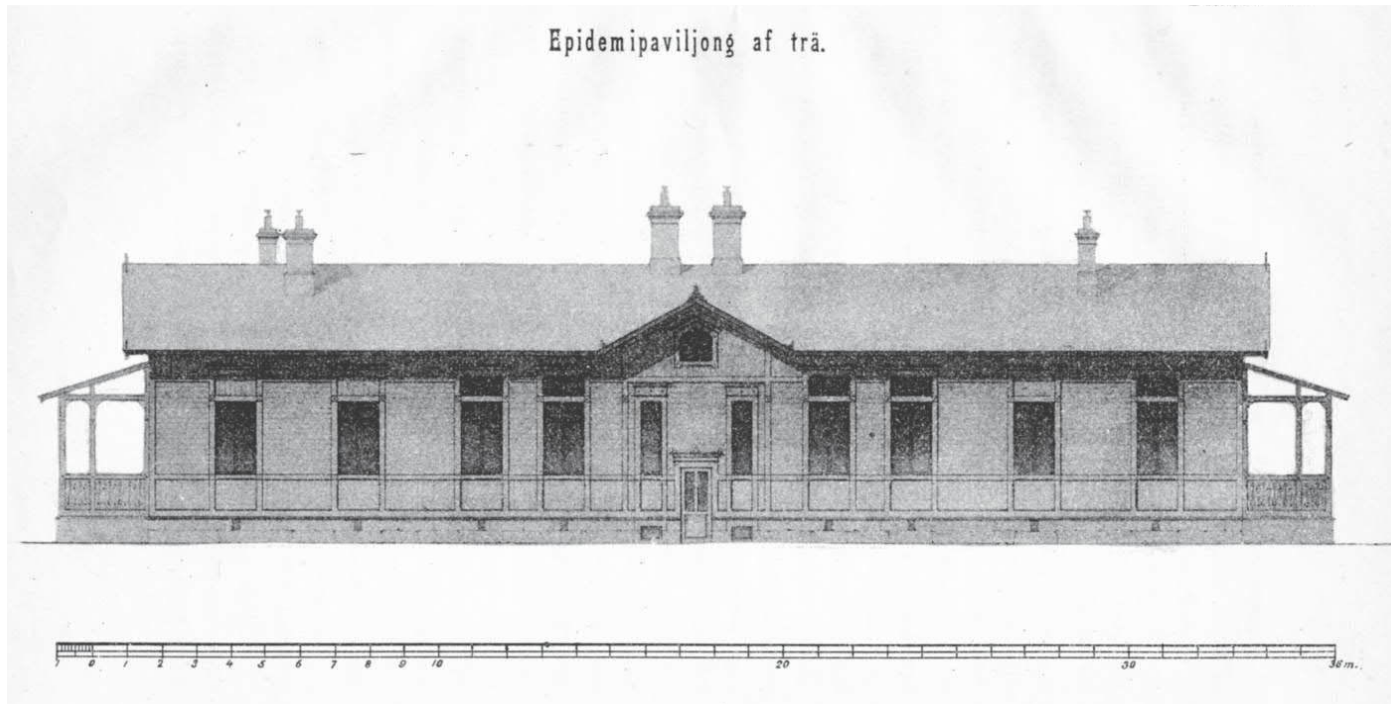
Kulkutautipaviljonkien pohja- ja julkisivupiirustus 1892 (osa), HKA

Terveydenhoitolautakunnan ehdotus 1891. Kulkutautipaviljongin luonnos. (Sievers 1896)

Toteutunut paviljonki . Kellarin ja 1. kerroksen pohja, leikkaus keskiosan kohdalta. Piirustus on julkaistu 1895. (Törnqvist 1895, Sievers 1896)

Kulkutautipaviljonkien julkisivu, julkaistu 1895. (Törnqvist 1895, Sievers 1896)

Valmiit paviljongit

Ylilääkäri Robert Sievers julkaisi Marian sairaalan uudisrakennuksista yksityiskohtaisen selostuksen ja piirustukset sairaalan vuosikertomuksessa vuodelta 1895.

Hän kuvaili mm. kolme puusta rakennettua kulkutautipaviljonkia, joiden urakoitsijana oli ollut rakennusmestari K.G. Sivenius. Urakkasummaan 139 000 sisältyi kolmen kulkutautipaviljongin lisäksi ruumis- ja obduktiorakennus (nyk.13) sekä desinfiointimajoitusrakennus (nyk. 8).

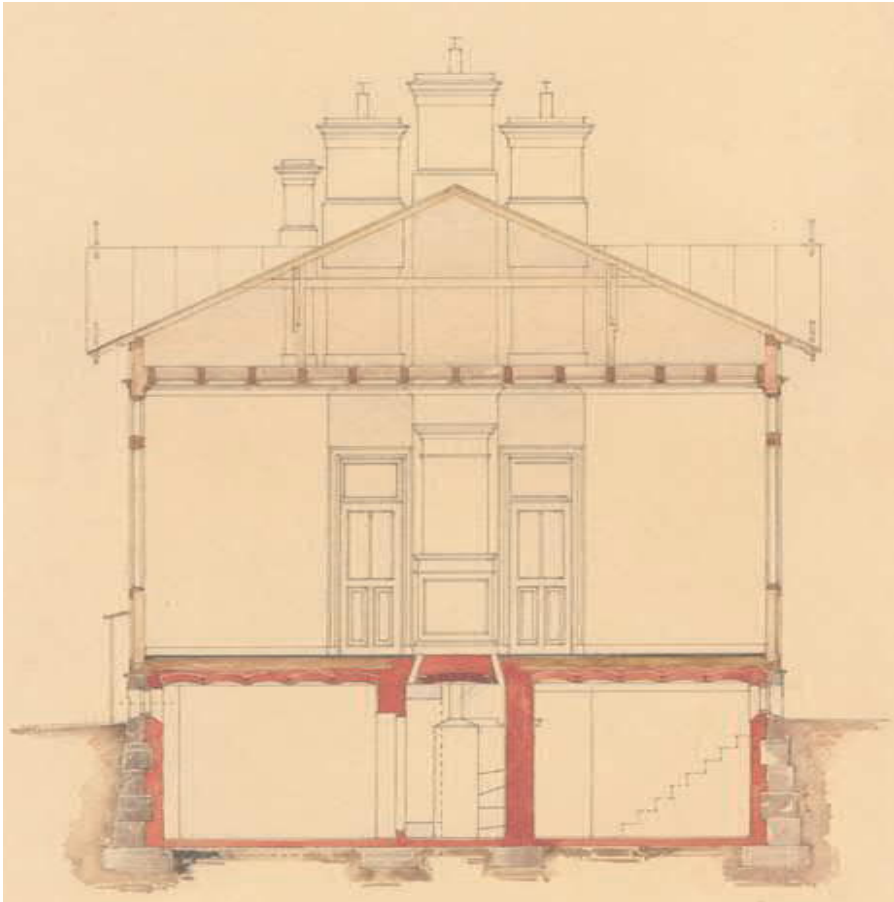
Kulkutautipaviljonki

Paviljonki on jaettu kahtia mies- ja naispotilasosastoihin keskelle sijoitettujen klosetti- ja kylpytilojen avulla. Tarpeen vaatiessa osastot voidaan eristää toisistaan ja osastojen sisäinen jako suorittaa sukupuolen mukaan. Tämä käy helposti kun on kysymys lapsipotilaista. Jako voidaan silloin hoitaa seinäkein.

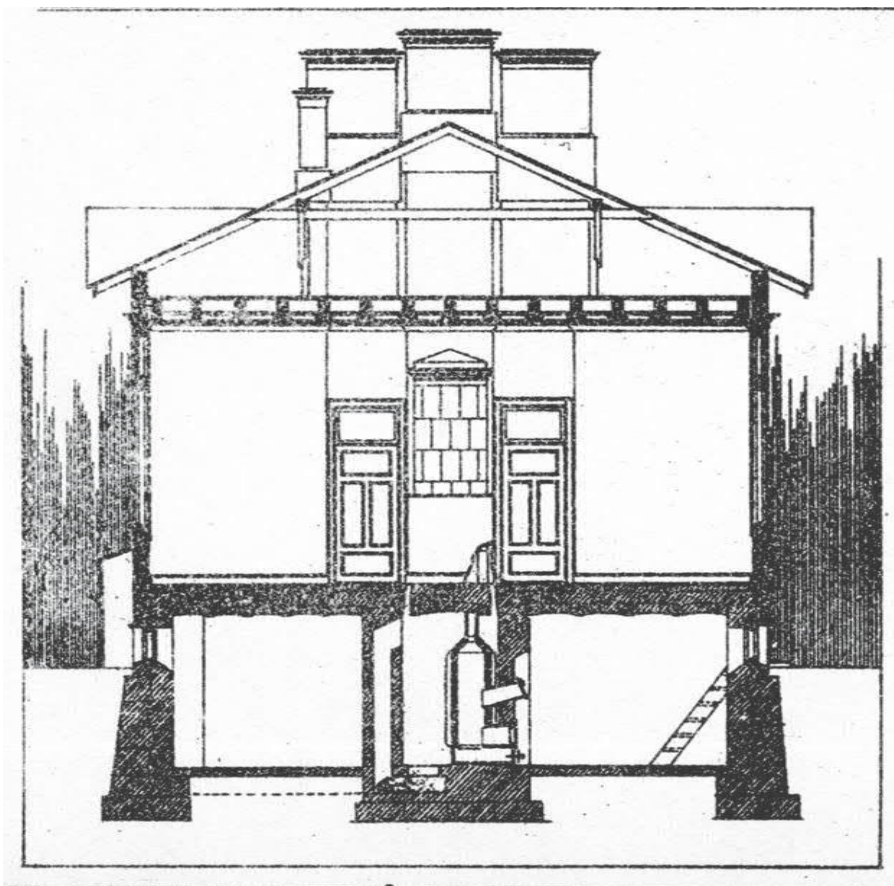
Kuhunkin paviljonkiin kuuluu kolme eristyshuonetta, kaksi kuuden hengen potilassalia, lääkärin, sairaanhoitajien ja siivoojan huoneet, tekeittiö ja vaihtelevassa käytössä oleva huone. Potilassalien mitoitukset on 10,8 m² ja 45m³ vuodepaikkaa kohti.

Koskien paviljonkien rakenne-, lämmitys- ja ilmanvaihtoratkaisua Sievers siteerasi arkkitehti Törnqvistin selostusta, joka oli julkaistu arkkitehtuurin ja tekniikan aikakauslehdessä Tekniska Föreningens i Finland Förhandlingar 1895. (Törnqvist 1896, Planssit VI ja VII)

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
LUONNOKSISTA TOTEUTUKSEEN

Kulkutautipaviljonkien leikkaus 1892
(osa), HKA

Kulkutautipaviljonkien leikkaus, julkaistu
1895. (Törnqvist 1895, Sievers 1896)

LÄMMITYS , ILMANVAIHTO , KÄYMÄLÄT JA HUOLTO

Arkkitehti Onni Törnqvist kuvaili Marian sairaalan vuonna 1894 valmistuneiden kulkutautipaviljonkien rakennus- ja asennusteknisiä ratkaisuja seuraavasti:

Kulkutautiosastoon kuuluivat seuraavat rakennukset:
9,10 ja 11 yhdenkaltaisia kulkutauti-paviljonkeja
7 Ruumis- ja leikkuuhuone
8 Desinfiointilaitos

”Ulkoseinät kaikissa näissä uutisrakennuksissa ovat tehdyt juurikuivista pystyyn salvetuista hongista ja kaikki sisäseinät jälleen piiruristikosta kummankinpuolisella pontatulla laudoituksella. Niissä on myöskin kauttaaltaan öljyvärillä maalatut asfalttilattiat, joilla on puinen alustus, paitsi ruumis- ja leikkuuhuoneessa sekä kellarien kohdalla kulkutautipaviljongeissa. Tämän puualustuksen säilymisen vuoksi voidaan sen alla oleva matala ilmakerros asettaa hirsiseinissä löytyvien pienten aukkojen kautta yhteyteen ulkoilman kanssa, samalla kun se myöskin on yhteydessä väliseinissä löytyvien ilmakerrosten kanssa, josta ilma jälleen pääsee virtailemaan vintille, yhdyspalkkeihin väännettyjen läpien kautta. Kaikki sisäpuoliset seinäpinnat ovat verhotut pingoitettulla, laastetulla ja öljyvärillä maalatulla hamppukankaalla. Katot jälleen ovat rapatut, laastetut, maalatut ensin öljy- ja sittemmin valkoisella emaljivärillä, jolla käytävien, klosettien ja kylpyhuoneitten seinät myöskin ovat maalatut.

Lämmitys ja ilmanvaihto

Yksityiset sairashuoneet lämmitetään tavallisilla kaakeliuuneilla, joittenka pesä on kuitenkin eteisen puolella. Raitis ilma johdetaan galvaniseeratuissa levytorvissa lattian alitse uunin taakse, jossa se lämminneenä erityisessä väliköissä nousee ylös ja uunin yli virtailee huoneeseen. Pilaantunut ilma johdetaan huoneista pois 1 ½ kiven vahvuisiin palomuuereihin muurattujen kanavien kautta.

Sairassalit taas lämmitetään yhdistetyllä kalorifäri-kaakeliuuni-lämmityksellä, siten että kellareissa löytyy kutakin salia varten muurattu lämpökamari, sekä niissä tulenkestävillä tiileillä sisustettu valurautainen ripakamiini, josta savu voidaan johtaa joko suorastaan savutorveen tahi annetaan sen ensin kierrellä sairassalissa olevan suuren kaakeliuunin kanavissa, sen mukaan jos tahdotaan ainoastaan ilman vaihtoa edistää, tahi myöskin samalla lämmittää.

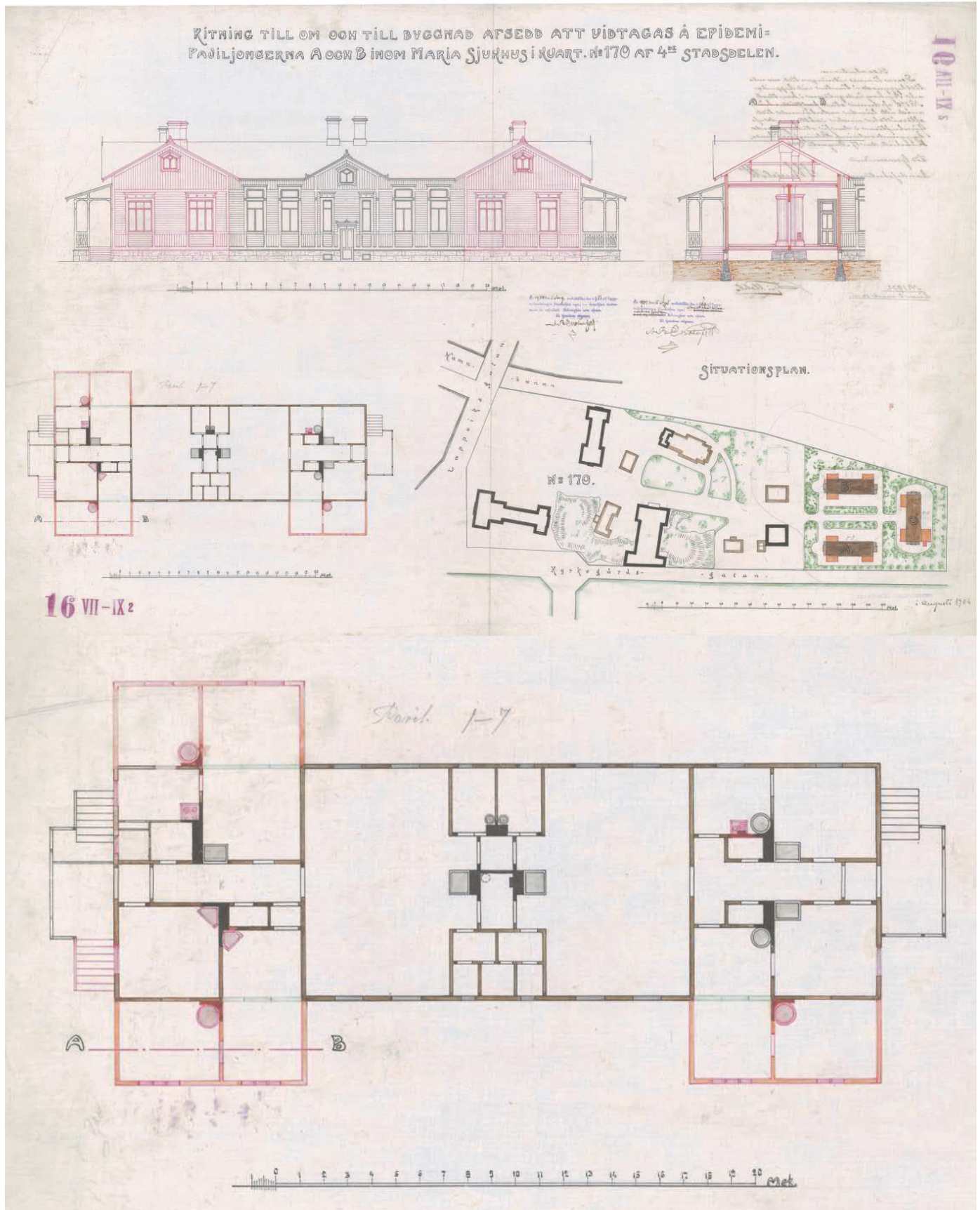
Raitis ilma johdetaan tavallista tietä kellarin lattian alitse lämpökamariin ja nousee sieltä ripakamiinin lämmittämänä välikatossa olevan raon kautta kaakeliuunin ja sitä ympäröivän rautalevyisen manttelin väliin ja täältä itse sairassaliin.

Mainittakoon lopuksi että klosetti-astiat, joittenka sisällykseen sekoitetaan turvepehkuu, otetaan suorastaan alas kellareihin ja tyhjennetään kamiineihin, joissa ulostukset siis poltetaan.”

(Törnqvist, Onni, 1895. Helsingin uusi kunnan sairaala. Tekniska föreningens i Finland Förhandlingar 1895, 54-56. Kuvat VII ja VIII)

Ylilääkäri Robert Sievers mainitsee sairaalan vuosikertomuksessa lisäksi (1896) että käytetyt vaatteet ja liinavaatteet lasketaan lattialuukkujen kautta kellarin kattoon ripustettuihin säkkeihin. (Sievers 1896)

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
MUUTOSPIIRUSTUKSET 1904

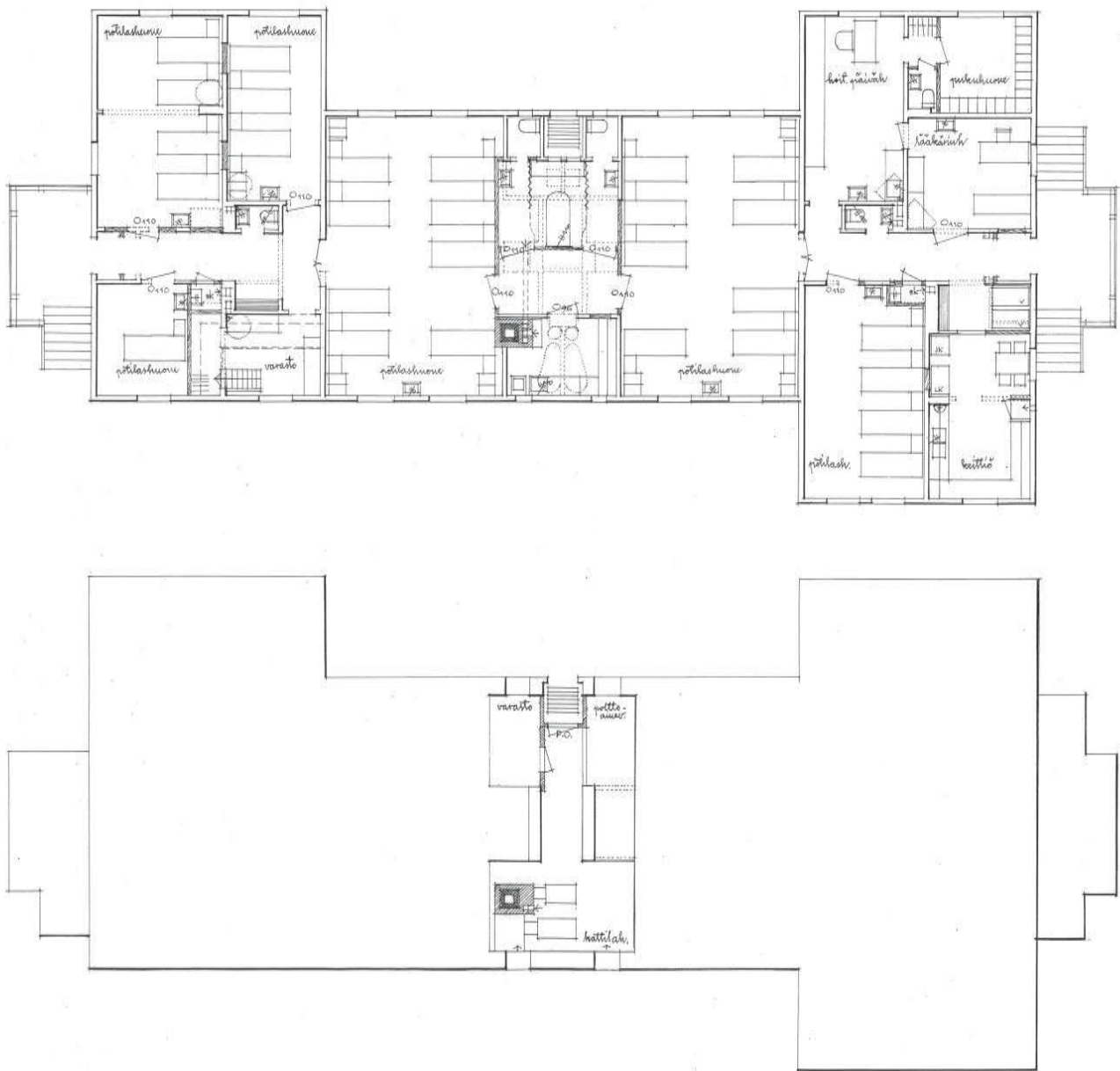
1904 Laajennuspiirustukset, Helsingin kaupunki Rakennuskonttori. HKA

Paviljongin päätyihin on esitetty uusia huoneita, osittain kokonaan vanhan ulkoseinän ulkopuolelle rakennettuja ja osittain yhdistettynä vanhoihin huoneisiin purkamalla ulkoseinää.

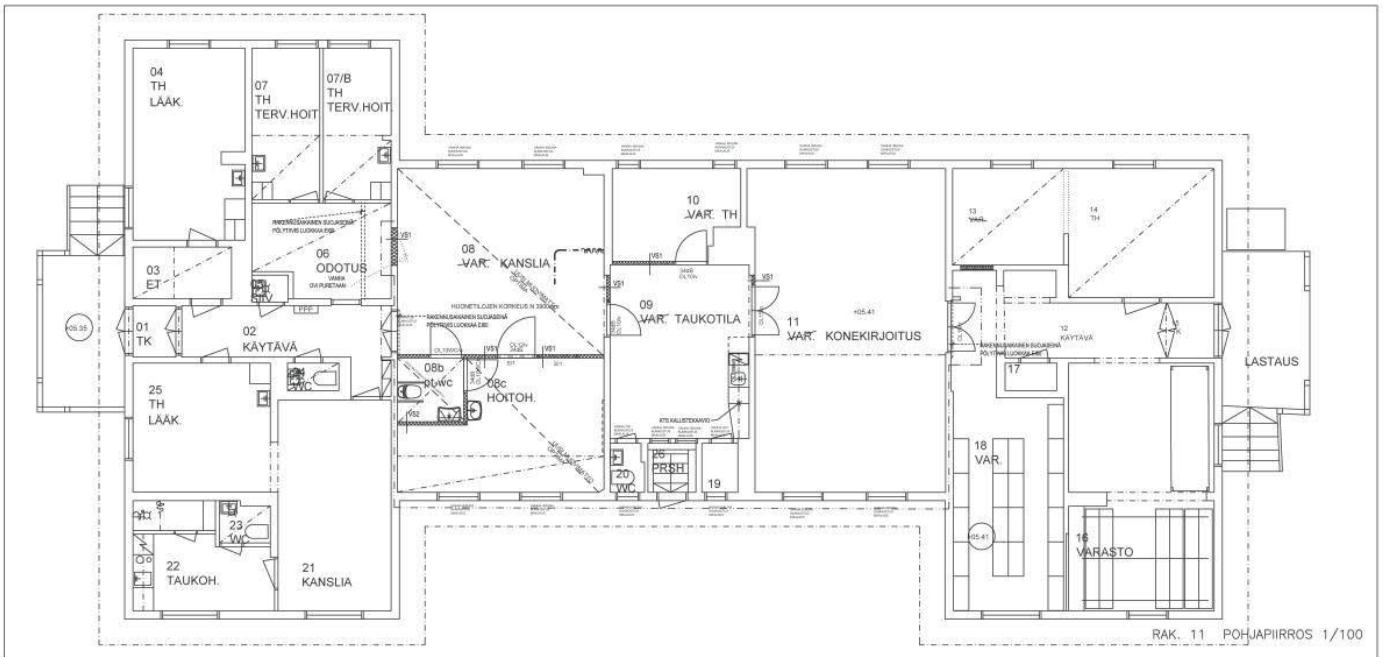
Valokuva esittää mahdollisesti lastenosastoksi muutettua kulkutautisairaalan potilassalia varhain 1900-luvulla. Oikealla näkyy ns. terveysikkuna, jonka tuuletusikkuna on vaakavälikarmin yläpuolella. HYM

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
MUUTOSPIIRUSTUKSET 1956

Muutospiirustukset 5.2. 1956 . Muutokset koskevat mm. kattilahuonetta ja piippua, Helsingin kaupungin Rakennusvirasto / ark.. Lauri Pajamies, Lasse Björk. HKA

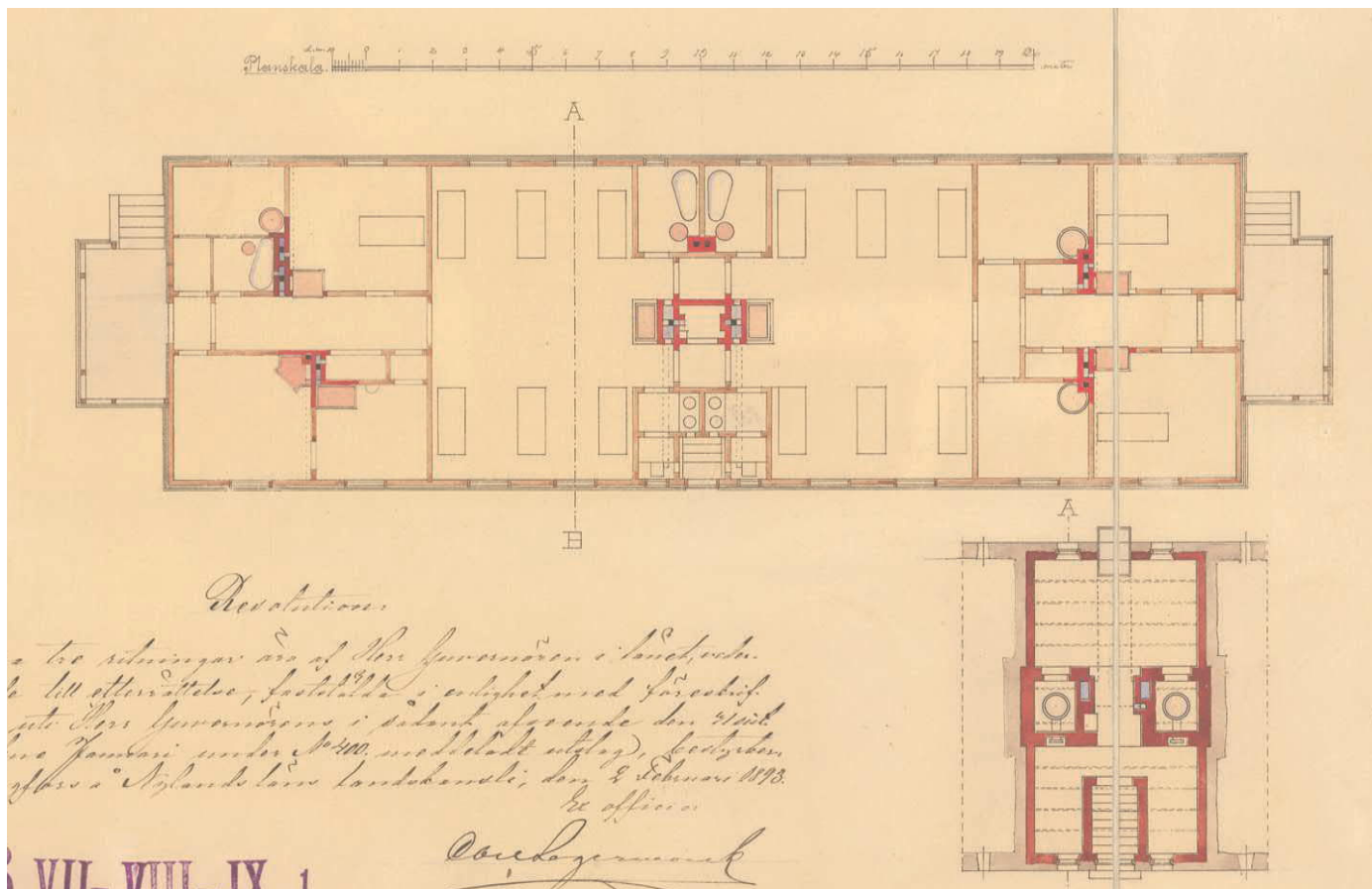
Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
MUUTOSPIIRUSTUKSET 2002

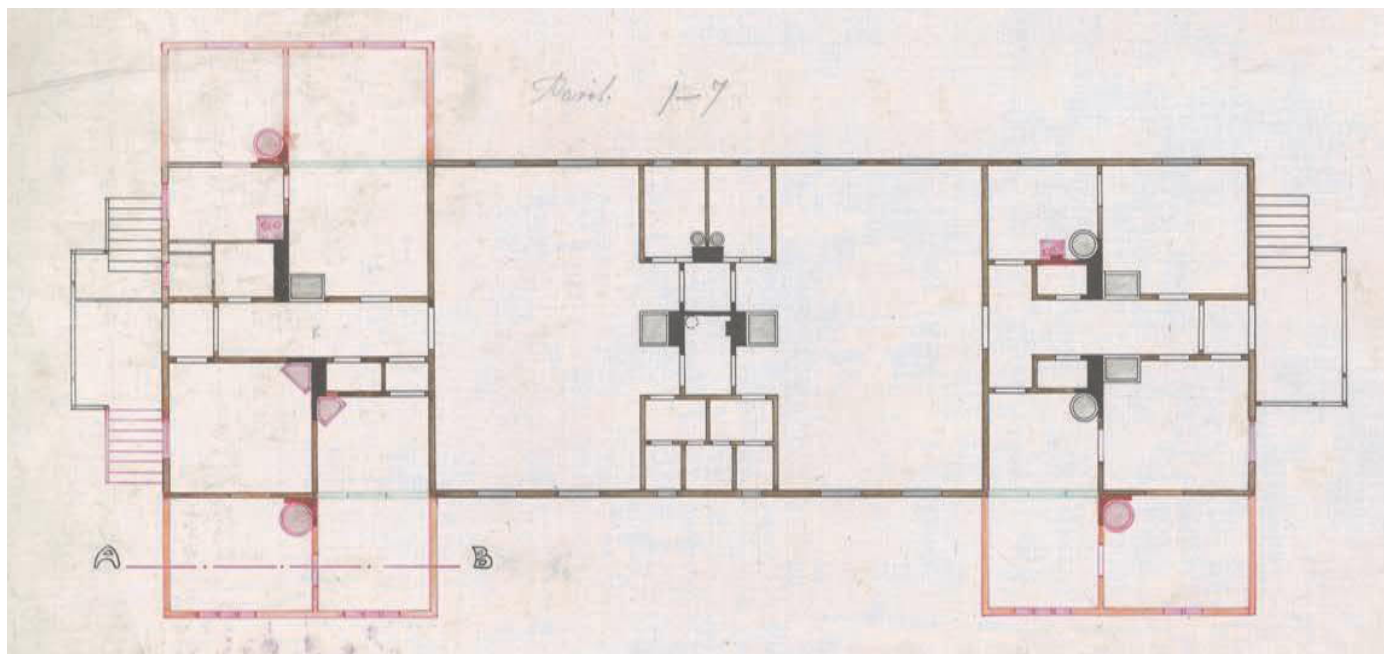
2002 Korjaus- ja muutostyöt. Pohjapiirustus. HKR

Yleensä sisätilojen ilme on viimeisten, 2000-luvulla suoritettujen korjausten leimaama: muovimatot, levytetyt seinä- ja kattopinnat, alakatot, valaisimet ja lvis-tekniikan asennukset, joita ei ole pyritty sovittamaan erityisen hienovaraisin keinoin. Uusimpia kerrostumia edustavat huonetiloihin asennetut koneellisen ilmanvaihdon kanavat ja pääte-elimet.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
POHJAPIIRUSTUKSET 1892-2002

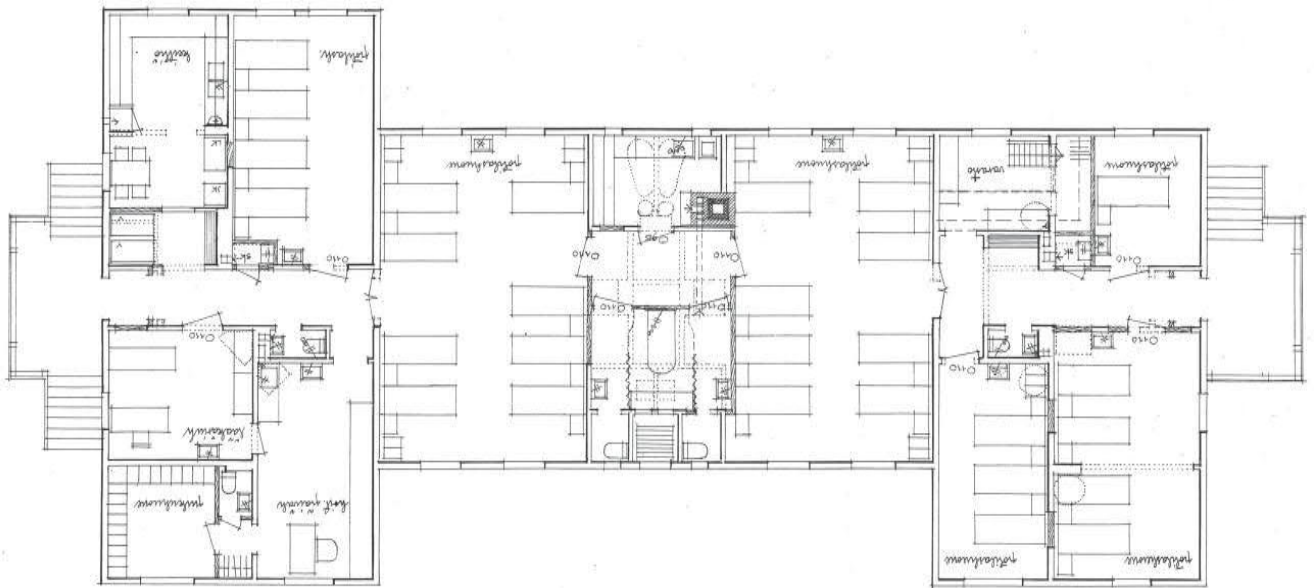

Pohjapiirustukset 1892 (osa), HKA

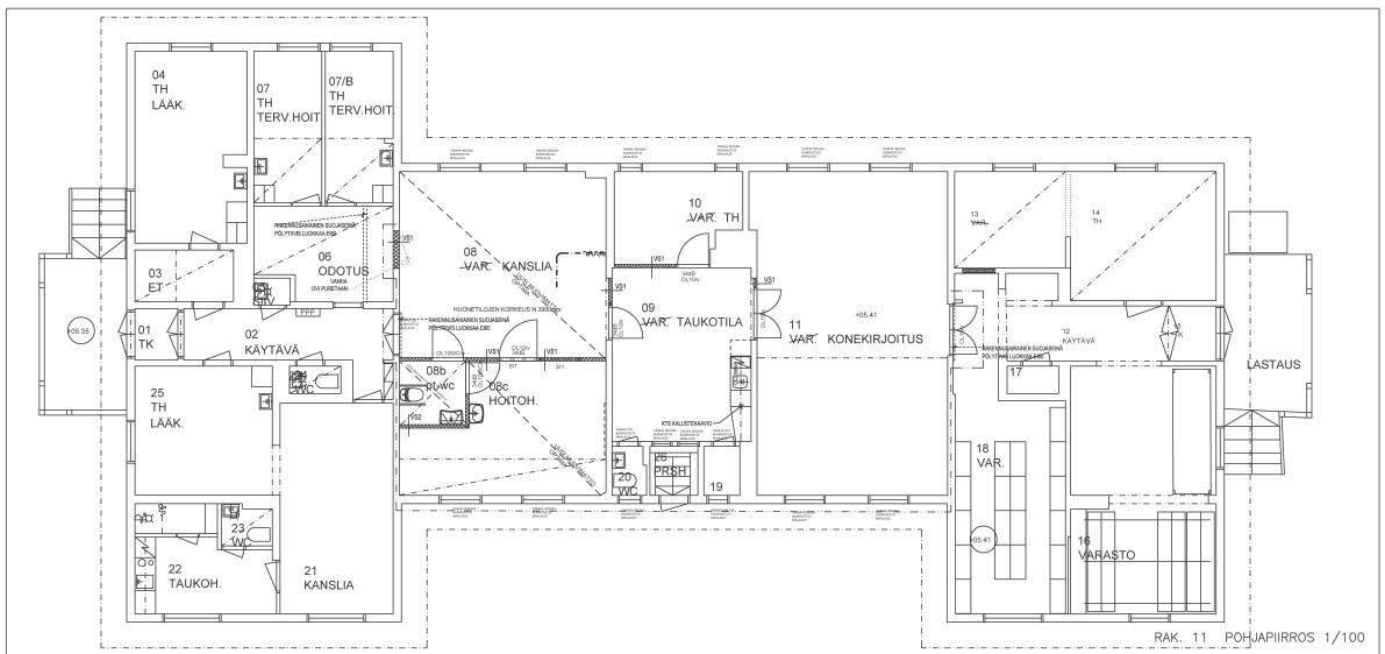

Laajennuspiirustukset 1904 (osa), HKA

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
POHJAPIIRUSTUKSET 1892-2002

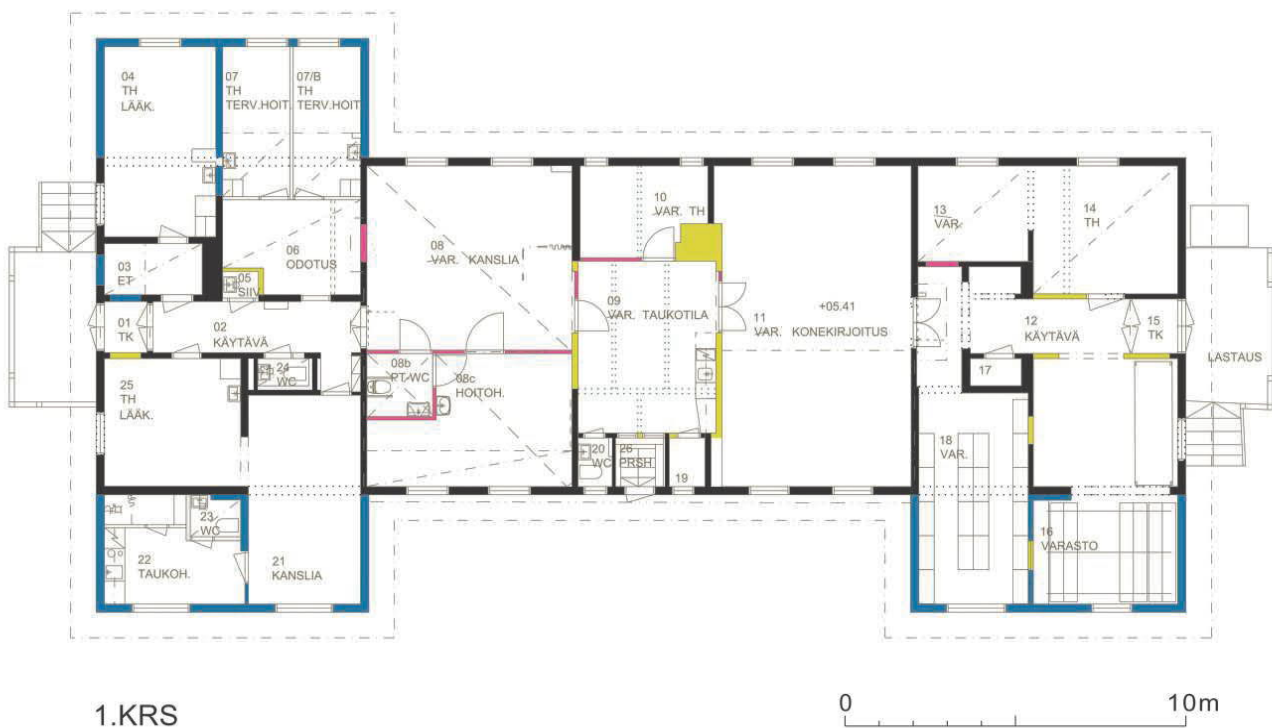
Muutospiirustus 1956, HKR

Muutospiirustus 2002

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIO

MUUTOKSET JA NYKYTILANNE

Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt vuoden 1904 tehdyn laajennuksen jälkeisessä asussa. Päärunkoa on vuonna 1904 laajennettu ja päätyihin on muodostettu päärunkoon nähden poikittaiset harjakattoiset päätteet.

Julkisivut

Sokkeli

Sokkeli on muurattu säännöllisiksi hakatuista graniittiharkoista. Sokkelissa on tuuletusaukot.

Puujulkisivu

Julkisivu ilmentää pystyhirsirungon muodostamaa vaakakehien koossa pitämää pilarimaista rakennetta. Julkisivu on rakennusajalle tyypilliseen tapaan jaettu listojen jakamiin kenttiin: kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen ja ikkunoiden alla oleviin paneelipintoihin. Vaakalistat ja poikkeuksellisen korkeiden ikkunoiden vuorilistat muodostavat julkisivuruudun, jonka täytepinnoissa on vaaka- ja pystysuuntaisia, profiilihöylättyjä lautaverhouksia. Pystylistojen kulmia on osittain viistetty ja vaakalistoissa on profilointia. Listoitus on maalattu uusrenessanssille tyypilliseen tapaan tummemmalla sävyllä ja paneelit vaaleammalla. Sävyt ovat valkoisella taitettu ruskea ja vaalean harmaa. Julkisivuun on lisätty on peltilippojen suojaamat tuloilmaventtiilit.

Kuistit ja portaat

Etelä- ja pohjoispäässä on jo alun perin sijainnut graniittipilariperustuksen varaan rakennettu avokuisti. Eteläpäähän on myöhemmin lisätty lastaustaso ja rakennettu uusi, yksinkertainen ulkoporras. Kuistin puurakenteita, pilareita, katonkannattajia ja konsoleja on käsitelty runsailla yksityiskohdilla ja koristeellisilla puuleikkauksilla.

Vesikatto ja piiput

Vesikatteena on mustanharmaaksi maalattu pysty- ja vaakasaumattu peltikate, joka koostuu leikatuista peltilevyistä. Katteessa on jalkarännit. Pyöreät syöksytorvet ja perinteisen malliset suppilot ovat vesikaton sävyyn maalattua kuumasinkittyä peltiä. Rakennuksessa ei ole enää 1950-luvun jälkeen ollut tulisijoja, mutta ilmanvaihtoa palvelevat piiput on pellitetty perinteiseen tapaan sokkeleineen ja profiileineen. Poikkeuksena on 1956 rakennettu kattila-huoneen piippu, joka erottuu muita järeämpänä ja suoraviivaisempana. Avoräystäiden kannattajat on muotoiltu konsoliaiheiksi koristeellisin puuleikkauksin.

Ulko-ovet

Etelä- ja pohjoispäässä on yläikkunalla varustetut, osittain lasitetut paripeiliovet, länsisivulla paneeliverhottu peiliovi. Pohjoissivun pääoven vieressä on lisäksi erillinen, kapeampi ja matalampi peiliovi, joka on sivueteisen ovena merkitty vuonna 1904 laadittuihin muutospiirustuksiin.

Ikkunat

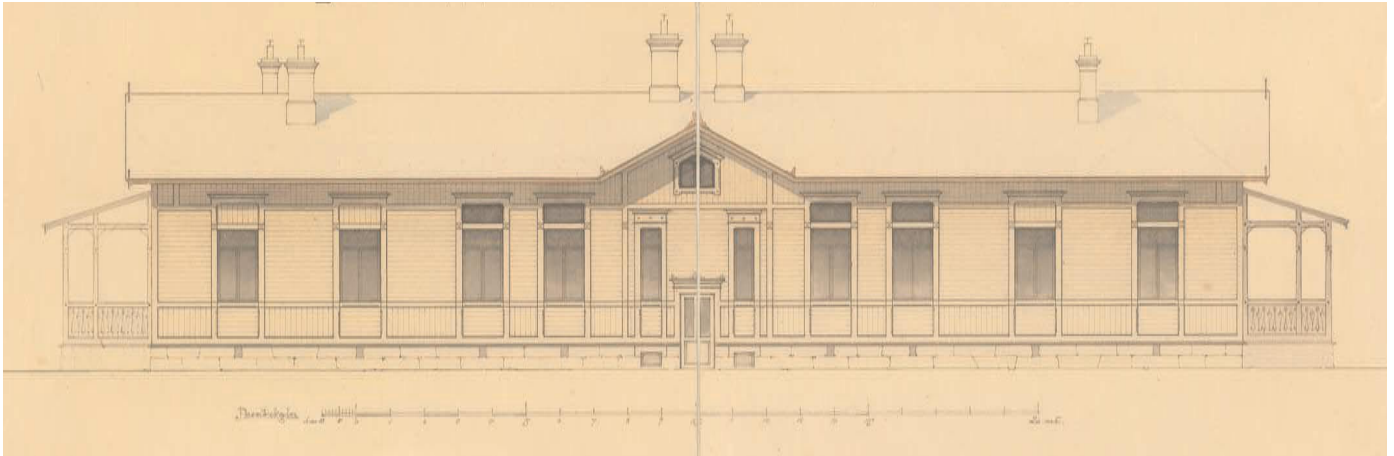
Vanhimmat ikkunat periytyvät 1890-luvulta ja 1900-luvun alun laajennusvaiheesta. Ikkunat ovat yleensä T-karmimallia, kaksinkertaiset ja sisään-ulosaukeavat. Potilashuoneiden ikkunat on varustettu erillisellä ylätuuletusikkunalla. Ullakon ikkunat ovat ulosaukeavat. Kolmeen rinnakkaiseen puitteeseen jaettu ikkuna on vuoden 1904 laajennukseen kuuluvaa tyyppiä. Ikkunalasit on kitattu ja ikkunat on maalattu ruskealla sävyllä.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
NYKYTILANNE

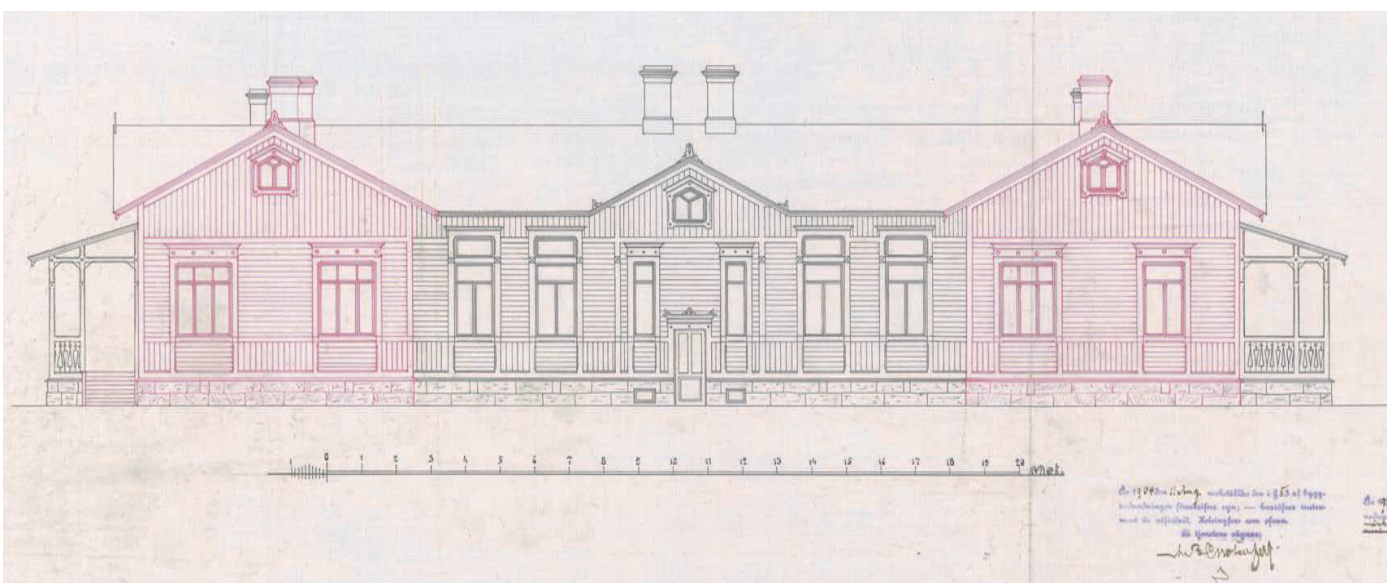
Näkymä sairaalaa-alueen lounaisosaan, Kuvassa ainoa säilynyt kulkutautipaviljonki. Kari Hakli 2011

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
ULKOSEINÄT, JULKISIVUT

Alkuperäinen julkisivupiirustus vuodelta 1892. HKA

Puujulkisivu ilmentää pystyhirsirungon muodostamaa vaakakehien koossa pitämää pilarimaista rakennetta. Julkisivu on rakennusajalle tyypilliseen tapaan jaettu listojen jakamiin kenttiin: kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen ja ikkunoiden alla oleviin paneelipintoihin. Vaakalistat ja poikkeuksellisen korkeiden ikkunoiden vuorilistat muodostavat julkisivuruudun, jonka täytepinnoissa on vaak- ja pystysuuntaisia, profiilihöylättyjä lautaverhouksia.

Muutos- ja laajennuspiirustus 1904. HKA

Itäsiivu. Kari Hakli 2011

Vesikatto ja piiput

Vesikatteena on mustanharmaaksi maalattu pysty- ja vaakasaumattu peltikate, joka koostuu osiin leikatuista peltilevyistä. Katteessa on jalkarännit. Pyöreät syöksytorvet ja perinteisen malliset suppilot ovat vesikaton sävyyn maalattua kuumasinkittyä peltiä.

Rakennuksessa ei ole enää 1950-luvun jälkeen ollut tulisijoja, mutta ilmanvaihtoa palvelevat piiput on pellitetty perinteiseen tapaan sokkeleineen ja profiileineen. Poikkeuksena on 1956 rakennettu kattila-huoneen piippu, joka erottuu muista järeämpänä ja suoraviivaisempana.

Avoräystäiden kannattajat on muotoiltu konsolaiheiksi koristeellisin puuleikkauksin.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
JULKISIVU ITÄÄN

Sokkeli

Sokkeli on muurattu säännöllisiksi hakatuista graniittiharkoista. Sokkelissa on tuuletusaukot.

Väritys

Listoitus on maalattu uusrenessanssille tyypilliseen tapaan tummemmalla sävyllä ja paneelit vaaleammalla. Sävyt ovat valkoisella taitettu ruskea ja vaalean harmaa. Julkisivuun on lisätty on peltilippojen suojaamat tuloilmaventtiilit.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
JULKISIVU ITÄÄN

Muutospiirustus 1904. Paviljongin päihin on lisätty laajennusosat, jotka näkyvät poikkipäätyinä julkisivussa. Laajennusosien uusi leveämpi ikkunatyyppi on jaettu kolmeen rinnakkaiseen ruutuun. Keskellä on kellariportaani ovi. Nykyisiä yläikkunoita ei ole esitetty piirustuksessa. HKA

Pystylistojen kulmia on osittain viistetty ja vaakalistoissa on profilointia.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
JULKISIVU LÄNTEEN

Julkisivu länteen, eteläpää

Marian sairaala RHS

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
JULKISIVU LÄNTEEN

Julkisivu länteen, pohjoispää. Oikella oleva poikkipääty on vuonna 1904 rakennettu laajennusosa.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
JULKISIVU POHJOISEEN

Itäsiivu ja pääty pohjoiseen. Päätyosan laajennus vuodelta 1904 muodostaa poikkipäätyaiheen.

Pohjoispääty. Keskimmäinen, harjakattoinen osa on vuodelta 1894, sivuosat vuodelta 1904, samoin ikkunat.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
JULKISIVU ETELÄÄN

Pääty etelään on tontin eteläreunan lauta-aidan katveessa. Oikealla oleva harjakattainen runko-osa on vuodelta 1894, va-
semalla näkyvä laajennus on vuodelta 1904, samoin ikkuna

Kuistit ja portaat

Etelä- ja pohjoispäässä on jo alun perin sijainnut graniittipilariperustuksen varaan rakennettu avo-
kuisti. Eteläpäähän on myöhemmin lisätty lastaustaso ja rakennettu uusi, yksinkertainen ulkoporras.
Kuistin puurakenteita, pilareita, katonkannattajia ja konsoleja on käsitelty runsailla yksityiskohdilla ja
koristeellisilla puuleikkauksilla.

SISÄTILAT

Rakennus on vuonna 2011 tyhjillään, osittain kalustevarastona.

Keskiosan alla olevassa, kappaholvien kattamassa kellarissa on alun perin ollut lämmitystä ja ilmanvaihtoa palvelevat laitteet (Törnqvist 1895, Sievers 1896). Kellari on muutettu kattilahuoneeksi 1956 ja myöhemmin lämmönjakuhuoneeksi.

Seinä- ja kattopinnat

Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Paikoin on näkyvissä 1900-luvun alkuvaiheen paneelisisäkattopintoja. Yleensä sisätilojen ilme on viimeisten, 2000-luvulla suoritettujen korjausten leimaama: muovimatot, levytetyt seinä- ja kattopinnat, alakatot, valaisimet ja lvis-tekniikan asennukset, joita ei ole pyritty sovittamaan erityisen hienovaraisin keinoin. Uusimpia kerrostumia edustavat huonetiloihin asennetut koneellisen ilmanvaihdon kanavat ja pääte-elimet.

Ovet

Sisäovien kirjo kuvastaa eri vaiheissa suoritettuja muutos- ja laajennustöitä. Rakennuksessa on 1900-luvun vaihteesta säilyneitä peiliovia, myöhempiä laakaovia ja perinteisiä peiliovia mukailevia uusia ovia.

Ikkunat

Vanhimmat ikkunatyypit periytyvät 1890-luvulta ja 1900-luvun alun laajennusvaiheesta. Ikkunat ovat kaksinkertaiset ja sisään-ulosaukeavat. Puitteiden höyläysprofiilien, pitkäsulkijoiden ja painikkeiden inventoinnin perusteella on todettu että rakennuksessa on eri-ikäisiä ikkunoita. Vanhimmat höyläysprofiilit ovat ns. tulppaanimallia.

Potilashuoneille tyypilliset ylätuuletusikkunat on pääosin peitetty levytyksellä sisäpuolelta.

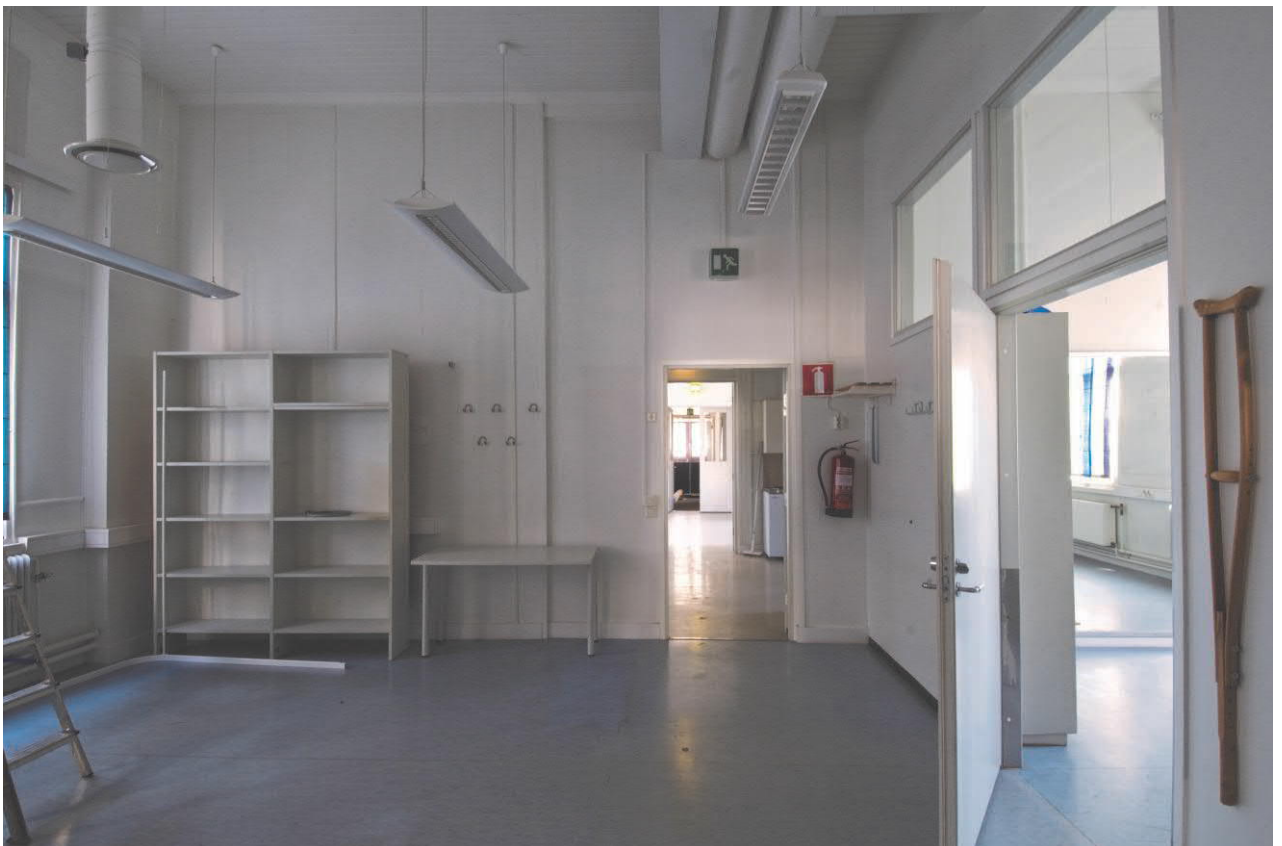
Patterit

Lämpöpatterit ovat pääosin 1950-luvun laajan talotekniikan muutostyön ajoilta. Silloin luovuttiin uuni-lämmityksestä, rakennettiin kattilahuone ja asennettiin keskuslämmitys.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
NYKYTILANNE

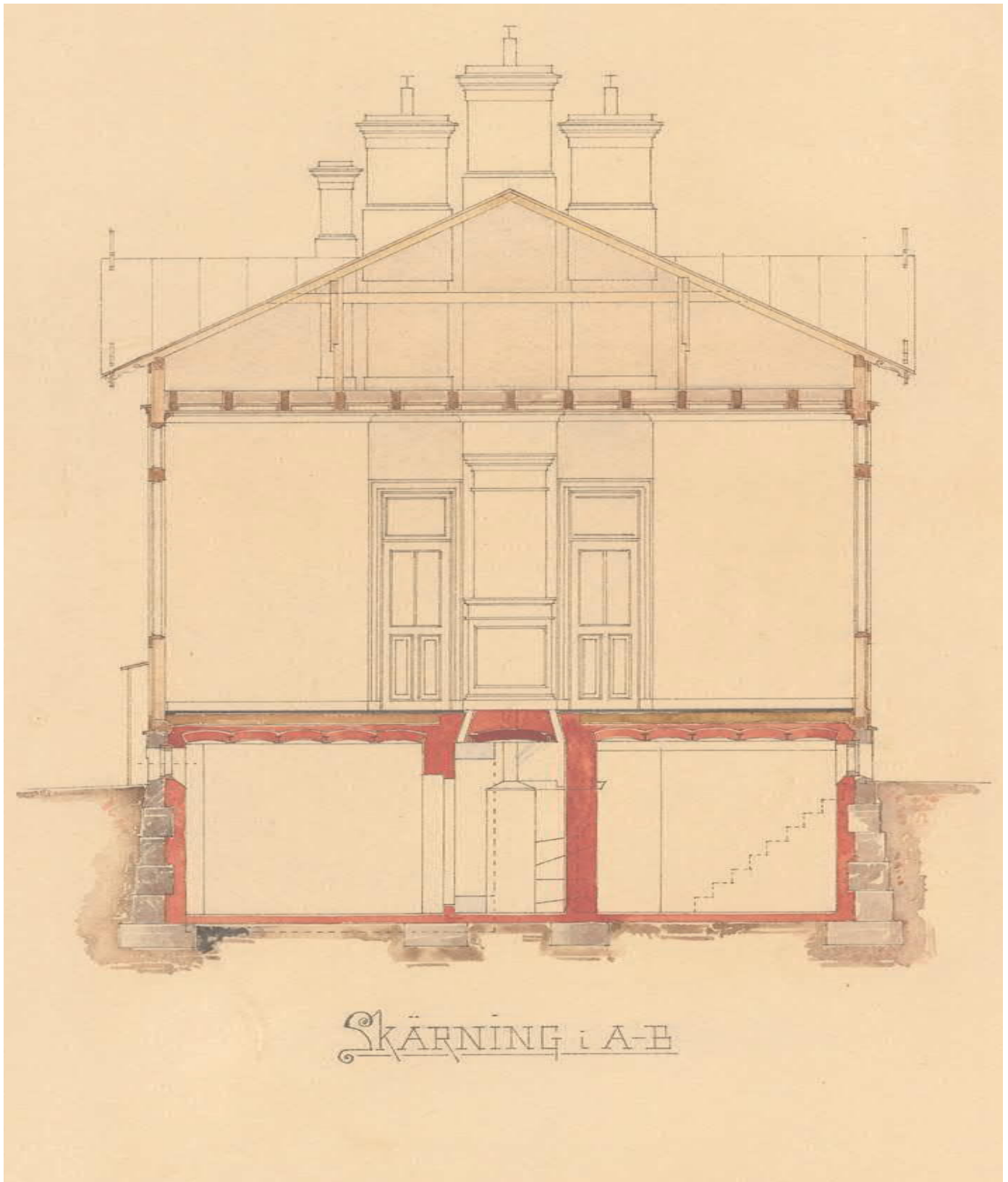

Huone 11, entinen potilassali. Kari Hakli 2011.

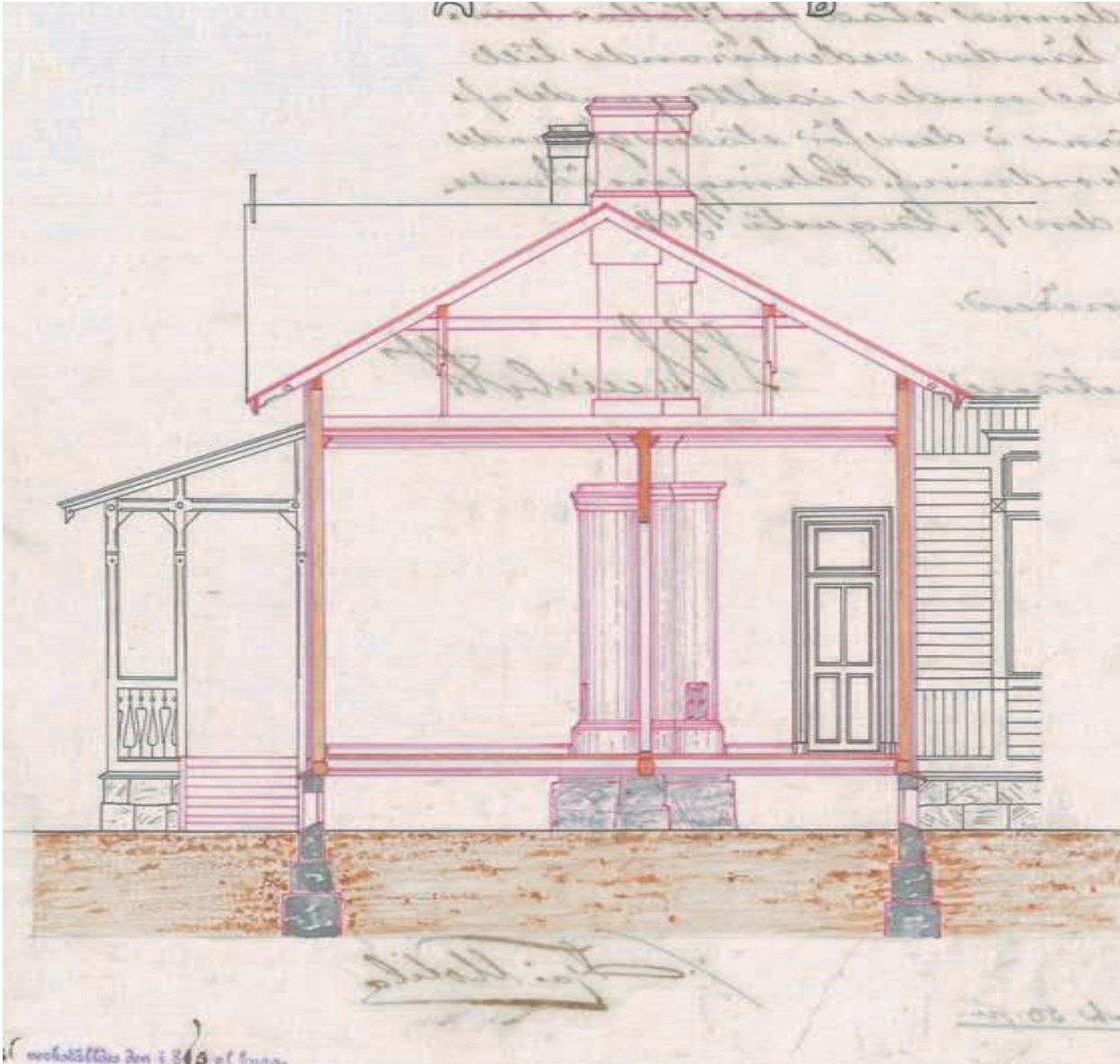
Huone 8, väliseinällä jaettu entinen potilassali. Kari Hakli 2011.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
KELLARI

Keskiosan alla olevassa, kappaholvien kattamassa kellarissa on alun perin ollut lämmitystä ja ilmanvaihtoa palvelevat laitteet (Törnqvist 1895, Sievers 1896). Kellari on muutettu kattilahuoneeksi 1956 ja myöhemmin lämmönjakuhuoneeksi.

Laajennusosan leikkauspiirustus 1904. Esitystavan perusteella ulkoseinän rakenteena näyttää olevan pystyhirsi. Piirustukseen on merkitty profiloidut katto- ja jalkalistat. Sisäovessa on lasiruutu ja yläikkuna.

Sisäkattojen alkuperäinen käsittely

Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapattut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- ja lakkamaalattu sisäkatto.

Nykytilanne

Paikoin on näkyvissä 1900-luvun alkuvaiheen paneelisisäkattopintoja. Yleensä sisätilojen ilme on viimeisten, 2000-luvulla suoritettujen korjausten leimaama: muovimatot, levytetyt seinä- ja kattopinnat.

Maalattu ponttipaneelikatto pyöristetyllä reunalla ja profiloitu kattolista ovat mahdollisesti 1900-luvun alusta.

Vanha ilmanvaihtosäleikkö on asennettu profiloituun kehykseen.

IKKUNAT

Vanhimmat ikkunat periytyvät 1890-luvulta ja 1900-luvun alun laajennusvaiheesta. Ikkunat ovat yleensä T-karmimallia, kaksinkertaiset ja sisään-ulosaukeavat. Potilashuoneiden ikkunat on varustettu erillisellä ylätuuletusikkunalla. Ullakon ikkunat ovat ulosaukeavat. Kolmeen rinnakkaiseen puitteeseen jaettu ikkuna on vuoden 1904 laajennukseen kuuluvaa tyyppiä.

Ikkunalasit on kitattu ja ikkunat on maalattu ulkopuolelta ruskealla sävyllä.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
IKKUNAT

Ylh. oikealla 1890-luvun ikkunatyyppi, huone 8.
Oikealla: kolmijakoinen Ikkuna periytyy 1904 tehdystä
laajennuksesta , huone 18.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
IKKUNAHELAT

Ikkunapainikkeet ja pitkäsulkija , huone 04

Ikkunapainikkeet, huone 08

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
IKKUNAHELAT

Ikkunapainikkeiden mallistoa 1890-luvulta 1900-luvun alkupuolelle.

Marian sairaala RHS

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Käytävänäkymä.
Kari Hakli 2011.

SISÄOVET

Sisäovien kirjo kuvastaa eri vaiheissa suoritettuja muutos- ja laajennustöitä. Rakennuksessa on 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alusta säilyneitä peiliovia, myöhempiä laakaovia ja perinteisiä peiliovia mukailevia uusia ovia.

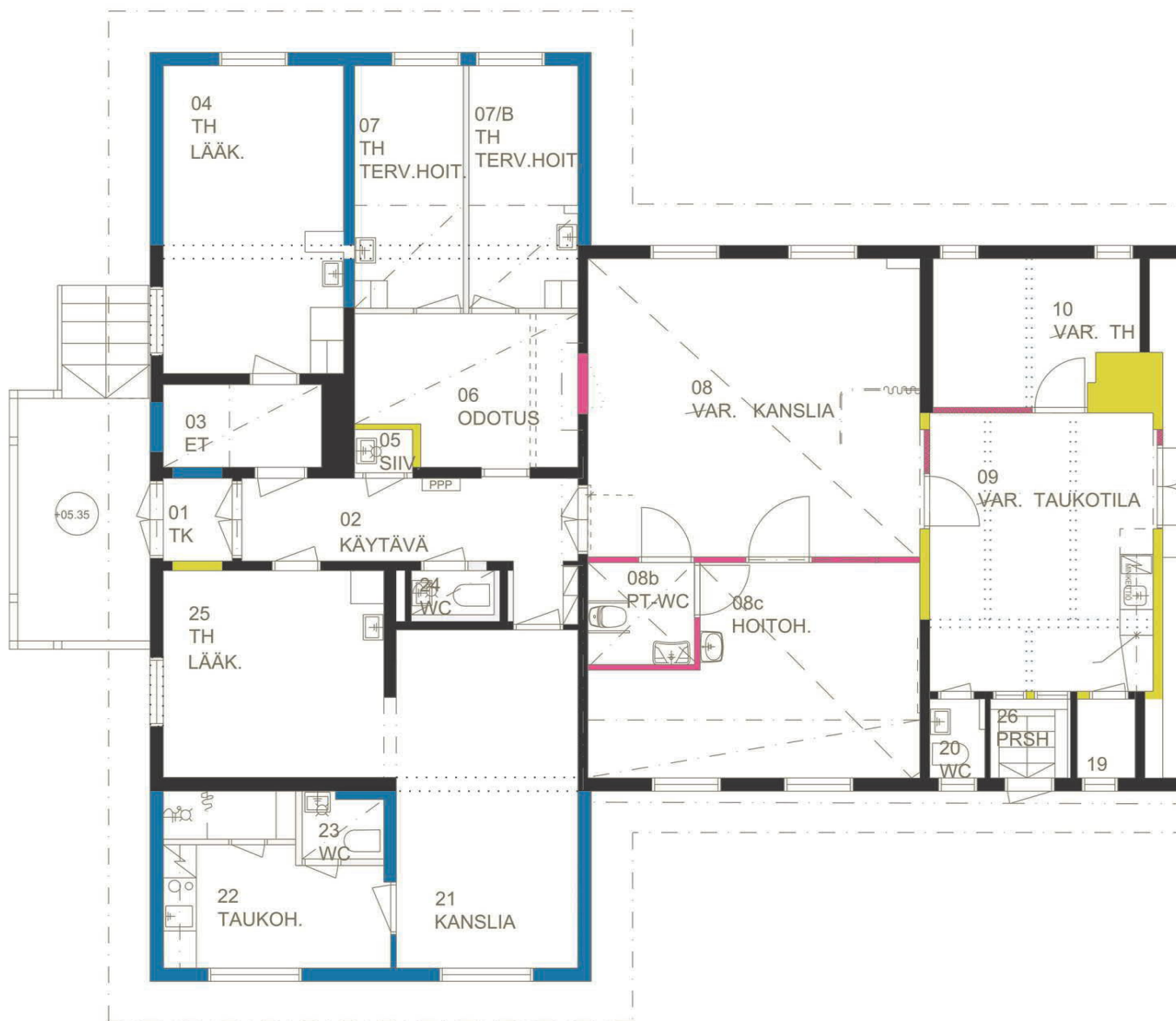
Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
SISÄOVET

Tuulikaapin sisäovi, käytävä 02.
Tuulikaappi on rakennettu 1894.
Ovipeilien kehyspuiden reunojen erikoinen höyläysmuoto
esiintyy myös samanaikaisessa Desinfiointimajoitusraken-
nuksessa (8).

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
 NYKYTILANNE, HUONEET

Rakennusosien ajoitus

■ alkuperäinen 1892

■ 1904

■ 1956-2001

■ 2002

— ajoittamattomat

--- purettu alkuperäinen rakenne

--- purettu myöhempiäikainen rakenne

02 Käytävä

Tuulikaapista potilassaliin johtanut käytävä on tilarajauksiltaan pääosin säilynyt.

1890-luvulla sisäpintojen käsittely oli selostuksen mukaan seuraava: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut, öljy- ja lakkamaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto. Tuulikaapin päässä on yläikkunalla (ns. tulppaanimallinen höyläysprofiili) varustetut vanhat lasipeilipariovet ja toisessa päässä pelkästään lasipeilipariovet. Käytävään rajautuvien huoneiden ovet ovat eri ajoilta, osa 1900-luvun alkupuolelta olevia peiliovia.

(ks. valokuvat)

04 TH, Lääk.

Huoneen sisäosa on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva kulmahuone, jonka sisänurkassa on ollut kaakeliuuni. Huoneeseen on alun perin kuljettu tuulikaapin puolelta eteisen kautta. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Itäisen ulkoseinän ulkopuolelle on 1904 rakennettu tulisijalla varustettu lisähuone päätyosan laajennuksen yhteydessä. Huoneet on yhdistetty ja muutettu keittiöksi 1956.

Vanhoissa väliseinissä on mahdollisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta. Uusi ikkuna-aukko on tehty 1904 laajennuksen yhteydessä. Pohjoisseinään (piirustuksessa alaspäin) avattu ikkuna on esitetty vuoden 1904 piirustuksissa.

06, 07, 07B

Huoneryhmän sisäosa on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva yksityispotilashuone, jonka sisänurkassa on ollut kaakeliuuni. 1890-luvulla sisäpintojen käsittely oli selostuksen mukaan seuraava: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut, öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Päätyosan laajennuksen yhteydessä vuonna 1904 on muodostettu potilassali, jossa on vielä v. 1956 piirustusten mukaan ollut neljä vuodetta. Tila on myöhemmin jaettu väliseinillä neljään osaan odotus- ja työtiloiksi. Siivouskomero on rakennettu entisen uunin paikalle. Vanhoissa väliseinissä on todennäköisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta. Rinnakkaiset T-malliset ikkunat ovat vuonna 1904 rakennetussa ulkoseinässä. Ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunalla.

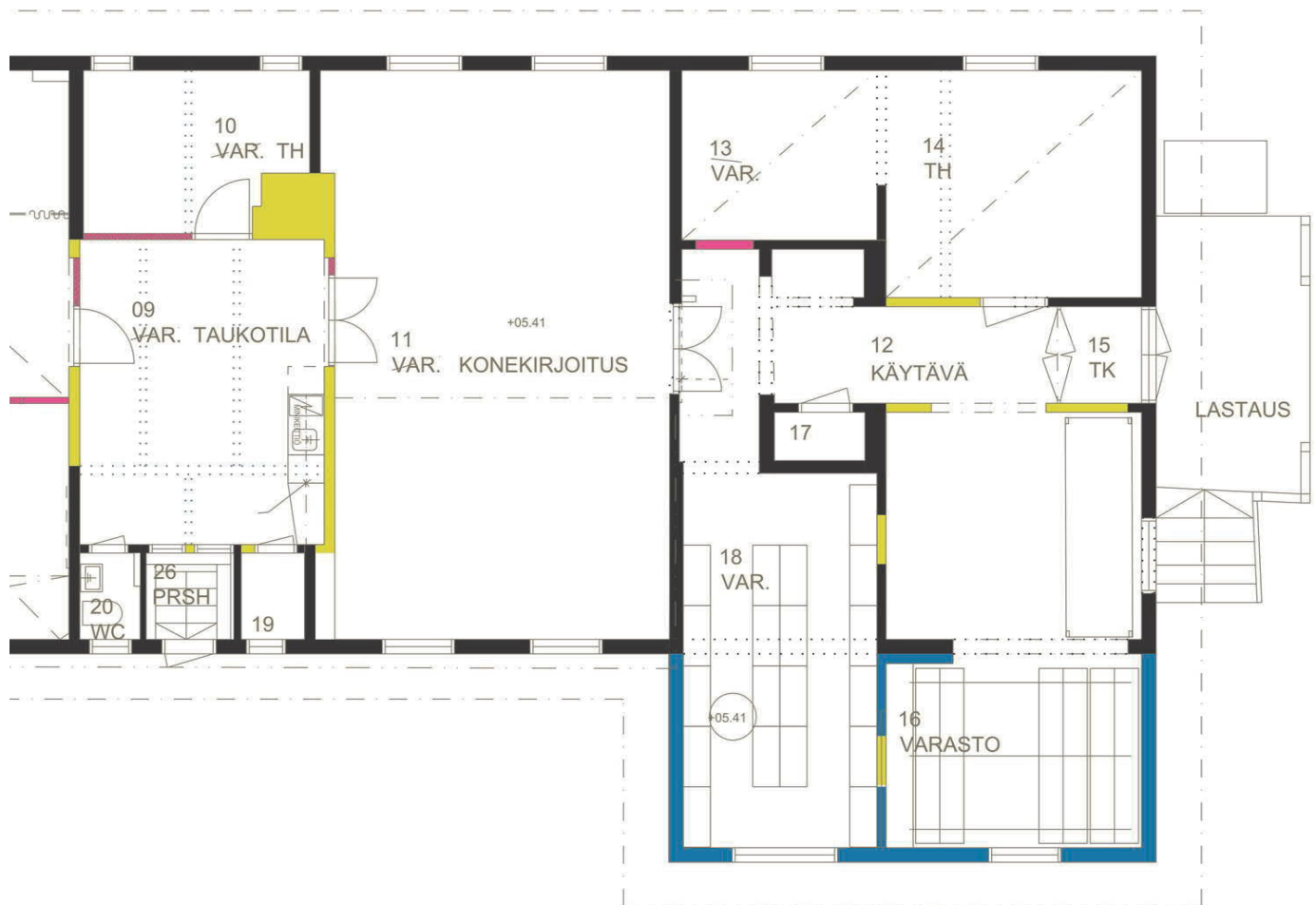
08, 08b, 08c

Huoneryhmä on alun perin ollut rungon poikki ulkoseinästä ulkoseinään ulottuva kuuden hengen potilassali, jonka poikittaisen väliseinän kohdalla on ollut lämmityslaitte ja välikköjen kautta kulku kylpyhuoneeseen ja käymälään. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, laastitetut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Uuni ja pesutilaväliköt on purettu 1956 muutosten yhteydessä. Sali on jaettu väliseinillä vuonna 2002. Pariovi käytävään on alkuperäisellä paikalla mutta ovi on todennäköisesti uusittu vanhaa leveämpänä (1956).

Vanhoissa väliseinissä on mahdollisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta. Korkeat T- malliset ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunoilla. Ikkunoissa on pitkäsulkijat ja vanhat painikkeet, ainakin 1900-luvun alkupuolelta.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
 NYKYTILANNE, HUONEET

Rakennusosien ajoitus

alkuperäinen 1892

1904

1956-2001

2002

ajottamattomat

purettu alkuperäinen rakenne

purettu myöhempiä aikoina rakennettu

09

Alun perin täällä on sijainnut potilassalien välinen lämmitys- ja huoltovyöhyke. Kellarissa on alun perin ollut lämmitys- ja käymäläjätteiden käsittelytiloja. Vuonna 1956 on purettu alkuperäiset väliseinät ja lämmitysuunit sekä rakennettu uusia käytävä- ja pesutiloja. Tila on muokattu nykyiseen kokoonsa ja asuunsa 2002.

10

Alun perin täällä on sijainnut potilassalien kylpyhuoneryhmä, myöhemmin huuhteluhuone (1956) pienine ikkunoineen. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut, öljy- ja lakkamaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- ja lakkamaalattu sisäkatto.

Kattilahuoneen savupiippu on rakennettu 1956. Ulkoseinä ja mahdollisesti kahden sivuseinän rakenteet ovat 1890-luvulta, varastotilan 09 väliseinä vuodelta 2002.

11 Konekirjoitustoimisto

Huone on alun perin ollut rungon poikki ulkoseinästä ulkoseinään ulottuva kuuden hengen potilassali, jonka poikittaisen väliseinän kohdalla on ollut lämmityslaite ja välikköjen kautta kulku kylpyhuoneeseen ja käymälään. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Salin päätyseinän uuni ja pesutilavälিকöt on purettu 1956 muutosten yhteydessä. Pariovi käytävään 12 on alkuperäisellä paikalla mutta ovi on todennäköisesti uusittu vanhaa leveämpänä (1956).

Vanhoissa väliseinissä on todennäköisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta.

Korkeat T- malliset ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunoilla, jotka on nykyisin peitetty sisäpuolelta. Ikkunoissa on pitkäsulkijat ja vanhat painikkeet, osittain 1800-luvun loppupuolelta.

14

Huone on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva yksityispotilaan kulmahuone, jonka sisänurkassa kaakeliuuni (purettu 1956). Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Läntiseen väliseinään on 1956 avattu leveä aukko ja samalla on huoneeseen rakennettu uusi väliseinä. Tämä on myöhemmin purettu. Vanhoissa väliseinissä on mahdollisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta. Korkea T- mallinen ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunalla, joka on nykyisin peitetty sisäpuolelta. Ikkunassa on pitkäsulkija ja vanhat painikkeet 1800-luvun loppupuolelta.

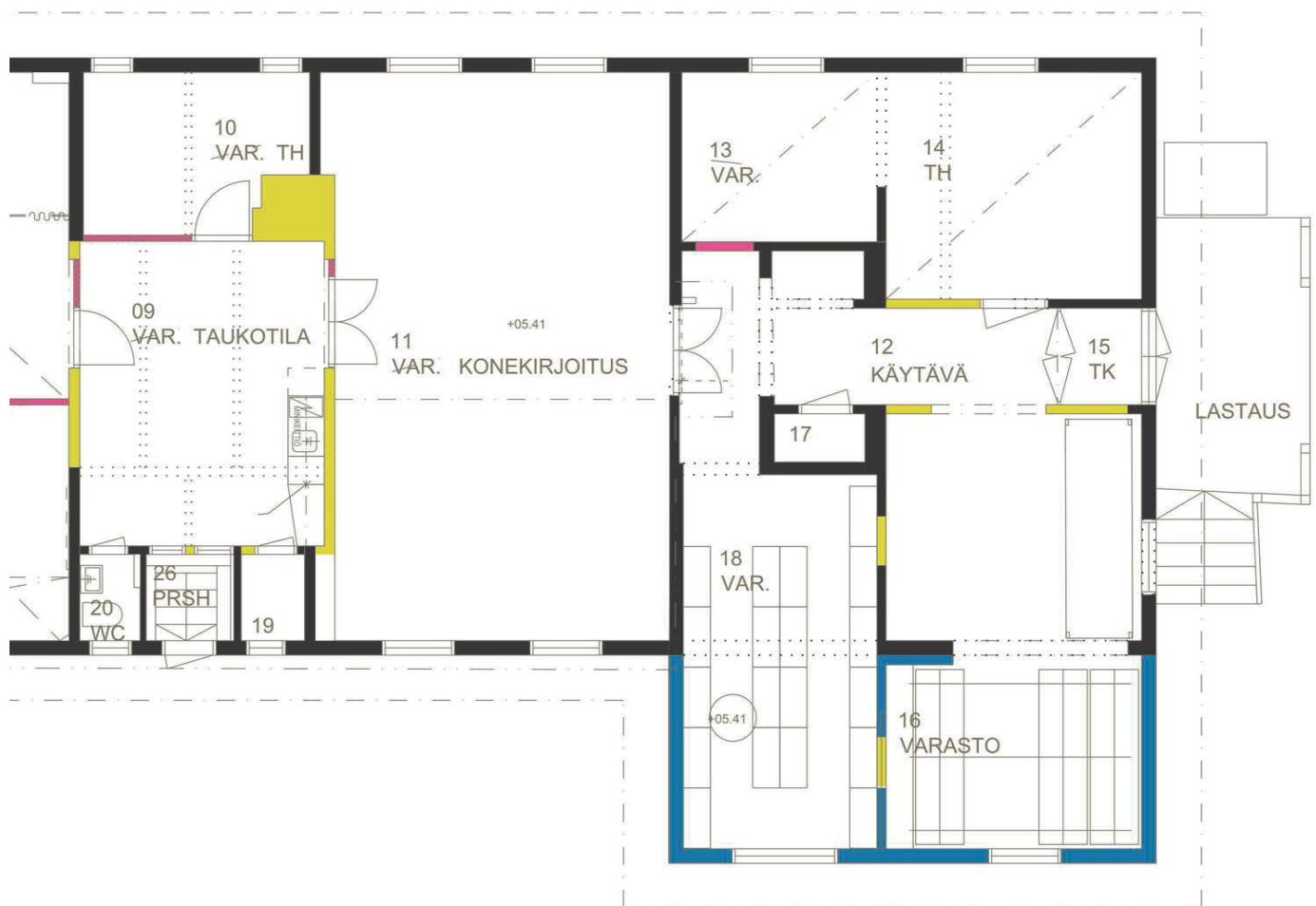
16, 18 Varastot

16

Huoneen ulompi puolikas on rakennettu 1904 laajennuksen osana vanhan ulkoseinän ulkopuolelle erillishuoneeksi ja varustettu tulisijalla (purettu 1956). Huone on yhdistetty viereiseen potilashuoneeseen neljän hengen potilashuoneeksi 1956 purkamalla vanhaan ulkoseinään leveä aukko. Vuonna 2002 päätyosan huoneet 16 ja 18 on muutettu varastoiksi.

T-mallinen ikkuna kuuluu vuonna rakennettuun ulkoseinään. Eteläpäädyn ikkuna on asennettu vanhaan ulkoseinään 1904.

Rakennus 11 Kulkutautipaviljonki
 NYKYTILANNE, HUONEET

Rakennusosien ajoitus

■ alkuperäinen 1892

■ 1904

■ 1956-2001

■ 2002

--- ajoittamattomat

--- purettu alkuperäinen rakenne

--- purettu myöhempiaikainen rakenne

18

Huoneen sisäosa on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva huone, jonka sisänurkassa on ollut kaakeliuuni (purettu 1956). Huoneeseen on alun perin kuljettu käytävän päässä olevan välikön kautta. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- ja lakkamaalattu sisäkatto.

Läntinen ulkoseinä on purettu 1904 ja tilaa on laajennettu päätyosan muutoksen yhteydessä. Vuonna 1956 huoneen käyttö on ollut kolmen hengen potilashuone.

Vuonna 2002 päätyosan huoneet 16 ja 18 on muutettu varastoiksi.

Kolmeen rinnakkaiseen osaan jaettu leveä ikkuna-aukko on vuoden 1904 laajennukseen kuuluvaa tyyppiä. Ikkunapuitteen höyläysprofiili on ns. tulppaanimallia.

21

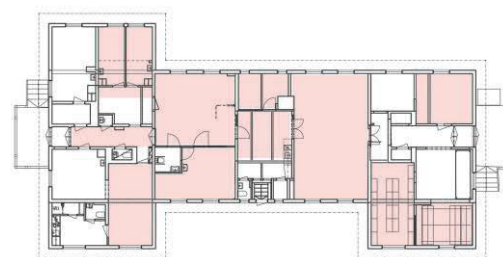
Huoneen sisäosa on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva huone, jonka sisänurkassa on ollut kaakeliuuni (purettu 1956). Huoneeseen on alun perin kuljettu käytävään päässä olevan välikön kautta ja viereisestä kulmahuoneesta. Sisäpintojen käsittely 1890-luvulla: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, rapatut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Eteläinen ulkoseinä on purettu 1904 ja tilaa on laajennettu päätyosan muutoksen yhteydessä .

Vuonna 1956 tähän on sijoitettu hoitajien päivähuone.

Vuonna 2002 huone on muutettu kansliaksi.

Kolmeen rinnakkaiseen puitteeseen jaettu ikkuna ilman potilashuoneiden ylätuuletusikkunaa on vuoden 1904 laajennukseen kuuluvaa tyyppiä.

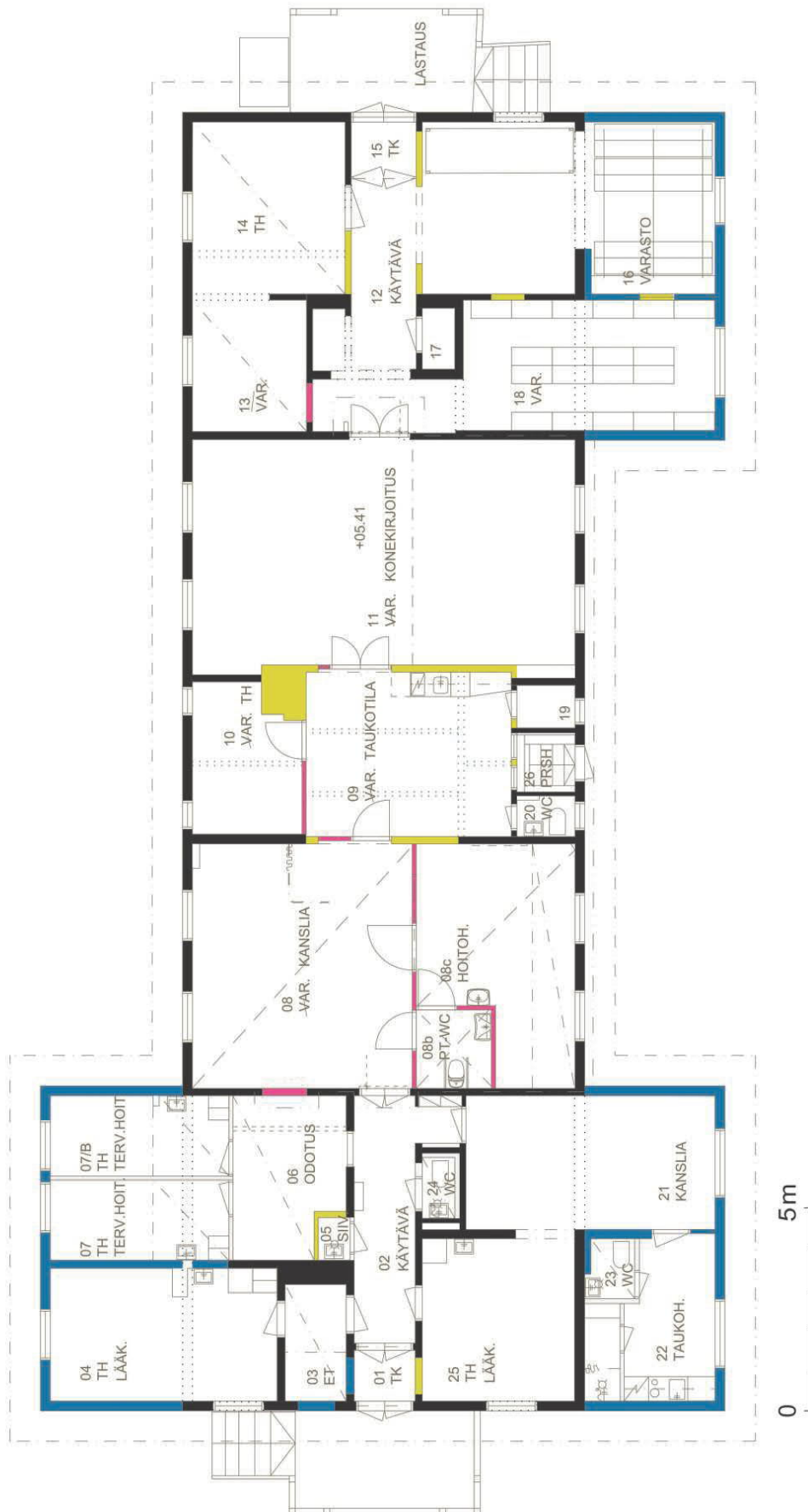
Marian sairaala

RAKENNUS 11

HUONEINVENTOINTI 2011

1. KERROS POHJAKAAVIO, AJOITUS

02 KÄYTÄVÄ

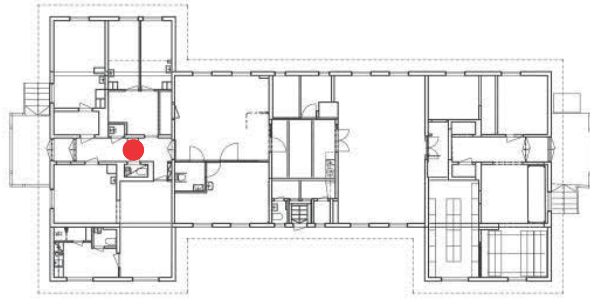

02 Käytävä

Tuulikaapista potilassaliin johtanut käytävä on tilarajauksiltaan pääosin säilynyt. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, tasotetut, öljy- ja lakkamaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Tuulikaapin päässä on yläikkunalla (ns. tulppaanimallinen höyläysprofiili) varustetut vanhat lasipeilipari-
riovet ja toisessa päässä pelkästään lasipeilipari-
riovet. Käytävään rajautuvien huoneiden ovet ovat eri
ajoilta, osa 1900-luvun alkupuolelta olevia peiliovia.

02 KÄYTÄVÄ

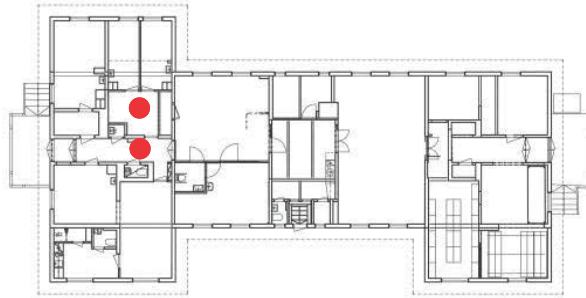

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto, harmaa
Lattia		
Jalkalista		Suora maalattu lista, uusi
Seinät		Valkoinen ja vaaleanpunainen maalaus, boordikuvio
Seinät		
Seinät		
Katto		
Katto		
Kattolista		
Ovet		Peiliovia 1900-1920, uudet helat (paitsi saranat) + uusi peiliovi
Ovet		Erikoinen tuulikaapinovi—lasipeiliovi, uusi painike, isot yläikkunat
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Sileä peltiradiaattori tuulikaapin seinällä, IV-veto
Valaisimet		
Kalusto		

Käytävä 02, kanslia 08.
Kuva Kari Hakli 2011.

06 ODOTUSTILA 07,07B TERVEYDENHOITAJIEN HUONEET

Huoneryhmän sisäosa oli alun perin vanhaan ulkoseinään rajautuva yksityispotilashuone, jonka sisänurkassa kaakeliuuni. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, laastitetut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoi-seksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto. Päätyosan laajennuksen yhteydessä vuonna 1904 on muodostettu potilassali, jossa on vielä v. 1956 piirustusten mukaan ollut neljä vuodetta. Tila on myöhemmin jaettu välisei-nillä neljään osaan odotus- ja työtiloiksi. Siivouskomero on rakennettu entisen uunin paikalle. Vanhoissa väliseinissä on todennäköisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta. Rinnakkaiset T-malliset ikkunat ovat vuonna 1904 rakennetussa ulkoseinässä. Ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunalla.

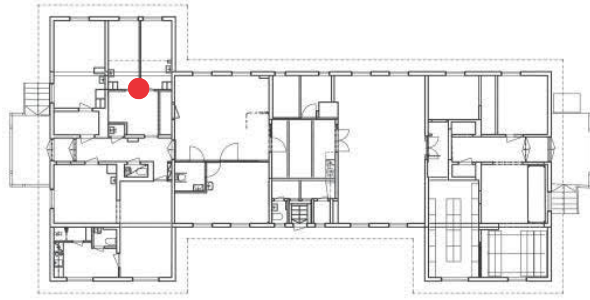

Odotustila 06, terveydenhoitajien huoneet 07, 07B.
Kuva Kari Hakli 2011.

07B väliköstä 06 kuvattuna

07, 07B TOIMISTOHUONE

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto, harmaa
Lattia		
Jalkalista		Suora maalattu lista, uusi
Seinät		Valkoiseksi maalattua levyä. Yksi kuitupintainen levyseinä
Seinät		vesipisteen taustalla kaakeli, uudehko
Seinät		
Katto		Levykatto, osin alaslasku. Alaslasku välikössä (06)
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Uudet peiliovet
Ovet		
Ikkunat		Vanha ikkuna, jossa ns. funkissulkija
Varusteet ja laitteet		Peltipatteri
Valaisimet		Loisteputkia, ripustettu
Kalusto		

21 KANSLIA

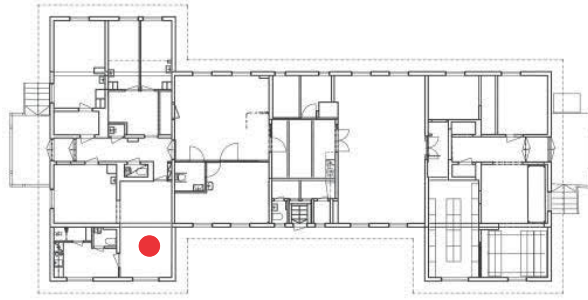

Huoneen sisäosa on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva huone, jonka sisänurkassa kaakeliuuni (purettu 1956). Huoneeseen on alun perin kuljettu käytävään päässä olevan välikön kautta ja viereisestä kulmahuoneesta. Sisäpintojen käsittely 1890-luvulla: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, laastitut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto. Eteläinen ulkoseinä on purettu 1904 ja tilaa on laajennettu päätyosan muutoksen yhteydessä.

Vuonna 1956 tähän on sijoitettu hoitajien päivähuone. Vuonna 2002 huone on muutettu kansliaksi.

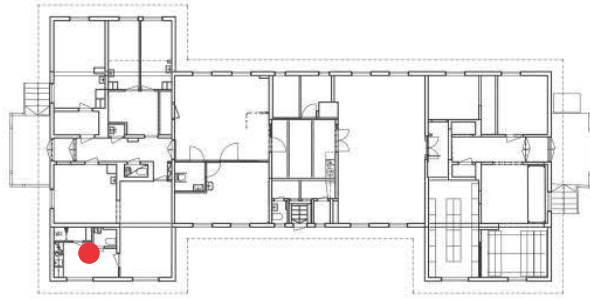
Kolmeen rinnakkaiseen puitteeseen jaettu ikkuna ilman potilashuoneiden ylätuuletusikkunaa on vuoden 1904 laajennukseen kuuluvaa tyyppiä.

21 KANSLIA

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Lattiamateriaali, käännetty
Seinät		Levy, maalattu
Seinät		
Seinät		
Katto		Alaslasku
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Vanhat 1920-l peiliovet, uudemmat painikkeet
Ovet		
Ikkunat		Vanhat ikkunat kuten muualla, kolmenlaiset painikkeet pitkäsulkijoissa
Varusteet ja laitteet		Levyradiaattori, kuten Högfors "Kesto" tms.
Valaisimet		
Kalusto		

22 TAUKOHUONE

Taukokuone 22.
Kuva Kari Hakli 2011.

08, 08C KANSLIA JA HOITOHUONE

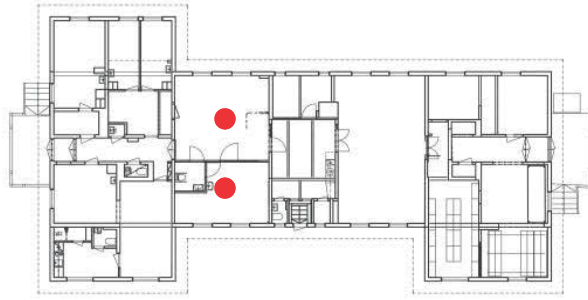
08 kanslia

08 kanslia

08C hoitohuone

08, 08C KANSLIA JA HOITOHUONE

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto, taitettu sininen
Lattia		
Jalkalista		Muovi- ja puujalkalista, uusia
Seinät		Valkoiseksi maalattua levyä. Osin listoilla jaettu
Seinät		08c-tilassa vesipisteen taustalla kaakeli, uudehko
Seinät		
Katto		08: Panelikatto, maalattu, 08c—osin kuten 08, ikkunoiden edessä alaslaskukenttä
Katto		
Kattolista		Vanha profiloitu kattolista
Ovet		Tilassa 08 käytävälle 1900-luvun alun ”jugendovipari” lasella, uudet helat. Muuten laak- ovia
Ovet		
Ikkunat		Vanha ikkuna, jossa vanha pitkäsulkija. Ylös. Yläikkunat. Toisen ikkunan painike vaihdettu 08c: sisäikkunat uudet
Varusteet ja laitteet		Levyradiaattori, 08c myös peltipatteri, syvä malli. IV-asennuksia
Valaisimet		Loisteputkia, ripustettu lamellimalli
Kalusto		08c laatikosto

Kanslia 08, vasemmalla hoituhuone 08C.
Kuva Kari Hakli 2011.

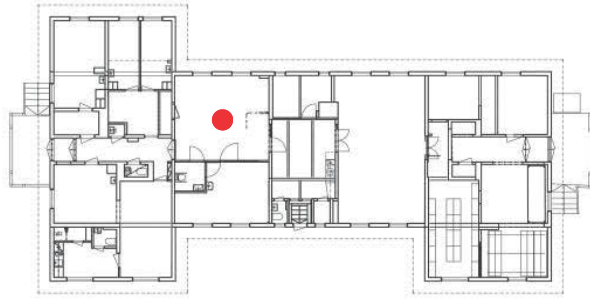
08, 08b, 08c

Huoneryhmä on alun perin ollut rungon poikki ulkoseinästä ulkoseinään ulottuva kuuden hengen potilassali, jonka poikittaisen väliseinän kohdalla on ollut lämmityslaite ja välikköjen kautta kulku kylpyhuoneeseen ja käymälään. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, laastitetut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Uuni ja pesutilavälিকöt on purettu 1956 muutosten yhteydessä. Sali on jaettu väliseinillä vuonna 2002. Pariovi käytävään on alkuperäisellä paikalla mutta ovi on todennäköisesti uusittu vanhaa leveämpänä (1956).

Vanhoissa väliseinissä on mahdollisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta. Korkeat T- malliset ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunoilla. Ikkunoissa on pitkäsulkiat ja vanhat painikkeet, ainakin 1900-luvun alkupuolelta.

08 KANSLIA 08b WC

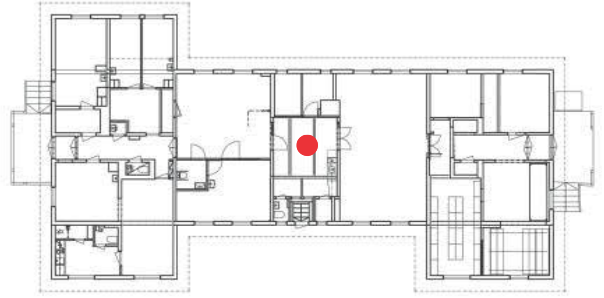

Kanslia 08, oikealla wc 08B., vanha peiliovi käytävään 02.
Kuva Kari Hakli 2011.

Alun perin täällä on sijainnut potilassalien välinen lämmitys- ja huoltovyöhyke. Kellarissa on alun perin ollut lämmitys- ja käymäläjätteen käsittelytiloja. Vuonna 1956 on purettu alkupe-
räiset väliseinät ja lämmitysuunit sekä rakennettu uusia käytävä- ja pesutiloja. Tila on muo-
kattu nykyiseen kokoonsa ja asuunsa 2002.

09 TAUKOTILA

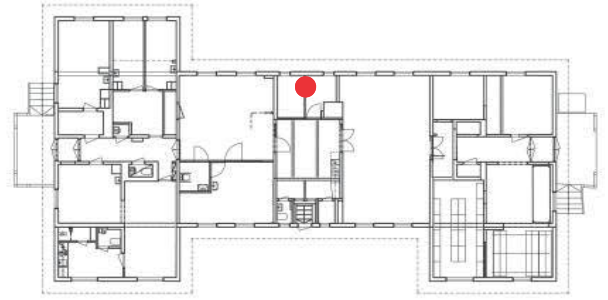

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Sijainti		
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto vaalea
Lattia		
Jalkalista		Suora, korkea, maalattu uudehko lista
Seinät		Valkoiseksi maalattua levyä. Osin listoilla jaettu
Seinät		
Seinät		
Katto		Sileä maalattu katto, jossa pinta-asennuksia
Katto		
Kattolista		Osittain ohut lista (uusi?)
Ovet		Laakaovia ja yksi valepeiliovi. Tiloihin 19 ja 20 laaka- ovat profiloituilla vuorilistoilla, ovilehdissä tuule- tusaukot
Ovet		
Ikkunat		Sisäikkunat porrashuoneeseen
Varusteet ja laitteet		Peltipatteri, uusi. IV-asennuksia
Valaisimet		Loisteputkia, ripustettu lamellimalli
Kalusto		Uusi keittokomero- ja kalustus

Alun perin täällä on sijainnut potilassalien kylpyhuoneryhmä, myöhemmin huuhteluhuone (1956) pienine ikkunoineen. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljy-maalattu asfalttilattia, kangastetut, tasoitetut, öljy- ja lakkamaalatut seinät, rapattu ja val-koiseksi öljy- ja lakkamaalattu sisäkatto. Kattilahuoneen savupiippu on rakennettu 1956. Ulkoseinä ja mahdollisesti kahden sivuseinän rakenteet ovat 1890-luvulta, varastotilan 09 väliseinä vuodelta 2002.

10 TOIMISTO

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Sijainti		
Yleiskuvaus		Entinen varasto
Lattia		Muovimatto vaalea
Lattia		
Jalkalista		Suora, korkea, maalattu uudehko lista
Seinät		Valkoiseksi maalattua levyä. Osin listoilla jaettu
Seinät		
Seinät		
Katto		Levykatto
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Uudehko laakaovi
Ovet		
Ikkunat		Muista tiloista poikkeava ikkunamalli, pienet sivusaranoidut ikkunat funkispainikkeilla, joissa yläsaranoidut yläosat
Varusteet ja laitteet		Ns. siro-patterit, valkoiseksi maalattu. Vanha IV-venttiili
Valaisimet		Loisteputkia, ripustettu lamellimalli
Kalusto		

11 KONEKIRJOITUSTOIMISTO

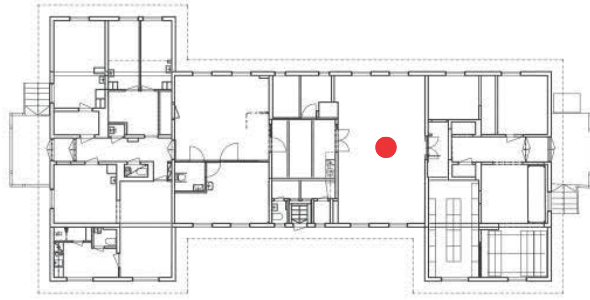
11 Konekirjoitustoitisto

Huone on alun perin ollut rungon poikki ulkoseinästä ulkoseinään ulottuva kuuden hengen potilas-sali, jonka poikittaisen väliseinän kohdalla on ollut lämmityslaitte ja välikköjen kautta kulku kylpy-huoneeseen ja käymälään. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, tasoitettut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakka-maalattu sisäkatto.

Salin päätyseinän uuni ja pesutilaväliköt on purettu 1956 muutosten yhteydessä. Pariovi käytävään 12 on alkuperäisellä paikalla mutta ovi on todennäköisesti uusittu vanhaa leveämpänä (1956). Vanhoissa väliseinissä on todennäköisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkoraken-netta.

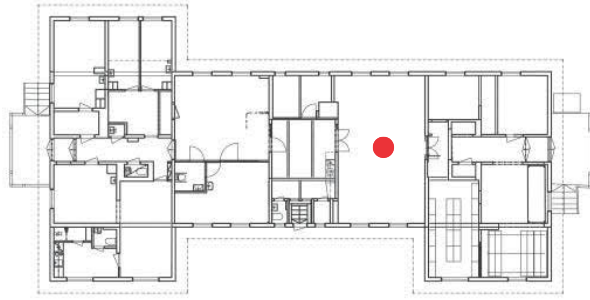
Korkeat T- malliset ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunoilla, jotka on nykyisin peitetty sisäpuolel-ta. Ikkunoissa on pitkäsulkijat ja vanhat painikkeet, osittain 1800-luvun loppupuolelta.

11 KONEKIRJOITUSTOIMISTO

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		Läpi rakennuksen rungon ulottuva tila
Lattia		Muovimatto vaalea
Lattia		
Jalkalista		Suora, korkea, maalattu uudehko lista
Seinät		Valkoiseksi maalattua levyä. Osin listoilla jaettu
Seinät		
Seinät		
Katto		Levykatto
Katto		
Kattolista		-
Ovet		Uudet valepeili-ovet, lasiaukolliset
Ikkunat		Vanha sisään-ulosaukeava ikkuna, jossa yläsaranoitu yläosa. Vanhat pitkäsulkijat, uusrenessanssimalli. Ikkunan yläpuolella peilimäinen alue, alkup. Ikkunarakenne korkeampi
Varusteet ja laitteet		Ns. siro-patteri, valkoiseksi maalattu. IV-vetoja, koteloiteja
Valaisimet		Loisteputkia, ripustettu lamellimalli
Kalusto		

11 KONEKIRJOITUSTOIMISTO

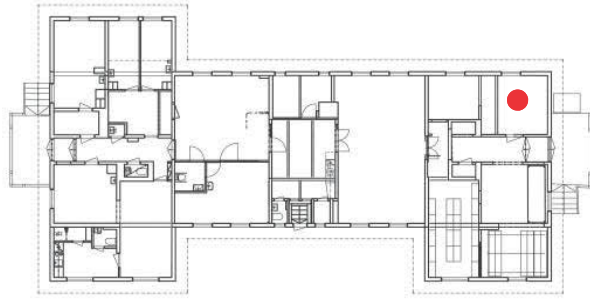
Konekirjoitushuone 11.
Kuva Kari Hakli 2011.

14 Toimisto

Huone on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva yksityispotilaan kulmahuone, jonka sisänurkassa kaakeliuuni (purettu 1956). Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, tasoitetut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Läntiseen väliseinään on 1956 avattu leveä aukko ja samalla on huoneeseen rakennettu uusi väliseinä. Tämä on myöhemmin purettu. Vanhoissa väliseinissä on mahdollisesti säilynyt Törnqvistin selostuksen mukaista ristikkorakennetta. Korkea T- mallinen ikkunat on varustettu ylätuuletusikkunalla, joka on nykyisin peitetty sisäpuolelta. Ikkunassa on pitkäsulkija ja vanhat painikkeet 1800-luvun loppupuolelta.

14 TOIMISTO

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Suora, korkea, maalattu uudehko lista
Seinät		Maalaus, valkoinen
Seinät		
Seinät		
Katto		Kattopintaan "liimatut" levyt, osin peittävät kattolistat
Katto		
Kattolista		Profiloitu, osin näkyvissä
Ovet		Ovilehti nostettu pois
Ovet		
Ikkunat		Vanha sisään-ulosaukeava ikkuna, jossa yläsaranoitu yläosa. Vanhat pitkäsulkijat, uusrenessanssimalli. Ikkunan yläpuolella peilimäinen alue, alkup. Ikkunarakenne korkeampi
Varusteet ja laitteet		Ns. siro-patteri, valkoiseksi maalattu. IV-vetoja, koteloiteja
Valaisimet		Loisteputkia
Kalusto		

16, 18 VARASTOT

16, 18 Varastot

16

Huoneen ulompi puolikas on rakennettu 1904 laajennuksen osana vanhan ulkoseinän ulkopuolelle erillishuoneeksi ja varustettu tulisijalla (purettu 1956). Huone on yhdistetty viereiseen potilashuoneeseen neljän hengen potilashuoneeksi 1956 purkamalla vanhaan ulkoseinään leveä aukko.

Vuonna 2002 päätyosan huoneet 16 ja 18 on muutettu varastoiksi.

T-mallinen ikkuna kuuluu vuonna rakennettuun ulkoseinään. Eteläpäädyn ikkuna on asennettu vanhaan ulkoseinään 1904.

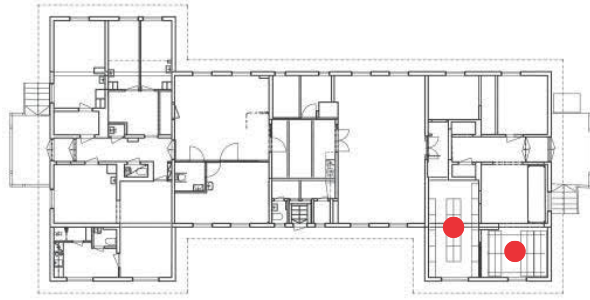
18

Huoneen sisäosa on alun perin ollut vanhaan ulkoseinään rajautuva huone, jonka sisänurkassa kaakeliuuni (purettu 1956). Huoneeseen on alun perin kuljettu käytävän päässä olevan välikön kautta. Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, laastitetut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- ja lakkamaalattu sisäkatto.

Läntinen ulkoseinä on purettu 1904 ja tilaa on laajennettu päätyosan muutoksen yhteydessä. Vuonna 1956 huoneen käyttö on ollut kolmen hengen potilashuone.

Vuonna 2002 päätyosan huoneet 16 ja 18 on muutettu varastoiksi.

Kolmeen rinnakkaiseen osaan jaettu leveä ikkuna-aukko on vuoden 1904 laajennukseen kuuluvaa tyyppiä. Ikkunapuitteen höyläysprofiili on ns. tulppaanimallia.

16, 18 VARASTOT

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto harmaa
Lattia		
Jalkalista		Suora, korkea, maalattu uudehko lista
Seinät		Valkoiseksi maalattua levyä, osin listoilla jaettu
Seinät		
Seinät		
Katto		1900-luvun ponttilaudoitus, ns. STP-tyyppiä
Katto		
Kattolista		Profiloitu, kupera vanha lista
Ovet		Ovia ei ole, vanha oven paikka (ei kuitenkaan vältt. alkuperäinen)
Ovet		
Ikkunat		Vanha sisään-ulosaukeava ikkuna, jossa terveysikkuna-mallinen yläosa (osin säilynyt avausmekanismi). Vanhat pitkäsulkijat, s-profiili. Vanhat profiloidut vuorilistat
Varusteet ja laitteet		Ns. siro-patteri, valkoiseksi maalattu. Venttiilit.
Valaisimet		Loisteputkia, avomalli
Kalusto		---

Marian sairaala
RAKENNUS 13 OBDUKTIORAKENNUS

Rakennushistorian selvitys ja inventointi

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Sisällysluettelo

OSA 1

TIIVISTELMÄ	4
RAKENNUSHISTORIA - TAUSTA, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	6
MUUTOKSET	
MUUTOSPIIRUSTUS (1909)	10
MUUTOSPIIRUSTUS 1962	11
MITTAUSPIIRUSTUKSET 1976	12
MUUTOSPIIRUSTUKSET 1977	15
MUUTOSPIIRUSTUKSET 1978	16
MUUTOKSET 1895-1978	17
RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIO	19
MUUTOKSET JA NYKYTILANNE. JULKISIVUT	20
MUUTOKSET JA NYKYTILA - SISÄTILAT	30
OSA 2	
HUONEINVENTOINTI	37

TIIVISTELMÄ

Vuosina 1893-1895 rakennettu kappeli- ja obduktiohuone -rakennus on arkkitehti Onni Törnqvistin Marian sairaala-alueelle suunnittelema.

Terveydenhoitolautakunnan esityksessä v. 1891 ruumishuone- ja obduktiorakennus ehdotettiin sijoitettavaksi tontin itärajan lähetyville mutta lopullisessa suunnitelmassa paikka osoitettiin lähelle alueen länsireunaa. Sieltä oli portin läpi lyhyt matka kadun yli hautausmaalle.

Puurakenteinen, korkean kellarin varaan rakennettu harjakattoinen, yksikerroksinen rakennus istutettiin rinteeseen siten, että pohjoissivun kappeli avautui maantasolle ja eteläsivulle, kellari-kerrokseen sijoitettu ruumishuone samoin.

Obduktiosalin viereen päätettiin sisustaa bakteriologian laboratorio palvelemaan sairaalan molempia osastoja. Bakteriologian laboratorio toimi tässä rakennuksessa vuoteen 1907 asti.

Rakennus on säilynyt alkuperäisessä käytössään. 1900-luvun alussa tehtiin teknisiä parannuksia ja asennustöitä. Myöhemmin tehtiin korjaus- ja muutostöitä ainakin 1960-luvun alussa, 1977 ja 1994.

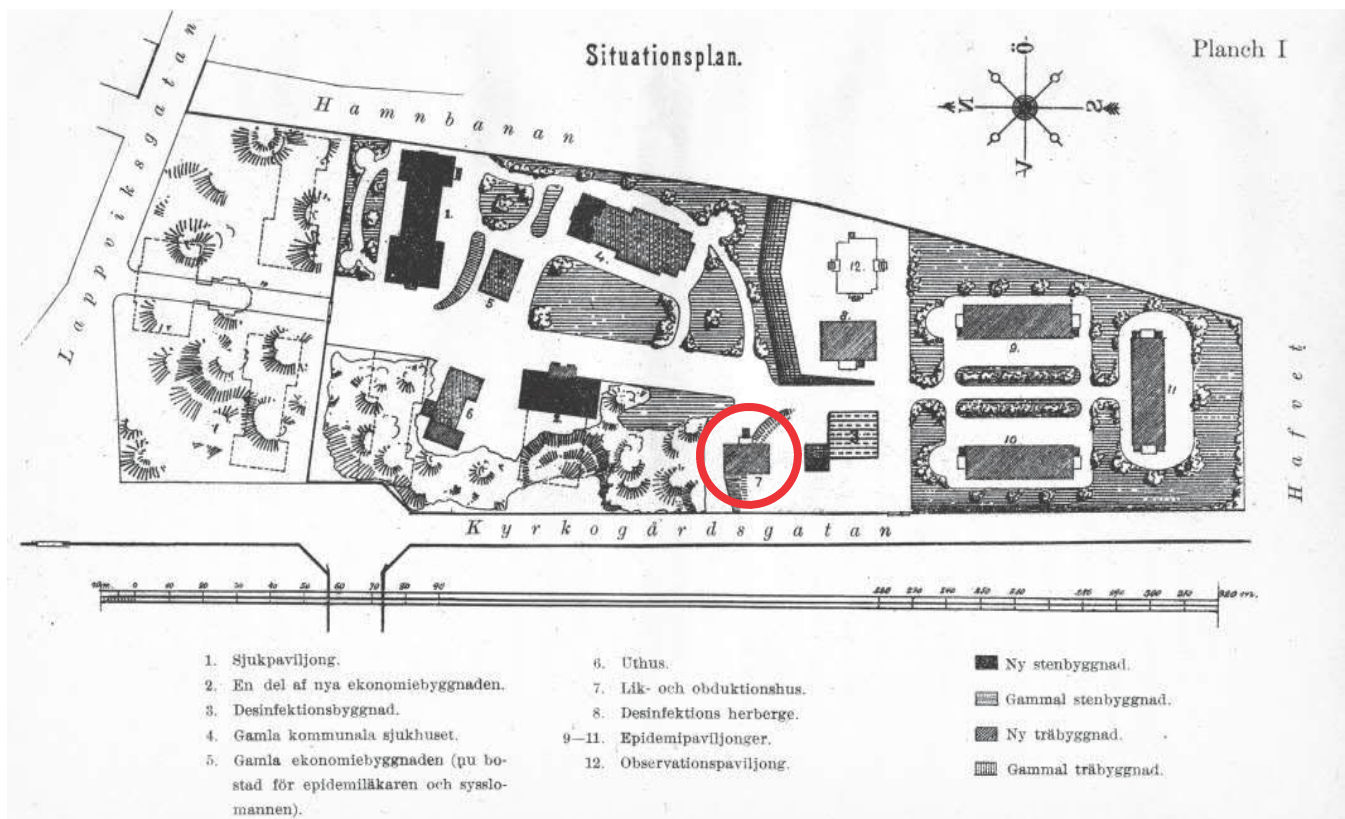
Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt vuoden 1892 piirustusten mukaisessa asussa. Sisätiloissa on tehty toiminnallisia ja tekniikan sanelemia muutoksia ja kellarin ovia on muutettu. Kappeli on sisustettu kellariin ja 1. kerroksen kappeli muutettu aputiloiksi.

RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS

Tärkeimpänä lähteenä ovat olleet Marian sairaalan vuosikertomukset ja Helsingin kaupunginarkiston, Rakennusvalvontaviraston ja Rakennusviraston piirustusarkistot. Inventointi on suoritettu keväällä 2011.

Terveystenhoitolautakunnan ehdotus 1891. Ruumishuone- ja obduktiorakennus (X) on tässä vaiheessa ehdotettu sijoitettavaksi tontin itärajan keskivaiheille Työläisenkadun tuntumaan. (Sievers 1896)

Sairaalan toteutuneet rakennukset vuonna 1895. Ruumishuone- ja obduktiorakennus (7) on rakennettu länsireunalle. Kirkkotarhankadun puolella on portti, josta on lyhyt matka kadun yli hautausmaalle. (Sievers 1896)

RAKENNUSHISTORIA - TAUSTA, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Marian sairaala-alueelle rakennettiin kymmenen uudisrakennusta arkkitehti Onni Törnqvistin piirustusten mukaan vuosina 1893-1902. Vuosina 1893-1895 rakennettiin puurakenteinen kappeli- ja obduktiohuone -rakennus. Urakoitsijana oli rakennusmestari K. G. Sivenius, joka myös rakensi kulkutautipaviljongit ja desinfiointivierasmajan (KHKH).

Terveydenhoitolautakunnan esityksessä v. 1891 oli ruumishuone- ja obduktiorakennus ehdotettu sijoitettavaksi tontin itärajan keskivaiheille Työläisenkadun tuntumaan. Tontin rajojen tarkentuessa satamaradan aluevarusten mukaan suunnitelma tarkistettiin. Ruumishuone- ja obduktiorakennuksen paikka osoitettiin lähelle alueen länsireunaa, Kirkkotarhankadun, nykyisen Mechelininkadun tuntumaan. Kadun puolella oli portti, josta oli lyhyt matka kadun yli hautausmaalle.

Puurakenteinen, korkean kellarin varaan rakennettu harjakattoinen, yksikerroksinen rakennus istutettiin rinteeseen siten, että pohjoissivun kappeli avautui maantasolle ja eteläsivulle, kellarikerrokseen sijoitettu ruumishuone samoin.

Ylilääkäri Sievers ja arkkitehti Onni Törnqvist kuvailivat uutta ruumis- ja obduktiorakennusta Marian sairaalan vuosikertomuksessa vuonna 1895: *Rakennuksessa on tilava obduktiosali, jossa on marmorisementistä tehty vainajan pöytä; huone, jota parhaillaan sisustetaan sairaalan molempien osastojen yhteiseksi bakteriologian laboratoriksi; lisäksi hautakappeli, josta on suora tieyhteys Kirkkotarhankadulle. Kellarikerroksessa on ruumiskellari, josta on hissiyhteys obduktiosalin eteiseen.* (Törnqvist 1895, Sievers 1895 /1896, 70, Pl. X)

Seuraavana vuonna Sievers kirjasi, että ruumis – ja obduktiorakennukseen oli sijoitettu bakteriologian laboratorio välittömästi obduktiosalin viereen. Laboratorio palveli sairaalan molempia osastoja – Sieversin mukaan se oli erittäin tarpeellinen kulkutautisairaalan diagnooseja varten. (Sievers 1897)

Bakteriologian laboratorio toimi tässä rakennuksessa vuoteen 1907 asti.

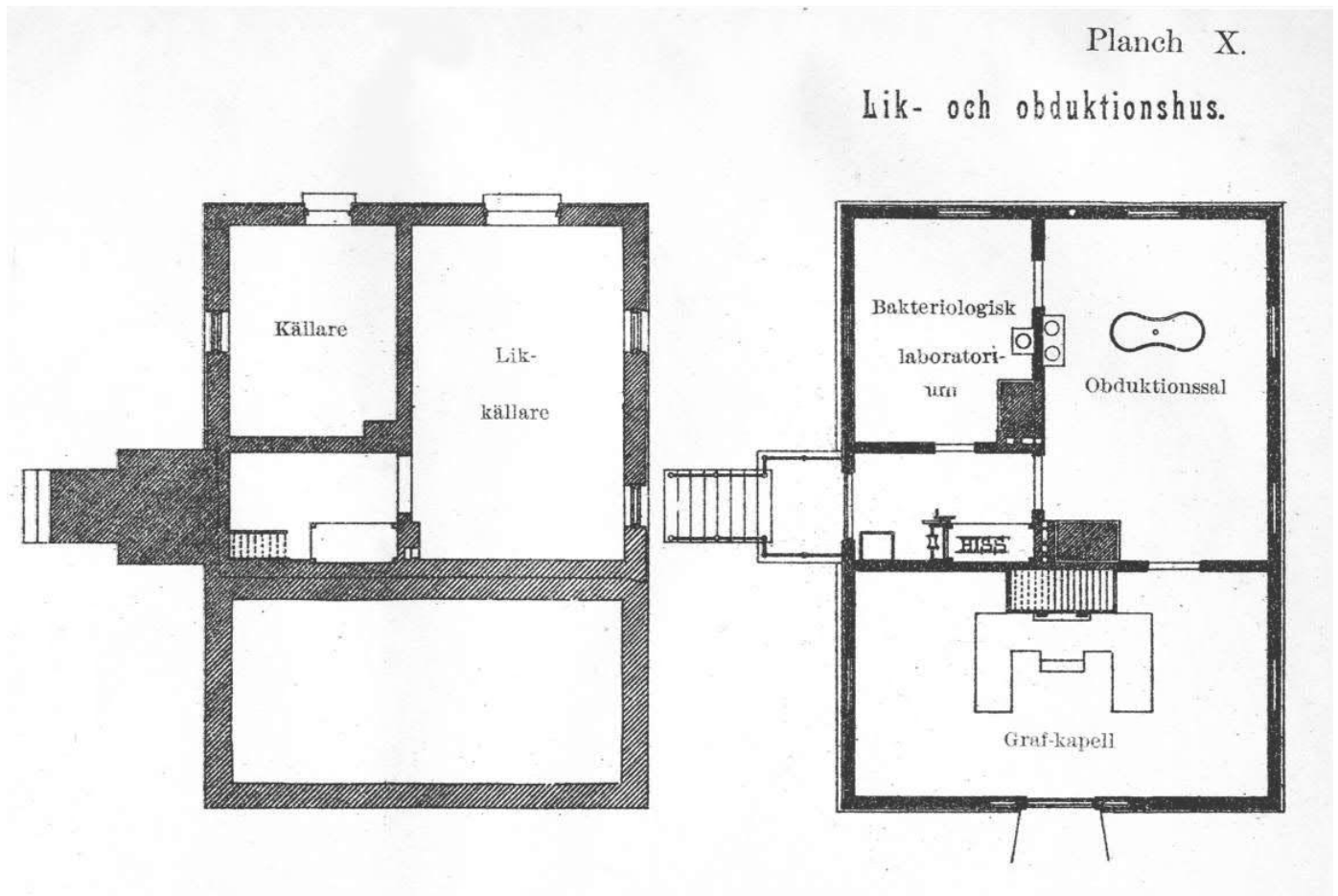
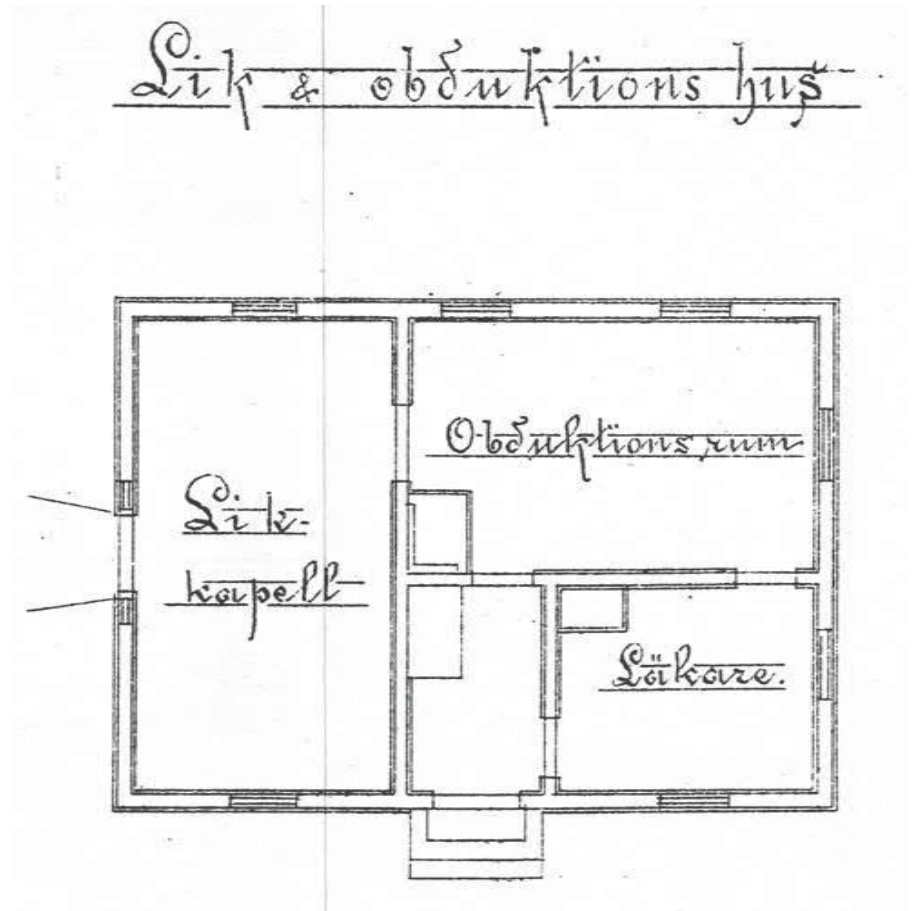
Onni Törnqvist selosti lehtiartikkelissa vuonna 1895 Marian kulkutautiosastoon kuuluvien rakennusten teknisiä ratkaisuja. Selostuksessa mainittiin mm. kolme kulkutautipaviljonkia sekä ruumis- ja leikkuuhuone:

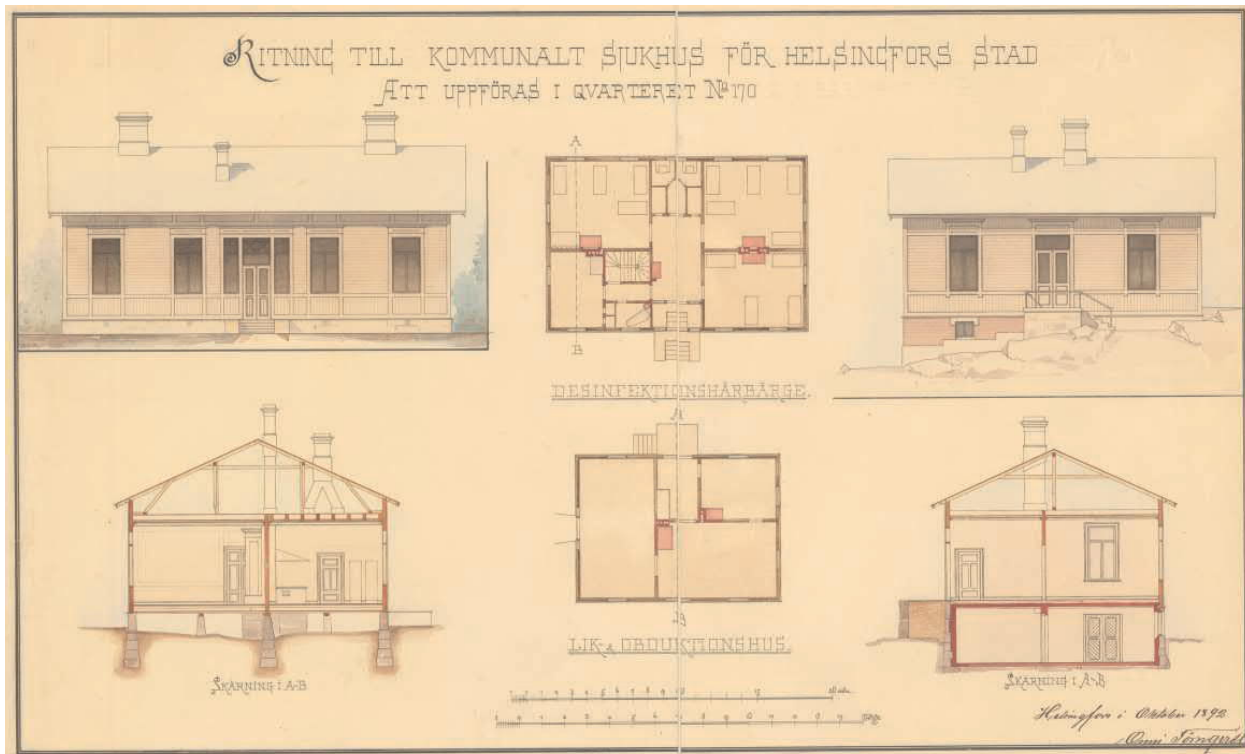
Ulkoseinät kaikissa näissä uutisrakennuksissa ovat tehdyt juurikuivista pystyyn salvetuista hongista ja kaikki sisäseinät jälleen piiruristikosta kummankinpuolisella pontatulla laudoituksella. Niissä on myöskin kauttaaltaan öljyvärillä maalatut asfalttilattiat, joilla on puinen alustus, paitsi ruumis- ja leikkuuhuoneessa sekä kellarien kohdalla kulkutautipaviljongeissa. Tämän puualustuksen säilymisen vuoksi voidaan sen alla oleva matala ilmakerros asettaa hirsiseinissä löytyvien pienten aukkojen kautta yhteyteen ulkoilman kanssa, samalla kun se myöskin on yhteydessä väliseinissä löytyvien ilmakerrosten kanssa, josta ilma jälleen pääsee virtailemaan vintille, yhdyspalkkeihin väännettyjen läpien kautta. Kaikki sisäpuoliset seinäpinnat ovat verhotut pingoitettulla, laastetulla ja öljyvärillä maalatulla hamppukankaalla. Katot jälleen ovat rapatut, laastetut, maalatut ensin öljy- ja sittemmin valkoisella emaljivärillä, jolla käytävien, klosettien ja kylpyhuoneitten seinät myöskin ovat maalatut.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus

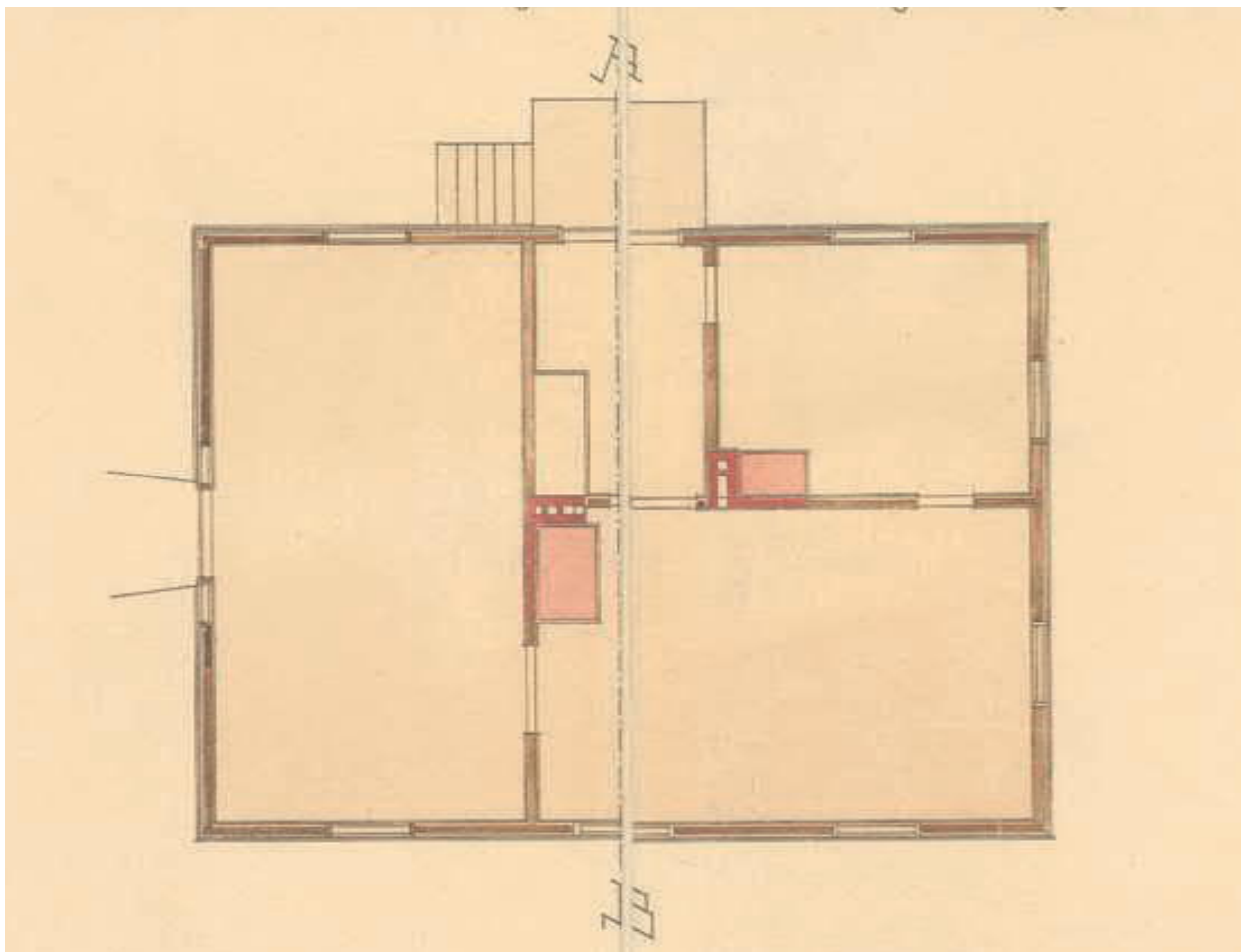
Terveystenhoitolautakunnan ehdotus 1891. Ruumishuone - ja obduktiorakennuksen luonnos. Toisessa päädyssä on kolmelta sivulta valaistu kappeli omalla sisäänkäynnillä, toisessa päädyssä obduktiohuone ja lääkärin huone. (Sievers 1896)

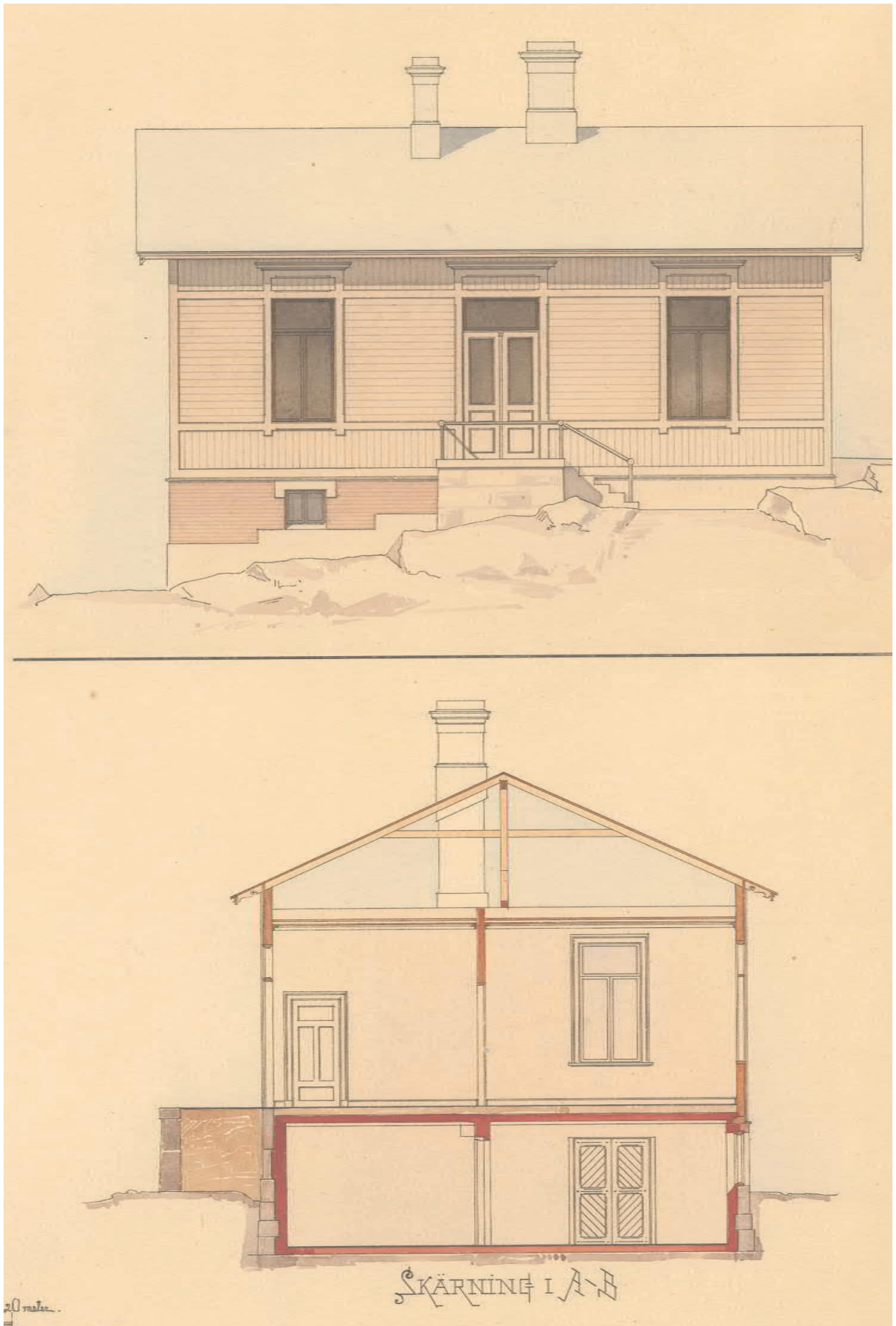
Toteutunut rakennus vuonna 1895. Kellarin ja 1. kerroksen pohja. Kellarin ruumishuoneesta on hissiyhteys eteistilaan. Ensimmäinen kerros vastaa luonnosta, mutta lääkärin huoneen kohdalle on sijoitettu bakteriologian laboratorio. Piirustus on julkaistu 1895. (Törnqvist 1895, Sievers 1896)

1892 Lokakuussa päivätyt piirustukset, Onni Törnqvist: 1. kerroksen pohja, leikkaus ja julkisivu itään. HKA

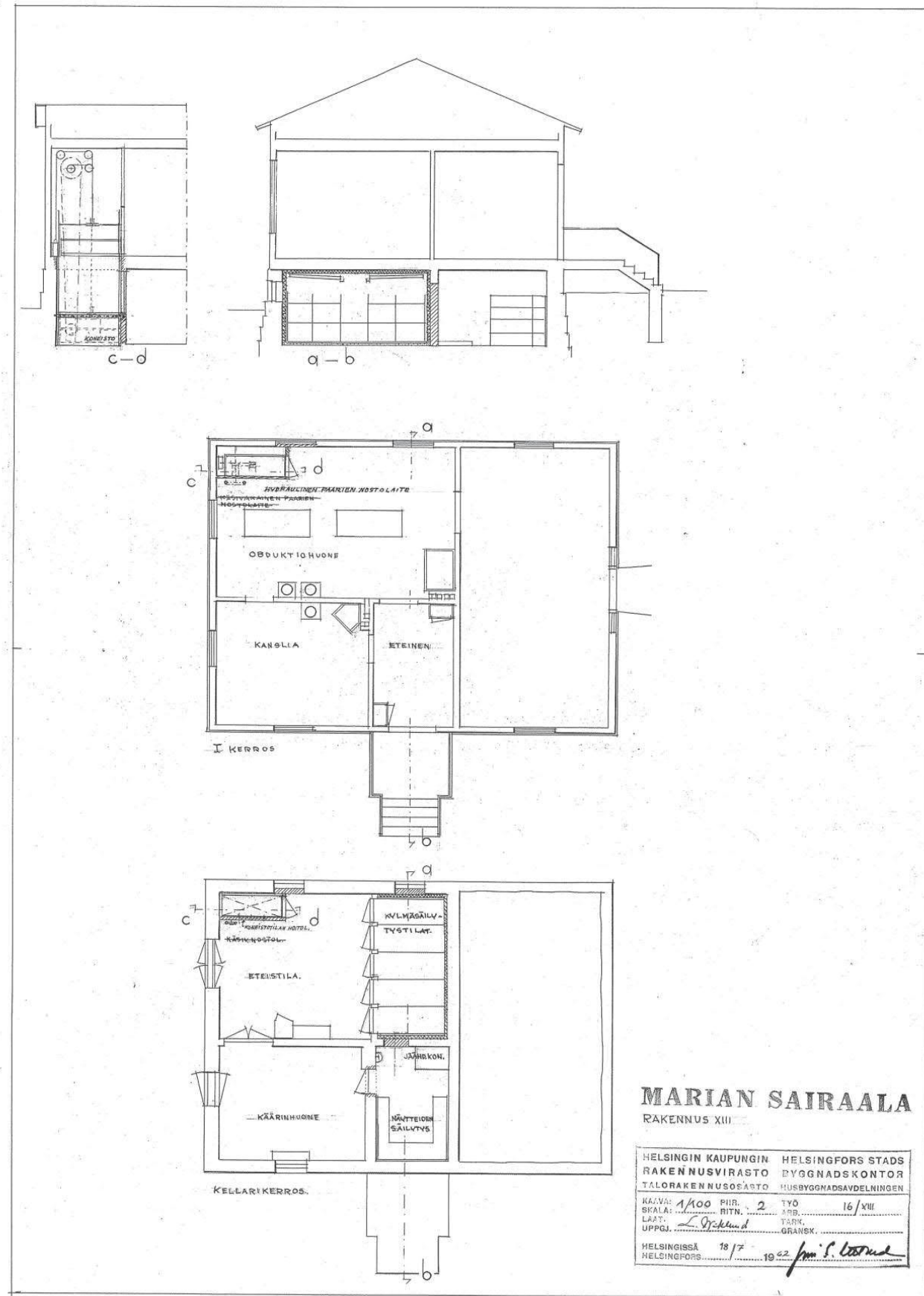

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
SÄHKÖ- JA VESIKALUSTEPIIRUSTUS 1900-LUVUN ALUSTA

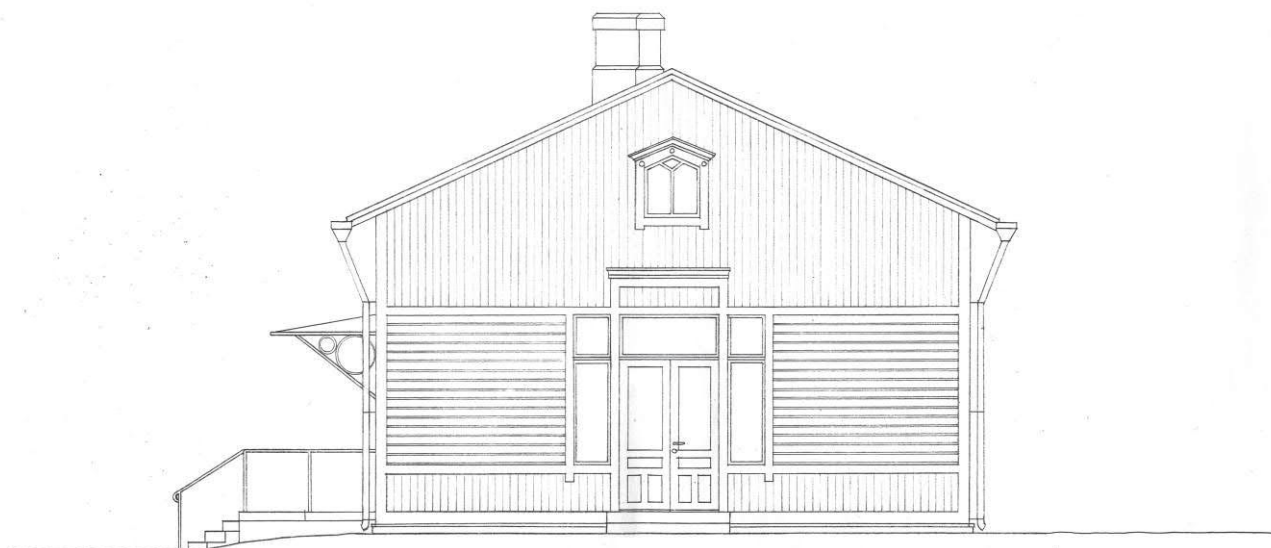
1908-1920 (s.a.) Sähköpiste- ja vesikalustepiirustus, Helsingin kaupunki Rakennuskonttori. HKA
1900-luvun alun sähköpisteiirustuksessa esitetty portaiden sijoitus vastaa nykyistä.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
MUUTOSPIIRUSTUS 1962

1962 Muutospiirustukset, pohja- ja leikkauspiirustus, L. Wiklund, Helsingin kaupunki Rakennusvirasto

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
MITTAUSPIIRUSTUKSET 1976

MARIAN SAIRAALA, RAK. 13
MITTAUSPIIRUSTUS 1:50
JULKISIVU POHJOISEEN

HELSINGIN KAUPUNGIN RAKENNUSVIRASTO	
TALOUSUNNITTELUOSASTO ARKKITEHTITOIMISTO	
KASARMIKATU 21 00130 HELSINKI 17 P. 050 311	
LAAT. H/S	TYÖ NO
HELSINKI 10.7.1977	PIIR. NO 4

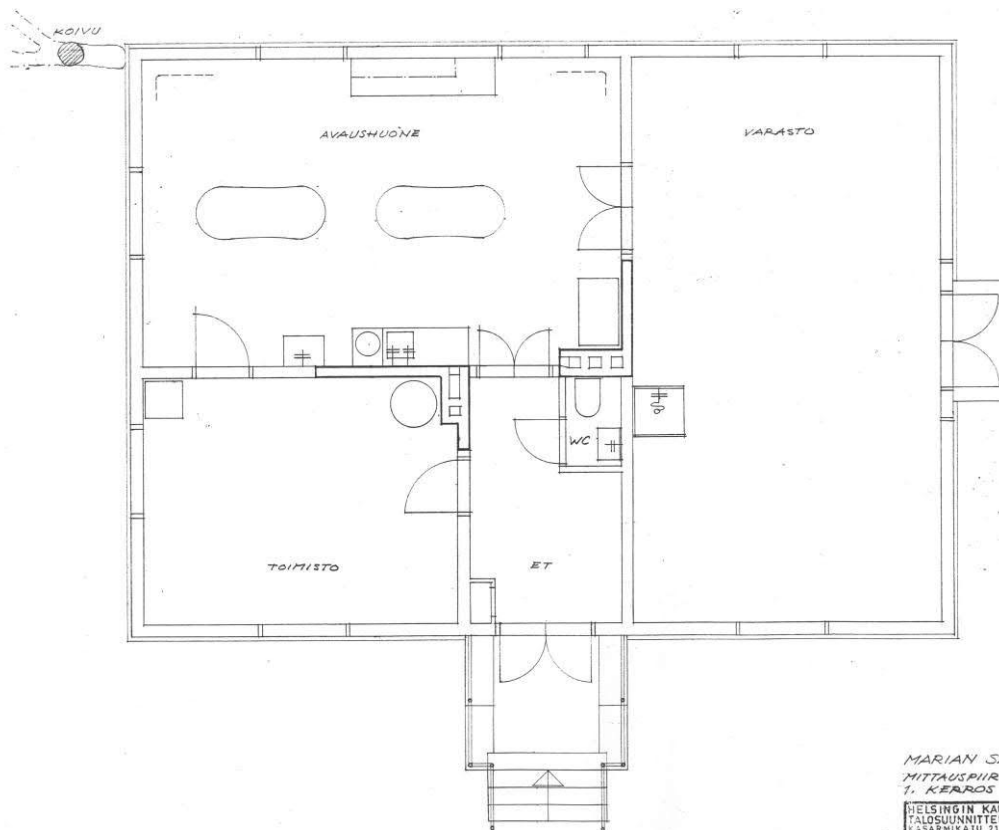
MARIAN SAIRAALA, RAK. 13
MITTAUSPIIRUSTUS 1:50
JULKISIVU LÄNTEEN

HELSINGIN KAUPUNGIN RAKENNUSVIRASTO	
TALOUSUNNITTELUOSASTO ARKKITEHTITOIMISTO	
KASARMIKATU 21 00130 HELSINKI 17 P. 050 311	
LAAT. H/S	TYÖ NO
HELSINKI 10.7.1977	PIIR. NO 6

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus

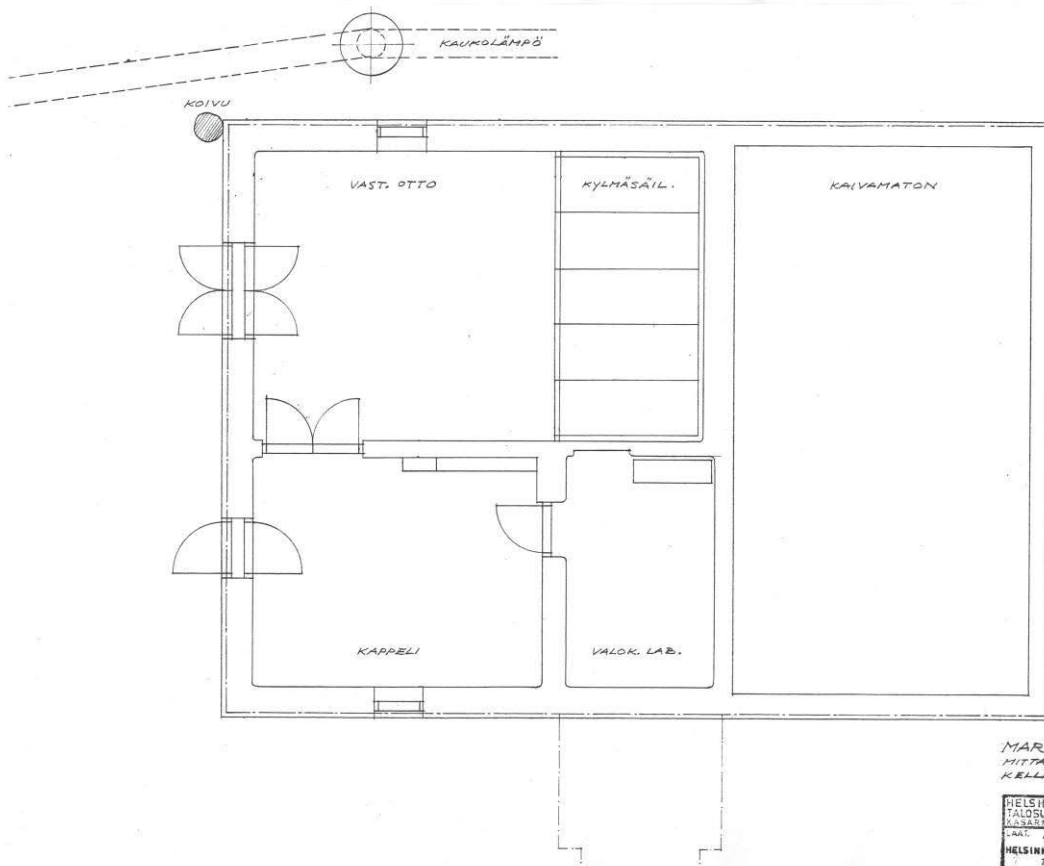

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
MITTAUSPIIRUSTUKSET 1976

MARIAN SAIRAALA, RAK. 13
MITTAUSPIIRUSTUS 1:50
1. KERROS

HELSINGIN KAUPUNGIN TALOUSUNNITTELUOSASTO K. SARHIMÄKÄTÄ 21 00130 LÄHT. KO	RAKENNUSVIKASTO ARKKITEHTITOIMISTO HELSINKI 13 P. 430 311 1:50 NO
HELSINKI 12.10.1976	PIIR. NO 1

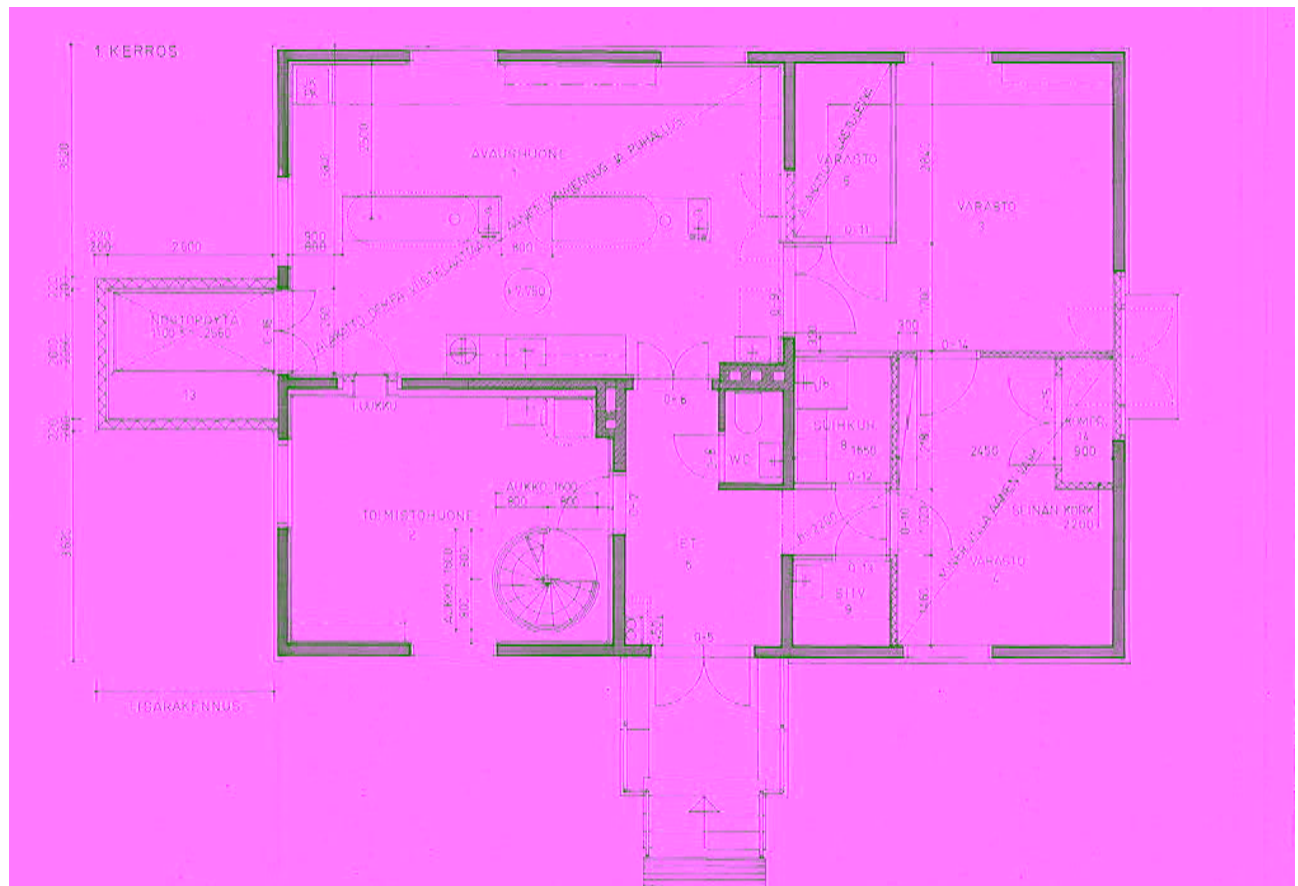

MARIAN SAIRAALA, RAK. 13
MITTAUSPIIRUSTUS 1:50
KELLARIKERROS

HELSINGIN KAUPUNGIN TALOUSUNNITTELUOSASTO K. SARHIMÄKÄTÄ 21 00130 LÄHT. KO	RAKENNUSVIKASTO ARKKITEHTITOIMISTO HELSINKI 13 P. 430 311 1:50 NO
HELSINKI 12.10.1976	PIIR. NO 2

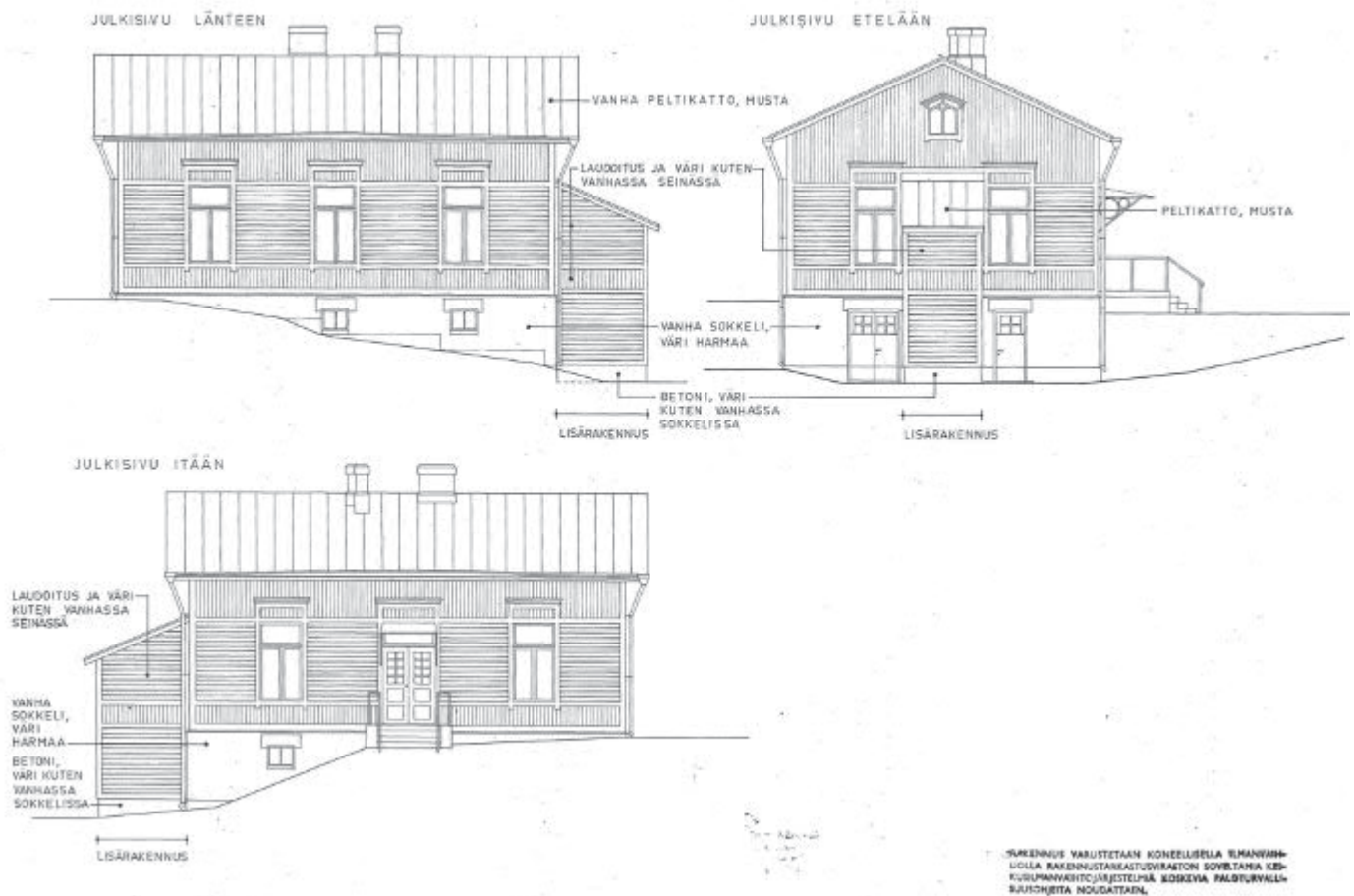
Mittauspiirustukset 1976, HKR.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
MUUTOSPIIRUSTUKSET 1977

Eteläpäätyyn on 1978 rakennettu pulpettikattoinen laajennus nostotasolaitetta varten.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
MIUUTOSPIIRUSTUKSET 1978

Julkisivujen muutospiirustus. Pääpiirustus 13.1.1978, Kalevi Ormio, HKR

Rakennus varustetaan koneellisella ilmanvaihdolla. Laajennuksen julkisivussa on toistettu vanhan rakennuksen jakoa ja käsittelyä.

Seinärakenne avaushuoneessa 1:

- Lasitetut laatat
- Gyproc-levy 11 mm
- Kost. kestävä lastulevy 12 mm
- Hdyrysulku ulkoseinillä
- Koolaus 30 mm - 50 mm ja mineraalivilla
- Vanha seinärakenne

Seinärakenne toimistohuoneessa 2:

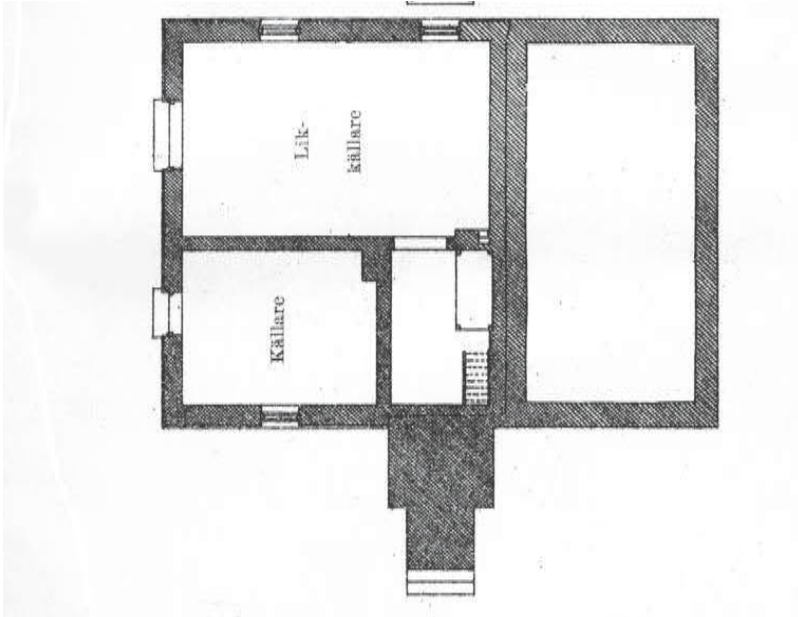
- Lastulevy 12 mm
- Hdyrysulku ulkoseinillä
- Koolaus 30 mm - 50 mm (100 mm yhdellä seinällä)
- ja mineraalivilla
- Vanha seinärakenne

Väliseinärakenne varastoissa ym.:

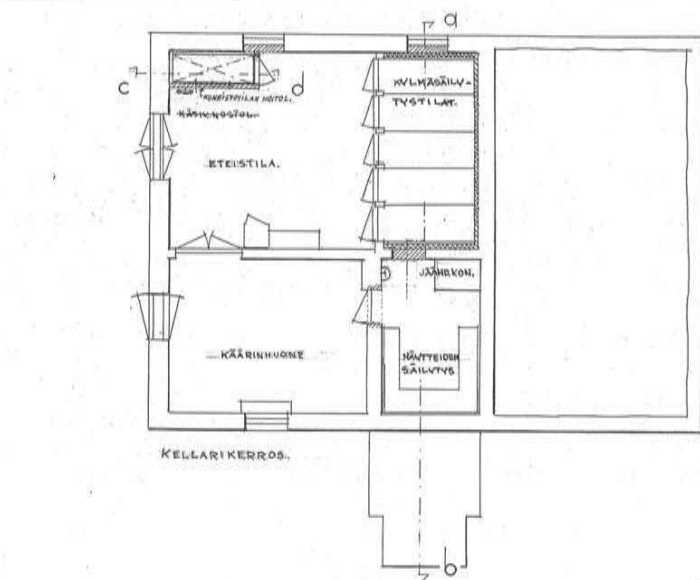
- Lastulevy 12 mm (suihkuh. kost. kestävä)
- Puurunko 100 mm ja mineraalivilla
- Lastulevy 12 mm.

Seinärakenteet v. 1978 muutospiirustuksessa. HKR

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
MIUUTOKSET 1895-1978

Kellarin pohjapiirros v. 1895

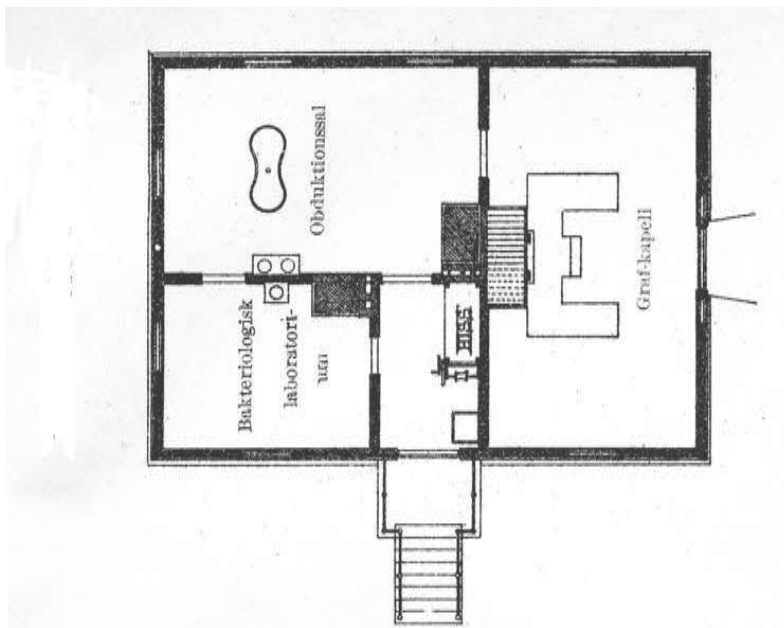

Kellarin muutospiirustus v. 1962

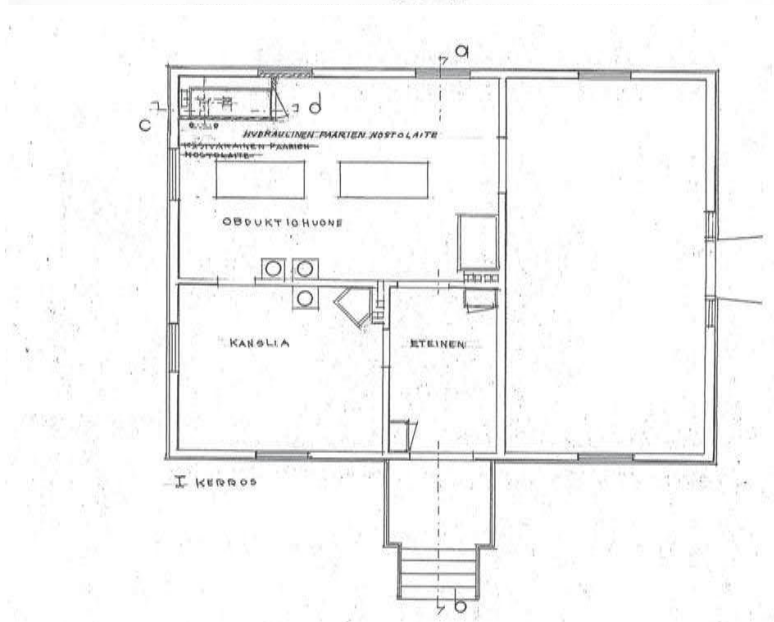

Kellarin muutospiirustus v. 1978

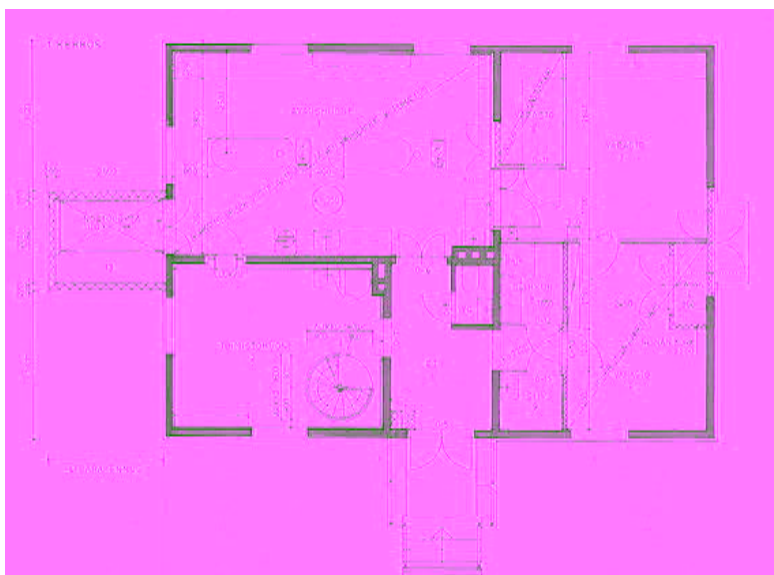
Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
MIUUTOKSET 1895-1978

1. kerros pohjapiirros v. 1895

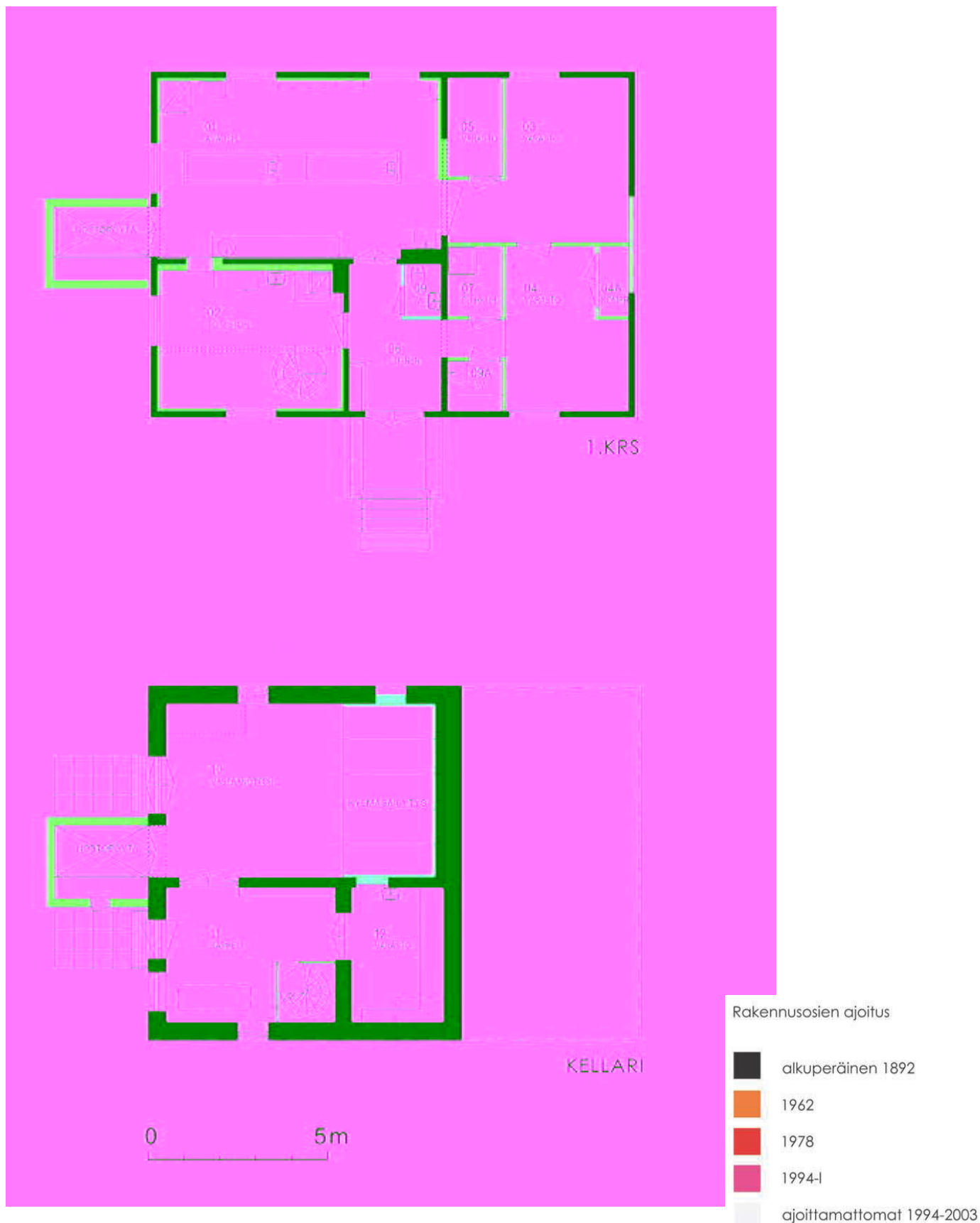

1. kerros muutospirustus v. 1962

1. kerros muutospirustus v. 1978

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIO

MUUTOKSET JA NYKYTILANNE

Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt vuoden 1892 piirustusten mukaisessa asussa. Sisätiloissa on tehty toiminnallisia ja tekniikan sanelemia muutoksia ja kellarin ovia on muutettu. Kappeli on sisustettu kellariin ja 1. kerroksen kappeli muutettu aputiloiksi. Pohjoinen ulko-ovi on suljettu.

JULKISIVUT

Sokkeli

Sokkelin alaosa on muurattu säännöllisiksi hakatuista graniittiharkoista. Sokkeli on kellarin kohdalla rapattu ja maalattu harmaaksi. Rapatussa muurissa on palkistoihin korostetut kellaritilojen ikkunat.

Puujulkisivu

Julkisivu on rakennusajalle tyypilliseen tapaan jaettu listojen jakamiin kenttiin: kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen, joissa on vaaka- ja pystysuuntaisia, profiilihöylättyjä lautaverhouksia. Pystylistojen kulmia on osittain viistetty ja vaakalistoissa on profilointia. Listoitus on maalattu uusrenessanssille tyypilliseen tapaan tummemmalla sävyllä ja paneelit vaaleammalla. Sävyt ovat valkoisella taitettu ruskea ja vaalean harmaa.

Kuistit, portaat ym.

Itäisivulla on jo alun perin sijainnut sisääntulotasanne porrasaskelmineen. 1900-luvun alun sähköpiirustuksessa esitetty portaiden sijoitus vastaa nykyistä. Pohjoissivulla näyttää alkuperäisten piirustusten mukaan sijainneen luiska.

Järeiden graniittiharkkojen tukema graniittinen sisääntuloporras on varustettu sirojen, muotoiltujen valurautaloppien tukemalla pyöröputkikäsijohteella.

Pääoven peltilippaa kannattavat ohuet teräskonsolit.

Eteläpäätyyn on 1978 rakennettu pulpettikattoinen laajennus nostotasolaitetta varten. Laajennuksen julkisivussa on toistettu vanhan rakennuksen jakoa ja käsittelyä.

Vesikatto ja piiput

Loivan harjakaton vesikatteenä on mustanharmaaksi maalattu, saumattu peltikate. Katteessa on jalkarännit. Pyöreät syöksytorvet ja perinteisen malliset suppilot ovat harmaaksi maalattua kuumasinkittyä peltiä.

Rakennuksessa ei ole enää 1950-luvun jälkeen ollut tulisijoja, mutta ilmanvaihtoa palvelevat piiput on pellitetty perinteiseen tapaan sokkeleineen ja profiileineen.

Avoräystäiden kannattajat on muotoiltu konsoliaiheiksi koristeellisin puuleikkauksin.

Ulko-ovet

Pohjoissivun fasettileikkauksilla koristellut, alun perin ylä- ja sivuikkunoilla varustetut maalatut paripeiliovet eivät ole enää vuoden 1978 jälkeen käytössä. Yläikkunan tilalle on asennettu säleikkö.

Pääsisäänkäynti on itäisivulla - tammesta tehty, maalaamaton peilipariovi. Eteläisivun kellarikerroksen ikkunalliset ovet on verhottu jälleenrakennuskaudelle tyypillisellä, kapealla pystypaneelilla.

Ikkunat

T-karmilla varustetut, sisään-ulosaukeavat ikkunamallit periytyvät 1890-luvulta. Yläikkuna on yläsaranoitu. Ikkunan vuorilautojen rajaamaan alueeseen sisältyy ikkunan päällä oleva paneelipinta.

Ikkunalasit on kitattu ja ikkunat on maalattu listoitusta tummemmalla ruskealla sävyllä.

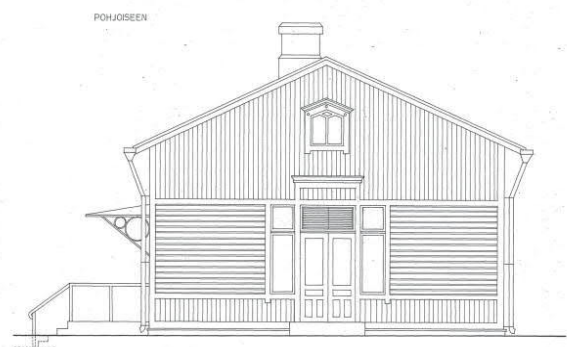

1970-luvun lopulla rakennettiin eteläpäädyn nostolaitetta varten laajennusosa.
Kari Hakli 2011.

Pohjoispäädyssä on alun perin ollut kappeli.
Kari Hakli 2011.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
JULKISIVUMUUTOS 1978

Julkisivun merkittävin muutos on eteläpäättyyn rakennettu laajennus.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
JULKISIVU ETELÄÄN

Eteläsivun kellarikerroksen ikkunalliset ovet on verhottu jälleenrakennuskaudelle tyypillisellä, kapealla pystytypaneelilla. Nostolaite on rakennettu 1978 vanhaa julkisivua mukaillen. Kari Hakli 2011.

Kari Hakli 2011.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
JULKISIVU ITÄÄN

Pohjoissivulla näyttää alkuperäisten piirustusten mukaan sijainneen luiska. Itäisivulla on jo alun perin sijainnut sisääntulotasanne porrasaskelmineen. Järeiden graniittiharkkojen tukema graniittinen sisääntuloporras on varustettu sirojen, muotoiltujen valurautatolppien tukemalla pyöröputkikäsijoitteella. Pääoven peltilippaa kannattavat ohuet teräskonsolit. Kari Hakli 2011.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
JULKISIVU LÄNTEEN

Julkisivu länteen.
Kari Hakli 2011.

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
JULKISIVU POHJOISEEN

Mittaus 1976

Rakennus 13 Kappeli- ja obduktiorakennus
JULKISIVU POHJOISEEN

Käytöstä 1978 jäänyt pohjoinen ulko-ovi kuuluu entiseen kappeliin.

Pohjoissivun fasettileikkauksilla koristellut, alun perin ylä- ja sivuikkunoilla varustetut maalatut paripeiliovet eivät ole enää vuoden 1978 jälkeen käytössä. Yläikkunan tilalle on asennettu säleikkö.

T-karmilla varustetut, sisään-ulosaukeavat ikkunamallit periytyvät 1890-luvulta. Yläikkuna on yläsaranoitu. Ikkunan vuorilautojen rajaamaan alueeseen sisältyy ikkunan päällä oleva paneelipinta. Ikkunalasit on kitattu ja ikkunat on maalattu listoitusta tummemmalla ruskealla sävyllä.

Kuva oikealla: Pääsisäänkäynti on itäisivulla - tammesta tehty, maalaamaton peilipariovi.

SISÄTILAT - MUUTOKSET JA NYKYTILANNE

Rakennus on vuonna 2011 alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä.

Kellarissa on vainajien vastaanotto- ja säilytystilat, kappeli ja varasto. Ensimmäisessä kerroksessa on eteinen, toimistohuone, obduktiohuone, varasto- ja aputiloja. Toimistohuoneesta on rakennettu sisäporrasyhteys kellariin 1978.

Alkuperäinen, ensimmäisen kerroksen pohjoisosassa sijainnut, kolmen ikkunan valaisema kappelihuone on jaettu väliseinillä aputiloiksi ja kellariin on sisutettu uusi kappeli. Arvokkaana yksityiskohtana on alkuperäiseen kappeliin kuuluneen lasimaalaustriptyykin seinälle asennettu keskiosa, jossa on orjantappuroita, ruusuja ja valkoinen kyyhky. Kehystävänä aiheena ovat goottilaiset holvikaaret. Ainakin toinen sivupaneeleista on tällä hetkellä (2011) Marian sairaalan poliklinikan yhteydessä olevassa kahvilassa.

Sisäpintojen käsittely oli 1890-luvun selostuksen mukaan samanlainen kuin kulkutautipaviljongeissa: öljymaalattu asfalttilattia, kangastetut, laastitetut ja öljymaalatut seinät, rapattu ja valkoiseksi öljy- sekä lakkamaalattu sisäkatto.

Sisätilojen nykyinen ilme on viimeisten korjausten ja kalustusten leimaama.

Ovet

Rakennuksessa on säilynyt rakentamisajalle tyypillisiä peiliovia. Uusia ovia ovat kellarin kierreportaan lasiteräsovi ja ensimmäisen kerroksen laakaovet.

Ikkunat

Ikkunamallit periytyvät 1890-luvulta. Ikkunat ovat kaksinkertaiset ja sisään-ulosaukeavat.

Toimistohuone 02 on säilynyt alkuperäisen kokoisena tilana ikkunoineen. Valokuva Kari Hakli 2011

HUONEET

06

Eteiseen on rakennettu levyseinäinen WC-tila entisen komeron paikalle. Luonnonvaloa tulee ulko-oven yläikkunasta. Tilassa on säilynyt vanha paripeliövi obduktiotilaan.

01

Kolmen ikkunan valaisema huone on säilynyt alkuperäisen kokoisena. Eteisen pariovi on alkuperäisellä paikallaan. Varaston ovi on 1960-luvulta, samoin toimiston ovi. Nostopöytä on rakennettu eteläisivulle 1978.

Sisäpinnat on uusittu korjauksen yhteydessä 1994.

02

Toimistohuone on säilynyt alkuperäisen kokoisena tilana ikkunoineen. Kellariin on rakennettu kierreporras 1978.

11

Kappeli on toteutettu viimeistään 1970-luvulla (1978). Nurkkaan on rakennettu kierreporras ensimmäiseen kerrokseen 1978. Huoneessa on kappaholvikatto ja tiililattia.

Toimistohuone 02 . Kellariin on rakennettu kierreporras 1978. Valokuva Kari Hakli 2011

Varasto 03.
Kuva Kari Hakli 2011.

Eteiseen 06 on rakennettu levyseinäinen WC-tila entisen komeron paikalle. Luonnonvaloa tulee ulko-oven yläikkunasta. Tilassa on säilynyt vanha paripeliövi obduktiotilaan. Valokuva Kari Hakli 2011

Kappeli 11 on toteutettu viimeistään 1970-luvulla (1978). Nurkkaan on rakennettu kierreporras ensimmäiseen kerrokseen 1978. Huoneessa on kappaholvikatto ja tiililattia.

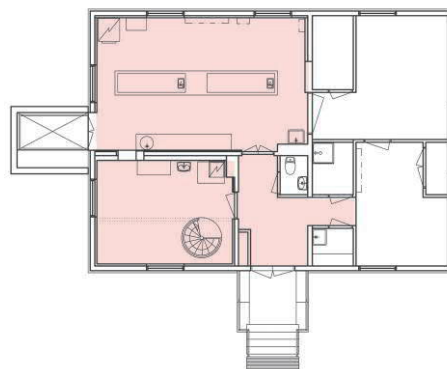
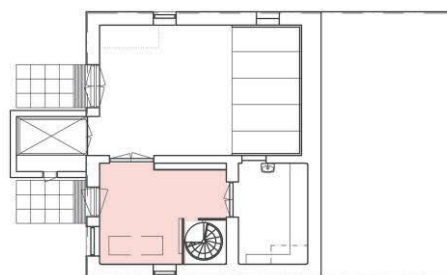
Varasto 12.
Kuva Kari Hakli 2011.

Avaushuone 01.
Kuva Kari Hakli 2011.

Kolmen ikkunan valaisema huone 01 on säilynyt alkuperäisen kokoisena. Eteisen pariovi on alkuperäisellä paikallaan. Varaston ovi on 1960-luvulta, samoin toimiston ovi. Nostopöytä on rakennettu eteläsivulle 1978. Sisäpinnat on uusittu korjauksen yhteydessä 1994.

Marian sairaala

Rakennus 13 Obduktiorakennus

HUONEINVENTOINTI 2011

KELLARI POHJAKAAVIO, RAKENTEIDEN AJOITUS

KELLARI

0 5m

Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1892
- 1962
- 1978
- 1994-)
- ajottamattomat 1994-2003
- purettu alkuperäinen rakenne
- purettu myöhempi-
aikainen rakenne

1.KERROS POHJAKAAVIO, RAKENTEIDEN AJOITUS

Rakennuksen ajoitus

- alkuperäinen 1892
- 1962
- 1978
- 1994-l
- ajoittamattomat 1994-2003
- purettu alkuperäinen rakenne
- purettu myöhempi- aikainen rakenne

01 AVAUSHUONE 1. kerros

Avaushuone 01.
Kuva Kari Hakli 2011.

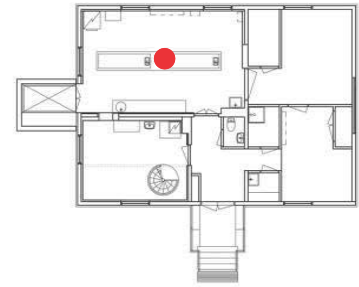

Avaushuone 01.
Kuva Kari Hakli 2011.

01 AVAUSHUONE 1. kerros

Kolmen ikkunan valaisema huone on säilynyt alkuperäisen ko-
koisena. Eteisen pariovi on alkuperäisellä paikallaan. Varaston
ovi on 1960-luvulta, samoin toimiston ovi. Nostopöytä on ra-
kennettu eteläsivulle 1978.

Sisäpinnat on uusittu 1990-luvun korjausten yhteydessä.

	Huoneselitys 1978	Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros	1	1
Lattia	Uusi pintakerros, akryylibetoni	Punertava massalattia, lattiakaivot
Lattia		
Jalkalista	Akryylibetoni	Massaviiste ja maalaus
Seinät	Lasitettu laatta	Valkoinen kaakeli
Seinät		
Seinät		
Katto	Uusi pintakerros, armstrong-levy –laatta	Alaslaskettu katto
Katto		
Kattolista		-
Ovet		
Ovet		Valkoiseksi maalattu peiliovipari
Ikkunat		Vanhat, yläsaranoidut ikkunat. Myös smyygit kaake- loitu
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Avauspöydät vesipisteineen, työtasot
Valaisimet		Loisteputket, kohdevalaisimet
Kalusto	Avauspöydät	

01 AVAUSHUONE

Avaushuone 01.
Kuva Kari Hakli 2011.

01 AVAUSHUONE

Avaushuone 01.
Kuva Kari Hakli 2011.

02 TOIMISTO 1. kerros

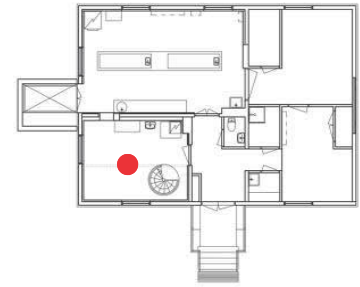

Toimistohuone 02.
Kuva Kari Hakli 2011.

02 TOIMISTO 1. kerros

Toimistohuone on säilynyt alkuperäisen kokoisena tilana ikkunoineen. Kellariin on rakennettu kierreporras 1978.

	Huoneselitys 1978	Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros	1	1
Lattia	Uusi pintakerros, muovimatto finnplano	Vaalea muovilattia
Lattia		
Jalkalista	Kunnostettu: puu	Suora uudehko
Seinät	Uusi pintakerros. Lastulevy	Levyseinät ja rapatut seinät, vesipisteen tausta kaakeloitu
Seinät		
Seinät		
Katto	Kunnostettu: maalaus, pesto	Sileä katto, pinta-asennukset
Katto		
Kattolista		Kapea uudehko kattolista
Ovet		
Ovet		1920-peiliovi
Ikkunat		Vanhat, yläsaranoidut ikkunat.
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Kierreporras, pystypinnakaide. Levyradiaattori
Valaisimet		Leveät lamelliloisteputkivalaisimet
Kalusto		

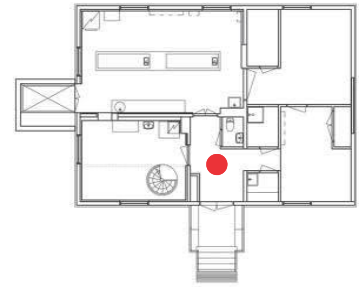
06 ETEINEN 1. kerros

Eteinen 06.
Kuva Kari Hakli 2011.

06 ETEINEN 1. kerros

Eteiseen on rakennettu levyseinäinen WC-tila entisen komeron paikalle. Luonnonvaloa tulee ulko-oven yläikkunasta. Tilassa on säilynyt vanha paripeliövi obduktiotilaan.

	Huoneselitys 1978	Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros	1	1
Lattia	Uusi pintakerros, muovimatto finnplano	Vaalea muovilattia
Lattia	Landscape-matto	
Jalkalista	Uusi pintakerros: puu	
Seinät	Kunnostettu: maalaus, pesto	Valkoinen maalaus, osin seinä näkyvästi levyä
Seinät		
Seinät		
Katto	Kunnostettu: maalaus, pesto	Sileä valkoinen katto
Katto		
Kattolista		"Viisteet"
Ovet		Noin 1920-l peiliovet, väliköissä laakaovet
Ovet		
Ikkunat		Yläikkuna
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		
Kalusto		

10 VASTAANOTTO Kellari

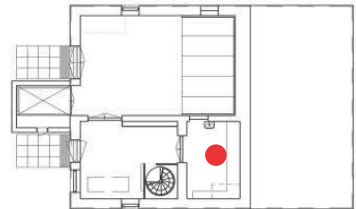
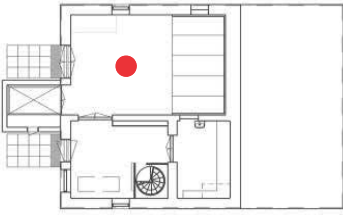

Vastaanotto 10.
Kuva Kari Hakli 2011.

Vastaanotto 10.
Kuva Kari Hakli 2011.

12 VARASTO Kellari

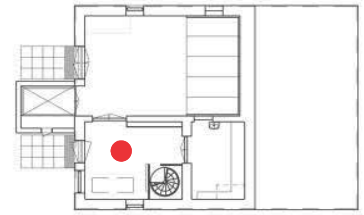
Varasto 12.
Kuva Kari Hakli 2011.

11 KAPPELI Kellari

11 KAPPELI Kellari

Kappeli on toteutettu viimeistään 1970-luvulla (1978). Nurkkaan on rakennettu kierreporras ensimmäiseen kerrokseen 1978. Huoneessa on kappaholvikatto ja tiililattia.

	Huoneselitys 1978	Havainnot nykytilanteesta
Kerros		
Yleiskuvaus	Kookosharjasmatto, lasimaalaukset, kierreporras seinämineen— elementtirakenne. Entisen kappelin kahden ikkunan lasimaalaukset irrotetaan puitteineen ja viedään kaupunginmuseon varastoon. Yhden ikkunan lasimaalaus kunnostetaan, varustetaan keinovalaistuslaatikolla ja asennetaan omaisten huoneeseen 11.	
Lattia	Uusi pintakerros, alla oleva rakenne uusi Tiililattia	Tiilenvärinen laattalattia
Lattia		
Jalkalista	Uusi pintakerros: puu	Mustaksi maalattu kapea jalkalista
Seinät	Uusi pintakerros, alla oleva rakenne uusi Lastulevy	Vaaleanharmaa maalaus. Lasimaalaus
Seinät	Kunnostettu: maalaus, pesto	
Seinät		
Katto	Kunnostettu: maalaus, pesto	Kappaholvit, valkoiset ja sileät.
Katto		
Ovet		40-luvun paneloidut ulko-ovet. Luovutustilaan lasiteräsovi, uudet helat
Ovet		
Ikkunat		Pieni vanha yläsaranoitu ikkuna
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Levy patteri uusi
Valaisimet		Uudet seinä- ja kattovalaisimet
Kalusto		

Valokuva Kari Hakli 2011.

Marian sairaala RAKENNUS 14 VANHA TALOUSRAKENNUS

Rakennushistorian selvitys ja inventointi

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Sisällysluettelo

OSA 1

TIIVISTELMÄ

4

RAKENNUSHISTORIA - TAUSTA, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS
MUUTOKSET

7

8

Piirustukset 1883

10

Muutokset 1890-luvulla

12

Muutokset 1900-luvun alussa

16

Muutokset 1881-1900-luvun alkuun

18

Muutokset 1979-1981

20

MUUTOKSET JA NYKYTILANNE 2011

22

Rakenteiden ajoituskaavio

23

Julkisivut

24

Sisätilat

36

OSA 2

HUONEINVENTOINTI

57

TIIVISTELMÄ

Entinen talousrakennus on vanhin Marian sairaala-alueella säilynyt rakennus ja ainoa kuume-lasaretin ensimmäisestä rakennusvaiheesta säilynyt rakennus.

Talousrakennus valmistui vuonna 1885 ja seuraavana vuonna valmistui ensimmäinen, nimen-omaan sairaalaksi suunniteltu rakennus. Arkkitehtina oli Theodor Decker ja urakoitsijana rakennusmestari A. Stenroos.

Talousrakennus oli kaksikerroksinen, holvaamattoman kellarikerroksen varaan rakennettu hirsirakennus, jossa oli huonekohtainen uunilämmitys. Rakennukseen varauduttiin jo suunnittelun alkuvaiheessa vuonna 1881 rakentamaan laajennus länsipäätyyn. Laajennus on esitetty viitteellisesti asemapiirroksessa. Toteutusvaiheessa rakennuspaikka muutettiin kauemmaksi satamaradasta.

Terveydenhoitolautakunnan esitykseen v. 1891 sisältyi ehdotus talousrakennuksen laajentamiseksi. Laajennusta ei kuitenkaan toteutettu, ainoastaan tilamuutoksia. Arkkitehti Onni Törnqvistin ehdotuspiirustukset olivat vuonna 1892 päivätyjen uusien muutospiirustusten lähtökohtana, mutta ilman laajennusosaa. Sairaalan laajennusvaiheessa rakennettiin uusi talousrakennus 1893-1898 ja entinen talousrakennus muutettiin asutokäyttöön. Vuonna 1904 rakennus varustettiin sähköllä. 1900-luvun alun muutospiirustuksessa esitetty huonejärjestys näyttää pääosin säilyneen vuoteen 1980 asti.

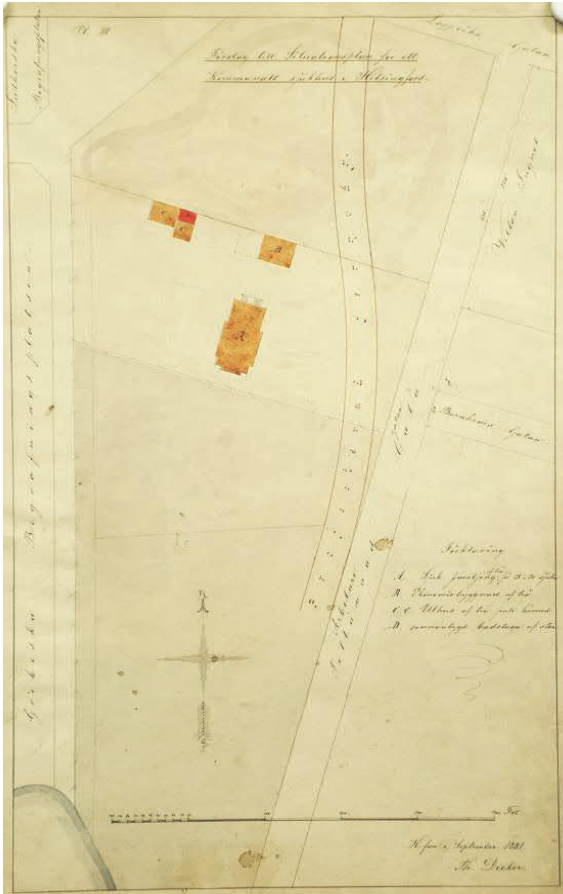
Viimeksi rakennuksessa on suoritettu peruskorjaus 1980-luvun alussa. Korjaustyön pääpiirustukset ovat vuodelta 1980. Arkkitehtisuunnittelusta vastasi Kalevi Ormio Helsingin kaupungin Rakennusvirastossa.

Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt alkuperäisessä asussa ja maalattu rakennusajankohdalle ominaisilla sävyillä. 1890-luvun alussa on purettu koillisnurkassa sijainnut toinen sisäänkäynti. Ikkunat ovat yleensä T-karmimallia, kaksinkertaiset ja ne on muutettu sisäänaukeaviksi. Ikkunapuitteet on uusittu ja vanhat karmit kunnostettu 1980-luvun alun korjaustyössä.

Rakennus on vuonna 2011 tyhjillään, vailla kalusteita. Yleensä sisätilojen ilme on 1980-luvulla suoritettujen korjaustyön leimaama, jonka periaatteena on ollut rakennuksen ominaispiirteiden korostaminen ja vanhojen vuori- ja jalkalistojen säilyttäminen, ulkoseinien lisäeristyksestä huolimatta. Huoneissa on maalatut puulattiat ja maalatut paneelikatot. Rakennuksessa on pääosin 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alusta säilyneitä peiliovia. Useimmat vanhat kaakeliuunit ja peltipäällysteiset uunit ovat säilyneet.

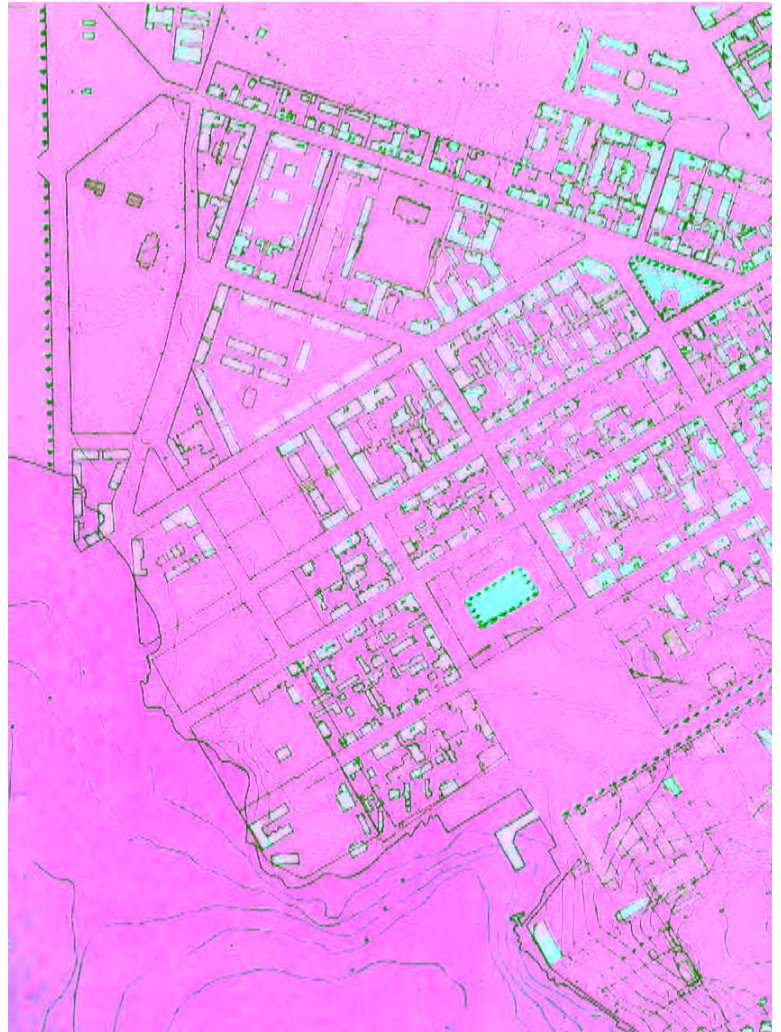
Voimassa olemassa asemakaavassa on entisen talousrakennuksen suojelumerkintä sr-2.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus

Asemapiirros 1881. Theodor Decker. HKA
Förslag till situationsplan för ett Kommunalt sjukhus i Helsingfors.

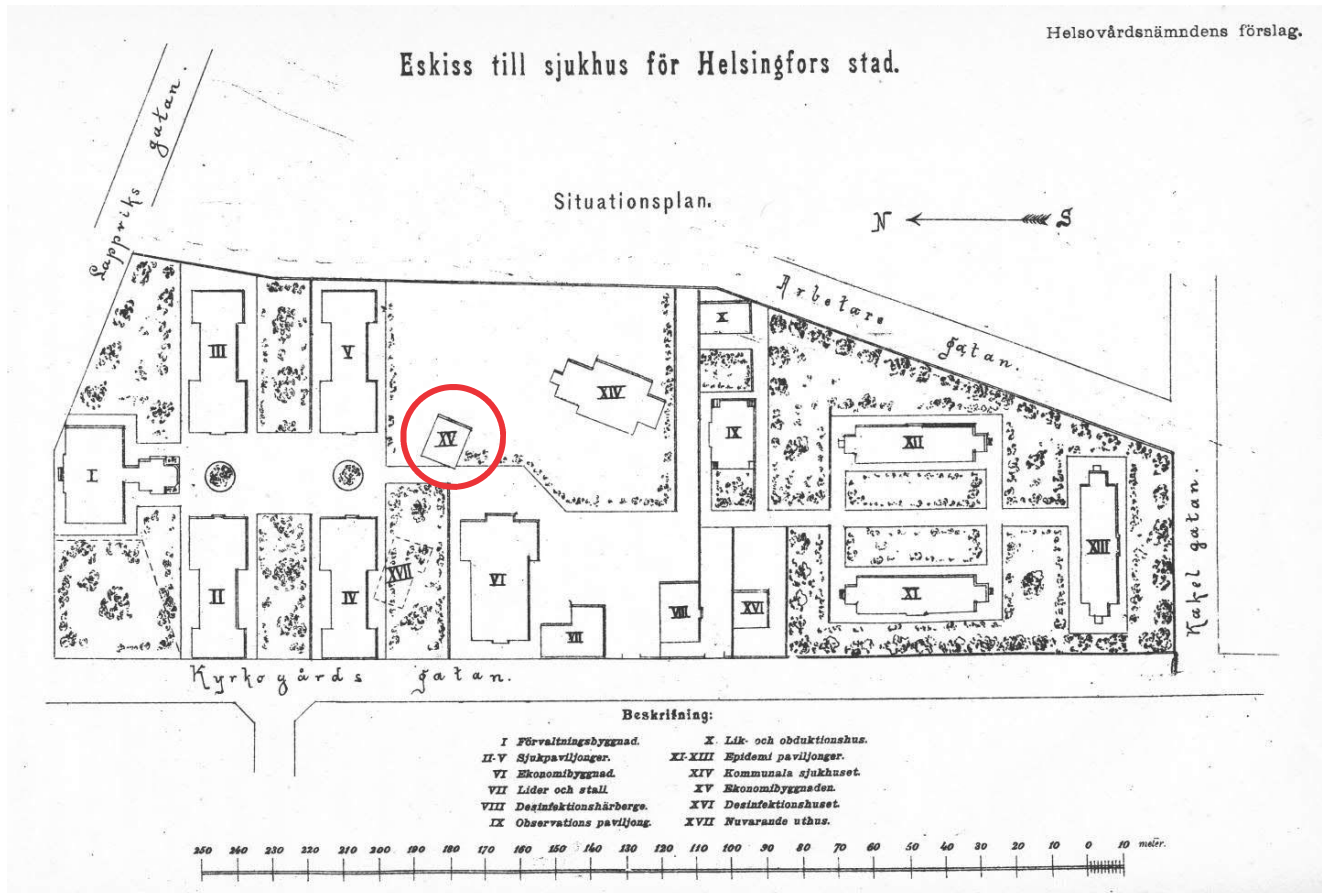
Sairaala-alueelle on merkitty satamaradan alustava aluevaraus ja suunnitteilla olevat rakennukset, sairaala (A), talousrakennus (B) ja ulkorakennus sekä siihen liittyvä kivirakenteinen sauna (D). Talousrakennuksen länsipuolelle on katkoviivalla osoitettu laajennusvaraus.

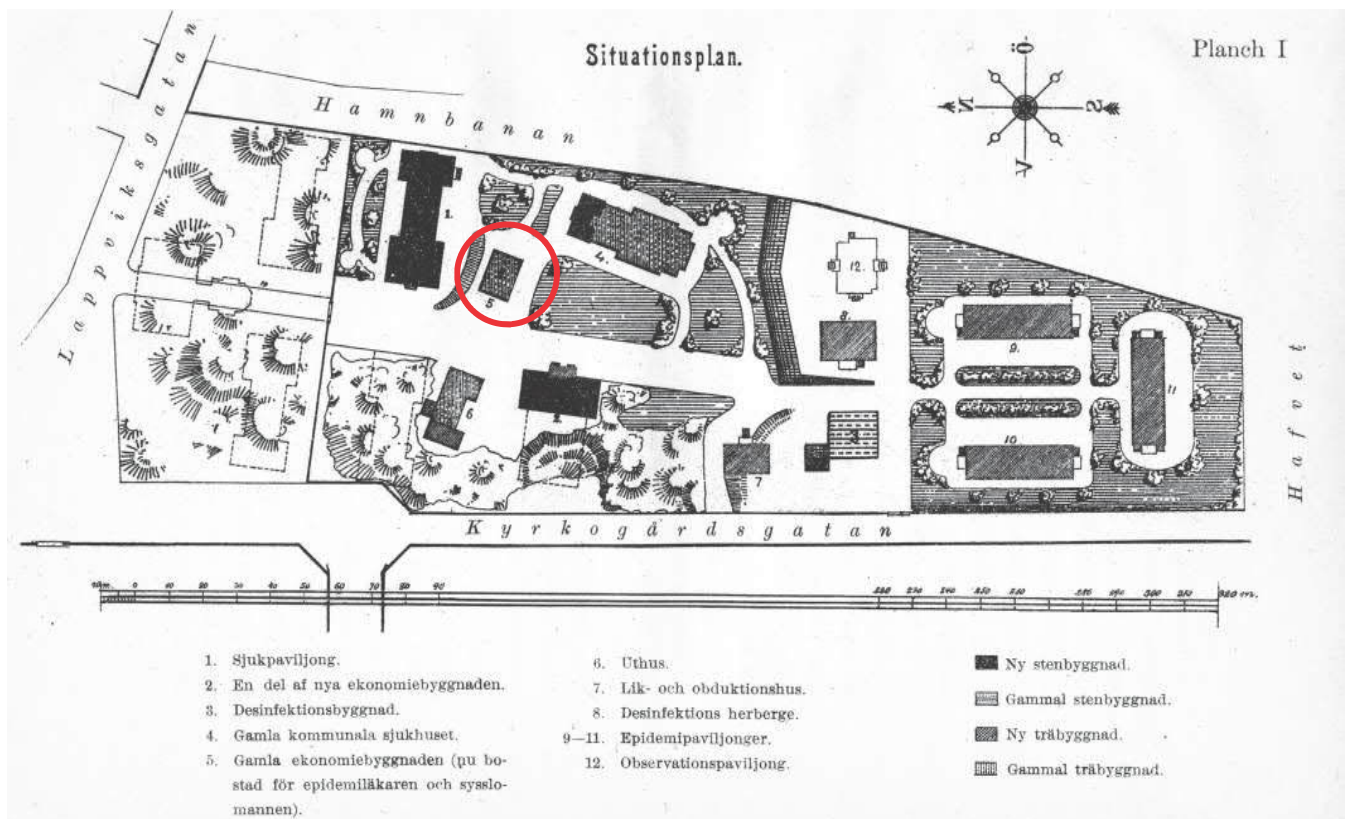
Helsingin kartta 1886 korkeuskäyrineen, tarkistettuna mitausten mukaan (osa).

Topografisk plan af Helsingfors enligt senaste mätningar. Sammansköld af E. von Knorring 1886. sinettiarkisto.hel.fi

Kunnansairaalalle varattu alue on muutettu satamaradan varauksen takia. Sairaalan tontille on merkitty ensimmäiset kolme rakennusta. Vuonna 1885 valmistuneen talousrakennuksen paikka on siirtynyt kauemmaksi satamaradan linjasta. Laajennukselle on jäänyt vähemmän tilaa kuin alkuperäisessä ehdotuksessa.

Terveydenhoitolautakunnan ehdotus 1891. XV= Vanha talousrakennus. (Sievers 1896)

Sairaalan toteutuneet rakennukset vuonna 1895. Vanha talousrakennus (5) on muutettu kulkutautisairaalan lääkärin ja huoltomiehen (syssломан) asunnoiksi. (Sievers 1896)

RAKENNUSHISTORIA - TAUSTA, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Helsingin ensimmäisen kunnallisen sairaalan, kuumelasaretin ensimmäinen, nimen-omaan sairaalakäyttöön suunniteltu rakennus valmistui 1886. Samana vuonna otettiin käyttöön kaksikerroksinen talousrakennus. Hirsirunkoiset rakennukset suunnitteli arkkitehti Theodor Decker. Ensimmäinen asemapiirros on vuodelta 1881 ja rakennuspiirustukset on päivätty kesäkuussa 1883. Lisäksi alueelle toteutettiin ulkorakennus ja kivinen pesutupa.

Vanha sairaalarakennus, joka oli yksikerroksinen puurakennus, purettiin 1963. Tästä vanhimmasta kuumelasaretin vaiheesta 1883-1891 on jäljellä ainoastaan puinen kaksikerroksinen talousrakennus. Marian sairaalan toiseksi vanhin säilynyt rakennus, vuonna 1887 valmistunut desinfiointilaitos, on alun perin rakennettu ennen kaikkea kaupungin eikä pelkästään sairaalan käyttöön.

Talousrakennuksen suunnittelu ja toteutus 1881-1885

Arkkitehti Theodor Deckerin laatimien, 30.6.1883 päivättyjen piirustusten mukaan talousrakennus oli luonnonkivisokkelin varaan rakennettu kaksikerroksinen, harjakattoinen hirsirakennus, jonka väli- ja yläpohjat olivat puurakenteiset. Kivijalassa oli todennäköisesti kellari, vaikka sitä ei erikseen esitetty. Rakennuksessa oli kaakeliuunilämmitys ja kolme hormiryhmää. Pääovi oli eteläisivulla lounaisnurkan lähellä. Porstua ja pääporras olivat länsipäässä, lääkäreiden kanslian ovi ja porras itäpäädyssä. Ensimmäisessä kerroksessa oli sairaalan keittiö aputiloineen, lääkäreiden kanslia ja vastaanottohuone. Toisessa kerroksessa oli renkien, emännän ja taloudenhoitajan asunnot.

Julkisivun jäsentely runsaine ikkuna-aukkoineen edusti 1800-luvun loppupuolen pidättävistä uusrenessanssiarkkitehtuuria. Pinta oli jaettu vaakalistojen avulla kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen, joissa vuorottelivat vaaka- ja pystysuuntaiset, profiilihöylätyt lautaverhoukset. Länsipäädyssä olevaa pääsisäänkäyntiä ja porrasta oli korostettu poikkeavilla ikkuna- ja katosaiheilla. Ulko-ovien suojana oli etelä- ja itäisivuilla puurakenteinen, spiiran korostama suojakatos. (1883 Piirustukset, Theodor Decker. HKA)

Alun perin on ollut tarkoitus jatkaa rakennusta länteen. Laajennusvarauksesta on merkintä vuoden 1881 asemapiirroksessa.

Ylilääkäri Robert Sievers tarkasteli sairaalan rakennuskantaa ja vanhimpien rakennusten tilannetta vuosikertomuksessa 1895. Vanhan puisen kunnallissairaalan kustannusarvio oli elokuussa 1884 ollut 70 000 mk, joista 42 900 itse sairaspaviljonkia varten ja 18 700 mk 2-kerroksista talousrakennusta varten sekä loput ulkorakennusta varten. Rakennusurakan oli suorittanut rakennusmestari A. Stenroos hintaan 60 000 mk. (Sievers 1896)

MUUTOKSET

Entisen talousrakennuksen ensimmäiset muutokset

Kunnallissairaalan laajennusehdotuksen yhteydessä esitettiin talousrakennuksen laajentamista. Sitä pidettiin esillä vaihtoehtona, jolla voitaisiin lykätä uuden talousrakennuksen toteuttamista. Arkkitehti Onni Törnqvist luonnosteli 1890-1891 laajennusta, joka käsitti kellarissa keittiön ja leivintuvan, 1. kerroksessa keittiön ja emännöitsijän huoneen ja 2. kerroksessa lääkärin asunnon. Lisäksi oli tarkoitus muuttaa alkuperäisten huoneiden käyttötarkoituksia jonkin verran. Laajennusta ei kuitenkaan toteutettu, vaan päätettiin toteuttaa uuden, kivirakenteisen talousrakennuksen (rakennus 5) ensimmäinen vaihe, johon sijoitettiin keittiö ja leipomo. (Sievers 1896)

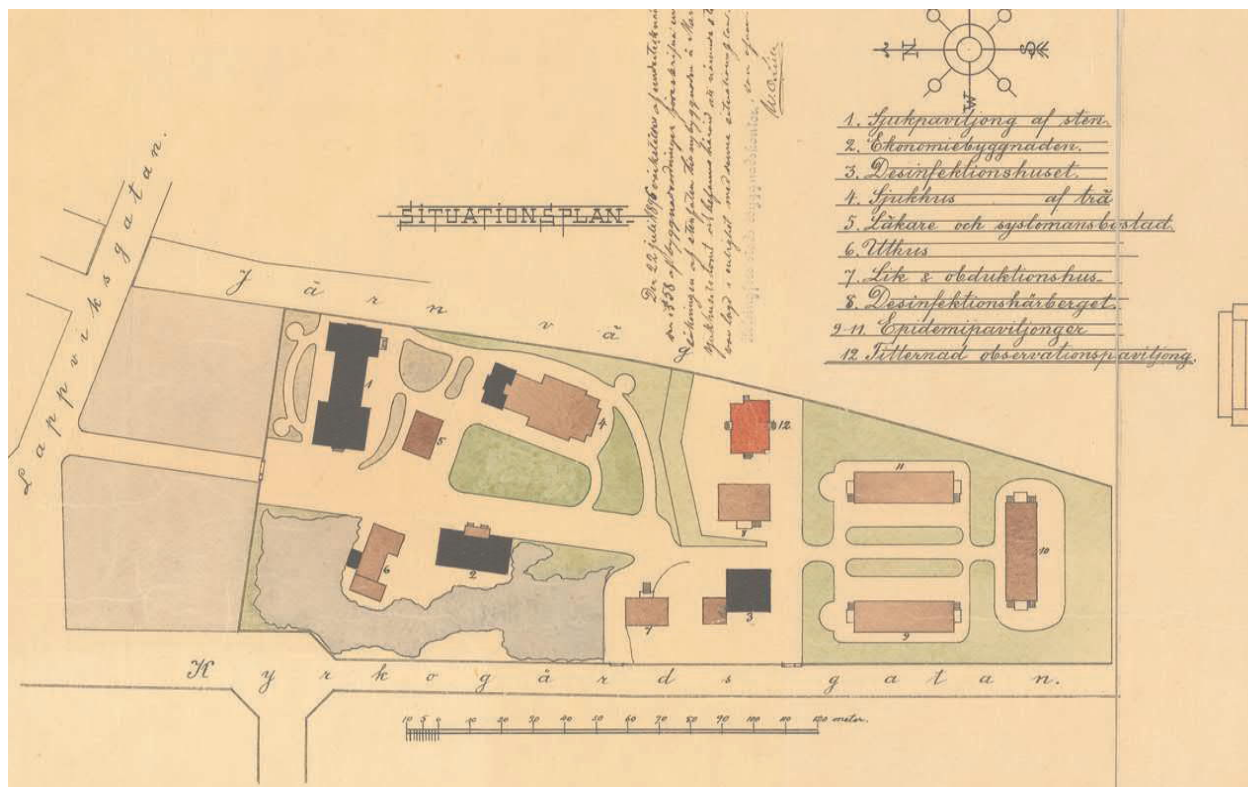
Sievers kirjoitti kuumesairaalan vanhojen rakennusten muutoksista (1896): *”Kaikki kolme rakennusta ovat edelleen sairaalan käytössä jonkin verran laajennettuina ja muutettuina. Talousrakennus on nykyään (1895) sisustettu kulkutautiosaston lääkärin, huoltomiehen ja ylipesijättären asunnoiksi. Ulkorakennusta on laajennettu liiterirakennuksella ja itse sairaalapaviljongin päähän on rakennettu kivinen laajennusosa amanuenssin ja kanslian käyttöön. Näillä järjestelyillä on toistaiseksi ollut mahdollista lykätä uuden hallintorakennuksen toteuttamista.”* (Sievers 1896, 65-69, planssi VIII).

Arkkitehti Onni Törnqvist suunnitteli 1892 talousrakennuksen muutoksen asunnoiksi. Itäpäädyn porras esitettiin purettavaksi, entinen keittiö jaettavaksi väliseinällä ja liesi leivinuuneineen korvattavaksi pienemmällä liedellä. Piirustukseen on havainnollisesti merkitty muutokset punaisella – leikkauksessa näkyvät 1. ja 2. kerroksen uudet paripeiliovat. (1892 *Ritning till ändring av nuvarande ekonomibyggnaden till bostad för underläkare och föreståndarinna*. Onni Törnqvist, lokakuu 1892.HKA)

Törnqvistin kesäkuussa 1895 laatimaan (tarkkailupaviljongin pääpiirustuksen) asemapiirustukseen on merkitty entisen talousrakennuksen käytöksi lääkärin ja huoltomiehen asuinrakennus (*Läkare- och sysslomansbostad*). Vesi- ja viemärijohtot on esitetty asemapiirustuksessa v. 1897.

Muutokset 1900-luvun alussa

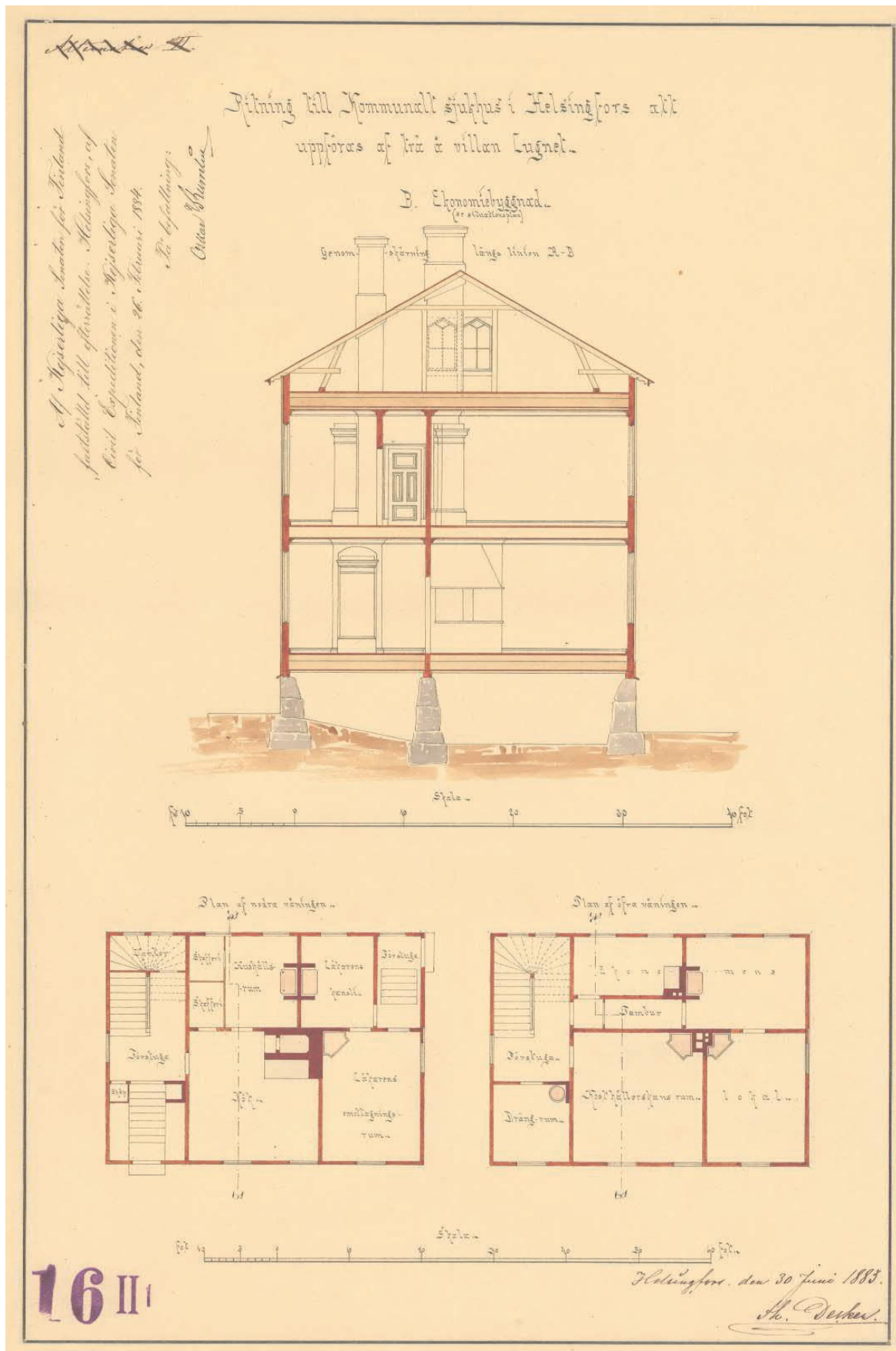
1900-luvun alusta on säilynyt entisen talousrakennuksen, tässä vaiheessa ”entisen lääkärinasunnon” muutostyötä varten laadittu (päiväämätön) ehdotuspiirustus. Rakennus kuuluu otsikon mukaan sairaalan kulkutautiosastoon. Porstuaan esitetään rakennettavaksi väliseiniä komerotilaa varten. Ensimmäisessä kerroksessa on keittiö ja kolme huonetta, toisessa kerroksessa eteinen ja viisi huonetta. Toinen ulko-ovi sisäportaineen on kaikista päätellen purettu jo 1890-luvun muutostöissä Törnqvistin suunnitelmia noudattaen. 1900-luvun alussa laaditussa, vastaavaa pohjaratkaisua esittävässä piirustuksessa (s.a.) on esitetty sähköpisteet, vesi- ja kaasujohdot. Vuonna 1904 entiseen talousrakennukseen asennettiin lääkärin toivomuksesta sähköjohdot. (Sievers 1895, tekniset piirustukset HKR-HKA)

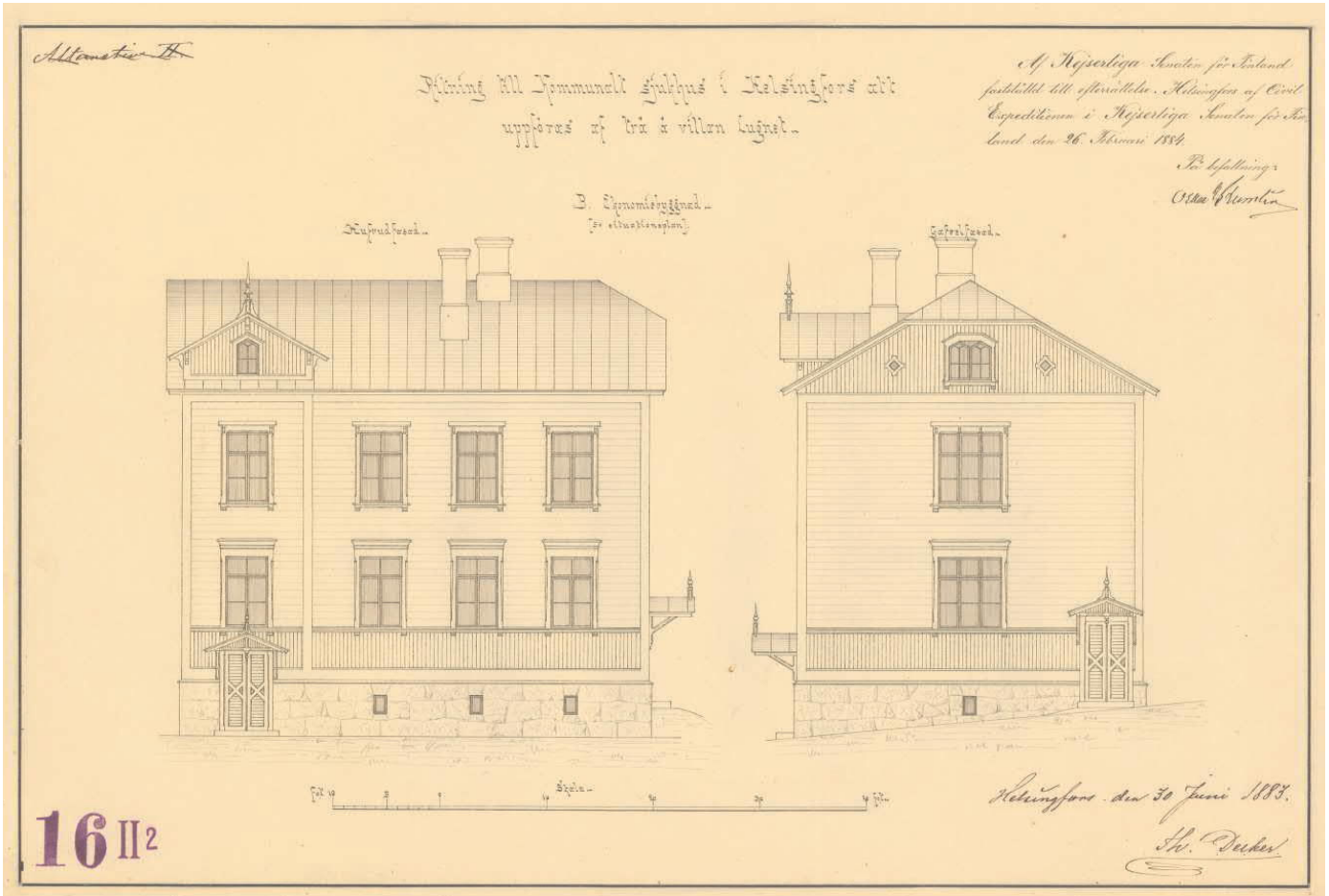
Asemapiirros vuodelta 1895 liittyy tarkkailupaviljongin pääpiirustukseen. Onni Törnqvist 1895. HKA Entinen talousrakennus (5, nykyinen 14) on lääkärin ja huoltomiehen asuinrakennuksena. Uusi keittiö ja leipomo on rakennettu uuden, kivirakenteisen talousrakennuksen (2, nykyinen 5) ensimmäisenä valmistuneeseen siipeen. Kivirakennukset on esitetty mustalla, puurakennukset ruskealla ja punaruskealla.

Peruskorjaus 1980-luvun alussa

1900-luvun alussa esitetty huonejärjestys näyttää pääosin säilyneen vuoteen 1980 asti. Helsingin kaupungin Rakennusviraston toimesta 1979-1981 laadittujen korjauspiirustusten mukaan on rakenteiden lisäeritystä toteutettu lisäämällä ulkoseinien sisäpuolelle mineraalivillaeristettä 50 mm ja kipsilevyverhous, alapohjaan 100 mm mineraalivillaa ja vanhan puuyläpohjan päälle 200 mm mineraalivillaa. Rakennus on osittain varustettu koneellisella ilmanvaihdoilla. Tilamuutokset koskevat pesu-, wc- ja siivoustilojen rakentamista portaan alustilaan ja porrashuoneeseen rajautuvaan, pohjoissivun huoneeseen. Rakennukseen on suunnitelmien mukaan tarkoitus sijoittaa henkilöstötiloja ja toiseen kerrokseen kanslia sekä ylihoitajan huoneet. Toisessa kerroksesta on esitetty purettavaksi kylpyhuone. Rakennuksessa säilyvät edelleen vanhat kaakeliuunit. (Korjaustyö 1979-80, pääpiirustukset, K. Ormio, Helsingin kaupungin Rakennusvirasto)

Pohja- ja leikkauspiirustukset 30.6.1883, Theodor Decker. HKA

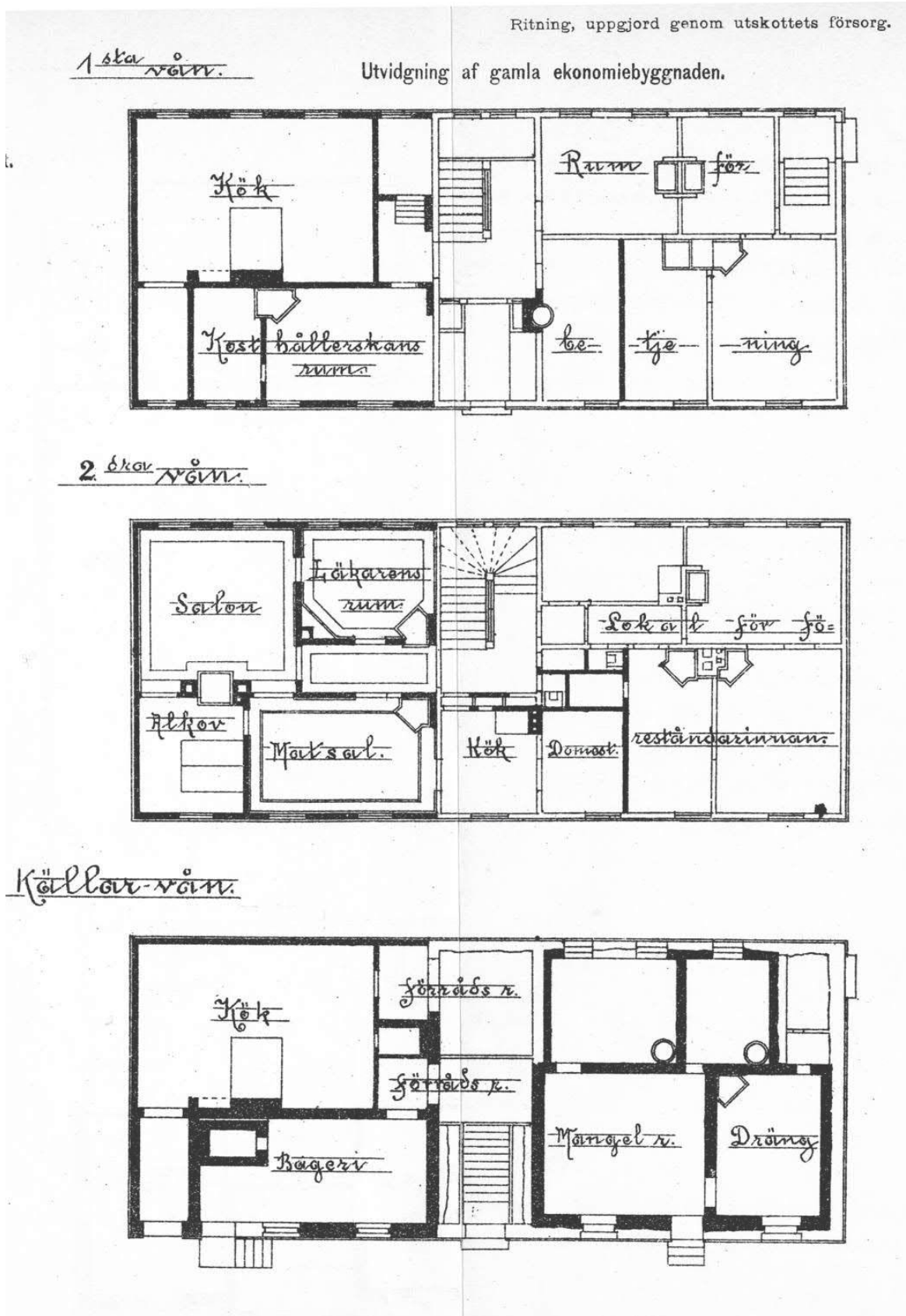

Julkisivupiirustukset 30.6.1883, Theodor Decker. HKA

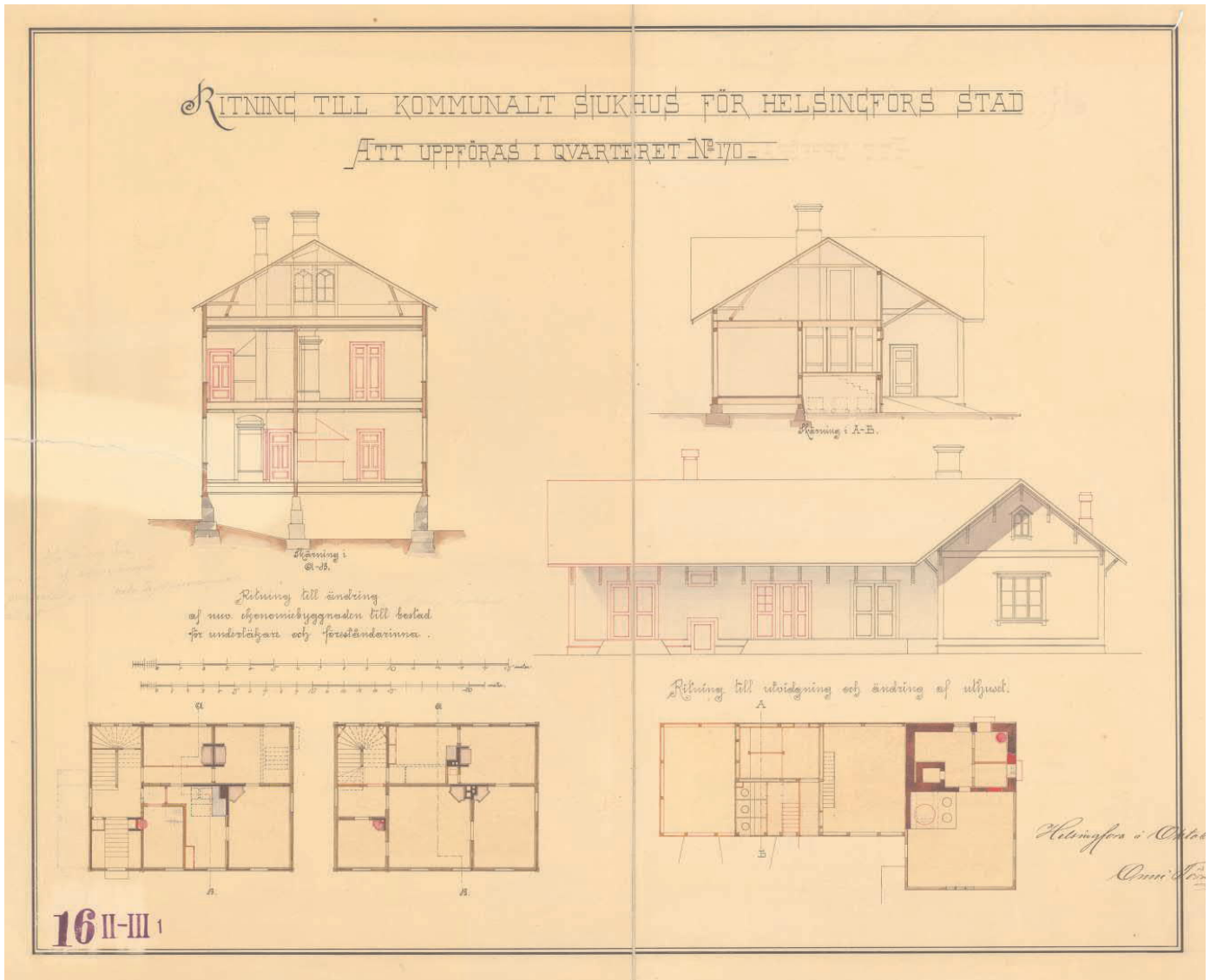
THEODOR DECKERIN PIIRUSTUKSET 1883

Arkkitehti Theodor Deckerin piirustukset on päivätty 30.6.1883: Talousrakennus on luonnonkivisokkelin varaan rakennettu kaksikerroksinen, harjakattoinen hirsirakennus, jonka ala-, väli- ja yläpohjat ovat puurakenteiset. Kivijalassa on todennäköisesti kellari, vaikka kivijalassa ei ole esitetty ovea. Rakennuksessa on kaakeliuunilämmitys ja kolme hormiryhmä. Pääovi on eteläsivulla lounaisnurkan lähellä. Porstua ja pääporras ovat länsisivulla. Ensimmäisessä kerroksessa on keittiö leivinuuneineen, aputila ja ruokavarastoja. Itäisivulla on koillisnurkkaan sijoitetun toisen sisäänkäynnin takana lääkäreiden kanslia ja vastaanottohuone.

Toisessa kerroksessa on eteläsivulla renkien huone ja emännän huone. Pohjois- ja itäisivulle on sijoitettu taloudenhoitajan käytössä oleva eteinen ja kolme huonetta. Länsisivulla on kerrosta kohti yksi ikkuna, eteläsivulla neljä ikkunaa, itäisivulla yksi ikkuna ja pohjoissivulla kuusi ikkunaa. Itäpäädyn kolmijakoisten ikkunoiden reunimmainen puite on valeikkuna.

Onni Törnqvistin laajennusehdotus esitettiin kaupunginvaltuustolle vaihtoehtona vuonna 1891. Oikealla toteutunut rakennus, joka valmistui 1885. Julkaistu (mm Sievers 1896). Seinämuutokset ja laajennusosa on esitetty mustattuina.

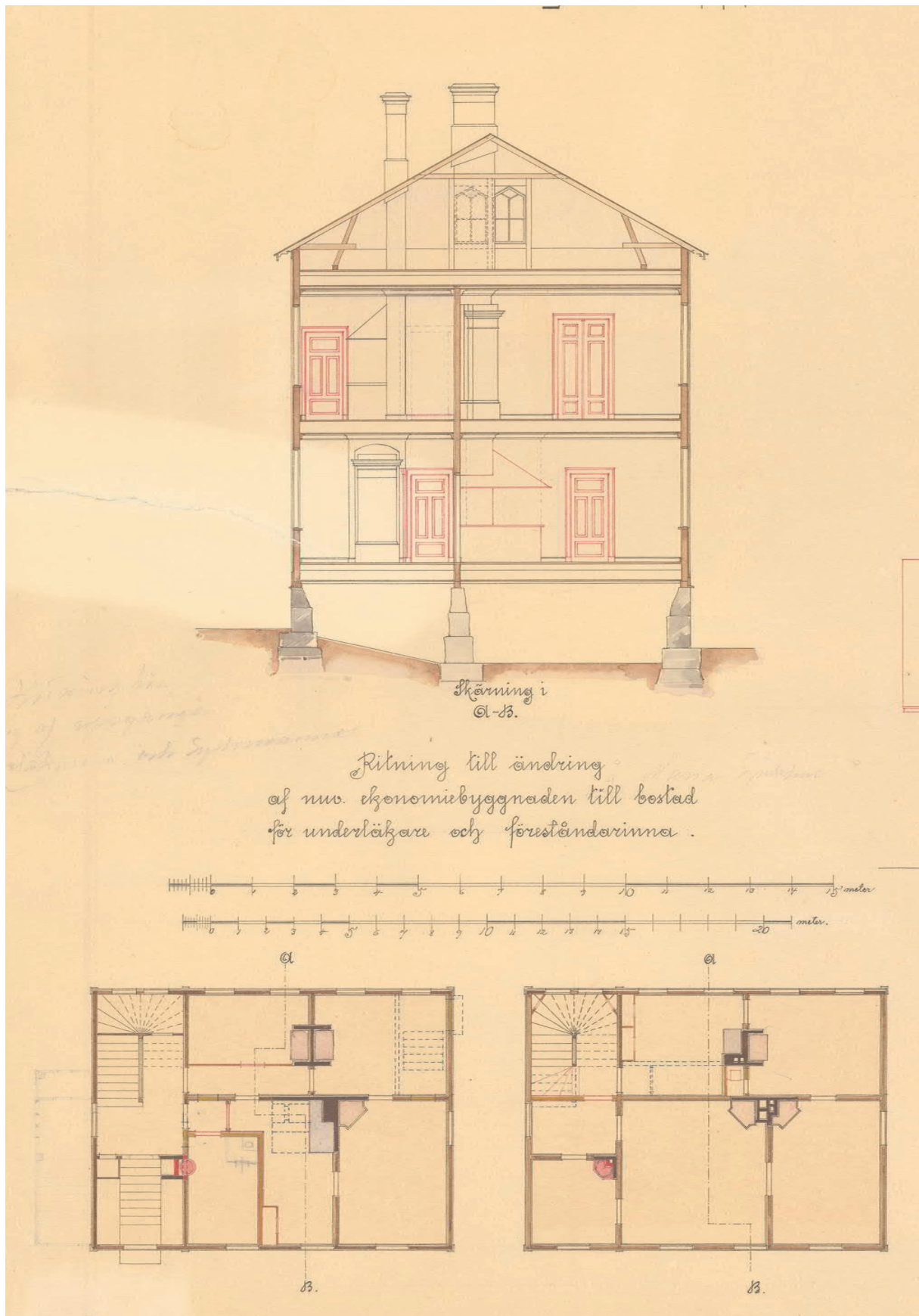
Talousrakennuksen ja ulkorakennuksen muutossuunnitelma, lokakuu 1892, Onni Törnqvist. HKA
Ritning till ändring av nuvarande ekonomibyggnaden till bostad för underläkare och föreståndarinna.
Muutokset on merkitty punaisella – leikkauksessa näkyvät mm. 1. ja 2. kerroksen peiliovet.

MUUTOKSET 1890-LUVULLA

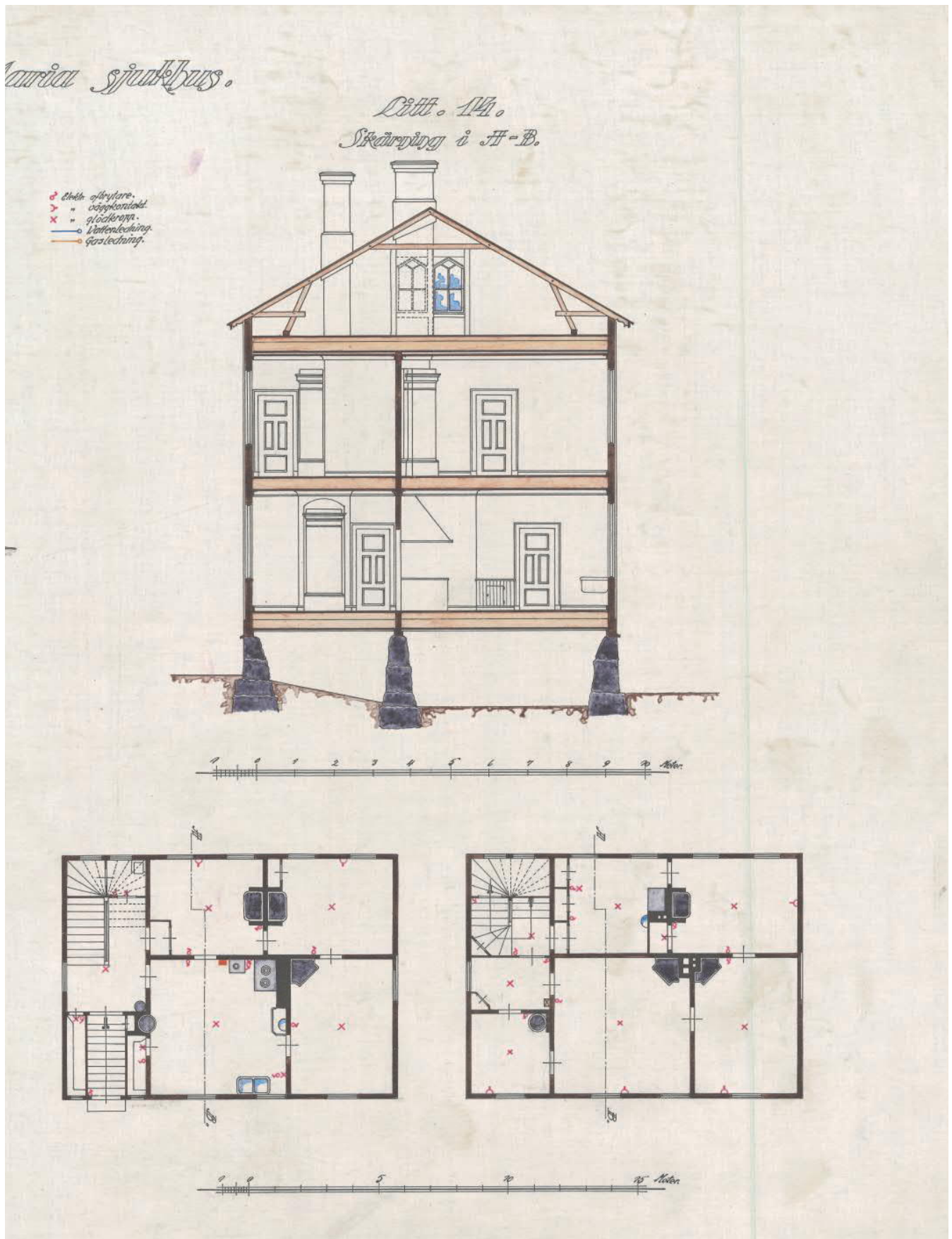
Onni Törnqvist luonnosteli 1890-1891 laajennusta, joka käsitti kellarissa keittiön ja leivintuvan, 1. krs:ssa keittiön ja emännöitsijän huoneen ja 2. krs:ssa lääkärin asunnon. Lisäksi oli tarkoitus muuttaa alkuperäisten huoneiden käyttötarkoituksia jonkin verran.

Sairaalan 1890-luvun alussa käynnistyneen laajennustyön yhteydessä talousrakennus muutettiin kulkutautiosaston lääkärin, huoltomiehen ja ylipesijättären asunnoiksi. Pääpiirustukset laati Törnqvist. (Sievers 1896, 65-69, planssi VIII)

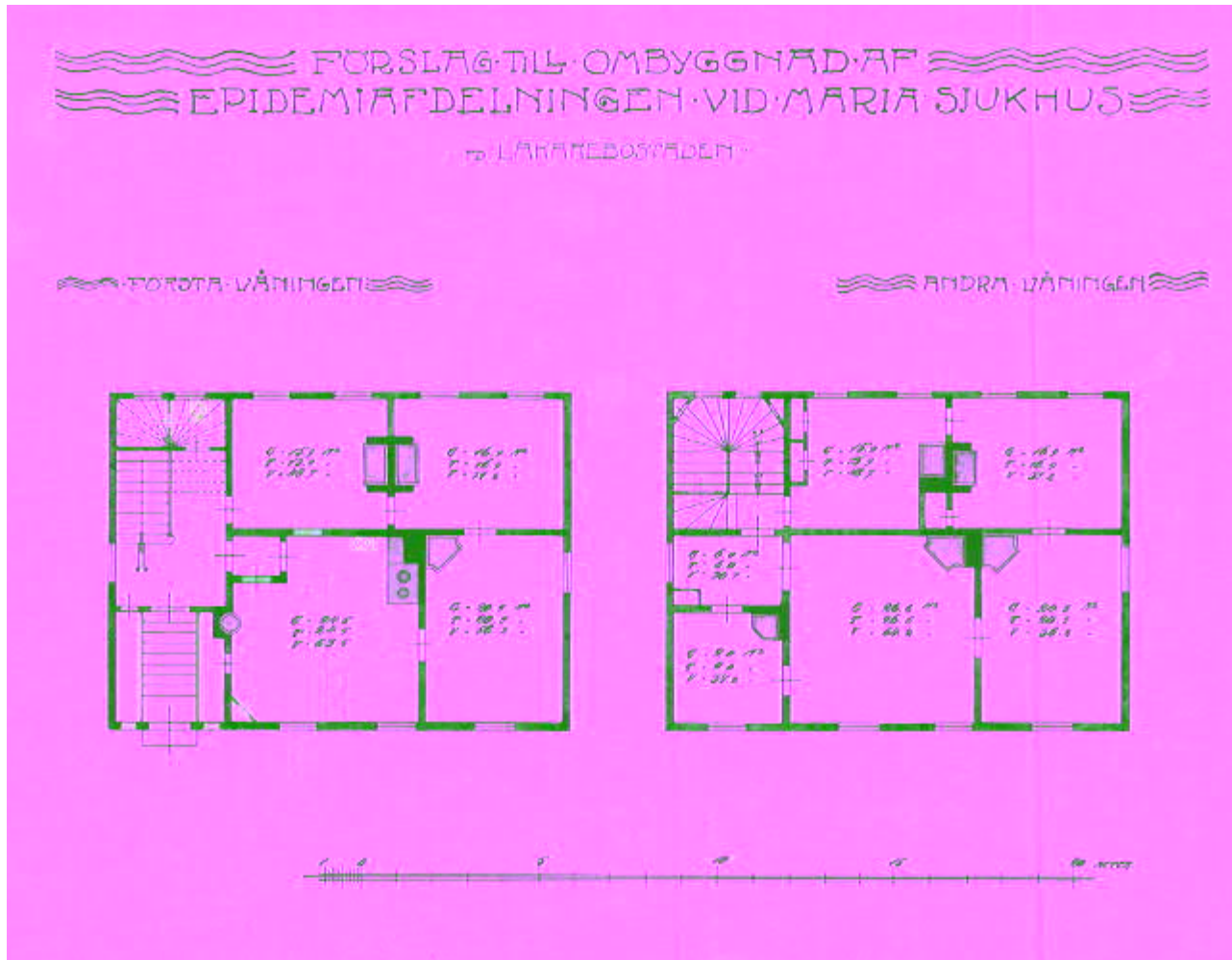
Rakennus 14 Vanha talousrakennus
MUUTOSPIIRUSTUS 1892

Muutospiirustus; pohja- ja leikkauspiirustukset lokakuu 1892, Onni Törnqvist. HKA
Itäpäädyn porras on esitetty purettavaksi. Entinen keittiö on esitetty jaettavaksi ja liesi leivinuu-
neineen korvattavaksi pienemmällä liedellä.

Kaasu-, vesijohto- ja sähköasennuspiirustus 1900-luvun alusta, ei pvm. HKA

Muutospiirustus 1900-luvun alusta. Rakennus on kulkutautiosaston käytössä.

Förslag till ombyggnad af epidemifdelningen vid Maria sjukhus.

Uudet vesikalusteet ja väliseinämuutokset on esitetty punaisella. Ei pvm. HKA

MUUTOKSET 1900-LUVUN ALUSSA

1900-luvun alusta on säilynyt entisen talousrakennuksen, tässä vaiheessa "entisen lääkärinasunnon" muutostyötä varten laadittu (päiväämätön) ehdotuspiirustus. Rakennus toimii otsikon mukaan sairaalan kulkutautiosastona. Porstuaan on rakennettu väliseiniä komerotilaa varten. Ensimmäisessä kerroksessa on keittiö ja kolme huonetta, toisessa kerroksessa eteinen ja viisi huonetta. Toista ulko-ovea sisäportaitseen ei ole esitetty. Se on kaikesta päätellen purettu tarpeettomana jo 1890-luvun muutostöissä.

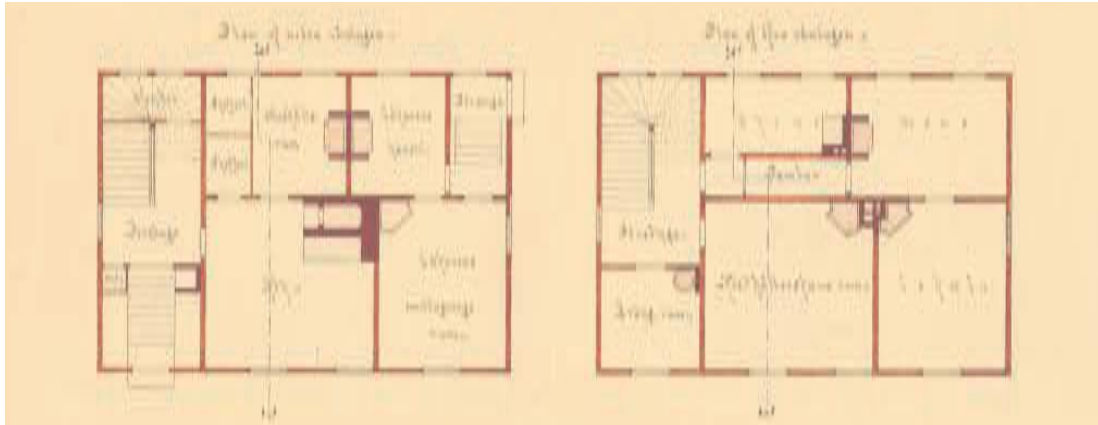
Vastaavaa pohjaratkaisua esittävässä piirustuksessa (s.a.) on esitetty sähköpisteet, vesi- ja kaasujohdot.

1900-luvun alussa esitetty huonejärjestys näyttää pääosin säilyneen vuoteen 1980 asti.

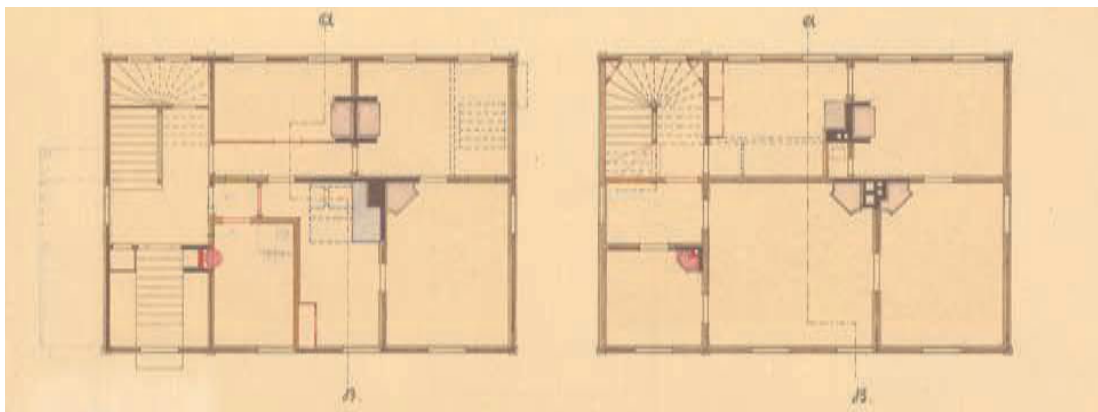

Talousrakennuksen eteläsivulla oleva keittiö 1920-30-luvulla. HYM

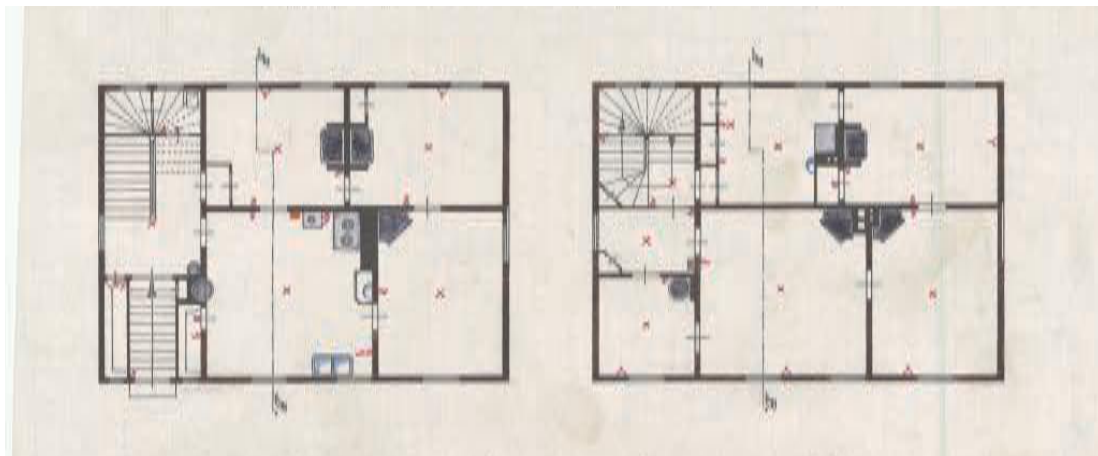
Rakennus 14 Vanha talousrakennus
MUUTOKSET 1881-1900-LUVUN ALKUUN

1883

1892

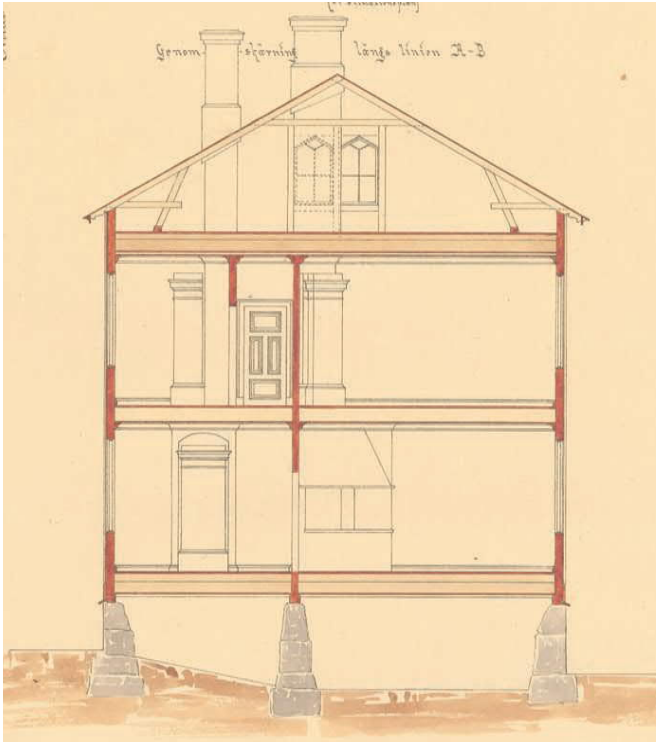

1900-luvun alku

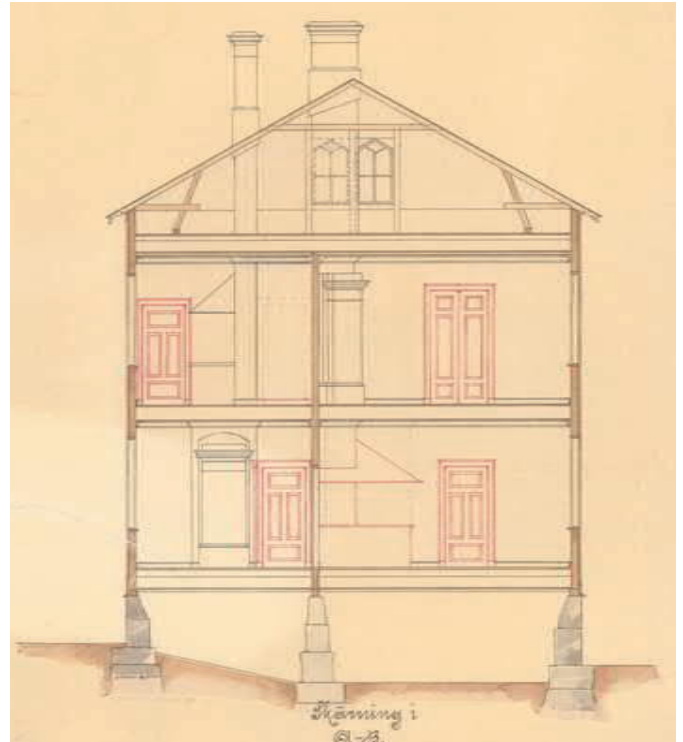

1979-1981

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
MUUTOKSET 1881-1900-LUVUN ALKUUN

1883

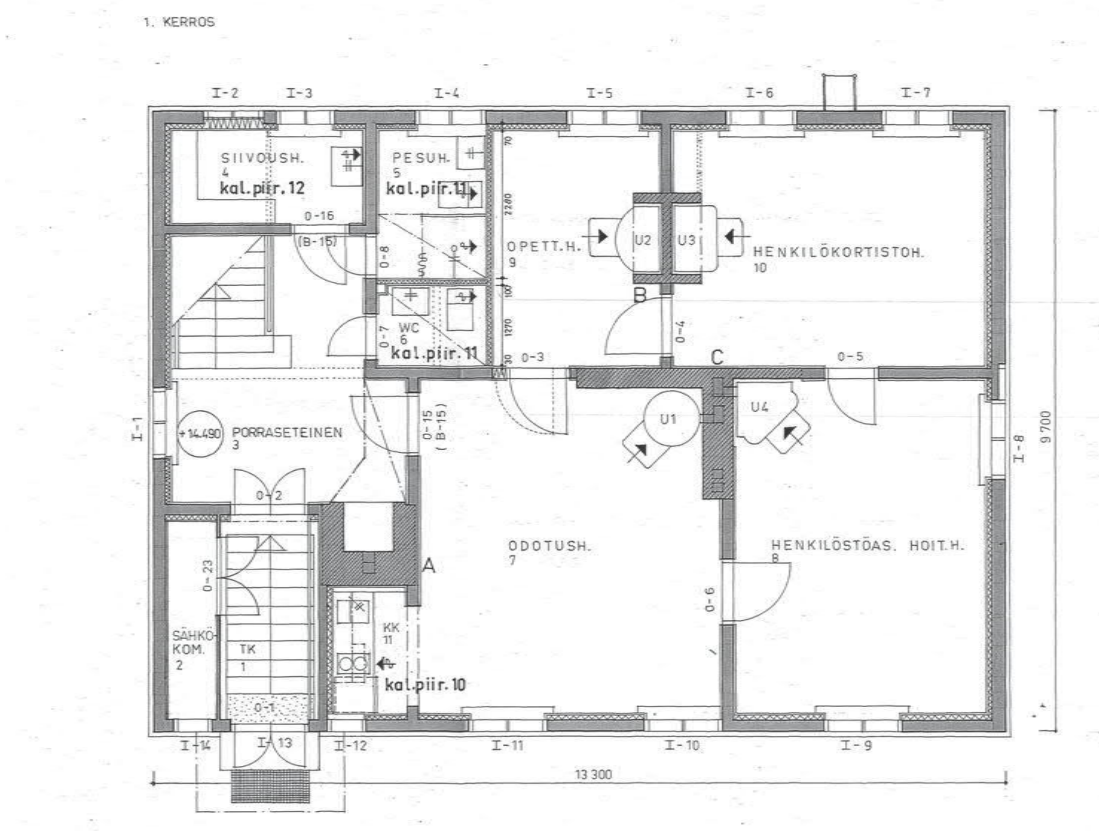

1892

1900-luvun alku

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
MUUTOSPIIRUSTUKSET 1979-1981

Työpiirustus, 1. ja 2. kerroksen pohjapiirroksset. 1979-1981, Kalevi Ormio. HKR

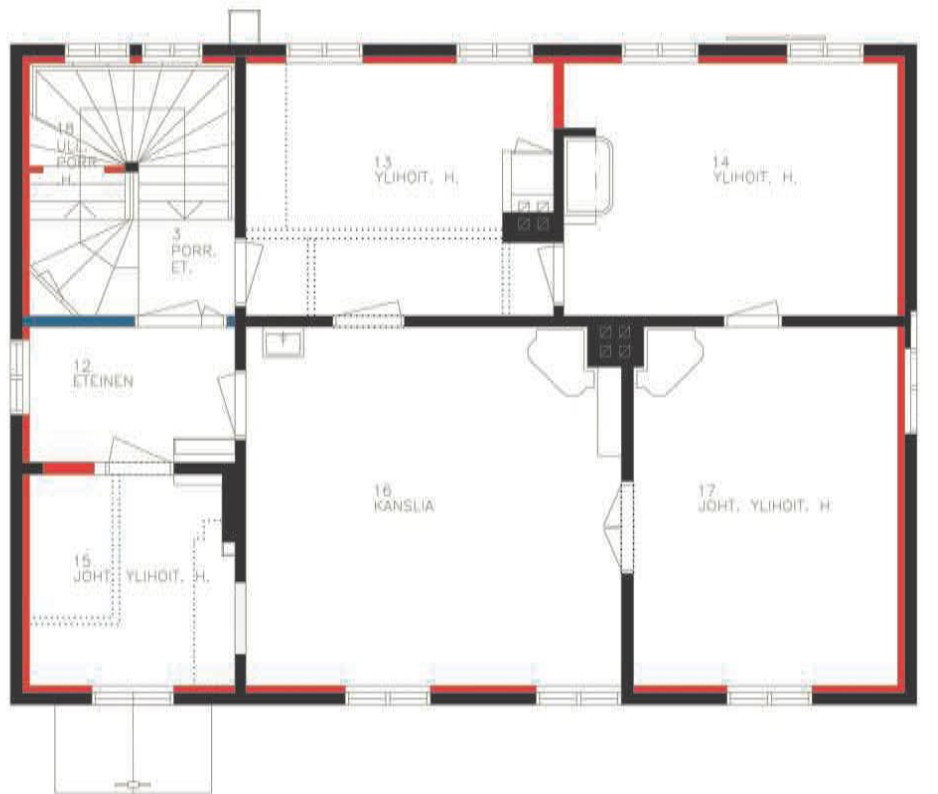
Rakennus 14 Vanha talousrakennus
MUUTOKSET JA NYKYTILANNE 2011

Rakennusosien ajoitus

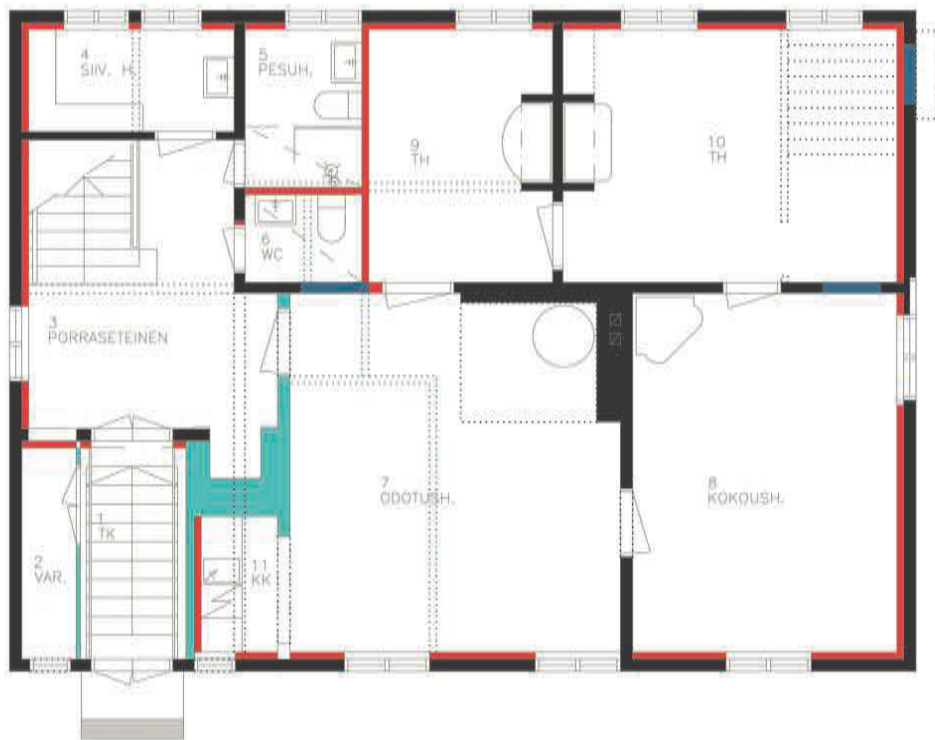
- alkuperäinen 1883
- 1892
- 1910-1920-luku
- 1980
- purettu alkuperäinen rakenne
- purettu myöhempiaikainen rakenne

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
 NYKYTILANNE 2011 RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIOT

2.KRS

0 5m

1.KRS

0 5m

MUUTOKSET JA NYKYTILANNE

Harjakattoisen rakennuksen ulkohahmo on pääosin säilynyt alkuperäisessä asussa. 1890-luvun alussa on purettu koillisnurkassa sijainnut toinen sisäänkäynti, joka on esitetty Theodor Deckerin piirustuksissa 1883. Uusimmat muutospohjapiirustukset on päivätty 11.9. ja 16.10. 1979.

JULKISIVUT

Sokkeli

Sokkeli on muurattu säännöllisistä, reunoiltaan suoristetuista, hakatuista graniittiharkoista. Sokkelissa on tuuletusaukot ja matala ovi kellariin. Kellarin ovi näkyy jo 1920-30-luvun valokuvassa. Koillisnurkassa on itäisivulla poikkeuksellisen suuri kiviarkko, joka on alkuperäisten, v. 1883 piirustusten osoittaman, myöhemmin puretun ulko-oven kohdalla.

Puujulkisivu

Julkisivun jäsentely runsain ikkuna-aukkoineen edustaa 1800-luvun loppupuolen pidätyväistä uusrenessanssiarkkitehtuuria, jonka lisämausteina ovat vesikaton ja katosten spiirat. Pinta on jaettu vaakalistojen avulla kolmeen vaakasuuntaiseen vyöhykkeeseen, joissa vuorottelevat vaak- ja pystysuuntaiset, profiilihöylätyt lautaverhoukset. Pystylistojen kulmia on osittain viistetty ja vaakalistoissa on profiointia. Listoitus on maalattu uusrenessanssille tyypilliseen tapaan tummemmalla sävyllä ja paneelit vaaleammalla. Sävyt ovat valkoisella taitettu ruskea ja vaalean harmaa.

Länsipäädystä olevaa pääsisäänkäyntiä ja porrasta on korostettu poikkeavilla aiheilla. Jo alun perin on ollut tarkoitus jatkaa rakennusta länteen ja muodostaa julkisivusta symmetrinen. Laajennusvarauksesta on merkintä vuoden 1881 asemapiirroksessa ja laajennuksesta on Onni Törnqvistin laatima ehdotus (ks. terveydenhoitolautakunnan esitys 1891). Laajennusta ei ole toteutettu.

Kuistit ja katokset

Eteläisivulla on pääoven puurakenteinen suojakatos kattoratsastajineen, joka vastaa alkuperäistä suunnitelmaa vuodelta 1883. Itäisivun katos ja ulko-ovi on piirustusten mukaan purettu viimeistään 1900-luvun alussa, noudattaen Onni Törnqvistin piirustuksia.

Vesikatto ja piiput

Vesikatto on jo alun perin ollut itäpäädyn puolella osaksi aumattu harjakatto. Epäsymmetrisen asetelman selitys on se, että rakennusta on ollut tarkoitus jatkaa länsipäädystä. Vesikatteena on mustanharmaaksi maalattu saumattu peltikate. Katteessa on räystäskourut, joihin on 1980-luvun peruskorjauksessa liitetty pyöreät syöksytorvet ilman perinteisen mallista suppiloa. Suppiloilla varustettuja syöksytorvia näkyy ainakin 1920-30-luvun valokuvassa. Kourut ja syöksytorvet ovat vesikaton sävyyn maalattua kuumasinkittyä peltiä. Savupiiput on pellitetty perinteiseen tapaan sokkeleineen ja profiileineen.

Ulko-ovet

Eteläisivun vanha, koristeellinen ulko-ovi on sisäpuolella perinteinen kolmiosainen paripeiliovi, ulkopuolella vuorattu ristikkäin asetetuilla laudoilla ja ponttipaneelilla. Ovet on maalattu punaruskeiksi kuten ikkunat.

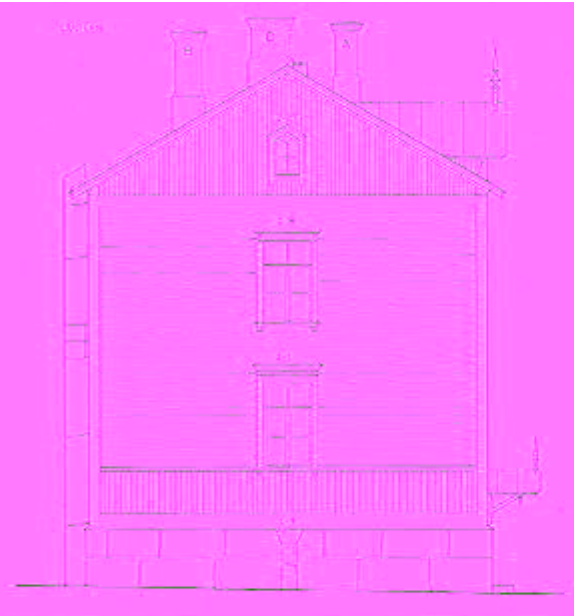
Ikkunat

Puitteet on uusittu ja vanhat karmit kunnostettu 1980-luvun alun korjaustyössä. Ikkunat ovat yleensä T-karmimallia, kaksinkertaiset ja ne on muutettu sisäänaukeaviksi. Puitteet on jaettu välipuitteilla kahtia. Sisäikkunoissa on kaksinkertainen umpiolasi. Ulkopuitteiden ikkunalasit on kitattu ja ikkunat on maalattu punertavan ruskealla sävyllä. Ennen korjausta otetussa valokuvassa vuodelta 1963 (Grünberg, HKM) ikkunapuitteet ja karmit näyttävät valkoisilta, vanhemmassa valokuvassa 1920-30-luvulta ne näyttävät tummilta.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVUT JA ULLAKKO

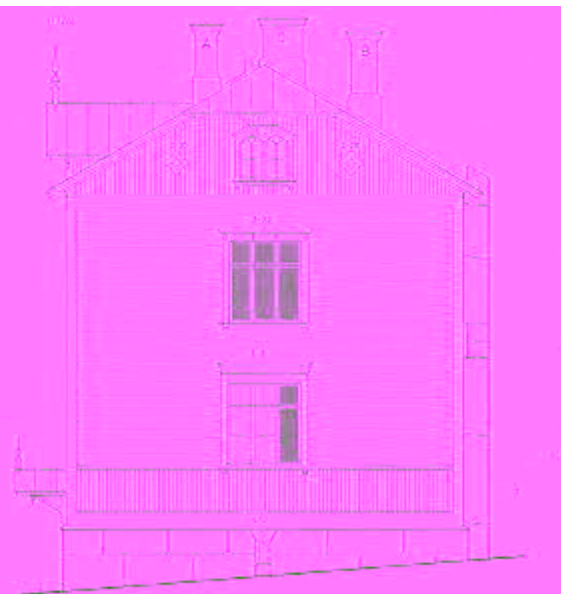
Julkisivu etelään

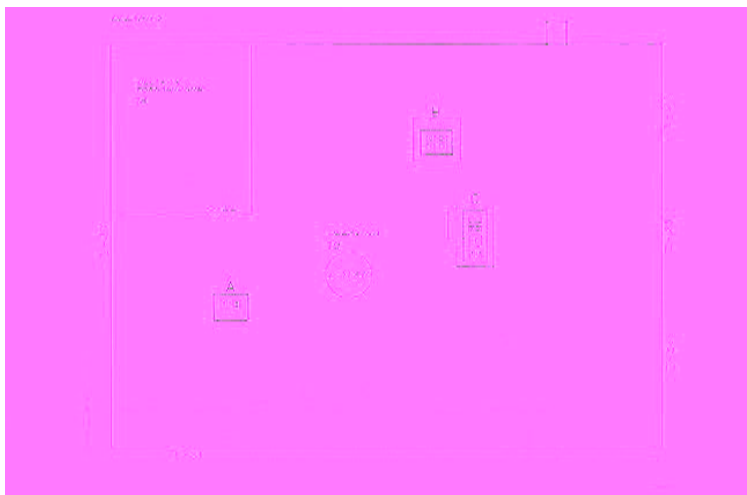
Pääty länteen

Julkisivu pohjoiseen

Pääty itään

Ullakon pohjakaaviossa on esitetty hormien sijainti.

Työpiirustus; julkisivut ja ullakon pohjakaavio 1979-1981, Kalevi Ormio. HKR

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
MUUTOKSET JA NYKYTILANNE

Rakennus 14 kuvattuna lounaasta 1920-30-luvulla. HYM
Päätyikkunoiden ikkunakehyksen yläosassa näkyy myöhemmin kadonnut, erikoinen yksityiskohta. Ikkunapuitteet ja vuorilaudat on maalattu julkisivupintaa tummempaan sävyyn.

Rakennus 14 kuvattuna lounaasta 1963. c. Grünberg, HKM
Ikkunapuitteet ja vuorilaudat on maalattu julkisivupintaa vaaleampaan sävyyn.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
MUUTOKSET JA NYKYTILANNE

Rakennus 14 kuvattuna peruskorjauksen jälkeen 1984. Stefan Bremer. HYM

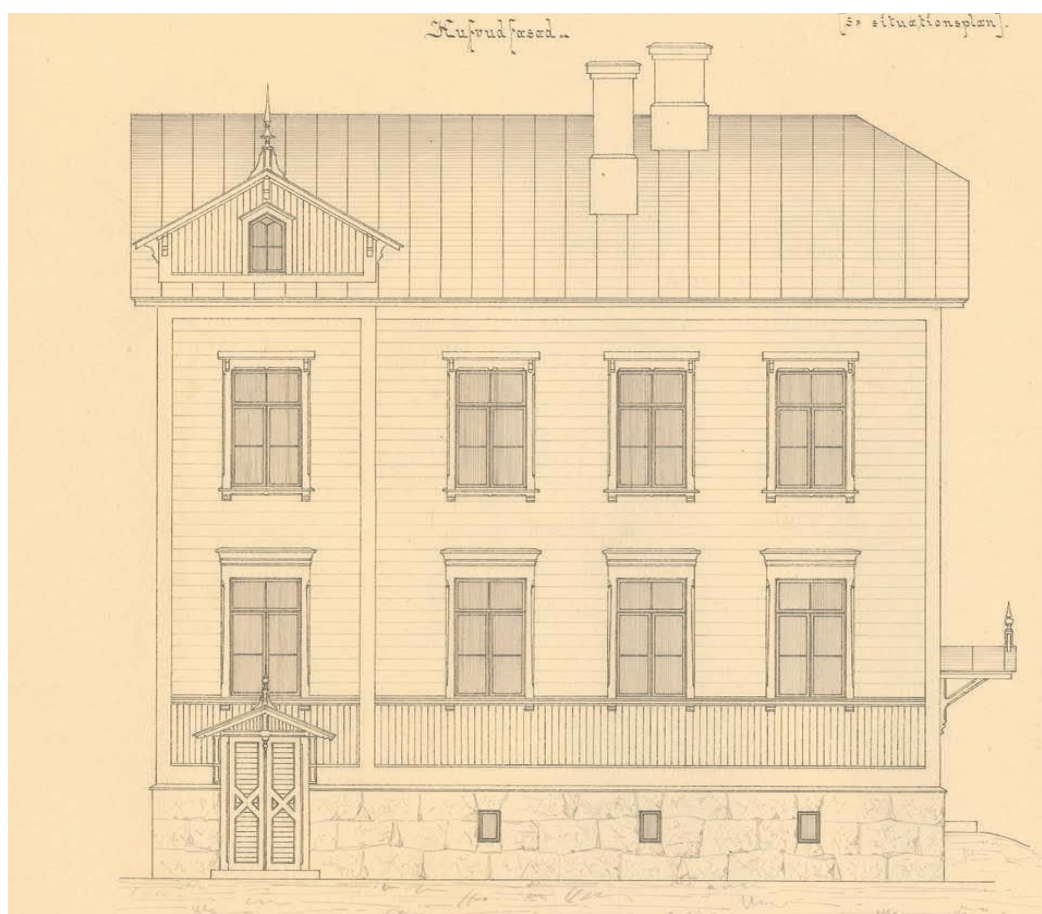

Rakennus 14 kuvattuna lounaasta 2011.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVU ETELÄÄN

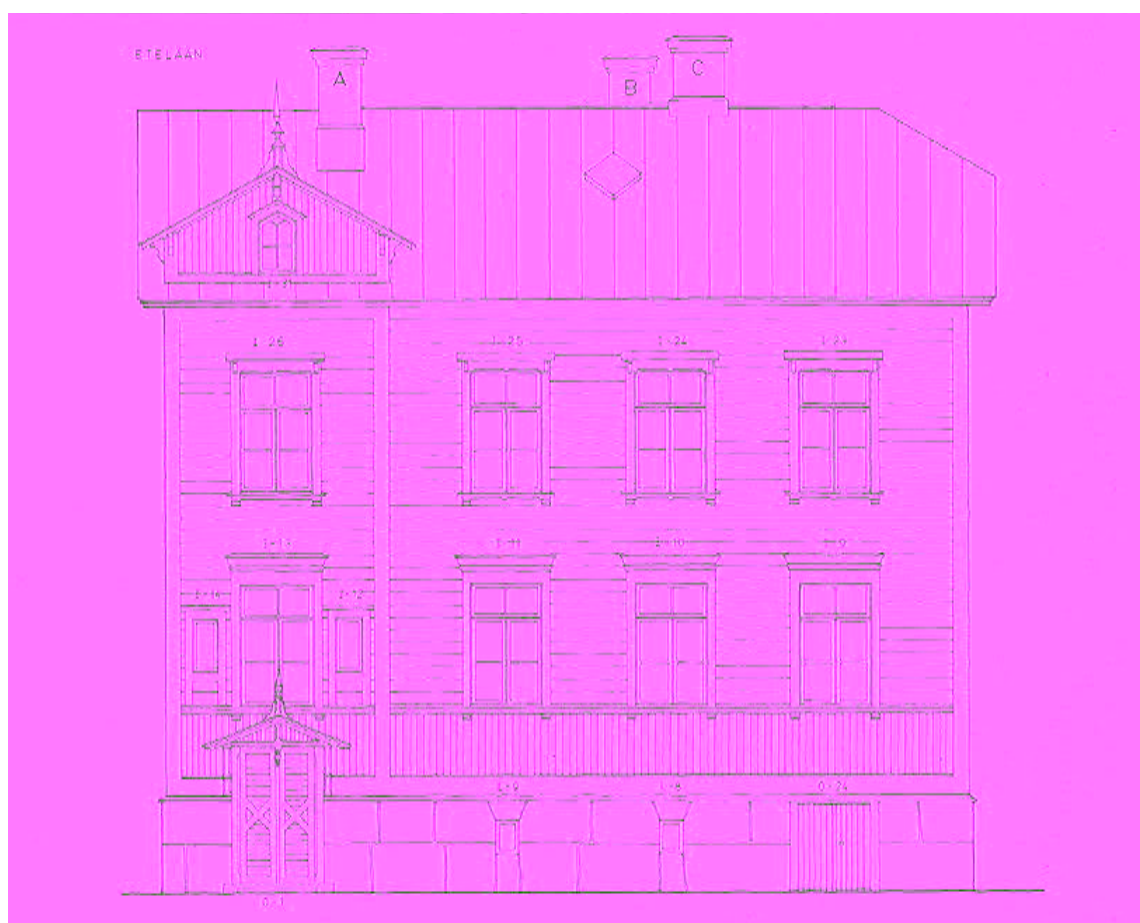

Julkisivu etelään 2011

Julkisivupiirustukset 30.6.1883, Theodor Decker. HKA

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVU ETELÄÄN

Työpiirustus,: Julkisivu etelään. 1979-1981, Kalevi Ormio. HKR

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVU POHJOISEEN

Julkisivu pohjoiseen. Valokuva Kari Hakli 2011

Julkisivu pohjoiseen Työpiirustus 1979-1981, Kalevi Ormio. HKR. Tummennetut ikkunat ovat valeikkunoita.

Pohjoisjulkisivussa on muuten tiheä, tasainen ikkunarytmi, mutta länsipään porrashuoneen kohdalla on kaksi ikkunaa sijoitettu rinnakkain. Mikäli alkuperäinen laajennusajatus tai Onni Törnqvistin laajennusehdotus v. 1891 olisi toteutunut, olisi poikkeava ikkunaryhmä jäänyt korostamaan julkisivun keskiakselia (vrt. pohjapiirros s. 12).

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVU LÄNTEEN

Työpiirustus: Julkisivu länteen, 1979-1981, Kalevi Ormio. HKR

Länsipääty on suunnitelma-aineistosta päätellen alun perin ajateltu tilapäiseksi julkisivuksi ennen laajennusta. Porashuone on sijoitettu länsipäätyyn.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVU LÄNTEEN

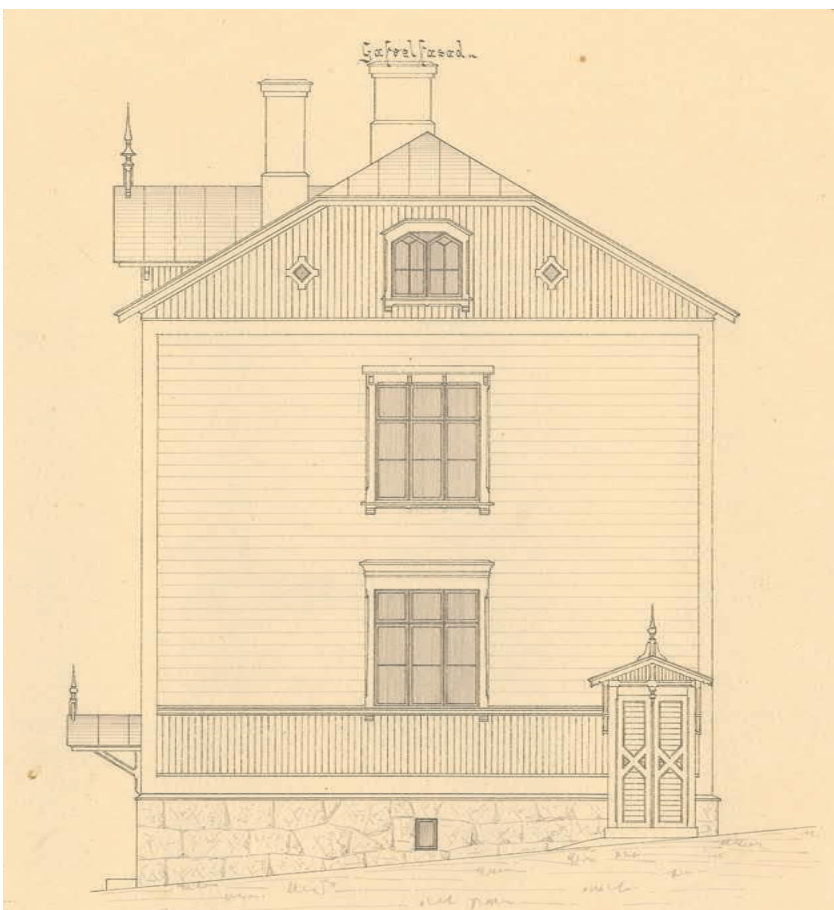
Julkisivu länteen 2011

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVU ITÄÄN

Työpiirustus: Julkisivu itään. 1979-1981, Kalevi Ormio. HKR

Piirustuksen mukaan tummennetut ikkuna-ruudut peitetään. Ne ovat siis käytännössä valeikkunoita. Reunimmainen puite oikealla on ollut valeikkuna jo alun perin. Kolmijakoinen ikkuna on suunniteltu julkisivun symmetrian vuoksi. Tämä näkyy Deckerin julkisivupiirustuksessa 1883 ja 1900-luvun alun pohjapiirustuksessa.

Julkisivupiirustukset 30.6.1883, Theodor Decker. HKA

Päätyovesta on alun perin ollut käynti lääkärin työhuoneen porraseteiseen. Ulko-ovi ja porras on Törnqvistin muutospiirustuksia noudattaen purettu viimeistään 1900-luvun alussa. Siitä kielii kivijalan valtava sokkelikivi (kuva oikealla).

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
JULKISIVU ITÄÄN

Sisätilat

Rakennus on vuonna 2011 tyhjiään, vailla kalusteita. Vuonna 1984 otetuissa valokuvissa näkyy vielä toimistosisustuksessa käytettyjä vanhoja kalusteita. (Kuvat Stefan Bremer, HKM)

Yleensä sisätilojen ilme on 1980-luvulla suoritetun korjaustyön leimaama. Periaatteena on ollut rakennuksen ominaispiirteiden korostaminen ja vanhojen vuori- ja jalkalistojen säilyttäminen, ulkoseinien lisäeristyksestä huolimatta.

Huoneissa on maalatut puulattiat ja maalatut paneelikatot.

Sisäportaat.

Säilyneet puuraketeiset sisäportaat sijaitsevat länsipäädyssä. Portaissa on maalatut puuaskelmat.

Muotohöylätty puinen käsijohde on asennettu 1981.

(Porrasdetaljit, 28.17.1981, K. Ormio, HKR)

Ovet

Rakennuksessa on pääosin 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alusta säilyneitä peiliovia.

Ikkunat

Vanhimmat ikkunakarmit periytyvät 1880-luvulta. Puitteet on uusittu 1980-luvun alun korjaustyössä sisäään-aikeaviksi. Ikkunoiden sovituksessa on lisäeristystyön yhteydessä käytetty uudelleen vanhoja vuorilistoja. Ikkunoista on laadittu mittauspiirustus, ikkunakaaviot ja ikkunadetaljipiirustukset peruskorjauksen yhteydessä vuonna 1980.

(Ikkunakaaviot, ikkunoiden mittaus 6.11.1980 HKR)

Viimeisimmän peruskorjauksen jälkeen sisutettiin toimisto- ja kokoustiloja entiseen talousrakennukseen. Vanhojen huonekalujen avulla jatkettiin ominaispiirteitä kunnioittavan peruskorjauksen linjaa.

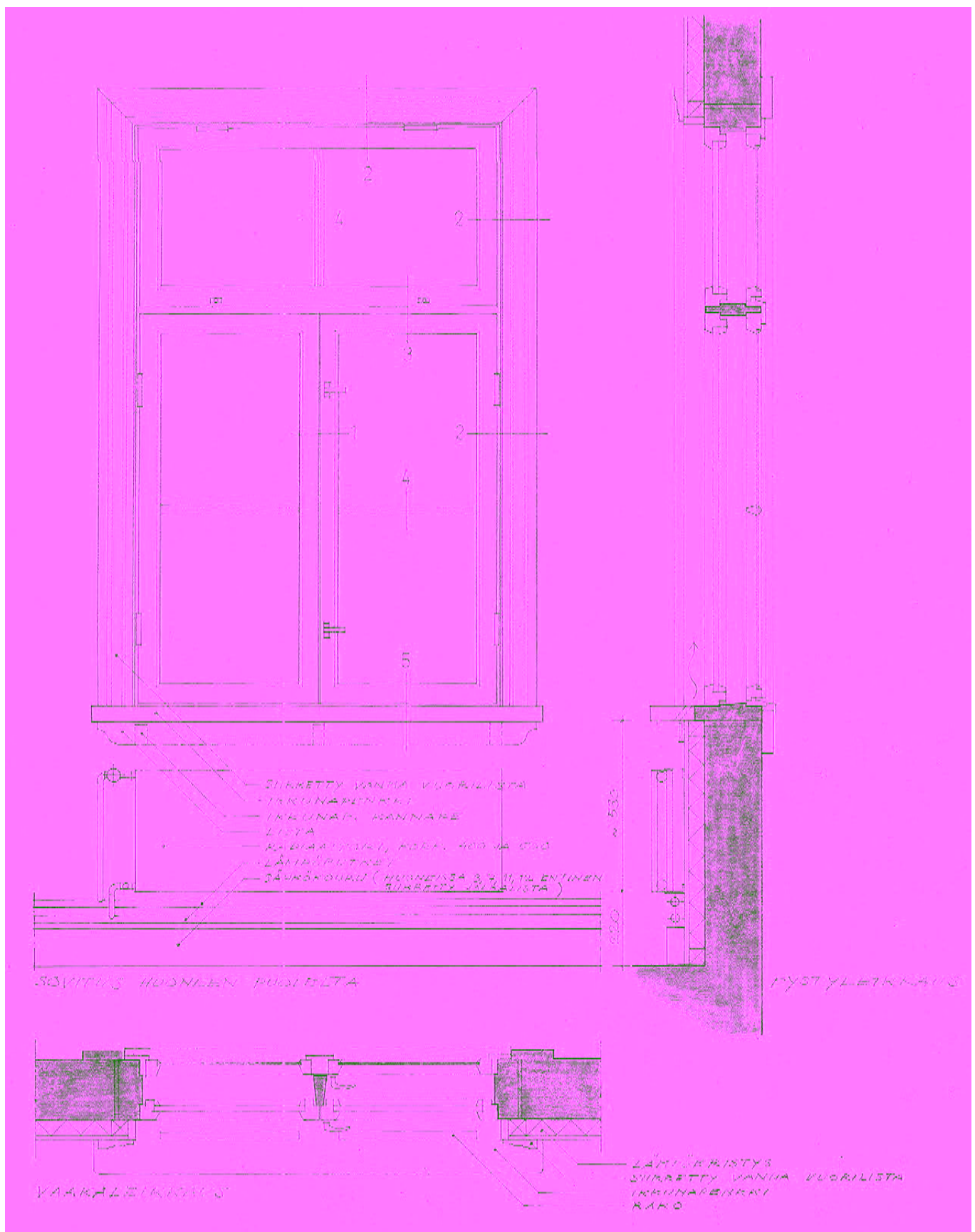
Ylh. vanhoista tapettinäytteistä muodostettiin pienoisnäyttely odotushuoneen (7) oven viereen.

Alh. ensimmäisen kerroksen kaakkoinen kulmahuone (8).

Valokuvat Stefan Bremer 1984, HKM.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
IKKUNAT

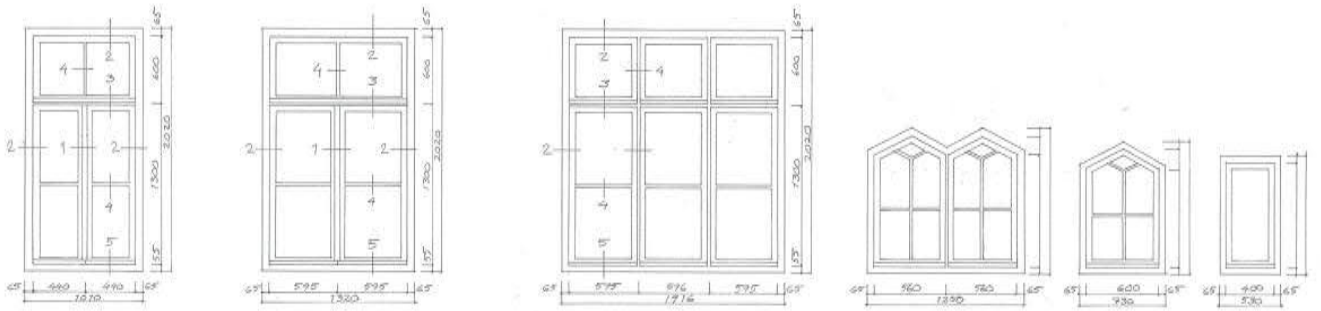

Ikkunasovituspiirustus 11.12.1980, Kalevi Ormio. HKR

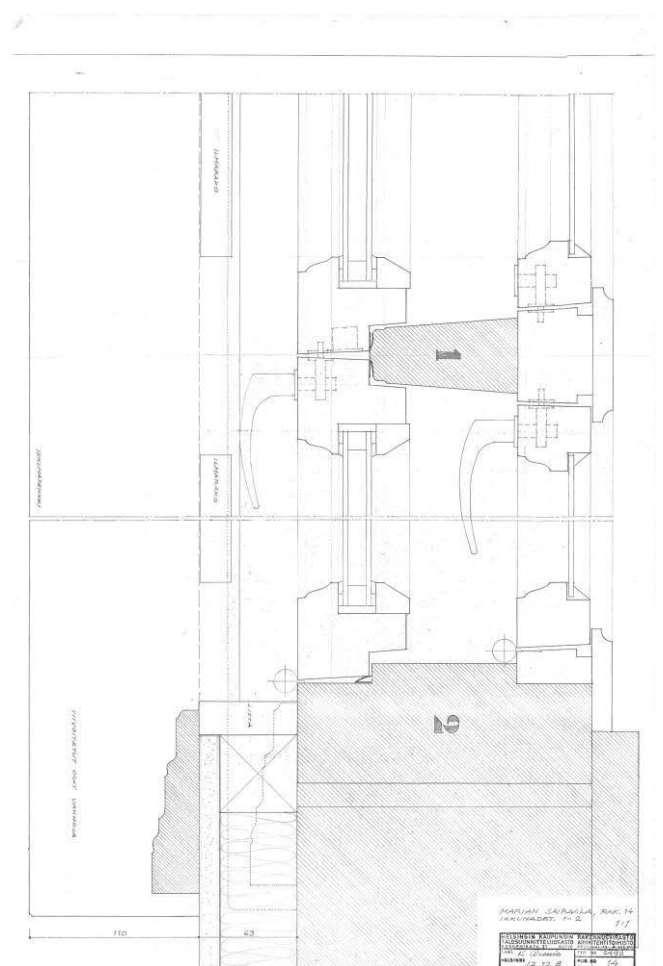
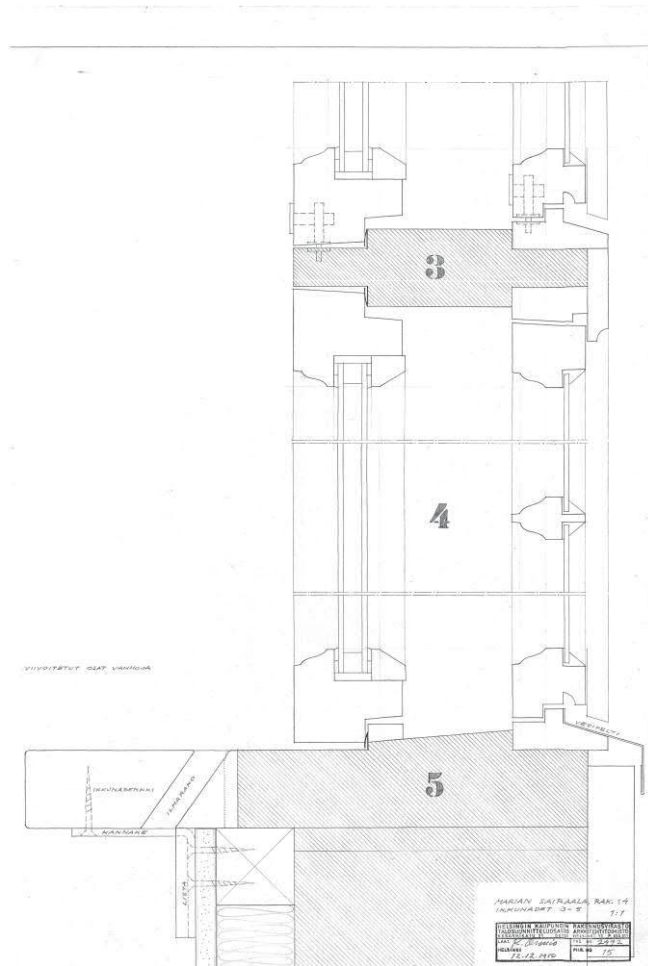
Huoneissa 3, 7, 11, 12 on siirretty ja käytetty uudelleen entistä vanhaa jalkalista. Ikkunan karmit ja vuorilistat ovat vanhoja. Ne on asennettu uudelleen lisäeristystyön yhteydessä. Ikkunapenkki on uusi.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus

IKKUNAT

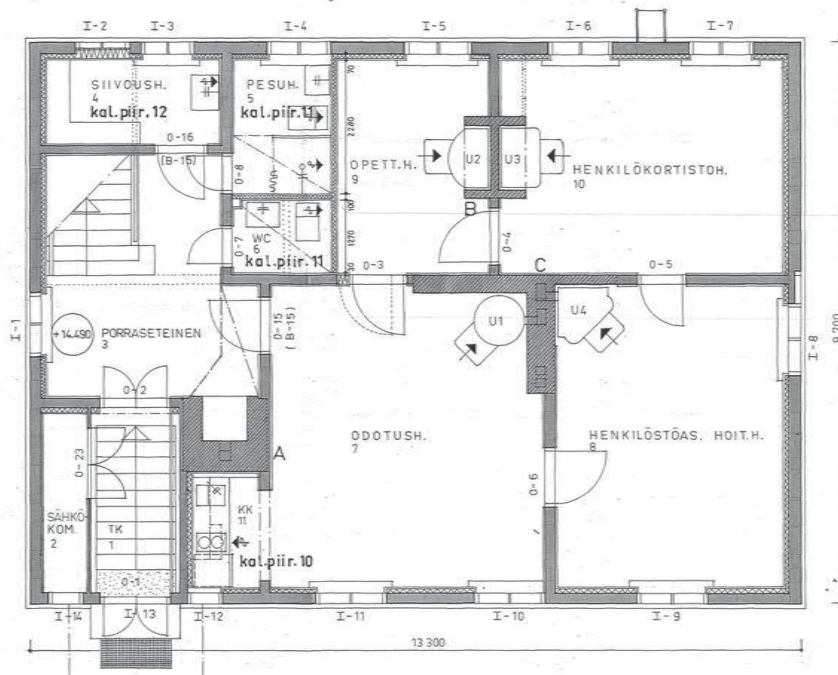
Ikkunakaaviot, mittaus 1980. HKR

Ikkunadetaljiit 12.12..1980, Kalevi Ormio. HKR
Ikkunapuitteet uusitaan sisäänaukeaviksi lisälistan avulla. Viivoitetut osat ovat vanhoja.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
SISÄTILAT HUONEET 1,2 JA 3

1. KERROS

Työpiirustus, 1. jkerroksen pohja-
piirros 1979-1981, Kalevi Ormio.
HKR

1. kerros. Tuulikaappi h. 1.
Kuva Kari Hakli 2011.

1. kerros. Porraseteinen 3.
Kuva Kari Hakli 2011.

1. kerros. Porraseteinen 3.

Kuva Kari Hakli 2011.

1 TUULIKAAPPI JA 3 PORRASETEINEN

Alkuperäisellä paikallaan sijaitsevassa tuulikaapissa on vanha puuporras ja vanhat peiliovet. Vasemmalle puolelle on rakennettu säilytyskomero, jossa nykyisin on sähkökomero. Oikealle puolelle on rakennettu uusi väliseinä 1900-luvun alkupuolella. Pyöröpuusta tehty käsijohde on uutta vakiomallia.

Porraseteisessä on tehty muutoksia 1900-luvun alkupuolella. Kaakkoisnurkkaan on muurattu valkoisilla kaakeleilla päällystetty uunisyvennys.

1980-luvulla on avattu uusia oviaukkoja pesu- ja wc-tilojen rakentamisen yhteydessä.

5,6 PESUHUONE JA WC

Pohjapiirroksessa v. 1882 (Decker) tässä on ruokakomerotilaa (*Skafferi*)

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Ruokakomeroita ei ole, väliseinä-, ja aukkomuutokset ks. huone 9.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos. Kuuluu nykyiseen huoneeseen 9.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Huoneeseen on esitetty eteisvälikkö.

Peruskorjaus 1980: Pesuhuone ja WC on rakennettu porraseteisen yhteyteen suunnilleen alkuperäisten ruokakomeroitten kohdalle.

Rakennus 14 Vanha talousrakennus
SISÄTILAT HUONE 7

Talousrakennus, arkistovalokuvat. HYM

1. kerros. Odotushuone 7.
Kuva Kari Hakli 2011.

7 ODOTUSHUONE

Pohjapiirros v. 1882 (Decker) : Keittiö, ovet eteiseen ja viereiseen apukeittiöön. Itäisivulla ei ole läpikulkua.

1892 *Ritning till ändring av nuvarande ekonomibyggnaden till bostad för underläkare och föreståndarinna*. Onni Törnqvist, lokakuu 1892. (punaisella merkitty muutokset – mm. 1. ja 2. kerroksen peiliovet leikkauksessa). Jaetaan L-muotoisella väliseinällä ja seinällä kolmeen osaan – puolet jää itäisivun asunnon keittiöksi; porrashuoneesta kuljetaan eteisvälikön kautta uuteen erilliseen huoneeseen, jonne on tehty kamiina länsiseinälle. Purettu muurattu leivinuuni, uusittu liesi. Itäseinään avataan oviaukko. Kulku edelleen entisestä apukeittiöstä väliseinällä erotettuun käytävään.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos: Huoneesta purettu jakava väliseinä. Vain nurkasta erotettu eteinen on säilytetty, toinen oviaukko on rakennettu umpeen. Ovi pohjoisseinässä rakennettu umpeen. Länsisivulle avattu ovi porstuasta erotettuun komeroon.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Edelliseen nähden esitetyt muutokset: Kaksi pesuallaskalustetta on lisätty, eteinen ja huoneen kulman ruokakomero on poistettu. Uusi (kaasu?)hella on sijoitettu pohjoisseinälle. Esitetty sähköpisteet, vesi- ja kaasujohdot.

1920-l. valokuvat: Edellisen suunnitelman pesualtaat ovat toteutuneet. Seinän alaosassa on pystypaneeliverhous (leveät profiloidut laidat), yläosassa mahdollisesti kaakelipintaa jäljittelevä tapetti. Irtokalusteet: kolme pientä työ/ruokapöytää jakkaroineen. Ikkunoiden väliin on sijoitettu valkoiseksi maalattu jugendtyylinen astiakaappi, joka aikaisemman kuvan mukaan on ollut viereisen kulmahuoneen ikkunaseinällä. Peltihuvalla varustettu vanha keittiöhella on jäänyt käyttämättä, nauhakoristeista päätellen.

1980 Korjaustyö: Huone on muutettu odotushuoneeksi. Liesi on aikaisemmin purettu ja tilalle on rakennettu pyöreä peltiverhottu uuni. Seinien paneeli on säilytetty, samoin kuin muut ominaispiirteet. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy. Keittokomerosyvennyksen kalustus on uusittu.

1984 valokuvassa (Stefan Bremer, HKM): Huone on kalustettu vanhoilla huonekaluilla; koripyörätuolilla, pöytäryhmällä ja pöytävaunulla.

Talousrakennus, arkistovalokuva. HYM

Talousrakennus, arkistovalokuva. HYM

1. kerros. Kokoushuone 8.
Kuva Kari Hakli 2011.

8

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): Lääkärin vastaanottohuone kaakkoiskulmassa. Ikkunat etelään ja länteen, ovi pohjoisseinässä lääkärin kansliaan ja porraseteiseen.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Huone on säilynyt. Pohjoisseinän aukko entiseen porraseteiseen suljettu, länsiseinään avattu oviaukko keittiöön (merkitty punaisella leikkauspiirustukseen 1892).

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos: Huone on nykyisen kokoinen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Esitetty sähköpisteet.

1920-l. valokuvat: Huone on kalustettu ruokasaliksi. Itäiselle ikkunaseinälle on ensin sijoitettu valkoiseksi maalattu jugendtyylinen astiakaappi, seuraavaksi tummansävyinen uusbarokkikaappi.

Muut kalusteet ovat valkoiseksi maalattuja pinnaselkätuoleja, samaan sarjaan kuuluvia nojatuoleja ja korituoli. Lattialla on linoleumimatto, katto on valkoista puupaneelia. Seinillä on kuviolliset tapetit ja taulut, ikkunapenkillä ruukkukasvit.

1980 Korjaustyö: Henkilöstöasioiden hoituhuone. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy.

1. kerros. Huone 9.

9

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): *Hushållsrum*, apukeittiö, liittyy keittiöön. Kaksi ruokakomeroa aukeaa tähän pohjoissivun huoneeseen, jossa on uuni sivuseinällä.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Ruokakomerot purettu, rakennettu ikkunaseinän suuntainen uusi väliseinä, jolla on muodostettu käytävä. Käytävästä on uusi oviaukko porraseteisen puolelle ja koilliskulman huoneeseen.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos. Huone on esitetty jakamattomana. Ovi eteläseinässä keittiöön on rakennettu umpeen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet, mutta käytävän seinästä ei ole merkintää.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Huoneeseen on esitetty eteisvälikkö. Esitetty sähköpisteet.

Peruskorjaus 1980: Opettajien huone. Pesu- ja WC-tiloja erottava väliseinä on uusi. Ovi huoneeseen 7 on siirretty väliseinämuutoksen takia. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy.

1. kerros. Huone 10.
Kuva Kari Hakli 2011.

10

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): Lääkärin kanslia, jonka sivuseinällä uuni. Yksi ikkuna pohjoiseen. Kulku lääkärin vastaanottohuoneeseen ja koilliskulman porraseteiseen, jossa yksi ikkuna pohjoiseen. Alun perin koilliskulmassa porraseteinen ja viereinen huone.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Porras, vanha ulko-ovi ja porraseteisen väliseinä purettu. Muodostettu yksi asuinhuone, jolla kaksi ikkunaa pohjoiseen. Aukko avattu länsiseinään uuden käytävän päähän (merkitty punaisella leikkauspiirustuksessa 1892). Vanha oviaukko lääkärin vastaanottohuoneeseen säilynyt, ovi porraseteisestä vastaanottohuoneeseen rakennettu umpeen.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos: Huone nykyisen kokoinen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Edelliseen nähden esitetyt muutokset: ikkunaseinän kulman on rakennettu komero. Esitetty sähköpisteet.

1920-l. valokuvassa näkyy vilaus huoneen sisustuksesta: lipasto, tuoli, pöytä ja koristeellinen kattokruunu.

1980 Korjaustyö: Henkilökortistihuone. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy. Ikkunaseinän vieressä ollut komero on purettu.

Työpiirustus, 2. kerroksen pohjapiirros 1979-1981, Kalevi Ormio. HKR

15

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): Lounaiskulmassa sijaitseva rengin huone, ikkuna etelään, sisänurkassa pyöreä uuni, ovi porraseteiseen.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Huone säilynyt, uuni merkitty kulmikkaaksi kulmauuniksi.

(Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulikutautioaston muutos: Huone on nykyisen kokoinen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Esitetty sähköpisteet.

Peruskorjaus 1980:

Ylihoitajan huone. Kylpyhuonekalustus on purettu, samoin komeron väliseinät. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy.

2. kerros. Porras h. 3, ylihoitajan huone 13.
Kuva Kari Hakli 2011.

13

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): Taloudenhoitajan huone pohjoissivulla, kaksi ikkunaa ja hella itäseinällä. Huoneen sisäosa on väliseinällä erotettu käytäväeteinen, josta yhteys porrashuoneeseen ja koilliskulman huoneeseen.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Käytävä puretaan ja huoneesta erotetaan länsisivulla komerot, koillisnurkasta erotetaan komero viereiseen huoneeseen. Länsiseinälle jää oviaukko porrashuoneeseen ja itäseinään tehdään uusi oviaukko kulmahuoneeseen. Huoneessa on edelleen hella.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos: Huone on nykyisen kokoinen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet. Huoneessa on edelleen hella.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.):

Edelliseen nähden esitetyt muutokset: komeroiden viereen on esitetty pieni eteisvälikkö. Esitetty sähköpisteet ja pesuallas. Huoneessa on edelleen hella.

Peruskorjaus 1980: Ylihoitajan huone. Ikkunaseinän vieressä oleva oviaukko on rakennettu umpeen. Komeroryhmä ja sisänurkassa ollut entinen WC-tila / komero on purettu. Entisen hellan tilalle on rakennettu komero. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy. Viereiseen huoneeseen (13) johtava ovi on vaihdettu leveämmäksi.

Talousrakennus, arkistovalokuva 1920-30-luvulta. HYM

2. kerros. Kanslia h. 16.
Kuva Kari Hakli 2011.

16

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): Emännän huone toisessa kerroksessa. Eteläsivun iso huone, kaksi ikkunaa etelään, ovi ainoastaan porraseteiseen.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Huone säilynyt. Länsi- ja itäseinään avattu oviaukot viereisiin huoneisiin. Itäisivulle osoitettu paripeiliovet.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos: Huone on nykyisen kokoinen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Esitetty sähköpisteet.

1920-l. valokuvat: Huone on kalustettu opetustilaksi. Tuolit ovat valkoiseksi maalattuja, käsinojallisia pinnaselkätuoleja. Lattialla on linoleumimatto, katto on valkoista puupaneelia. Seinillä on tapetit.

Peruskorjaus 1980: Kanslia. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy. Sisänurkkaan on sijoitettu pesuallas.

2. kerros. Ylihoitajan huone 14.
Kuva Kari Hakli 2011.

17

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): Taloudenhoitajan huoneiston kulmahuone. Ikkunat itään ja etelään, sisänurkassa kulmikas uuni. Ovi pohjoisseinässä.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Huone säilynyt. Länsiseinään avattu oviaukko viereiseen huoneeseen.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos: Huone on nykyisen kokoinen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Esitetty sähköpisteet.

1980 Korjaustyö: Joht. ylihoitajan huone. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy. Päätyikkuna on levytetty umpeen sisäpuolelta.

1984 Valokuva (Stefan Bremer, HKM): Huone on kalustettu kustavilaistyyllisillä, vaaleaksi maalatuilla käsinojallisilla tuoleilla. Katto on valkoista puupaneelia. Seinillä on tapetit. Kuvassa näkyy kulmassa oleva valkoinen kaakeliuuni. Viereisessä huoneessa (14) on kirjoituspöytä, ja toisessa huoneessa (16) näkyy pesuallas ja loisteputkivalaisimet.

Talousrakennus, arkistovalokuva. Huone 14 sisustettuna potilashuoneeksi. HYM

14

Pohjapiirros v. 1882 (Decker): Taloudenhoitajan huoneiston kulmahuone. Kaksi ikkunaa pohjoiseen, länsiseinällä uuni. Ovi eteläseinässä ja ovi eteiseen uunin vieressä.

Pohjapiirros v. 1892 (Törnqvist): Länsiseinään avattu uusi oviaukko ikkunaseinän viereen. Vanha länsiseinän ovi muutettu käymälän oveksi, käymälä rakennetaan viereisen huoneen puolelle (nyk.9).

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.): Kulkutautiosaston muutos: Huone on nykyisen kokoinen. Vuonna 1892 tehdyt muutokset ovat toteutuneet.

Piirustus 1900-l. alussa (s.a.):

Esitetty sähköpisteet.

1920-30-l. valokuvat: Huone on kalustettu potilashuoneeksi, jossa on kaksi sairaalasänkyä, lipasto ja kirjoituspöytä. Tuoli ja sohva ovat valkoiseksi maalattuja pinnaselkälusteita. Lattialla on linoleumimatto, seinillä tapetit.

1980 Korjaustyö: Ylihoitajan huone. Ikkunaseinän vieressä oleva oviaukko on rakennettu umpeen. Ulkoseinän sisäpintaan on lisätty lämmöneristekerros ja kipsilevy. Viereiseen huoneeseen (13) johtava ovi on vaihdettu leveämmäksi.

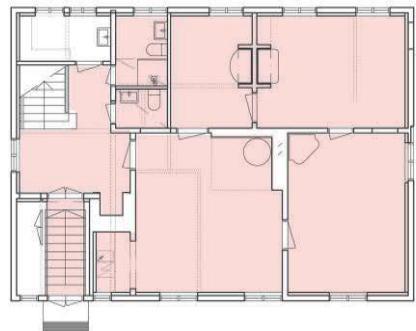

Ullakon porras.
Kuva Kari Hakli 2011.

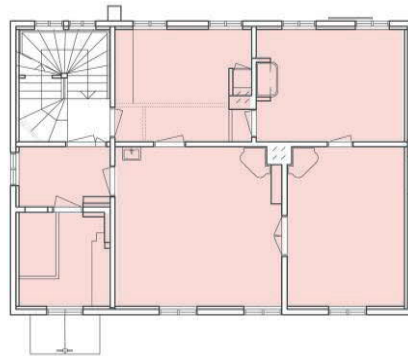

Ullakko.
Kuva Kari Hakli 2011.

Ullakko on säilynyt avoimena, kylmänä ullakkona. Palopermannon päällä on lautalattia.

1.krs

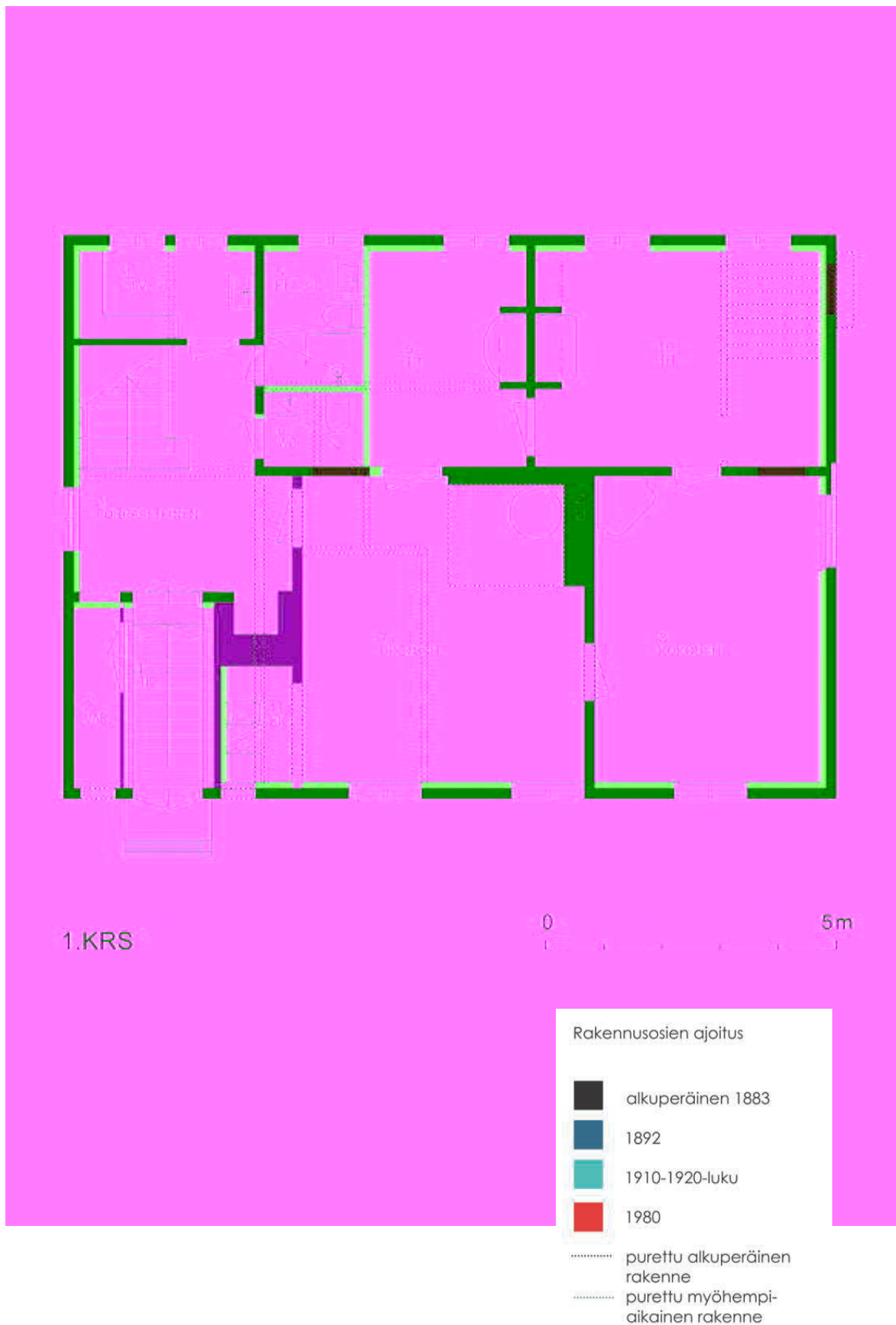

2.krs

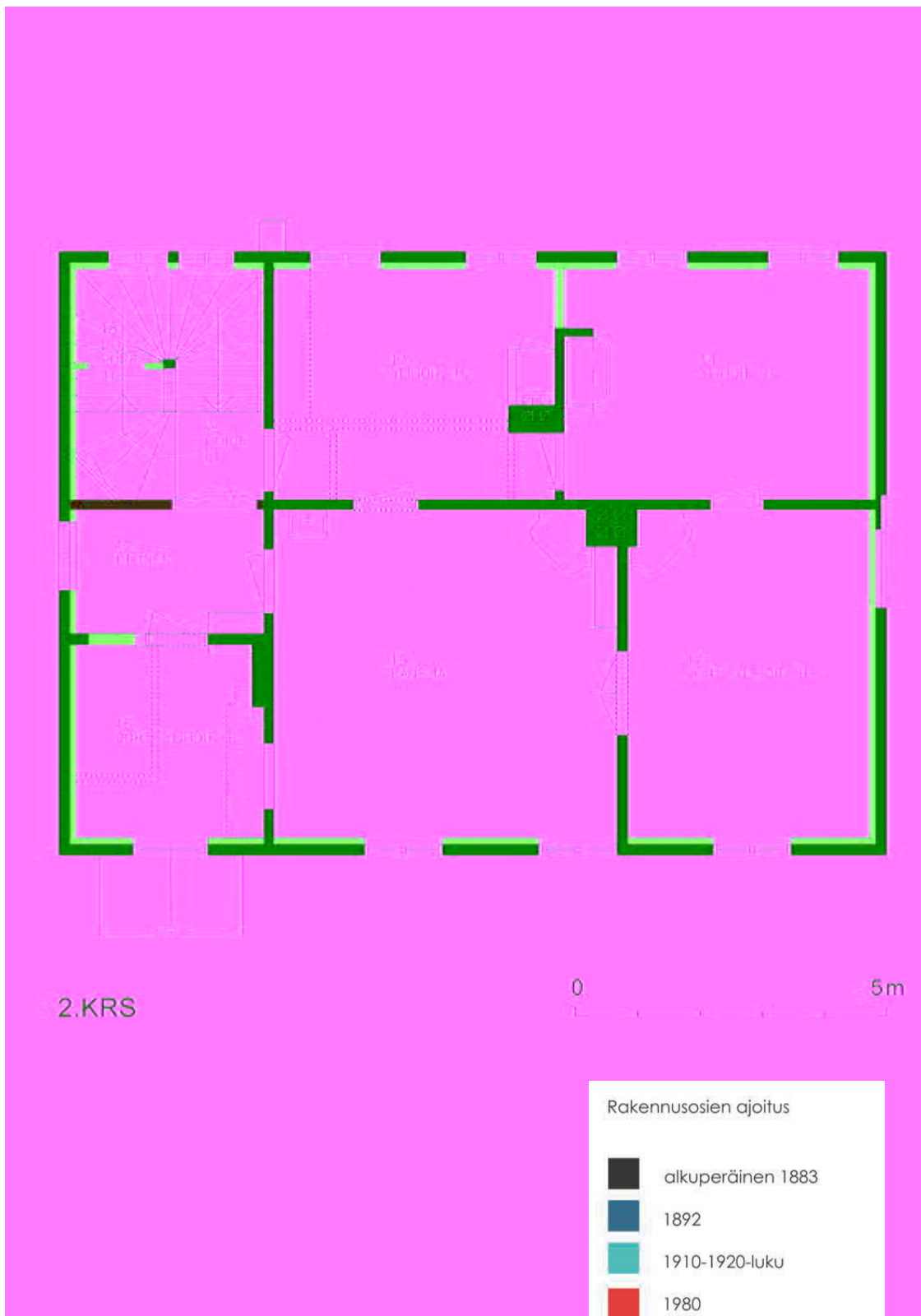
Marian sairaala RAKENNUS 14 VANHA TALOUSRAKENNUS

HUONEINVENTOINTI 2011

1.KERROS POHJAKAAVIO, RAKENTEIDEN AJOITUS

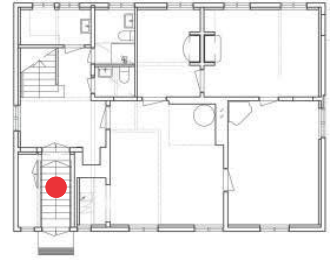
2.KERROS POHJAKAAVIO, RAKENTEIDEN AJOITUS

1 TUULIKAAPPI JA PORRAS

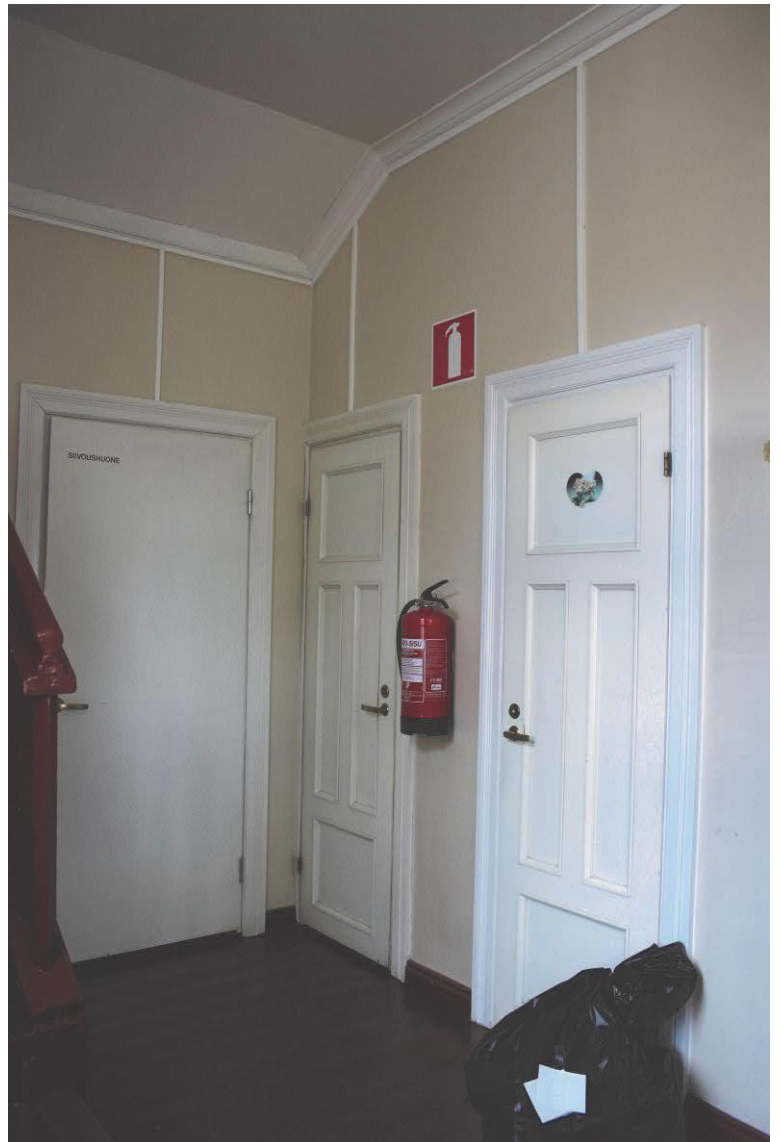

1 TUULIKAAPPI JA PORRAS

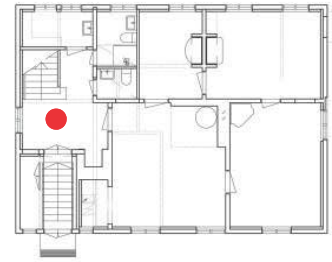

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Kiiltävä punaruskea maali
Lattia		
Jalkalista		Monta kertaa maalattu profiilista, kiiltävä punaruskea maali
Seinät		Paneli. Vaalea, rusehtava maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Lauta, "kermanvärinen". Pinta-asennukset
Katto		
Kattolista		Katon sävyyn maalattu profiloitu lista, terävä
Ovet		Kolmen peilin punaruskeaksi maalatut pariovet ulos, pitkäsulki, uudet helat
Ovet		Valkoiseksi maalattu peiliovipari
Ikkunat		Uusittu. Tarkistettava
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Puinen uusi käsijohde, maalatut metallikonsolit
Valaisimet		
Kalusto		

3 PORRASAUULA

3 PORRASAULA

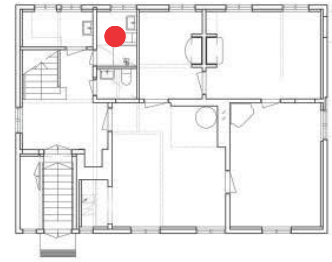

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Kiiltävä punaruskea maali, myös porrasaskelmat
Lattia		
Jalkalista		Terävä profiililista, kiiltävä punaruskea maali
Seinät		Vaalea, rusehtava maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Sileä, taittuva, vaaleaksi maalattu katto
Katto		
Kattolista		Katon sävyyn maalattu profiloitu lista, terävä
Ovet		Maalatut paripeiliovet, uudehkot. Profiloitunut vuorilistat
Ovet		Siivouskomeroon laakaovi
Ikkunat		Uusittu.
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Puinen profiloitu käsijohde ja kaide Kaakeloitu kamiinasyvennys, johon asennettu peili
Valaisimet		
Kalusto		

5 SUIHKU

5 SUIHKU

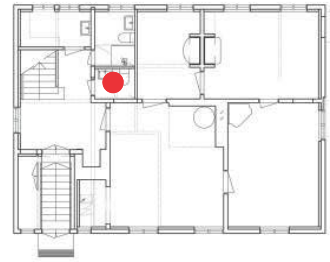

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Oranssi muovi, lattiakaivo
Lattia		
Jalkalista		Lattiamatto nostettu seinille
Seinät		"Muovitapetti", vaalea, näkyviä saumoja.
Seinät		
Seinät		
Katto		Suihkun yläpuolella teräskotelo, jossa IV-tarkastusluukku, venttiili
Katto		Muualla puukatto, valkoiseksi maalattu. IV-putki + venttiili
Kattolista		Puukaton kiertävä profiililista (myös teräskotelon kyljessä) , maalattu kuten katto
Ovet		"Uudempi" peiliovi huullettu
Ovet		
Ikkunat		Uusittu ikkuna, puinen ikkunapenkki kuten muissa 1. krs tiloissa
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		70-l (?) WC-kalustus, metallirunkoinen savulasinen suihkuseinä
Valaisimet		Katto- ja seinäpallolamput
Kalusto		

6 WC

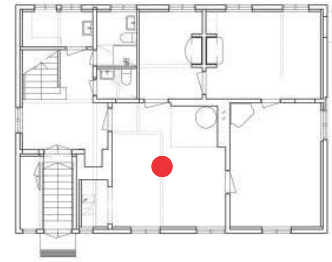
6 WC

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovimatto
Lattia		
Jalkalista		Lattiamatto nostettu seinille
Seinät		Uusi kaakeli, kuvioitu
Seinät		
Seinät		
Katto		Alakatto, sileä: maalaus, valkoinen
Katto		
Kattolista		
Ovet		”Uudempi” peiliovi huullettu
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Tavanomainen WC-kalustus
Valaisimet		Pallo, seinäkiinnitys
Kalusto		

7 HUONE

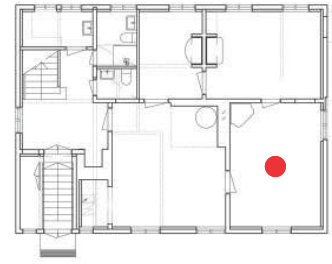
7 HUONE

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus	Vanha keittiö. Tiedot perustuvat arkistovalokuviin	
Lattia		Noin 150mm lauta, kiiltävä punaruskea maali
Lattia		Vanhat kynnykset
Jalkalista		Terävä profiililista, kiiltävä punaruskea maali
Seinät	Maalaus, sileä panelointi kuten nykyään	Vaalea, rusehtava maalaus
Seinät		Paneli n 1300 korkeuteen, ylälaidassa profiloitu lista, vaaleanruskea maalaus
Seinät		
Katto		Lauta, suunta kuten lattiamateriaali, "kermanvärinen". Pinta-asennukset
Katto		Uunin yläpuolella rappaus ja maalaus
Kattolista		Katon sävyyn maalattu profiloitu lista, terävä
Ovet		Kaksi valkoiseksi maalattua neljän peilin peiliovea, profiloidut vuorilistat
Ovet		Valkoiseksi maalattu laakaovi ja aukko keittokomeroon, profiloidut vuorilistat
Ikkunat		Uusittu, umpiolasit
Ikkunat		Puiset ikkunapenkit, joissa aukot patterin yläpuolella, maalattu
Varusteet ja laitteet		Uudet patterit ikkunoiden alla, maalattu seinäpanelin sävyyn
Valaisimet		4 kpl mattalasisia pallovalaisimia, pinta-asennus
Kalusto		Pöytäuuni "kermanvärinen", messinkilista ja messinkipintainen edusta.

8 HUONE

8 HUONE

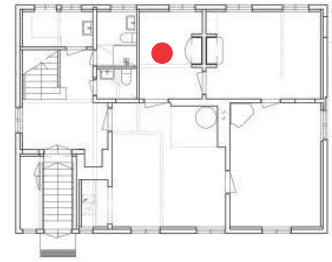

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Lauta, kiiltävä punaruskea maali
Lattia		Vanhat kynnykset
Jalkalista		Terävä profiililista, kiiltävä punaruskea maali Ulkoseinillä koteloinnit
Seinät		Vaalea, rusehtava maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Lauta, "kermanvärinen". Pinta-asennukset
Katto		Uunin yläpuolella rappaus ja maalaus
Kattolista		Katon sävyyn maalattu profiloitu lista, terävä
Ovet		Kaksi valkoiseksi maalattua neljän peilin peiliovea, profiloidut vuorilistat
Ovet		
Ikkunat		Uusittu, umpiolasit
Ikkunat		Puiset ikkunapenkit, joissa aukot patterin yläpuolella, maalattu
Varusteet ja laitteet		Uudet patterit ikkunoiden alla, maalattu seinän sävyyn
Valaisimet		Loisteputkivalaisimet, lamellimalli, ripustettu, pinta-asennus
Kalusto		Kaakeliuuni "kermanvärinen", messinkilista ja messinkipintainen edusta.

9 HUONE

9 HUONE

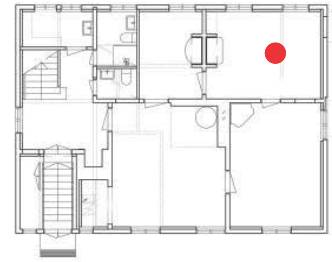

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Vaihtelevanlevyinen lauta, 150-300mm, kiiltävä punaruskea maalaus. Suunta poikkeaa muista
Lattia		Vanhat kynnykset
Jalkalista		Terävä profiililista, kiiltävä punaruskea maali Ulkoseinällä sähkökoteloitinta jalkalistan paikalla
Seinät		Vaalea, rusehtava maalaus
Seinät		Seinäkkeet uunin kohdalla
Seinät		
Katto		Lauta, suunta vastakkainen lattialaudoitukselle "kermanvärinen". Pinta-asennukset
Katto		
Kattolista		Katon sävyyn maalattu profiloitu lista, terävä Paikoin lisälista (sähkölista)
Ovet		Valkoiseksi maalattuja "vanhoja" peiliovia, uudet helat, profiloitunut vuorilista
Ovet		
Ikkunat		Uusittu, ikkunapenkki (kuten huone 7)
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Uusi patteri ikkunan alla, IV-venttiili, säädettävä. Putkinousuja.
Valaisimet		2 kpl loisteputkivalaisimia, pinta-asennus
Kalusto		Uuni, maalipinta. Kiintohylly seinällä, hyllylevyt pois- sa

10 HUONE

10 HUONE

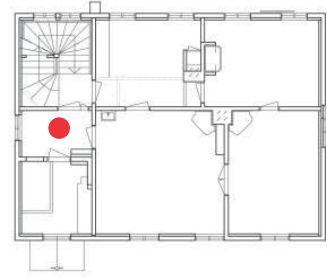

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		1
Yleiskuvaus		
Lattia		Lauta, 150mm, kiiltävä punaruskea maalaus
Lattia		Vanhat kynnykset. Värivaihtelua, ilm. puretut kalusteet
Jalkalista		Terävä profiililista, kiiltävä punaruskea maali Ulkoseinällä sähkökoteloointi jalkalistan paikalla
Seinät		Vaalea, rusehtava maalaus
Seinät		Seinäkkeet uunin kohdalla
Seinät		
Katto		Lauta, suunta vastakkainen lattialaudoitukselle , kuultokäsittely. Pinta-asennukset
Katto		
Kattolista		Katon sävyyn maalattu profiloitu lista, terävä
Ovet		Valk. Maal. Vanhempi ja ”uudempi, yksi kertaistempi peiliovimalli. Ovi tilaan 9 vanhempi, vanha, lattian väriin maalattu kynnykset
Ovet		
Ikkunat		Uusittu, ikkunapenkki (kuten huone 7), 2kpl
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Kaksi uudehkoa, seinän väriin maalattua patteria ikkunan alla, IV-venttiili.
Valaisimet		loisteputkivalaisimia, pinta-asennus
Kalusto		Uuni, maalipinta. Kiintohylly seinällä, hyllylevyt pois- sa

12 ETEINEN

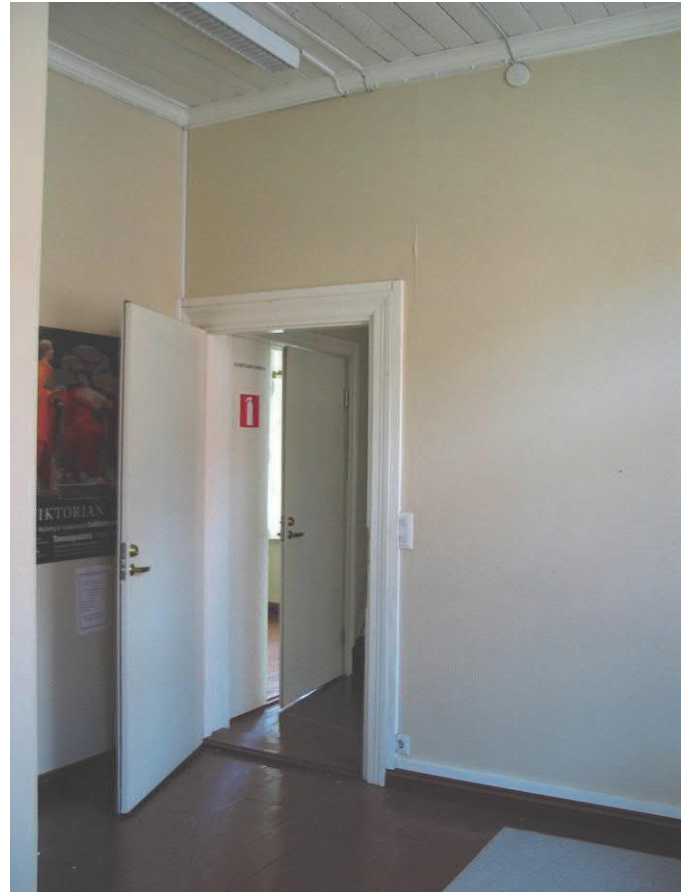

12 ETEINEN

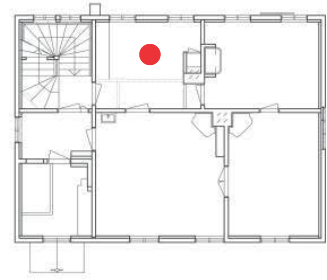

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		2
Yleiskuvaus		PRH-ovi uusittu, muuten vanhat rakenteet, ovilistat
Lattia		Lauta, kiiltävä punaruskea maalaus
Lattia		
Jalkalista		Vanha profiililista, kiiltävä punaruskea maali
Seinät		Levy, saumaton. Maalaus, vaaleankeltainen
Seinät		
Seinät		
Katto		Leveä helmipontti, valkoinen
Katto		
Kattolista		Profiloitu puu, valkoinen maalaus
Ovet		Laakaovi Vanhoja peiliovia, vanhoja saranoita; painikkeita ja lukkoja uusittu. Vanhat listat
Ovet		
Ikkunat		Profiloidut puitteet? Uusitut? Umpiolasi?
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Uralevypatteri
Valaisimet		Opaalipallo
Kalusto		

13 YLIHOITAJAN HUONE

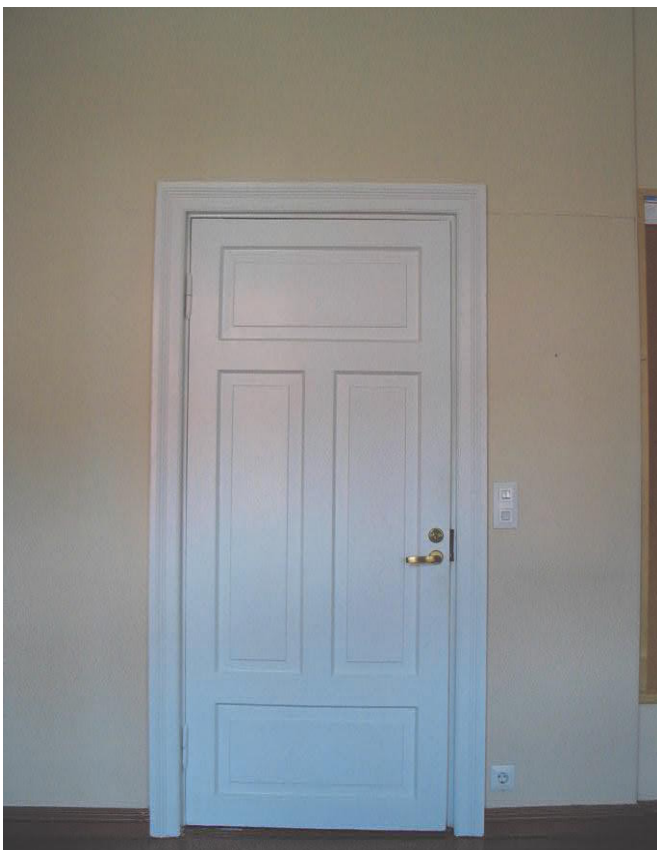
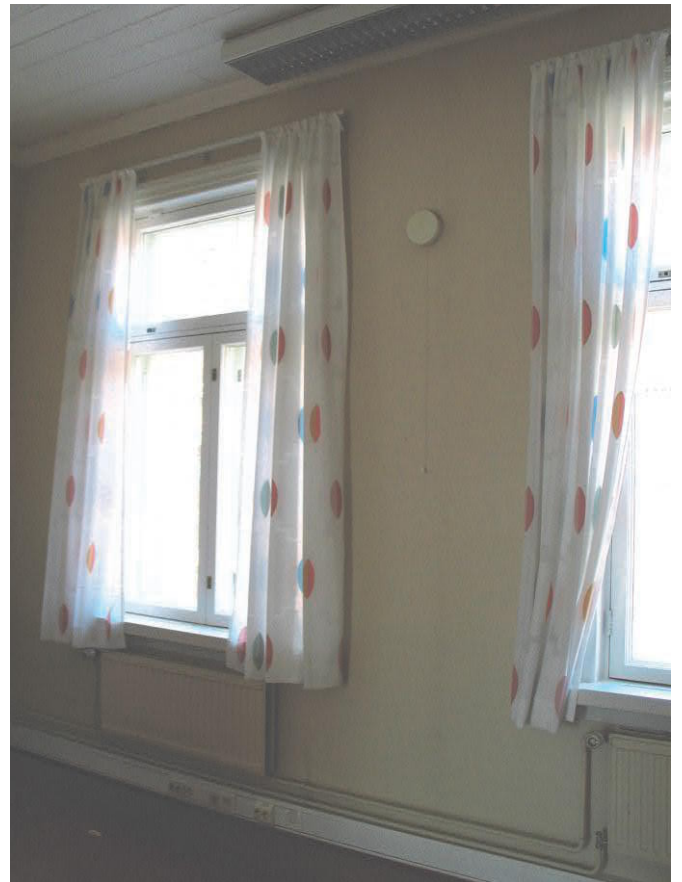

13 YLIHOITAJAN HUONE

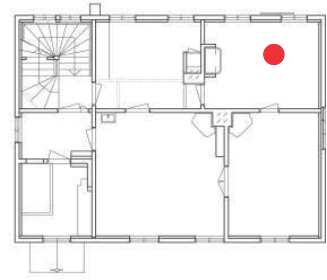

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		2
Yleiskuvaus		Kuten muut, mutta levyseinää
Lattia		Lauta, kiiltävä punaruskea maalaus Komerossa levy tms.
Lattia		
Jalkalista		Vanhaa ja osittain uusittua profiilia
Seinät		Osin levyseinää. Vaalea, vaaleankeltainen maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Leveä helmipontti, valkoinen
Katto		
Kattolista		Profiloitu puu, valkoinen maalaus. Osin uusittu.
Ovet		Käyntiovi uusi laaka
Ovet		Komero vanha laaka, 60-luvun listoitukset
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		US-kaapelikouru
Valaisimet		1 loisteputki
Kalusto		

14 YLIHOITAJAN HUONE

14 YLIHOITAJAN HUONE

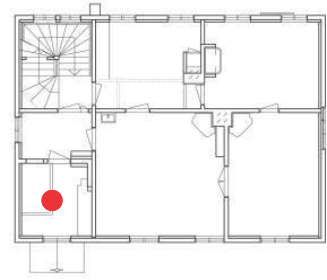

		Havainnot ja nykytilanteesta
Kerros		2
Yleiskuvaus		Kuten muut
Lattia		Lauta, kiiltävä punaruskea maalaus
Lattia		
Jalkalista		Vanhaa ja osittain uusittua profiilia
Seinät		Vaalea, vaaleankeltainen maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Leveä helmipontti, valkoinen
Katto		
Kattolista		Profiloitu puu, valkoinen maalaus. Osin uusittu.
Ovet		17-14 uudempi peiliovi, vanhat listat
Ovet		14-13 vanha 1800-l? yläpeilinä kirkas lasi
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		US-kaapelikouru. Alkup. Kaakeliuuni. Vanha koukku katossa
Valaisimet		
Kalusto		

RAKENNUS 14 Vanha talousrakennus

15 JOHTAVA YLIHOITAJA

15 JOHTAVA YLIHOITAJA

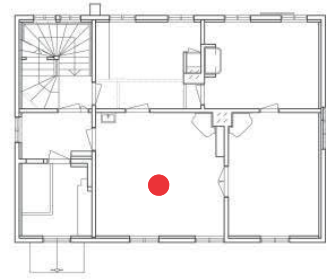

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		2
Yleiskuvaus		Kuten muut
Lattia		Lauta, kiiltävä punaruskea maalaus
Lattia		
Jalkalista		Vanhaa ja osittain uusittua profiilia
Seinät		Vaaleankeltainen maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Leveä helmipontti, valkoinen. Ponteissa täyttömas- saa?
Katto		
Kattolista		Profiloitu puu, valkoinen maalaus. Osin uusittu.
Ovet		Peiliovi, ks. 12
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		US-kaapelikouru. Ohuita sähkölistoja. Uunisyyven- nyksessä vanha valurautasäleikkö. Lautasventtiili
Valaisimet		Loisteputkivalaisin, opaalipallo
Kalusto		

16 KANSLIA

16 KANSLIA

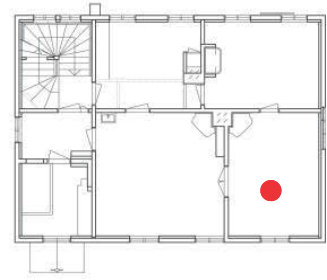

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		2
Yleiskuvaus		Kuten muut
Lattia		Lauta, kiiltävä punaruskea maalaus
Lattia		
Jalkalista		Vanhaa ja osittain uusittua profiilia
Seinät		Vaaleankeltainen maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Leveä helmipontti, valkoinen. Ponteissa täyttömas- saa?
Katto		
Kattolista		Profiloitu puu, valkoinen maalaus. Osin uusittu.
Ovet		Ovi 13 uudempi peiliovi (jugend-20-luku), vanha vuorilista
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		US-kaapelikouru. Lautasventtiili vanha. Vanha kouk- ku katossa
Valaisimet		Loisteputkivalaisimia, lamelli, ripustetut
Kalusto		Kaakeliuuni valkoinen, jalkalistapellitys. Pesuallas

17 YLIHOITAJA

17 YLIHOITAJA

		Havaintoja nykytilanteesta
Kerros		2
Yleiskuvaus		Kuten muut
Lattia		Lauta, kiiltävä punaruskea maalaus
Lattia		
Jalkalista		Vanhaa ja osittain uusittua profiilia
Seinät		Vaaleankeltainen maalaus
Seinät		
Seinät		
Katto		Leveä helmipontti, valkoinen. Ponteissa täyttömas- saa? Koukku
Katto		
Kattolista		Profiloitu puu, valkoinen maalaus. Osin uusittu.
Ovet		
Ovet		
Ikkunat		
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		US-kaapelikouru. Lautasventtiili vanha.
Valaisimet		Loisteputkivalaisimia, pinnassa
Kalusto		Kaakeliuuni valkoinen

ULLAKKO

ULLAKKO

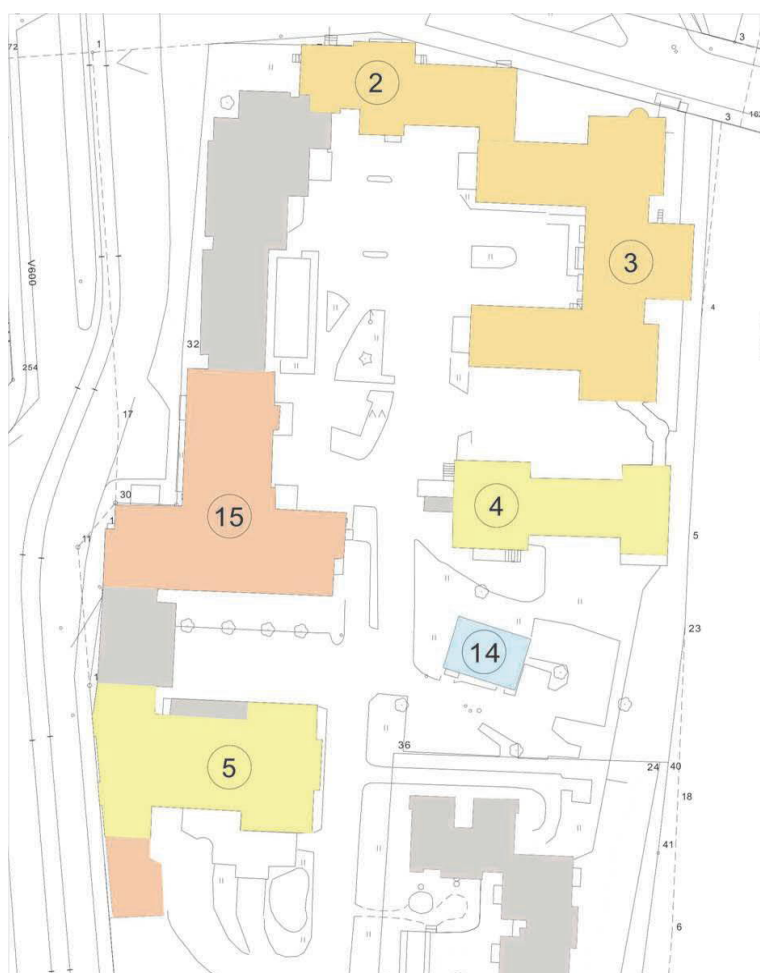
Kari Hakli 2011

Marian sairaala RAKENNUS 15

Rakennushistorian selvitys ja inventointi

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

SAIRAALA-ALUEEN POHJOISOSA
 NYKYINEN RAKENNUSKANTA
 Rakennusten ikäkartoitus

Rakennus valmistunut

1885

1887

1894-1898

1909

1954

1970-1990-l.

SISÄLLYSLUETTELO

OSA 1

Rakennushistorian selvitys	3
Tiivistelmä	4
KESKUSRAKENNUKSEN SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN 1951-1954	6
KESKUSRAKENNUS VUONNA 1954	38
Julkisivut	40
Sisätilat ja kalusteet	48
TÄRKEIMMÄT MUUTOKSET 1955-2011	64
Muutokset ja rakenteiden ajoituskaaviot kerroksittain	74
SÄILYNEET OMINAISPIIRTEET	88
Julkisivut	
Sisätilat - ominaispiirteet ja säilyneet yksityiskohdat	100
SÄILYNEET OMINAISPIIRTEET JA TÄRKEIMMÄT MUUTOKSET - YHTEENVETO	130
LÄHTEET	132
OSA 2	
HUONEINVENTOINTI 2011	133
NYKYTILANNE 2011: RAKENTEIDEN AJOITUSKAAVIOT 0.-5. KERROS	134
HUONEKORTIT	140

Rakennushistorian selvitys

Sairaalan yleistä rakennushistoriaa ja lähteitä käsitellään tarkemmin Marian sairaalaa koskevan rakennushistorian selvityksen kokoavassa johdanto-osassa.

Keskusrakennuksen rakennushistorian tärkeimpinä tietolähteinä ovat olleet arkistokokoelmien piirustus- ja valokuva-aineiston lisäksi sairaalan vuosikertomukset, uudisrakennuksen esittely Sairaalatalous-lehdessä (1954), Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu (1956) sekä Pekka Laurilan ja Clas Tandefeltin sairaala-arkkitehtuuria käsittelevä artikkeli (1968). Rakennushistorian selvityksen yhteydessä on käyty läpi keskusrakennuksen historiaa ja arkkitehtuuria valaisevat keskeiset julkaisut, tekstidokumentit ja asiakirjat. Selvitys perustuu arkisto- ja kirjallisuustutkimukseen sekä rakennuksen ajankohtaisen tilanteen dokumentointiin ja analyysiin.

Selvityksessä käsitellään rakennuksen suunnittelua ja toteuttamista sekä myöhempiä muutoksia. Muutoksista on koottu taulukkomuotoinen katsaus. Muutosten tarkastelun helpottamiseksi on laadittu kerroskohtainen muutosluettelo ja nykytilanteen pohjakaaviot, joissa esitetään lähdeaineiston tulkintaan perustuva rakennusosien, pääosin seinä rakenteiden ajoitus sekä puretut rakenteet. Muutosten ja mahdollisten säilyneiden piirteiden huone- tai tilaryhmäkohtainen dokumentointi sisältyy selvityksen osaan 2.

Marian sairaalan uusi keskusrakennus valmistui 1954 Marian sairaalan tontin luoteisosaan Mechelininkadun varteen. Se oli sairaalan ensimmäinen huomattava laajennus 1900-luvun ensimmäisen vuosikymmenen jälkeen. Arkkitehtina oli Helsingin kaupungin rakennusvirastossa työskentelevä Lauri Pajamies ja rakennustyön suoritti rakennusviraston talonrakennusosasto.

Tilaohjelma oli monipuolinen ja uudisrakennuksella oli tarkoitus paikata siihen asti todettuja suurimpia puutteita. Keskusrakennukseen sijoitettiin mm. ensiapuasema, päivystystiloja, kirurginen ja sisätautien poliklinikka sekä röntgenosasto. Rakennus oli T-muotoinen siten, että sen pohjoinen, nelikerroksinen B-siipi liittyi kiinteästi suunnilleen samankorkuiseen, Onni Törnqvistin suunnittelemaan vanhaan sairaalapaviljonkiin. Korkeammassa A-siivessä oli kellarikerroksen lisäksi kuusi kerrosta. Pohjakerroksen ensiapuklinikalle oli sisäänkäynti Mechelininkadun puolelta katusasta ja ensimmäiseen kerrokseen kuljettiin kerrokseen sairaala-alueen puolelta idästä.

Pohjakerrokseen sijoitettiin päivystyshuoneita, tutkimustiloja ja joitakin potilashuoneita. Ensimmäisessä kerroksessa oli kirurginen poliklinikka ja toisessa sisätautien poliklinikka, kolmannessa kerroksessa leikkaushuoneita, kanttiini ja aurinkoparvekkeet. Neljänteen kerrokseen oli sijoitettu röntgenosasto ja viidenteen kirurginen potilasosasto, jossa oli kahdeksan kolmen potilaan huonetta.

Rakennuksessa oli betonipilarirunko, ulkoseinät olivat perinteiseen tapaan massiivisia tiiliseiniä, joissa on erilliset ikkuna-aukot. Välipohjat olivat kaksoislaattaholveja. Käytävän kohdalla katto oli alennettu koneellisen ilmanvaihdon kanavia varten. Rakennuksessa oli väestönsuoja. A-siivessä oli keskikäytävä, B-siiven tilaratkaisut vaihtuivat eri kerroksissa.

Rakennuksessa oli harjakatto ja savitiilikate. Sokkeli päällystettiin liuske kivillä ja julkisivut rapattiin terastirappauksella. A-siiven päädyissä ja B-siiven länsisivulla oli ulokeparvekkeet, B-siiven ylimmässä kerroksessa oli lisäksi kattoterassit.

Tärkeimmät muutokset

1960-luvulla alettiin Marian sairaala-alueella purkaa vanhimpia sairaalarakennuksia, mm. purettiin Mechelininkadun varrelta sisätautien ja kirurgian kivipaviljonki. Tästä aiheutui muutos-, purku- ja korjaustöitä keskusrakennukseen pohjoisosaan. Pohjoisosan muutosten lisäksi keskusrakennuksen tärkeimmät muutokset ovat liittyneet ilmastointitekniikan parannuksiin ja palosastoinnin parantamiseen. B-siiven kolmannen kerroksen kanttiinin ja kirjaston muutos toimisto- ja varastotiloiksi sekä terassin muutos sisätilaksi ovat merkittävimpiä sisätilamuutoksia, lukuun ottamatta pohjakerroksen ensiapuklinikan tilojen toistuvia muutoksia.

Sairaala-alueen pohjoisosan rakennusryhmä koostuu eri-ikäisistä sairaala- ja hallintorakennuksista. Käynti pihalle on pohjoisreunan hallintorakennuksen (2) alta. Viistokuva 2007 © Helsingin kaupunki

1963-1965 Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus ja pohjoisosan muutokset. Uusi päätyjulkisivu.

1972-74 Ensiapupoliklinikan 1-kerroksinen laajennus ja vastaavat muutokset A-siiven pohjakerroksessa.

1977-1978 Ilmastointijärjestelmän uudistaminen, ullakolle iv-konehuoneet, vesikatolle lauhdutin ja poistoilmahormit.

1983-1987 Laajennus B-siiven pohjoispuolelle ja siitä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä.

1993-1994 Korjaus- ja muutostyöt eri kerroksissa. Kirurgian poliklinikan korjaus- ja muutostyöt 1. kerroksessa. 3. kerroksen peruskorjaus ja muutos, itäisen aurinkoterassin muutos sisätilaksi.

2009-2010 Malmin sairaalan väistötilojen järjestelyt. Marian sairaala muutti 2010 uuteen Haartmanin sairaalaan HUS:in Meilahden alueelle ja Helsingin kaupungin Malmin sairaalan päivystys siirtyi Marian sairaalaan.

Säilyneet ominaispiirteet

Keskusrakennuksessa on pääosin säilynyt alkuperäinen tilarakenne, esimerkiksi A-siiven päätyikkunoihin päättyvä keskikäytävä. Peruskorjausten ja sisustusmuutosten yhteydessä on uusittu sisäovia, pintamateriaaleja ja hissejä sekä rakennettu uusia alakattoja. Alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia on säilynyt erityisesti ensimmäisessä, toisessa, neljännessä ja viidennessä kerroksessa sekä porrashuoneissa.

Vesikatolle on asennettu ilmanvaihtolaitteita. B-siiven 3. kerroksen terassi on rakennettu umpeen 1990-luvulla. Pääportaan ulko-oven eteen on 1980-l. rakennettu katos. Rakennuksen yleisin ikkunatyyppi on ollut jakamaton, suorakaiteen mutoinen pystysuuntainen ikkuna. Ikkunat on uusittu ja samalla varustettu alareunan tuuletusikkunalla. B-siiven odotustilojen ikkunat ovat säilyneet.

Marian sairaalan keskusrakennus

Rakennuksen suunnittelija: Helsingin kaupungin rakennusviraston talorakennusosasto
(Yliarkkitehti Lauri Pajamies)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi pääpiirustukset: 20.6.-51

Rakennusaika: 1951 – 1954

Rakennuskuutio: 21.000 m³

Rakennuskustannukset: 266.800.000:-

Piha- ja katutyöt: 2.1000.000:-

Rakennustyön suoritti: Helsingin kaupungin rakennusviraston talorakennusosasto

Rakennepiirustukset: Insinööritoimisto Huovilainen (dipl.ins. Lasse Karko)

Lämpö- ja saniteettitekniset työt: Keskuslämpö Oy

Sähköistystyöt: Itä-Suomen Sähkö- ja Insinööritoimisto Issi Oy

Ilmastointi: Suomen Puhallintehdas Oy

Maalaustyöt: Maalausliike K. Toivonen.

Kiinteä kalusto: Vallilan Puuseppä Oy

*(Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisusarja. Helsingin kaupungin uudisrakennukset
A1: Marian sairaalan keskusrakennus. Helsinki 1956)*

Marian sairaala aloitti toimintansa kulkutautisairaalana 1886. Sairaala laajennettiin 1890-luvulla ja kulkutautiosaston rinnalle perustettiin ns. lääketieteellinen osasto. Uusien sairaalarakennusten ja koko sairaala-alueen yleissuunnittelutehtävä annettiin arkkitehti Onni Törnqvistille (myöh. Tarrant). Kokonaissuunnitelmassa seurattiin Suomessa jo 1880-luvulla yleisessä käytössä ollutta ns. paviljonkijärjestelmää. Törnqvistin suunnitelmien mukaan valmistuivat nykyinen rakennus 4, ns. tiilipaviljonki, puurakenteiset kulkutautipaviljongit ja muut tässä rakennushistorian selvityksessä käsitellyt samanaikaiset puu- ja kivirakennukset. Sisätautien ja kirurgian osastojen yhteinen paviljonki rakennettiin 1902 sairaalatontin luoteisnurkkaan. 1900-luvun alussa sairaalan jatkuva tilanahaus paheni ja arkkitehti Lars Sonckilta tilattiin vuonna 1907 piirustukset hallintorakennusta ja sisätautipotilaille tarkoitettua paviljonkia varten. Hallintorakennus sijoitettiin Lapinlahdenkadun varteen ja uusi sairaalarakennus tontin koilliskulmaan. Rakennukset valmistuivat v. 1909.

Seuraava huomattava laajennus Marian sairaalan alueella toteutettiin vasta 1950-luvun alussa, kun tontin luoteisosaan rakennettiin uusi keskusrakennus, rakennus 15. Rakennustyöt alkoivat v. 1951 ja valmistuivat keuhällä 1954. Arkkitehtina oli Helsingin kaupungin rakennusvirastossa työskentelevä Lauri Pajamies ja rakennustyön suoritti rakennusviraston talonrakennusosasto.

Tilaohjelma oli monipuolinen ja uudisrakennuksella oli tarkoitus paikata siihen asti todettuja suurimpia puutteita. Keskusrakennukseen sijoitettiin mm. ensiapuasema, päivystystiloja, kirurginen ja sisätautien poliklinikka sekä röntgenosasto. Rakennus oli T-muotoinen siten, että sen pohjoinen, nelikerroksinen B-siipi liittyi kiinteästi suunnilleen samankorkuiseen, Onni Törnqvistin suunnittelemaan vanhaan sairaalapaviljonkiin. Korkeammassa, itä-länsi-suuntaisessa A-siivessä oli kellarikerroksen lisäksi kuusi kerrosta. Pohjakerroksen ensiapuklinikalle oli sisäänkäynti Mechelininkadun puolelta katutasosta ja ensimmäiseen kerrokseen kuljettiin kerrokseen sairaala-alueen puolelta idästä.

Pohjakerrokseen sijoitettiin päivystyshuoneita, tutkimustiloja ja joitakin potilashuoneita. Ensimmäisessä kerroksessa oli kirurginen poliklinikka ja toisessa sisätautien poliklinikka, kolmannessa kerroksessa leikkaushuoneita, kanttiini ja aurinkoparvekkeet. Neljänteen kerrokseen oli sijoitettu röntgenosasto ja viidenteen kirurginen potilasosasto, jossa oli kahdeksan kolmen potilaan huonetta.

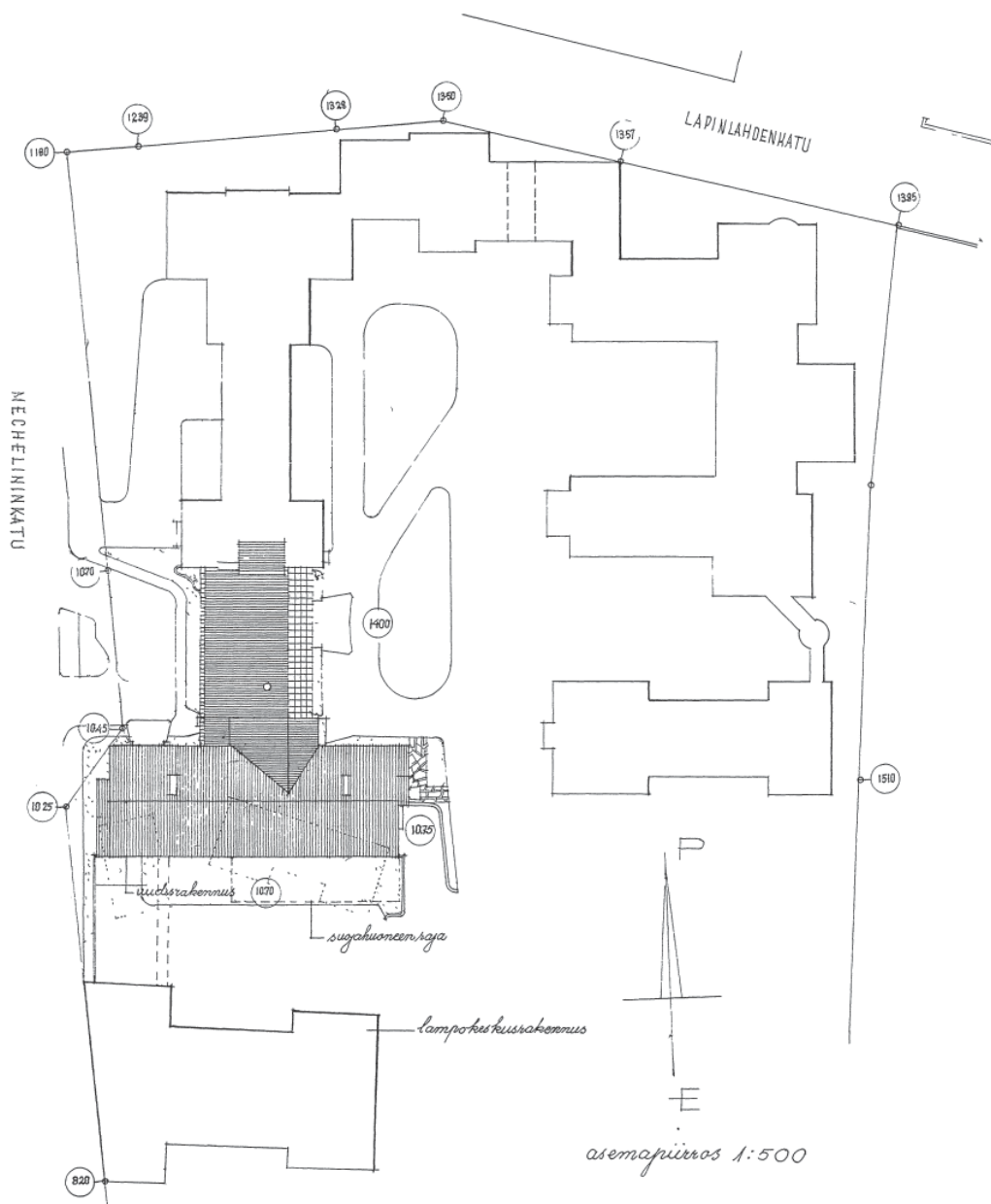
Rakennuksessa oli betonipilarirunko, ulkoseinät olivat perinteiseen tapaan massiivisia tiiliseiniä, joissa on erilliset ikkuna-aukot. Välipohjat olivat kaksoislaattaholveja. Käytävän kohdalla katto oli alennettu koneellisen ilmanvaihdon kanavia varten. Rakennuksessa oli väestönsuoja. A-siivessä oli keskikäytävä, B-siivessä taas kahdessa kerroksessa väljä sivukäytävämainen halli.

Rakennuksessa oli harjakatto ja savitiilikate. Sokkeli päällystettiin liuske kivillä ja julkisivut rapattiin terastirappauksella. Rappauspinta jaettiin kerroksittain vaakasaumalla. A-siiven päädyissä ja B-siiven länsisivulla oli ulokeparvekkeet, B-siiven ylimmässä kerroksessa oli lisäksi em. kattoterassit sekä itään että länteen. Parvekkeiden taivutetut metallikaiteet antoivat rakennukselle 1940 – 1950 – lukujen vaihteen arkkitehtuurille ominaisen leiman.
((Railonkoski 1954, Tandefelt 1968))

Suunnittelu– ja toteutusvaiheen muutokset
K.o. rakennusluvan sisältö ja tunnus

Lupatunnus tai
SOSTER-hanketunnus

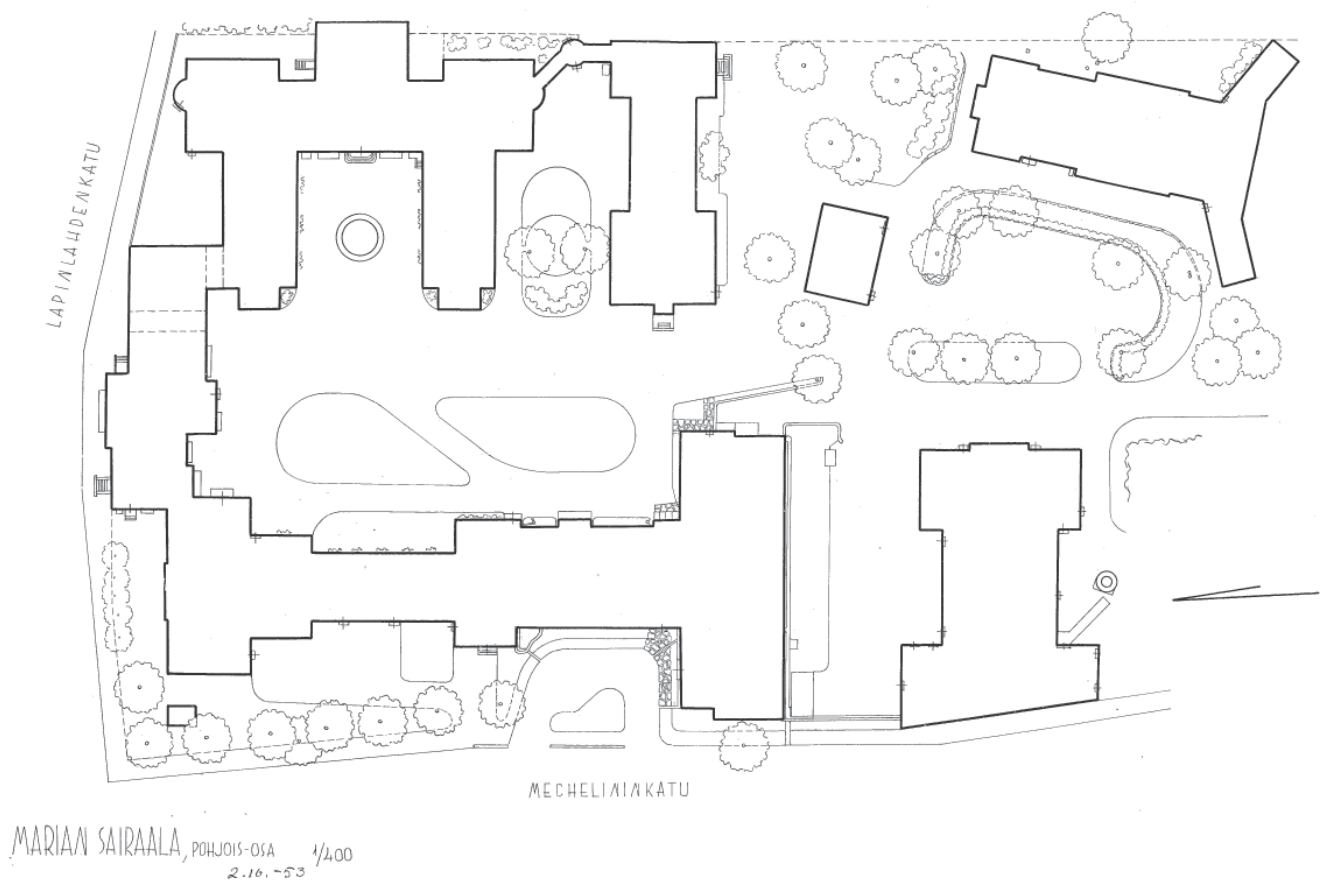
157-51	Lisärakennus (uusi keskusrakennus) ja rakennuksen n:o 1 liittymäkohdan muutos. Uudisrakennuksen matalaan siipeen oli suunniteltu poimutettu länsijulkisivu, joka ei toteutunut.
Arkkitehtisuunnittelu: HKR, Lauri Pajamies.
Rakennustyön aloitus 1951. Loppukatselmus 20.5.1954.
80-54	Ajan tasalle viety pääpiirustussarja, valmistuneen uudisrakennuksen rakennusaikaiset muutokset.
Arkkitehtisuunnittelu: HKR , Lauri Pajamies.
Loppukatselmus 20.5.1954.

Asemapiirros. HKR / Lauri Pajamies 1951. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

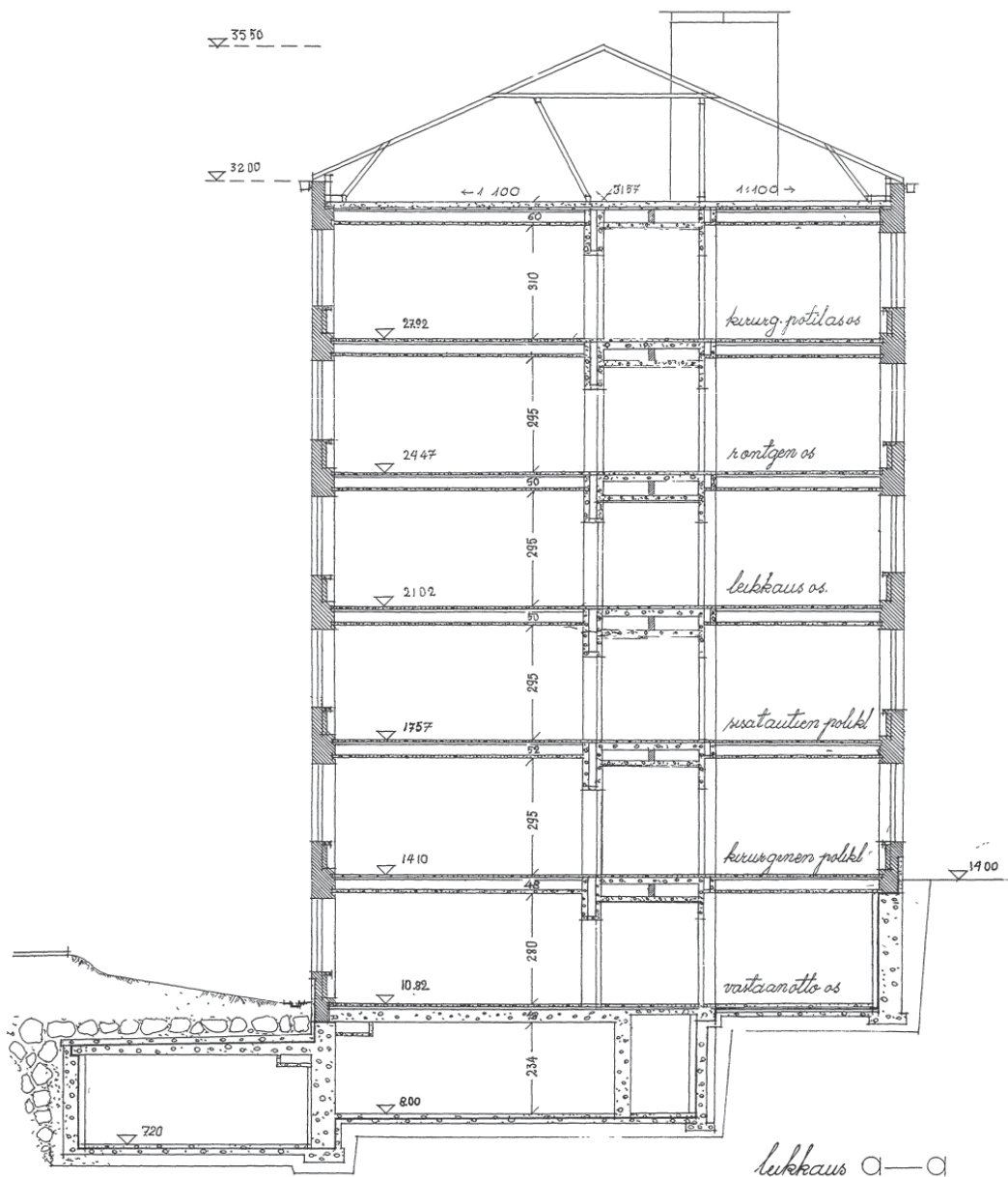
Rakennus sijoitettiin Mechelininkadun varteen Onni Törnqvistin suunnitteleman, vuonna 1902 rakennetun sairaalarakennuksen jatkeeksi. Tämä puolestaan liittyi Lars Sonckin suunnittelemiin rakennuksiin, jotka olivat yhteydessä vuonna 1894 rakennettuun paviljonkiin.

Rakennuksessa oli kellarikerroksen lisäksi 6 kerrosta ja se voitiin tonttialueen korkeuseroista johtuen sijoittaa siten, että ensimmäiseen kerrokseen oli sisäänkäynti Mechelininkadun puolelta katutasosta ja toiseen kerrokseen sairaala-alueen puolelta idästä. Rakennus oli T-muotoinen siten, että nelikerroksinen B-siipi liittyi suunnilleen samankorkuisena vanhaan sairaalapaviljonkiin. Itä-länsi suuntainen A-siipi oli kuusikerroksinen.

Marian sairaalan pohjoisosa. Asemapiirros 1
2.10.1953. PUO.

Suunnitelmassa on esitetty pohjoisosan rakennukset: hallinto- ja sairaalarakennukset vuodelta 1909, luoteiskulman paviljonki vuodelta 1902 sekä siihen kiinni rakennettu uusi keskusrakennus Mechelininkadun varrella (pohjoinen vasemmalla).

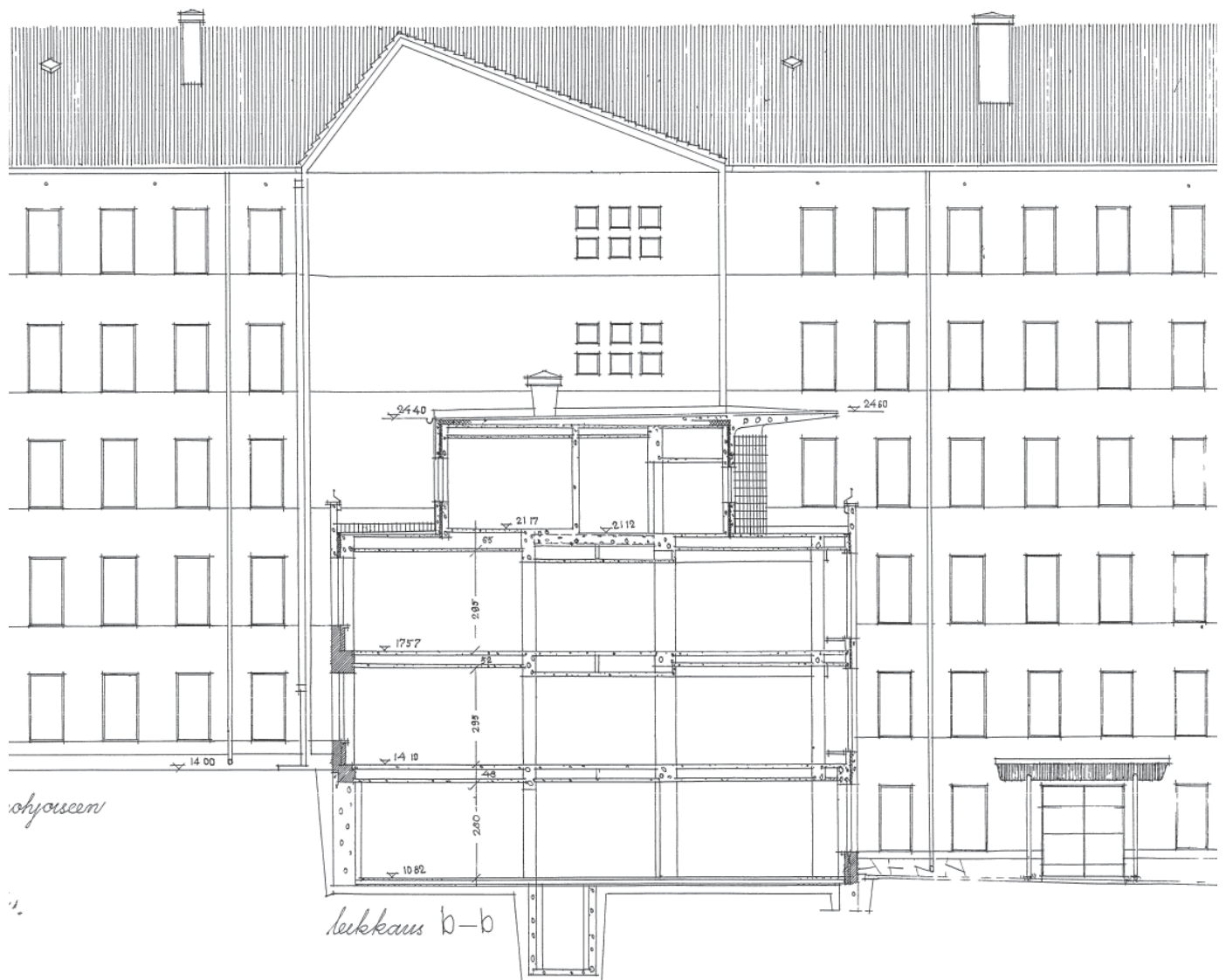

*Sairaalassa asennetaan koneellinen ilmanvaihto, josta ruu-
kustukset siirretään rakennuskaitselmuksen hyödyksi.*

A-siiven leikkaus (osa piirustuksesta) . HKR / Lauri Pajamies
1951. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Ulkoseinät ovat massiivisia tiiliseiniä.
Kantava runko on betonipilarirunko. Välipohjat olivat kaksois-
laattaholveja. Keskikäytävän katto on alennettu koneellisen
ilmanvaihdon kanavia varten.

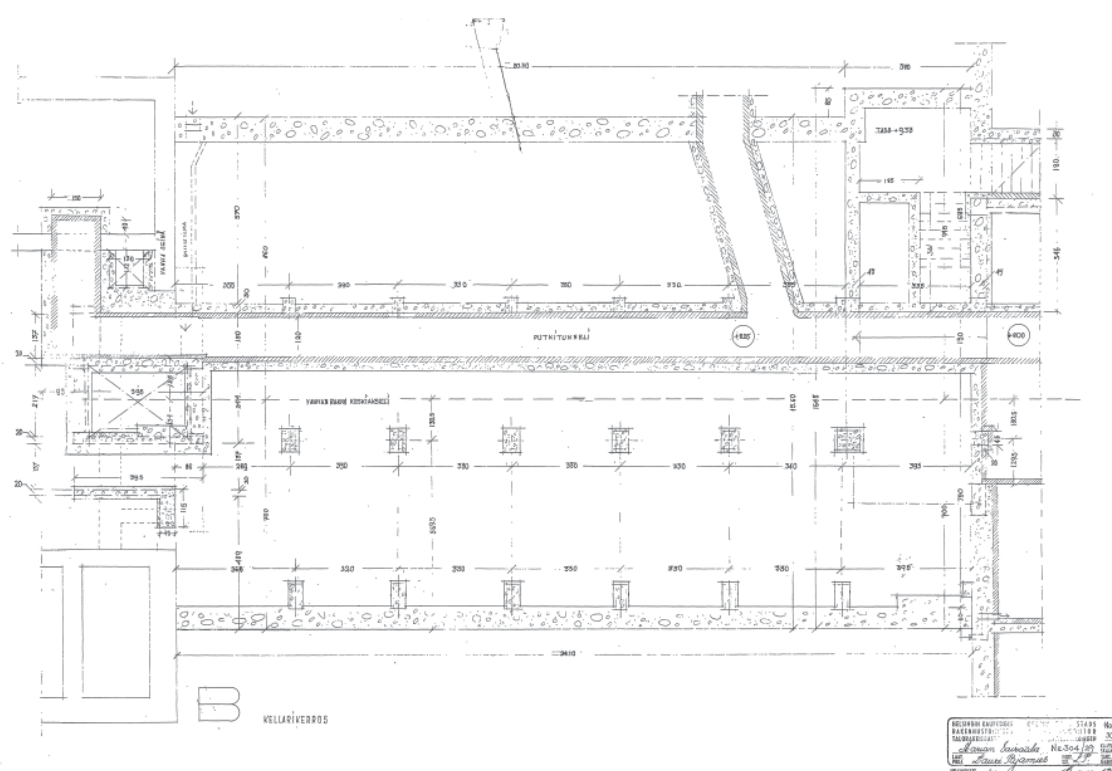
Harjakaton kantavat rakenteet ovat puuta.

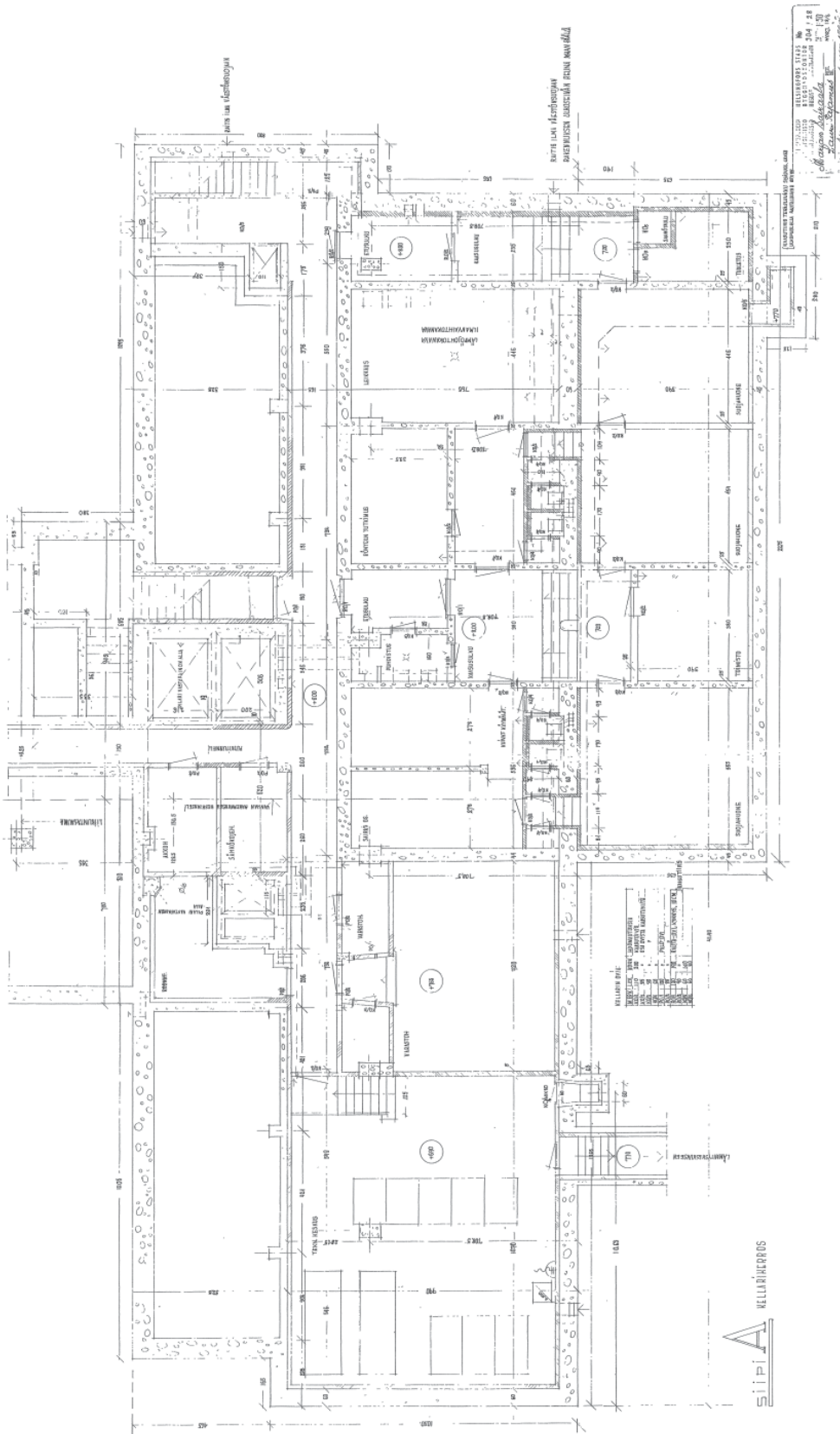
B-siiven leikkaus ja A-siiven julkisivu pohjoiseen (osa). HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Ulkoseinät ovat massiivisia tiiliseiniä.
Kantava runko on betonipilarirunko. Välipohjat olivat kaksoislaattaholveja. Keskikäytävän katto on alennettu koneellisen ilmanvaihdon kanavia varten.

B-siivessä on lähes vaakasuora vesikatto ja kattoterassit.

B-siipi, kellarikerros. HKR / Lauri Pajamies. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

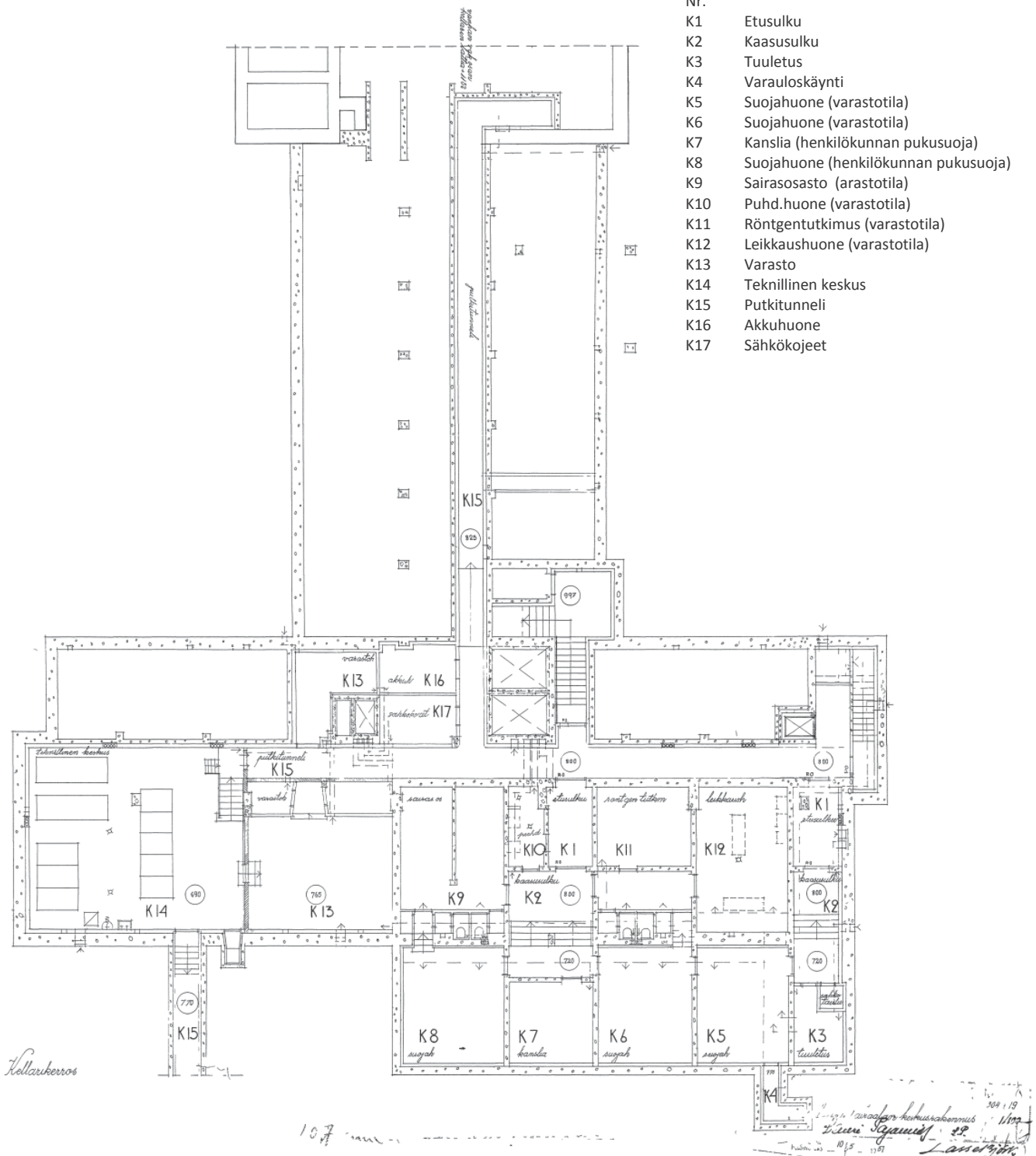
A-siipi, kellarikerros. HKR / Lauri Pajamies. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

TOTEUTUSTA VASTAAVA PÄÄPIIRUSTUS 1954

Tilojen käyttö v. 1954. Suluissa kellaritilojen rauhan-
aikainen käyttö.

Huone

Nr.	
K1	Etusulku
K2	Kaasusulku
K3	Tuuletus
K4	Varauloskäynti
K5	Suojahuone (varastotila)
K6	Suojahuone (varastotila)
K7	Kanslia (henkilökunnan pukusuoja)
K8	Suojahuone (henkilökunnan pukusuoja)
K9	Sairasosasto (arastotila)
K10	Puhd.huone (varastotila)
K11	Röntgentutkimus (varastotila)
K12	Leikkaushuone (varastotila)
K13	Varasto
K14	Teknillinen keskus
K15	Putkitunneli
K16	Akkuhuone
K17	Sähkökojeet

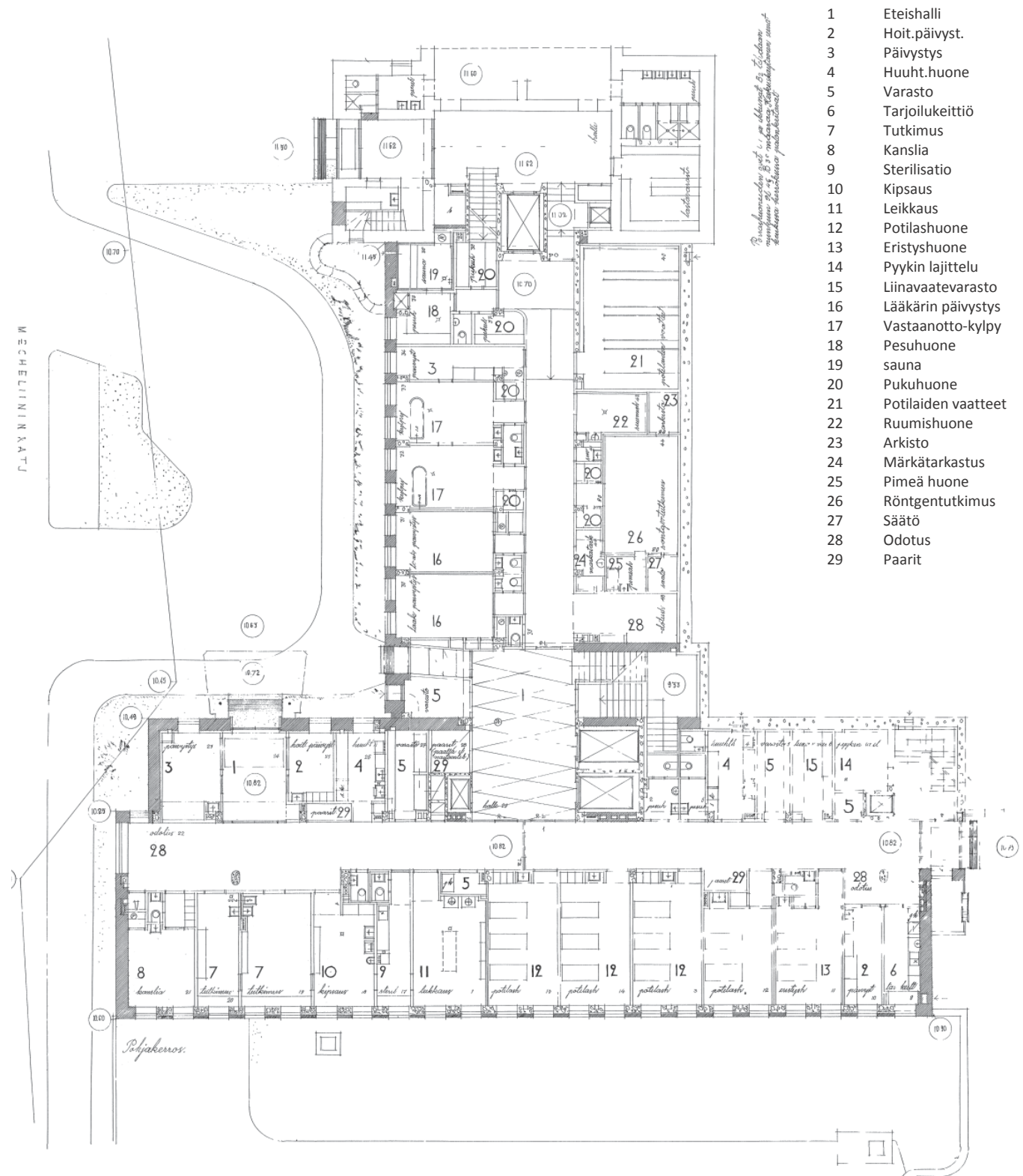

Kellarikerros. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja lisä-
merkinnät: huonenumeroit.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Pohjois-eteläsuuntainen B-siipi on päädytään yhdistetty van-
haan, vuonna 1902 rakennettuun sairaalapaviljonkiin.

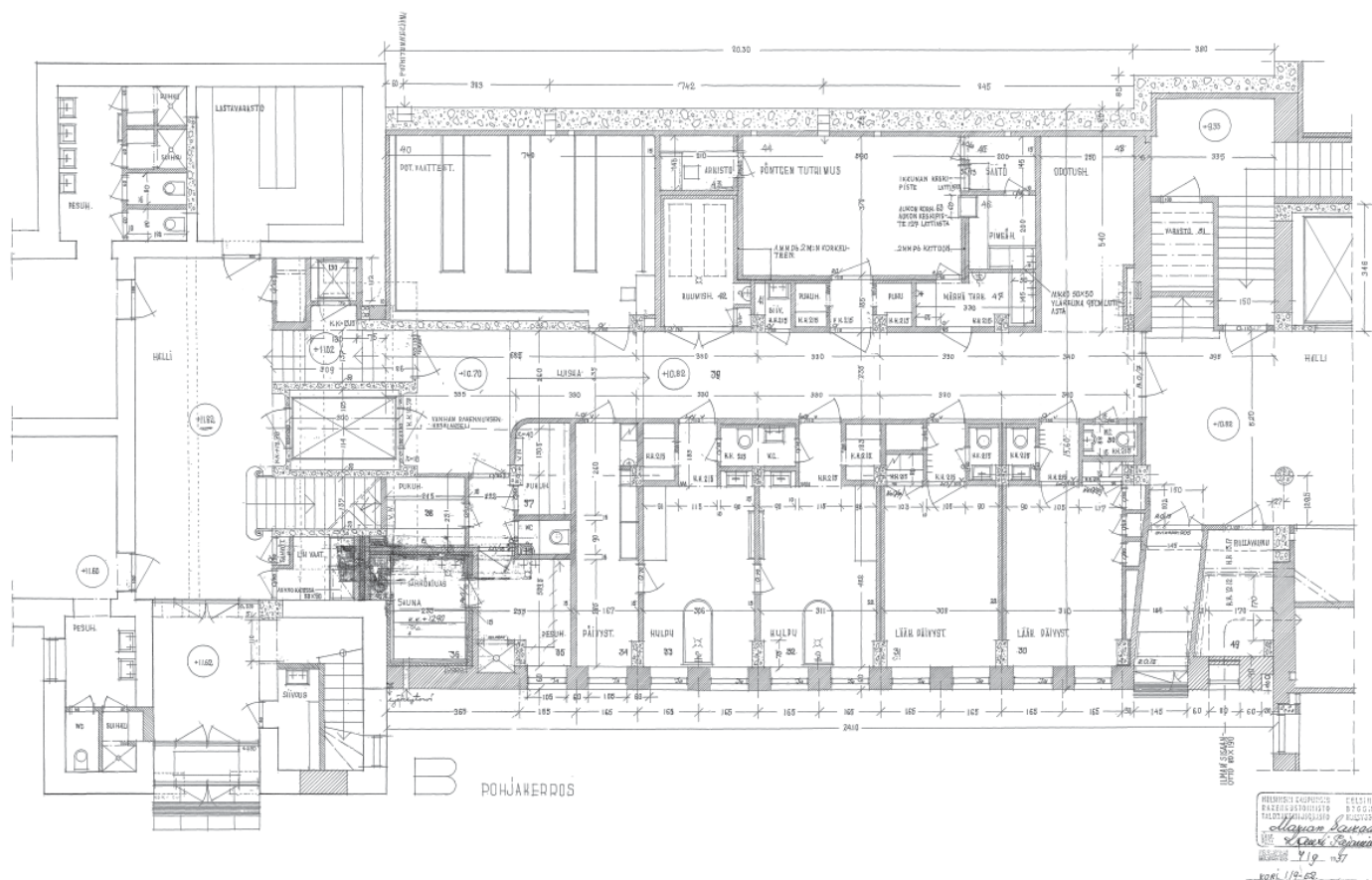
Kellarissa on väestönsuoja ja teknisiä tiloja.

TOTEUTUSTA VASTAAVA PÄÄPIIRUSTUS 1954

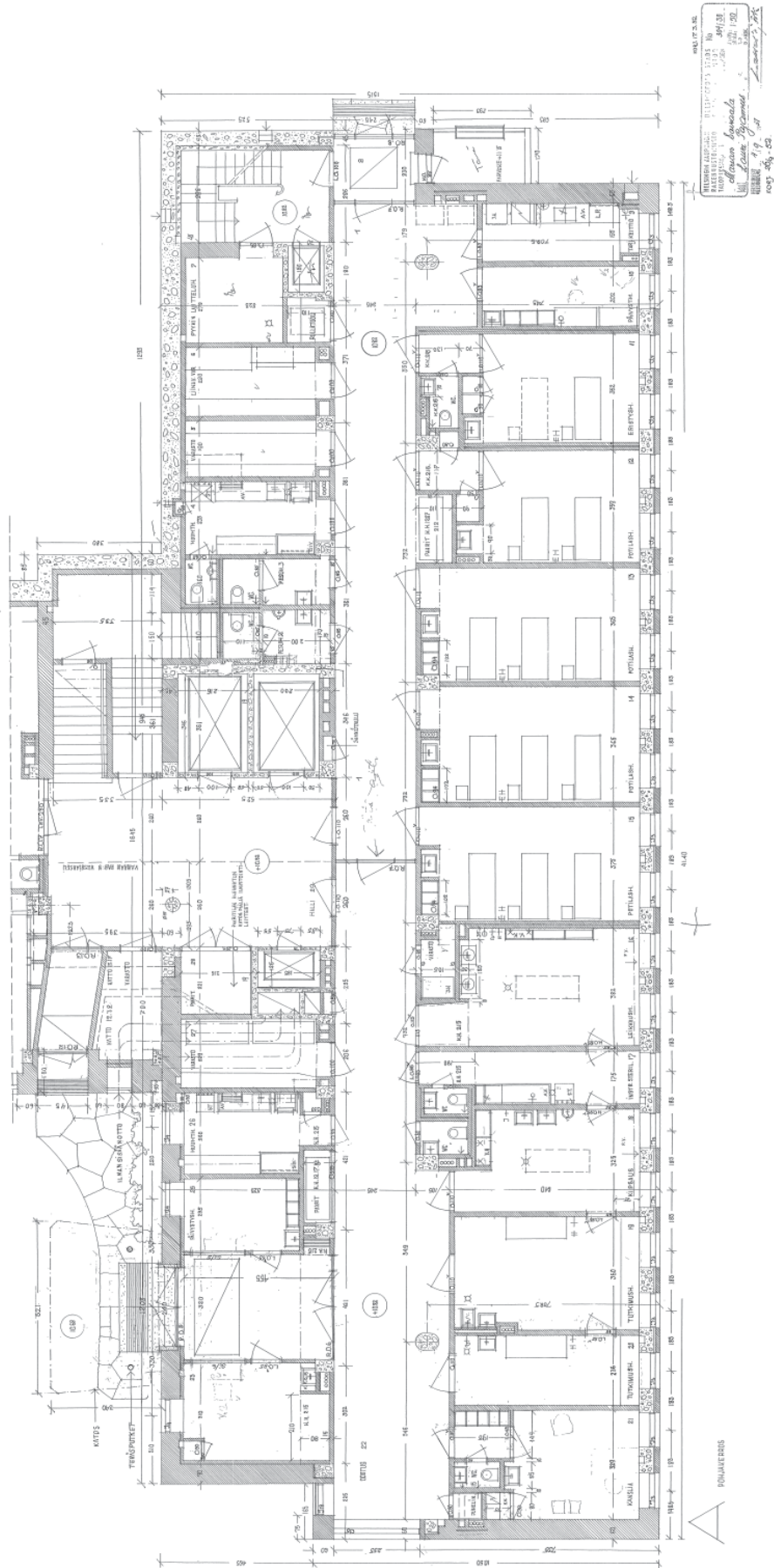

Pohjakerros. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja lisämerkinnät mm. huonenumerot, pihajärjestelyt. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

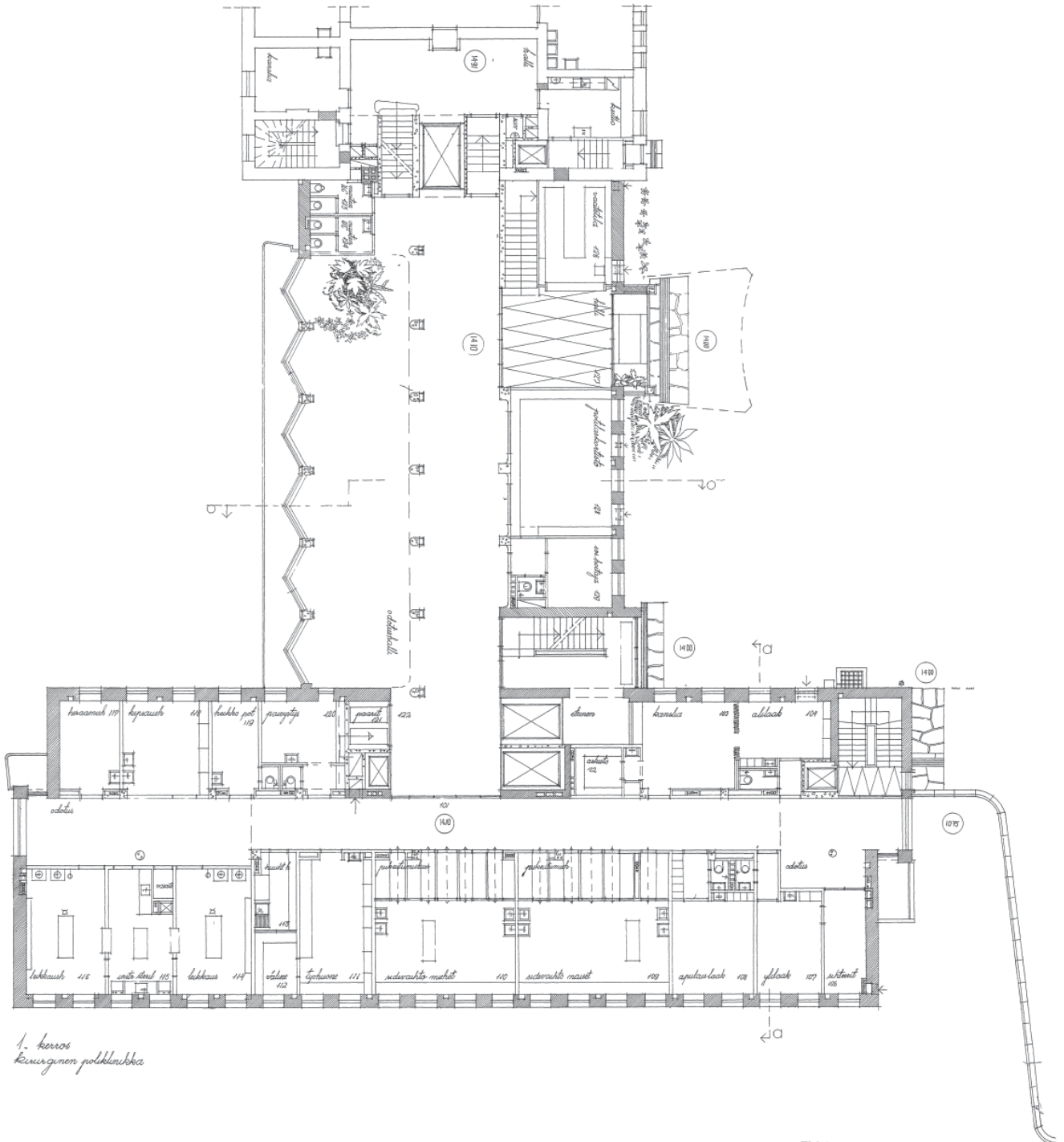
Mechelininkadun tasoon liittyvään pohjakerrokseen on sijoitettu päivystyshuoneita, tutkimustiloja ja joitakin potilashuoneita. Itä-länsisuuntaisessa A-siivessä on keskikäytävä. Keskiosassa on hissiryhmä ja porrasaula, itäpäädyssä pienempi porrashuone. Pohjois-eteläsuuntainen B-siipi on päädystään yhdistetty vanhaan sairaalapaviljonkiin vuodelta 1902. Liitoskohdassa on hissi.

B-siipi, pohjakerros. HKR / Lauri Pajamies. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

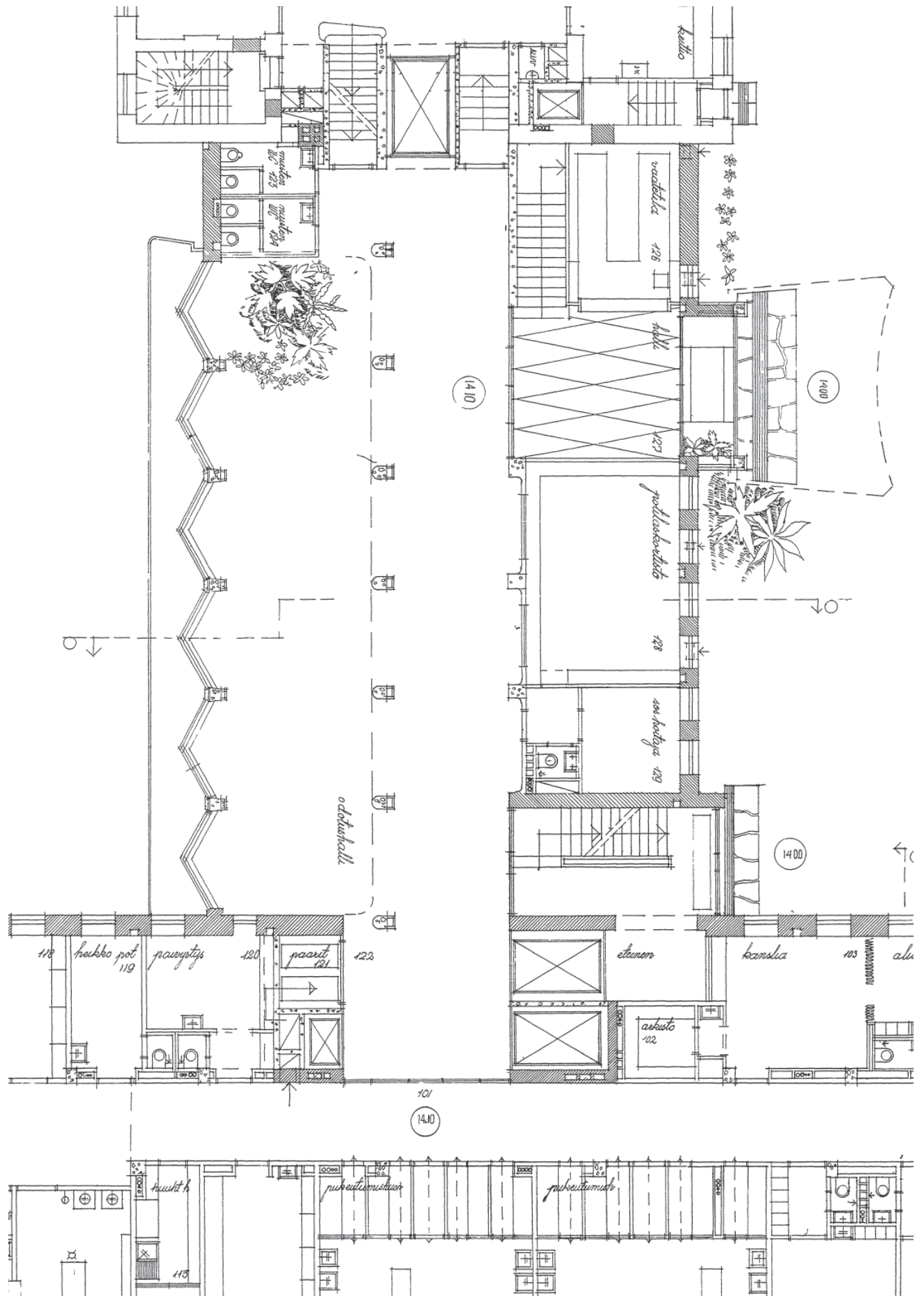

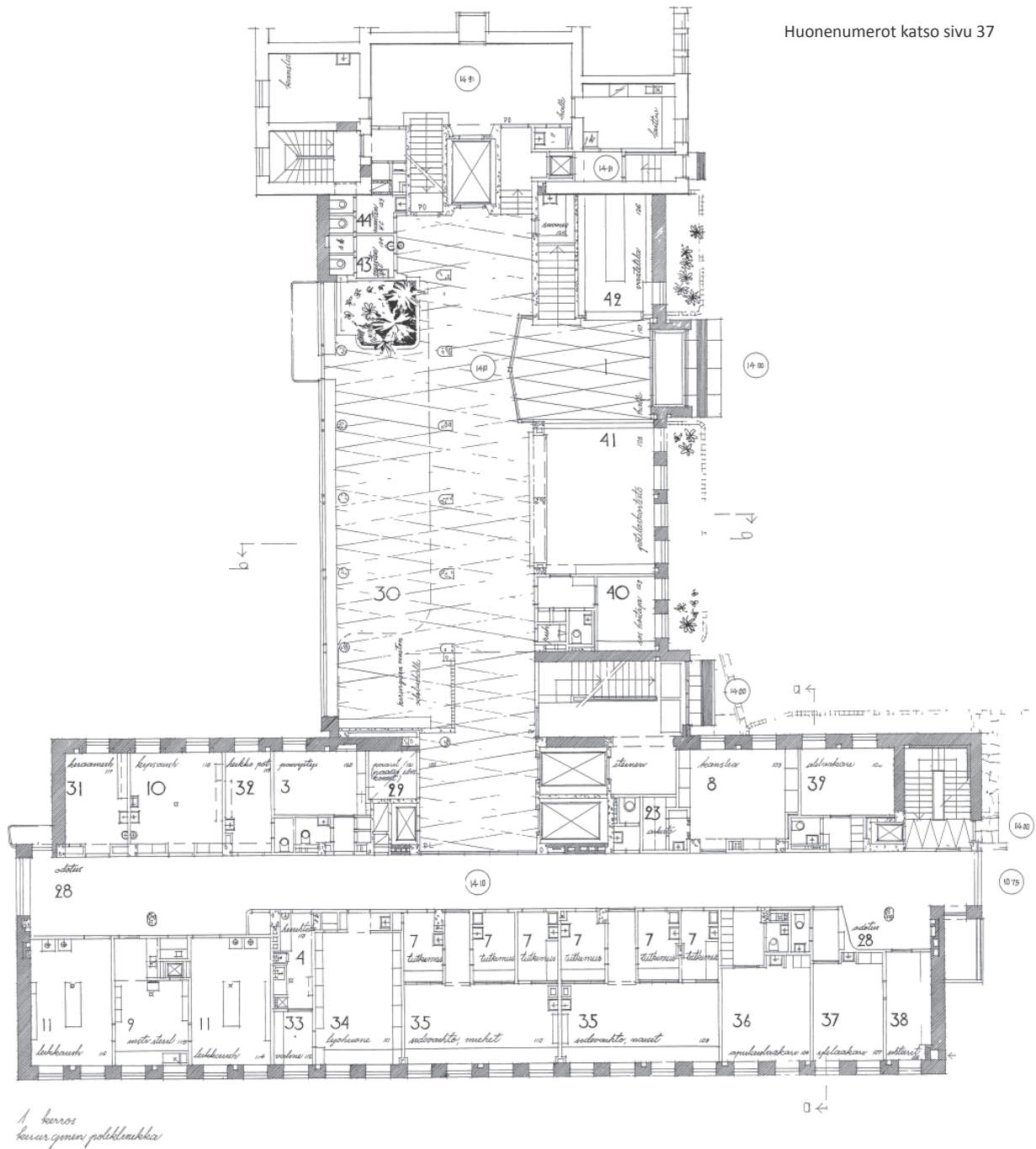
A-siipi, pohjakerros.
HKR / Lauri Pajamies. HKR-arkisto,
arkkitehtiirustukset.

1. kerros. HKR / Lauri Pajamies 1951. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset. Oikealla kirurgisen poliklinikan odotusaula (osa piirustuksesta), johon on alustavassa suunnitelmassa esitetty taitteinen ikkunaseinä länteen. Tärkeä elementti on pääsisäänkäyntiä vastapäätä oleva iso huonekasviryhmä. Sisäänkäynnin oikealla puolella on porrasyhteys toisen kerroksen odotusaulaan.

Kerroksessa on kolme porrashuonetta ja kaksi hissiryhmää, joista toinen palvelee ennen kaikkea korkeampaa, itä-länsisuuntaista siipeä.

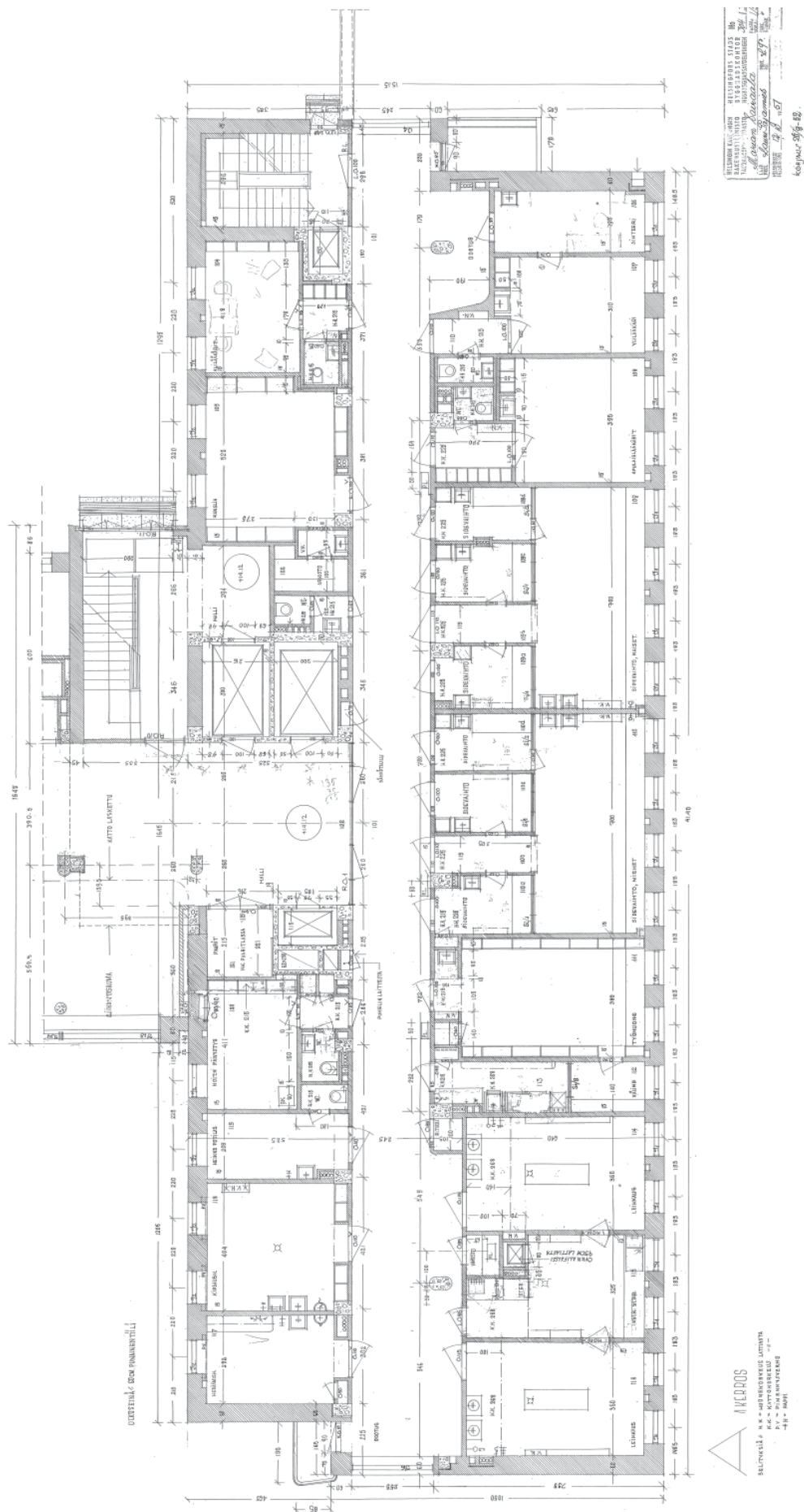
Huonenumerot katso sivu 37

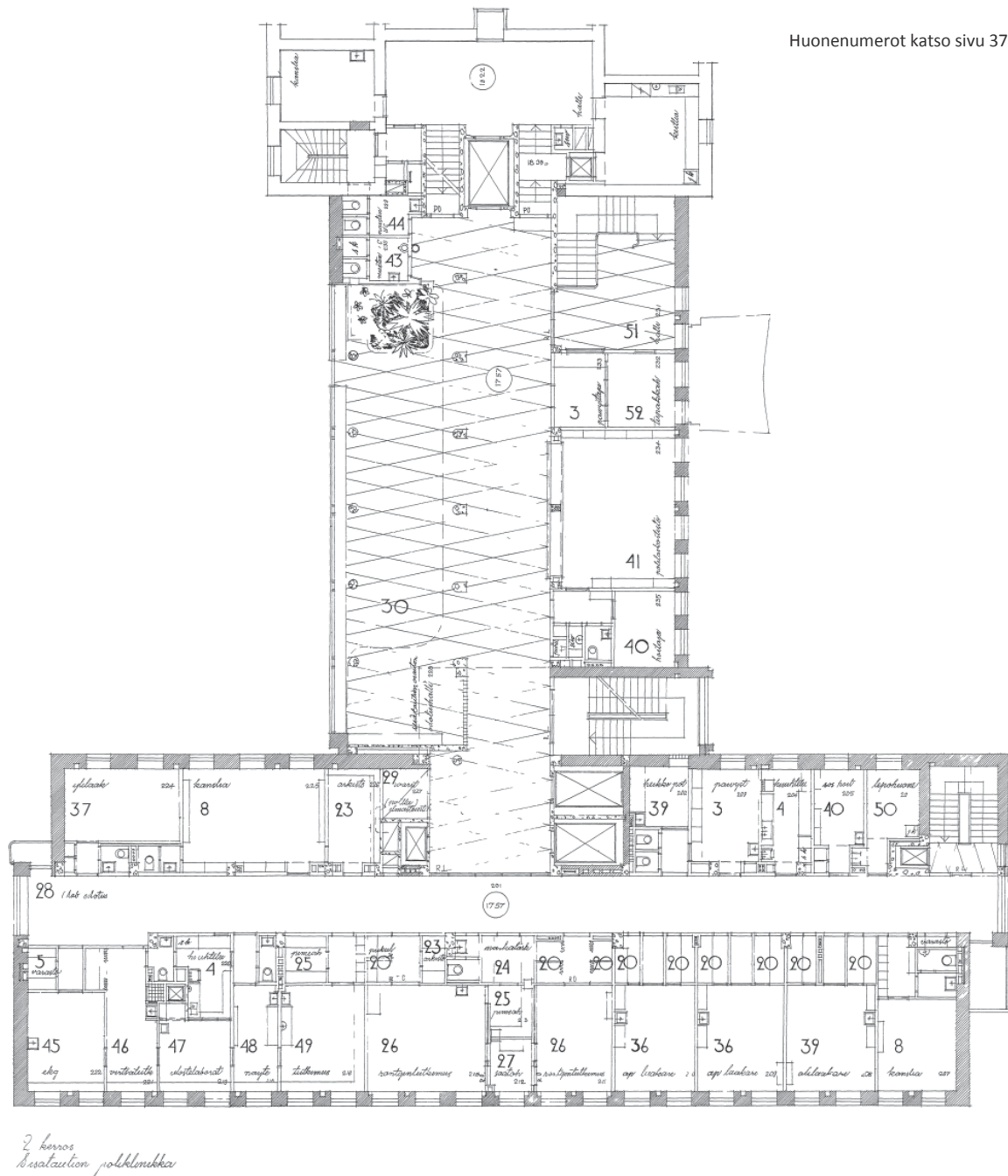
1. kerros HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja lisämerkinnät: huonenumerot.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Ensimmäisessä, pihatasoon liittyvässä kerroksessa on kirurginen poliklinikka.

B-siivessä on laaja odotushalli, jonka ikkunat ovat länteen. Pohjois-eteläsuuntainen siipi on päädystään yhdistetty vanhaan sairaalapaviljonkiin vuodelta 1902. Liitoskohdassa on hissi. Pääsisäänkäynti on itäisivulla. Siihen avautuu vaateita ja avoporras toisen kerroksen odotusaulaan.

A-siivessä on päätyikkunoihin ja parvekkeisiin päättyvä keski-käytävä. Keskiosassa on hissiryhmä ja porrasaula, itäpäädyssä pienempi porrashuone.

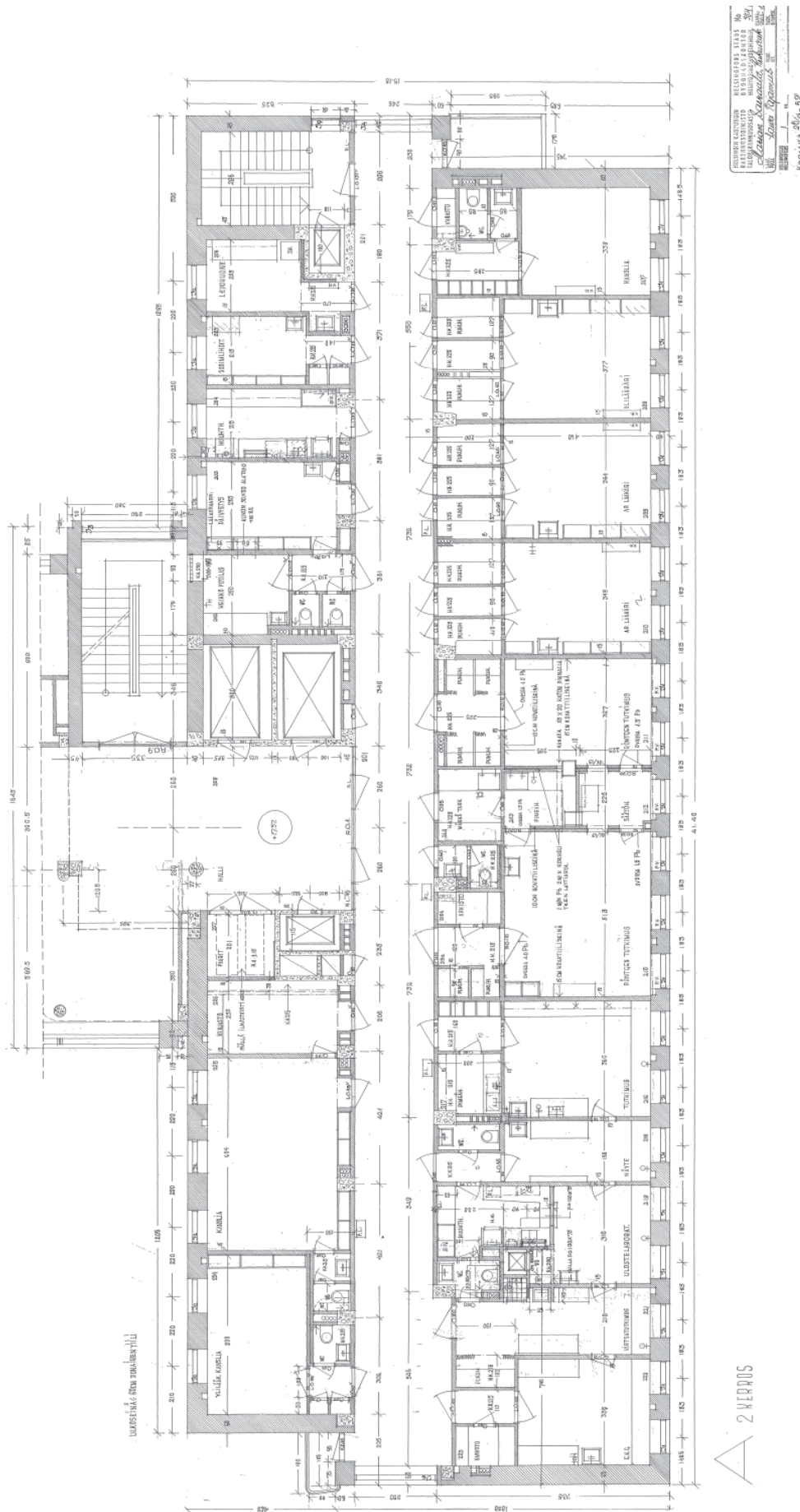

2. kerros. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja lisämerkinnät: huonenumerot.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

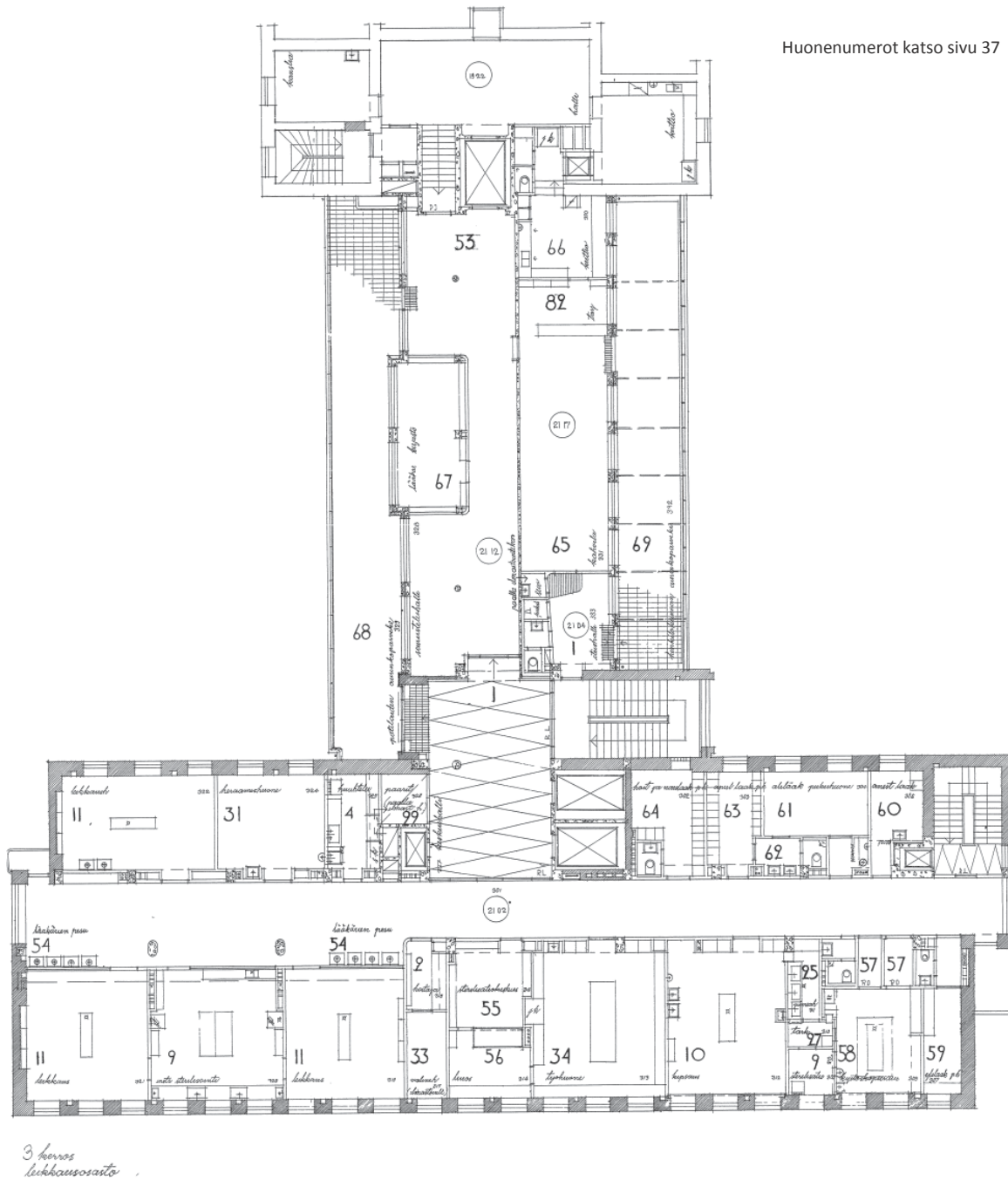
Toisessa kerroksessa on sisätautiin poliklinikka.

B-siivessä on laaja odotushalli, jonka ikkunat ovat länteen (30). Siipi on päädystään yhdistetty vanhaan sairaalapaviljonkiin vuodelta 1902. Liitoskohdassa on hissi. Odotusaulaan on käynti ensimmäisestä kerroksesta nousevasta, itäisivulla olevasta portaikosta (51).

Itä-länsisuuntaisessa A-siivessä on ikkunoihin ja parvekkeisiin päättyvä keskikäytävä. Keskiosassa on hissiryhmä ja porrasaula, itäpäädyssä pienempi porrashuone.

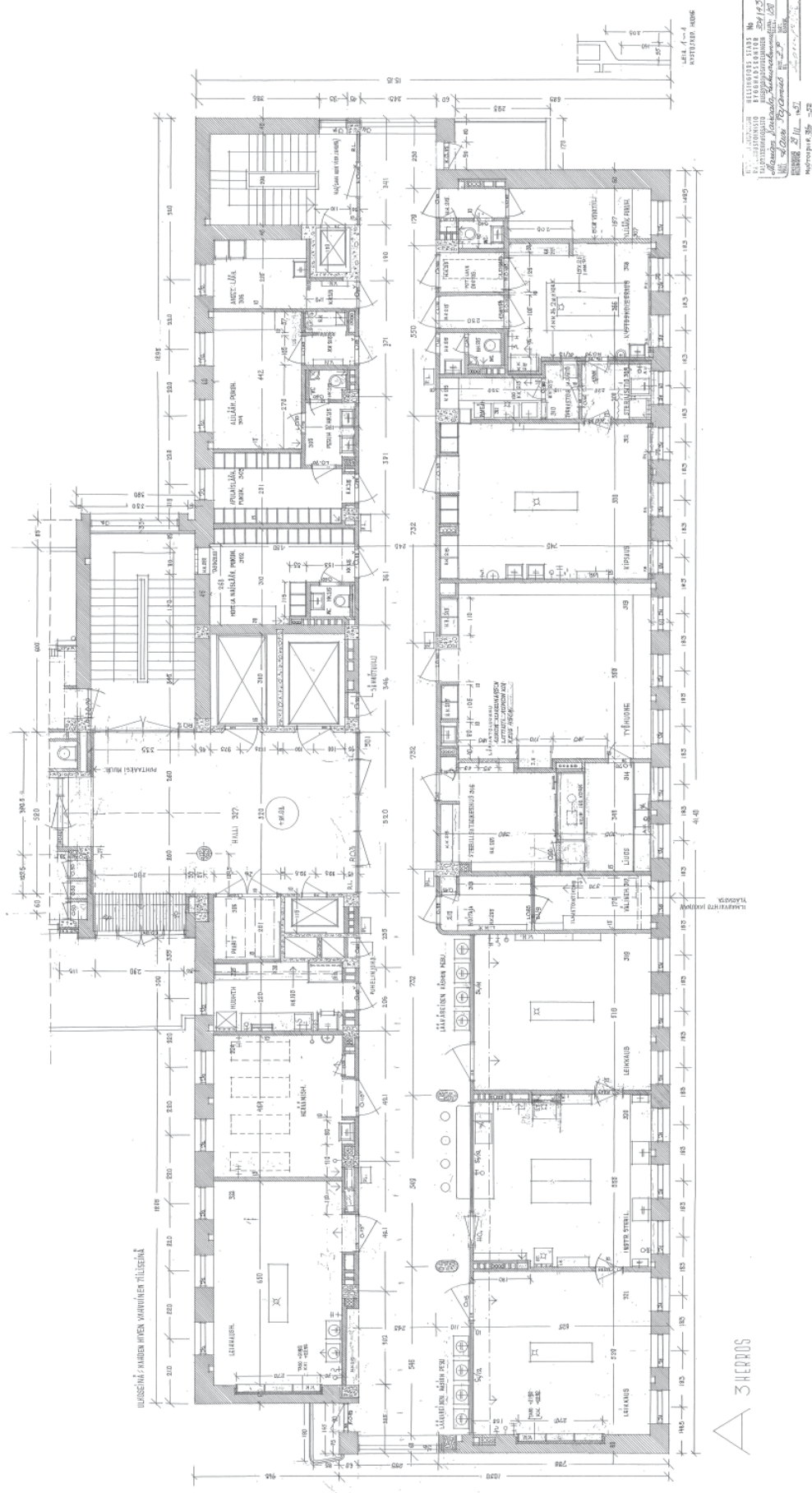
A-siipi, 2. kerros.
HKR / Lauri Pajamies. HKR-
arkisto, arkkitehtipiirustukset.

3. kerros. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja lisämerkinnät: huonenumerot. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

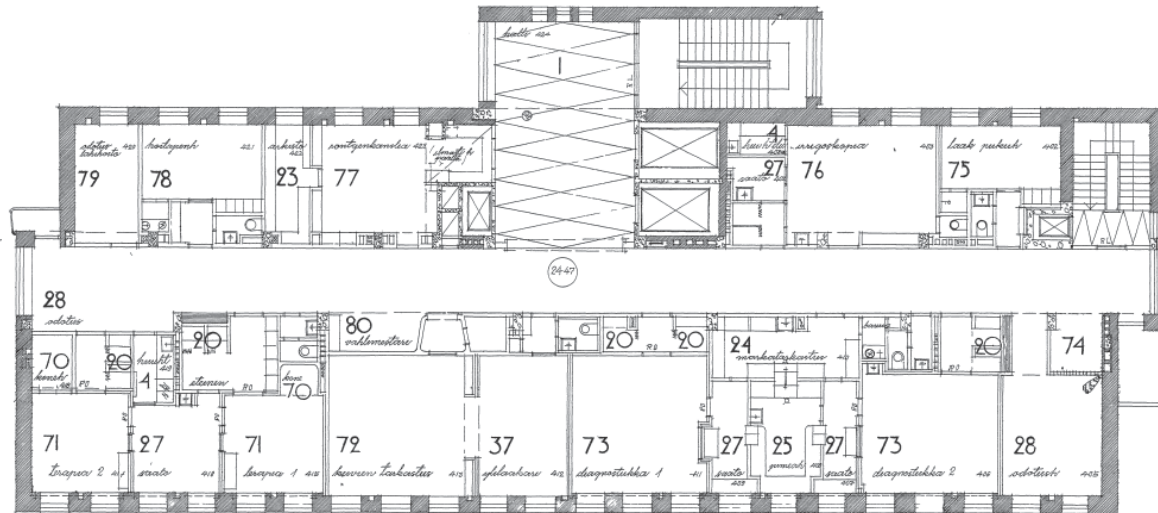
Kolmannen kerroksen itä-länsisuuntaisessa A-siivessä on leikkaushuoneita. Kuten muissa kerroksissa, tässäkin on päätyikkunoihin ja parvekkeisiin päättyvä keskikäytävä. Keskiosassa on hissiryhmä ja porrasaula, itäpäädyssä pienempi porrashuone.

B-siipi on päädystään yhdistetty vanhaan sairaalapaviljonkiin vuodelta 1902. Odotusaulaan on käynti ensimmäisestä kerroksesta nousevasta, itäisivulla olevasta portaikosta. B-siivessä on seurusteluhuone (53) ja kirjasto (67), joiden ikkunat ovat länteen. Siihen liittyy länteen avautuva potilaiden aurinkoparveke (68). Itäisivulla on kanttiini (65). Käynti on pihan puolella sijaitsevasta porrashuoneesta.

A-siipi, 3. kerros.
HKR / Lauri Pajamies. HKR-
arkisto, arkkitehtiirustukset.

Huonenumerot katso sivu 37

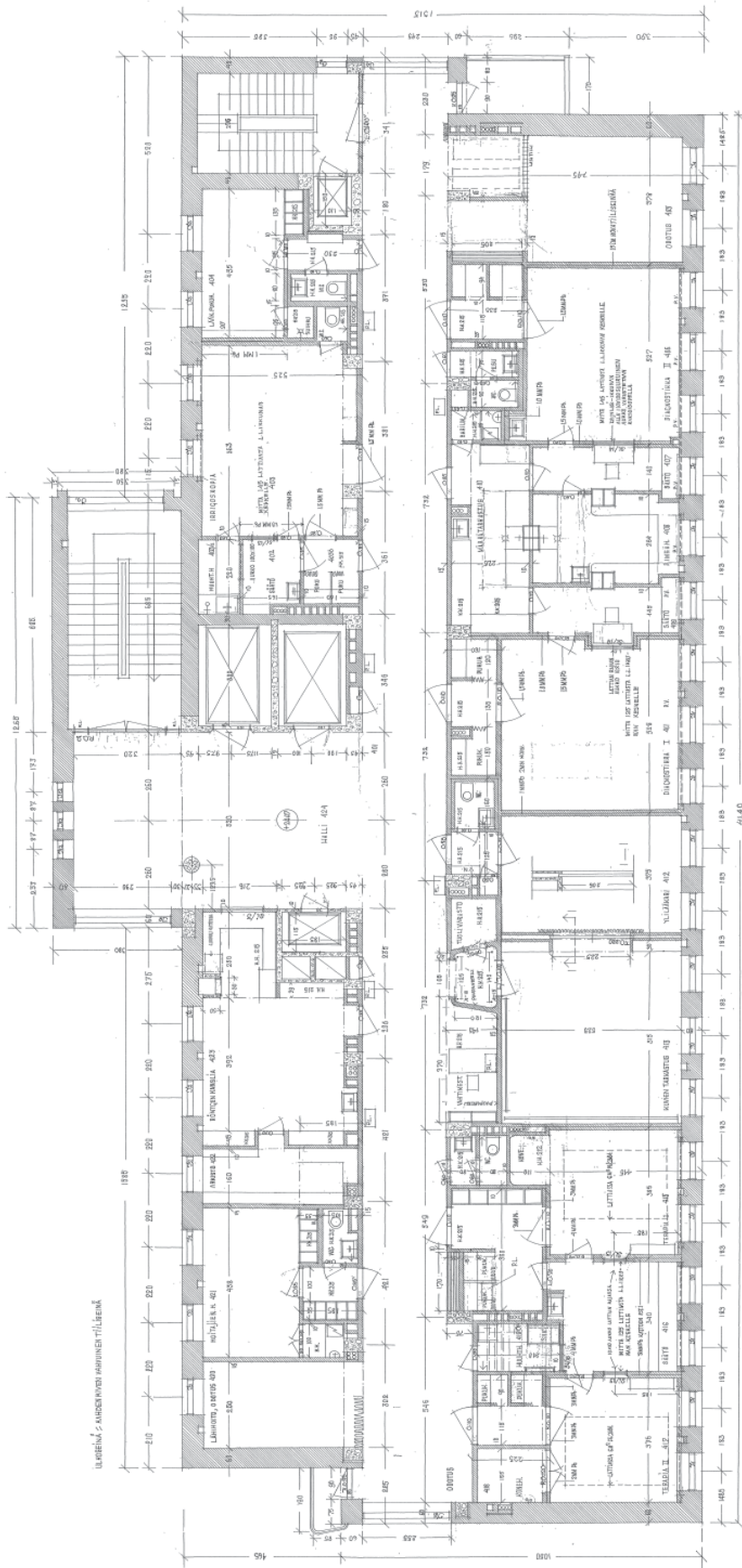

4. kerros
röntgenosasto

4. kerros. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja lisämerkinnät: huonenumerot.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

A-siivessä on ylemmissäkin kerroksissa päätyikkunoihin ja parvekkeisiin päättyvä keskikäytävä. Keskiosassa on hissi-ryhmä ja valoisaporrassala, joka ulottuu siiven pohjoisseinän ulkopuolelle. Itäpäädyssä on pienempi porrashuone.

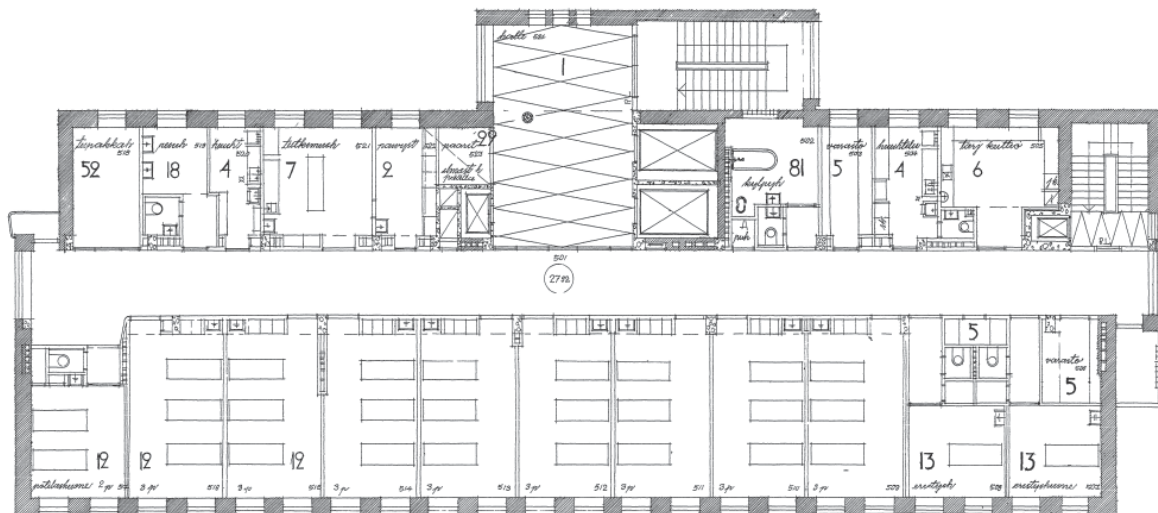
Neljänteen kerrokseen on sijoitettu röntgenosasto.

HELSENGEN KALPUNGIN
RAREBUSTOIRISTO
TALDAREHUSASTO
HELSENGEN KALPUNGIN
RAREBUSTOIRISTO
TALDAREHUSASTO
HELSENGEN KALPUNGIN
RAREBUSTOIRISTO
TALDAREHUSASTO

A-siipi, 4. kerros.
HKR / Lauri Pajamies. HKR-
arkisto, arkkitehtiirustukset.

Huonenumerot katso sivu 37

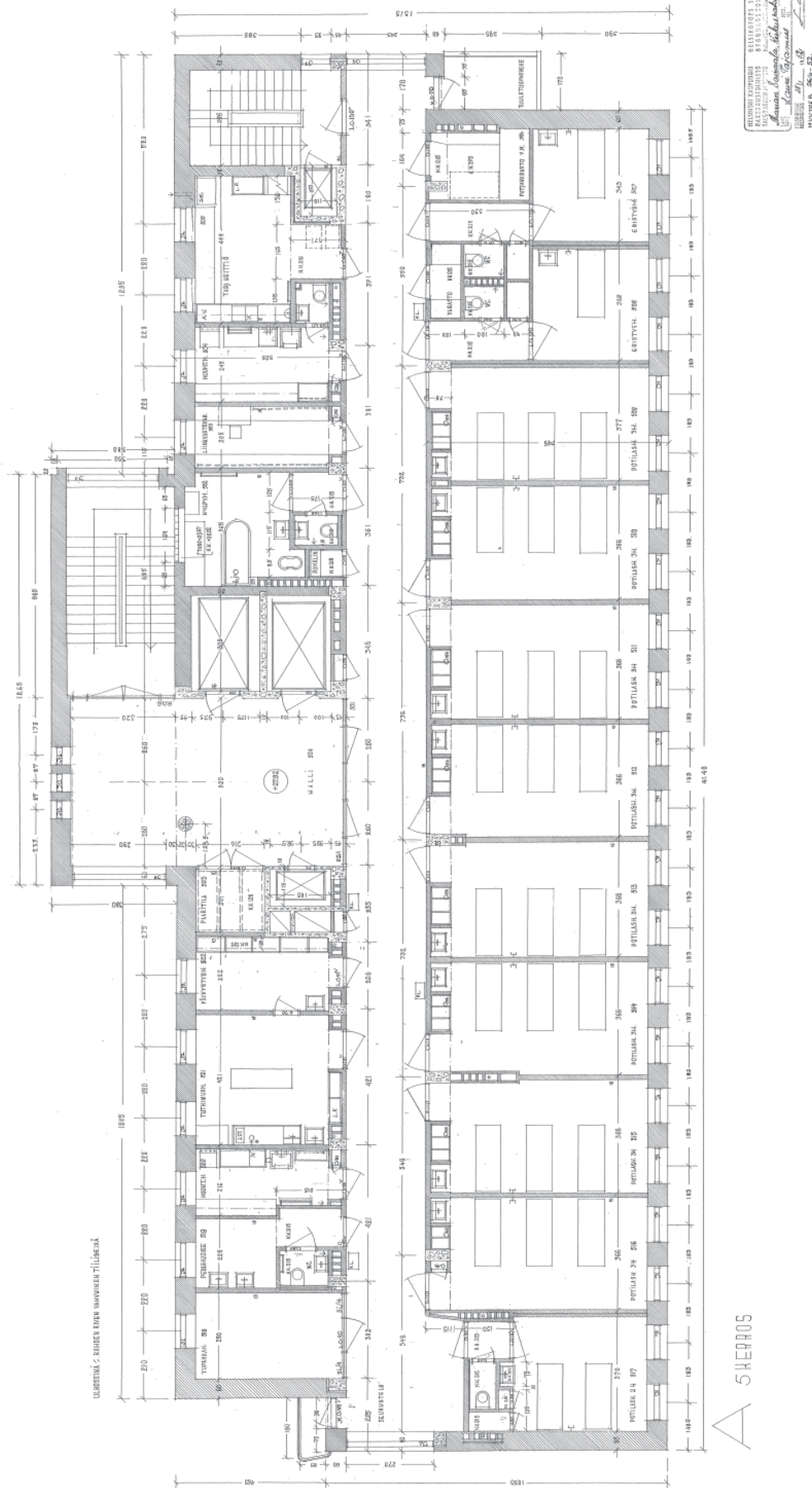

5 keros
kerungmen potulasanto

5. kerros. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 + lisämerkin-
nät: huonenumerot.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

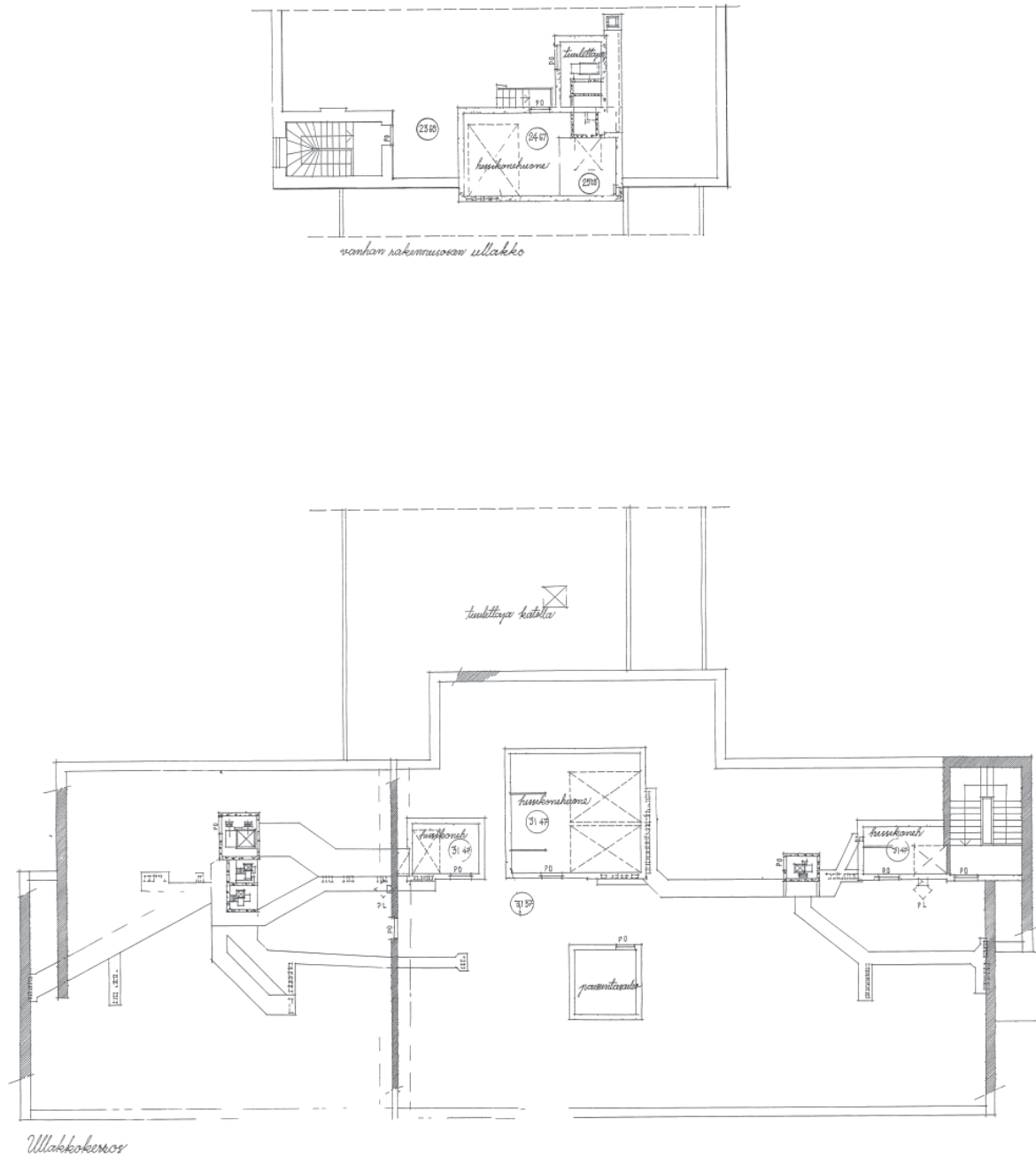
Itä-länsisuuntaisessa siivessä on ylemmissäkin kerroksissa päätyikkunoihin ja parvekkeisiin päättyvä keskikäytävä. Keskiosassa on hissiryhmä ja valoisaporrasaula, joka ulottuu siiven pohjoisseinän ulkopuolelle. Itäpäädyssä on pienempi porrashuone.

Viidennessä kerroksessa on kirurginen potilasosasto, johon kuuluu kahdeksan kolmen potilaan huonetta.

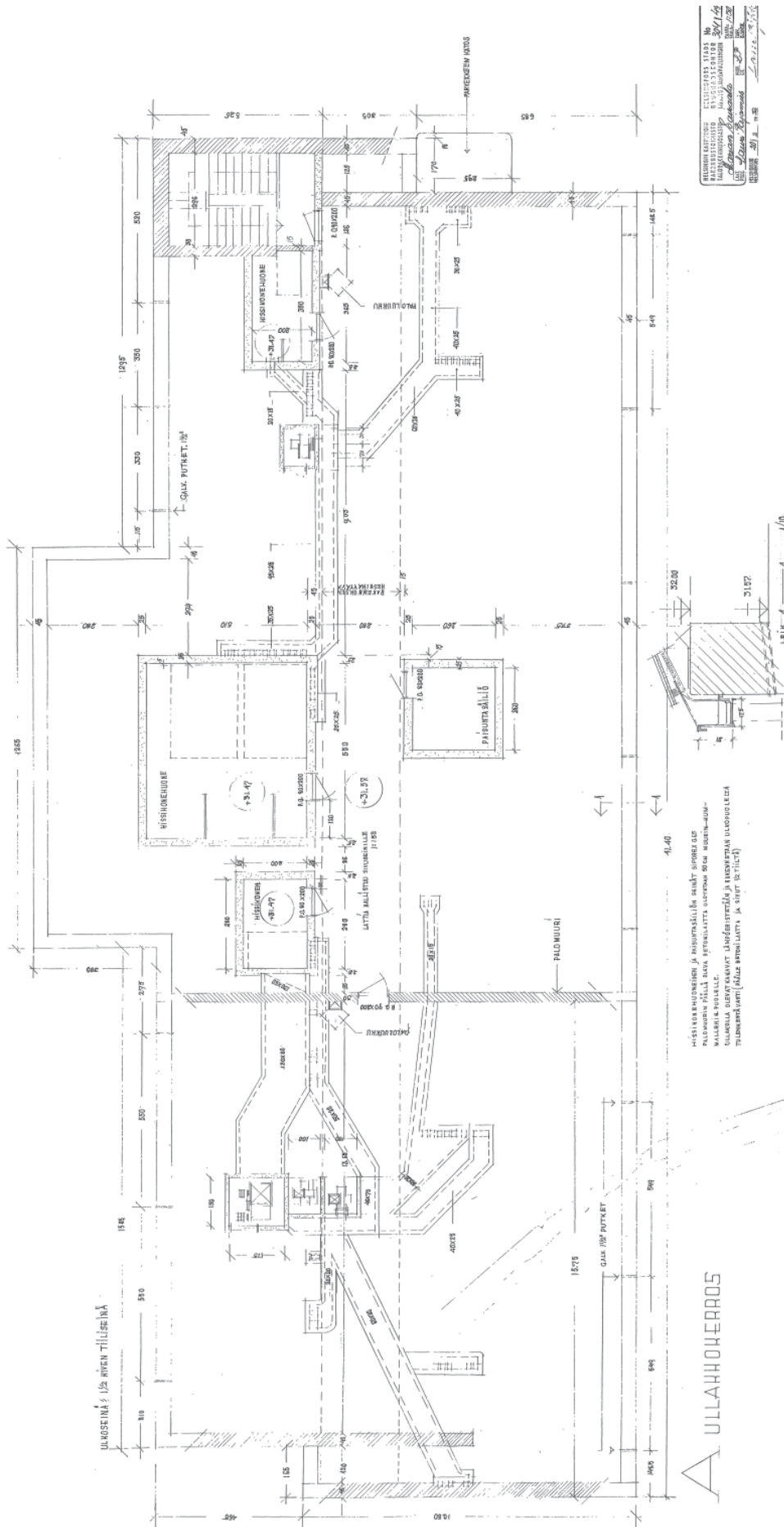

A-siipi, 5. kerros.
HKR / Lauri Pajamies. HKR-
arkisto, arkkitehtiirustukset.

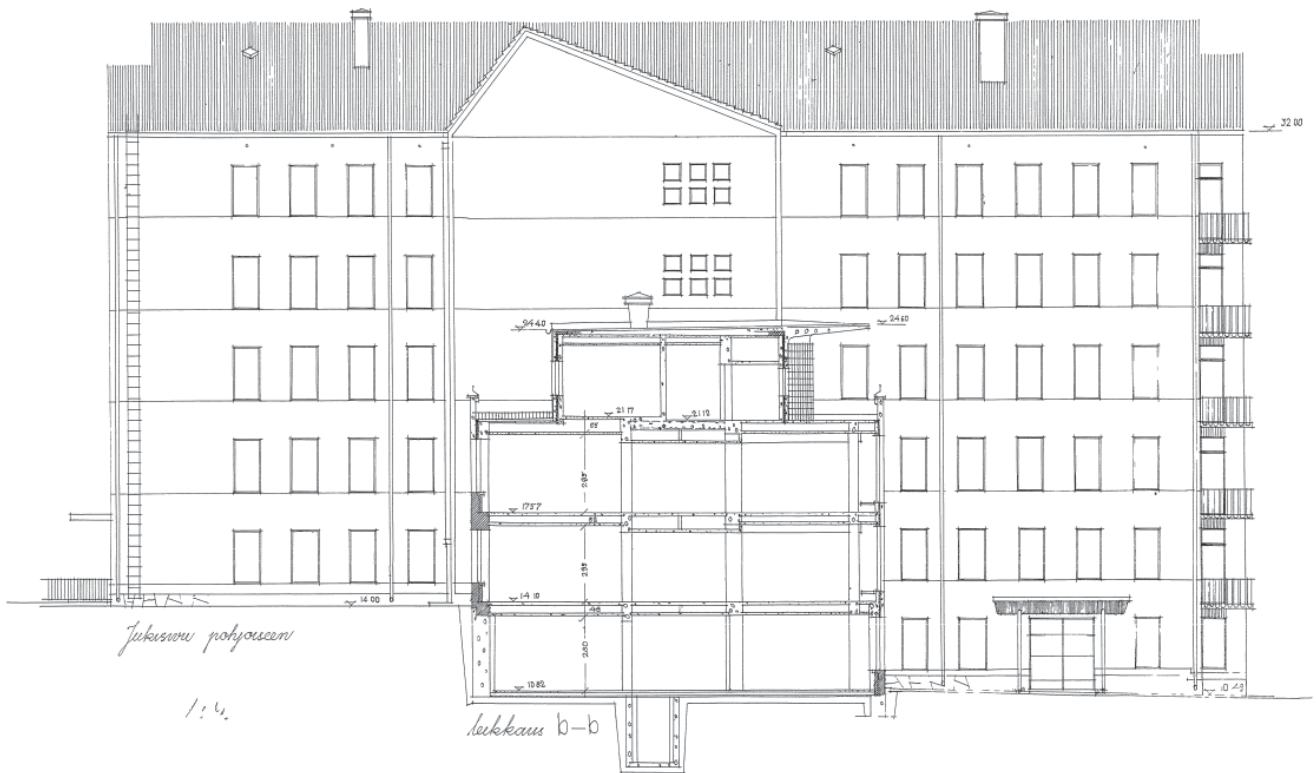
TOTEUTUSTA VASTAAVA PÄÄPIIRUSTUS 1954

Ullakkokerros ja (ylhäällä) vanhan rakennuksen n:o 1 ullakko HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

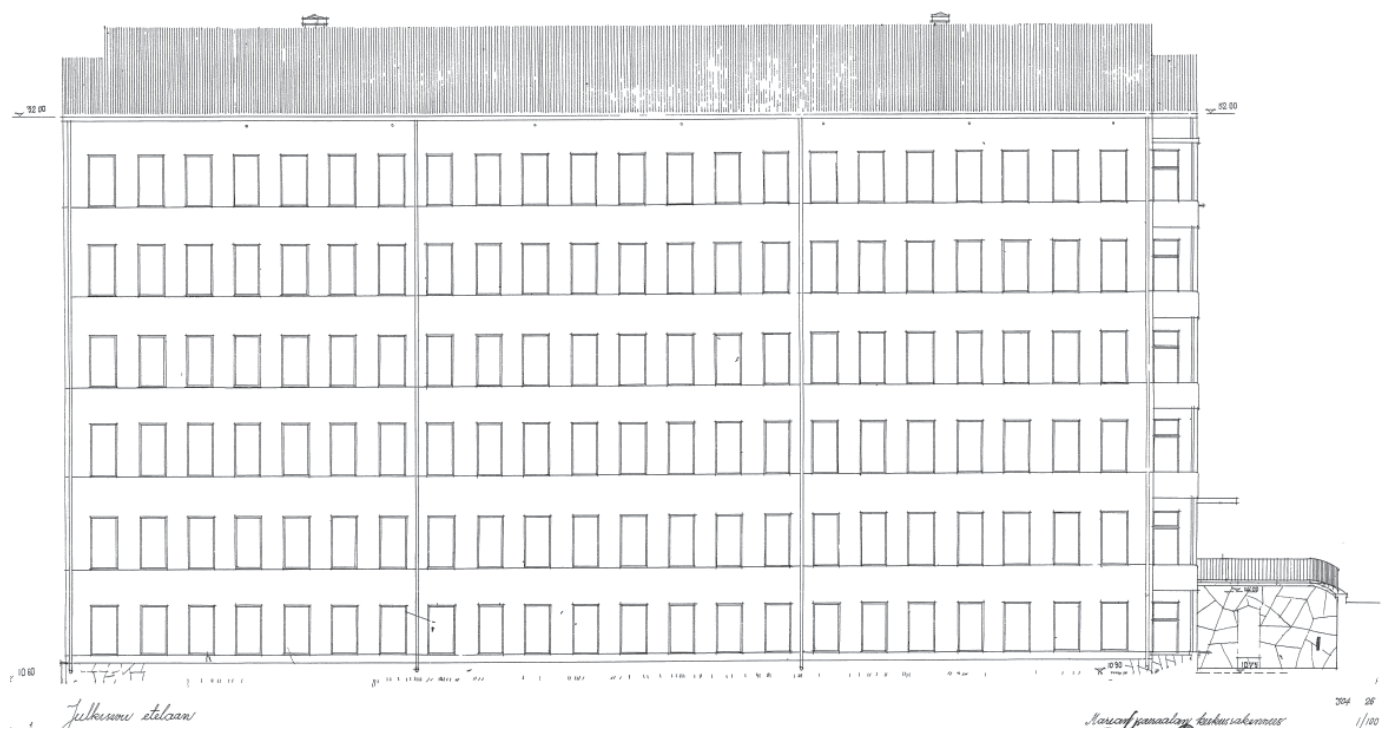
A-siipi, ullakkokerros.
HKR / Lauri Pajamies. HKR-arkisto,
arkkitehtipiirustukset.

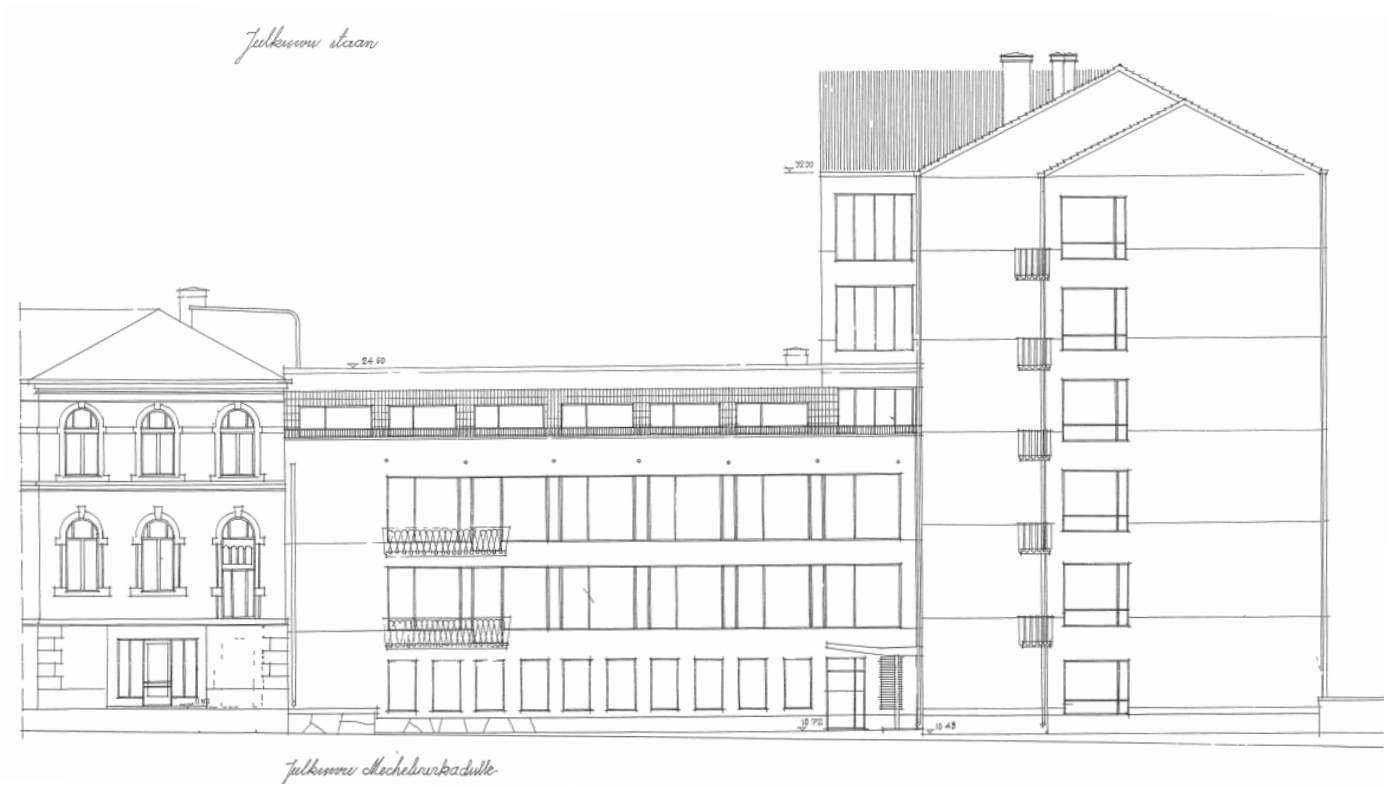
Julkisivu pohjoiseen. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Kantava runko on betonipilarirunko. Välipohjat ovat kaksois-laattaholveja.

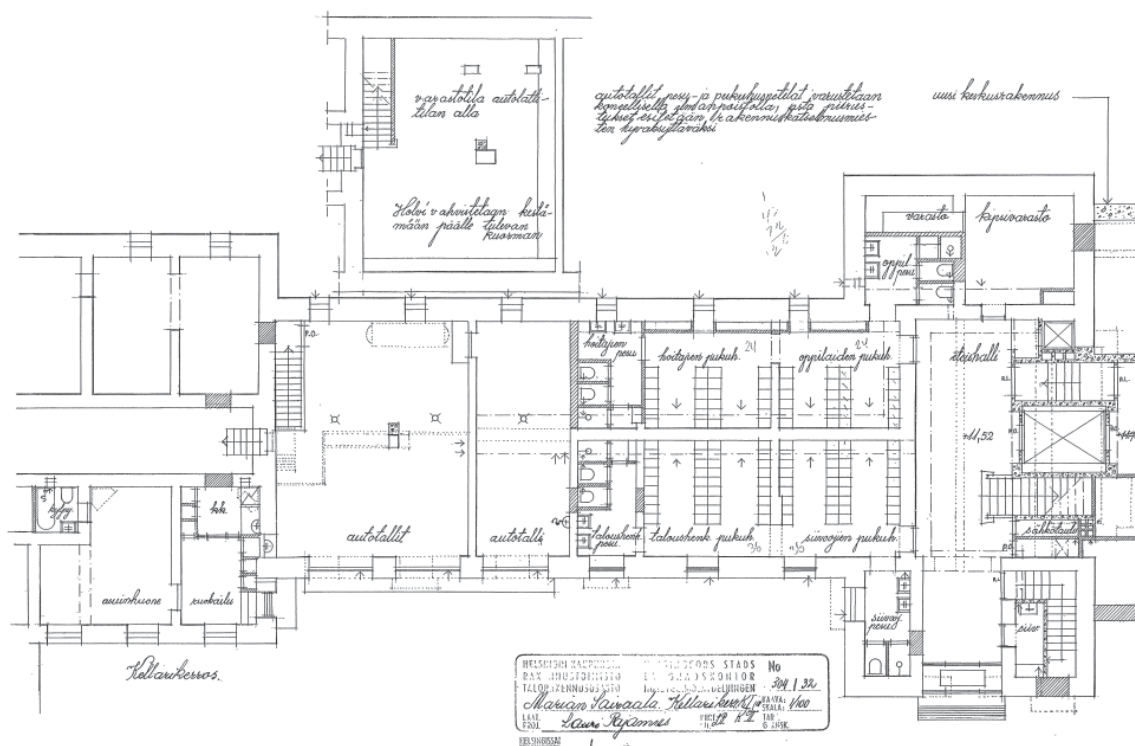
Ulkoseinät ovat massiivisia tiiliseiniä. Julkisivut on rapattu terastirappauksella vaakasuuntaisin työsaumoin.
Sokkelin päällysteenä on liuskekivi. Ikkunat ovat erillisiä, muuriin sijoitettuja pystysuoria aukkoja. Korkeaa eteläsivua leimaa tasainen ikkunarytmi.

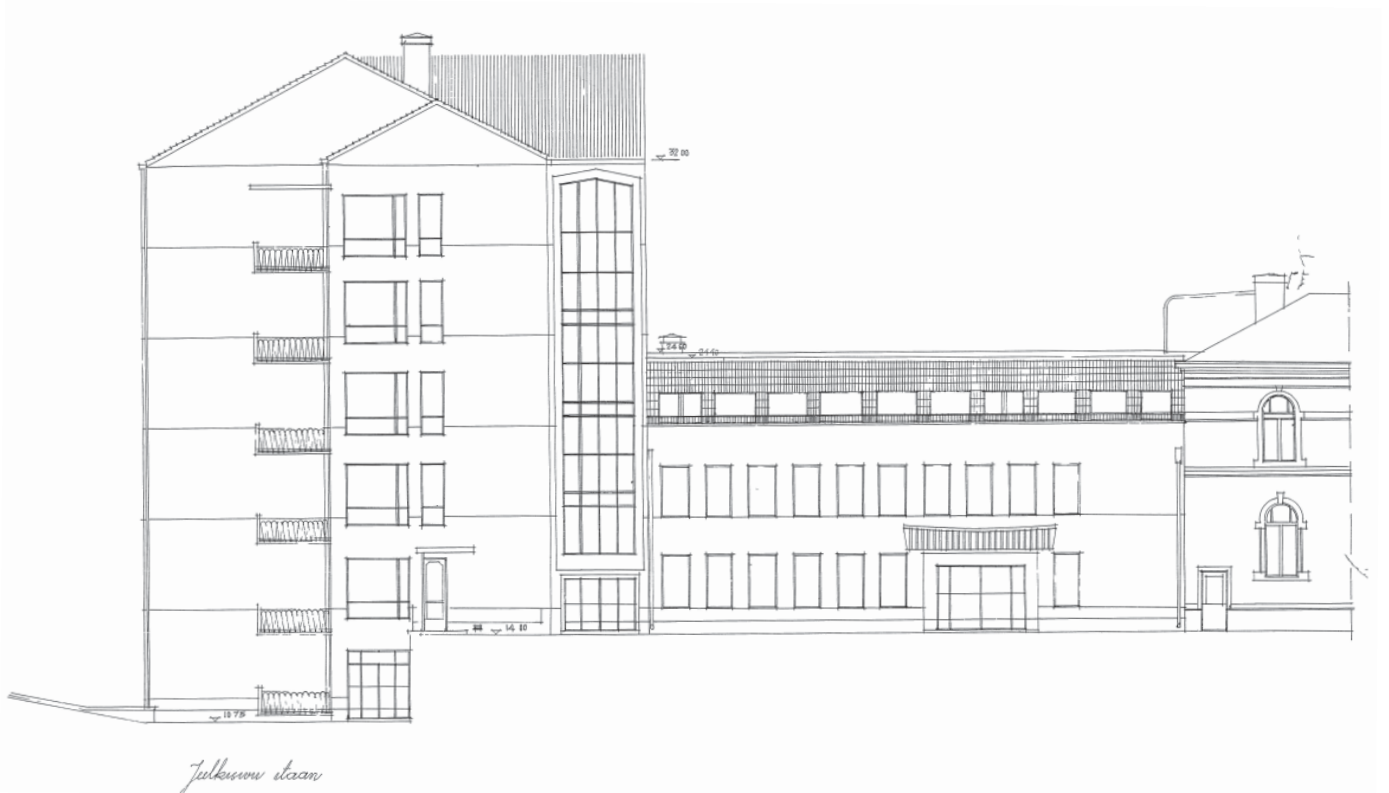
Julkisivu etelään. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Julkisivu Mechelininkadulle. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja lisämerkinnät. Vasemmalla sairaalapaviljonki vuodelta 1902. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

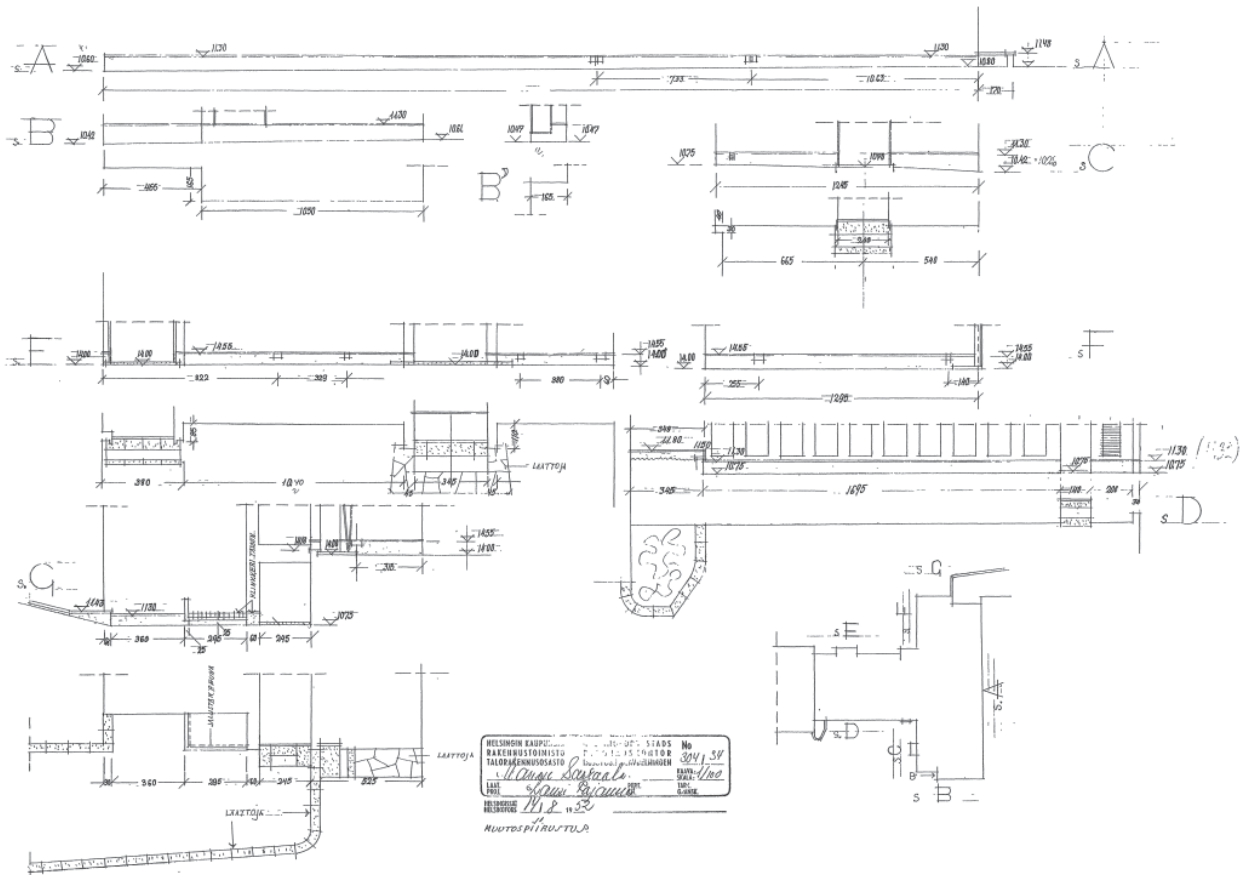

Vanha rakennus 1 vuodelta 1902, kellarikerros. Muutokset, liittyminen rakennukseen 15 pohjakerrokseen (oikealla). HKR / Lauri Pajamies.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Julkisivu itään. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 ja
lisämerkinnät. Oikealla vanha sairaalarakennus.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Päätyikkunat ja pääporrashuoneen korkea ikkuna luovat vaihtelua eteläseinän tasarytmiseen julkisivuun.

Rakennus 15, sokkeli, piirustus 14.8.1952. HKR / Lauri Pajamies. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

PÄÄPIIRUSTUSTEN HUONENUMEROT

1	Eteishalli	30	Kirurgisen osaston ja sisätautien osaston odotushalli, 1. ja 2. kerros
2	Hoit.päivyst.	31	Heräämishuone
3	Päivystys	32	Heikko potilas
4	Huuhd.huone	33	Välinehuone
5	Varasto	34	Työhuone
6	Tarjoilukeittiö	35	Sidevaihto
7	Tutkimus	36	Apulaislääkäri
8	Kanslia	37	Ylilääkäri
9	Sterilisatio	38	Sihteeri
10	Kipsaus	39	Alilääkäri
11	Leikkaus	40	Sos.hoitaja
12	Potilashuone	41	Potilaskortisto
13	Eristyshuone	42	Vaatetila
14	Pyykin lajittelu	43	Miesten WC
15	Liinavaatevarasto	44	naisten WC
16	Lääkärin päivystys	45	E.K.G.
17	Vastaanotto-kylpy	46	Virtsatutkimus
18	Pesuhuone	47	Ulostelaboratorio
19	sauna	48	Näyte
20	Pukuhuone	49	Tutkimus
21	Potilaiden vaatteet	50	Lepuhuone
22	Ruumishuone	51	Porrashalli
23	Arkisto	52	Tupakkahuone
24	Märkätarkastus	53	Läpikäytävä halleineen
25	Pimeä huone	54	Lääkärin pesu
26	Röntgentutkimus	55	Sterilisatiokeskus
27	Säätö	56	Liuos
28	Odotus	57	Paaripotilas
29	Paarit	58	Kystoskopeeraus
		59	Ylilääkärin pukuhuone
		60	Anest. lääkäri
		61	Alilääkärin pukuhuone
		62	Pesuhuone
		63	Apulaislääk. pukuhuone
		64	Hoit. ja naislääkärin pukuhuone
		65	Kanttiini
		66	Keittiö
		67	Lääk. kirjasto
		68	Potilaiden aurinkoparveke
		69	Kanttiinin ja henkilökunnan aurinkoparveke
		70	Röntgenkone
		71	Terapia
		72	Kuvien tarkastus
		73	Diagnostiikka
		74	Paaripotilas
		75	Lääk. pukuhuone
		76	Irrigoskopia
		77	Röntgenkanslia
		78	Hoitajien huone
		79	Lähihoito
		80	Vahtimestari
		81	Kylpyhuone
		82	Tarjoilu

KESKUSRAKENNUS VUONNA 1954

Keväällä 1954 valmistuneen keskusrakennuksen kuvaus julkaistiin *Sairaallatalous*-lehdessä saman vuoden syksynä. Kirjoittaja M. Railonkoski arveli, että eräitä uusia toimintaperiaatteita sovellettiin sairaalan uusimmassa osassa ensimmäisen kerran Suomessa. Kirjoittaja vertasi uutta tilanetta Marian sairaalan aikaisempiin olosuhteisiin:

”Koko pitkän olemassaolonsa ajan on Marian sairaala kärsinyt työskentelytilojen puutteesta. Sairaalan valmistuttua v. 1886 sitä laajennettiin kolmeen otteeseen vuoteen 1909 mennessä. Senjälkeen eli runsaan 40 vuoden aikana sairaala ei ole saanut uusia tiloja, vaikka kaupungin asukasluku on tuona aikana noussut noin kominkertaiseksi...

Vaikka keskusrakennuksen tilavuus on varsin huomattava, ei sen avulla voitu kuitenkaan lisätä sairaalan varsinaisten hoitopaikkojen lukua enempää kuin 40:llä. Mutta sen sijaan sairaalakokonaisuutta ajatellen olosuhteet monessa suhteessa paranevat huomattavasti aikaisempaan verrattuna. Erikoisosastot, leikkausosasto, röntgenosasto ja poliklinikka, saivat näet uuden ’elintilan’ keskusrakennuksen avarissa ja asiallisissa suojissa. Erityisesti sairaalan vanha poliklinikka on ollut aivan liian pieni nykyisen hoitotarpeen huomioon ottaen. Nimenomaan poliklinikkatoiminnan osalta olosuhteiden muutos on erittäin merkittävä. Kun aikaisemmin sairaalalla ei ollut juuri minkäänlaisia odotushuoneita potilaita varten, ovat uudet keskusrakennukseen sijoitetut poliklinikan odotushuoneet erittäin tilavia ja valoisa. Seinien ja kattojen pintakäsittely sekä niissä käytetyt värit ovat onnistuneita, ja kalusto on nykyaikainen ja miellyttävä. Erikoisuutena on mainittava odotushuoneisiin sijoitetut pikku puutarhat erikoisine kukkineen ja kasveineen.”

Sairaalan aikaisemman poliklinikan heikko kapasiteetti oli kirjoittajan mukaan johtanut siihen, että helsinkiläiset olivat kuormittaneet valtion ja yksityisten sairaaloiden poliklinikkoja.

”Kun Marian sairaalan poliklinikan toiminnallinen teho on keskusrakennuksen valmistumisen jälkeen huomattavasti lisääntynyt, merkitsee se helpotusta myöskin muille sairaaloille. Osoituksena tästä myönteisestä kehityksestä sallittanee esittää muutamia lukuja. Kun kirurgissa poliklinikassa hoidettujen potilaiden lukumäärä vuonna 1953 heinäkuussa oli n. 4000, oli se tänä vuonna (1954) vastaavana aikana n. 6000. Sisätautien poliklinikassa, jossa on käytössä ns. ajantilausjärjestelmä, hoidettiin viime vuoden heinäkuussa n. 1700 potilasta ja tänä vuonna samassa kuussa n. 2100 potilasta. Päivystyspotilaiden määrä nousi vastaavana aikana 30:stä potilaasta v. 1953 60:een tänä vuonna. Uuden poliklinikan laboratoriossa suoritetaan kuukausittain n. 6500 erilaista tutkimusta. Kun röntgenosastossa suoritettujen tutkimusten määrä oli viime vuonna heinäkuussa 1500, oli niitä tänä vuonna vastaavana aikana yli 2000.”

Kuvailtuaan rakennusten eri kerrosten järjestelyjä, kirjoittaa totesi lopuksi uuden keskusrakennuksen merkitsevän huomattavaa toiminnan laajenemista ja tehokkuuden lisääntymistä Helsingin kaupungin sairaalaelämässä.

”Sairaaloissa suoritettun työn tehokkuudesta ja taloudellisuudesta kiinnostunut toteaa tyydytyksellä ne meidän oloissamme uusia uria aukovat toimintamuodot, jotka Marian sairaalassa on otettu käyttöön. Tässä mielessä on korostetusti esiintuotava erikoisesti vastaanotto-osaston ja heräämishuoneen merkitys. Ne ovat käytäntöön sovellettua rationalisointia. Niiden avulla voidaan keskittää eräisiin sairaanhoidon vaiheisiin kuuluvia toimenpiteitä ja aikaansaada siten sairaalassa suoritettussa kokonaistyössä huomionarvoista työnsäastöä.”

(*Railonkoski 1954, 125-126*)

Hallintorakennuksen (2) 1. kerroksessa sijaitseva poliklinikan odotushuone. . Eric Sundström 1923. HKM

Uudisrakennuksen 1. kerroksen kirurginen poliklinikka, odotusaula. Kuva Heikki Havas v. 1954. HKM

Julkisivut

Ulkoseinät ovat massiivisia tiiliseiniä. Julkisivut on rapattu terastirappauksella vaakasuuntaisin työsaumoin.

Sokkelin päällysteenä on liuskekivi.

Ikkunat ovat erillisiä, muuriin sijoitettuja pystysuoria aukkoja. Korkeaa eteläsivua leimaa tasainen ikkunarytmi.

Harjakattoisen A-siiven vesikatteenä on savikattotiili.

Parvekkeiden taivutetut metallikaiteet antavat rakennukselle 1940 – 1950 – lukujen vaihteen arkkitehtuurille ominaisen leiman.

Näkymä lounaasta Mechelininkadulta.
Heikki Havas 1954.
N34239.HKM

Vasemmalla B-siiven länsijulkisivu, jonka 1. ja 2. kerroksessa on poliklinikan odotustilojen suuret ikkunat. Ylimmässä kerroksessa on aurinkoparveke. Oikealla korkea A-siipi, jonka eteläisivulla on vastaanotto- ja potilashuoneiden ikkunoita. Valokuva Heikki Havas 1954. N 34245. HKM

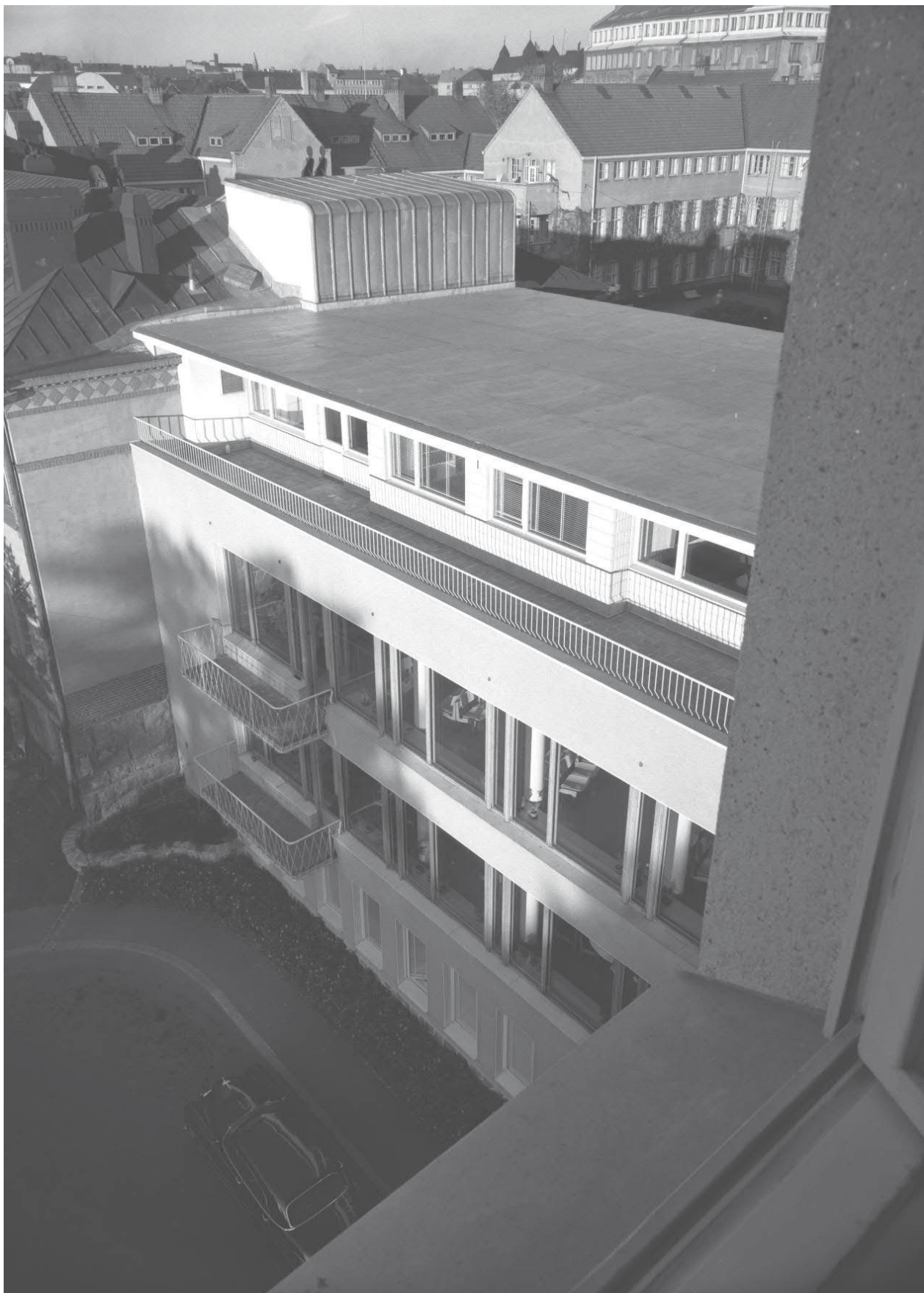
Vasemmalla B-siiven länsijulkisivu, jonka pohjakerrokseen on sisäänkäynti Mechelininkadulta. A-siiven pohjakerroksessa on ensiapupoliklinikan sisäänkäynti katoksineen. Korkeassa päädyssä on kerroskäytävien päätyikkunat ja parvekkeet. Valokuva v. 1954. G16594. HKM

Länsijulkisivun yksityiskohta. Heikki Havas. 1954. N34242. HKM

Mechelininkadun puoleisen sisäänkäynnin edessä oli sairaskuljetusautojen pysähdys- ja kääntöpaikka. B-siiven edustalla on rajaava istutus. Taustalla vanha, vuosina 1963-65 purettu sairaalarakennus 1. Heikki Havas 1954. N 34243 HKM

B-siiven 1. ja 2. kerroksen odotustilojen suuret ikkunat ja ulokeparvekkeet. Kolmannessa kerroksessa on aurinkoparvekkeen takana oleskeluhalli ja kirjasto. Heikki Havas 1954. N 34244 HKM

Pihajulkisivun päätyikkunat ja pääporrashuoneen korkea ikkuna luovat vaihtelua eteläseinän tasarytmiseen julkisivuun. Oikealla poliklinikan vastaanottotilojen sisäänkäynti katoksineen. Kuva v. 1954. G 16582, HKM

Kirurgian ja sisätautien poliklinikkatilojen pääsisäänkäynti keskusrakennuksen B-siiven itäisivulla. Pääsisäänkäynti on tuotu julkisivun eteen. Kahvilan terassi sijaitsee pihan puolella kolmannessa kerroksessa. C.Grünberg 1963. N21574, HKM

Sisäpihan puoleinen ajoluiska. Heikki Havas 1954. N 34247, HKM

Itäpäädyn parvekkeet ja sisäpihan puoleinen ajoluiska. Heikki Havas 1954. N 34248, HKM

Vasemmalta rakennukset 15, 2, 3, 4 ja 14. Kuva C. Grünberg 1963. HKM.

Pohjakerroksessa sijaitsevan päivystyspoliklinikan sisäänkäynti Mechelininkadun puolella. Heikki Havas 1954. N 34241, HKM

Sisätilat

Pohjakerros

"Pohjakerroksessa, joka on tavallaan kuudes kerros, sijaitsevat sekä väestösuoja että poliklinikka ns. päivystystapauksia varten. Viimeksi mainitun sijoitus on sikäli erittäin edullinen, että sairaankuljetusautot voivat tuoda potilaat poliklinikkaan häiritsemättä varsinaisen poliklinikan työskentelyä. Muut poliklinikkapotilaat eivät näet käytä lainkaan tätä ovea. Sisäänkäynti heitä varten on järjestetty keskusrakennuksen toiselle puolelle. Päivystyspoliklinikan eli vastaanotto-osaston yhteydessä on lisäksi 12-paikkainen vuodeosasto. Sinne sijoitetaan aluksi vaikeasti loukkaantuneet ja kaikki sellaiset potilaat, jotka tuodaan yön aikana sairaalaan. Tarkoituksena on, että potilas on tässä osastossa vain vuorokauden, jonka jälkeen hänet siirretään varsinaiseen vuodeosastoon tai -joissakin lievemmissä tapauksissa - päästetään kotiin. Tällainen järjestely merkitsee sitä, että hoitohenkilökunnan yötyö varsinaisissa vuodeosastoissa muodostuu nykyistä helpommaksi. Potilaiden yörauha ei myöskään tällöin häiriinny. Pohjakerroksessa on lisäksi paitsi pientä röntgenosastoa myös kylpyosasto, säilytystila potilaiden vaatteita varten, kaksi huonetta päivystäville lääkäreille sekä henkilökunnan sauna ja pesuhuone."

(Railonkoski 1954)

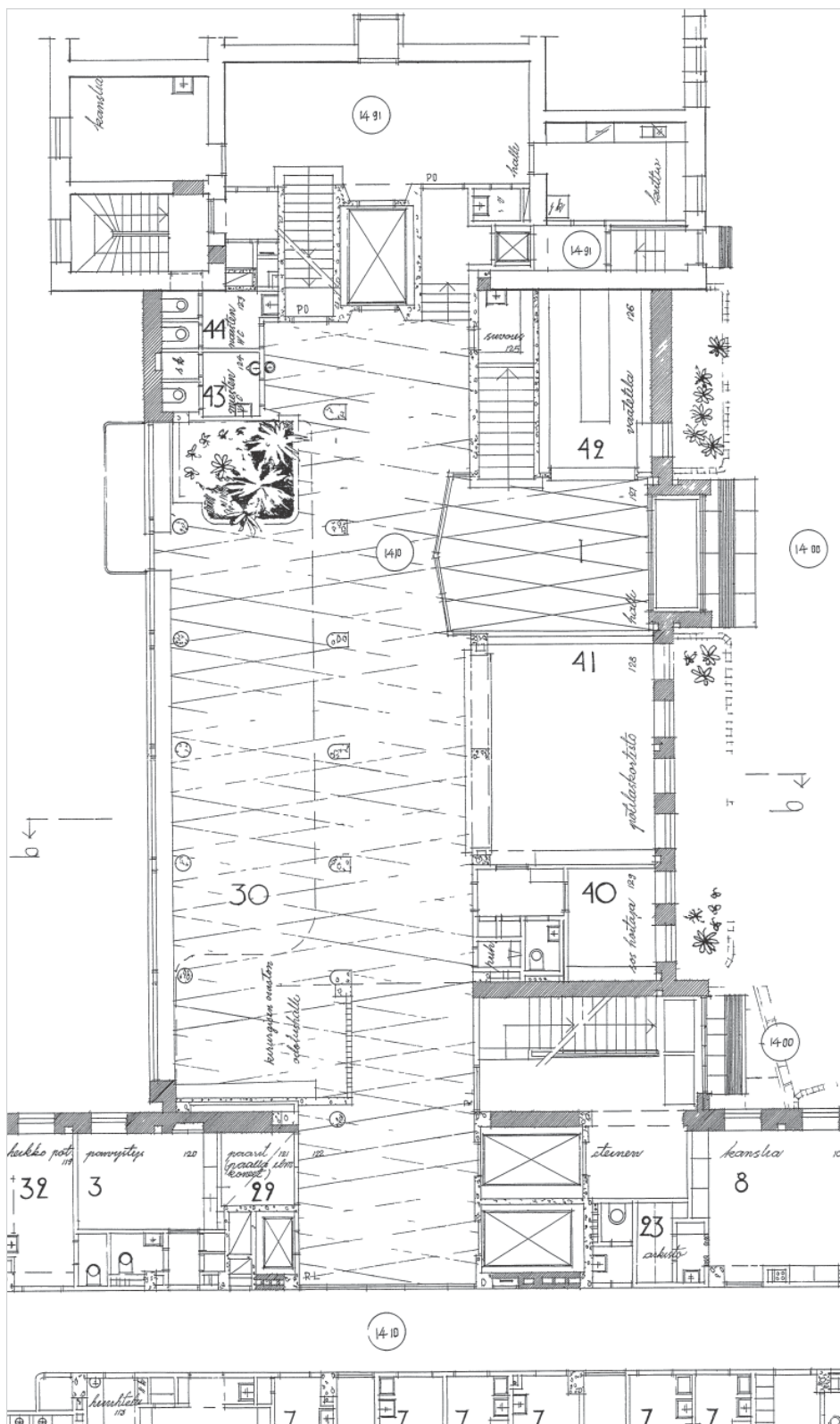

Tuulikaappi, kirurgisen poliklinikan sisäänkäynti, 1. kerros. Tuulikaapin yhteydessä on vaatetila ja avoporas toisen kerroksen odotusaulaan (oikealla). Valokuva HKM

1 .kerros

"Kellarikerroksesta nousemme ensimmäiseen varsinaiseen kerrokseen, jossa on kirurginen poliklinikka. Tähän kuuluu paitsi vastaanotto- ja odotushuonetta mm. kaksi leikkaussalia sekä erityiset huoneet siteiden vaihtoa varten. Viimeksi mainitut huoneet ovat erikseen miehiä ja naisia varten."

(Railonkoski 1954)

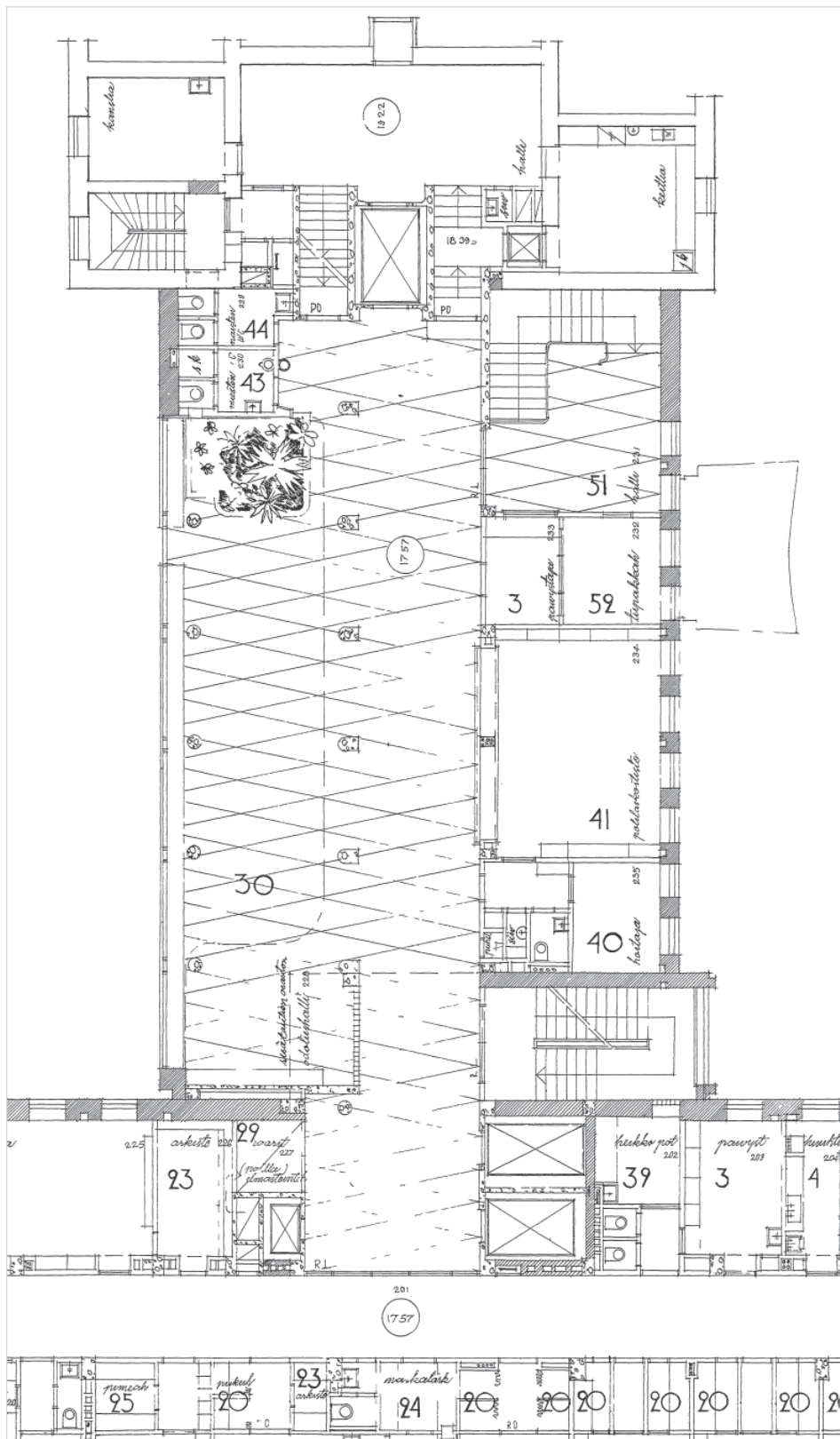

1.kerros HKR / Pääpiirustus 1954
(osa), HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Ensimmäisessä, pihatasoon liittyvässä kerroksessa on kirurginen poliklinikka. Odotusaula on B-siivessä. Pääsisäänkäynti on itäisivulla. Ikkunat ovat länteen. Pohjois-eteläsuuntainen siipi on päädystään yhdistetty vanhaan sairaalapaviljonkiin vuodelta 1902. Liitoskohdassa on hissi. Odotusaulan tärkeä elementti on pääsisäänkäyntiä vastapäätä oleva iso huonekasviryhmä. Ikkunan vieressä on rapattu, sileä kattopinta upotettuine valaisimineen. Ilmanvaihtokanavia varten laskettu kattoalue on verhottu viistoreunaisilla, rei'itetyillä kipsilevyillä.

Kirurginen poliklinikka, odotusaula, 1. kerros. Heikki Havas 1954. N 34252 ja N34253, HKM

2. kerros. HKR / Lauri Pajamies. Pääpiirustus 1954 (osa) , HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Toisessa kerroksessa on sisätauti poliklinikka. Keskiosassa on hissiryhmä ja porrasaula. B-siiven odotusaulaan on käynti ensimmäisestä kerroksesta nousevasta, itäsvuulla olevasta portaikosta. Ikkunat ovat länteen.

Siipi on päädystään yhdistetty vanhaan sairaalapaviljonkiin vuodelta 1902. Liitoskohdassa on hissi.

Toisen kerroksen aulaportaan eteläseinässä on taiteilija Mikael Schilkinin keraaminen Äiti ja lapsi -aiheinen reliefsi vuodelta 1954. Kuva Heikki Havas 1954. N34251, HKM

2. kerros

”Toisessa kerroksessa sijaitsee sisätautipoliklinikka, johon kuuluu mm. pieni röntgenosasto. Lisäksi siellä ovat vastaanotto- ja tutkimushuoneet, laboratoriot sekä lääkäreiden ja hoitajien kansliat. Sosiaalihoitajan toimisto on myöskin tässä kerroksessa.”
(Railonkoski 1954)

Toisen kerroksen aulaportaan eteläseinässä on taiteilija Mikael Schilkinin keraaminen Äiti ja lapsi -aiheinen reliefsi vuodelta 1954. Seinäreliefit tulivat kaupunkikuvaan 1930- ja 1940-lukujen taitteessa. Niiden tehtävänä oli kertoa rakennuksen käyttötarkoituksesta ulkoseinää koristavien korkokuvien avulla. Michael Schilkin teki ensimmäiset julkiset seinäreliefinsä Arabian tehtaassa vuonna 1943 valmistuneeseen uudisrakennukseen. Tunnetuin Schilkinin luomista seinäreliefeistä on Helsingin kauppakorkeakoulun julkisivuun vuosina 1949-1950 valmistunut iso reliefikoristelu. 1950-luvulla Schilkin teki vielä joitakin yksittäisiä korkokuvia, mm. Marian sairaalan uudisrakennukseen (http://www.designforum.fi/michael_schilkin)

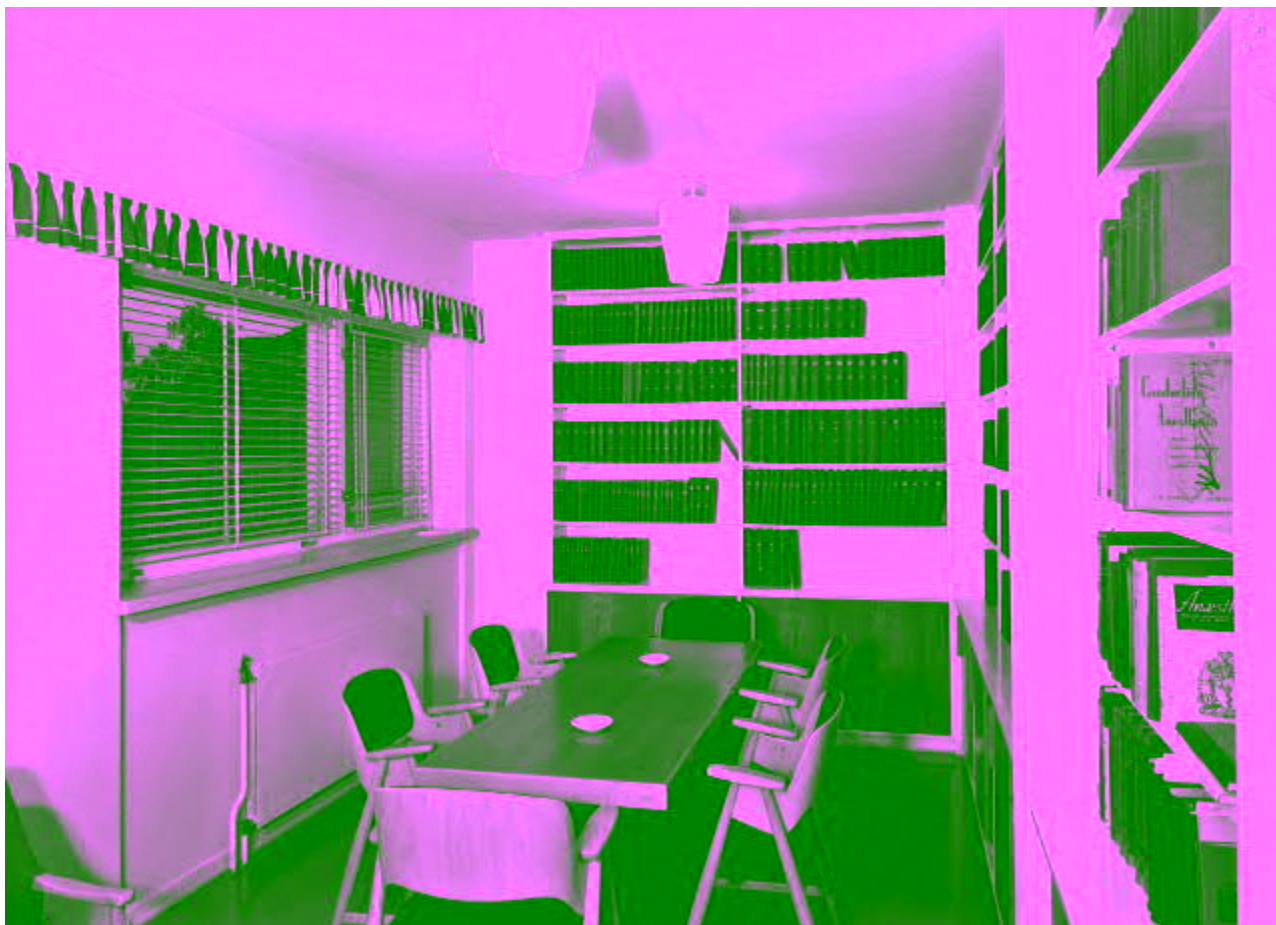
Sisätautien poliklinikan odotussali, 2. kerros. Heikki Havas 1954. N 34254, HKM

Sisätautien poliklinikan odotussali, 2. kerros. Heikki Havas 1954. N 34255, HKM

1950-luvun tunnusomaisia yksityiskohtia ovat rei'itetystä kipsilevystä tehty alakatto, kartiomaiset valaisimet ja mosaiikkibetonilattia messinkilistoilla. Valokuva HKM

Kirjasto, B-siiven 3. kerros. Heikki Havas 1954. N 34256, HKM

3. kerros

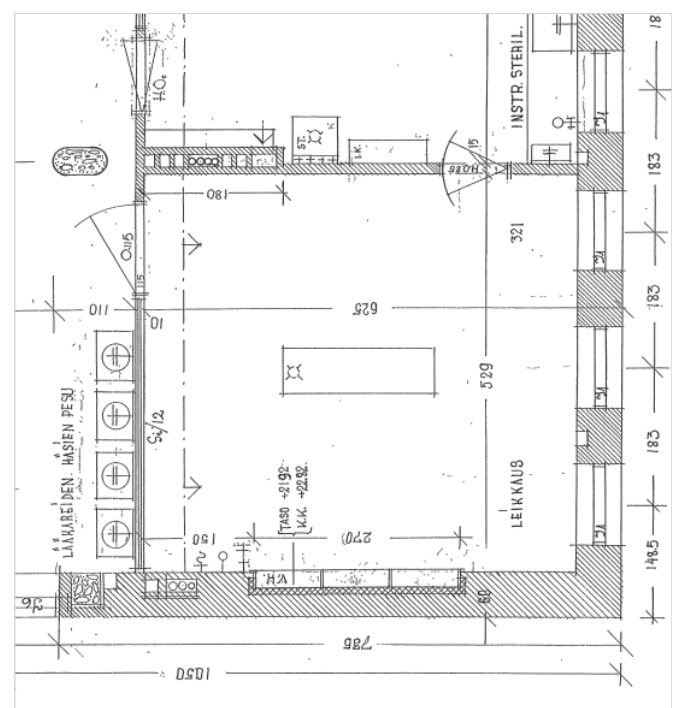
”Sairaalan uusi leikkausosasto on keskusrakennuksen kolmannessa kerroksessa. Osastoon kuuluu kolme leikkaussalia. Välineet, niin leikkauspöydät kuin lamputkin, edustavat alallaan kehityksen viimeistä sanaa. Paitsi leikkaussaleja tähän kerrokseen on sijoitettu myöskin kipsaushuone sekä cystoskopiahuone. Mainittakoon, että tänne on asennettu myöskin lämmön- ja kosteudensäätö-
nöstelylaitteet, jollaisia ei tiettävästi ole muualla Suomessa.

Leikkausosaston yhteyteen on lisäksi järjestetty erikoinen 4-paikkainen heräämishuone. Tämä lienee myöskin aivan uutta Suomessa. Heräämishuoneen käyttöönotto samoin kuin vastaanotto-osaston muodostaminen päivystyspoliklinikan yhteyteen, mistä edellä on kerrottu, merkitsevät huomattavaa edistysaskelta sairaalatyön rationalisoimisen alalla. Puhtaasti sairaanhoidolliselta kannalta asiaa arvostellen on pidettävä suurena etuna sitä, että leikattua potilasta ei tarvitse välittömästi leikkauksen jälkeen lähteä kuljettamaan, samoin kuin sitäkin, että hän tällöin leikkausosaston välittömässä yhteydessä voi saada tarvitsemansa avun ja lisähoidon, jos sellainen on tarpeen. Mutta kaiken tämän lisäksi merkitsee heräämishuone huomattavaa työtekniillistä edistysaskelta. Leikatut potilaat vaativat tarkkaa valvontaa ja seuraamista. Muutaman tunnin ajan ne vietyinä sairaalan eri osastoille välittömästi leikkauksen jälkeen sitovat joka paikassa tavallisesti yhden ammattitaitoisen hoitajan ja siten eliminoivat hänet muusta työstä. Nyt sen sijaan voi heräämishuoneessa yksi erikoiskoulutuksen saanut hoitaja valvoa samanaikaisesti useita heräämisvaiheessa olevia potilaita. Vasta sitten kun pahin on ohitse leikatut potilaat siirretään omiin osastoihinsa. Tällöin he eivät enää sido osaston henkilökuntaa siinä määrin kuin välittömästi leikkauksen jälkeen. Tämä merkitsee huomattavaa työn säästöä sairaalakokonaisuudessa.”

(*Railonkoski 1954*)

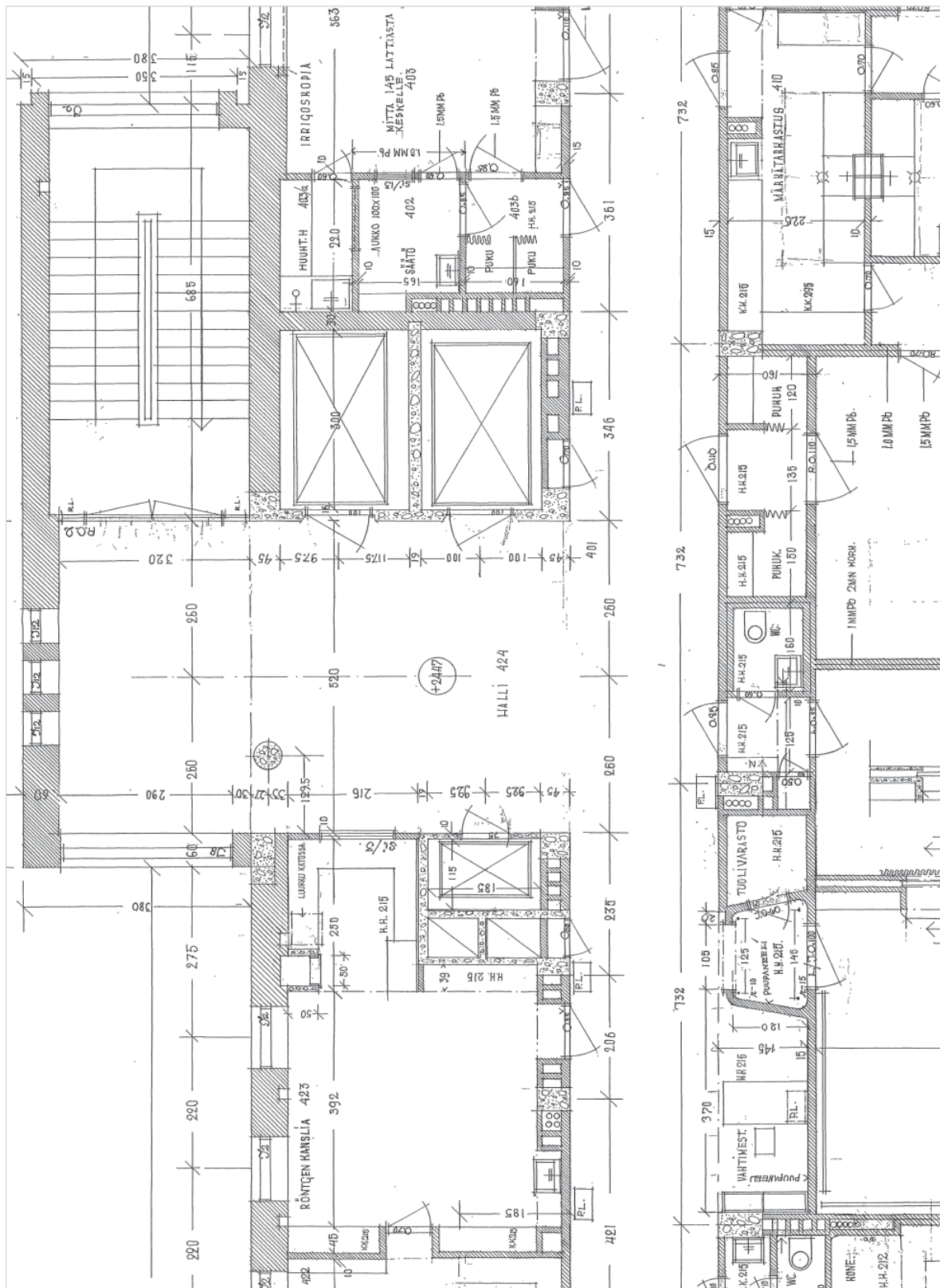
Leikkaussali A-siiven päätyosassa. Heikki Havas 1954. N 34262, HKM

Leikkaussali, A-siiven 3. kerros (osa).
HKR-arkisto, arkkitehtiyritykset.

Kanttiini, kahvila "Colombia" , 3. kerros. Heikki Havas 1954. N34263 ja N34264, HKM

Siipi A, 4. kerros, työpiirustus 1951-52 (osa). HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Röntgenosaston aula, 4. kerros.

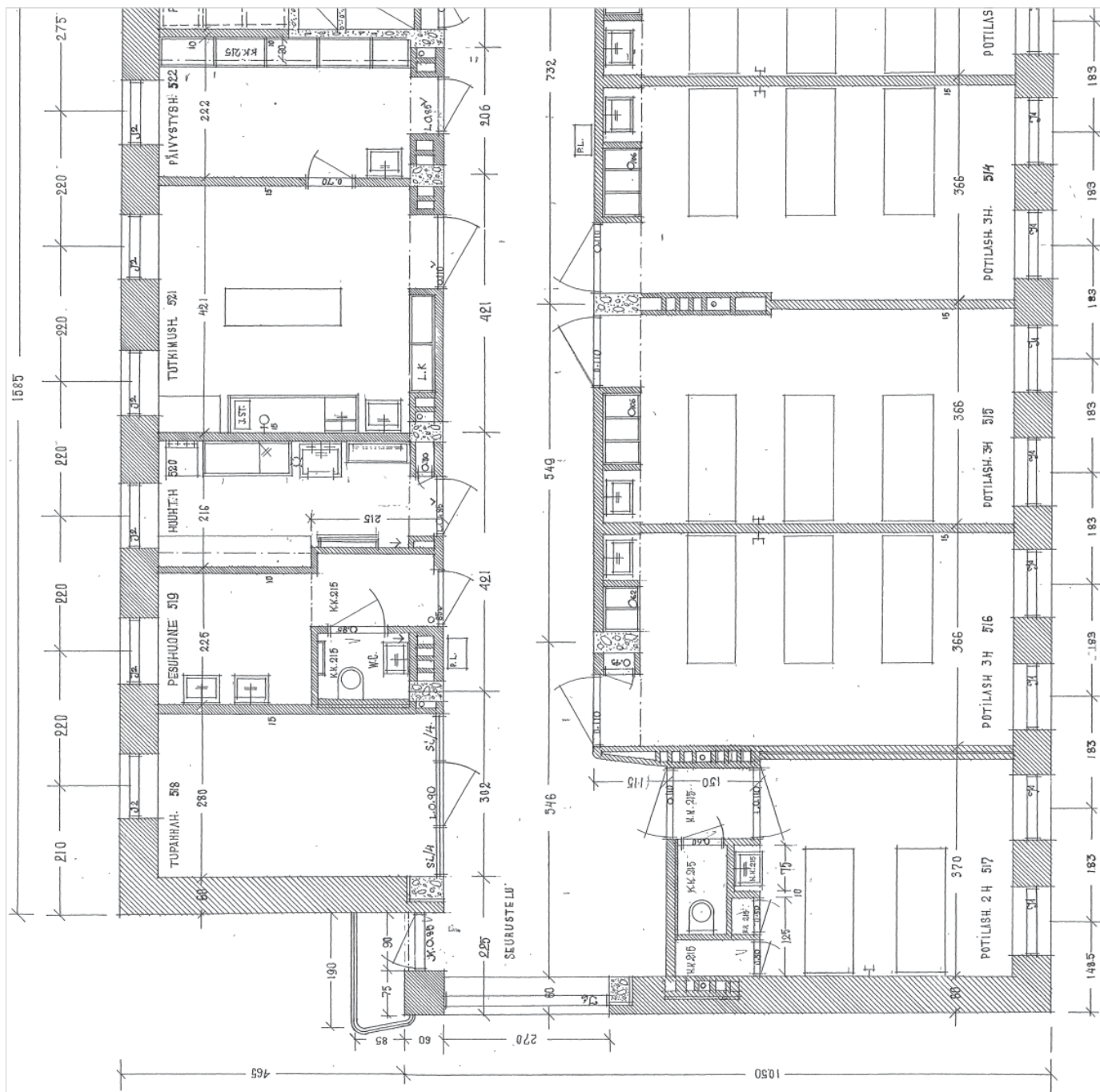
1950-luvun alkuperäisiä yksityiskohtia ovat rei'itetystä kipsilevystä tehty alakatto, kiiltävällä maalilla maalattu pilari, asiakaspalvelun kuviolasi ja jaspé-mallinen, väiraidoilla kuvioitu linoleumipäällyste. Kuva v 1954.

N 34258, HKM

4. kerros

”Uusi röntgenosasto on sijoitettu neljänteen kerrokseen. Osaston välineistö on uusinta saatavissa olevaa. Sen hankintakustannukset ovat nousseet 28 Mmk:aan. Mainittakoon, että siellä on mm. hollantilaisen Philips-tehtaan valmistetta oleva tutkimuspöytä, johon asetettuna potilasta voi kääntää aivan mihin asentoon tahansa. Häntä voidaan seisottaa siinä todellakin vaikka päällään, jos se nähdään hänen tervehtymiselleen edulliseksi. Röntgenhoitoa varten siellä on uusi Siemens’in valmistetta oleva hoitokoje, jonka syvyysannos on suurempi kuin tähän asti käytössä olleilla vastaavilla laitteilla. Syvyysannoksen suureneminen on edullinen mm. siitä syystä, että potilaan ihon rasittuminen hoitoa annettaessa on nykyistä vähäisempi.”

(Railonkoski 1954)

A-siipi, 5. kerros (työpiirustus 1951-52 (osa).
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Kirurgisen osaston potilashuone, 5. kerros.

Seinät ja katto ovat sileää, maalattua rappauspintaa. Lattialla on linoleumipäällyste, jalkalistat ovat maalattua puuta. Kuva v 1954. N 34257, HKM

5. kerros

”Keskusrakennuksen ylimmässä kerroksessa sijaitsee 28-paikkainen osasto kirurgisia potilaita varten. Tämä onkin ainoa varsinainen vuodeosasto uudessa keskusrakennuksessa lukuun ottamatta edellä mainittua vastaanotto-osastoa. Osasto käsittää 11 huonetta, joissa kussakin on 1-3 potilaspaikkaa. Potilashuoneet ovat hyvin viehättäviä. Verhoilussa ja maalatuissa pinnoissa on käytetty hyvin yhteen sointuvia värejä. Osastolla on lisäksi erityinen tupakkahuone potilaita varten.

(Railonkoski 1954)

Sairaanhoitajayhdistyksen lehti esitteli mm. keskusrakennuksen potilasosastoa vuonna 1954. Huoneet oli täälläkin ”taiteellisesti sisustettu”. Huoneissa oli yksinkertaiset, mutta mukavat tuolit. Seinien, verhojen ja sängynpeittojen väriskaalaa keuhuttiin kauniiksi ja harmoniseksi. *Epione*, 1954, s. 107-111.

TÄRKEIMMÄT MUUTOKSET 1955-2011

Keskusrakennuksen muutoksista on tähän koottu taulukkomuotoinen katsaus. Lähdeaineistona on pääosin käytetty rakennuslupahakemuksiin liittyviä asiakirjoja ja selostuksia. Tärkeimmät muutokset ovat liittyneet ilmanvaihdon parannuksiin ja palo-osastoinnin parantamiseen sekä rakennuksen pohjoisosan muutoksiin, purku- ja korjaustöihin. B-siiven kolmannen kerroksen kanttiinin ja kirjaston muutos toimisto- ja varastotiloiksi sekä terassin muutos sisätilaksi ovat merkittävimpiä sisätilamuutoksia, lukuun ottamatta pohjakerroksen ensiapuklinikan jatkuvia muutoksia. Vuonna 1994 laadittuun asbestikartoitusraporttiin sisältyi yhteenveto siitä, missä tiloissa oli tuollain säilyneitä 1950-1970-luvun pintamateriaaleja. Taulukkoon sisältyy tiivistelmä k.o. raportin tekstistä.

Lupatunnus tai
SOSTER-hanketunnus

ke 466-63-C	Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus: rakennuksen 15 pohjoisosan muutokset. Uusi päätyjulkisivu, portaiden purku ja niiden tilalle varastotilat. Arkkitehtisuunnittelu: HKR, L. Wiklund. Vahvistettu 17.4.1963, loppukatselmus 11.2.1965.
v. 1963-1964	Väestönsuojan täydentäminen, maanalainen hiekkasuodatin. Arkkitehtisuunnittelu: HKR/TRO, L. Wiklund.
4-1670-C-66	Uusi aita ja tukimuuri puretun rakennuksen 1 paikalle, autopaikat. Arkkitehtisuunnittelu: HKR, T. Korppasaari. Loppukatselmus 21.4.1967.
4-1835-C-71	3. kerroksen muutokset. Leikkausosaston tilajärjestelyt, kahvilan ja kirjaston muuttaminen puku- ja toimistohuoneiksi, pääportaan ovien ja lasiseinien muutokset. Arkkitehtisuunnittelu: HKR/TSO, K. Toiviainen. Loppukatselmus 11.10.1972.
4-2278-C-71	2.(ts.1.) kerroksen muutos, odotussalin uusi kahvikioski. Arkkitehtisuunnittelu: HKR/TSO, Kirsi Murros. Vahvistettu 18.11.1971.
4-1325-B-72	Ensiapupoliklinikan 1-kerroksinen laajennus etelään ja siihen liittyvät muutokset A-siiven pohjakerroksessa. Pää-, rakenne- ja LVIS-suunnittelu HKR/TRO, suunnittelutoimisto. Loppukatselmus 22.8.1973.
4-1935-C-73	Ensiapupoliklinikan vanhan ja uuden osan väliseinä-, ovi- ja ikkunamuutoksia. Arkkitehtisuunnittelu: HKR/TSO, Kirsi Murros. Loppukatselmus 13.4.1974.

Tärkeimmät muutokset

Lupatunnus tai SOSTER-hanketunnus

- 4-2198-C-73 Ilman sisäänoton järjestely.
A-siiven 3. kerrokseen avattava tuloilma-aukko pohjoisjulkisivuun, kadunpuoleiseen sisäkulmaan. Paarihuoneeseen asennettavat iv-laitteet.
Arkkitehtisuunnittelu: HKR/TSO, Kirsi Murros.
Vahvistettu 11.1.1974.
- 4-1156-C-77 Ilmastoinnin parantaminen, A-siipi.
Metallilevyalakatot ja iv-kanavat rakennettiin päivystyspoliklinikan toimenpidetiloihin (pohjakerros, 1. kerros), 3. kerroksen leikkausosastolle ja hissihalliin, muissa kerroksissa hissihalliin ja käytävän keskiosaan. 5. kerrokseen asennettiin kanava. Paarihuoneet muutettiin putkitilaksi kaikissa kerroksissa ja muuallekin lisättiin hormeja. Ullakolle rakennettiin uudet iv-konehuoneet, vesikatolle lauhdutin ja poistoilmahormit. A-siiven pohjoisjulkisivun yläosaan asennettiin tuloilmasäleikkö.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtitoimisto Lennart Karvonen.
Loppukatselmus 27.10.1978.
- 4-1898-C-77 Paineilmakeskus rakennuksen n:o 15 pohjakerroksen itäpäähän, entiseen kaasukeskukseen, joka siirtyi rakennukseen n:o 5. Rakennuksen n:o 4 happikeskus muutettiin samalla pyykkihuoneeksi.
Arkkitehtisuunnittelu HKR/TSO, Kalevi Ormio.
Loppukatselmus 24.2.1981.
- 4-2917-B-83 Laajennusvaihe I pohjoispuolelle ja yhteenliittämisestä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä, mm. portaiden purkaminen, wc- ja varastotilojen muutoksia.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Ilkka Pajamies.
Loppukatselmus 19.1.1987.
- 4-0998-86-C Pohjakerroksen sis. ja käyttötarkoituksimuutoksia.
Päätöspvm 25.4.1986.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Ilkka Pajamies.
- 4-1018-86-C Sis. ja käyttötarkoituksimuutoksia kellarissa, pohjakerroksessa, 1. ja 2. kerroksessa.
Päätöspvm 2.5.1986.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Ilkka Pajamies.
- 4-0033-87-C Sisäänkäyntikatos.
Päätöspvm 16.1.1987.
- 4-3117-B-89 Laajennusvaihe II, uudisrakennus ja viereisten rakennusten (rakennus 2, rakennus 15 laajennusvaihe I) liittymäkohtien muutokset.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Ilkka Pajamies.
Loppukatselmus 23.6.1992.

Tärkeimmät muutokset

Lupatunnus tai
SOSTER-hanketunnus

4-3155-93-C
Hanke 11/94

Muutos 1. kerroksessa: Kirurgian ajanvarauspoliklinikan korjaustyöt. Työhuoneen muutos keittiö- ja varastotiloiksi sekä paloalueen muutos. 1-kerroksisen eteläsiiven vesikatolle iv-jäähdytyslaite.

Arkkitehtisuunnittelu: Antti Rauhalampi

Päätöspvm 28.12.1993.

A-siivessä huonejako muuttui. Pääosa väliseinistä ja pintamateriaaleista uusittiin, sisäovet ja alakatot lähes kauttaaltaan. Vanhaa betonimosaiikkilattiaa säilyi huoneiden 216i-217i ja 220-232 (nyk. 219i-232i) sekä h. 235 (nyk. 234i-235i) alueella.

H. 226i yhteen ikkunaan asennettiin iv-säleikkö karmin yläosaan.

B-siiven työhuone muutettiin keittiöksi ja varastoksi (nyk. h 201i-202i). Vanha lasitiliseinä säilyi. B-siiven pohjoispäädyn palo-ovi muutettiin.

Rakennusten 15 ja 5 välisen matalan siiven vesikatolle asennettiin iv-jäähdytyslaite ja katon molemmille sivuille verhoseinäkkeet, polttomaalatut alumiinisäleiköt.

Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Rauhalampi Ay, Antti Rauhalampi

LVI-suunnittelu: Insinööritoimisto Lång Oy, Sverker Lång

Sähkösuunnittelu: Insinööritoimisto SIR-Sähkö Oy, KER

Rakennesuunnittelu: HKR / TSO, Rainer Maijala

Rakennusurakoitsija: HKR / Talonrakennusosasto

V. 1993-

CT-röntgenosaston muutos, osa pohjakerroksesta.

Rakennussuunnittelu: HKR/TSO, Raija Oksala

Hanke 11/94 asbestiraportti

Hankkeen yhteydessä HKR suoritti asbestikartoituksen. Raportissa todettiin mm. että alkuperäisiä vuoden 1954 sekä 1970-luvun pintamateriaaleja oli vielä 1. kerroksessa (kirurgian poliklinikka) ja 3. kerroksessa.

Otteita asbestiraportin tekstistä:

"Rakennuksen korkeassa osassa on tehty mittavia ilmastoinnin parannustoimia 1970-luvun lopussa. Ullakolle on rakennettu uudet ilmastointikojehuoneet ja kanavat, kerroksissa on uusittu myös kanavistoja."

"3 kerros / leikkausosaston sos.tilat

Sosiaalisten tilojen ilmastointikanavistot alaslaskettujen kattojen sisällä ovat peräisin n. vuodelta 1971."

"Rakennuksessa on tehty sisustusremontteja runsaasti 1980-luvun lopusta alkaen. Vanhoja alkuperäisiä materiaaleja on vielä 1 kerroksessa (kirurgian plk) ja 3 kerroksessa."

"3 kerros / leikkausosasto

Leikkaussalien materiaalit ovat peräisin vuodelta 1979 (seinäkaakelit, lattiat ja sisäkatot)."

V. 1993 asbestiraportin pohjakaavioihin on merkitty joitakin korjausvaiheita:

pohjakerros / B-siipi: sisustusremontti 1993

pohjakerros / A-siipi ja laajennusvaihe I: sisustusremontti 1992

1. kerros = suunnittelukohde, merkitty vain näytteenottokohdat: 1. punaruskea massalattia, nyk. h. 225i-226i; 2. laattalattia 300x300, nyk. h. 237i; 3. käytävän kumilattia

2. kerros / B-siipi: sisustusremontti 1986-87

2. kerros / A-siipi: sisustusremontti 1990-92

3. kerros / B-siipi: remontti 1971

3. kerros / A-siipi, leikkaussalit aputiloineen: remontit 1979 ja jälkeen

4. kerros / A-siipi: sisustusremontti (osa) 1991-92

5. kerros / A-siipi: saneerattu n. 1989

(remontti- ja saneeraus-käsitteet raportissa käytetyt)

Tärkeimmät muutokset

Lupatunnus tai
SOSTER-hanketunnus

Hanke 27/94	Rakennus 15 ja 5, ulkorappaus- ja maalaustyö. Rakennuksessa 15 työ käsitti neljä sisäänkäyntikatosta ja matalan eteläsiiven länsijulkisivun. Työtapaselvitys: Reijo Virkkula, rakennusmestari, Sosiaalivirasto, sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistötoimisto Urakoitsija: Arlev Oy
4-2486-94-B	Sairaalarakennuksen peruskorjaus ja laajennus. Päätöspvm 16.8.1994. Leikkausosaston laajennus: kattoterassien muuttaminen sisätiloiksi. - sekä B-siivenpihanpuoli että laajennuksen I kadunpuoli. Arkkitehtisuunnittelu: Antti Ilveskoski.
4-2135-95-B	Yhdystunneli sairaala-alueelle. Rakennusten 3, 4, 5 ja 15 porras- ja hissiliittymät. Päätöspvm 18.7.1995.

Tärkeimmät muutokset

Lupatunnus tai
SOSTER-hanketunnus

Hanke 74/97

Rakennus 15, pohjakerros, ensiapupoliklinikan korjaus- ja muutostyö.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Rauhalampi Ay, Antti Rauhalampi
LVI-suunnittelu: Insinööritoimisto Lång Oy, Sverker Lång
Sähkösuunnittelu: Insinööritoimisto SIR-Sähkö Oy, Kauko Riekkinen
Rakennesuunnittelu:
Rakennusurakoitsija: Kenno-Rakenne Oy

Huoneet 002, 005, 008, 009, 011, 030, 031, 038, 019, 021.

Vahtimestarien tilan 008 muuttaminen odotushuoneeksi, tuulikaapin vastaisen sisäikkunan korvaaminen lasitiili-ikkunalla, oviaukon umpeenmuuraus ja uuden aukon avaus, välikön 007 betonialakaton avaus. Muissa tiloissa ovi- ja kalustemuutoksia, joidenkin pintojen uusiminen. Muutoskohtien korjausmaalaus. Maalaus lateksimaalilla tai Luja-maalilla. Seinien kulmasuojukset. Toimenpidehuoneen 019 liukuovi koteloineen ja ikkunallinen heiluriovi; h. 030-031 väliovi uudelleenavattavaan aukkoon.

Odotushuoneen 008 lattia: uudet muovilaatat, shakkiruutukuvio. Tutkimushuoneeseen 038 uusi muovimatto. Muissa tiloissa vanha muovimatto, h. 019 vanha keraaminen laatta.

Kahteen tilaan uudet T-listojen varaan ripustetut levyalakatot: h. 008 tyyppi MR = Partek Parmitex, h. 038 bakteerisuojattu tyyppi MRa = Partek Akusteri-S. IV-venttiilien alueella vinyylipintainen kipsilevy.

Hanke 14/99

Rakennus 15, 1. kerros, potilastoimiston h. 244i korjaus ja muutos.
Lattiapäällysteen uusiminen, muovimatto, osittain vanhan klinkkerilattian päälle. Katon ja seinien maalaus. Alakaton uusiminen. Ikkunoiden sisäpuolen kunnostus ja lämpölaselementtien vaihtaminen. Vanhan oven purku, uusi ovi potilastoimiston ja aulan välille. Uudet tiskirakenteet ja -kalusteet.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Rauhalampi Ay, Antti Rauhalampi
LVI-suunnittelu: Insinööritoimisto Lång Oy, Sverker Lång
Sähkösuunnittelu: Insinööritoimisto SIR-Sähkö Oy, Kauko Riekkinen
Pääurakoitsija: Maalaushovi Oy

Tärkeimmät muutokset

Lupatunnus tai
SOSTER-hanketunnus

Hanke 29/99

Rakennus 15, vanhan osan B-siiven pohjakerros, röntgenosasto rtg-2
Vanhan asiakirjavaraston muuttaminen kuvaustilaksi. Huoneet 068ABC, 080ABCD, 112B, varasto.
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Rauhalampi Ay , Antti Rauhalampi
LVI-suunnittelu: Insinööritoimisto Lång Oy, Sverker Lång
Sähkösuunnittelu: Insinööritoimisto SIR-Sähkö Oy, Kauko Riekinen
Rakennesuunnittelu: HKR/ARK/Tekninen toimisto, Mirja Viita
Pääurakoitsija: Merax Oy

Hankesuunnitelma 18.5.1999:

"... rakennuksen 15 pohjakerroksessa sijaitsevat röntgenkuvien arkiston tilat ja niiden vieressä oleva siivoushuone muutetaan uudeksi kuvaushuone-, säätö- ja tutkimustiloiksi sekä lähiodotustilaksi.

... Muutosalueen lattioiden, seinien ja kattojen pinnoitteita uusitaan. Kevyitä väliseiniä puretaan ja kantaviin seiniin tehdään uusia aukkoja. Kuvaushuoneen vanhat ja uudet seinät, uusi sisäikkuna ja uudet ovet varustetaan lyijysuojauksella. Uusia kalusteita ja varusteita asennetaan. Vanhat pukukaapit ja arkistohyllyt siirretään uusiin paikkoihin."

LVI-tekniisiin töihin sisältyvät hankesuunnitelman mukaan pattereiden lisääminen, uusien vesikalusteiden ja lattiakaivojen asentaminen, uudet ilmanvaihtolaitteet ja -kanavat, jäähdytys ja sairaalakaasuasennukset.

Sähkösuunnitelman valaisinluettelossa on mainittu säilytettävät, uppoasennetut valaisimet 10 kpl. Valonlähde loistelamppu, teho 2 x36.

Hanke 35/99

Rakennus 15, 1. kerros, tuulikaappi.

V. 2009-2010

Malmin sairaalan väistötilat.

Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Rauhalampi Ay, Antti Rauhalampi

JULKISIVUN MUUTOKSET

1963-1965

Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus: rakennuksen 15 pohjoisosan muutokset. Uusi päätyjulkisivu.

1972-74

A-siiven 3. kerrokseen avattava tuloilma-aukko pohjoisjulkisivuun, kadunpuoleiseen sisäkulmaan. Ensipupoliklinikan 1-kerroksiseen laajennukseen (etelään) liittyvät muutokset A-siiven pohjakerrokseen.

1977-1978

Ullakolle rakennettiin kanavat ja uudet iv-konehuoneet, vesikatolle lauhdutin ja poistoilmahormit. A-siiven pohjoisjulkisivun yläosaan asennettiin tuloilmasäleikkö.

1983-1987

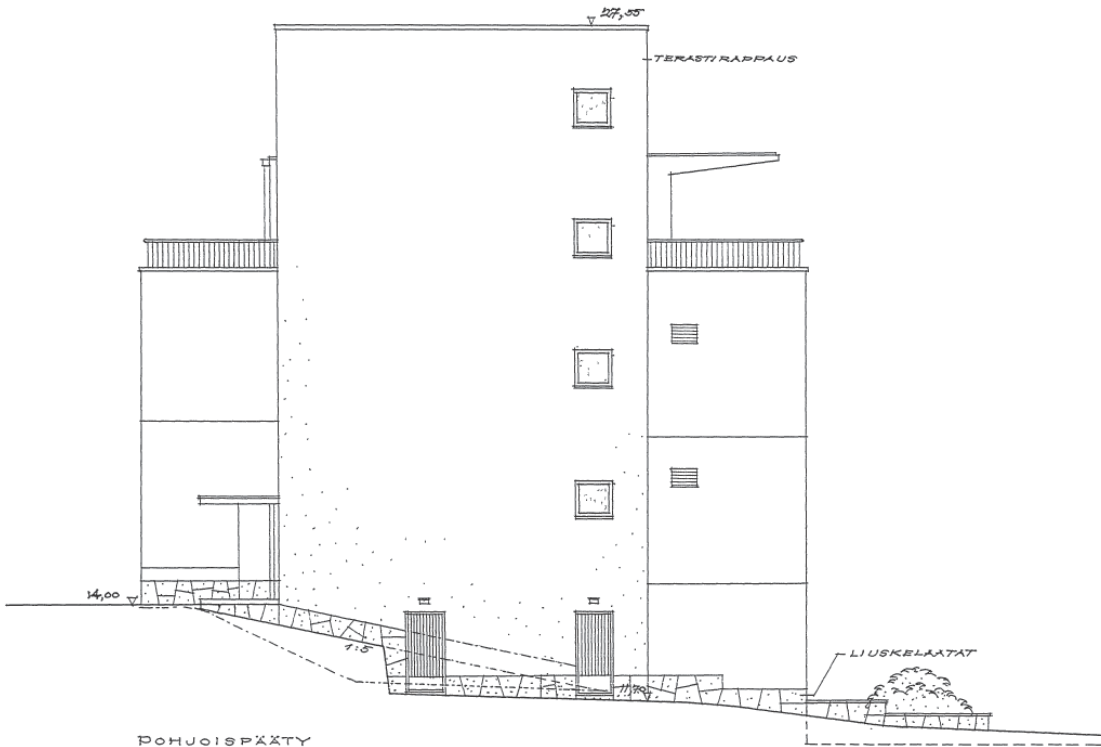
Laajennusvaihe I pohjoispuolelle ja yhteenliittämisestä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä. Sisäänkäyntikatos.

1993-1994

Rakennusten 15 ja 5 välisen matalan siiven vesikatolle asennettiin iv-jäähdytyslaite ja katon molemmille sivuille verhoseinäkkeet, polttomaalatut alumiinisäleiköt.

1994

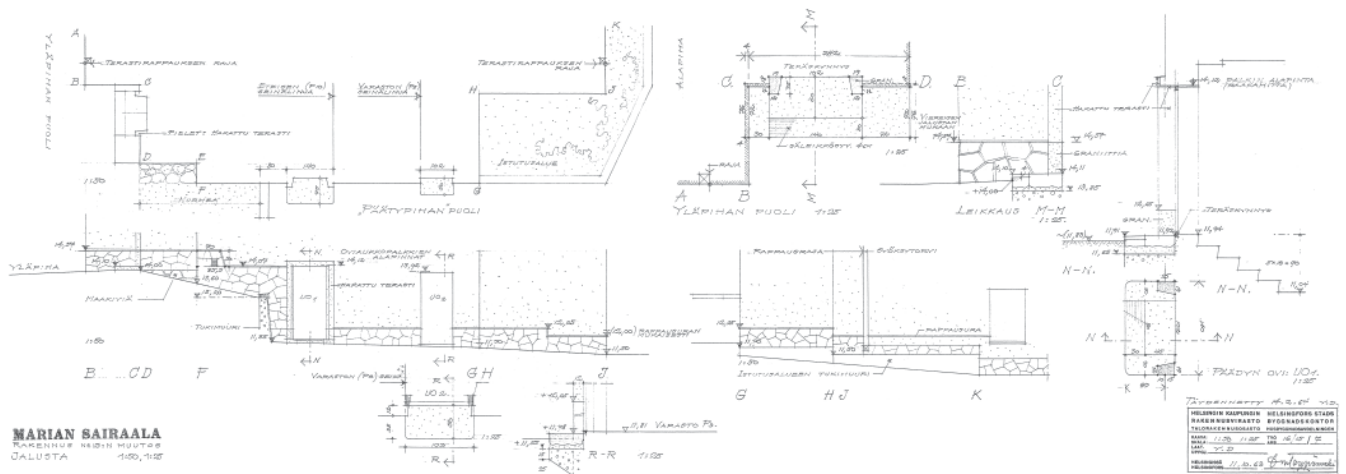
Rakennus 15 ja 5, ulkorappaus- ja maalaustyö. Rakennuksessa 15 työ käsitti neljä sisäänkäyntikatosta ja matalan eteläsiiven länsijulkisivun.

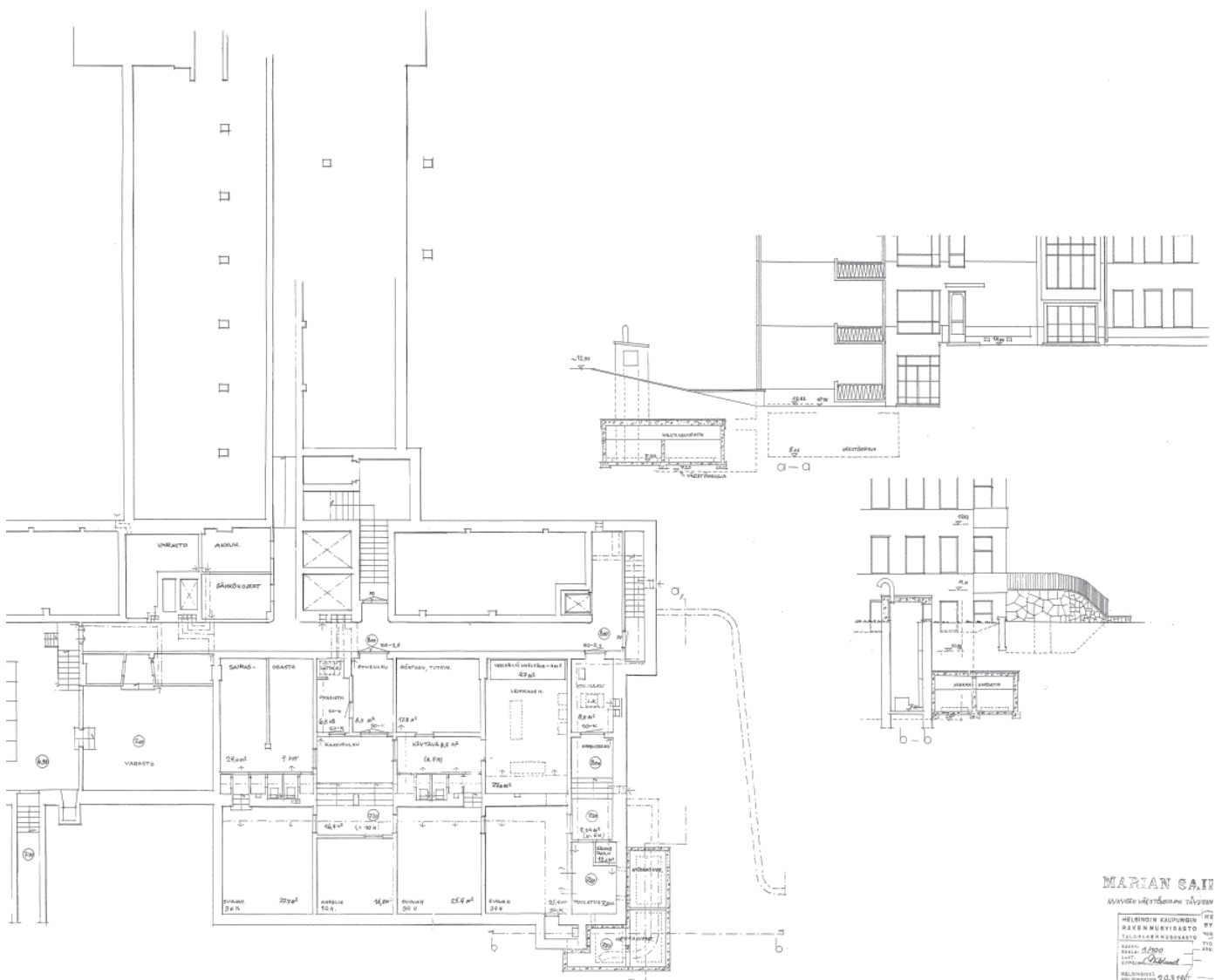
MARIAN SAIRAALA
RAK. N:1:N PURKAUSTYÖSTÄ AIHEUTUVA
JÄLKIKORJAUS RAKENNUKSESSA N:15

HELSINGIN KAUPUNGIN	HELSINGFORS STADS
RAKENNUSVIRASTO	BYGGNADSKONTOR
TÄLÖRAKENNUSOSASTO	HUSBYGGNADSAVDDELNINGEN
KRAVAT: 1:100	TYÖ 16/15 / 4
SKALA:	ARB.
LÄÄT. Y. D-LT	
UPPGJ.	
HELSINGISSÄ 16.1.63	<i>Sakari Siitonen</i>
HELSINGFORS	

Rakennus 15, pohjoispääty, rak. 1:n purkutyöstä aiheutuva jälkikorjaus. 16.1.1963. HKR / laatinut Y. D-LT, hyv. Sakari Siitonen. HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Rakennus 15, sokkelin muutospirustus 11.10.1963, täyd. 14.2.1964. HKR / laatinut Y.D., hyv. Ossi Leppämäki.
HKR-arkisto, arkkitehtipiirustukset.

Väestönsuojan täydennyspiirustus (1:100). 20.3.1964? HKR / L. Wiklund. HKR-arkisto, arkkitehti piirustukset.

JULKISIVUN MUUTOKSET

Keskusrakennus Mechelininkadun puolelta vuonna 1954. Vasemmalla v. 1902 valmistunut sairaalapaviljonki, joka purettiin 1963-65. Heikki Havas. N34240, HKM

Keskusrakennus sairaalapihan puolelta puolelta. Valokuva-albumi, HKM

Julkisivu Mechelinkinkadulle 2011. Kuusikerroksisen A-siiven eteläpuolelle on rakennettu ensiapupoliklinikan yksikerroksinen laajennus v. 1973. Pohjoispuolen kolmikerroksiset laajennukset ovat valmistuneet 1987 ja 1995. Kari Hakli.

Keskusrakennus sairaalapihan puolelta v. 2011. Vesikatolle on asennettu ilmanvaihtolaitteita. B-siiven 3. kerroksen terassi on rakennettu umpeen 1990-luvulla. Pääportaan ulko-oven eteen on 1980-luvulla rakennettu katos. MS.

MUUTOKSET KERROKSITTAIN

Muutosten tarkastelun helpottamiseksi on tässä esiteltävän aineiston pohjalta laadittu kerroskohtainen muutosluekkelo. Nykytilanteen pohjakaavioissa esitetään rakennusosien, pääosin seinärakenteiden ajoitus, joka perustuu lähdeaineiston tulkintaan. Puretut rakenteet on esitetty pilkkuviivalla. Muutosten ja mahdollisten säilyneiden piirteiden huone- tai tilaryhmäkohtainen dokumentointi sisältyy selvityksen osaan 2.

POHJAKERROKSEN MUUTOKSET

POHJAKERROKSEN MUUTOKSET

Vuosi	Pohjakerros
1963-1965	Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus: rakennuksen 15 pohjoisosan muutokset. Uusi päätyjulkisivu, portaiden purku ja niiden tilalle varastotilat.
1971-1972	Pääportaan ovien ja lasiseinien muutokset.
1972-74	Ensiapupoliklinikan 1-kerroksiseen laajennukseen (etelään) liittyvät muutokset A-siiven pohjakerroksessa. Ensiapupoliklinikan vanhan ja uuden osan väliseinä-, ovi- ja ikkunamuutoksia.
1977-1978	Ilmastoinnin parantaminen, A-siipi. Metallilevyalakatot ja iv-kanavat rakennettiin päivystyspoliklinikan toimenpide-tiloihin. Paarihuoneet muutettiin putkitilaksi ja lisättiin hormoneja
1977-1981	Paineilmakeskus rakennuksen n:o 15 pohjakerroksen itäpäähän, entiseen kaasukeskukseen
1983-1987	Laajennusvaihe I pohjoispuolelle ja yhteenliittämisestä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä. Sis. ja käyttötarkoituksimuutoksia.
1993-1994	CT-röntgenosaston muutos, osa pohjakerroksesta.
Tilannekatsaus v. 1994 (remontti- ja saneeraus-käsitteet k.o.raportissa käytetyt)	Pohjakerros / B-siipi: sisustusremontti 1993. pohjakerros / A-siipi ja laajennusvaihe I: sisustusremontti 1992.
1994 Sairaalarakennuksen peruskorjaus ja laajennus.	
1997	Ensiapupoliklinikan korjaus- ja muutostyö. Huoneet 002, 005, 008, 009, 011, 030, 031, 038, 019, 021. Vahtimestarien tilan 008 muuttaminen odotushuoneeksi, tuulikaapin vastaisen sisäikkunan korvaaminen lasitiili-ikkunalla. Välikön 007 betonialakaton avaus. Muissa tiloissa ovi- ja kalustemuutoksia, joidenkin pintojen uusiminen. Odotushuoneen 008 lattia: uudet muovilaatat, shakkiruutukuvio. Tutkimushuoneeseen 038 uusi muovimatto. Muissa tiloissa vanha muovimatto, h. 019 vanha keraaminen laatta. Kahteen tilaan uudet T-listojen varaan ripustetut levyalakatot.
1999	Rakennus 15, vanhan osan B-siiven pohjakerros, röntgenosasto rtg-2 Vanhan asiakirjavaraston muuttaminen kuvaustilaksi. Huoneet 068ABC, 080ABCD, 112B, varasto. "Röntgenkuvien arkiston tilat ja niiden vieressä oleva siivoushuone muutetaan uudeksi kuvaushuone-, säätö- ja tutkimustiloiksi sekä lähiodotustilaksi. ... Muutosalueen lattioiden, seinien ja kattojen pinnoitteita uusitaan. Kevyitä väliseiniä puretaan ja kantaviin seiniin tehdään uusia aukkoja."
2009-2010 Malmin sairaalan väistötilojen järjestelyt.	

1. KERROKSEN MUUTOKSET

1. KERROKSEN MUUTOKSET

Vuosi 1963-1965	1. kerros Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus: rakennuksen 15 pohjoisosan muutokset.
1971-1972	Pääportaan ovien ja lasiseinien muutokset. Odotussalin uusi kahvikioski.
1977-1978	Ilmastoinnin parantaminen, A-siipi. Metallilevyalakatot ja iv-kanavat rakennettiin päivystyspoliklinikan toimenpidetiloihin. Paarihuoneet muutettiin putkitilaksi ja lisättiin hormoneja
1983-1987	Laajennusvaihe I pohjoispuolelle ja yhteenliittämisestä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä. Sis. ja käyttötarkoituksmuutoksia.
1993-1994	Muutos. Kirurgian ajanvarauspoliklinikan korjaustyöt. Työhuoneen muutos keittiö- ja varastotiloiksi sekä paloalueen muutos. A-siivessä huonejako muutui. Pääosa väliseinistä ja pintamateriaaleista uusittiin, sisäovet ja alakatot lähes kauttaaltaan. Vanhaa betonimosaiikkilattia säilyi huoneiden 216i-217i ja 220-232 (nyk. 219i-232i) sekä h. 235 (nyk. 234i-235i) alueella. H. 226i yhteen ikkunaan asennettiin iv-säleikkö karmin yläosaan. B-siiven työhuone muutettiin keittiöksi ja varastoksi (nyk. h 201i-202i). Vanha lasitiiliseinä säilyi. B-siiven pohjoispäädyn palo-ovi muutettiin.
Tilannekatsaus v. 1994, asbestiselvitys (Remontti- ja saneeraus-käsitteet k.o.raportissa käytetyt)	vuoden 1954 sekä 1970-luvun pintamateriaaleja oli vielä 1. kerroksessa (kirurgian poliklinikka). (1. kerros = suunnittelukohde v. 1994.)
1994 Sairaalarakennuksen peruskorjaus ja laajennus.	
1999	Potilastoimiston h. 244i korjaus ja muutos. Lattiapäällysteen uusiminen, muovimatto, osittain vanhan klinkkerilattian päälle. Katon ja seinien maalaus. Alakaton uusiminen. Ikkunoiden sisäpuolen kunnostus ja lämpölaselementtien vaihtaminen. Vanhan oven purku, uusi ovi potilastoimiston ja aulan välille. Uudet tiskirakenteet ja -kalusteet. Tuulikaappi (hanke v. 1999).
2009-2010 Malmin sairaalan väistötilojen järjestelyt.	

2. KERROKSEN MUUTOKSET

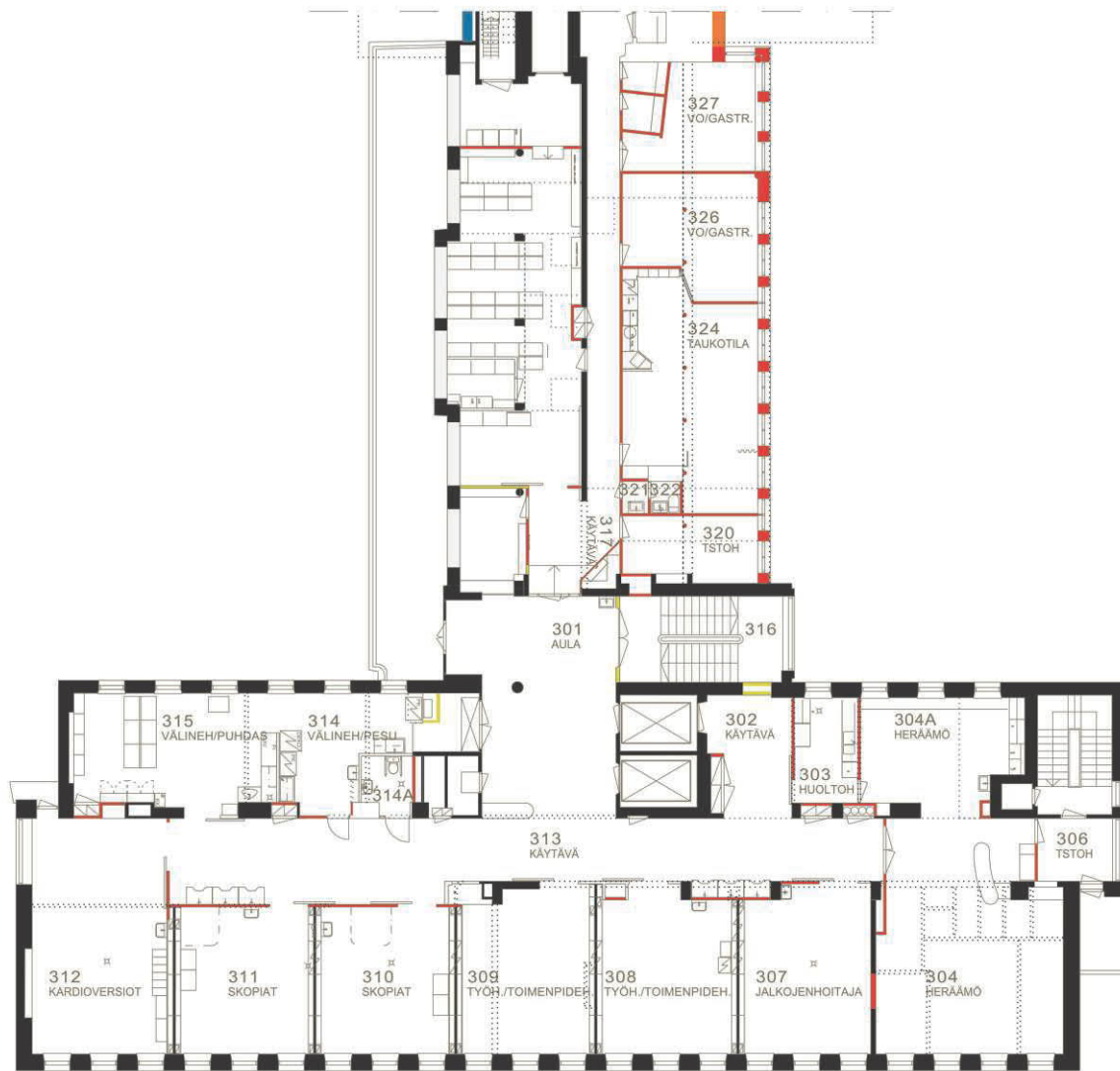
Rakennusosien ajoitus

2. KERROKSEN MUUTOKSET

Vuosi	2. kerros
1963-1965	Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus: rakennuksen 15 pohjoisosan muutokset.
1971-1972	Pääportaan ovien ja lasiseinien muutokset.
1977-1978	Ilmastoinnin parantaminen, A-siipi. Metallilevyalakatot ja iv-kanavat rakennettiin hissihalliin ja käytävän keskiosaan. Paarihuoneet muutettiin putkitilaksi ja lisättiin hormoneja
1977-1981	
1983-1987	Laajennusvaihe I pohjoispuolelle ja yhteenliittämisestä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä. Sis. ja käyttötarkoituksmuutoksia.
1990-1992	A-siipi: sisustustyöt
Tilannekatsaus v. 1994, asbestiselvitys. (Remontti- ja saneeraus-käsitteet k.o.raportissa käytetyt)	2. kerros / B-siipi: sisustusremontti 1986-87 2. kerros / A-siipi: sisustusremontti 1990-92
1994 Sairaalarakennuksen peruskorjaus ja laajennus.	
2009-2010 Malmin sairaalan väistötilojen järjestelyt.	

3. KERROKSEN MUUTOKSET

3. KRS

0 10m

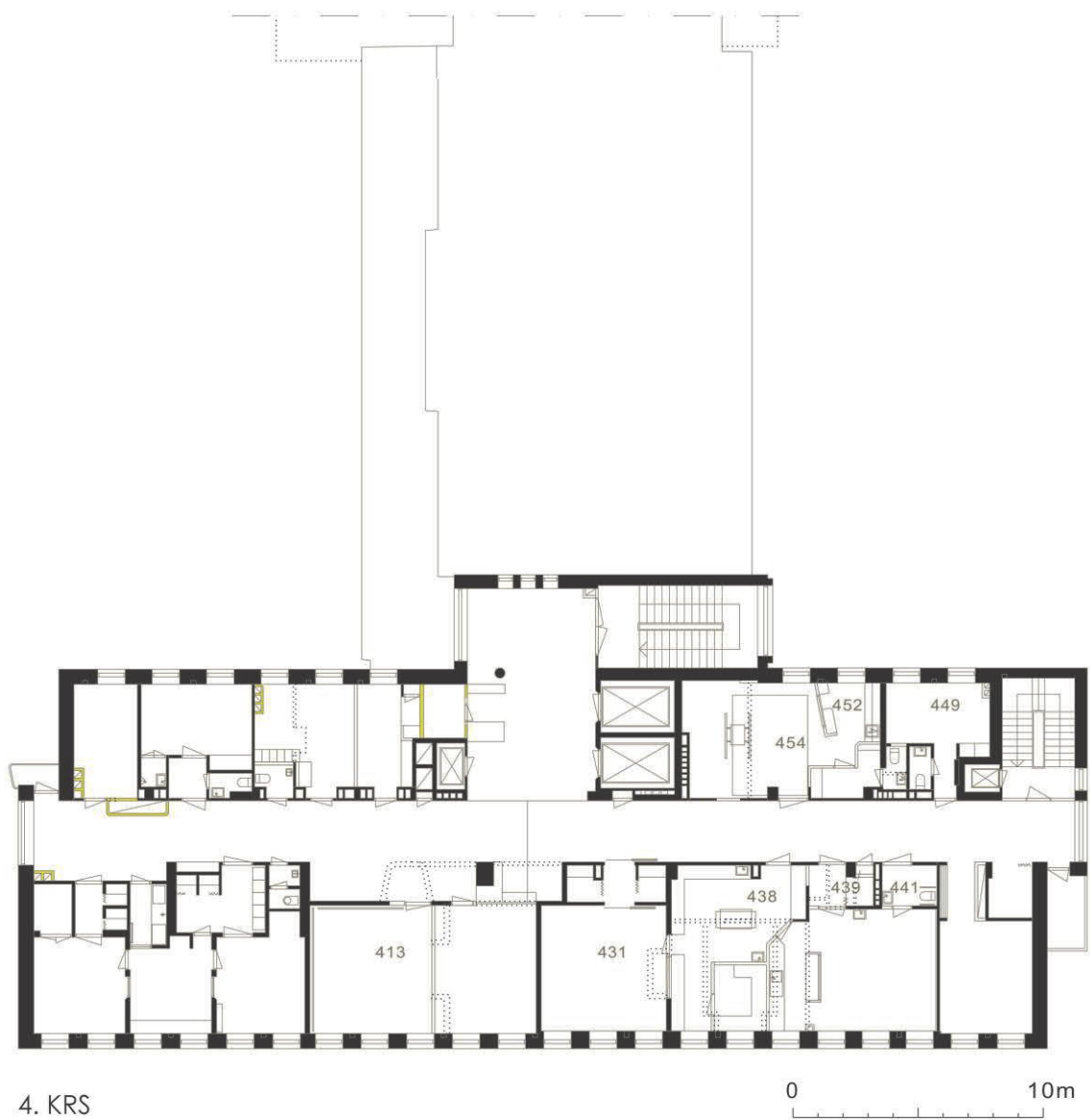
Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 -1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajoittamattomat muutokset

3. KERROKSEN MUUTOKSET

Vuosi	3. kerros
1963-1965	Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus: rakennuksen 15 pohjoisosan muutokset.
1971-1972	Leikkausosaston tilajärjestelyt, kahvilan ja kirjaston muuttaminen puku- ja toimistohuoneiksi. Pääportaan ovien ja lasiseinien muutokset.
1972-74	A-siiven 3. kerrokseen avattava tuloilma-aukko pohjoisjulkisivuun, kadunpuoleiseen sisäkulmaan. Paarihuoneeseen asennettavat iv-laitteet.
1977-1978	Ilmastoinnin parantaminen, A-siipi. Metallilevyalakatot ja iv-kanavat rakennettiin leikkausosastolle ja hissihalliin. Paarihuoneet muutettiin putkitilaksi ja lisättiin hormoneja
1983-1987	Laajennusvaihe I pohjoispuolelle ja yhteenliittämisestä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä.
Tilannekatsaus v. 1994, asbestiselvitys. (Remontti- ja saneeraus-käsitteet k.o.raportissa käytetyt)	B-siipi: remontti 1971 A-siipi, leikkaussalit aputiloineen: remontit 1979 ja jälkeen. Vuoden 1954 sekä 1970-luvun pintamateriaaleja oli vielä jäljellä."Leikkaussalien materiaalit ovat peräisin vuodelta 1979 (seinäkaakelit, lattiat ja sisäkatot)."
1994 Sairaalarakennuksen peruskorjaus ja laajennus.	Sairaalarakennuksen peruskorjaus ja laajennus. Leikkausosaston laajennus: kattoterassien muuttaminen sisätiloiksi. - sekä B-siivenpihanpuoli että laajennuksen I kadunpuoli.
2009-2010 Malmin sairaalan väistötilojen järjestelyt.	

4. KERROKSEN MUUTOKSET

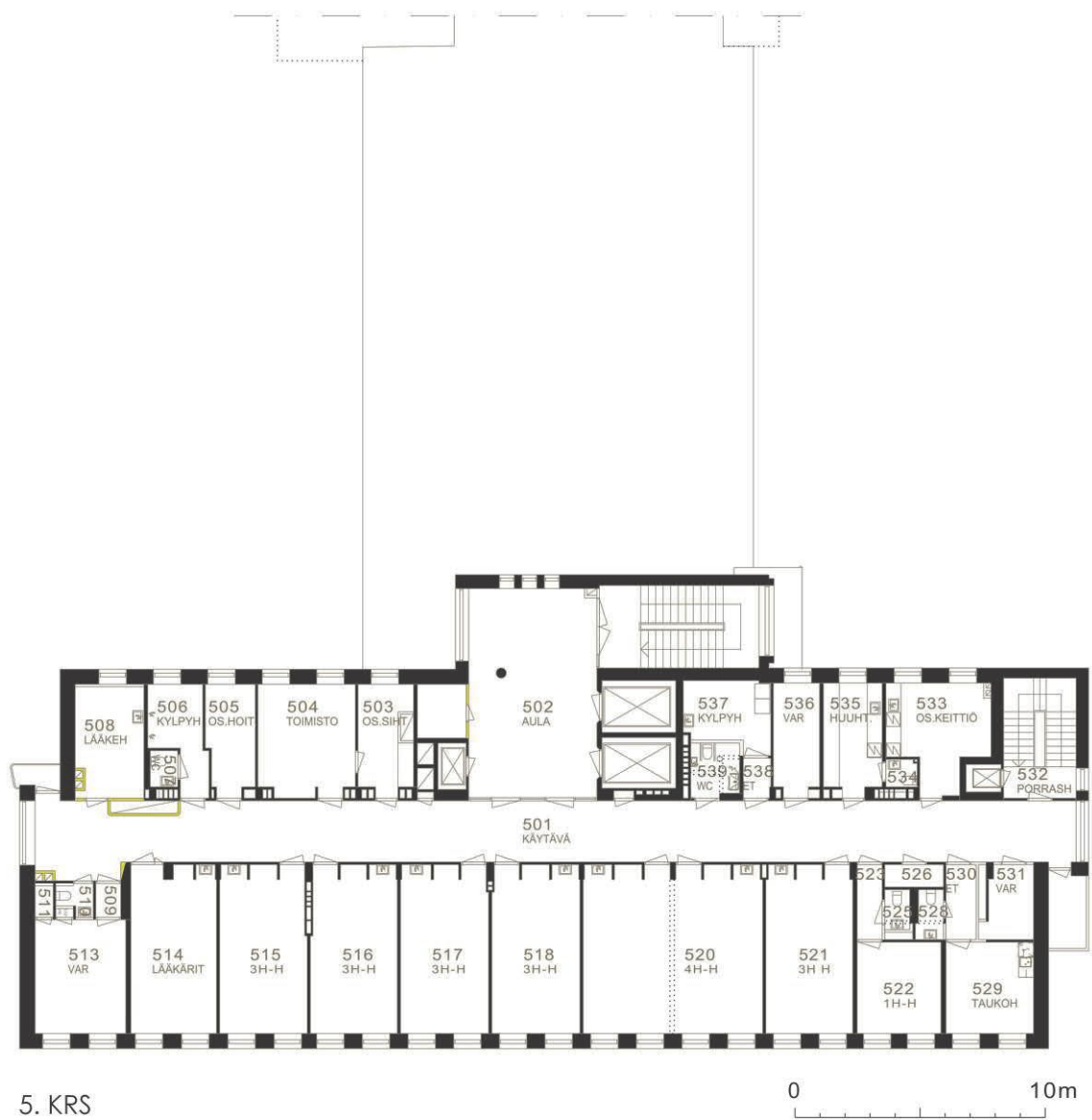
Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajoittamattomat muutokset

4. KERROKSEN MUUTOKSET

Vuosi	4. kerros
1963-1965	
1971-1972	Pääportaan ovien ja lasiseinien muutokset.
1972-74	
1977-1978	Ilmastoinnin parantaminen, A-siipi. Alakatot ja iv-kanavat rakennettiin hissihalliin ja käytävän keskiosaan. Paa-rihuoneet muutettiin putkitilaksi lisättiin hormeja.
1977-1981	
1983-1987	
1991-1992	A-siipi: sisustustyöt
Tilannekatsaus v. 1994, asbestisel- vitys. (Remontti- ja saneeraus- käsitteet k.o.raportissa käytetyt)	4. kerros / A-siipi: sisustusremontti (osa) 1991-92
1994 Sairaalarakennuksen peruskorjaus ja laajennus.	
2009-2010 Malmin sairaalan väistötilojen jär- jestelyt.	

5. KERROKSEN MUUTOKSET

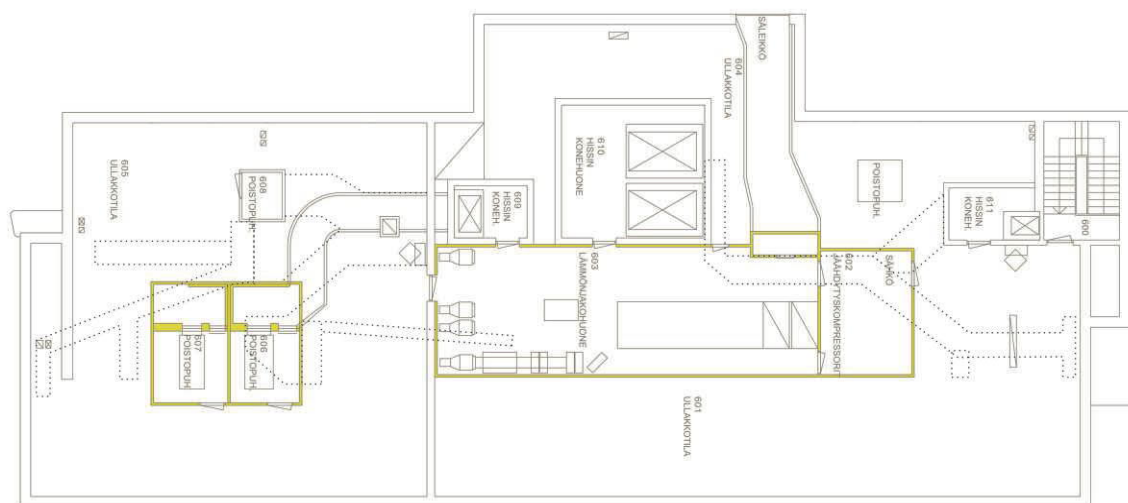
Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajoittamattomat muutokset

5. KERROKSEN MUUTOKSET

Vuosi	5. kerros
1963-1965	
1971-1972	Pääportaan ovien ja lasiseinien muutokset.
1972-74	
1977-1978	Ilmastoinnin parantaminen, A-siipi. 5. kerrokseen asennettiin kanava. Paarihuoneet muutettiin putkitilaksi ja lisättiin hormoneja.
n. 1989	A-siipi: "saneeraus"
Tilannekatsaus v. 1994, asbesti- selvitys. (Remontti- ja saneeraus- käsitteet k.o.raportissa käytetyt)	5. kerros / A-siipi: saneerattu n. 1989
1994 Sairaalarakennuksen peruskorja- us ja laajennus.	
2009-2010 Malmin sairaalan väistötilojen järjestelyt.	

ULLAKON MUUTOKSET

6. KRS

0 10m

Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajoittamattomat muutokset

ULLAKON MUUTOKSET

Vuosi

Muutos

1977-1978

Ullakolle rakennettiin kanavat ja uudet iv-konehuoneet, vesikatolle lauhdutin ja poistoilmahormit. A-siiven pohjoisjulkisivun yläosaan asennettiin tuloilmasäleikkö.

SÄILYNEET OMINAISPIIRTEET

JULKISIVUT

OMIN AISPIIRTEET JA YKSITYISKOH DAT

Julkisivun vanhat terastirappauspinnat ovat pääosin säilyneet 1950-luvulta, samoin parvekkeet ja ensiapupoliklinikan katos sekä osa ikkunoista. B-siiven julkisivu on ainakin osittain rapattu uudelleen purku- ja muutostöiden takia.

Vesikatolle on asennettu ilmanvaihtolaitteita eri vaiheissa. B-siiven 3. kerroksen itäisivun terassi on rakennettu umpeen 1990-luvulla. Pääportaan ulko-oven eteen on 1980-l. rakennettu katos.

Rakennuksen yleisin ikkunatyyppi on ollut jakamaton, suorakaiteen muotoinen pystysuuntainen ikkuna. Ikkunat on uusittu ja samalla varustettu alareunan tuuletusikkunalla. B-siiven odotustilojen ikkunat ovat säilyneet.

Näkymä Mechelininkadulta. Vasemmalla nelikerroksinen B-siipi, oikealla kuusikerroksinen A-siipi. Heikki Havas 1954. N34241, HKM

Länsijulkisivu vuonna 2011. B-siiven odotustilojen ikkunat ovat säilyneet. Pohjakerroksen ikkunat on uusittu ja niihin on lisätty tuuletusikkuna. Kari Hakli 2011

Näkymä Mechelininkadulta. Vasemmalla nelikerroksinen B-siipi ja ensiapupoliklinikan sisäänkäyntikatos, oikealla kuusikerroksinen A-siipi. Heikki Havas 1954. N 34242, HKM

Näkymä Mechelininkadulta. MS 2011

JULKISIVU ETELÄÄN

Eteläjulkisivu vuonna 1954. Valok. Heikki Havas. N34240, HKM

Näkymä lounaasta kohti A-siiven eteläsivua. MS 2011
Ikkunat on uusittu ja niihin on lisätty tuuletusikkuna.

Näkymä kaakosta kohti A-siiven eteläsivua ja itäpäätä. Kari Hakli 2011

Näkymä idästä kohti A-siiven päätyä. Päädyistä ulkoneva kapea, harjakattoinen päätyosa, jonka kylkeen on rakennettu kulmaparvekkeet, on 1950-luvun kerrostaloarkkitehtuurille tyypillinen ratkaisu. Kari Hakli 2011

Näkymä idästä kohti A-siiven päätyä, oikealla pääportaan korkea ikkuna. Kari Hakli 2011

Näkymä idästä sisäpihan puolelta ennen vanhan sairaalapaviljongin purkamista (purkutyöt 1963-1965).
C. Grünberg 1963. N 21574,HKM

Näkymä idästä sisäpihan puolelta. Porrashuoneen ulko-oven eteen on rakennettu katos 1980-luvulla. Pohjoissiiven kolmannen kerroksen terassi on muutettu sisätilaksi 1990-luvulla. Ikkunat on uusittu. Pohjoispuolelle on rakennettu laajennusosia kahdessa vaiheessa vv. 1987-1992. Kari Hakli 2011

Näkymä luoteesta 3-rakennuksen parvekkeelta. MS 2011.

Näkymä koillisesta. Katolle on asennettu ilmanvaihto- ja jäähdytyslaitteita. Ikkunat on uusittu ja huoneiden ikkunat on varustettu alaosan tuuletusikkunalla. MS 2011

Oikealla näkymä luoteesta Mechelininkadulta. Ikkunat on uusittu ja huoneiden ikkunat on varustettu alaosan tuuletusikkunalla. Sisäänkäyntikatos ja parvekekaiteet ovat säilyneet 1950-luvulta. MS 2011

Näkymä luoteesta Mechelininkadun puolelta. 1950-luvun valokuva. HKM

SISÄTILAT

OMINAISPIIRTEET JA YKSITYISKOHDAT

Keskusrakennuksessa on pääosin säilynyt alkuperäinen tilarakenne, esimerkiksi A-siiven päätyikkunoihin päättyvä keskikäytävä. Peruskorjausten ja sisustusmuutosten yhteydessä on uusittu sisäovia, pintamateriaaleja ja hissejä sekä rakennettu uusia alakattoja. Alkuperäisiä pintoja tai yksityiskohtia on säilynyt erityisesti ensimmäisessä, toisessa, neljännessä ja viidennessä kerroksessa sekä porrashuoneissa.

Ensimmäisen ja toisen kerroksen välisessä, käytöstä suljetussa porrashuoneessa on toisen kerroksen tasolla säilynyt Mikael Schilkinin seinäreliefi.

Esimerkkejä säilyneistä 1950-luvun yksityiskohdista ovat pää- ja sivuporrashuoneen kaiteet kauniisti muotoiltuine puisine käsijohteineen ja ikkunoiden suojakaiteet.

Ensimmäisessä kerroksessa on säilynyt poliklinikan lasisiorakenteinen, -teräsrakenteinen tuulikaappi. B-siiven ensimmäisen ja toisen kerroksen odotustiloissa on säilynyt vanhan päätyhissin puinen, muotoiltu kehys, sisäseinien puhtaaksi muurattuja punatiiliseinäpintoja, alkuperäisiä kattovalaisimia ja ilmanvaihtosäleikköjä. Molemmissa aulatiloihin on säilynyt alkuperäinen messinkilistoin jaettu mosaiikkibetonilattia, päätyseinän liuskekivipinta ja siihen liittyvä punatiilillä / laatoilla päällystetty kookas, pienoispuutarhan omainen huonekasviallas. Ensimmäisen kerroksen odotustilassa on 1950-luvulta säilynyt puinen ikkunapenkki.

Sisäkattojen alkuperäiset, suorakaiteen muotoiset, viistoreunaiset rei'itetyt kipsilevyt ovat paikoin säilyneet. Osa alkuperäisistä sisäovista tunnusomaisine pukinsarvipainikkeineen ovat jäljellä, mm. 5. kerroksessa.

Neljännen kerroksen hissiaulan ja käytävän välisen aukon vaaleasävyinen mosaiikkibetonikehys on erikoinen, 1950-luvulta säilynyt yksityiskohta.

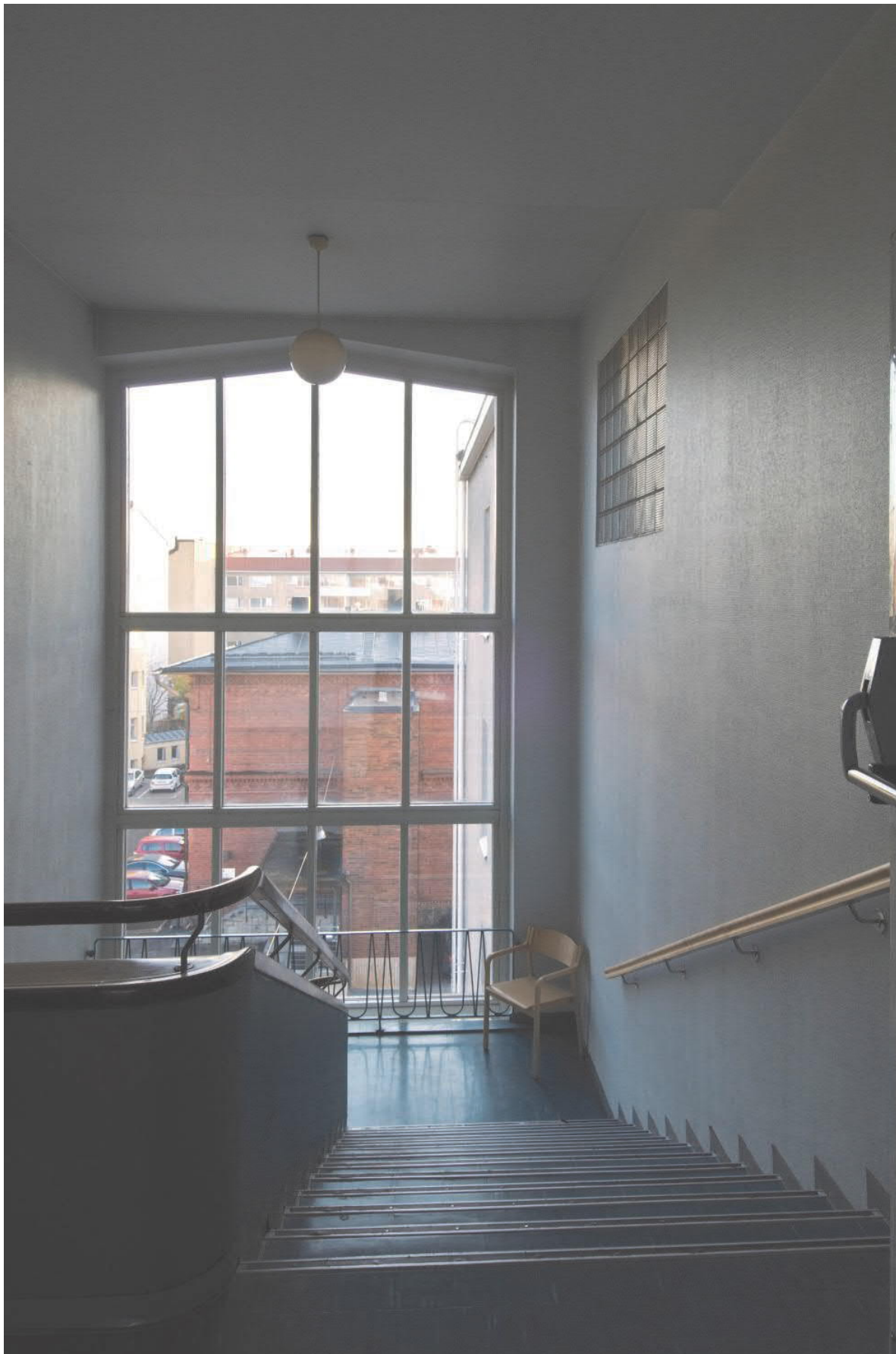
1950-luvun radioattoreita on säilynyt mm. 5. kerroksen potilashuoneissa.

Alkuperäinen lattiapinnoite oli jaspé-kuvioitu linoleumi poikkeavilla jakoraidoilla. Valokuva HKM.

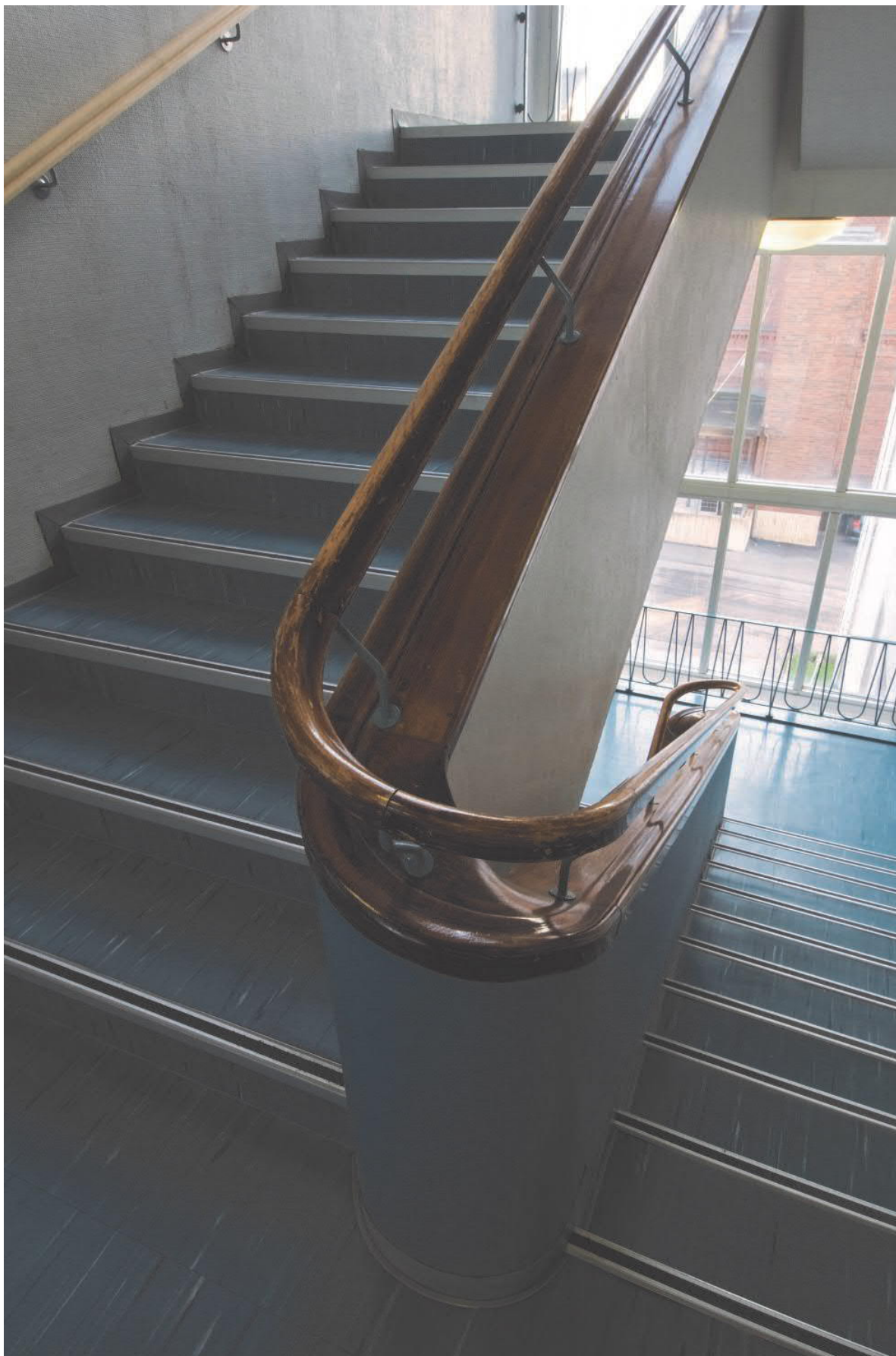
Pääporras. Kari Hakli 2011

Pääporras, ylin välitasanne, 4.-5. kerros. Kari Hakli 2011

Pääporras, 4. kerroksen porrastasanne. Kari Hakli 2011

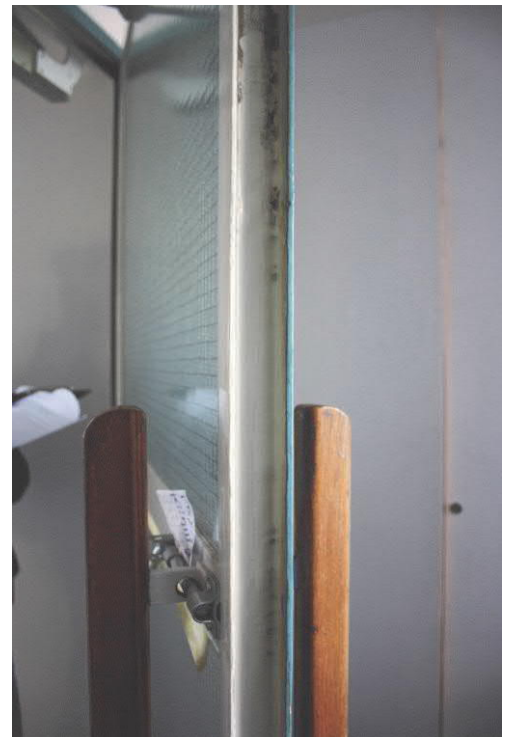
Pääporras. Portaan kaide kauniisti muotoiltuine puisine käsijohteineen on säilynyt 1950-luvun yksityiskoh-
ta. Kari Hakli 2011

Pääporras. Ikkunan suojakaide on 1950-luvun rakennusvaiheesta säilynyt, tunnusomainen yksityiskohta. MS 2011

Pääporrashuoneen teräslasiovi. MS 2011

Pääporrashuoneen teräslasioven tamminen vedin. MS 2011

Itäpäädyn porrashuone. MS 2011

Ensimmäisen kerroksen odotustilasta toiseen kerrokseen johtavan porrashallin eteläseinällä on Mikael Schilkinin reliefi. Porras on suljettu käytöstä. MS 2011

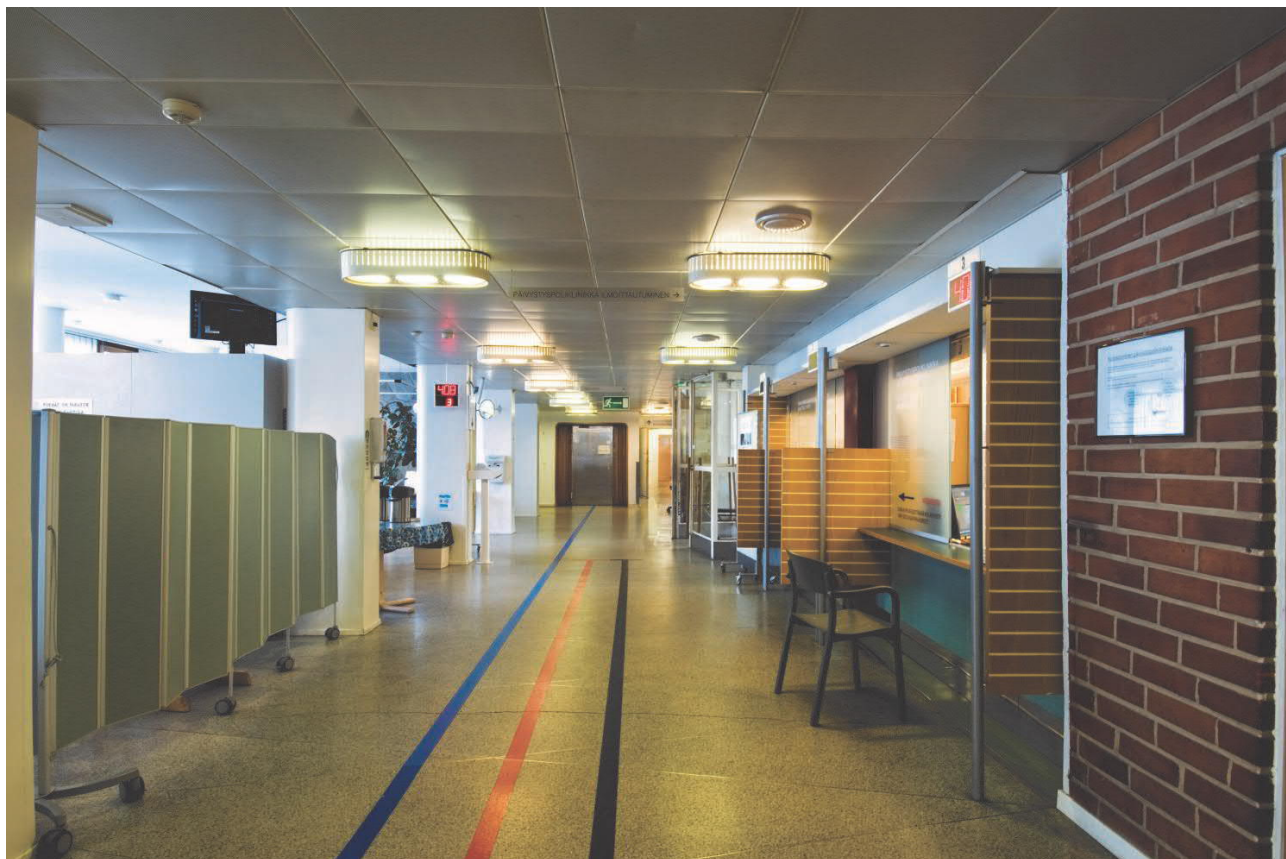
Käytöstä suljettu porrashuone, 1.-2. kerros. MS 2011

Tuulikaappi, kirurgisen poliklinikan sisäänkäynti 1950-luvulla. Oikealla avoporras toisen kerroksen odotusaulaan (oikealla). Valokuva HKM

Tuulikaappi, 1. kerros. Avoportaasta eteen on asennettu rulooseinä. Alakaton otsapinta peittää lasiseinän yläosan. Kari Hakli 2011

Odotustila, 1. kerros. Kari Hakli 2011

Tuulikaappi, 1. kerros. Kari Hakli 2011

Lasi-teräsrakenteinen, alkuperäinen tuulikaappi. Odotustila, 1. kerros. MS 2011

Odotustilan säilyneet 1950-luvun sisäseinät ovat osittain puhtaaksi muurattua punatiiltä. 1. kerros.
MS 2011

Odotustilan päädyssä on säilynyt vanhan hissin puinen, muotoiltu kehys. 2. kerros.
MS 2011

Odotustilan säilynyt alkuperäinen ilmanvaihtosäleikkö. 1. kerros. MS 2011

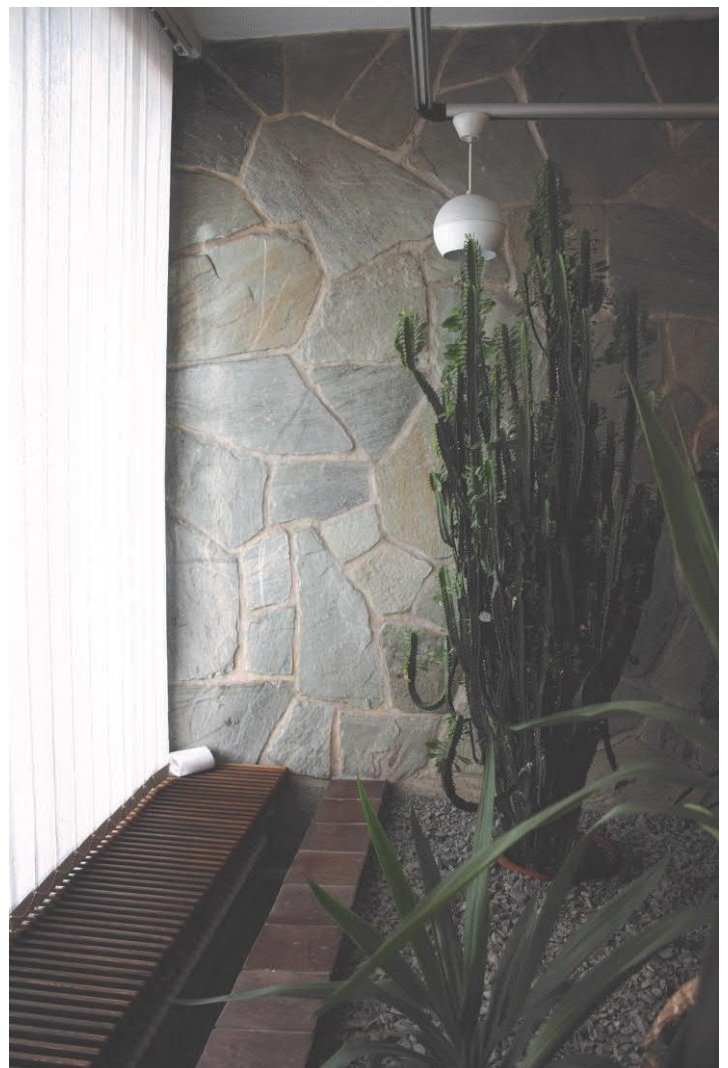
Alkuperäinen 1950-luvun aulavalaisin, 2. kerros. MS 2011

Alkuperäinen messinkilistoin jaettu mosaiikkibetonilattia. MS 2011

Huonekasviallas ja pyöreä pilari. Yksityiskohta, odotustila, 1. kerros. MS 2011

Puinen ikkunapenkki ja liuskekivellä verhottu taustaseinä - 1950-luvun säilyneitä yksityiskoh- tia. Odotustila, 1. kerros. MS 2011

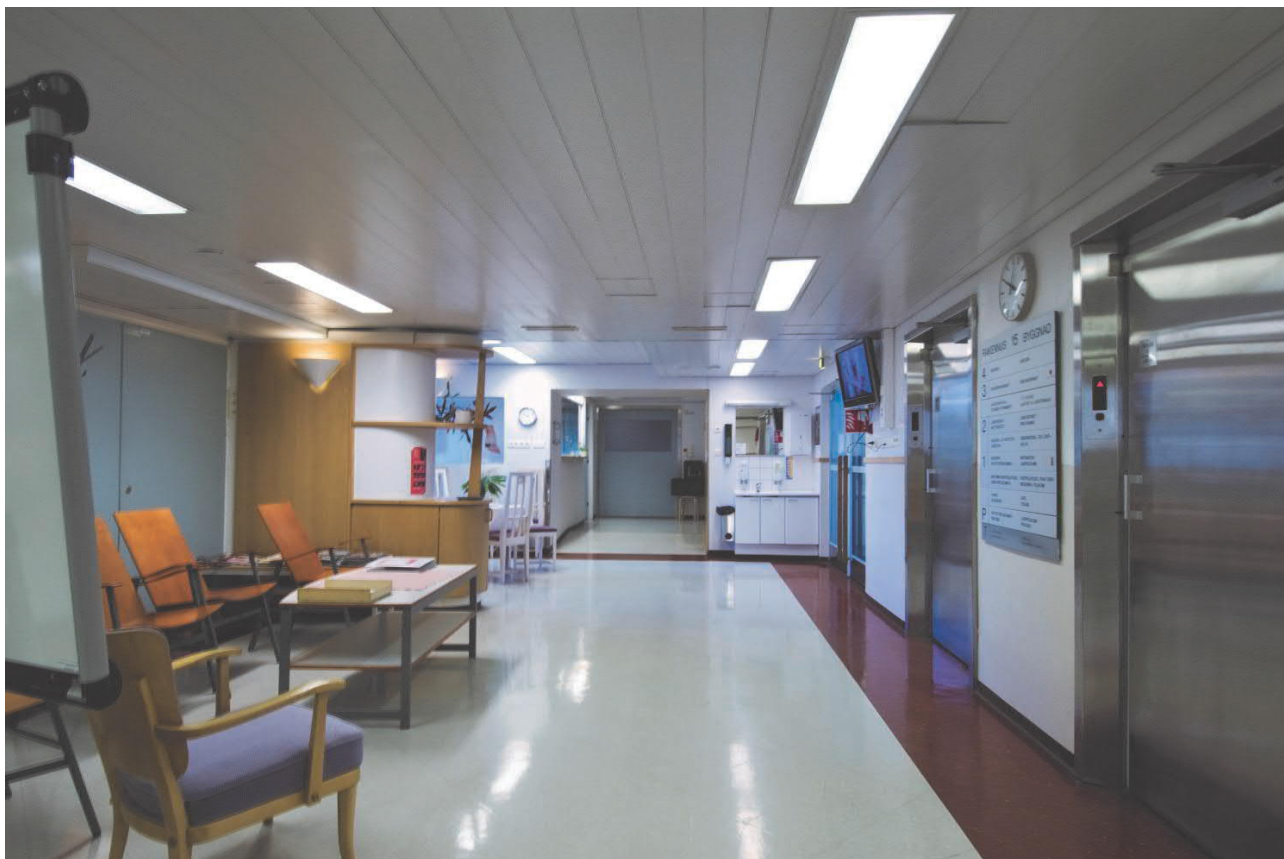
Odotustila, 2. kerros. Kari Hakli 2011

Odotustila, 2. kerros. Kari Hakli 2011

Odotustilan huonekasviallas, 2. kerros. MS 2011

Aula, 3. kerros. Kari Hakli 2011

Aula, 3. kerros. Kari Hakli 2011

Aula, 3. kerros. MS 2011

Käytävä, 3. kerros. Kari Hakli 2011

Käytävä, 3. kerros, näkymä itäpään suuntaan.. MS 2011

Käytävä, 3. kerros, näkymä länsipään suuntaan. MS 2011

Hissiaulan pyöreä pilari, 4. kerros. MS 2011

Hissiaula ja kehystetty aukko käytävään, 4. kerros. MS 2011

Hissiaula, 4. kerros. MS 2011

Hissiaulan ja käytävän välinen kehystetty aukko on 1950-luvulta säilynyt yksityiskohta. 4. kerros. MS 2011

Käytävä itäpäädyn suuntaan, 4. kerros. MS 2011

Hissiaulan ja käytävän välinen, mosaiikkibetonielementeillä kehystetty aukko. Pienireikäinen rei'itetty kipsilevy on 1950-luvulta . MS 2011

Käytävän yksityiskohta, 4. kerros. Säilynyt 1950-luvun yksityiskohta: jalkalista ja ovilista on yhdistetty jiiriiliitoksella. MS 2011

Hissiaula, 5. kerros. Kari Hakli 2011

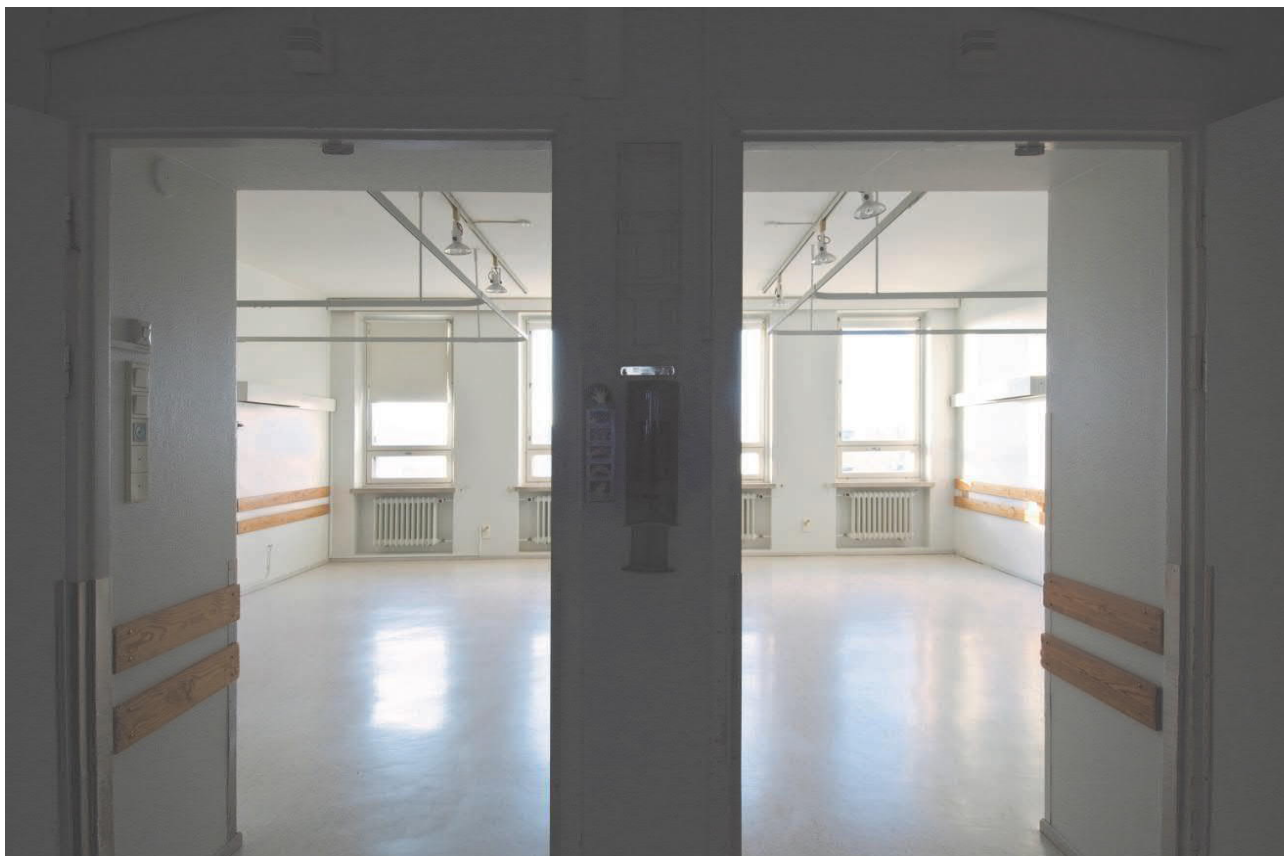
Hissiaula, 5. kerros. Kari Hakli 2011

Hissiaula, 5. kerros. Kari Hakli 2011

Käytävä ja hissiaulan teräslasiov, 5. kerros. Käytävän kattoon on lisätty pinta-asennuksia 1970-luvulta lähtien. Kari Hakli 2011

Potilashuoneiden ovet, 5. kerros. Kari Hakli 2011

Potilassali 521 on muodostettu purkamalla kahden potilashuoneen väliseinä. 5. kerros. Kari Hakli 2011

Potilashuone 516, 5. kerros. Kari Hakli 2011

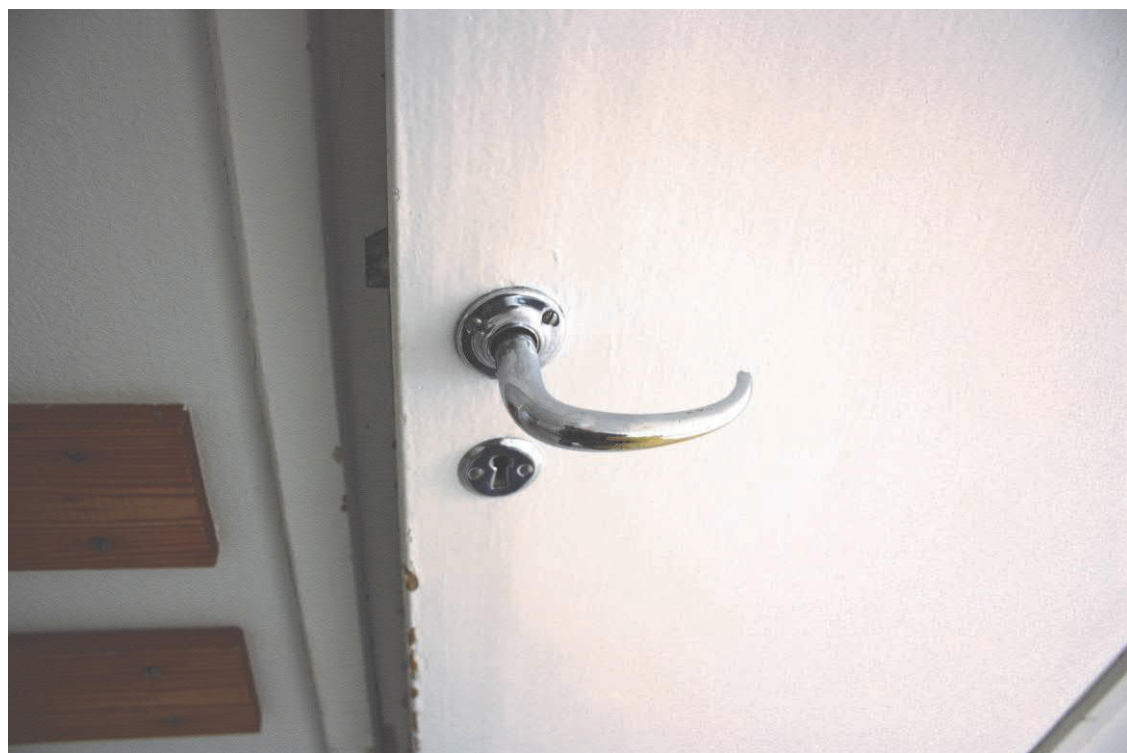
Potilashuone 517 5. kerros. MS 2011

Säilyneitä 1950-luvun alkuperäisiä ovia, käytävä, 5. kerros. MS 2011

Potilashuoneissa on säilynyt 1950-luvun radiaattoreita, 5. kerros. MS 2011

Säilyneitä alkuperäisiä yksityiskohtia, käytävä, 5. kerros. Laakaovi pukinsarvivetimellä ja oven lasiaukko. MS 2011

SÄILYNEET OMINAISPIIRTEET JA TÄRKEIMMÄT MUUTOKSET YHTEENVETO

Sisätilat

Keskusrakennuksessa on pääosin säilynyt alkuperäinen tilarakenne, esimerkiksi A-siiven päätyikkunoihin päättyvä keskikäytävä ja B-siiven odotusaulat. Peruskorjausten ja sisustusmuutosten yhteydessä on uusittu sisäovia, pintamateriaaleja ja hissejä sekä rakennettu uusia alakattoja. Alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia on säilynyt erityisesti ensimmäisessä, toisessa, neljännessä ja viidennessä kerroksessa sekä porrashuoneissa.

Ensimmäisen ja toisen kerroksen välisessä, käytöstä suljetussa porrashuoneessa on toisen kerroksen tasolla säilynyt Mikael Schilkinin seinäreliefi.

Esimerkkejä säilyneistä 1950-luvun yksityiskohdista ovat pää- ja sivuporrashuoneen kaiteet kauniisti muotoiltuine puisine käsijohteineen ja ikkunoiden suojakaiteet.

B-siiven ensimmäisen ja toisen kerroksen odotustiloissa on säilynyt esimerkiksi 1. kerroksen lasiteräsrakenteinen tuulikaappi, vanhan päätyhissin puinen, muotoiltu kehys, sisäseinien puhtaaksi muurattuja punatiiliseinäpintoja, alkuperäisiä kattovalaisimia ja ilmanvaihtosäleikköjä. Molemmissa aulatiloissa on säilynyt alkuperäinen messinkilistoin jaettu mosaiikkibetonilattia, päätyseinän liuskekivialue ja siihen liittyvä punatiilillä / laatoilla päällystetty kookas, pienoispuutarhan omainen huonekasviallas. Ensimmäisen kerroksen odotustilassa on 1950-luvulta säilynyt puinen ikkuna-penkki.

Sisäkattojen alkuperäiset, suorakaiteen muotoiset, viistoreunaiset rei'itetyt kipsilevyt ovat paikoin säilyneet. Osa alkuperäisistä sisäovista tunnusomaisine pukinsarvipainikkeineen ovat jäljellä, mm. 5. kerroksessa.

Neljännen kerroksen hissiaulan ja käytävän välisen aukon vaaleasävyinen mosaiikkibetonikehys on erikoinen, 1950-luvulta säilynyt yksityiskohta.

1950-luvun radiaattoreita on säilynyt mm. 5. kerroksen potilashuoneissa.

Julkisivut ja vesikatto

Julkisivun vanhat terastirappauspinnat ovat pääosin säilyneet 1950-luvulta, samoin parvekkeet ja Mechelininkadun puoleinen sisäänkäyntikatos sekä osa ikkunoista. B-siiven julkisivu on ainakin osittain rapattu uudestaan purku- ja muutostöiden takia.

Vesikatolle on asennettu ilmanvaihtolaitteita eri vaiheissa. B-siiven 3. kerroksen itäisivun terassi on rakennettu umpeen 1990-luvulla. Pääportaan ulko-oven eteen on 1980-l. rakennettu katos.

Rakennuksen yleisin ikkunatyyppi on ollut jakamaton, suorakaiteen muotoinen pystysuuntainen ikkuna. Ikkunat on uusittu ja samalla varustettu alareunan tuuletusikkunalla. B-siiven odotustilojen ikkunat ovat säilyneet.

Vesikatolle on asennettu ilmanvaihtolaitteita. B-siiven Kolmannen kerroksen terassi on rakennettu umpeen 1990-luvulla. Pääportaan ulko-oven eteen on 1980-l. rakennettu katos. Rakennuksen yleisin ikkunatyyppi on ollut jakamaton, suorakaiteen muotoinen pystysuuntainen ikkuna. Ikkunat on uusittu ja samalla varustettu alareunan tuuletusikkunalla. B-siiven odotustilojen ikkunat ovat säilyneet.

Tärkeimmät muutokset

Pohjoisosan muutosten lisäksi keskusrakennuksen tärkeimmät muutokset ovat liittyneet ilmanvaihdon parannuksiin ja palo-osastoinnin parantamiseen. B-siiven kolmannen kerroksen kanttiinin ja kirjaston muutos toimisto- ja varastotiloiksi sekä terassin muutos sisätilaksi ovat merkittävimpiä sisätilamuutoksia, lukuun ottamatta pohjakerroksen ensiapuklinikan tilojen toistuvia muutoksia.

1963-1965

Vanhan rakennus 1:n purkamisesta aiheutuva jälkikorjaus ja pohjoisosan muutokset. Uusi päätyjulkisivu.

1972-74

Ensiapupoliklinikan 1-kerroksinen laajennus ja vastaavat muutokset A-siiven pohjakerroksessa.

1977-1978

Ilmastointijärjestelmän uudistaminen, ullakolle iv-konehuoneet, vesikatolle lauhdutin ja poistoilmahormit.

1983-1987

Laajennus B-siiven pohjoispuolelle ja siitä aiheutuvat muutokset vanhassa B-siivessä.

1993-1994

Korjaus- ja muutostyöt eri kerroksissa. Kirurgian poliklinikan korjaus- ja muutostyöt 1. kerroksessa. 3. kerroksen peruskorjaus ja muutos, itäisen aurinkoterassin muutos sisätilaksi.

2009-2010

Malmin sairaalan väistötilojen järjestelyt.

LÄHTEET

Sairaalan yleistä rakennushistoriaa ja lähteitä käsitellään tarkemmin Marian sairaalaa koskevan rakennushistorian selvityksen kokoavassa johdanto-osassa.

Rakennuksen 15 rakennushistorian lähteitä ovat lisäksi seuraavat arkistot ja julkaisut.

Arkistot

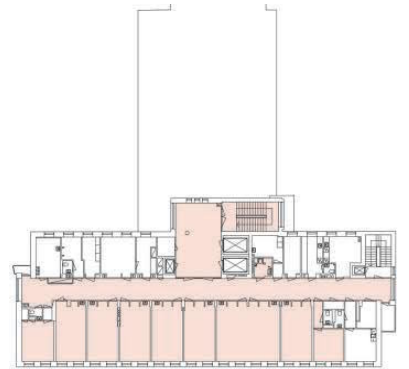
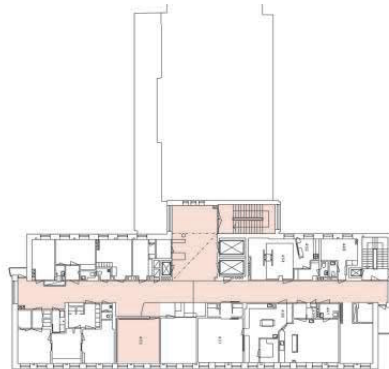
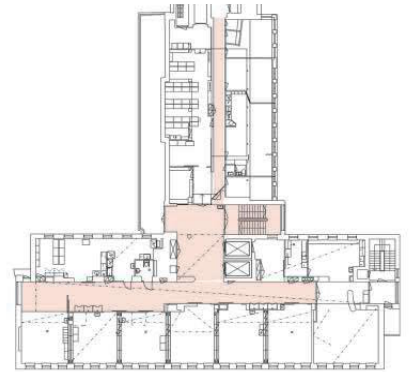
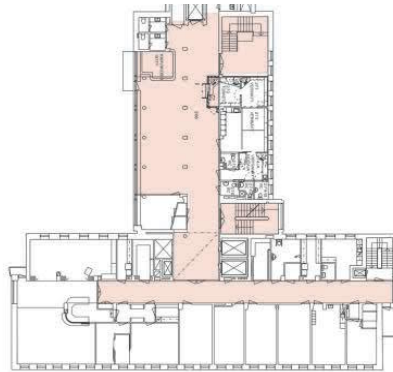
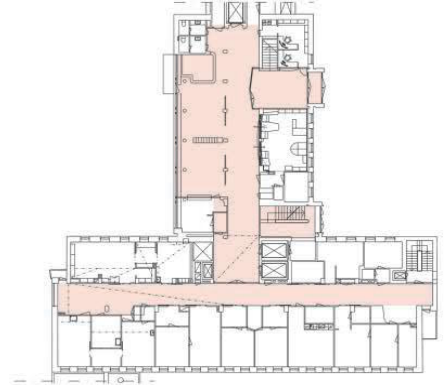
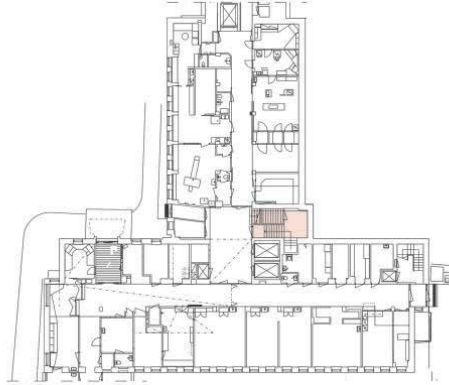
Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Tilakeskuksen arkisto

Keskusrakennusta koskevat painetut lähteet

Railonkoski, M., 1954. Marian sairaalan uusi keskusrakennus. *Sairaalatalous* 9/1954, 125-126

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisusarja. Helsingin kaupungin uudisrakennukset A1: Marian sairaalan keskusrakennus. Helsinki 1956

"Maria silhuetten förändras". *Epione*, 47 årg., maj 1954, s. 107-111.
Tidskrift utgiven av sjuksköterskeföreningen i Finland.

Marian sairaalan alue

RAKENNUS 15

HUONEINVENTOINTI 2011

POHJAKERROS RAKENTEIDEN AJOITUS

0. KRS

1. KERROS RAKENTEIDEN AJOITUS

2. KERROS RAKENTEIDEN AJOITUS

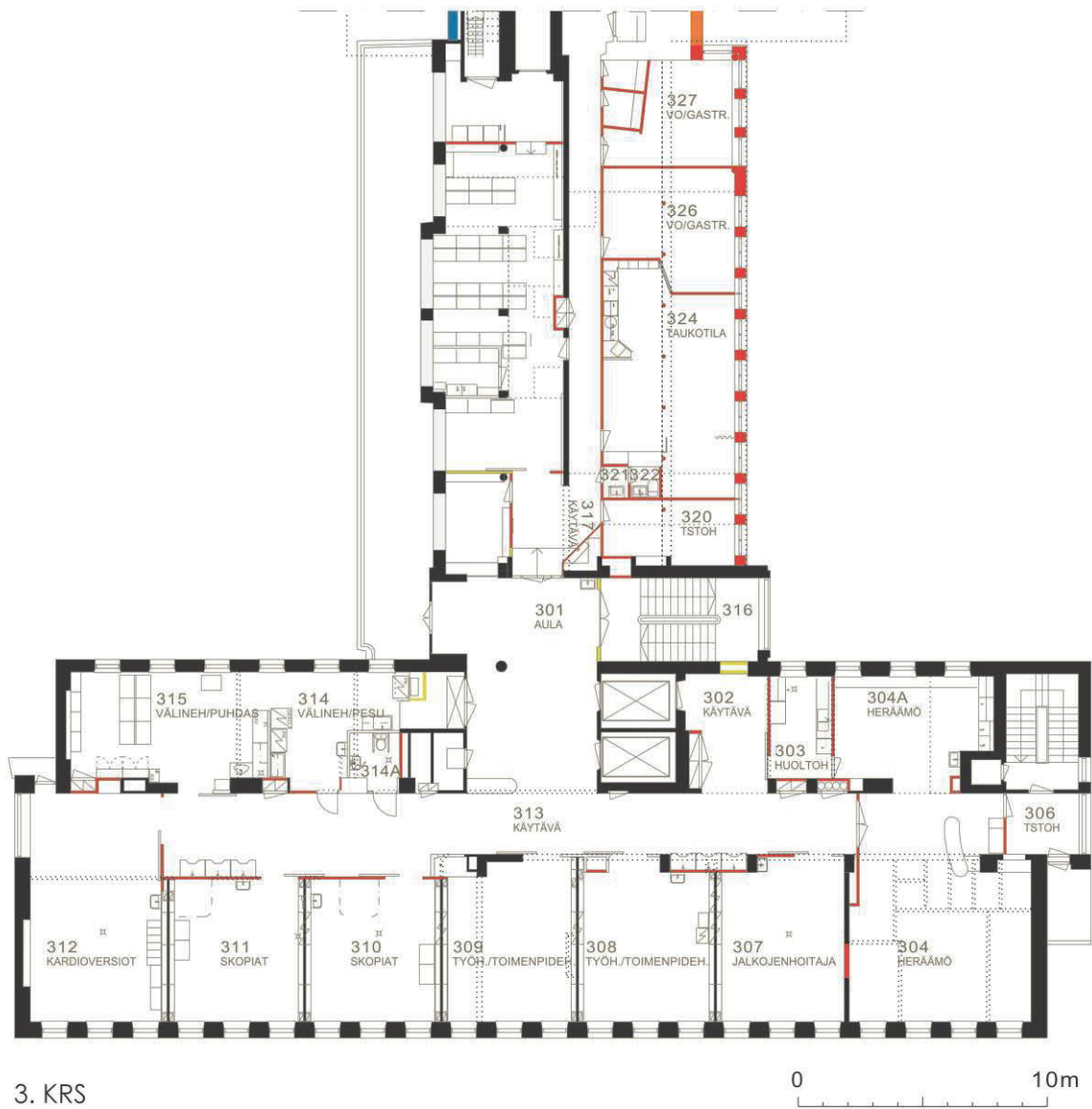
2. KRS

0 10m

Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajottamattomat muutokset

3. KERROS RAKENTEIDEN AJOITUS

Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajoittamattomat muutokset

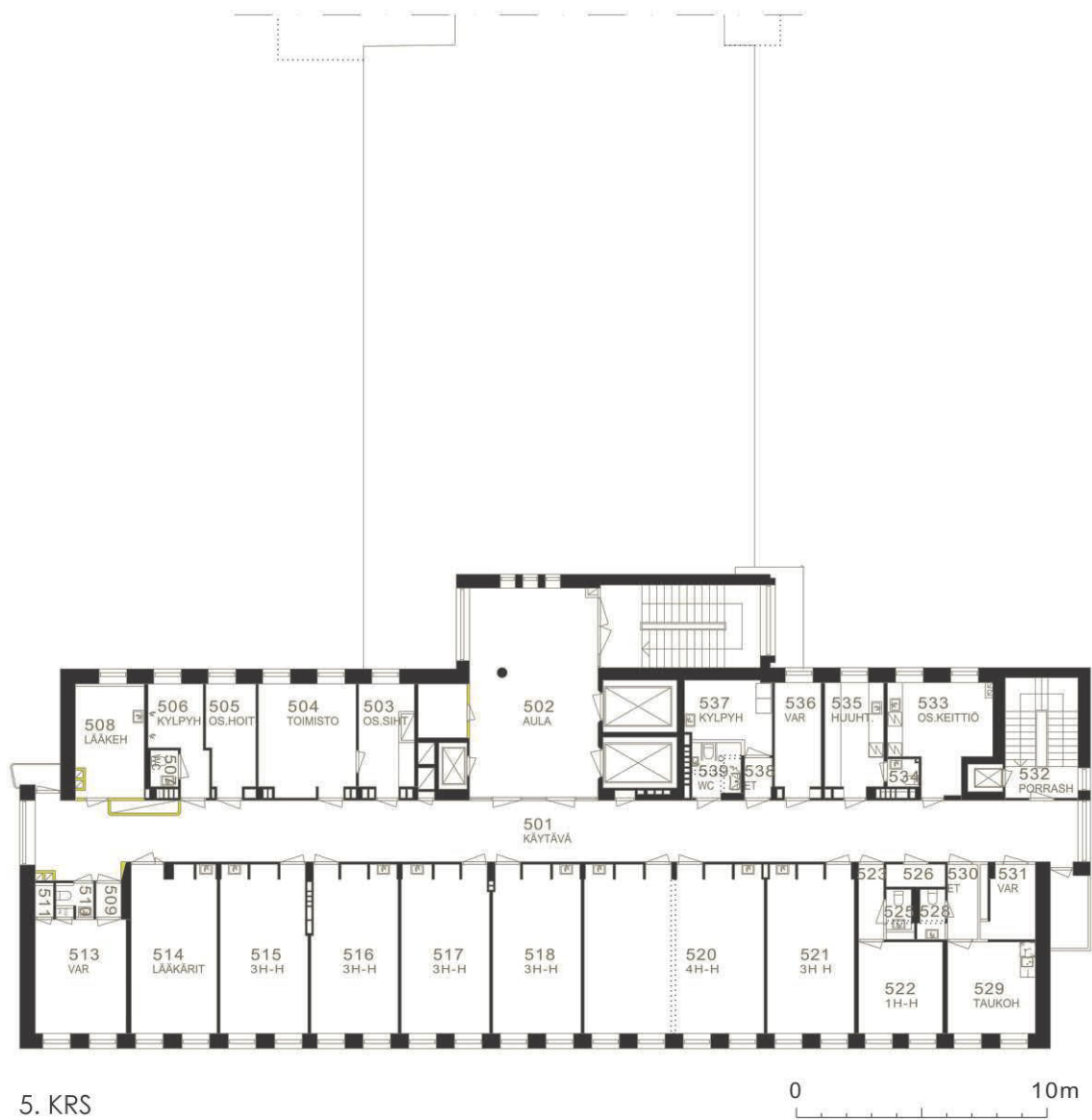
4. KERROS RAKENTEIDEN AJOITUS

Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajoittamattomat muutokset

5. KERROS RAKENTEIDEN AJOITUS

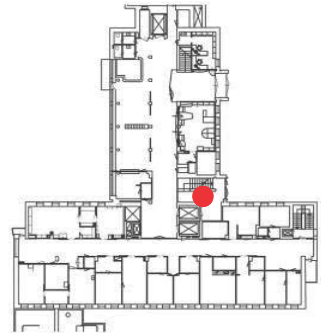
Rakennusosien ajoitus

- alkuperäinen 1954
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- ajoittamattomat muutokset

Kuva Kari Hakli 2011

PÄÄPORRAS

Kerros	Porrashuone	0.-5.
Yleiskuvaus		Porrashuoneessa on säilynyt 1950-luvun alkuperäisiä yksityiskohtia. MM. lattiapäällysteet on uusittu.
Lattia		Vinyylilaatta vihertävänsininen
Askelmat		Vinyylilaatta vihertävänsininen Harmaat askelkulmalistat
Jalkalista		Harmaa muovilista
Seinät		Synteettinen kuitukangas, maalattu
Seinät		Lasitiiliuukko ylätasolla
Katto		Sileä, maalattu, uppoasennukset
Katto		
Kattolista		Ei
Ovet		Ks. aulat
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Kuultokäsitelty puupäällystetty kaide puukäsijoh- teella säilynyt Uusi käsijohde seinällä
Valaisimet		
Kalusto		

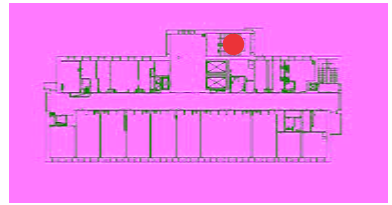
PÄÄPORRAS

Pääporras. Portaankaide käsijohteineen ovat tunnusomainen yksityiskohta 1950-luvun rakennusvaiheesta. MS 2011

PÄÄPORRAS
5. Kerros

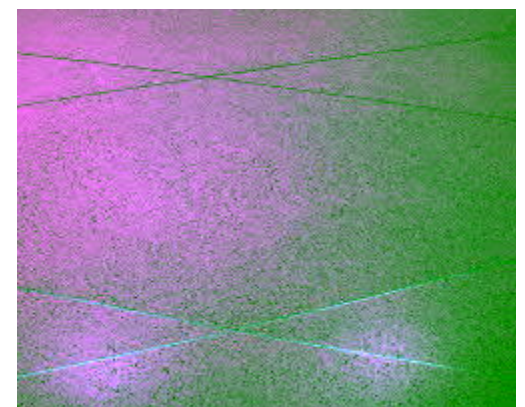
5. kerros—välitasanne

5. kerros—kaide

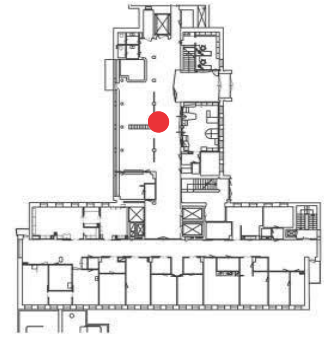

Odotustila, 1. kerros. MS 2011

200I, 251I, 252I AULA, KAHVIO, ODOTUSTILA

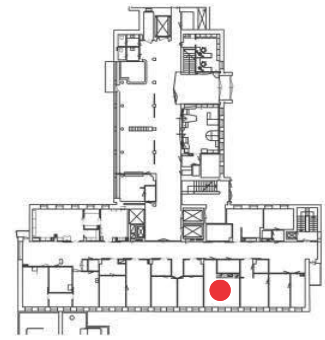
1. kerros

	Huonekortit 1993	
Kerros		1
Yleiskuvaus	Odotusaula	Odotusaula
Lattia	Vanha betonimosaiikkilattia, ei toimenpiteitä	Mosaiikkibetonilattia, diagonaalimessinkilistat. Betonissa harmaata, mustaa, vaaleaa runkoainetta
Jalkalista	Vanha jalkalista säilytetään, kahvion tiskin muutos-alueiden osalta uusi, vanhaa vastaava jalkalista	Ikkunaseinällä säilynyt uraprofiilijalkalista, maalattu Muualla matalampaa ja korkeampaa yksinkertaista jalkalista
Seinät	VRM+R3 (kahviotiskin seinä)	Rapatut ja valkoiseksi maalatut seinät. Kiiltäväksi maalattu pilaririvi.
Seinät		Tiiliseinä leveällä saumalla Liuskekivipintainen koristeseinä istutusaltaan takana
Katto	Vanha osittain alaslaskettu alumiinikasettikatto avaus/sulkeminen sähköasennusten edellyttämässä laajuudessa, ks. S-suunnitelma	Valkoiseksi maalattu katto
Katto		Metallinen alakatto, pienireikäinen. V-saumainen levy, venttiilejä
Kattolista		Ei
Ovet	1/100 lupakuussa esitetyn palo-oven muutostyöt I -laajennus vaiheen rajalla	Säilynyt parvekeovi Eri-ikäisiä laakaovia (maalattuja ja viilutettuja). Uusi hissiovi, vaikka kiiltäväksi lakattu "kehys" säilynyt Vanha säilynyt "puhelinkopinovi" monikulmaisella lasiaukolla, uudet helat
Ikkunat	-	Lakautet vanhat puuikkunat, messinkiset pukinsarvipainikkeet ym. säilyneet helat Mosaiikkibetoninen ikkunapenkki, kellertävä Altaan taustalla ikkunapenkki lakattua rimaa
Varusteet ja laitteet		Ikkunapenkin alla vaakatasoon ripustetut "siro"? - patterit.
Valaisimet		Upotettuja ja pinta-asennettuja uudempia valaisimia, lisäksi pitkänomaiset, pyöristetyt peltivalaisimet vanhoja
Kalusto		Istutusallas, klinkkerireunat, tiilenväriset. Ilm. säilynyt alkuperäinen laatoitus, tarkistettava Irtoistuimet

OSASTONKANSLIA (NYK. 217I TAUKOHUONE)

1. kerros

	Huonekortit 1993	
Kerros	1	
Yleiskuvaus		
Lattia	Vanha betonimosaiikki Uusi muovimatto	
Jalkalista	Vanha klinkkeri puretaan Uusi Upofloor	
Seinät	VRM+R3 Laatoitus kts. piir. no. 7	
Seinät		
Katto	VRM+R2 Vanha osittainen kiviaineinen alakatto puretaan; uusi osittainen alakatto kts. piir. nro 2, kipsilevyotsa	
Katto		
Kattolista		
Ovet	Uusi OL kts. RS	
Ikkunat	Kunnostus + maalaus kts. RS	
Varusteet ja laitteet	Kts. piir. nro 7	
Valaisimet		
Kalusto		

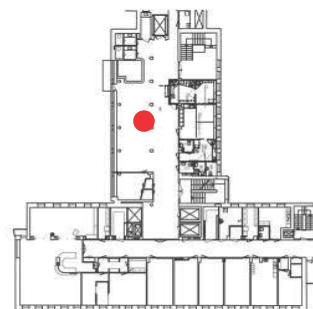

Kuva Kari Hakli 2011

MS 2011

201 AULA
2. kerros

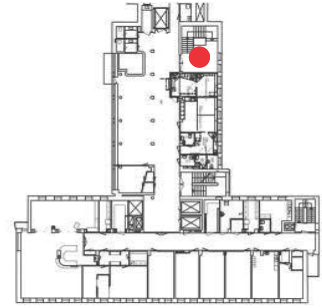

Kerros		2
Yleiskuvaus		Odotusaula
Lattia		Mosaiikkibetonilattia, diagonaalimessinkilistat. Betonissa harmaata, mustaa, vaaleaa runkoainetta
Jalkalista		Ikkunaseinällä säilynyt uraprofiilijalkalista, maalattu Muualla matalampaa ja korkeampaa yksinkertaista jalkalistaa
Seinät		Rapatut ja valkoiseksi maalatut seinät. Kiiltävä pilaririvistö. Valkoiseksi maalattuja ja viilupintaisia uusia palvelutiskin seinäkkeitä.
Seinät		Puhtaaksimuurattu punatiiliseinä leveällä saumalla Liuskekivipintainen koristeseinä istutusaltaan takana
Katto		Ikkunaseinän vieressä valkoiseksi maalattu katto
Katto		Metallinen alakatto, pienireikäinen. V-saumainen levy, venttiilejä
Kattolista		Ei
Ovet		Säilynyt parvekeovi, painike poistettu Eri-ikäisiä laakaovia (maalattuja ja viilutettuja). Uusi hissiovi; kiiltäväksi lakattu puukehys säilynyt
Ikkunat		Lakaut vanhat puuikkunat, messinkiset pukinsarvipainikkeet ym. säilyneet helat Mosaiikkibetoninen ikkunapenkki, kellertävä Verhokotelo (ei käytössä)
Varusteet ja laitteet		Ikkunapenkin alla vaakatasoon ripustetut 1950-l. radioattorit. Altaan taustalla uudempi patteri
Valaisimet		Upotettuja ja pinta-asennettuja uudempia valaisimia, lisäksi pitkänomaiset, pyöristetyt peltivalaisimet (1954)
Kalusto		Istutusallas, klinkkerireunat, tiilenväriset (1954) Irtokalusteista säilynyt pieni lasihyllykaappi Uudet palvelutiskit

AULASPORRAS

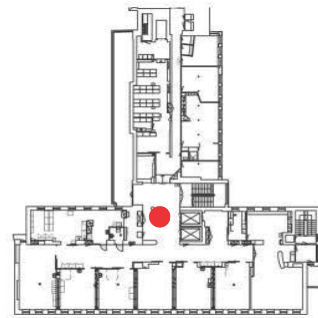
2. kerros

Kerros		2
Yleiskuvaus		Ruloseinällä 1. kerroksessa suljettu vanha porras aulakerrosten välillä
Lattia		Mosaiikkibetoni
Jalkalista		Maalaus
Seinät		Rapatut ja valkoiseksi maalatut seinät. Mikael Schlkinin äiti- ja lapsi-aiheinen keraaminen reliefi eteläseinällä
Seinät		
Katto		Tasoitettu, valkoiseksi maalattu katto
Katto		
Kattolista		Ei
Ovet		Säilynyt teräslasiovi
Ikkunat		Uusittu ikkuna
Varusteet ja laitteet		Vanha patteri ikkunan alla (1954)
Valaisimet		Pyöreät pinta-asennetut valaisimet
Kalusto		

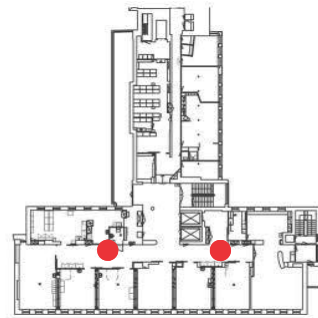
301 AULA
3. kerros

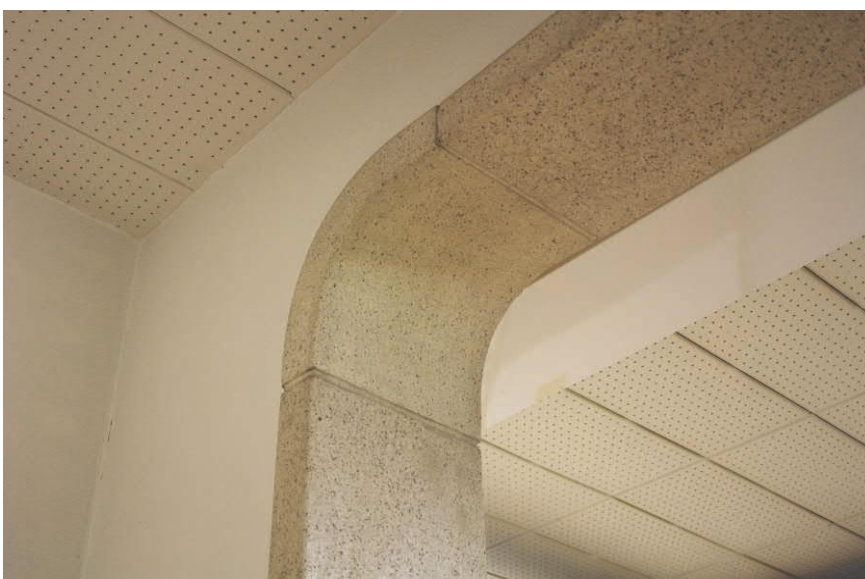
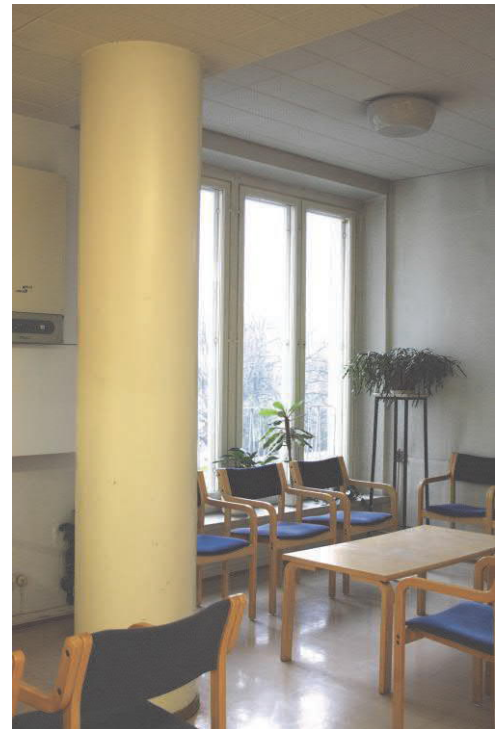
Kerros		3
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovipäällyste Tiiliaskelmat terassiovelle säilyneet
Jalkalista		
Seinät		Rapattu ja maalattu
Seinät		
Katto		Alakatto uusi, metallilevy
Katto		
Kattolista		
Ovet		Uusia
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Upotetut valaisimet
Kalusto		

313 KÄYTÄVÄ
3. kerros

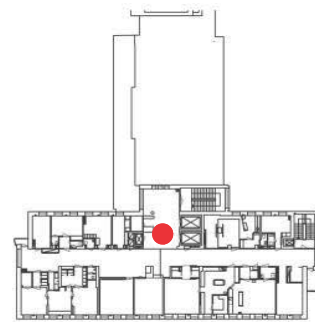

Kerros		3
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovipäällyste
Jalkalista		
Seinät		Rapattu t. tasoitettu ja maalattu
Seinät		
Katto		Alakatto uusi, metallilevy
Katto		
Kattolista		
Ovet		Ainakin pääosin uusia, joukossa liukuovia, käytävää jaettu
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Upotetut valaisimet
Kalusto		

HISSI- JA ODOTUSAULA

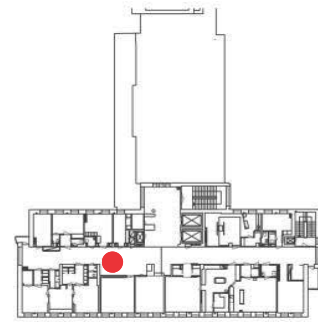
4. kerros

Kerros		4
Yleiskuvaus		
Lattia		Vinyylilaatta, muovipäällyste
Jalkalista		
Seinät		Rapattu ja maalattu Oviaukossa säilynyt mosaiikkibetonista tehty pyöristetty reunus
Seinät		
Katto		Alakatto rei'itettyä kipsilevyä v-saumoin, kahdessa tasossa. Osittain alkuperäinen (1954)
Katto		
Kattolista		
Ovet		Säilyneet teräsovet porrashuoneeseen. Raakarautalankalasi. Uudet hissinovet
Ikkunat		Uusitut, umpiolasit.
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Mattalasikupuja ja loisteputkivalaisimia
Kalusto		

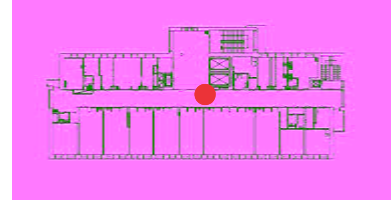
KÄYTÄVÄ, A-SIIPI
4. kerros

Kerros		4
Yleiskuvaus		
Lattia		Vinyylilaatta, muovipäällyste
Jalkalista		Vanha profiloitu puulista kuten 5. kerroksessa, maalattu, sekä mäntymattolista, lakattu. Paikoin myös muovilistaa
Seinät		Rapattu ja maalattu
Seinät		
Katto		Alakatto osittain; rei'itettyä kipsilevyä v-saumoin Asennuskaapelihyllyt
Katto		
Kattolista		
Ovet		Ovia muutettu. Muutama säilynyt 50-luvun tasareunainen laakaovi, pukinsarvipainikkein (esim. 439). Pääosin uusia maalattuja ja viilupintaisia laakaovia.
Ikkunat		Uusitut, umpiolasit.
Varusteet ja laitteet		
Valaisimet		Loisteputkivalaisimia, pinta-asennus
Kalusto		

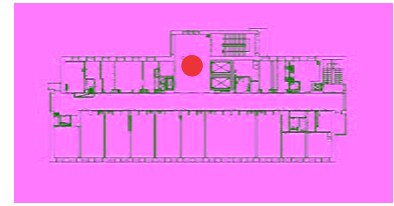
501 KÄYTÄVÄ, A-SIIPI
5. kerros

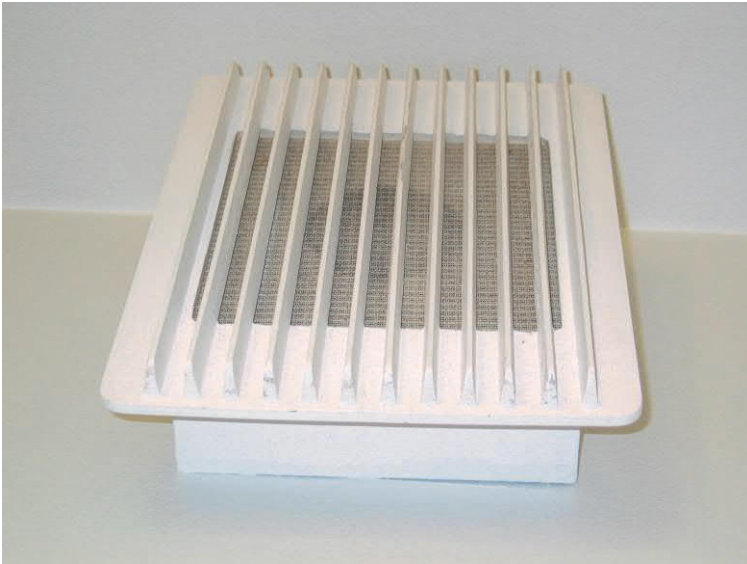
Kerros		5
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovipäällyste, ruskea ja vaalea, kentät
Lattia		
Jalkalista		Puinen vaaleaksi maalattu, yksinkertainen jalkalista
Seinät		Valkoiseksi maalatut seinät. Seinään kiinnitetyt lakatut laudat
Seinät		
Katto		Rei'itetty, v-saumainen, suorakaiteen muotoinen kipsilevy. Asennuksia, putkia, sähköhyllyjä
Katto		
Kattolista		Katonrajassa johtokanavia yms.
Ovet		Eri-ikäisiä pääosin huullettuja laaka-ovia, vanhem- missa monikulmaisia lasiaukkoja Lasiseinän ovet metallirunko + puurimat, puuveti- met säilyneet
Ikkunat		
Varusteet ja laitteet		Sileät radiaattorit
Valaisimet		Kattovalaisimet lamellilaatikkomallisia loisteputkia, pinta-asennus
Kalusto		

502 HISSIAULA
5. kerros

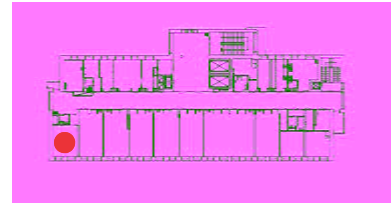
Kerros		5
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovipäällyste, värikenttiä
Lattia		
Jalkalista		Yksinkertainen maalattu
Seinät		Rapatut ja valkoiseksi maalatut seinät.
Seinät		Lasiseinä: valkoiseksi maalattu metallirunko, lakatut puurimat messinkiruuveilla
Katto		Rei'itetty, v-saumainen kipsilevy, kaksi eri korkeutta
Katto		
Kattolista		Ei
Ovet		Rautalankalasi-palo-ovet, puurimoilla. Lasiovet puurimoilla. Vanhat vetimet ym. Hissien viilu- ja teräsovet (teräsovet ainakin uudempiä)
Ikkunat		Pienet ikkunat ja suuri hissiseinää vastapäätä Vaihdettu, umpiolasit, uudet helat Mosaiikkibetoni-ikkunapenkki
Varusteet ja laitteet		Seinäluukku vanhoilla saranoilla, sähkökaappi
Valaisimet		Pyöreät kookkaat uudemmat valaisimet
Kalusto		Sileä patteri pikkuikkunaseinällä.

Kaiutin

509-513 POTILASHUONE / VARASTO JA VÄLIKKÖ
5. kerros

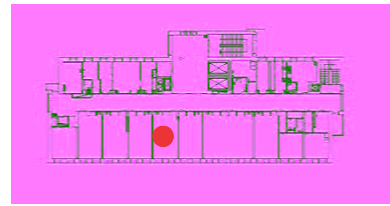

Kerros		5
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovipäällyste, ruskeasävyinen, juo'vakuvio
Lattia		
Jalkalista		Säilynyt puinen vaaleaksi maalattu jalkalista (uraprofiili) + mattolista
Seinät		Rapatut ja valkoiseksi maalatut seinät.
Seinät		Komeroseinällä alaosassa synteettistä kuitukudosta, maalattu. Puusuojuukset, ruuvatut.
Katto		Sileä, valkoiseksi maalattu, sekä uppo- että pinta-asennuksia
Katto		
Kattolista		Ei
Ovet		Huullettu laakaovi (mallia 1954), kuusikulmainen lasiaukko, kuviolasi. Uudet helat. Säilyneet 50-luvun vuorilistat Välikön ovi huullettu, uudempi, sulkija ym. helat uudempia, kulmasuojuukset
Ikkunat		Vaihdettu, umpiolasit, uudet helat Mosaiikkibetoni-ikkunapenkit
Varusteet ja laitteet		Venttiileitä komeroseinällä, asennuksia ja asennuskotelo. Sileä patteri sivuseinällä, 50-l radiaattorit ikkunapenkkien alla. Vanha kaiutin Tippateline, verho kisko
Valaisimet		Kattovalaisin lamellilaatikko, seinällä kaksi lamelloisteputkivaloa
Kalusto		Kiinteät komerot luult. säilyneitä, tangot, vanerihyllyt, mattalasipallovalaisin, huulletut valkoiseksi maalatut ovet uusilla lukoilla, säilyneet jalkalistat Uusi lokerikko

517 POTILASHUONE

5. kerros

Kerros		5
Yleiskuvaus		
Lattia		Muovipäällyste, vaalea, kuvio
Lattia		Valkoinen ja vaaleankeltainen kaakeli pesunurkassa
Jalkalista		Matala yksinkertainen uudempi lista Vain komerossa säilynyt lista
Seinät		Valkoiseksi maalattu pinta
Seinät		Seiniä kiertävät puusuojukset, ruuvatut.
Katto		Sileä, valkoiseksi maalattu, sekä uppo- että pinta-asennuksia
Katto		
Kattolista		Ei
Ovet		Huullettu laakaovi . Uudet helat saranoita lukuun ottamatta. Säilyneet 50-luvun vuorilistat
Ikkunat		Uusittu, umpiolasit, uudet helat Mosaiikkibetoni-ikkunapenkit
Varusteet ja laitteet		Venttiileitä komeroseinällä, asennuksia ja asennuskotelo. 50-l radiaattorit ikkunapenkkien alla. Vanha kaiutin Happilaitteet, verhoiskot
Valaisimet		Spottivalot kiskolla, seinällä kaksi lamelliloisteputki-valoa, seinään upotettu yö-tms merkkivalo, pesunurkan seinävalo
Kalusto		Kiinteät komerot luult. säilyneitä, vanhat jalkalistat Lavuaari, pesunurkan kalusto